

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

6

ARIEL DORFMAN

ARIEL DORFMAN

DADI İLE BUZDAĞI

TÜRKÇESİ: MEHMET HARMANCI

ROMAN

DADI İLE BUZDAĞI

6

ARİEL DORFMAN

1942 doğumlu, Arjantinli oyun ve roman yazarı, şair ve gazeteci. Şili Üniversitesi'nde eğitim görmüş, daha sonra bu üniversitede profesörlük yapmıştır. 1973'te Şili'de CIA'nın desteğiyle Pinochet'nin düzenlediği askeri darbenin ardından sürgüne gönderilmiş, ülkesinin 1990'da demokrasiyle yönetilmeye başlanmasından sonra da zamanını Santiago ile Amerika Birleşik Devletleri arasında geçirmeye başlamıştır. 1985'ten beri Duke Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Otuzu aşkın dile çevrilmiş olan eserlerinin çoğunda Amerika kıtasının gerçekliği ve hayallerini, zorba yönetimlerin dehşetini ve sürgün hayatının güçlüklerini anlatır. *Dullar* (1983), *Manuel Sendero 'nun Son Şarkısı* (1987), *Ateş Sardı Evimi* (1990), *Konfidenz* (1995) ve *Blake'in Terapisi* (2001; Agora Kitaplığı, 2004) gibi romanları, *Ölüm ve Kız* (1991), *Gerçekleri İktidardakilere Anlat* (2000) ve *Karanlığın Ötesinden Sesler* (2000) gibi oyunları, *Güneye Yönelmek*, *Kuzeye Bakmak* (1998) ve *Terör Cininin Kovulması* (2002) gibi kitapları olup, halen, edebi çalışmalarının yanı sıra dünya çapındaki önemli gazetelerde yazılar yazan Dorfman, karısı Angelica'yla birlikte Kuzey Carolina, Durham'da yaşamaktadır.

MEHMET HARMANCI

1932 doğumlu. English High School ve Işık Lisesi mezunu olup, Hukuk Fakültesi'ni yarım bırakmıştır. İlk hikâye çevirileri 1952'de *Varlık*'ta basılmış, Yaşar Nabi Nayır'ın teşvikiyle yaptığı ilk çeviri kitabı 1953'te yayımlanmış, 1953'te askerliğini Kore'de Abdi İpekçi ve Can Yücel'le tercüman olarak tamamlamış, 1965'te Köprü Yayınları'nı, 1973'te Tarık Dursun K.'yla birlikte Koza Yayınları'nı kurmuştur. 1990'da emekli olana kadar özel bir kuruluştaki yöneticilik yapmıştır. *Dadı ile Buzdağı*, Mehmet Harmancı'nun çevirdiği 425. kitaptır.

ARIEL DORFMAN
DADI İLE BUZDAĞI

Türkçesi: Mehmet Harmancı

5

agorakitaplığı

Çağdaş Dünya Edebiyatı 10

Dadı ile Buzdağı
Ariel Dorfman

Kitabın özgün adı:
The Nanny and The Iceberg
Farrar; Straus and Giroux, Londra, 1999

İngilizce'den çeviren: Mehmet Harmancı
Yayına hazırlayan: Sanem Öge

Kapak tasarımı: Mithat Çınar
Dizgi: Sibel Yurt

© Ariel Dorfman, 1999
© 2004; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Agora Kitaplığı'na aittir.

Birinci Basım: Ağustos 2004
ISBN: 975 - 8829 - 41 - 6

Baskı ve Cilt: Kitap Matbaacılık
Tel: (0212) 501 46 35

AGORA KİTAPLIĞI
Gümüşsuyu Mahallesi Osmanlı Yokuşu,
Muhtar Kâmil Sokak No: 5/1 Taksim/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26-27 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e-posta: agora@agorakitapligi.com

*Bu kitabı okuyabilen babam için;
Bu kitabı asla okumayacak olan annem için;
Her ne kadar kimi zaman onun da okuyabildiğine,
ta başından beri hep okuduğuna neredeyse inanıyor olsam da.
Bu kitap ikiniz için...*

“Umut bize sadece umutsuzlara yardım etmek için verilmiştir.”
(Walter Benjamin)

“Kısa süre önce Zimbabwe’de,... Hem sürünün, hem de kıtanın tarihini ve bilgisini taşıyan yaşlı sürü liderlerinin öldürülmesine tanık olan genç fillerin, sürüden koparılıp başka bir yere taşındıktan sonra öfkeli ve çılgın davranışlar gösterdiklerine dair hikâyeler duydum. Filler tıpkı savaşa ya da içinde yaşadıkları toplumun parçalanmasına tepki gösteren genç erkekler ve kadınlar gibi davranıyorlar; paronayak, vahşi ve anti-sosyal oluyorlar.”
(Deena Metzger)

DADI İLE BUZDAĞI

PROLOG

12 EKİM 1992

“Daha önce gördüğüm ışığın, Tanrı’dan bir işaret ve onun ilk gerçek kara belirtisi olduğuna inanıyorum. Daha hızlı olduğu için hep önden giden Pinta’ya yetiştiğimizde, karayı ilk gören kişinin Lepe’li bir denizci olan Rodrigo de Triana olduğunu öğrendim. Sabah gün ağarırken çıplak insanlar gördük ve karaya çıktım.”

(Kristof Kolomb’un Seyir Defteri’nden, 12 Ekim 1492)

---

12 Ekim 1992

SEVILLA – Sevil-la'daki Dünya Fuarı Şili Pavyonu sözcüsü, burada son aylarda sergilenen Antarktika'dan getirilme buzdağının bir terörist örgüt tarafından tehdit edildiği söylentilerini yalanlamıştır. Adını vermemeye şartıyla konuşan yetkili, Cumhurbaşkanı'nın, fuar sona erdiğinde buzdağının yaklaşık bir yıl önce kesildiği devasa parçaya geri taşınmasını emrettiğini bildirmiştir. Yetkili şöyle demiştir: "Bu buzdağını herkes seviyor. Kimse onu havaya uçuracak kadar aklını kaçırmış olamaz."

BİRİNCİ BÖLÜM

9 EKİM 1992

Böylesi daha iyi. Asla canlı ele geçmemeliydim...

Fidel'e yakında Amerika'da başarılı bir devrim göreceğini söyle...

Karıma da tekrar evlenip mutlu olmaya çalışmasını söyle...

Beni öldürmeye geldiğini biliyorum.

Ateş et, korkak, sadece bir insan öldüreceksin.

(Ernesto Che Guevara, Son Sözleri, 9 Ekim 1967)

Sürpriz, Janice. Benim ben. Gabriel. Gabriel McKenzie. Döndüm, ama gerçekten değil, uzun süreliğine değil. Biliyorum; evet, biliyorum, sana yazacağıma söz vermiştim ama gittiğim ülkeyi söylememiştim, değil mi? Bir buçuk yıl önce, 8 Temmuz 1991'de, sadece o veda sözleri, hemen ertesi gün bilgisayar ekranında bir e-posta mesajı göreceğin vaadi ve dönüp seni becereceğime, on beş yaşımızdayken pek başaramadığımız işi tamamlamaya söz vermem. Sanki bu dünyada insan verdiği sözü tutarmış gibi.

Ortadan kaybolduğum için özür dilerim. Gerçek postada bu kadar çok sayfa gönderdiğim için de özür dilerim: Sanırım bu, tarihin en uzun intihar notudur. Bu notu *Guinness Re-*

korlar Kitabı'na gönder. Orada tanıdığım bir cüceye gönder. Ona bunu kutlayabileceğini söyle. 12 Ekim başlamadan bir dakika önce Sevilla'da kendimi öldürdüğümü söyle ona. Başkalarını da öldürdüğümü söyle. Evet: Üç günüm kaldı. Bu notu yazmak, basmak ve göndermek o kadar sürecek. SİL tuşuna basmak yerine göndermeye ve kendi hikâyemin tek okuru kalmamaya karar verirsem yani. Onu yollayabilir ve yine de bu hikâyenin tek okuru olarak kalabilirim. Sen de onu son ana, yani zirve noktasına gelinceye kadar okumamaya karar verebilirsin. Ama senin okumak isteyeceğinden emin olmaya çalıştım. Bu sözümü tutabilirim işte: Hikâyenin sonunda benim ölümünden başka, şiddet ve cinayet de olacak. Eve dönüş yoluna çıktığımda hesapladığımdan çok daha fazla cinayet. Ve seks.

Gerçek seks. E-postalarımda sana şişindiklerimden değil. O sonsuz deneyimler, girişler çıkışlar, o pek çok yatakta yaşanan çoklu orgazmlar, seni görmez olduktan, aramızda anlaşamadıktan sonra başka kadınlara yapmış olmakla övündüklerim, hep babamın yapmış olduğunu hayal ettiğim şeylerdi. Babam Cristóbal McKenzie, dünyanın en büyük âşığı. Eğer onun tanıtılması işini yüzüme gözüme bulaştırmasaydım, adı *Guinness Rekörler Kitabı*'nda böyle anılacaktı. Bu yüzden, tıpkı seninkine asla girmediği gibi, o kadınlara ve bedenlere de giren benim organım değildi; hepsi sahteydi, Janice. Seni ayartmak için uzaklardaki sözcükleri kullandım. Her zaman en iyi yaptığım şeye başvurdum, yani. Öğretmenlerim bunu bilirlerdi. Anneme, 'kendisi için zararlı olacak kadar zeki, yaşımdan çok daha olgun biri olduğumu' söyleyip dururlardı. Ama bunu yüzüme söylemezlerdi. Asla da söylemediler.

Sana yüzümü göstermeyi, New York'a geldiğinde seninle buluşmayı reddetmem için bir nedenim vardı. İnternet aracılığıyla görüştüğümüzde benden bir şey istemiştin. "Bana bir resmini yolla, lütfen, ben Seattle'a gittikten sonra senin ne kadar değiştiğini görmek istiyorum." Bense senin, benim hiç

değişmediğimi bilmeni istemiyordum. Dokuz yıl önce annenlerin evinden çıkarken son kez gördüğün aynı yüz. Yirmi dört yaşında hâlâ on beşimde gösteriyorum. Seni kandırmak, otuz, otuz beş yaşında gösterdiğimi söylemek kolaydı.

Tek yalan da o değildi. Ben Amerikalı değilim. İlk tanıştığımızda, az daha şey yaparken seni kandırdım ve sonra siberuzayda çiftleşmek için tekrar karşılaştığımızda seni kandırmaya devam ettim. Benim Şilili olduğumu bilmeni istemedim. Ben beş yaşındayken Şili'den buraya geldim. Annem ve ben. Sürgündük. On sekiz ay önce döndüğüm esrarengiz ülke, orası işte. Pasifik Okyanusu'ndaki o uzun hançer gibi ülke. Quechua dilinde dünyanın sonu demek *Şili*. Peru Kızılderilileri bile orasını çok uzak, erişilmez ve fethedilmeyecek kadar yoksul olarak düşünmüşler. Kuzeyde yeryüzünün en kuru çölü Atacama; Andlar doğuya geçit vermez; batıda, zavallı Robinson Crusoe'nun gemisinin battığı küçük Juan Fernandez adası, Paskalya Adası dışında bir daha Polinezya'ya kadar hiçbir şeyin olmadığı binlerce millik okyanus. Ve güneyde... Oraya, güneyin o efsanevi kıtasına, önce Patagonya'ya, sonra da Antarktika'ya gittim. İnsanlık tarihinin büyük bir kısmında bir haritada yer almayan o beyaz kıtaya. Sadece rüyalarda var olan yere. Kar taneleri yüzümü yalar-ken ve babamı bana bu gezegende yaşayan diğer erkeklerin hepsinden daha çok kadını nasıl becerdiğini anlatmaya ikna etmişken, Cennet Körfezi'nde yüzen bir dağdan bir buzdağının kesilmesini seyrettim. İnsanın tarihinde daha önce hiç kimsenin görmediği o buzı seyrederken anlattı bunları.

Belki de sana hiç anlatmadığım hikâyeme oradan başlamalıyım: 1492'de bir gün Antarktika'ya kar yağıyor ve benim çılgın *compatriotas Chilenos*'larımın ne kadar çağdaş olduklarını, Kolomb'un karayı ilk gördüğü günden bu yana ne kadar yol aldıklarını göstermek için Atlantik Okyanusu'ndan çeke çeke buraya, Sevilla'ya getirdikleri buzdağını oluşturu-yordu. Ama hikâyeme karla başlatma beni. Yüzyıllar sonra

bu hikâyenin annemle babamın ilk kez bana küçük bir yalan söylemeleriyle başladığı gece aynı buzdağına hâlâ kar yağıyordu. Hikâyem aslında orada başlayamayacağı halde, annem başka birisinin ölümünü benim doğumuma, hatta ondan öncesine katmıştı. Bana bunu şöyle anlatmıştı: Başka biri benim ana rahmine düşmemden bir gün önce öldüğü için ben yaşıyordum. Belki hep öyle olur ve biz bunu asla bilmeziz: Belki yeni birinin yaşaması için yaşlı birinin ölmesi gerekir. Bu olayda da ölen kişi Che Guevara'ydı. Guevara tam yirmi beş yıl önce bugün ölmüştü. İşte bu da bir rastlantı, birinin benimle sapkınca bir oyun oynadığının bir işareti.

Bu nedenle itirafımı onun ölümüyle başlatacağım. Bugünlerde Che'ye her yerde rastlayabilirsiniz. 'İki, üç, hatta daha fazla Vietnam' yaratacağını ilan eden adam, bugün kahve kupalarıyla tişörtleri süslemekte ve Janice, belki sen de Seattle'da bu itirafnameyi aldığı anda üzerinde bir Guevara tişörtü giyiyor olacaksın. Benim için Che, yeni ya da sadece moda olan biri değildir. Hatırladığım kadarıyla o hep yakınımdaydı, çocukken Santiago'daki duvarımda asılı duran o kocaman yüzü şimdi hâlâ burada: Sevilla'da Calle Rodrigo de Triana'daki bu küçük dairede sabah gözlerimi açtığımda gördüğüm ilk şey o, uyumak için gözlerimi kapatırken son gördüğüm yine o. Hayatımın bu son yolculuğunda bana eşlik etmesi için onu oraya ben astım. 1974'de askeri darbeden sonra Şili'den ayrıldığımızda, annem ilk iş olarak o posterini bavuluna yerleştirmiş, on yedi yıl sonra, geçen yılın Temmuz ayında sözde bir aylığına geri döndüğümüzde de yanında getirmişti; sonra da ben onu alıp buraya, İspanya'ya getirdim. Che'nin, yapmak üzere olduğum şeyi, onun ve kendimin intikamını alış biçimimi onaylayacağını umarım. Bütün bunları o başlatmışsa, sonu gelirken de burada hazır bulunması gerekir.

Bir Manhattan akşamında duvardaki o yüzün kime ait olduğunu ve neden 1974'te ABD'ye gelir gelmez onu oraya

yerleştirdiğini sorduğumda, annem, "Hayatını o adama borçlusun," demişti. Adamın ne yapmış olduğunu sorunca da, "Dinlemeye hazır olduğun zaman anlatırım," dedi. On yaşındayken bir kitap kurdu olacağım anlaşılmış olan ben, Che'yi, hem de o zaman bilgisayar ve on-line ansiklopedi olmamasına rağmen araştırdım ve Che adıyla bilinen Arjantinli-Kübalı devrimci Ernesto Guevara'nın, benim doğumumdan yaklaşık dokuz ay önce 9 Ekim 1967'de yakalanıp öldürüldüğünü öğrendim. Bunun üzerine, annemin, o efsanevi gerillanın ruhunun adeta sihirli bir güçle benim bedenime girdiğine inanıp inanmadığını merak etmeye başladım.

Bu ruh göçü teorimi kendisine aćıkladıđımda annem güldü ve aradaki bağın o olmadığını söyledi. "Sana ertesi gün hamile kaldım, *mi amor*," dedi. "Che'yi, yalnız ve ölü olarak Bolivya'da bir çukura gömerlerken babanla ben, binlerce kilometre güneyde, Santiago de řili'deki bir otel odasında seni meydana getirmek için düşüşmekteydik. Benim içimde oluşan küçücük hücrelerine Che'nin ruhunun dolmasının hoşuma gideceğini inkâr edecek değilim, ama onun ruhundan arta kalanlar Latin Amerika cangılları ve çöllerini otuz altı saat boyunca senin içinde yeniden dirilmek için ařar mıydı? Gabrielito, o tür şeylere hiç gerek yok, çünkü seninle Che arasında daha doğrudan doğruya ve birden fazla bağlantı var. Zamanı gelince bunların hepsini anlatacağım sana. Sadece řunu aklında tut: O öldüğü için sen yaşıyorsun. Bu kadar basit, iřte. Bu yüzden, ona borçlusun."

Böylece iki babam olmuştu, Janice –ve ikisi de aynı derecede gizemli ve uzaktı bana. Che her zaman oradaydı; babam olduğu söylenen adamla duvarımı, mekânımı ve zamanımı paylaşıyordu. Annem ölkemizdeki askeri darbeden kaçtığı zaman, babam Cristobal McKenzie, benim 'henüz bilmeyecek kadar küçük olduğum' sebeplerden dolayı Santiago'da kalmıştı. Hakkındaki basit biyografik gerçekleri bili-

yor olsam da, babam benim için bir sırdı; bir tür dedektif, bir tür psikologtu, kaçak çocukları getirirdi –mesleği buydu, kaçakları bulmak ve ailelerine dönmeye ikna etmek. Eğer dönmek istemiyorlarsa, onları bir süreliğine annemin onuruna Casa Milagros adını verdiği kendi evinde barındırırdı. Ve bir şey daha var: Babam, benim ülkeme dönmemi istiyordu.

New York'taki dairemize her hafta Santiago damgalı bir mektupla yeni bir fotoğraf gelirdi; böylece onun görünüşündeki çok hafif değişiklikleri görürdüm, belleğimin zaman ve mesafe ile kendisi için geliştirdiği yüzün yerine onu koyabiliyordum. Ve her mektupta, sanki her şey ilk uçağa binmekle halloyuymuş gibi beni çağıran o içtenlikli, komik ve insancıl sözleri okurken, onun, bütün o çocukları ailelerine dönmeye ikna etmekte kullandığı sözcükleri benim üzerimde prova ettiği hissine kapılırdım. Babamın hikâyelerle dolu mektupları, başka her şey olumsuz olduğu takdirde benim için dünyada bir tek yer olduğunu ve hep olacağını vaat ederdi –vaat, Janice! Sayfalar arasından babamın cazibesini hisseder, elimi sayfaya daldırıp onu Şili'nin her zamankinden uzak ve gerçekdışı göründüğü New York'a çekip almak isterdim. Onun ziyaretini bildireceği ve bütün fotoğraflarını yakacağım, gerçek yüzünü göreceğim günü beklerdim. Ama o hiç gelmedi. Annem her zamanki gibi bir sırrı ima ederek, "Bir gün anlatacağım sebepler yüzünden ülkeyi terk edemez," derdi.

Bu sebeplerin merkezinde kadınlar, başka kadınlar var gibiydi. Babamın kadınlara düşkün olduğunu anlamıştım; annem burnunu kıvrarak 'o orospular' arasında pek popüler olduğunu söylese de, birbirlerini hâlâ severlerdi ve boşanmamışlardı. Şili'de boşanma olmadığından değil de (Şili'de hâlâ boşanma yoktur, Janice), birlikte yaşamaya devam etmek istedikleri için, ama ancak... ve annem sözünün burasında susardı ve doğrusunu istersen ne olup bittiğini anlamazdım, anlamak için soracak kimsem de yoktu. Babaannem

Abuela Claudia bizi ziyarete geldiğinde, yasak bölgeye girmeye teşebbüs edip de Che Guevara'nın neden duvarımda olduğunu, babamın neden ülke dışına çıkamadığını, annemle babamın nasıl tanıştıklarını sorduğumda, hemen kaşlarını kaldırır, kurumuş eliyle yanağımı okşar ve, "*Querido*, en iyisi sen bunları Milagros'a sor," derdi.

Anneme yanaştığımda da o, "Che yüzünden tanıştık ve Che yüzünden, babanla seni yaptıktan sonraki gece girdiği o lanet olası bahis yüzünden beraber değiliz," derdi ve benim, "Hangi iddia? Neden lanet olası bahis? Sen neden bahsediyorsun, anne?" diye sormama kalmadan hemen külüstür stereonun başına koşardı. Elinin altında her zaman aynı kaset olurdu: Mozart'ın *Don Giovanni*'si, ama onun da hep aynı aryasını çalmak isterdi. İtalyancadan çevirmesini ilk istediğimde, annem şöyle bir açıklama yapmıştı: "O namussuzun uşağı Leporello, Donna Elvira'ya efendisinin zamparalıklarını anlatıyor. *Madamine, il catalogo è questo*, bu düzdüğü kadınların listesidir, İtalya'da şu kadar, Fransa'da şu kadar, İspanya'da şu kadar... Ah, '*in Ispagna son gia mille e tre*,' İspanya'da şimdiye kadar bin üç tanesini sıraya dizdi." Bu da beni çok şaşırtmıştı: Babam İspanya'da değildi ki! Annemle, benle ve bütün diğerleriyle İspanya'da olacağını nereden bilebilirdim? Otel odalarının dışında Don Juan'ı o kadar ünlü yapan neşeli Sevilla var. Don Juan'ın geldiği yer, *el burlador de Sevilla*, Sevilla düzenbazı – ama *düzenbaz*, İspanyolcadaki *burla*'nın anlamını tam olarak yansıtmaz: *burla*, maskara etmek demektir. O, kadınları maskara etti, Tanrı da onu. Tam da bu şehirde, Endülüs'te, Don Juan bir kadını defalarca düzdükten sonra kızının onurunu korumaya gelen babasını öldürmüştü. Sonra da Commendatore'nin sadece heykelinin dahi kendisini dosdoğru cehennemine dibine yollamaya yeteceğinden bihaber olan *burlador*, adamın heykelini yemeğe davet ederek aşağılamış. Tabii o zamanlar annem beni böyle güzel hikâyeler anlatarak eğlendirmeyi ter-

cih etmezdi. Sadece her şeyin suçlusu oymuş gibi kasetteki sesi işaret ederek, New York'taki o dairemizde ben daha çocuk denecek yaşta bile değilken, "O iddia," derdi. Bir aksilik olduğunda, lokantasında müşteriler para vermeden çıkıp gittiklerinde, Portorikolu garson kadınlarından biri bir gece mutfakta doğurduğunda hep o kahrolası iddiaya küfür edip dururdu. Onun gözünde dünyada, babamın, kardeşi Pancho ve en iyi arkadaşları Pablo Baron'la, annemle ilk seviştiği gecenin ertesi günü girdiği iddiayla doğrudan ya da dolaylı olarak alakası bulunmayan hiçbir şey yoktu. Annem, o olayı beni düzerek yarattı, derdi; sözcükler annemin.

Yanımda o tür bir dil kullanmak kendisi için sorun değildi. Annem seks konusunda çok rahat konuşurdu. Herkesin düzüştüğü ama kimsenin o sözcüğü en azından hanımlar önünde söylemediği, riyakârlar ülkesi Şili için pek tipik bir davranış değildi bu. Askerlerin *pico*'nuza elektrot bağladığı ama o sözcüğü televizyonda söylemenin ayıp olduğu ülkedir Şili. Annem farklıydı, sözünü sakınmazdı, açıksözlüydü, ya da en azından ben öyle olduğunu düşünürdüm. Ama annemin pek çok şeyi kendine sakladığından da kuşkulananmam gerekirdi. Ne de olsa, o sonu gelmeyen vajina dudakları, klitoris, karnış başı ve sertleşme tarifleri arasında bir kez olsun babamla ilişkisinden ya da paylaştıkları mahremiyetten, benim nasıl doğduğumdan söz etmiş değildi. Sadece Che'nin duvardaki o dev portresini gösterir ve "Sorumlu odur," derdi; daha fazlasını alamazdım ağzından.

Yani, seks eğitimi almamış değildim –sadece babam bu derslerin dışında bırakılırdı. Eğer o yanımda olsaydı... Ama onun yerine, ben on üç yaşındayken, yani seninle karşılaşmadan iki yıl önce, bir gece yatağında meni lekeleri gördüğünü söyleyen kişi benim çılgın annem oldu. "Buna ıslak rüya," denir dedi ve sonra, "Hoşuna gitti mi?" diye sordu.

"Hayal meyâl hatırlıyorum ama çok iyiydi," dedim.

“Eh, baban burada olmadığına göre sana otuzbir çekmeyi ben öğretmek zorundayım,” dedi. Sonra da olayı bana tüm ayrıntılarıyla anlatmaya koyuldu... sanki bilmiyormuşum gibi! İlahi annem! Ardından beni banyoya götürdü ve elimi kullanmamamı salık verdi. Tuvalet kapağını göstererek, “İşte bunu kullan,” dedi. “Kaçık annem tuvalet kapağını temizlemiş ve ilk eylemim için pırıl pırıl yapmıştı. “Dizüstü çök” -çok düşünceli olduğundan yere küçük bir yastık yerleştirmişti- “ve ağır ağır öne ve arkaya kay. İstersen sabun kullanabilirsin. Ama şunu unutma: elle yapmak tembelliktir. Kadınlar buna mecbur, bizim parmaklarımıza ihtiyacımız var. Ama erkekler, onlar çok daha yaratıcı yöntemler bulmalı. Şimdi ben yemek hazırlayacağım, *amorcito*. Kutlama için büyük bir *cazuela*. Sen keyfine bak.” Ve beni orada bıraktı. Tuvaletin emayesi buz gibiydi, tahta kapak da öyle, ben de her zamanki gibi elimle yaptım ve banyodan çıkınca tuvalet kapağından çok hoşlandığımı söyleyip kendisine teşekkür ettim.

“Hele bir kadınla yap da görürsün,” dedi, Pérez Prado melodisiyle kalçalarını sallarken. “Ve bir kadınla yaptığın zaman sana bir şey söyleyeceğim.” Böylece bana kökenlerimin sırlarını açıklayacağı somut bir tarih alabilmişim sonunda. “Baban hakkında bir hikâye. Ve Che Guevara hakkında. Ama o hikâye için hazır olman gerekir.”

İki yıl kadar sonra seninle geçirdiğimiz bir geceden sonra, sevgili Janice Worth, sabahın üçünde dinledim o hikâyeyi. Annem beni mutfakta hüznün dolu bir lambanın altında bekliyordu. Dadı’sını taklit etmeye çalışıyordu. Olup biten her şeyin anahtarı o olduğundan, bu hikâyede annemin dadısından söz etme zamanı geldi, Janice. 1967’de benim ana rahmine düştüğüm ve Che’nin de gömüldüğü gece Dadı’sı kendisini beklediği için, annemin de o gece beni beklediğini söyleyerek başlayayım. Dadı, annemin ateşli gözlerinden hamile olduğunu hemen anlamış. Oysa eğer annem yıllar sonra New York’ta gözü sürekli kapıda olarak lokantasının hesap-

larını yaptığı sırada onun kadar akıllı olsaymış, neyin ne olduğunu, kimin kiminle ne yaptığını tam olarak tahmin eden Dadı gibi olsaymış... Ama annem hemen kararını verdi, beni büyük bir heyecanla kutladı ve ağzımı açma fırsatı vermeden beni kucaklayarak oturtuktan sonra, artık bir erkek olduğu-ma göre dünyaya nasıl geldiğimi anlatacağını söyledi.

Ben ikimizin de prezervatif getirmeyi düşünmediğimiz için seninle o işi yapmadığımızı söylemedim elbette. Onu sırrıma ortak etmeyecektim: Sen, annemin tavsiyesine uygun olarak sana yardımcı olan parmaklarımın baskısı altında gerilip kasılıyordun, kıvranıyordun, cayır cayır yanıyordun ve inatçıydın. Tanrım, nasıl da hem öyle kıvranıyor hem de inadını sürdürebiliyordun? Anneme ertesi gece buluşacağımızı, işi sonuna kadar götüreceğimizi, 1983'ü ikimizin de bekâretimizi kaybettiğimiz yıl yapacağımızı söylemedim tabii. Bir kere, bunu bilmesine neden yoktu; ikincisi, babamın sırrını, beni yaratan adamın sırrını öğrenmeyi ezelden beri bekliyordum -Şili'den ayrılalı on yıl olduğu için bana bir ömür boyu gibi geliyordu. Babamın içine, onun hikâyesinin içine girebilmek için senin içine girmem gerekiyordu.

Beni 10 Ekim 1967 gecesı yaptıklarını, Alameda'da bir protesto toplantısında tanıştıklarını biliyordum ama şimdi, aslında her şeyin ondan yedi yıl önce başladığını, birbirlerini zaten uzun süredir tanıyor olduklarını öğrendim. Saklambaç oynadıkları bile söylenebilirdi. Her şey 1960'ta, annemin babasının günün birinde Casa Milagros'a dönüşecek olan büyük evinde başlamıştı. Profesör Gallardo, her yıl olduğu gibi o yıl da Universidad de Chile'ye yeni giren öğrencileri için bir *asado*, bir barbekü partisi düzenlemeye karar vermişti. Henüz on sekizinde bile olmayan, psikoloji öğrencisi, utanğaç, çekingen ve bâkir Cristobal McKenzie de partiye katılanlar arasındaydı. Evet, babam o yaşa kadar bir tek kadınla bile sevişmiş değildi. İrsi bir şey olmalı. Ancak bu fırsattan yararlanıp arka bahçede Dadı'nın sert bakışları altında -ki,

Dadı böyle davranışlardan hoşlanmasa da, bir orduyu bile tı-
kayacak kadar bol kişniş serptiği *ensalada a la chilena*'sını ta-
bak tabak dağıtmaya devam ediyordu- flört eden şehvetli
üniversite kızlarından birini yatağa atmaya çalışacağına, ya
da biftek parçaları yiyen profesörlerine yalakalık edeceğine,
tüm öğleden sonrasını Profesör Gallardo'nun on iki yaşında-
ki kaçık kızı Milagros'la geçirmeyi tercih etmişti.

Cristobal saatler sonra oradan ayrıldığında Milagros Gal-
lardo için dünyanın sonu gelmiş gibi olmuştu. Gencin ken-
disine karşı saygısı, ona gerçek bir insanmış gibi davranma-
sı ve "Tatlı bir kızsın, merhaba ve eyvallah, şimdi bakalım
şurada düzülebilir biri var mı?" demeyişi, kızın gerçekten
ne kadar yalnız olduğunun bilincine varmasını sağlamış ve
Milagros iki gün sonra, Dadı'nın bile buluş öncesi sıkıntıla-
rını anlamadığı o annesiz evde bir dakika daha duramaya-
cağına karar vermişti. Kız evden kaçtığında polisin ilk sor-
guya çektiği zanlı, hiç kuşkusuz Profesör Gallardo'nun psi-
koloji öğrencisi oldu. Ne de olsa bu garip *tipo* Cristobal
McKenzie, koca bir öğleden sonrasını *la nina*'yla konuşarak
geçirdiğine göre, herhalde küçük kızın ortadan kayboluşuy-
la bir ilgisi vardı.

Polis, zanlıyı delilsizlikten salıverdiğinde Cristobal bu na-
hoş olayı unutacak yerde, ilk otobüse atlayıp Profesör Gallar-
do'nun evine gitti.

Çevrede dolanan ve konuşulanları dikkatle dinleyen Da-
dı'nın da odada olduğu sırada, yaşlı adama, "Kızınızın kaç-
masının sorumlusu ben değilim," dedi. "Ama nereye gitmiş
olabileceği hakkında bir fikrim var."

"Bunu polise neden söylemedin peki?" diye sordu profesör.

McKenzie'nin en derin düşüncelerini okuyormuş gibi Da-
dı cevap verdi bu soruya. "Çünkü kız ancak bu *joven* kendi-
sini ikna ederse geri gelecek."

Böylece, büyük McKenzie'nin Tanrı vergisi yeteneğini ilk
fark eden, onu söz gelişi, bu mesleğine başlatan kişi, Milag-

ros'un dadısı olmuştu. Profesör Gallardo'yu kaçak kızını bulması için Cris'e yalvarmaya ikna eden de o dadıydı.

Milagros, Cartagena'da deniz kıyısında idi -Macellan'ın son üç yüzyıldır sakin olduğu bir günde girdiği için Pasifik diye adlandırdığı o okyanusun kıyısında-. Zaten Milagros okyanusta en çok suların çılgınca çalkalanışını severdi. *Asado*'da konuşurlarken burasını Cris'e anlatmıştı; açık kumsal, *la playa grande*, dalgaların kendisine arzuladığı ama hiç sahip olamayacağı bir şeyi hatırlatması, her şeyin geçici olduğunu ima eden su serpintileri, sert güneş ışığının belki de Eylül'de bir şeyin kalıcı olduğuna işaret etmesi.

Annemin müstakbel kocası, benim de müstakbel babam o kumsalda Milagros'a arkadan yaklaştı ve omzuna dokundu; kız daha arkasını dönmeden gelenin kim olduğunu anlamıştı, *era él*. Kaçmasının nedeni buydu: Onu kendisini izlemek zorunda bırakmak, dünyada kumun, rüzgârın ve yan yan yürüyerek uzaklaşan yengeçlerin kokusunu aldığı ve hüznü duymadığın bir yer olduğunu söylediğinde yalan söylemediğini görmesini sağlamak. Kız, delikanlının arkasından geleceği umuduyla evinden kaçtığının kendisi de farkındaydı artık.

Cristobal McKenzie'nin Milagros Gallardo'yu eve dönmeye ikna etmesi güç olmadı. Aslında kendisi babasına katlanmaya çalışan, Dadı'sına tapan ve biraz ilgiye, yeni ergenliğe girmiş birine bu ergenlik yalnızlığının sonsuza kadar sürmeyeceğine güvence verecek birine ihtiyacı olan, yapayalnız bir kızdı. Hepsi bu kadar.

Milagros, Cristobal'dan kendisini sevgili Dadı'sına teslim etmeden bir söz koparmıştı (bu arada Cristobal da, gelecekteki sınavlarda hoşgörölü davranacağını umarak profesörün para teklifini reddetmişti). Santiago'ya dönerlerken trende gencin artık diğer kadınlarına döneceğini laf arasına sıkıştırdı, genç de gayet basit bir biçimde gerçeği söylemişti:

"Benim hayatımda bir tek kadın bile yok."

“Ama çok olacak.” Milagros daha şimdiden, erkeğin daha sonra gözlerini kamaştırıp yatağa atacağı binlerce kadını çılgınca kıskanmaya başlamıştı. “Bu işte gayet iyisin. Hayatının geri kalanını kayıp küçük kız ve oğlanları arayıp bulmakla geçireceksin.”

Cristobal onun hiç de aynı fikirde olmadığını söyledi. Bu bir rastlantıydı sadece. “Ama sana bir şey söyleyeceğim,” dedi. “Bundan sonra, eğer bir fırsat daha çıkarsa, sadece oğlanları evlerine döndüreceğim. Bir daha bir kızı aramayı kabul etmeyeceğime söz veriyorum. Sen tek olacaksın. Ve bu bir sözdür.”

Arkasından kendi kendine başka bir şey, bir uyarı mırıldandı: Bu küçük hanımdan ve onun çılgın aşkından uzak durması iyi olacaktı. Bu yakınlık başını derde sokabilir, reşit olmayan bir kıza tecavüz suçundan yargılanmasına ve daha bir sürü şeye yol açabilirdi. Kızı unutup tüm dikkatini, ne de olsa bir psikolog olarak gelecekteki mesleğinin akademik anahtarını elinde tutan babasına yoğunlaştırmalıydı.

Nitekim kızı bir daha yedi yıl sonra, o 1967 gecesi Santiago’nun ana caddesi Alameda’da gördü. O zamana kadar kıza verdiği sözü pek çok kere tutmak için nedeni olmuş, hatta verdiği sözle korunmuştu. Milagros’u kurtarmasının ardından daha on beş gün geçmeden sözünü hatırlamıştı. Bir gün çalan telefonu açtığı anda; karşısında Gallardo’nun arkadaşı, biyoloji profesörü Enriquez’i bulmuştu. Profesör kendisini evine çağırıyordu. Sonunda iş anlaşıldı: Profesörün büyük oğlu, on altı yaşındaki Armando evdeki bütün parayı alıp kaçmıştı. Bıraktığı notta kendisini aramamalarını, ardında polisin izine rastlarsa ancak eve cesedini getireceklerini, canına kıyacağını yazıyordu. Cristobal McKenzie, Gallardo’nun kızını geri getirmeyi başardığına göre belki bu olayda da yardımcı olurdu. Cris, “Elimden geleni yapacağım,” dedi. Sonra da, “Lucky Armando kız değil,” dedi. Armando’nun babası bu sözleri aynı durumda bir kızın kaçırılması, ırzına geçilmesi, fahişelik yapması gibi başına gelebilecek tehlikelere yormuştu. Babam ise

çok daha başka bir şeyi dile getirmişti: Milagros'a verdiği sözü hatırlamıştı ve sözünü tutmaya niyetliydi.

"Demek seni gerçekten seviyordu," diye annemin sözünü kestim. Mutfağın o solgun tek ampulü altında saat epeyce geç olmuştu ve annemin bir an önce benim ana rahmime düşme-me, Che Guevara'ya, o kahrolası iddiaya gelmesini istiyordum.

"Onun kalbinden neler geçtiğini, herhangi bir kalpten neler geçtiğini kim bilebilir," dedi annem. "Sanırım eğer küçük yaştaki kızların ardından gitmeye başlarsa sonunun hapishane olacağını biliyordu. Şili, o zaman da bugünkü kadar baskı altında bir ülkeydi."

"Ama oğlanlar. Erkek çocukları bulmakta bir sorun yoktu, değil mi? Yani o Armando'yu buldu mu?"

Armando'yu bulması kolay olmuştu. Ancak Armando'yu geri getirmek çok farklı bir şeydi. Cristobal McKenzie kaçak gencin odasını araştırmış, yatağına oturmuş, hatta uzanmıştı. İşte böyle Janice, babam kaçakların nerede olduklarını böyle buluyor, eğer o yatakta kendisi olsaydı nereye kaçacağını düşünüyordu. Bu ikinci olayıydı ama tahmini doğrudu: Genç Armando Enriquez, Calle Riquelme'deki genelevlerden birindeydi, ailesinden çaldığı parayı son kuruşuna kadar içkiye ve kadına harcamıştı ve Casilda adındaki uzun boylu, zayıf orospuyla bir sefere daha hazırlanıyordu. Ancak sorun, Armando'nun eve dönmeye niyetli olmamasıydı; babası kendisini eşek sudan gelene kadar dövecekti ve... Kendisiyle beraber bir meyhaneye şarkısı söyleyen kurtarıcısına, "İnsaf et, Cris," dedi. "Bir liman işçisi gibi pazuları olan babamdan kayışla dayak yemenin, burada gönlümce düzüşmekten daha iyi olduğuna beni kim ikna edebilir ki?" O sırada hâlâ bekaretini korumakta olan ve bıraksalar hemen orada, o anda Casilda'nın üzerine büyük bir memnuniyetle binecek olan babam, Armando'nun görüşünü paylaştı. Annem, "Ama baban çok inatçıydı," dedi. "Oğlanın parası biter bitmez sokağa atılacağını biliyordu ve başına kötü bir şey gelecekse bunun erkenden olması, daha son-

ra daha kötü şeyler yaşamasından iyiydi. O nedenle, Armando eve döndüğünde cebinde biraz para olmasını istiyordu.

Cris oğlana mavi merdivenlerden çıkıp Casilda'nın ateşli koynuna girmesini söyledi ve kendisi de Profesör Enriquez ile Armando'nun yuvaya barışçı bir yolla dönmesi pazarlığına girdi. Döndüğünde Armando'ya, "Yaptığın her şey affedildi," dedi. Ama kaçak çocuk kendisine inanmayınca, McKenzie çocuğa eğer evde bir şiddetle karşılaşırsa fırtına dinene kadar gelip onun evinde kalabileceği konusunda güvence verdi. Fikir iyi niyetli ama akılsızcaydı. O gece yarısı Armando kapıyı çalınca, Cristobal'ın annesi Claudia yara bere içinde kalmış on altı yaşındaki oğlanı hemen evine aldı. Öfkeli ve ihanete uğramış Cris McKenzie, kurbanın, babasının adaleli kollarına dönmesine ancak bir şartla izin verdi: Enriquez'in, Profesör Gallardo'nun Cris'in isteği üzerine ayarladığı birkaç terapi seansına girmesi ve evlerinden fiziki ceza kalkmadıkça Armando'ya kavuşamayacaklarını kendisinin ve karısının anlaması. Cristobal McKenzie insan ruhundan anlıyordu –ne de olsa psikolog olmak için okuyordu- ve Armando bir hafta sonra eve döndüğünde bir daha hiç dayak yemedi.

Armando'nun ailesiyle bu ilk deneyim, daha sonraki yıllarda babamın pratiğini geliştirmesini ve Che Guevara'nın ölümünün ertesi günü Alameda'da Milagros'a rastladığında artık tam teşekküllü bir dedektif bürosu kurmaya doğru yol almasını sağladı. Olağanüstü yeteneğinin haberi yayıldıkça anne babalar -ve amcalar, teyzeler, büyükanneler, vasiler- sürü sürü gelmeye başladılar. Cristobal onların davasını üstlenmeden önce, kaçağa kötü davranmayacaklarını belirten bir kâğıt imzalatıyor, bu sözün çiğnenmemesi için de epey yüklü bir çek alıyordu. Babam çeki tahsil etme tehdidinin kaçak bir çocuğun cezalandırılmamasında, öfkeli bir babanın sevgisinden daha etkili olacağını hesaplamıştı. Ancak, arada sırada hesabında yanılıyor ve bir anlaşmaya varılana kadar çocuğu evine almak zorunda kalıyordu.

Yine de bir sorun vardı: Çocukların sanki dönmedolaba binnermiş gibi evine girip çıkmalarından birkaç yıl sonra -hatta iki çocuk bir yıldan fazla kalmışlardı- annesi, 1962 veya 1963 yılında bir gün, bu kadarının canına tak ettiğini, iki babasız çocuğu, Cris ve Pancho'yu yetiştirdiğini ve bundan böyle Şili'nin bütün sorunlu çocuklarına dadılık etmeye niyeti olmadığını bildirdi. Annesi büyük oğlunun yaptıklarını takdir ediyordu, ama yine de Cris'in kaçak çocukları bulup evlerine döndürme işinden kazandığı paralarla kendine ayrı bir ev tutma zamanı gelmişti. Babam da bunu yaparak, yeni evini bulduğu kaçaklar için bir sığınağa dönüştürdü. Ama yanına hiç kız almadı.

O 1983 New York şafağında anneme bir kere daha, "Ne esaslı bir aşk hikâyesi," dedim. Janice, o zaman ben durumu böyle görüyordum. Sen de ilk görüştüğümüzde benim en hoşlandığın yanımin, iflah olmaz romantikliğim olduğunu söylemiştin. "Kendini sana saklıyormuş, senden başkasını bulmak istemiyormuş," dedim anneme.

"Öyle de düşünülebilir," dedi. "Ama onu benden başka kimsenin istemediğini unutma. İkilem burada işte: Kaçak avcısı olarak ünü ne kadar artıyorsa, kadınlar karşısında da o kadar başarısız oluyordu. Sonunda bu bir çeşit rutine dönüştü, diyebiliriz."

"Ya da tuzağa," dedim. Kalkıp pencereye yürüdüm. Sokakta sarı bir taksi New York gecesinin içinden geçip gidiyordu. Ben yatağında yalnız yatan seni düşündüm, yarını düşündüm ve sesimdeki hüznü silip attım.

Sözcük seçimime ya da başka bir şeye, ona kalırsa hayatımda ilk kez seviştiğim o gece kullandığım sözcüğe şaşırان annem yüzüme baktı. "Evet, bir tuzak," dedi. "Kendisini kurtarmam gereken bir tuzak."

Ben, pencere önünden, "Seni sevmiş olmalıydı, yoksa kaçak genç kız vakalarını da almaya başlayıp tuzaktan kurtulurdu ve onlardan bazılarını eve götürürken düzebilirirdi," dedim. "Sen de onunla aynı şeyi yapmak istemiyor muydun?"

Kendine atıfta bulunmamı duymazdan geldi. "Hiç kuşkusuz kızlar onu parlak zırhlar içinde bir şövalye olarak görecektlerdi. Ona âşık olacaktı. Ama düzmek için tehlikede olan kızları aramak gerçek bir yenilgi olurdu; incinebilir oldukları ve kendisi de onların kurtarıcısı olduğu için kadınlar tarafından sevmek. 1967'de ilk kez seviştiğimiz o gece bana, kaçakları bulmasındaki maharetin sadece kendisinin bâkir olmasından kaynaklandığını söyledi. Bir daha hayatım boyunca bir çocuk bulamayacağımdan korkuyorum, dedi. Bu fikre öyle saplanmıştı ki, bunu birkaç kere tekrarlardı, hatta içime giden yolu bulmaya çalışırken bile..."

"Anne," diye itiraz ettim.

"Eh, işte böyledir, Gabriel: Bir erkek şeyini kadının içine sokar, tıpkı bu akşam senin o kıza yaptığın gibi. Oğlum, bu hikâyeyi onun için anlatıyorum sana, onun için büyümeni bekledim bu kadar."

Cevap vermedim. Benim o akşam tatlı Janice Worth'umla seviştiğimi sanmasına, benim penisimle senin vajinanın sonuna kadar gittiklerini düşünmesine izin verdim. Keşke aneme o anda gerçeği açıklasaydım, ona anlatıp yardımını istemiş olsaydım. Ama utanıyordum. Her zamanki gibi her şeyi biliyormuş gibi davranıyordum. Janice'in üstünde dünyanın tepesindeydim, anne. Ya da keşke sana ertesi gece ya da yıllar sonra adını internete yazdığımda, birden her şeye yeniden başlamak üzere tekrar karşıma çıktığında gerçeği anlatsaydım, Janice. Önce yalan uydurmak yerine. Anlattıklarımın hepsi doğrudu aslında. Sadece o düzüşen ben değil, babamdı, ben sadece hayalini kurmuştum. Sanki benim hayatımda gibi onun hayatını anlatmıştım sana.

"Şimdi artık tüm ayrıntıları bilecek kadar büyüdün," dedi annem.

Cama dayanıp ilgisiz bir John Travolta pozu aldım. "Aslında pek o kadar da ilgilenmiyorum," dedim. Doğru değil-di bu: Babamın bir kadınla yaptığı her şeyi bilmek istiyor-

dum, hatta o kadın annem bile olsa. Sana yalan söylediyim gibi ona da yalan söyledim, Janice. "Kanlı ayrıntılar umurumda bile değil," dedim.

"Kan yoktu," dedi. "Bâkir olan babandı, ben değil. Hatta ben... şey, ondan bir gece önce bile biriyle olmuşum. Aslında, babanı gördüğümde onu arıyordum. Baban az daha o miting gecesi gelemeyecekti. Kaçak bir oğlanın peşindeydi..."

O çocuk, o kaçak çocuk. Babamın onu o öğleden sonra nasıl bulduğunu, o gece dünyaya gelme girişiminde başarısız olmama ramak kaldığını anlatmam gerek sana; çünkü o Leopoldo adındaki çocuk çok geçmeden Polo takma adıyla hayatıma yeniden girecek ve artık bir yetişkin olan bu çocuk geçen yıl Şili'ye döndüğümünden bu yana hayatımı bana zehir edecekti. O çocuğun, babamla annemin Alameda'da karşılaşmalarından birkaç saat önce babama rastlaması da önemliydi; sanki o aptal ve cılız Leopoldo, evinden benim ana rahmine düşmemi engellemek ve babama sonsuza kadar kendisi sahip olmak amacıyla evinden kaçmış gibiydi. Aslında haksızlık ediyorum. O da her normal on yaşındaki çocuk gibi ailesinden bıkip bir not dahi bırakmadan evden kaçmayı seçince, ailesi de sihirbaz Cris McKenzie'yi aramak zorunda kalmıştı.

Babam ilk birkaç gerekli sorudan sonra yukarı, çocuğun odasına çıkmış, eşyalarını karıştırmış, kitaplarına, plaklarına, fotoğraflarına, duvardaki posterlere, abajurdan sarkan kirli çoraplara, oraya buraya atılmış çamaşırlara, palyaço resimlerine, bir Rus stepleri manzarasına bakmış, iki saatlik titiz bir inceleme sonunda kaçağın yatağına uzanmış, bir saat boyunca da boş nazarlarla tavanı seyretmişti. Bu arada çocuğun anne babası giderek artan bir sabırsızlıkla onu izlemişlerdi.

Sonunda sessizliği bozan anne oldu.

"Bütün yapacağınız bu mu?" Kadının sesinde bir hata işledikleri kuşkusu vardı. Polisi aramalıydılar. Kimbilir, küçük göçebe Leopoldo'ları belki de o anda Santiago'nun güneyindeki gecekondu mahallelerinde bir yerde, bir demiryolu ya-

nında kanlar içinde yatıyor olabilir. Ne yazık ki öyle olmamıştı, ne yazık ki çocuğa tecavüz edip kalbini parçalamamışlardı. Kadının kuşkuları yersizdi.

Cris McKenzie, "Kendimi oğlunuzun yerine koyuyorum," dedi. "Eğer Leopoldo olsaydım nereye gideceğimi düşünüyorum. Onu bulmanın başka yolu yok."

Ve babam çocuğu buldu. Teatro Caupolican'ın (bu adı sakın unutma, Janice) üçüncü sırasında, Sovyetler Birliği'nin Demir Perde arkasında her şeyin karanlık ve sıkıcı olmadığını göstermek amacıyla Latin Amerika turnesine gönderdiği El Gran Music Hall de Moccu'yu seyrediyordu. Cris McKenzie, Polo'nun yanına oturdu, dirsek temasıyla on yaşındaki kaçakla ilişki kurabileceği anı kolladı. Beklediği an, cambaz palyaçolar Sergei ve Yuri, elleri üzerinde futbol maçı oynama numarası yaparlarken geldi. Cris, küçük kaçıktan bir saniye önce gülmeye dikkat etti ve bir sonraki numarada onunla aynı anda alkışlayıp ayaklarını vurdu. Leningrad kuklaları terk edilmiş bir çocuğun hikâyesine başladıklarında, oğlanın sorunlarını öğrenmeye, neye canının sıkıldığına ve neden tiyatroya tek başına geldiğini çocuğun ağzından almaya başlamıştı. Bir saat sonra Calle San Diego'da berbat bir kafede sosislerini iki kola eşliğinde mideye indirirlerken, çocuk ayağının altındaki talaş tozlarına bakarak güvenmeye başladığı bu yabancıya açıldı. Leopoldo o gece evine teslim edildiyse de, benim kara talihimden olacak, günün birinde Cristobal McKenzie'nin hayatına dönmeyi planlamaya başlamıştı bile.

Babam çok yorulmuştu. Gününü bir başkasının kafası içinde geçirmek, o kişiyi bulmak ve sonra gürültüsüzce evine dönmesine ikna etmek, bu arada hep konuşarak çocuğa evrenin merkezi olduğunu hissettirmek -babamın o çocuklara yaptığı ya da söylediği şeyler her neyse, bunları bana hiç açıklamazdı- tüm enerjisini alıp götürmüştü. Sevişme sonrası uyuşukluğu. O gece Polo'nun evinin kapısını çocuğun arka-

sından kapattıktan sonra birkaç dakika soluk almaktan çekinerek içeriyi dinledi, anne babanın çocuğu cezalandırmama sözlerini çiğnemediklerinden emin olurken, altı blok ötede haykırışları Santiago göğünü parçalayan protesto mitingine katılmak için gücünü toparlamaya çalıştı.

Babam havasında değildi ama o gece pek çok kişi gibi o da Che için düzenlenen mitinge gitti. "İşte, sana ilk bağlantı," dedi annem, muzaffer bir tavırla. "Eğer Guevara ölmeseydi, Cristobal McKenzie doğruca evine gidecekti ve sen de doğmayacaktın."

Che'nin başarısızlığı babamı şoka uğratmaktan çok sersemletmişti; infaz haberinin hem kendisinin hem de o kuşaktan diğerlerinin hayatında çok önemli bir şeyin sonu olduğunu hissediyordu. Ama bu şeyin ne olduğundan pek emin değildi. Daha sonra Cennet Körfezi ve Güney Kutbu'nun sisleri arasında kuzeye ilerleyen gemimizin iki yanından bembeyaz buzdağları kayıp geçerken bana, "İlk önceleri öfkemin geçmesini beklem gerektiğini düşündüm," dedi. "Biriyle, başkalarıyla, o zamana kadar hiç avlayamayacağıma inandığım bir kadınla birlikte olmak. Kaçakları yakalamak, onların ruhlarının içine girebilmek; çevremdeki herkes çocukluklarını yaşamadan gençliklerinden sıyrılmaya hevesliyen, benim korumuş göründüğüm o gençliğim, kendimi masum ve ürkek bir oğlanın kafasına ve kalbine ve cinselliğine yansıtabilme yeteneğim, kızları benden uzak tutuyor, beni âşık olarak değil, sadece arkadaş olarak istiyorlar, diye düşünüyordum. Eğer yedi yıl görmedikten sonra o gece karşılaştığım annen olmasaydı..."

Annemi görür görmez tanımamıştı.

Babam kalabalığın ortasında zıplayıp duruyordu. Daha önceki bir mitingde, Vietnam lehine ve Yanki müdahalesine karşı kış protesto yürüyüşlerinden birinde soğuktan donmamak için zıplayan birinin ortaya attığı "*El que no salta es momi*" sloganı söylenmekteydi. Şimdi de Alameda'da herkes olduğu

yerde sıçrayarak, “Eğer zıplamazsan bir mumyasın” diye bağıyor ve bununla muhafazakâr, sağcı Guevara katillerini kastediyor, hayatı kutluyorlar, bedenleriyle Che’nin boşuna ölmediğine, kendilerinin sağ ve devrime hazır olduklarına yemin ediyorlardı. Annem Milagros dışında herkes, yani. O başka bir şeye hazırdı –en azından o gece. Her devrimcinin görevi, Che’nin söylediği ve onun da yıllar boyunca kendi kendine ve özellikle bana tekrarladığı gibi, devrim yapmaktı. Ama o anda başka bir şey meydana gelmek üzereydi.

Annem, binlerce kişi arasında zıplayan babamı görmüş, kim olduğunu hemen anlamıştı: Yedi yıldır onun kendisine dönmesini bekliyordu. O yüzden biraz daha beklemesi, yavaşça yanına yaklaşması, eğlenceye katılmaması, onun sakinleşeceği anı, sıçrayıp hoplamayı bırakıp karşısında durmasını ve verdiği sözü hatırlamasını beklemek hiç zor değildi. Zamanı gelince bana böyle anlattı. Ben de her şeyi açıkladığı gece olayı onun gözlerinden böyle gördüğümü hatırlıyorum.

Janice, düşün hele, hayatım, hatta belki de senin hayatın ne kadar farklı olabilirdi, eğer New York’ta o mutfakta her şeyi öğrenmeye o kadar hevesli olmasaydım. Eğer babamın 10 Ekim 1967 günü *momio* olmadığını kanıtlamak için, Che’nin hâlâ yaşadığını ve kendilerinin da hâlâ meydan okuduklarını kanıtlamak için sıçrayıp durduğunu o gece değil de, iki gün sonra öğrenmiş olsaydım. Babam, annemin kalabalığın ortasında kıpırtısız bir şekilde sadece gözlerini ve başını indirip kaldırarak kendisini izleyişini, onun bir ağaç gibi öylece dikildiğini görmüş ve bir iki kere daha sıçradıktan sonra yanına gitmiş. Annemin dediğine göre, “Âdeta birbirlerine yapışmışlar.” Yıllar sonra, Antarktika Okyanusu’nun o uçsuz bucaksız manzarasının içinden *Galvarino* ile geçerken, olanları anlatma sırası kendisine geldiğinde babam, “Yanına gittiğimde neredeyse memelerine değiyordum,” demişti.

Milagros, bir merhaba bile demeden, hatta Cristobal McKenzie'ye daha önce nasıl tanıştıklarını bile hatırlatmadan, genç adamı gerçekten şaşırtan ve hem o gece hem de ileriki yıllar boyunca etkisi sürecek bir şey söylemişti.

"*Esta muerto,*" dedi. Sesinde ölü bir yanardağdan, bir daha hiç patlamayacağını bilen bir yanardağdan bir esinti vardı. "Öldü. El Che gerçekten öldü. Ve onu diriltmek için yapabileceğimiz bir tek şey var. O da devrim değil."

Gazeteler iki gün önce Guevara'nın Vallegrande'de yakalandığını bildirdiklerinden beri babamın içinde kıpırdanan bir duygu vardı. Yüzeyde, bütün yaşlıları gibi kır ve kent gerillalarının yakında Latin Amerika'nın her yerinde, tıpkı Küba ve Cezayir ve Vietnam'da olduğu gibi tüm baskı rejimlerini devireceklerini dile getiriyorsa da, bir süredir bunun geçerli yol olmadığını, bir yanlışlık olduğunu düşünüyordu ve Che'nin ölümü, bilincinde o eski pişmanlıkla yeni yorgunluğun yüzeye çıkmasına neden olmuştu. Kendisini umutsuzluğa düşmüş görmeyi istemeyerek bunu aklından silip atmıştı. Che gerçekten ölmüşse, aynadan kendisine bakan görüntüsünden hoşlanmıyordu. Ancak, ilk görüşte tanıyamadığı ama yine de tüyler ürpertici derecede aşına bulduğu bu genç kadın, şimdi kendisine düşündüklerini tamı tamamına söylerken, içinde hissettiği gerçeği bastırmanın artık gereksiz olduğunu hissediyordu. Kız sanki aklından geçenleri okumuştur, bundan sonra da hep okuyacaktı.

Karşılaşmalarının üzerinden daha bir saat geçmeden seviştiklerinde bu düşüncesi doğrulandı ve ertesi gün aynı düşünceyi kardeşi Francisco -Tio Pancho- ve en iyi arkadaşı Pablo'yla paylaştı. Milagros'un içindeyken, Milagros onun bâkirliğini eğer o gece ufkunun ötesine gidebilseydi buzdağını bile eritecek bir ısıyla erittiğinde, bunun tek gerçek, dünyada kendisine kalmış en iyi ve en son gerçek olduğunu keşfetmişti.

“Anlamıyorum,” dedim anneme. Pencereden yine masaya dönüp annemin bir elden düşme dükkânından büyük bir sevinçle getirdiği yıpranmış mavi örtünün üzerinde hazırladığı kahvaltıdan kalma ekmek kırıntılarıyla oynamaya başladım. “Kusura bakma ama hiçbir şey anlamış değilim. Ölü ya da diri, Che Guevara’nın seksle ne ilgisi var? 1960’lı yıllarda sizler iyice kafayı yemiş olmalısınız.”

Babamın yıllar sonra verdiği cevap annemin 1983’te New York’ta şafak sökerken verdiğinden daha iyiydi:

“Onu otel odasındaki yatakta çıplak gördüğümde anlamaya başladım ve sonunda içine girip de kendimi orada kaybedip bulduğumda çok daha iyi anladım: Hayat buydu, benim için anlamı buydu, bana verilen bu tek hayata gerçekten uyan tek anlam buydu.”

Milagros, sanki ekmek kırıntılarıyla oynama der gibi elim vurarak, “Bu yaptığı bir keşifti,” dedi. “Zevkten *acalambarrerle la musculatura* olduğu, boşalmaya hazır kaslarını sıkıttığı an değildi, hayır, yaptığı keşif bendim, benim...”

O anda kendisine hiç yakışmayan bir çekingenlikle sustu.

Babam yıllar sonra annemin yarım kalmış itirafını tamamladı. “Bir meleğin inlemesiydi. Ve ben onun içindeki o sesi yaratanın ben olduğumu farkettim.”

Ben ipuçları arayarak, “Ya Che Guevara?” diye sordum.

Babam yarım saat sonra, birbirlerinin kolları arasında terlerlerken ve Latin Amerika’nın öteki yanında Che Guevara’nın fani bedenine toprak atılırken, Milagros’a, “Düşünüyorum, o halde varım,” dedi. “Önce Descartes ve ardından Marx: Ben tarih yapıyorum, o halde varım. Ama bunların hiçbirisi doğru değil. McKenzie’nin düsturu: Düşünüyorum, o halde varım.”

“Baban her nasılsa kendi varlığından hep kuşkuluydu,” diye anlattı annem. “Ve ben, benim bedenim, ona yanıldığının kanıtı oldu. Guevara gerçekten, hakikaten ölmüştü ve Cristobal McKenzie yaşıyordu, ama sadece bir kadınla sevişirken tümüyle canlıydı.”

“Ve o zaman da yemin...”

“Ertesi gün hayatının her günü düzüşeceğine dair o lanet olası iddiaya girdi, sadece çiftleştğinde o an için yaşayacağına o gece yemin etti,” dedi annem. Babam bunca yıldır tarih kitaplarının, morgların ve mezarlıkların kendisine gönderdikleri ölüm mesajını inkâr etmenin bir yolunu, hatta tek yolunu bulmaya çalışmadan, hayatında tek bir gün ya da gece geçirmeyeceğine yemin etmişti. Babam şöyle diyordu: “Che’nin idamı ve Bolivya’daki mezarı, bana hepimizin yalnız doğduğumuzu ve yalnız öldüğümüzü ve yalnız yaşadığımızı kabul ettirmeye çalışıyorlardı.”

“Varoluşunun her gününü kendi bedeninde ve başka bir insanın bedeninde sürekli doğrulamak istiyordu,” dedi. “Sadece o gece hissettiğimiz ana mahsus olsa da, *hijo*, senin de bu akşam hissettiğini umduğum şeyi hissetmek, kimsenin bizden alamayacağı o anda her ikisinin de varolduklarını doğrulamak istiyordu.”

Evdeki yalnız yatağında düzülmemiş olarak uyuyan seni düşündüm, Janice’im ve hemen konuyu değiştirdim. “İşte o zaman senin bunca yıldır sözünü ettiğin o iddiaya girmeye karar verdi, öyle mi,” dedim. “Don Juan iddiasına.”

Annem iddianın bir kaza, talihsiz bir rastlantı, *juramento*’sunun, yani verdiği sözün gençlik heyecanından başka bir şey olmadığını düşünüyordu. Bekâretini az önce kaybetmiş, tuvalet kapağı ile bir kadının sunabilecekleri arasındaki farkı o zaman öğrenmişti. Annem başka erkeklerin de kanları başlarına dolarken ve meni penislerinden fışkırırken buna benzer yeminler ettiklerini duymuştu: Seni günün her dakikasını sevmek istiyorum, burada sonsuza kadar kalabilirim, cennete giden yol bu olmalı, Tanrı hayatının her siestasında bunu hissediyor olmalı, gibi sözler. Annem, babamın öylesine konuştuğunu sanmıştı ve belki de öyleydi, belki ertesi gün öğle yemeğinde Francisco ve Pablo’yla buluşmasaydı, o çılgın fikir hiç aklına yerleşmeyecek, hiç açıklanmayacaktı.

Pichula'sını bir süre, bir iki hafta anneme sokup çıkaracak, sonra bir gece kendi evinde uyuyakalacak ve tıpkı iyi bir yemekten sonra tatlıya boşverdiğin ya da dişlerini fırçalamayı unuttuğun an gibi o gün sevişmediğini fark edecekti. Hayat böyleydi; pek çok şey yapacağımıza dair sözler verirdik ama sonra onları unutturduk, manzaraya dalıp yolu şaşırır, ziyaret etmeye söz verdiğimiz tapınağa gidemez, başka bir yerde yatar uyurduk ve bu bizi hiç ırgalamazdı. Herkes Kristof Kolumb değildir, herkes onun kadar saplantılı değildir. Hayır, annem babamı yeminine bağlayan şeyin, ertesi günkü o talihsiz yemek olduğundan emindi. O yemek, geçici bir hevesi, ömür boyu peşine düşülecek bir amaca dönüştürmüştü; Cristobal'ı, Leporello'nun *catalogo'sunu*, Mozart'ın kahramanının asla hayal edemeyeceği biçimlerde dolduran bir seks fanatiğine dönüştürmüştü.

"Onu çağdaş bir Don Juan'a çeviren, benden çok öteki erkeklerdi," dedi annem. "Bunları sana o yüzden anlatıyorum, Gabriel. Aptalca bir şey yapmanı, maço arkadaşlarına sonsuza kadar önüne çıkan düzeceğini söyleyerek şişinmeni istemiyorum. İnan bana, bu hayatını mahvedecektir, Gabriel. Çünkü bizi yıkan seks değil, iddiaydı."

Veya kusur belki de ertesi gün Cristobal'ın bu dünyadaki yirmi beşinci yaşgünü olmasındaydı. Doğumgünüünü kutlamak için o 11 Ekim günü, her zaman olduğu gibi kendisi de yirmi beş yaşına o gün basacak olan en iyi arkadaşı Pablo Baron'a gitti.

Bu hikâyeyi öğrenmek için benim sözde bekâretimi kaybettiğim günü beklemem gerekmemiştir. Ezbere biliyordum zaten. Önce babamla Tio Pablo'nun, 1970'li yılların başında, Allende zamanında Casa Milagras'ın arka bahçesinde şarap içerlerken bu hikâyeyi kahkahalarla anlatmaya bayılmalarından ve sonra da annemin yine aynı hikâyeyi sürgün yıllarımızda bana sık sık tekrarlamasından biliyordum. Annem doğal olarak olayı yeni baştan anlatmak için ısrar etmişti.

İki arkadaş yirmi yıl önce, 1947’de, küçük Cris’in Pablito’ya beşinci doğumgünü partisi -*viuda de McKenzie*, Senyora Claudia son bir aydır büyük bir titizlikle hazırlanıyordu- için davetiyesini verdiğinde, Pablo da kendisine aynı gün aynı saatte *onun* evine gelmesi için bir davetiye verince, bu rastlantıyı keşfetmişlerdi. Babam ilk olarak o gün, her nasılsa bir kopyasının çıkarıldığını, başka birinin kendi kaderini paylaştığını hissetmiş, ancak bu alâkasız his fazla uzun sürmemiştir. Çözülmesi gereken daha acil konular vardı: Yuvadaki bütün çocuklar ikişer davetiye almışlardı ve kimi şerefleendirip, kimi hor göreciklerine bir karar vermek zorundaydılar. Şaşkın çocuklarından olayı öğrenen anneler hoşgörüyü gülümsediler ve birbirlerini aramaya başladılar. Ancak karşı taraf hep meşgul çıktığından birbirlerine zorlukla ulaştıklarında (daha sonraları ikisi de telefon engelini ilk kendisinin aştığını iddia edecekti), aynı anda diğerinin partisini ertelemesini söylediler. Bir süre tartıştılar ve sonunda her biri diğerinin şaşırtıcı bulduğu bir aceleyle geç doğan küçük çocuğun partisinin 11 Ekim’de yapılmasını kabul ettiler. Her ikisi de ağgözlü parmakları arasında dört as tutan hilekâr oyuncular gibi teklifi yapmıştı, ikisi de diğerinin çocuğunun daha büyük olduğuna emindi, çünkü Pablo... Pablo’nun annesi sözünün burasında etkisini arttırmak için durakladı, geceyarısından, 12 Ekim’den tam bir dakika önce, 23:59’da doğmuştu. Rakibi McKenzie’nin dul eşi Claudia, Senyora Baron’un bir belge sunmasının iyi olacağını, çünkü saat tam 23:59’da doğanın Cris olduğunu söyledi. O nedenle adını Cristobal koymuştu; Kolomb’un Amerika’yı keşfinden hemen hemen tam 450 yıl sonra doğduğu için. Pablo’nun annesi, oğluna El Duscubridor’un adını o nedenle vermediğini, eğer Tanrı oğlunun Cristobal veya Cristofero, hatta Cristian olmasını isteseydi, doğum sancılarını altmış bir saniye geciktireceğini, oysa çocuğun Dia de la Raza’dan, Dia del Almirante’den ve Dia de la Hispanidad’dan önce doğmasını istediğini vurguladı; o nedenle Pablo daha uygun bir isimdi.

İsa'nun Şam yolunda ışığı gören havarisi konusunda 'hemen hemen' diye bir şey olamazdı. La McKenzie'nin öfkeli cevabı gecikmedi: Kolomb'un yola çıktığı İspanya'yla aralarında altı saat fark olduğuna göre, oğlu gerçekten önemli olan yerde, *madre patria*'da 12 Ekim'de doğmuştu. Pablo'nun annesi cahilliğe gerek olmadığını, o devirlerde böyle zaman dilimleri olmadığını söyledi. Sen kime cahil diyorsun bakayım? Ve ondan sonra tartışma alevlendi ve iki anne, diğerinin doğumgünü partisini hemen iptal etmediği takdirde feci şeyler yaşanacağı tehditlerini savurdular ve ikisi de telefonlarını aynı anda kapatmalarına rağmen karşısındakini düdük sesiyle baş başa bıraktıklarına inandılar. İkisi de bu şiddetli kavgayı giderek artan bir korkuyla bekleyen oğullarına dönüp, partinin kararlaştırılan günde yapılacağını ve ne olursa olsun öteki çocuğun davet edilmeyeceğini bildirdiler. Görelim bakalım, hangisinin çocuğu daha popülermiş!

Ancak Pablo ile Cris, bu saçmalığa son vermeyi ve partilerini anaokulunda birlikte yapmayı, gelecek yıl için yazı tura atmayı ve ondan sonraki yıllar sırayla kutlamayı kararlaştırdılar. Kimin bir yaş daha büyük veya küçük olduğu umurlarında bile değildi, birbirlerini severlerdi, hatta birbirlerine taparlardı bile denebilirdi ve arkadaşlıkları yirmi beşinci doğum günlerinde girdikleri iddiayla, onların ve benim geleceğimizde ortaya çıkacak buzdağıyla ciddi bir sınava tabi tutulacaksa da, daha uzun yıllar sürecekti.

Anneme 1983'teki o gün, "Sonra ne oldu?" dedim. "Doğumgünü yemeğinde o günkü başarısıyla şişindi mi?"

Öyle bir şey olmamıştı. Cristobal McKenzie olayı bir sır olarak saklamak niyetindeydi. "Şunu aklından çıkarma, *mi amor*, baban her şeyden önce ağzısıklı bir adamdı, *un hombre discreto*. Çocuklar bunu yüzüne bakınca anarlardı, onu kendi sırlarına asla ihanet etmeyecek bir insan olarak görürlerdi."

Ama ne var ki, Cristobal McKenzie'ye olanlar tüm bedeninde kendini gösteriyordu, vücudunun her zerrisi sevişme-

yi tamamlamış olmanın o kızıl türküsünü söylüyor; ilk aşk gecesinde vücudunu keşfetmenin en iyi yolunun, başkasınınkini araştırmak olduğunu öğrenen bir gencin düzüşme mutluluğunu çevresine yayıyordu.

"Yine de, Pablo ve Francisco..."

"Tio Pancho mu?" dedim.

"Evet, senin Pancho amcan. O da oradaydı, Pablo'yla yemeğe gitmişti ve ikisi de politika konusunda şiddetli bir tartışmaya girdiklerinden babana yakından bakmamışlardı. Baban oturdu, bir bira ısmarladı ve onların Che Guevara tartışmalarına kulak verdi. Onlar..."

"Anne, ben ikide bir hikâyeye soktuğun bu Guevara denilen adamla pek ilgilenmiyorum. Hem onun posterini odamın duvarından indirsen iyi olur. Orası benim odam. Şunu sana açıkça söyledim sanıyorum: Ben bu *Latinamericano* politikası palavralarıyla hiç mi hiç ilgili değilim."

"Sırtını yurduna ve davana ve mirasına çevirebilirsin, ama ben Che'yi bu hikâyenin dışında bırakamam: Birkaç dakika sonraki iddiayı başlatan şey, Guevara'nın ölümünün anlamı üzerine Pablo ile Francisco'nun yaşadıkları anlaşmazlıktı. O yüzden sus da dinle. Ya da belki bütün bunları sana yarın anlatmamı istersin."

Birkaç ekmek kırıntısı alıp elimi masanın altına soktum ve annemin yarım saat boyunca babamın en iyi arkadaşı ve küçük kardeşiyle 1967'deki tartışmalarını anlatmasını, herhalde onca yıl önce Cristobal McKenzie'nin de sıkıldığı kadar sıkılarak dinleyip, kırıntılarla oynadım. Babamın hiç olmazsa önünde bir birası, o boşalınca yenisini getirecek bir garsonu ve bacaklarının arasından mutlu ve tatmin olmuş ve az önce takdire değer bir performans çıkarmış olan gevşek ve sarkık *pija*'sı vardı. Eğer sen orada olsaydın, Janice, seni sözümona kaynananla tanıştırmak için eve getirmiş olsaydım, sen de bunları umursamazdın. Sen şimdi kolaylıkla birkaç sayfa atlayabilirsin. Benimse sadece oynayacağım ekmek kırıntılarım vardı.

Annemin o kadar ıkınıp sıkılarak ve ayrıntılarıyla anlattığı şey şuydu: Pablo için Che'nin yakalanıp öldürülmesi, Latin Amerika'da silahlı mücadele alternatifinin, bir çağın sonuydu. Bu sonuç, radikal değişiklikler elde etmek için barışçı yolları, seçimi kullanmak gerektiği anlamına geliyordu. Francisco ise fikrinde inat etmekteydi: Bir savaş kaybedilmişti ama koşullar hâlâ olgundu. Che'nin ölümü binlerce genci harekete geçirecek ve Latin Amerika birkaç yıl içinde alevler içinde kalacaktı. Şimdi, hayatta olduğundan daha etkili bir şehitleri vardı –Pablo, *el guerrillero heroico*'nun bir Rönesans tablosunu andıran yaralarıyla dikenler üzerinde İsa gibi yatan fotoğrafı görmüş müydü? Onu öldürmemişlerdi, onu ölümsüzlüğe kavuşturmuşlardı. Gözleri. Açılacak gibi, dirilecekmiş gibi duran gözlerine bakın hele.

Pablo gözlüğünü peçetesiyle silerken, "Senin bu topyekûn devrimin kaç yıl sonra gerçekleşecek?" diye sordu.

"Bak, sana ne diyeceğim. Sen elli yaşına geldiğinde, 11 Ekim saat 23:59'da -sözde Keşif'in beş yüzüncü yıldönümünden önce- tüm kıtanın sosyalist olmuş olacağına nesine istersen bahse girmeye hazırım."

"Yanılıyorsun," dedi Pablo. "Guevara'nın, hakkında hiçbir şey bilmediği ve kimsenin -özellikle de Bolivyalıların-kendisini istemediği, Kübalıların onu baş belası fikirlerinden kurtulmak ve totaliter bir Sovyetler Birliği'ne yanaşmak için gönderdikleri bir ülkede devrim yapmaya kalkışmakla yanıldığı kadar yanılıyorsun sen de. Kendisine saygım var ama onun sonu geldi artık."

"Yerinde olsam bu kadar emin olmazdım."

"Yirmi beş yıl sonra gel görüşelim," dedi Pablo. "Benim bu lokantada oturup, *revolucion*, başkalarının ne yaptığı ve Yankee'lerin kışına tekmeysi nasıl basacağımız hakkında lak lak edeceğimi mi sanıyorsun? Ben nerede olacağım, kim olacağım, biliyor musun? Ben bu ülkenin en güçlü bakanı olacağım. Evet, en güçlüsü. Ama başkan olmayacağım. Ben tahtın

arkasındaki gücü istiyorum. Her şeyi elinde tutan, görünmeyen adam olacağım. Ben aksırınca tüm ülke 'Çok yaşa' diyecek. *Salud*. Yirmi beş yıla kalmadan. Göreceksin."

Bunun bir Leninist Gençlik Tartışma Kulübü toplantısı değil de, bir doğumgünü kutlaması olduğu düşünülürse, amcam bu kehanete hiç de uygun olmayan bir şiddetle cevap verdi. "Bir bok göreceğim," dedi Francisco. "Yirmi beş yıl sonra ne burada ne de Latin Amerika'nın başka yerinde o güce sahip kimse olmayacak. Neden, biliyor musun? Çünkü sosyalizmde tek gerçek iktidar halka aittir. Taht diye bir şey olmayacağı için sen de tahtın ardındaki güç olmayacaksın."

Eğer 1967'de Santiago'daki babam ve on altı yıl sonra New York'taki ben, sipariş almak için sabırsızlıkla bekleyen garson tarafından kurtarılmasaydık, onlar da, annem de sonsuza dek bu minval üzerine konuşur dururlardı. Gerçek bir işçi olan -babam dedektiflik yapmaya çalışıyor idiyse de, biracıların üçünün de bir işleri yoktu- *mozo*'nun geçimini sağlaması gerekiyordu ve kendisi ile soyundan geleceklerin belirsiz geleceği için sürdürülen bu tartışmada kimin haklı olduğu umurunda bile değildi. Biftek mi istiyorlardı, tavuk mu? Günün spesiyalitesi, denizden taze çıkmış *congrio frito*'ydu. Hangisini istiyorlardı?

Balık ısmarlandıktan sonra iki tartışmacı, diğer doğumgünü çocuğuna döndüler. Ya o? O ne düşünüyordu?

Cris, Milagros'un bir gece önceki sözünü tekrarladı. "*Esta muerto*. Hiçbir politika -ne seninki, Pablo ve ne de seninki, Pancho- onu diriltemez. Ne kurşunla, ne oyla, ne de palavrayla. Che öldü."

Politika yok mu? Pablo ile Francisco çok şaşırmışlardı. Politika yok da ne demekti? Durumu nasıl değiştireceksin öyleyse?

Babam onların bu şaşkınlıklarına gülümseyerek, "Ben hiçbir şeyi değiştirmeyeceğim," dedi.

Peki, bundan sonraki yirmi beş yılı nasıl geçirecekti? Ne yapacaktı? Ne elde edecekti?

"Baban, ne bileyim ben, ilgisiz bir şey söylemeliydi, umarım *congrio* tazedir falan gibi bir şey. O zaman hayatlarımız o kadar farklı olurdu ki. Şimdi burada, New York'ta yanımızda olurdu, bu hikâyeyi sana o anlatırdı, Gabriel. Ama içinde bir kıpırtı oldu ve onlara gerçeği söyledi. Benim içime girdiğinde ne keşfettiğini anlattı onlara."

Cristobal McKenzie, "Önümüzdeki yirmi beş yılı düzüşerek geçireceğim," dedi.

Hepsi dehşetle baktılar onun yüzüne. İkisi de onun elinin bir kadın eline değmediğini biliyorlardı. Francesco, "Dur hele, her şeyi anlat bakalım," dedi. Seni namussuz, devrimci görevini ihmal edip o kızla gittiğini gördüm. İkiniz de öyle çabuk ortadan kayboldunuz ki, polis baskını ihbarı aldığını zı sandım. Hoş, seni suçlamıyorum, ben de..." Francisco ağabeyinin gözlerine bakarak sırttı. "*Hombre*, hem de yirmi beşinci doğumgününde, ha! Sonunda yattın demek."

"Babamın bir lokantada bu tür bir haberin yayılmasından hoşlanacağını sanmıyorum. Etraf kalabalık mıymış?"

Annem işin orasını bilmiyordu. Sadece Cristobal McKenzie'nin verdiği cevabı biliyordu ve yıllar sonra sorduğunda babam da aynı sözü kelimesi kelimesine tekrarlamıştı:

Hiç de sakın olmayan buzlu suları aşarken babam, "Çok sakindim," dedi. "Evet, kaybettiğim bu zamanı telafi edeceğim, dedim. Bundan sonra hayatım boyunca her gün bir kadınla yatacağım."

Müdahale sırası Pablo'ya gelmişti.

"Kız o kadar iyi miydi?" diye sordu.

"Olamaz," dedim, annem New York'taki o mutfakta Pablo'nun yıllar önce Santiago'da söylediklerini tekrarlarlarken.

Pablo öyle dedi ve sonra şunları ilave etti: "Ne kadar esaslı olursa olsun, hayatının sonuna kadar her gün düzüşemezsin, düzüşmeyi isteyemezsin."

"İsterim elbette."

"İddiaya girelim."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bak, Cris, senin işini kolaylaştırayım. Hayatının sonuna kadar değil, sana yirmi beş yıl tanıyacağım. Elli yaşına kadar, tamam mı? İddiaya giriyoruz. Yirmi beş yıl sonra kim olacağımız hakkında iddiaya giriyoruz. Ben herkesi titretecek güce sahip bir insan olacağıma, sizlerin gelip benden iyilik isteyeceğinize iddiaya giriyorum ve Pancho da..."

"Ben kim olursam olayım, hepimizin özgür olacağıma, kolektif iradenin özgür olacağına, öyle iyilik, lütûf, adam ka-yırma olmayacağına iddiaya giriyorum."

"Cris de önümüzdeki yirmi beş yıl boyunca her gün dü-züşeceğine iddiaya giriyor. Bu, Herkül ve o koca tanrısal *pi-co'* sunun bile başaramayacağı bir iştir. Humphrey Bogart ve hatta Rock Hudson bile bunun altından kalkamaz."

"Sizin yapmak istediklerinizden çok daha kolay," dedi ba-bam. "Ve gerçekleşmesi sadece bana bağlıdır, koca dünyada olan şeylere, tarihe, devrimlere, politikalara, insanların öldü-rülmesine değil. Sadece bana ve organıma."

Şimdi araya girme sırası sanki küçük kardeş değil de ağa-beymiş gibi Francisco'ya gelmişti. "Bak, *hermano*," dedi. "Ap-talca bir iddiaya girme. Bu işleri pek bilmezsin sen. Organı-nın arada sırada dinlenmesi gerekir. Şu anda çok heveslisin ama aradan üç ay geçince... *La huevada no esta hecha de goma*. Anasını siktiğimin aleti lastikten değildir. Üstelik ufaklık her uyanıp başını kaldırdığında birini bulmak da kolay değildir. Kaç kadın becermeye niyetlisin? Binlerce istekli kız bulman gerekecek. Seni kırmak istemem ama şimdiye kadar fazla bir şey yapmadın. İlk yirmi beş yılında bir kere. Dur hesap ede-yim, önümüzdeki yirmi beş yılda dokuz bin yüz yirmi beş eder. Bu da çok fazla kadın demek."

Annem, "Baban tanıdığım en inatçı insanlardan biridir," dedi. "Hatta en inatçısı. O kadar kadını ikna etmeye gerek ol-

madığını söyledi. ‘Hep aynı kadınla sevişeceğim, ondan başka kimseyi istemiyorum,’ dedi.”

“Bir yanlış anlaşılma olmasın,” dedi Pablo. “Bir kereden fazla düzeceğin tek kadın dün gece düzdüğün olacak. Başka kadın...”

“Başka kadın olmayacak.”

“Başka kadınlarla sadece bir kere sevişeceksin. Öyle mi?”

“Başka kadın olmayacak ama evet, öyle olacak. Başka bir kadın olursa, onunla sadece bir kere yatacağım.”

“Pekâlâ, başka bir kadını istediğin kadar, ya da onun sana katlandığı kadar becerebilirsin, ama iddiamıza göre ikinci seferi sayılmayacak. Diyelim ki...” Pablo, karşıdaki plakçının önündeki sarışını gösterdi. “Onunla çıktın. Git onu şimdi tavra. Malından hoşlandığını, yarın yemeği tekrarlayacağını, onun kutusundan biraz sebepleneceğini söyle. Ama geceyarısından önce o karının yatağından çıkıp yeni bir tane bulmalısın. Çünkü o bir tane sayılır, anlaştık mı? Günde bir *mina*. Ertesi gün başka bir tane. Tamam mı?”

“Tamam.”

“Ve biz burada sertleşmekten, girişten ve boşalmadan söz ediyoruz,” dedi Francisco. “Ağzınla yaptıkların sayılmaz. Yani, sen ağzını ancak...”

“Teşekkür ederim, buna izin vermenize sevindim,” dedi babam.

“... hesaplamak için kullanırsın, işi sonuna kadar götüreceksin.”

“En azından kadın orgazm oluncaya kadar,” diye Pablo araya girdi. “Ona bir nefes alacak zaman tanı, o kadar çok boşaltacak *chuno* olmayabilir içinde. At değil ya bu.”

“Tamam. Ya o boşalana ya da kadın orgazm olana kadar, hangisi önce olursa. Ve orospu yok. Hedefine erişmek için kadına para ödemek yok.”

“Erkek de yok,” dedi Pablo. “Sadece kadınlar sayılır.”

Her şey o kadar rastlantısaldı ki. Garson *congriso frito*'nun kalıntılarını kaldırırken babamın ondan sonraki yirmi beş yıl boyunca sıkı sıkıya izleyeceği oyunun kuralları bir hiçten doğmaktaydı.

Kürdana uzanan Francisco, "Ama biz nasıl bileceğiz?" diye sordu.

"Ağabeyin McKenzie asla yalan söylemez. Eğer başarısız olursa gelir bize söyler, öyle değil mi, Cris?"

"Size mutlaka söylerim."

Annem New York'ta, işte hepsi bu kadar, dedi: Üçü de yirmi beş yıl sonra 11 Eylül 1992'de -Keşif'in beşinci yüzyıldan hemen önce- buluşacaklar ve hangisinin bahsi kazandığına karar vereceklerdi.

"Ödül neydi?"

"Ödül mü?"

"Evet, nesine bahse girmişlerdi?"

"Latin erkeklerinin her zaman bahse girdikleri şeye, paraları ya da karılarından, hatta ruhları veya analarından bile daha önemli olan şeye."

"Ne o?"

"Şerefleri üzerine, sikindirik şerefleri, gururları üzerine."

Babamla arkadaşları artık gitmeye hazırlanırken Pablo'nun son bir sorusu daha vardı. Şanslı -ya da belki de şanssız- kadın kimdi?

Babam duraksadı, en azından kendisi duraksadığını söyledi. Ama eğer hayatının sonuna kadar aynı kadınla yatacaksa nasıl olsa çok geçmeden öğreneceklerdi, o yüzden annemin adını verdi: Milagros Gallardo.

Pablo başını salladı. "Milagros'u tanırım... İyi bir seçim yapmışsın." Ayağa kalktı. Garson hemen masayı temizlemeye koyuldu: Hemen yanibaşında ağızları sulanan yeni müşteriler ve yeni bahşişler vardı. "Esaslı olmalı," dedi Pablo. "Onunla evlenecek misin?"

Annem, "Baban benimle evlenmeye zaten karar vermiş olduğunu söyledi," dedi. "Ama bunun doğru olduğunu sanmıyorum. Eğer o iddia olmasaydı bir iki kere daha yatardık ve sonra onun gözü etrafta dolaşmaya başlardı. Seksi yeni keşfetmişti ve oturup yerleşmeden önce başka seçenekleri de araştırması mantıklıydı. Pablo'nun sorusu onu başka koşullar altında seçmeyeceği bir yöne itivermişti."

O sırada ekmek kırıntılarıyla oynamayı bırakmıştım artık. Şimdi önümde daha ciddi konular vardı.

"Ya ben? Ben senin içinde büyümekteydim, değil mi?"

"Evet. Babanın spermelerinden biri yarışta hepsini geçmiş, kimine çelme takmış, kimini bir yumrukta devirmiş, yumurtama erişip kapıyı arkasından kapatmıştı. İşte o sendin, *mi dulce*."

"Ama babam..." Az daha yine ayağa kalkacaktım. Onun yerine, pencereye ve dışarıda hâlâ uyuklayan Manhattan adasına baktım. "Ona benim yolda olduğumu söyleseydin, yani belki de... yani... sen belki de..."

Annem bana baktı. Arkasında şafağın ilk çizgileri New York ufkunu doldurmaya başlamıştı. Aşağıda Riverside Drive'dan bir çöp kamyonunun geçtiğini duyabiliyordum.

"Ona söylemezdim herhalde."

"Ama nasıl olsa öğrenirdi..."

"Bak, *hijo*, on dokuz yaşındaydım. Önümde uzun bir hayat vardı. Eğer evlenmeseydim o bekâr halimle anne olamazdım. Dadı çaresine bakardı. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Sence bir sakıncası var mı?"

Evet, dedim. Var olmamaya çok yaklaştığımı hep hissetmiştim zaten ve annem de şimdi benim ne kadar tesadüfen doğduğumu resmen açıklamış oluyordu. Artık biliyordum: Che ölmeseydi babam o mitinge gitmeyecek, annemle karşılaşmayacak ve ertesi gün o iddiaya girmeyecekti. Che, Vallegrande'de gömüldüğü yerde çürümüyor olmasaydı Pablo ev-

lilikten söz edecek bir neden bulamayacaktı. Kısacası, annem az önce beni kürtaıyla aldırtmaya niyetli olduğunu söylemişti.

Annem elini başıma koyup saçlarımı okşayarak, "Ama öyle olmadı," dedi. "Cris bana o gece evlenme teklif etti ve bir hafta sonra da evlendik. Bu büyük ev babamdan miras kalmıştı, çocukları çok seven bir Dadı'm vardı ve evimi Cris'in Casa Milagros adını verdiği sığınağa dönüştürme fikrini sevmiştim, o çocukların sığınacak..."

"Evet, gidecek yerleri olmayan o çocuklar," diye sözünü kestim. "Bunu bin kere dinledim, ezberledim artık. Para ödeyemeyen ya da şişkin cüzdanları olmayan anne babaların çocukları için bir sığınak. Zenginlerden alınan paralarla yoksulları beslemek. Anne, benim bilmediğim ve kimsenin de bana söylemek zahmetine girmedikleri şey, bu işin neden yürümediği. Ne olmuştu?"

Annem, adeti olduğu üzere sorumu duymazdan gelerek benim bilmem gerektiğine inandığı şeyi anlatmaya devam etti.

"Casa Milagros fikrinden hoşlandığımı anlamalısın. Terk edilmiş ve yanlış anlaşılmış olmanın, sonra da o *asado* günü Cris'in bana gösterdiği şefkatin, beni kumsala kadar izlemesinin ne demek olduğunu biliyordum. Bütün hayatımın gözlerimin önünde açıldığını görüyordum: Cris, ben ve Dadı'm. Ve eğer o iddia olmasaydı belki de öyle olacaktı."

Babam anneme iddiadan söz etmemişti. O gece tekrar seviştiler ve ertesi gece de, ondan sonra da, nikâhlандıkları gece de, ardından gelen balayı günlerinde de. Balaylarını babamın yakında toplayacağına emin olduğu çocuklar için evi hazırlamakla geçirmişlerdi. Anne babalar, polis müdürü, savunma müsteşarı ona borçluydular: Hepsinin çocuklarını bulup baba evine teslim etmişti ve onlar da evinin kapatılmayacağına ya da rakip kuruluşların iftirasına uğramayacağına dair babama söz vermişlerdi. Dostları, hele artık yeni kurulan Casa'nın başında bir kadın olduğuna göre, gerekli yasal belgeleri ve yar-

dımı almasını garantilemişlerdi. Annem, "O ilk günlerde, ilk ayda gerçekten çok sevinçliydi," dedi. Babam bekâretini kaybettikten sonra becerisini kaybedeceğinden, artık bir kadının etinin eşiğini aşmış ve böylece olgunlaşmış olduğundan kaçan çocukların kendisini düşman olarak göreceklelerinden korkmuştu. Oysa öyle bir şey olmamıştı. Milagros ile karanlıkta hangi pozisyonu denerlerse denesinler, günün aydınlık saatlerinde kendisine kesinlikle güvenmeye devam etmişlerdi.

Annem kalkıp buzdolabından bana hiç ihtiyaç duymadığım kocaman bir bardak süt getirdi.

"Belki de hamileliğimdendi," dedi. "Nasıl olsa kısa zamanda olacaktı. Cinsel organım ağrıyordu, sırtım ağrıyordu, vajinamın içinde küçük bir ur büyüyordu ve midem bulanıyordu. Evlendiğimizden bu yana hiç durmadan, otuz bir gündür sevişmeye devam ediyorduk, ondan önceki sekiz dokuz günü de sayarsan neredeyse kırk gün kırk gece.... Sütünü iç, *mi amor*... O gece baban yatmak için soyunurken, hayır, bir kere daha olamaz dedim. Sakın yanlış anlama. O güne kadar yaşadığım en iyi seksti, ilk kez birden fazla orgazm olmuştum. Hatta senin sayende..."

Yutmak üzere olduğum sütü az daha çıkaracaktım.

"Benim sayemde mi?"

"Evet. Hamilelikte kan akışı hızlanır, vücudun her yanına girer, memeleri ve klitorisi yumuşatır, onları aşırı duyarlı kılar ve böylece bir erkeğin en hafif dokunuşuyla..."

"Bunları dinlememe gerçekten gerek yok, anne," diye itiraz ettim. Bana nasılsa her şeyi anlatacağını umarak utanmış gibi davranıyordum.

"Pekâlâ, belki de haklısın. Seni utandırmadığımı umarım."

"Hiç de değil," diye yalanı kıvırdım.

"Babana biraz ara vermemizi söyledim, Tanrı bile yedinci gün dinlenmişti ve ben *dale que suene*, Nuh'un gemisinin yüzüğünden daha fazla gün mutlu bir orospu gibi dolaşmış-

tım. Bu gemi ve sular fikri beni gevşetip uyutmuş olmalı ki, daha sonra hatırladığım tek şey onun okşamalarıyla uyandığım oldu. Aradan birkaç saat geçmişti. Ve onca zamandır beni seyrediyordu.”

Yıllar sonra babam gemide bana, “O süre boyunca onu seyrediyordum,” dedi. O hikâyesini anlatırken balinaların çiftleşme çağrılarını duyduğumu sandım. “Dakikalar geçiyor, ben onu seyrediyor ve kendimi ona ya da herhangi bir kimseye böyle zorla kabul ettiremeyeceğimi, iddianın böyle kazanılmaması gerektiğini, bunun karanlıkta bir kadından çalınan bir şey değil, karşılıklı rızayla olması gerektiğini anladım.” Babam işte o anda annemi uyandırmaya karar verdi. Ona sevişmeleri gerektiğini, girdiği iddiayı anlattı. Ama bütün ayrıntılarını değil de, sadece ettiği yemini ve günlük kotasını doldurma ihtiyacını. Annem onun bunları söylediğini, babama kalsa söylediklerini inkâr edeceğini, ama kendisinin kızıp onu odadan dışarı attığını anlattı. Cristobal gece saat on buçukta kendini yataksız ve kadınsız bulmuştu. Bir buçuk saat içinde iddiayı kaybedecekti ve 7 da...

“Ve o da ne?” diye, kendimden geçmişçesine sordum anneme.

“Birini buldu,” dedi annem. “Ama işin o yanını ona sormalısın, çünkü geri döndüğünde saat bir olmuştu. O gittiğinde ben umutsuzluktan ağlamaya başladım, fakat gidip Dadımı uyandırdım, o da bana gayet iyi tavsiyelerde bulundu. Böylece Cris yatak odamıza dönüp de bana başına gelenleri, bir cenazeden kadın bulduğunu anlatmaya başlayınca kendisinden susmasını rica ettim. Hiçbir şey bilmek istemiyordum –*oidos que no oyen, corazon que no siente*, kulağın duymadığını kalp hissetmez. Bu gece seninle yaptığımız gibi, onunla da sabah gün ışıyana kadar konuştuk, *mi amorcito* Gabriel ve bir anlaşmaya vardık: Başka kadınlarla sevişse bile birlikte yaşamaya devam edecektik.”

“Bunu umursamadın mı yani?”

“Başka insanlarla yatıp yine de bir tek kişiye sadık kalılabileceğini çoktan öğrenmiştim. Çünkü Cris beni babamın evine geri götürdüğünden bu yana ben hep bu şekilde yaşamıştım. Önce babamı, sonra Dadı’mı kucakladığım on iki yaşında bir kız olduğum o gün, bunun yeterli olmadığını hissettim. Bir erkeğe ihtiyacım vardı, ikisinin de bana veremeyecekleri fiziki ve derin bir şeye. O şey de seksti ve ben de onu bulup bulabildiğim her yerde almaya başladım. Genelde Cumartesi geceleri, partilerden sonra radyo, ‘Beni Yarın da Sevecek misin?’ parçasını çalarken. Babam öldükten sonra işler kolaylaştı –üzgündüm elbette, soğuk bir adam olmasına, sadece kitaplarına âşık olmasına rağmen onu özlerdim. Dadı’mın benimle kalmasına, ‘*la nina*’ya bakmak için’ gelen bir sürü akrabayla boğuşmasına sevinmiştim. Aslında o akrabaların beni almadıklarına memnun olduklarını da hissederdim. Beni biraz *loca*, kaçık bulurlardı ve haklıydılar da. Yıllar geçtikçe çılgınlığım artmıştı. Erkelerde Cris’i aradığımı bilmiyordum. Döndüğümde Dadı’m bana, bu gece yattığın adam aradığın insan değil, derdi. Nabzımı sayar, alnımı yoklar, beni bir köpek gibi koklardı. Başını sallayarak, yine yanlış yaptın, kendini önemli olan tek erkeğe saklamalısın, derdi.”

Ama annem, başka kadınların ayakkabı denemeleri gibi erkek denemeye devam etmişti. Ta ki 11 Ekim 1967 sabahı Cris’le ilk gecesini geçirdikten sonra eve gelinceye kadar. Dadı, bu defa oldu işte, sakın onu elinden kaçırma, o seni yedi yıl önce bulan kişi, demişti. Dadı annemin bana hamile olduğunu bile anlamıştı. Kırk gün sonra kriz patlak verdiğinde Dadı, anneme Cris’in sadece kaybettiği zamanı telafi etmeye çalıştığını, karısının ne kadar özel biri olduğunu anlaması için adamın hayalinde açlık duyması yerine başka kadınları da tanımasının, annem açısından daha iyi olacağını anlatmıştı. Dadı, tatmin edilmemiş arzular kadar bir ilişkiyi bozan hiçbir şey olamaz, demişti.

Aşağıdaki Hudson üzerinde güneşin ilk ışıkları yansırken New York'ta o mutfakta annem, "Ben de öyle düşündüm," dedi. "Cris bunca yıldır bana sadık kaldığına göre -en azından ben onun yıllar süren cinsel perhizini böyle yorumluyordum- şimdi biraz eğlenmesine izin verebilirdim. Ayrıca onun her gün yeni birini bulamayacağından emindim. Baban çekingen bir insandır, ya da o zamanlar öyleydi. Onu bağışladım. O beni seviyordu, ben onu seviyordum ve benim, oynadığı bu çılgınca oyun için koyduğum dört kuralı çiğnemediği takdirde başka kadınları istediği kadar becerebilirdi. Bir kere, ısırılmasını istemiyordum. Vücudunda başkasının ısırik izini görmeyecektim. Bunun için kadınlardan böyle bir şey yapmamalarını istemekten başka elinden bir şey gelmeyeceğini söyledi. Bu da bir açıdan bana yaptığı şeyleri o kadınlara yapmayacağına söz vermesi demekti..."

Annem durakladı. Sanki o şeylerin neler olduğunu öğrenmeyi hem istiyormuşum hem de istemiyormuşum gibi garip bir şekilde bakıyor olmalıydım. Bir şey söylememi bekledi. Sessizliğim, kaçırılmış bir fırsat daha oldu. O da kuralları ve koşullarını sıralamaya devam etti.

"İkincisi, başarısızlığa uğradığında -ki, ben de Pablo ve Francisco'nun o öğle yemeğinde söyledikleri gibi başarısız olacağından emindim- o aptalca bahsi unutacağına ve artık benimle normal yaşantıya döneceğine söz verecekti."

"Ama başarısız olmadı."

"Kadınlardan hoşlanıyordu, onlar da çılgınlar gibi ona üşüşüyorlardı. Her gece yağmur çamur demeden postacıların postayı dağıtması gibi muzaffer bir şekilde geliyordu eve."

"Ya da kar kış demeden."

"Santiago'da kar yağmaz. Ben istedikçe benimle de bol bol sevişiyordu. O hep isterdi. Ben razı olduğum takdirde ömrümüzün sonuna kadar sevişmeye hazır olduğunu söylüyordu ama ben böyle bir söz veremezdim. Doğurmak üze-

reydim. Altı hafta sevişmemek gerekiyordu, ama babana kal-
sa kendisine izin verseler ambulansla hastaneye giderken bi-
le üzerime binerdi. Hatta sen doğduğun gün bile ayaküstü
bir şipşak yapmaya kalkıştı da. Sanırım sonra hastabakıcılar-
dan birine atlamıştı.”

“Bana bakan hastabakıcılardan birine mi?”

“Ya da bana bakanlardan birine. Bak, burada önemli olan
benim onun şartlarını kabul edemeyeceğimdi. O durumda
sevişmek, rutin ve mekanik bir şeye dönüşüyordu. Ben böy-
le kalmasını tercih ediyordum. Benden tek istediği, o gün se-
vişip sevişmeyeceğimizi ona sabahları kahvaltı sona erme-
den söylememdi, böylece hazırlıklarını yapabilecekti.”

“Bana çok mekanik geldi,” dedim. “Çok iyi vakit geçirir-
yor olamazdı herhalde.”

“Bunu kendisine sormalısın, Gabriel. Ben onun kimle ne
ve nasıl yaptığını bilmek istemiyordum. Eğer başarısız olsay-
dı daha mutlu olacağım halde mutlu olduğumu bile söyleye-
bilirdim, ama o bana durmadan bir başkası yerine beni düz-
meyi istediğini söylüyordu. Fakat aylar geçip de sen içimde
büyüdükçe...”

“Aranıza girdim,” dedim. “Bunu mu söylemek istiyor-
sun? Miden bulanıyordu, yorgunluk hissediyordun. Gittiği o
gece eğer hamile olmasaydın...”

“Hamileliğim bana bir lütûf oldu. Sadece çoklu orgazmlar
değil yani, her şeyden önce senin varlığın ve hamileliğim,
aramızda nasıl olsa çıkacak bir anlaşmazlığı hızlandırarak
erkenden bir çözüme varmamızı sağladı.”

“Üçüncü koşul neydi?”

“Üçüncü koşul mu? Ah, evet. O kadınlardan hiçbirini eve
getirmeyecekti. Ve benim istediklerimi yaptı, bu konuda be-
nim rahat etmemi istiyordu, böylece ellinci doğumgününe
kadar -o zaman bahis sona erecekti- yaşayabilirdik, eğer Sal-
vador Allende barışçı bir sosyalist devrim vaadiyle 1970’te
cumhurbaşkanlığına seçilmiş olmasaydı.”

Eğer üç yıl sonra *fuerzas armadas'ın golpe'si* gelip de, altı yıl önce Che'nin ölümünün silahlı devrim fikrini cehenneme göndermesi gibi, kansız devrim fikrini de cehennemin dibine göndermiş olmasaydı, annemle babam hâlâ anlaştıkları gibi hayatlarını sürdürüyor olacaktı ve ben de onların bunu yaşadıklarına Şili'de tanık olacaktım. Fakat annem, oğlu Gabriel'i alıp sürgüne gitmiş, babam da geride kalmıştı.

Bu olayı bana anlatırken, Şili'de kocasını ülkeden ayrılması için boşuna ikna etmeye çalıştığı zamanki kadar öfkeli olan annem, "O saçma bahis yüzünden orada kaldı," dedi. "Kadınlarının eteğinin dibinde kaldı ve biz ülkeyi terk ettik."

"Ve sen onu özledin."

"Hem de nasıl. Hâlâ da özlüyorum. Sana küçük bir sır vereyim: Dadı'mı ondan çok özlüyorum. Lokantada günün her dakikası onu düşünürüm. Sabah lokantayı açıp gece kapattığımda, pazardan alışveriş yaptığımda ve günün mönüsünü planladığımda... ama o yaşlı inatçı cadı gelmedi işte. Benim yerim burası, dedi. Yedi yıla kalmaz sen de dönersin, dedi. Döndüğün gün sana bir *cazuela* pişireceğim, dedi. Ben de ayrılığın o kadar uzun sürmeyeceğini, Pinochet'yle bir iki yıl geçirdikten sonra o *hijo de puta'* dan kurtulacağımızı sanıyordum. Göz açıp kapayıncaya kadar geri döneriz, diye düşünüyordum. Baban bunun doğru olmadığını ve uzun süre dönemeyeceğimizi biliyordu. 'Bu ülkedeki insanların çoğu sen, Pablo ve Pancho gibi değildirler,' dedi. 'Çoğu benim gibidirler. Kısa ömürlerini yaşamak ve ölmeden önce mümkün olduğu kadar çok sevişmek isterler. Çoğu insanın kafası, hiç gerçekleşmeyecek teorilerle dolu değildir. Namuslu bir peso kazanmak için yeteri kadar uğraşırlar zaten. Hayır, ben burada, çocukların kendilerine söylediklerimi, kadınların kendilerine ne söylediğini anladıkları yerde kalmak istiyorum.' Dili, her anlamda en önemli organıydı. Onu kullanabileceğinden emin olmak istiyordu, bir yabancı gibi yaşamak istemiyordu. Bu dünyada yaşamak zaten berbat bir şey, derdi. Onu bırakmak da çok aşırıya kaçmak olur.

Bana söz ver, eğer iddiayı kaybedersen yarımıza geleceğine söz ver, dedim ben de. O da söz verdi. 'Sevişecek birini bulmadığım günün hemen ertesi günü ilk uçakla,' dedi."

"Demek o günden bu yana her gün düzüştü?" dedim.

"Öyle görünüyor. Bir şey olsa ilk duyan ben olurum. Ca-zanova günleri ve geceleri sona erdiğinde onu geri alacak olan benim. Anlaşmamız buydu, bu ve dört koşul. Dördüncü koşulum da şuydu: Benimle seviştiği zamanlar dışında hep prezervatif kullanacaktı." Annem hikâyesini orada kesip bana sertlikle karışık gurur dolu bir ifadeyle bakarak, "Aklima gelmişken sorayım, Gabriel, dün gece prezervatif kullandın, değil mi?" diye sordu.

Hemen yalanı kıvırdım. Elbette kullandım, dedim. Ona söyleyeceğim pek çok yalandan biri. Bugün kafama üşüşen onca yalan, o yalanların anası ki, beni ertesi gece de kovalamıştı. Annem beni iki dirhem bir çekirdek giyinmiş, Janice Worth'tan bir gece önce aldığımı tekrar alacağımı düşünerek bilmişçesine gülümsemiş ve "*De tal palo, tal astilla*. Babasının tıpkısı. Biraz daha almaya gidiyorsun, değil mi?" diye sormuştu.

Ama senin de çok iyi bildiğin gibi, Janice, biraz daha almaya gitmiyordum, çünkü hiç almış değildim ki. O yeni gecede de pek fazla bir şey alamadım. O akşam senin anne babanın birkaç yıl önce ucuzluktan aldığı o rahat kanepenin üstünde her şeyin ne kadar umut verici bir şekilde başladığını hatırlıyorsun sanırım. Cebimde bir paket pürtüklü prezervatif vardı, senin donunu indirmeye başlamıştım -o anı hatırladığını biliyorum!- ve parmağım da birkaç dakika sonra bedenimin daha sert bir yeriyle keşfe niyet edeceğim yeri araştırmaya koyulmuştu. Ancak ne var ki, daha sert diye bir şey yoktu. Aniden gevşemeye, yan yatmaya başlamıştım. Onu zorladım, elimi vücudunun o sıcak deliğinden çıkarıp asıl araya girip çıkması gereken organıma uzandım, ama boşuna. Onu hatırladığını biliyorum: Bu, sözde senin de ilk seferin olacaktı. Ama orada boynu bükük sarkan o soğuk şey benim emirlerimi dinlemi-

yordu. Seni ve o küçük heyecanlı inlemelerini düşünmeye çalıştıysam da, aklıma gelen tek şey, o anda binlerce kilometre güneyde beş bin kırk küsuruncu kadınının becermekte olan babamdı. Babam benimle senin vücudunun arasına, benimle penisimin arasına girmişti, Janice. Bana uğursuzluk getirmişti, annemin hikâyeyi vaktinden önce anlatması uğursuzluk getirmişti, lanet Che Guevara ölüp, senin bana ne olduğunu sorduğunu duymam için beni sağ bırakarak uğursuzluk getirmişti. Bu soruyu bana dudaklarıyla, memelerinde, baldırlarının arasındaki kasların titreyişiyle ve kıcımlı hafifçe kaşıyan ayak parmaklarıyla soruyordun ve ben gemiyi terk etmek zorunda kalmıştım, hem o gece, hem de ondan sonraki iki gece, sonunda pes edene kadar. Herkese söyleyeceğim bir yalan bulana kadar: Babam kısa bir süre önce ölmüştü, ondan başarılı olamıyordum, ama sana dönecektim, Janice ve geleceğin onlarca kızının her birine dönecek ve yaşlı halim geçince sizleri gözlerinizi yuvalarından fırlatana kadar düzecektim.

Bu mazerete tahminimden çok başvuracaktım. Denemeye kalktığım her sefer babam benden önce oradaydı, sanki benim organım sertleşmeden o kızın içine girmişti bile ve beni isteyen ve benim istediğim her kızın üstünde onun kıcının inip kalktığını görüyordum. Ben onunla annemin arasına girip, hayatı boyunca yalnızca onunla yatma sözünü imkânsız hale getirmiştım ve şimdi de benden intikamını alıyordu. Onun bu konuda bildiği bir şey yoktu elbette, Janice, ama ben öyle görüyordum. Böylece başarısızlığa uğramadan önce pes etmeye başladım. Büyük bir düş kırıklığından kaçınmak için içeri girmeyi bile denemeden geri çekilmeye başladım. Banyoda elimle giderek daha çok vakit geçirdim, hatta o soğuk kalpli tuvalet kapağıyla; içine kadar girdiğim tek rahim, senin de mucizevi bir şekilde bir gün görüldüğün bilgisayarımın ekranıydı. Sen söylediğine göre çok deneyimliydin ve öyle olduğumu söyleyen benimle bir deneme yapmaya hazırdın. Bu birleşme gerçekleştiğinde, seninle siberuzay-

da birleştiğimizde ve ben senin o tatlı ıslak organından o elden düşme kanepede denediğimizden daha da uzak olduğu-ma karar verdiğimde, ikilemimden beni kurtaracak tek çare olduğunu gördüm: Babamla görüşecek ve onun farkında olmadan o *catologo* hayatının sırtıma yüklediği lanetten beni kurtarmasını sağlayacaktım. Benim o çılgın hayalimde o, hem ben gelmeden bir dakika önce yatağa girmiş olan bir r-
kip, hem de bana yaptığı şeyi anlatınca beni en iyi erotik nok-taya yönlendirecek ve mükemmel aşkın nasıl yapılacağı hak-kında bana öğütler verecek bir müttefikti. Mektuplarından onun o tür insanlardan olduğunu anlamıştım zaten.

Ona birkaç kere yazmaya kalkıştım, hatta bir keresinde saçma sözlerimi bir kasete okumaya bile başladım. Ama ben babasını yıllardır görmemiş bir evlattım –bu uzak ülkeden ne kusurum olduğunu, onun nasıl yaptığını nasıl öğrenebilir-dim ki? En gizli sorularımı ABD veya Şili posta idaresine na-sıl emanet edebilirdim?

En gizlisi de, en belirgin ve ortada olan şeydi: Yüzüm, ya-ni. Senin görmeni istemediğim yüzüm. Artık bir daha hiç görmeyeceğin yüz.

Vücudumla birlikte yaşlanmıyordu o yüz. Sen ve ben on beş yaşıımızdayken, o haliyle donup kalmıştı. Üçüncü gece-mizde ve otuzuncu girişimimizde, son bir kez sevişmeyi başa-ramadığımız zaman son olarak üstünde gördüğün o yüz. O masumiyet yüzü, ergenlik çağının ortasındaki gibi kalmış, yıl-lar geçtikçe donmuş hatlarını serbest bırakacak bir cinsel zafer bekliyor ve bana hâlâ bâkir olduğumu unutturmuyordu. Bu-nu telafi etmek için çok çalıştım. Babamın serüvenlerini bilme imkânları olmadığı halde herkesi babamın oğlu olduğuma inandırabilirim diye düşünüyordum. Sanki evrenin anasını belleyen benmişim gibi dolaşıyordum. Her kızın benim en iyi arkadaşıını düzdüğümü, her oğlanın da sevgilisiyle yattığını bildiğine inandırıyordum kendimi. Ancak her sabah baktığım aynadaki yüz bana gerçeği söylüyordu ve yakında Manhat-

tan'da, Bronx'ta ve Brooklyn'de annemi kandırdığım gibi onları kandıramadığımı herkese söyleyecekti. İnsanın kendini gizlemesinin en iyi yolunun, küstah bir teşhirci olması olduğunu çok erkenden keşfetmiştim. İnternetin chat odalarındaki yalnızlık yıllarında benim için tek ilişki olan siberseksin sapıkça pozisyonlarını prova ettim, sessiz zevk çıgıllıklarımı kendileri temastan, kokudan ve apışarası kıllarından korkanlara ilettim ve benim gerçek ağırlığım altındaki senin gerçek bedeninin de benden giderek uzaklaşmaya başladı, Janice Worth.

Benim halk arasındaki ve daha sonra sadece on-line olarak görünen imajımı güçlendiren her şişinmeyle, gerçeği değil babama, senin ya da annem gibi birine bile anlatabilmekten daha da uzaklaşıyordum. Ne postada, ne telefonda, ne de daha sonra, eğer e-postanın ne olduğunu biliyorsa, e-posta ile. Bas tuşlara, çıksın ekrana: Beni bu pislige sen bulaştırdın, şimdi çıkart bakalım, senin bu işi nasıl yaptığını anlat artık. Babam cevabı biliyordu ve hatta belki de o anda, Şili'de evinden kaçmış ergenlik çağında bir oğlanın aynı sorusunu cevaplamaktaydı. Babam o oğlana, kadın kalbine girme yolunu bulmasında yardımcı oluyor, cinsel yardım ve rahatlama vaat ediyor, imalarda bulunuyor, kendi anne babasının kendisine öğretmeyecek kadar aptal ya da baskı altında oldukları her şeyi onun kulağına fısıldıyordu. Karşı karşıya oturup da erkek erkeğe konuştuğumuzda bana fısıldayacağı şeyleri. Memlekete döndüğümüzde.

"Ne zaman döneceğiz?"

Sanki ben annemin ne söyleyeceğini bilmiyormuşum gibi. Annem hep aynı cevabı verirdi: "Demokrasi geri gelince. Bu Milagros, o iblis Pinochet pislighi ortadan kalkmadan oraya dönmeyecek."

Böylece aramızdaki fiyaskonun ardından benzer başarısızlıklar yaşadıktan sonra, doğduğum ülkenin kaderiyle bir kere daha ilgilenmeye başladım. Acımasız bir gereklilikten dolayı, yani.

Şimdi filmi biraz geriye sarmalıyız, Janice. Benim Şilili olduğumu neden bilmiyordun? Bunu sana neden söylememiştim? Ne de olsa hafif bir egzotiklik katmak yatakta bir artı puan getirir, değil mi? 1983'te seninle sevişemediğim o gece, anneme bu *latinamericano* siyasal palavralarının umurumda olmadığını söylediğimi hatırlıyor musun? Hatırladın mı, ha? Aslında abartıyor değildim. Son dört yılda, kesin olarak söylemek gerekirse 1979'dan beri, Şili'den uzaklaşmaya, Che Guevara'nın o parlak Latino gözlerinden, onun öldüğü ve herkesten de onun uğruna ölmesini istediği kıtadan, ölüm dolu olan Şili'den uzaklaşmaktaydım. Annemin o aşırılıkçı sözlerine tepki gösteriyordum: Ona hayatını borçlusun, yurdumuzda çocuklar açlıktan ölüyorlar, Pablo Baron saklanıyor ve Pancho Amcan canını tehlikeye atıyor, yurdumuzda Ernesto Guevara'dan, Salvador Allende'den, demokrasiden söz edenlere benim bile ağzıma almaktan utandığım şeyler yapılıyor, orada kem gözle sarf edilen bu sözcükleri burada kutsal bir ateş gibi korumalıyız (bunlar benim değil, onun sözleriydi: *como un fuego sagrado*). Annem beni, kendisinin gerçekleştiremediği ama şimdi zavallı çocuğunun tutsak beyninde yeşerttiği devrim konusunda eğitiyordu: Quillapayun'un *Vencemos* şarkıları ve stadyumda elleri bileklerinden kesilen Victor Jara'nın *Te Recuerdo, Amanda'sı* (Onları gerçekten kestiler mi, anne? Yani bir baltayla mı kestiler?) ve Bolivya'daki bir yanardağın adını alan Inti-İllimani'ler. (Bolivya'da bir yanardağ mı? Şili folk grubu neden onun adını almış? Neden? Nedenini sorma.. Büyüyünce anlayacaksın.) Beni yüzlerce gözü yaşlı sürgün ve onların sadık gringo yoldaşları, *companeros*'larının yumruklarını kaldırarak marşlar söyledikleri ve Şili mallarına boykot olduğu için aşırı miktarlarda Gallo şarabı içtikleri ve annemin Latino sokak tezgâhından ve daha sonra Milagros Lokantası'ndan getirdiği *empanadas*'ları yedikleri mitinglere götürürdü. Beni pek hatırlayamadığım, ölmüş ve öl-

mekte olan bir ülke adına yapılan törenlere katılmaya zorlar, ben de zayıf Manhattan erkeklerinin anneme bakışlarını izler, onlardan birini eve getireceğini, onların yan odada çiftleşirken çıkardıkları seslerle uykumu dağıtıp dağıtmayacaklarını düşünürdüm. Bütün bunlar benim için çok fazlaydı.

Bir gece -11 Eylül 1979'du, SoHo'da ka ık bir ressamın at lyesindeydik ve askeri iktidarın altıncı yılını protesto ediyorduk- ben birden ortadan yok oldum, babamın o anda Santiago'da eve getirdiğı o çocuklar gibi kapıdan dışarı  ıktım. Bir yurtsever konuşma daha dinlemeye, şili'nin başkanlık sarayının yanışını gösteren bir poster daha görmeye tahammülüm yoktu. Sadece on bir yaşındaydım ve bu ABD  ocuğına hiçbir şey ifade etmeyen İşpanyolca sözcüklerle aşırı doldurulmuştum: *junta fascista, hijo de puta Pinochet, buen asilo contra la opresion*. Kendimi sokağı attım.

Ancak kötü talihim orada da peşimi bırakmadı; aşağı inince binanın önündeki kaldırımda birkaç zenci çocuğın, bir süre sonra break-dance adını alacak şeyi yaptıklarını gördüm. Onların yerden bir karış havada dönerken el değıştirmelerini seyrettim, hoparlörlerinden yükselen müziğin benim m ziğim olduğunu hissettim, kendime o tempoda o boğıcu yaz sıcağında yukarıdan yayılan ve *no estas muerto, Commandante, Che Guevara'nın ölümsüz olduğunu, gerçekten ölmediğini* söyleyen Küba ağıtının nağmeleriyle hiç ilgisi olmayan bir yuva buldum. O seslere kulaklarımı kapattım ve Che'ye hiçbir şey borçlu değılmişim gibi davrandım. Onun hayatımı kovalayan dev bir poster i yokmuş gibi. Bu  ocuklar gibiymişim, onlardan farklı değılmişim, onların grubundanmişim gibi davrandım. Onlar da benim ihtiya ımı hissetmiş olmalılardı ki, çok geçmeden danslarına ara verip bir süre benimle konuştular. Profesyonel olmaya hazırlanıyorlardı, para biriktirip bir televizyon programına çıkmak istiyorlardı -senin en sevdiğı televizyon programı hangisidir?--; aynı anda, birden yukarıdan Inti- llima-

ni'nin hüznü bir zafer şarkısının nağmelerini duydum, tiz sesli bir erkek "*Companero Salvador Allende*" diye bağırıyor ve bir koro tekrar tekrar "*Aramızda*", "*Presente!*" diye karşılık veriyordu. Annemle arkadaşlarının bir başka ölüye bağlılık yemini ederlerken gözlerinin sulandığını görür gibi oldum; son on yıldır nasıl Che Bolivya'da öldürülmemiş gibi davranıyorlarsa, bu defa da sanki o yaşıyormuş gibi davranıyorlardı. Ansızın garip bir duyguya kapıldım. O atölye ile, o bağırıp çağrışmalar ve o ölülerle aramdaki köprülerimi yakmalıydım. Ne yaptığımı çok iyi bilerek -ihanetin o ürpertisini hissedip, neyi neden yaptığımı bilmenin ürpertisine bayıldım- ve elimi cebime sokarak bütün paramı dansçılara verdim. Aslında para benim değildi -o gece atölyede satılan poster, kitap, plak, annemin Dadi'nın reçetelerine göre pişirdiği yiyecekler ve diğer öteberiden toplanan paraydı. Dansçılara siyasal tutukluların elinden çıkma ve ailelerinin geçimine katkıda bulunmak için satılan eşyaların parasını, yasak gazeteler, yer altı işçi sendikaları ve varoşlardaki çorba evlerine gidecek bütün parayı o zenci çocuklara verdim. Onlara Şili'yi verdim ve onun bir parçasını olsun bir daha geri iade etmeyeceklerini umdum.

Şaşkınlıkla yüzüme baktıklarında, "Bağış," dedim. Ortada en az iki yüz dolar olmalıydı. "Şili direnişinden bir bağış." Sanki Şili'nin nerede veya ne olduğunu bilirlermiş gibi, sanki beni kaçığın biri olarak görmüyorlarmış gibi, sanki aletlerini ve ceketlerini toplayıp deli Latino çocuk pişman olmandan ortadan toz olmayacaklarmış gibi.

Pişman olmadım.

Annemin ben vardığımda uyumuş olacağı gibi saçma bir düşünceyle, hiç acele etmeden ta eve kadar yürüdüm. Acele etmedim. Belki o nedenle, vitrini hepsi de aynı programı yayınlayan televizyonlarla dolu olan Crazy Eddie mağazasının önünde durdum ve bir saat süreyle, yirmi beş ekranda tekrarlanan aynı görüntülere, dalgalarla kapkara kesilmiş

bir denizde yüzen buzdağlarına, o gece hayatımda ilk kez gördüğüm o sis ve kar mağaralarına, camın öte yanından büyülenmiş bir şekilde seyrettiğim o sessiz Antarktika özel programına baktım. O anda keşfetmekte olduğum ve gözlemlerimle yediğim o olağanüstü yasak dünya ile az önce reddettiğim Şili'nin bağlantısı olduğunu bilmiyordum. Yurdumdan tek taraflı bağımsızlığımı ilan ettiğim o gece, o ülkenin topraklarının bir parçası olan sessiz kristalden bir kıtanın görüntülerinin yolumu kesmesinin ne kadar ironik ve kâderci bir işaret olduğunu ancak şimdi anlayabiliyorum. Ben evin önünde durmuş, girmesini önlemeye çalışırken, Şili gizlice arka kapıdan hayatıma girmekteydi. Hayır, o buzdağının bana seslenmeye başladığını, beni kandırdığını, o azgın sular arasında kendisini bulmamı beklediğini bilmiyordum. Kafam kendi günahlarımla, Şili'yi kurtaracağı yerde beni Şili'den kurtaracağından emin olduğum o parayı vermiş olmamla fazlasıyla ilgiliydi.

Kurtulacak ve bir daha Şili'yle dayanışmayı amaçlayan hiçbir toplantıya gitmek zorunda kalmayacaktım.

Annem beni bir daha hiçbir toplantıya götürmedi. Parayı kendi cebinden ödedi, benim plak koleksiyonumu sattı, bir yıl boyunca harçlık vermedi, benim *resistencia Chilena*'dan çaldığımdan daha fazlasını benden çaldı, Temuco'da sekiz aşevine, Arica'da işsiz kadınlar için beş atölyeye ve Puerto Varas'ta kimbilir hangi köylü kooperatifine yardım etti. Bana aylar boyunca tek bir sent bile vermedi, ancak buna değerd; bu onun rehinesi, onun artık kendimin olarak görmek istemediğim geçmişinin rehinesi olmanın kurtarmalığıydı. Annem bağımsızlık mesajımı, kendisine artık onun ve benim doğduğum ülkeyle bağlarımı koparttığını, artık orasını benim olarak görmek istemediğimi bildirdiğimi anlamıştı. Bundan sonra Amerikalıydım; beyzbol oynamak isteyen ve futbol sözcüğünü duymak istemeyen bir Amerikalı. Bildiğim *futbol*, ancak kasklarla ve oyun planlarıyla oynanıp, son de-

rece sert olan Amerikan futboluydu. Benim bu özerkliğime iki koşul getirdiğini ve benim ikisini de kabul ettiğimi anlamıştı: Birincisi, evde sadece İspanyolca konuşacaktım –ana dilimi kaybettiğimin en ufak belirtisini gördüğünde beni Santiago’da Abuela Claudia’nın yanına gönderecekti. Ya ikincisi? “Che’nin posterisi olduğu yerde kalacak. Eğer onu indirirsen seni öldürürüm,” dedi. Bu sözünde ciddiydi sanıyorum: Henüz onun benim varlığımı mümkün kılan erkekle bağlantısını anlatmış değildi, ama resmini indirmeye kalkarsam beni o adamın bu dünyadan kaybolmasıyla kurtardığı o ölümler dünyasına bizzat kendi elleriyle gönderecekti. Ben zaten resmi indirmekte o kadar hevesli değildim; hiç olmazsa o yıldızlı bereli, muzip bakışlı ve seyrek bıyıklı adamın, benim dünyaya gelişim için neden o kadar önemli olduğunu tam olarak öğrenene kadar. Ayrıca istediğimi elde ettikten, kendimi artık benim demek istemediğim o uzak ülkeye bağlayan zincirleri koparttıktan sonra, neden çılgın annemin kararlılığını sınamaya kalkacaktım ki?

“Son bir uyarı daha,” dedi annem. “Bir gün seni bir mitinge götürmem için gelip yalvarır, bir haber almak için çırpınırsan, havanı alırsın.”

Sözleri, kendisinin bile bilemeyeceği kadar kehanet dolu çıkacaktı.

Beş yıl sonra, seninle son sonuçsuz girişimimizden on ay sonra, ikilemimin çaresi olarak gördüğüm uzaklardaki babamı ziyaret etmeye niyetlendiğim sırada, Janice -ki yıl 1984 olmalı, ben on altı yaşındaydım- CBS akşam haberlerinde gizlice Şili protestolarını izledim. Son beş yıldır televizyonda Şili hakkında bir haber gösterildiğinde ağzımı aça aça esneyerek ya kalkıp bir kola almaya gider, ya da her zaman dizlerimin üstünde duran kitabımı açardım. Bu defa annemin başı üstünden bakarak Santiago’da polisle çarpışan öğrencileri, saçlarından polis arabalarına sürüklenen kadınları, benim yaşımdaki çocukları deviren su hortumlarını gördüm.

Annem televizyonu kapattı. "Bu da neymiş sanki? Biraz çizgi film seyredelim," dedi ve benden bir cevap bekledi. "Ya da belki biraz daha bakmak isterdin."

Yüzüme bir meleğin tüm masumiyetini vererek gözlerini içine baktım.

"Evet, biraz daha bakmak isterim," dedim.

"Yurdunu biraz daha görmek istiyorsun," dedi annem. "De tu pais."

"Evet, yurdu mu."

Annem benimle alay edebilirdi, ben-sana-dememiş-miydim diyebilirdi. Ama öyle yapmadı, kaçak devrimcisine kollarını açtı, dudaklarını ısırıp beklediği, bütün haberleri içinde sakladığı o beş yılın acısını çıkardı. Artık gönüllü olarak pençelerine girdiğim için benim bilgilerimi güncellemeyi görev bildi, bana zorbanın baskısından kurtulmanın bir yolunu bulan *el pueblo* hakkında bilgiler verdi. Son bir yıldır Şili'de ayda bir ayaklanmalar oluyordu; çizme altındaki görünmeyen ülke, doğrulmaya, ayağa kalkmaya, başkaldırmaya başlamıştı.

Ona efsanevi *pueblo*'nun yarım dünya ötedeki bir diktatörü devirerek benim başını bükmüş penisimi de kaldıracığını umduğumu, onun geleceğini beni babama kavuşturacak olan o düşüşe bağladığımı söylemedim. Ülke kurtulana kadar benim zavallı *pija*'mı kurtaramayacağıma olan inancımı iyi karşılamazdı. Direnişin Pinochet'yi bu dünyadan silip atmasını istememin nedenlerinin, onun tahmin ettiği kadar yurtseverce olmadığını bilmesine izin veremezdim.

Marazi bir şeydi bu, bunu şimdi kabul ediyorum, Janice, ve sen de geçen Temmuz'da Şili'ye gittiğimde başıma gelenleri duyunca bana hak vereceksin sanırım. Ancak o sırada on yedi yaşına yaklaşıyordum ve bir kapana kısılmış gibiydim. Artık giderek azalan kız arkadaşlarımla arama giren sadece babam değildi. Lisede dolaşan söylentilerin Columbia Üniversitesi'ne benden önce gelmiş olduğunu gördüm: O bir

manyak, bir sapık, önce insanı ateşlendiriyor, sonra kendisi buzdolabına dönüşüyor. Sınıfa ilk adımımı attığımda bütün kızların Gabriel McKenzie'yi duyduklarından emindim: Bay Sarkık, Bay Okşama-Sever-Ama-O-Kadar, Bay Sık-Soluyan-Ama-İş-Çıkarmayan, Bay Kitap-Düzen-Ama-Ne-Kadın-Ne-De-Erkek-Düzen. Janice, genç erkeklerin yüzde 99.99'unun başkasının içine boşalttığı enerjiyi, ben ekrandaki kelimelere ya da bir kütüphanedeki kelimelere boşaltıyordum. Ortaçağ keşişlerinin, açlık çeken penislerini neden varlıklı kalemlerine tabi kıldıklarını anlıyor, rock grupları dinleyeceğim yerde Dostoyevski okuyor, De Sade'in cinselliği konusunda kompozisyonlar yazıyor, yanımda korkudan çığlıklar atıp elime ya da kasıklarıma yapışan kız arkadaşım ile birlikte Freddy Kruger filmlerini sekiz kez seyredeceğim yerde Amerika'nın en yüksek notlarını alıyordum. İçimdeki bilgi çoğaldıkça, konuşmalarım entelektüel ve ansiklopedik hale geldikçe, bu durum yüzümden daha az anlaşılıyordu. Janice, Sadece-Hayır-De-Koalisyonu, İsa Yolunda Bâkireler ve Bekâret Kemerî Şampiyonları'na fahri üyelik teklifleri almıştım. Diyeceğim, hapı yutmuştum, keçileri kaçırmıştım, tam bir *jodido* olmuştum. Ve bir kızla konuştuğumda omzum üzerinden fısıldayan sadece babam değildi -senin yerinde olsam şimdi zekice bir laf ederdim, birkaç yıl önce onun gibi birini, aynı onun gibi memeleri olan birini düzmüştüm, hatta ona benzeyen pek çoğunu becermiştim-, artık, ben de içimde onun sesinin benzerini yaratıyor ve kendimi cesaretlendiriyordum. O her gece Şili'de sevişiyor ve ben New York'ta cinsel perhiz yapıyordum, sanki çılgın bir ilah, baba oğul McKenzie'lerden sadece birinin organını bekleyen bir vajinaya sokmasını ve bunun da asla oğul olmayıp sadece baba olarak kalmasını emretmiş gibi. Onun sadece benim sürekli yoldaşım -*Mi padre es mi copiloto*- olması yetmezmiş gibi, General Pinochet de yanımdaydı, genç bir kıızı ellerken beni küçümserdi. Babam hiç ol-

mazsa işi tamamlamamı isteyen bir insanken, General sırtı-kan bir şeytandı. Haçlı seferine koşarken kılıcını yatağına, karısının yanına bırakan, onu lordun yokluğunda hanımın şerefine tadına bakmak isteyecek şehvet düşkünlerinden ayıran bir tür ortaçağ şövalyesiydi sanki. Sanki o kahrolası Pinochet, benim arzuladığım New Yorklu genç kızların uzaklardaki iffetini korumayı kendine iş edinmiş gibiydi.

Evet, kötü bir büyü yapılmış gibi kapana kısıtılmış hissediyordum kendimi ve annemle ben farklı ama ortak platformlarımızdan ne kadar cesaret versek de Şili'deki protestolar bir yere varmıyordu ve ben 1986 Eylül'ünde bir gün bâkir gözlerimle, Hudson nehrinin o yapayalnız akışına bakarken, bu kapandan çıkmanın tek yolunun bir kahramanın ejderhayı öldürmesi olacağını düşündüm. Benim yurduma dönüp de şöyle esaslı biçimde bir kızla vuruşabilmem için o namussuzun öldürülmesi gerekiyordu.

Bu düşünce kafama yerleşince hemen Riverside Drive'daki evimize gittim ve Kaypro'mun başına oturup, sanki düşüncemi ekrana yansıtmakla gerçekleştirebilecekmişim gibi yazmaya başladım; o sırada telefon çıldırmış bir melek gibi çaldı ve kulaklarım annemin Şili'den gelen o sese verdiği heyecanlı cevaplara odaklandı: Pinochet öldürülmüştü, bir grup kent gerillası onu Cajon del Maipo'da pusuya yatıp beklemişler ve öteki dünyaya yollarlarken farkında olmadan bana da Santiago'ya dönüş biletimi göndermişlerdi. Ancak bir saat sonra radyo haberi yalanladı: General bir mucizeyle kurtulmuş, sadece korumalarından dördü ölmüştü. Bu da Augusto Pinochet Ugarte'nin sağ olduğu, yurttaşlarını ezmeye devam edeceği ve benim varlığımın bile farkında olmadığı halde hayatımı katlanılmaz ve sikişsiz bir şekilde devam ettireceği anlamına geliyordu.

Yine de, o an geriye sayma başlamıştı, çok küçük de olsa bir umut olduğunu hissetmiştim. Anneme, aldırma dedim, yine yapacaklar, pusuda bekliyorlar. Ancak 1987'de, sekiz ay sonra bir Pazar günü susamlı simit, tütsülenmiş somon balı-

ğı ve cevizli peynir yerken telefon çaldı ve annemin yüzünün solduğunu gördüm.

“Pancho Amcanı tutuklamışlar,” dedi. “Pinochet’ye karşı *atentado contra*’ya karışmış, anlaşılan. Babaannen Claudia felç geçirmiş, bu geceyi çıkaracağını sanmıyorlar.” Ertesi gün, “Öldü,” dedi. “Pancho’nun cenazeye gitmesine izin vermediklerini söyledi baban. Pancho’yu epey hırpalıyorlarmış. O masum olduğunu iddia ediyormuş ama...” Pancho’nun 1967’deki geleceğin sosyalist Latin Amerika kehanetinin gerçekleşme ihtimalinin giderek uzaklaştığını söyleyebilirdi ama söylemedi. Eğer General’i yerinden etme ve benim de bir kadınla yatmam umudu varsa, Pinochet’yi öldürmek isteyenlerden uzaklaşıp onu devirmek için siyasal yolları kullanmak isteyenlerin tarafına geçebilirdim. Diğer bir deyişle, umutlarımı benim ana rahmine düştüğümün ertesi günü o malum öğle yemeğinde öngördüğü mutlak güce ağır ama emin adımlarla yürüyen Pablo Baron’a yöneltmeye başladım. Bunca yıldır Santiago’da yarı gizli yaşayan Pablo, şimdi muhalefet liderlerinden biri olarak ortaya çıkıyordu. Pinochet’nin, kaybetmesine imkân olmayan ama kaybettiği bir plebisite razı gelme hatasını işleyişini izledim. 1988’de tarihte bir plebisit kaybeden ilk diktatör olmuştu. Anne, artık gidebilir miyiz, diye sordum. Neden gelecek başkanlık seçiminde oy kullanmıyorsun? Ama o inatla reddediyordu -o *cabron* sonsuza kadar yok olup gidene kadar oraya dönmem- ve ertesi yıl Patricio Aylwin’in seçimi kazanıp başkanlığı Pinochet’den alarak on yedi yıldan bu yana ilk demokratik başkan olmasına rağmen dönmeyi reddetti. Pablo Baron da tıpkı vaat ettiği gibi bakan olmuş, yeni rejimin perde arkasındaki beyni, korkudan ödü patlamış bir millete demokrasi imajını pazarlayan adam olmuştu. Anne, Pinochet gitti artık. Hayır gitmedi, hâlâ ordunun başkomutanı ve Senato’nun üçte birini o seçti ve yerinden atılmıyor ve yargıçların çoğu onun adamı ve... Böylece ben, ülkenin bütün o eski altyapıyı koru-

yan demokrasiye adım adım geçişini seyrettim ve gerçekten umutsuzluğa düşmeye başladım. Pinochet sonsuza kadar, en azından 1998 Mart'ına kadar orada olacaktı ve ondan sonra da son nefesini verene kadar Senato üyesi kalacaktı ve herhalde beni çıldırtmak ve o zamana kadar bâkir kalmamı garanti etmek için 2017'de yüz on yaşına gelene kadar da yaşayacaktı. Tek çarem geri dönmeye karar vermem, babamdan bu lanetten kurtulmam için yardım istemem, beni ekranda www.herpozisyon.com'da karşılayan seks hakkındaki sözcükler yerine penisimin gerçek araştırmalarına yön vermesini istemem, yarı seninle benim mastürbasyon yalnızlığı içinde yaptığımızı gerçek hayatta yapmamızdı, Janice. Ekranı, bana San Diego'dan ve Kalküta'dan ve Tanrı bilir daha nerelerden yazan o meçhul hiçlere, yurduma dönmeliyim, diyordum. Gel memelerimi em diyen senin ne sunduğunu, o memelerin o gövdede olup olmadığını, hatta telin ucundakinin bir kadın mı, yoksa kadınıymış gibi davranan bir erkek mi olduğunu bilemiyordum. Onu ben de yapmıştım, seksen yaşında ve iktidarsızmış gibi davranmıştım, babamın binlerce kadını o ekranda hayal etmiştim, o ekranı son iki yıldır her gece, herhalde Şili'de bir kadın babama bacaklarını açarken becermiştim. Ben bilgisayarı kapatırdım, oda sakinleşip kararır ve babam da ışığı söndürür, kadının soluklarını yanbaşımda duyar, omurgasını tek tek elleyerek aşağı iner, parmaklarını onun sıcaklığıyla ödüllendirirken oğlu kilometrelerce ötede evrenin bütün sözcüklerine sahip ama bir tek öpücüğü bile olmayan o buz gibi tuşlara dokunurdu. Ve ben eğer adına ilişki denilebilirse, seninle daha kalıcı bir ilişkiye girmeye başladım, benim Şehvetli Janice'im, sen o kadar iyi tavsiyelerle, garip kama-sutra pozisyonları ve benzer entelektüel kaygılarla doluydun ki. Demek istediğim, sen çok akıllı bir kadınsın, Janice. Bir tek sen bir aksilik olduğunu hissetmiştin, sen sürekli olarak "Senin California'lı olmadığını hissediyorum, bana gerçeği söylemiyorsun, buluşalım," diyor-

dun. Ama ben sana, seninle yeniden yaratmaya çalıştığım şeyin, efsanevi babamla onun binbir kadın gecesi olduğunu söyleyemezdim, yine de yakında bir yolculuğa çıkacağımı ima etmiştim ve sen bunun iyiye işaret olduğunu, o hacca gitmemi (bu sözcüğü kullanmıştın, hatırlıyor musun?) söylemiş ve sonra bize dön, biz senin gerçek aileniz, sevgilim, senin ihtiyacın olan sevgili benim, demiştin. Her hafta babamın resmini ve dönme çağrısını -Seni ne zaman göreceğim? Ne zaman döneceksin? Çok geç olmadan gel- aldığımda neler hissettiğimi sana ya da başkasına ve özellikle de anneme anlatamayarak giderek depresyona, hatta belki de deliliğe doğru sürüklendiğimi hissediyordum. Ve annem, kendisi ben ona iyi olduğumu söylüyorsam da sanki girdiğim çılgınlığı fark ediyormuş gibi 1991’de bir gün geldi ve mutfak masasına iki uçak bileti attı. Yaz tatilinde yurdumuza gidiyoruz, dedi. Doğumgünü armağanı. Lokantalarda her şeyi ayarladım, 9 Temmuz’da, yirmi üç yaşına basacağı gün orada olacağız, dedi.

Kabul etmeliyim ki gayet umutluydum; uçak Kennedy’den havalanırken bundan daha keyifli olamazdım. Her şeyin yolunda gideceğinden o kadar emindim ki, az daha bilgisayarımı yanıma almayı unutacaktım. Bavullarla asansörden inerken birden seni düşündüm, Janice, o sabah sana veda etmiştim ama birden ertesi gün yine yazacağıma söz verdiğimi hatırladım. Hemen asansörü durdurdum, yukarı koştum, Toshiba’mı modemimi aldım ve Che Guevara’nın Vallegrande’de gömüldüğü saatte beni yapan adamla buluşmaya gittim.

Beni Şili’de tutacak olan şeyin, Antarktika’da kesilmek üzere olan bir buzdağı olduğunu bilemezdim elbette. Eğer son beş bin yıldır denizden yükselen o cehennemden çıkma ve Şili’yle bağlarımı sözümona kopardığım gece gözlerimi büyüleyen o buzdağı olmasaydı, Antarktika olmasaydı, hemen ilk uçakla geri dönerdim ve o orospu çocuğu babamı bir daha hayatım boyunca görmezdim.

Birkaç saatliğine yoktum, Janice.

Dışarı çıktım, Rodrigo de Triana'yı izleyerek ta fuara kadar gittim. Adamı değil, Rodrigo de Triana sokağını. Aslında kim-bilebilir ki? Öleli beş yüz yıl olmasına rağmen belki de bunca zamandır adamı izliyor olabilirim. Belki de o tişörtleri görmüş-sündür: ANNEMLE BABAM SEVİLLA'DAKİ EXPO '92'YE GİTTİLER VE BANA SADECE BU APTAL TİŞÖRTÜ GETİRDİLER. Eh, Rodrigo de Triana da şöyle bir tane giymiş olabilir-di: YENİ DÜNYAYA KADAR GİTTİM, ONU İLK BEN GÖRDÜM VE SADECE BU SOKAĞA ADIM VERİLDİ. Adam Sevilla'da yoksulluk içinde ölmüş. Endülüslü (ve sanırım yarı Çingene) pansiyon sahibim kadına göre, Kristof Kolomb ona

ihamet etmiş ve Reyes Catolicos'un Hindistan'ı ilk görecek kişiye vaat ettiği on bin *maravedies*'i kendi cebine indirmişti. Kolomb'un ödülü başkasından, Rodrigo de Triana doğmadan elli bin yıl önce Asya'dan göçmüş olan erkek ve kadınların birinden çaldığını söylemek isterdim, ama sonra ağzımı açmamanın daha doğru olacağını düşündüm. Ben kim oluyordum da Dadi'mın ataları olan Amerika yerlilerini savunacaktım? Ta Şili'ye gitmiş ve bunu kanıtlayacak değil adımın verildiği bir sokak, sırtımda bir tişört bile olmayan ben? Fakat ben de pek çok kez ihanete uğramıştım, Rodrigo de Triana. O konuda ortaklık.

Her neyse, benim sana söylemek istediğim, bir şeyler yemeye çıkmıştım ve kendimi epey sıradan olan ABD pavyonunda buldum. Dünyanın tek süper-devleti olarak, evrenin geri kalan kısmına nasıl göründüklerine metelik vermiyorlar anlaşılan. Şili gibi değiller yani.

Orada evimdeymiş gibi rahat olduğumu düşünebilirsin. Kendi kendime, hayatımda son kez bir New York yemeği yiyeceğim dedim. Mezecide çavdar ekmeğine dev bir salamlı sandviç yaptırttım. Bolca da hardal. Kalanını paket yapıp yanıma almama izin verdiler ki, Şili'de buna hiç de iyi gözle bakmazlar. Hatta İspanya'da. Kalanları eve götürmek orada 'şerefsizlik'tir. Evinde yeteri kadar yiyeceğin olmadığı anlamına gelebilir. Şeref! Gösteriş! Hayal!

Hayal demişken, Pabello Chileno'daki buzdağını bir kere daha görmeye gittim; bir bakıma, gelecekteki suç mahallini ziyaret etmek de diyebilirsin buna. Sanki biletimi o kesmiş gibi beni Sevilla'ya getiren o görkemli Antarktika parçasının önünden geçen ziyaretçileri izledim. Ayak bastığım gün bile her şeyin oradan bir an önce gitmem gerektiği mesajını verdiği Şili'den ayrılmam gerektiği zaman beni orada tutan, o buzdağını kastediyorum...

Evet, Janice, bunu yapan buzdağıydı.

Santiago'da, o kocaman boş odanın ortasında onu dev gibi parlayarak görene kadar Şili'de başıma gelebilecek her

türlü musibet gelmişti. Sürgünden döndüğümüz o bir buçuk yıldan o güne kadar her şey ters gitmişti. Sonra, babamın o canlı buz parçasıyla benim kadar ilgilendiğini görüp şaşır-dım ve belki onunla ortak bir şeyi paylaştığımızı, belki birbi-rimizle bir ilişki kurabileceğimizi düşündüm. Çünkü annem-le New York'tan geldiğimizden bu yana geçen iki saat içinde babamdan on yedi yıllık ayrılığımızdan daha çok uzaklaştı-ğımı, ona fiziksel olarak yaklaştıkça aramızın daha çok açıl-dığını hissediyordum. Eğer o buzdağına gözü takılmasaydı ve benim de gözüm aynı anda onda sabitlenip kalmış olma-saydı, onun dünyasından uzaklaşacağımdan, gözünden ve hayatından uzaklaşıp bir hiçlik çukuruna düşerek onu ebedi-yen kaybedeceğimden eminim.

Ve ellerimiz. Benim ellerimden biri ile onun ellerinden bi-ri buza uzandı; o mavi beyaz buz kitlesinin parmaklarımızı meşum bir mıknaş gibi çektiğini hissettim. Güney Kutbu, oraya varmaya çalışırken ölen yüzlerce insanı kendine çek-miştir. Bu insanlar dünyanın nereye dönerseniz dönün sadece kuzeyin varolduğu tek noktasında durabilmek için altı ay bo-yunca kar fırtınalı geceleri aşmışlardı oraya. Ve şimdi de buz beni, bizi öyle çağırıyordu. Derinliklerinde korunma iste-yen kırılğan ve incinmiş bir şey vardı. Biri bu buzul parçasını Antarktika'daki evinden kopartıp, Santiago'daki bu aşırı sı-cak ve bunaltıcı salona getirmişti, sadece benim, bizim...

Orada hiçbir şey yoktu.

Ministro Pablo Baron, "İstedğin kadar dokun," dedi. Ben-den çok babamla konuşuyordu ama eliyle sıkıp masaj yaptı-ğı benim boynum ve omuzlarımdı. "İkiniz de istediğiniz ka-dar dokunabilirsiniz. O bir hayaldir, bir kopyadır, bir holog-ramdır. Girişimcilere ve basına, bir kere ele geçirdiğimizde lanet şeyin neye benzeyeceği konusunda bir fikir vermek için. Soğuğu bile sahtedir. Gerçek buzdağı... o bambaşka bir hikâyedir. Gabriel, *m'hijo*, ona dokunman uygun olmaz, o yetmiş ton Şili buzunu insan elinin ısıyla harcamak hiç

doğru olmaz. Kimse bizim buzdağımızı kirletemez, o namussuzu eritemez, öyle değil mi, McKenzie?”

Babam sanki Turizm binasının mağarayı andıran holünde başka bir McKenzie varmış ve *Ministro* onunla konuşuyormuş gibi başını öte yana çevirdi. Sonra rüzgâra karşı dönen bir gemi gibi, onayımı almak istermişçesine bana baktı ve başını Pablo Baron’un gözlerine, annemin, en iyi arkadaşına ait olduğunu söylediği gözlerine bakmak için çevirdi.

“Mira, huevon, beni buraya neden sürüklediğin hakkında siktiğimin en ufak bir fikrim bile yok. Ben senin daha sonra Casa Milagros’a geleceğini sanmıştım.”

Bu benim çevirim. Aslında ‘siktiğimin’ dememişti. ‘Put a idea’ demişti. Bu küfürü ‘anasını siktiğimin’ şeklinde çevirmek daha uygun olabilir. Ama rahatsız edici olan bu sözün kendisi değil de, babamın onu söyleyiş tarzıydı. Bundan hoşlanmamıştım, Janice. Benim için gösteriş yapmasından, iki saat önce, on yedi yıldan bu yana onu gördüğüm ilk buluşmamız bölündüğünde sergilemesi gereken maço huysuzluğunu o anda yaymaya çalışmasından hoşlanmamıştım. Annemle on iki saat ertelenen bir uçuştan sonra bitkin bir halde Policia ve Aduana kapılarından çıktığımızda, daha önce ancak fotoğraflardan ve doğumgünlerinde, bayramlarda ve acil durumlarda gelen pek seyrek telefonlardan tanıdığımız ve hiç görmediğim kuzenler, yeğenler, üçüncü kuşaktan akrabalar birden üzerimize saldırmışlar, bacaklarımızın arasına girmişler, arkama saklanıp saklambaç oynamışlardı. Küçük bir kız çığlıklar atarak sanki benim yeniden sonsuz bir sürgüne kaçacağımın korkuyormuş gibi sıksa elleriyle bacağıma sarılmıştı. Kim oldukları hakkında hiçbir fikrim olmayan bu insanları kucaklamak zorunda kalıyor, tek istediğim babama sarılmakken bu korkulukların neden beni soluksuz bırakacak kadar kucaklayıp sevdiklerini anlamıyordum.

Ama babamın acelesi yoktu.

O, anneme bakıyordu, havaalanı geliş salonunda ona bakıyordu, o yeşil elbisenin altından akan kasları yoklamaya

hazır, onu orada gözü olan herkes için soyılmaktaydı. Benim de gözlerim vardı ve annemi gözetleyen babamı görüyordum, onun o yırtıcı gözlerinin annemin memeleri çevresinde dolandığını, kendisinden uzak on yedi yılın ona ne yaptığını ölçüp biçtiğini, o yılların her gecesinde ve her boşalmasında onu özlediğini görüyordum. Gözleri, bu akşam ona elleri ve gövdesinin başka bir yeriyle ona başka bir şey sorup soramayacağını, yıllar önce yaptıkları o cinsel anlaşmanın hâlâ geçerli olup olmadığını, tekrar yenilenip yenilenmeyeceğini, yatağının örtülerini kaldırıp ben yan odada dinlerken onun kendisini bekleyen çıplak vücuduna bakıp bakamayacağını soruyordu.

“Merak etme. Annenle baban bu gece düzüşmeyecekler.”

Şili’ye dönüşümde beni karşılayan ilk sözcükler, birinin bana söylediğini hatırladığım ilk sözcükler bunlardı. Arkamdan biri konuşmuş ve ben şaşırtdığım halde o alçak ve şehvetli sesin sahibinin kim olduğunu görmek için geri dönüp bakmamıştım. Babamı gözden kaçırmak, onun bakışlarını bana çevirip de neredeyse yirmi yıldır ilk kez beni gözleriyle kucaklayacağı anı kaybetmek istemiyordum. Konuşan her kimse, benim ne yaptığımı ve neden yaptığımı biliyor olmalıydı; tıpkı anne babamın tepkilerini araştırırken, belki de kendisi de aynı şeyleri düşündüğünden, aklımdan geçenleri okumuş gibi. Ve o sesin ve düşüncelerimin sahibi, arkamdan çıkarak otuz küsur yıllık bedenini babamla gözlerim arasına soktu, eliyle elimi kavrayıp sıktı ve, “Adım Leopoldo, ama sen bana Polo diyebilirsin,” dedi.

Polo. Che Guevara’nın ölümünün bana varoluşun yolunu açtığı gece babamın kurtardığı on yaşındaki oğlan. Alameda’daki mitingde müstakbel karısıyla karşılaşmadan önce babamın bulup da evine götürdüğü çocuk. Annemin bana epey bir zaman önce Casa Milagros’u ve McKenzie Dedektiflik Bürosu’nu idare ettiğini söylediği kişi. Polo’yu babamın mek-

tuplarından tanıyordum, nasıl iş aramaya geldiğini, Dadı'nın babama artık kendisinin yanında çalışamayacağını söylediği gün mucizevi bir şekilde ortaya çıkışını biliyordum. Dadı'm, askeri rejimin sonsuza kadar devam etmeyeceğini ve Milagros ile Gabrielito'sunun yakında döneceklerini düşünerek, babamın evini idare etmeyi kabul etmişti; ancak durumun yakınlarda değişmeyeceği artık anlaşılmıştı –bu arada bizim gidişimizin üstünden yedi yıl geçmişti. Sevdiklerinin dönüşü için kendisine tanıdığı süre dolduğundan, Pablo Baron'un daha az yorucu olan iş teklifini kabul etmişti. Dadı kapıdan çıkmış ve üç saat sonra o kapı bir daha çalınmıştı: Bu defa gelen, yirmi dört yaşındaki Polo'ydu ve bütün o süre içinde hayal ettiği tek iş talebinin reddedilemeyeceği gün gelmişti. Polo babamın adımlarını izlemiş, ona yardım etmiş, tam kendisine ihtiyaç olduğu anda kapının önünde belirmesiyle altıncı hisse sahip olduğunu, babama kaçakları aramada yardımcı edebilecek tek kişi olduğunu, yaşlı ve yorgun Dadı gitmeye karar verdiğine göre Casa Milagros'u yönetecek doğru kişinin kendisinden başkası olmadığını göstermişti.

Şimdi de, on yıl sonra, sanki Casa Milagros'a sığınanlardan biriymişim gibi beni idare ediyor, büyüklerime karşı nasıl tavır takınmam gerektiği konusunda tavsiyeler veriyor, sözümona kaygılarımı gideriyordu. Kulağıma, "Yerinde olsam ben de kaygılanırdım, Gabriel," dedi. "Ama buna gerek yok. Baban bugünkü kadını elde etti. Tombul biri. Mahalleden bir hizmetçi. Yarın da ben tadına bakacağım onun. Cris'in bir itirazı yoksa, yani." Polo, sanki kendisinin ve babamın seks hayatını ülkesine o anda dönmüş, ateşli Gallardo ve McKenzie aileleriyle kucaklaşmakta olan oğluyla konuşmaktan daha doğal bir şey olamazmış gibi gülümsedi. Sesini biraz daha alçalttı sonra. "Baban bilmeni istemez ama seni düşündüğünden işini erkenden bitirdi. Senin doğum günün olduğu için günün diğer saatlerinin boş kalmasını istedi. Kendisi öyle bi-

ridir işte. Bu kadar geç kalacağınızı bilmiyordu. Ama her ihtimale karşılık hazırlığını yapmıştı. Hep yapar zaten.”

Bakışlarımı bir an babamdan ayırıp bu gereksiz kişinin yüzüne baktım. Ancak bu ülkede yabancıydım ve Polo’nun yüzü hiç öğrenmediğim bir dilde yazılmıştı. Hepsi de çelişkili pek çok şeyi bir anda söylüyordu. O alaycı gözleri Cristobal McKenzie’nin beni asla Polo’yu sevdiği kadar sevmeyeceğini söylüyordu; ağzı babamın bana nasıl hayran olduğunu anlatırken, dudaklarındaki zarif gülümseme bunların hepsinin buzları eritmek için bir şaka olduğunu, Polo’nun içinin bir palyaço kadar şefkatli olduğunu ima etmekteydi. Şefkatli, evet, ama aynı zamanda bir palyaço kadar acımasız, diye düşündüm. Hemen o andan başlayarak orada kaldığım sürece Polo benim beynimi altüst edip duracaktı. Çünkü o sırada babam birden ortaya çıkıvermişti; bana doğru yaklaşması Polo’nun iri gölgesiyle ve ayak sesleri de Polo’nun kelimeleri ağzında yayvanlaştırarak dolaştırmasıyla engellenmişti: Babamın sağ kolu en tetikte olmam gerektiği anda dikkatimi dağıtmıştı işte. Babamın, Polo’nun ardından, küçükken insanı kumsalda deviren bir dalga gibi çıktığını hissettim; kendisini açıkça göremeden ve başıma neler geleceğini kestiremeden birden ayı gibi beni kolları arasına aldı. Gabriel, Gabriel, Gabrielito -o vücudun inanılmaz sıcaklığı-, o kadar uzun zaman geçti ki. *Porque tardaste tanto?* Neden bu kadar uzun sürdü ki? Belki de özlemişti beni, belki Polo iyi haberler müjdecisiydi, belki her şey artık bir düzene girecekti.

Tam gevşemeye başlamış, aklımdan orada kalacağım süre içinde yapacaklarımı geçiriyor, zihnimde babamın bana kadınları ayartmanın ve gerçek bir *hombre* olmanın sırlarını verdiğini canlandırıyordum ki, işte tam o özlenen noktada, ağır bir elin omzuma dokunduğunu hissettim. Bu o hilekâr Polo’nun, babamın yardımcısının araya girmesi değil, daha başka birinin, daha başka türden bir müdahalesiydi. O güçlü elden tenimi kur-

tarmaya, o orada değilmiş gibi davranmaya, etini buharlaştırıp kemiklerini fırlatıp atmaya çalıştım. Ama el ısrarlıydı; bir kere daha, bir kere daha vurdu omzuma ve ben gevşemeyi reddedince karşı koyamadığım bir aciliyetle beni babamdan ayırdı.

Önümüzde, hepimizden en az bir karış daha uzun, iri yarı bir adam duruyordu.

Sonunda benim onun avı değil, bir engel, yolda çöpe atılmayı bekleyen bir köpek leşi olduğum ortaya ıktı. O adam daha büyük bir av peşindeydi.

"Don Cristobal," dedi. "*Ministro* Baron sizi burada bulacağımı söyledi. Sizi hemen görmek istiyor."

Babam, meşgulüm, meşgul olduğumu görmüyor musun, demedi. Bu benim oğlum Gabriel ve hiçbir şey bugün beni ondan ayıramaz, demedi. *Ministro*'ya söyle davetini kıına soksun, demedi. Ondandır, ünlü Cris McKenzie'den, çocukların kurtarıcısından, kadınların âşığından, bu polis midir, fedai midir her neyse herife haddini bildirmesini, hatta belki de bir yumrukta yere sermesini beklerdim. Baba oğul, belki de o kavruk Polo'nun da yardımıyla herife gününü gösterebilir-dik. Kimseden emir almak zorunda değildik. Ülkeye demokrasi gelmişti, *hijo de puta*, belki de sen artık idarenin askerlerde olmadığını duymamışsındır, annemle o yüzden geldik, seni samanlık kapısı, seni zehirli atık...

Babam meraklı gözlerle bana bakıyordu. O video kamera gözleriyle bana, bebek yüzüme, bağa çerçeveli gözlüğüme, kendisine olan o yavru köpek sevgime baktı ve her bir şeyi ayrı ayrı gördü. Gördüklerinden hoşlandığını sanmıyorum. Tıpatıp eşi değildim: irkindim, bâkirdim, bir bilgisayar manyağının ellerine sahiptim, her şeyimle âdeta tekmele beni, acımadan tekmele beni, diyordum. O da yaptı. Beni tekmeledi. Daha da kötüsü, babam kaydettiği görüntüyü sildi, kırmızı SİL düğmesine bastı, hızlı-sar'a getirerek beni oradan gönderdi. Bunu yapmasını izledim; Polo'ya dönüşünü, ba-

kışlarını yardımcısına çevirmesini, sanki ben gelmemişim gibi, hâlâ New York'taymışım gibi çevresine bakışını izledim. "Polo, beni arabayla izler misin?" dedi. Sonra herife döndü: "Umarım önemli bir şeydir, Ignacio."

Ignacio adındaki et yığını sanki başka bir sözcük bilmezmiş gibi, "*Ministro* sizi hemen görmek istiyor," diye tekrarladı. Ama başka sözcükler de biliyordu: "Arabayı boş verin. Investigaciones'den bir adamım getirir." Polo'nun anahtarlarını almak için etli elini uzattı.

Fakat Polo'nun Ignacio'nun yetkisine hemen boyun eğmemesine şaşıtm. Polo anahtarları bırakmadan başını benden yana sallayarak, "O ne olacak?" diye sordu. "Çocuk on yedi yıldır bu anı bekliyor."

Ignacio bunu bir an düşündü. "On yedi yıl, ha?" dedi bana bakmadan. "O kadar beklediye birkaç saatten daha bir şey çıkmaz, öyle değil mi? Siz ne dersiniz, Don Cristobal?"

Babamın bu yeni provokasyona cevabı omuzlarını silkemek oldu. Bana mesajı bu muydu? Ben sana daha önce gelmeni söylemiştim. Sana çok geç olmadan gelmeni ısrarla söyledim. Abuela Claudia'yı bile ölmeden önce görmedin. Her neyse, Polo, babamın omuz silkmesini böyle yorumlamış olmalıydı. Arabanın anahtarlarını Ignacio'ya atarken, "Kusura bakma, Gabrielito," dedi.

Ignacio anahtarlardan biriyle başını kaşıdı. "Gabriëlito bu demek. Neden söylemediniz ki? *Ministro* mutlaka onu da getirmemi istedi. Doğumgünü falan gibi bir şeyler söylüyordu. Bol bol şampanya olacak dedi." Ignacio beni tepeden tırnağa süzdü. "Cara de Guagua içecek kadar büyümüşse, yani."

Ignacio benim açımdan bir popüler olamamama yarışmasına girmek için ek bir neden arıyorsa, bulmuştu, işte. Piç kuruşu en zayıf yerime parmak basmıştı, bana Cara de Guagua, yani Bebek Yüzlü demişti. Ben kendi kendime Şili'de kimse'nin yüzümün yaşlanmadığını, yaşlanamayacağını anlaya-

mayacağını boşuna söylemişim. Bu et yığını, gelişimden sadece birkaç dakika sonra bana bu adı yakıştırmışsa, ülkedeki bütün kızlar da çok geçmeden aynı şeyi yapacaklardı. Eğer beni son gördüğünden sekiz yıl sonra yüzümü sana gösterseydim, sen de öyle derdin, Janice. Bu ülkedeki ve dünyanın geri kalanındaki bütün kadınlar, tıpkı Ignacio gibi hayatımda bir baba eksikliğinin beni bir muhallebi çocuğuna dönüştürmüş olduğunu tahmin edeceklerdi. Babam bile şimdi bu sezgimi doğrulamaktaydı. "Cara de Guagua, ha? Sen ne diyorsun, Gabriel? Bu addan hoşlandın mı?"

Cevap vermedim.

"Yoksa kim ne derse desin, umurunda değil mi?"

"Değil," dedim.

"Bu konuda bir şey yapmayacaksın demek?"

"Kelimelerin önemi yoktur. İsteddiğini söyler, istediğini yazabilirsin." Bana yazdığı mektupları, hayatına girer girmez uçup giden sevgi dolu mektuplarını düşünüyordum.

"Haklısın," dedi Cristobal McKenzie. "*Tienes toda la razon*. Kelimelerin önemi yoktur. Akıllı çocuk, Milagros. Onu iyi yetiştirmişsin. Kutlarım seni."

"Senden iyi elbette."

Sessizlik. Neyse ki Ignacio, o ısrarlı zarafetinin bozuk plajıyla hazır bekliyordu. "*Ministro* hemen dedi," diyerek bekleyen limuzini gösterdi.

Hep birlikte arabaya doluştuk.

Annem yol boyunca hiç durmadan konuştu. Bu yolculuğa, berbat olmasına izin vermeyecek kadar uzun sürgün geceleri boyunca hazırlanmış, Restoran Milagros'da çalışması bitince her ayrıntıyı benimle tek tek prova etmişti ve şimdi de bu gri kenti ve burada meydana gelen değişiklikleri kulağıma tükürükleriyle birlikte saçmaya kararlıydı. Oturduğu ön koltukta benimle konuşmak için başını çeviriyor, her şeyin nasıl değiştiğini ve her şeyin yine de nasıl aynı kaldığını gösteriyor, on

yedi yılın bir insana ve bir ülkeye neler yapabileceğini anlatıyordu. Bak, sana yaşlı adamların ürünlerini pazara kendileri kadar yaşlı atların çektikleri arabalarla taşıdıklarını söylemiştim. Bu yeni metro istasyonu mu? Bak, Gabriel. Ama ben havamda değildim. Yanımda oturan babamı, onun sağanak altındaki kente sessiz bakışlarını, paketinden bir sigara alıp bileğine vurduktan sonra ağzına yerleştirdiğini hissediyordum. Polo'nun kolu öteki yanımdan birden uzandı, babamın sigarasını yaktı, sonra da ilk nefesin ardından aynı sigarayı dudakları arasından çekip kendi sigarasını yaktı.

Araba çok geçmeden sigaranın pis dumanıyla dolmuştu.

Onlara kabalıklarını fark ettiğimi anlama zevkini vermek istemeyerek öksürüğümü tuttum. Bu hızla giden arabadan bir mil kadar uzaktaki Alameda yakınlarındaki otel yatağında anemin tenini okşadığı gibi sigarayı okşayan dudakları; o gece Polo'yu arayacak zaman da bulmuş, onu Teatro Caupolican'a kadar izlemiş, yanına oturmuş, şakalar yapmış, oğlanın düşüncelerini sezmeye ve kendisini memnun etmeye çalışmış, âdeta yıllar sonra onu kendisi için aynı şeyleri yapmaya davet etmişti. Polo babama hizmet ediyor, ona ertesi günkü randevularını hatırlatıyor, havaalanına gitmeden önce çekleri imzalayıp imzalamadığını soruyor, çocuklardan birinin o soğuk alınlığını atlatamadığını ve belki de Dr. Ciruelo'nun tekrar muayene etmesinin iyi olacağını söylüyor, babam emekliye ayrılınca büro-
nun kime kalacağını bilmem için bana bir vodvil sergiliyordu. Ben tuvalet kapaklarını, sıcak süngerleri ve senin gibi alaycı kızların hep kapalı duran bacaklarını açmaya çalışırken, Janice, Polo on yıldır babamın bilgeliğini yalayıp yutmuştu. Benim New York sürgünümde bir bahçe gibi yeşerttiğim ustasından her cinsel sorusunu cevabını almıştı Polo. Ve babamın bugün denediği dolgun kadın etini yarın tadacak olan da oydu.

İşte bu yüzden, babamın şimdi bir saat sonra, Santiago'nun merkezindeki Turizm binasında ve tek seyircisi Pab-

lo Baron karşısında benim için düzenlediği bu gecikmiş isyanın ne önemi vardı? Belki de bir şeyi paylaşmış olmamız, parıltılı bir hologram olduğu açıklanmadan o buzdağının bizi tesadüfi olarak çekmesi, belki o ortak deneyim, babamı benim varlığıma bir anlık yaklaştırmış ve *Ministro*'ya ailesiyle arasına girmesinin kendisini, McKenzie'yi, ne kadar kızdırdığını anlatmak için o öfke anlarında kullanılan *puta idea* deyimini kullanmasına neden olmuştu.

Ancak *Ministro* da, sözde başka bir şeyden bahsederken çok daha başka bir şey söylemeyi iyi biliyordu.

Gözlükleri kötülükle parıldayarak, "Ev nasıl?" diye sordu. "Casa?" İkisinin çok iyi arkadaş olabileceklerini ama babamın kendisine pek ihtiyacı olmadığını, onsuz yaşayabileceğini ve onu sadece bir kere, 12 Ekim 1992'de, yaklaşık yirmi beş yıl önce girdikleri iddianın karşılığını almak için görmek zorunda olduğunu biliyordu. Büyük McKenzie'nin Pablo Baron'dan hiçbir istediği yoktu. Ama babamın yıllar boyunca bulduğu yüz çocuğun resmi desteğe, *Ministro*'nun tombul elini göğüs cebine sokup Parker dolmakalemini çıkarmasına, *Ministro*'dan daha cılız ama yine de yıllık zararı kapatacak bir çek yazmasına ihtiyaçları vardı. O eski kaçak çocuklar her türden dört Şili hükümetinin verdiği paraya hep ihtiyaç duymuşlardı: 1960'lı yılların sonunda Frei'n Hristiyan Demokratları, 1970'li yılların başında Allende sosyalistleri, on yedi uzun yıl boyunca Pinochet'nin neo-liberal faşistleri ve 1990'dan bu yana da Başkan Patricio Aylwin'in demokrasiye geçiş hükümeti. Bunların hepsi de babamın, Polo'nun da ateşli becerikliliğiyle, gidecek yeri olmayan Şilili çocuklara sağladığı siyasi olmayan sığınma evini eliaçıklıkla desteklemişlerdi. O nedenle babam istediği kadar küfür edebilirdi. İktidar onu çağırdığında hemen koşup gelmişti ve *Ministro* istediği sürece orada kalacaktı; sanki havadan bir buzdağı yaratacakmış gibi gizli klimalardan gelen soğuk ha-

vayla bizim de kışlarımız donacaktı. Paranın, polisin ve iktidarın iplerini elinde tuttuğu için, Baron bizi de o sahte buz parçasının önünde tutacaktı. Girdiği iddiayı kazanma yolundaydı: Gelip önümde titreyecek, ayakkabılarımı yalayacaksınız, ben tahtın ardındaki kuklacı olacağım. Onun rehineleliydik. Bunu o da biliyordu, biz de biliyorduk ve artık girizgâh sona erdiğine göre işimize bakabilirdik.

Ministro, "Onu Sevilla'ya götüreceğiz," dedi. "Bu hologramı değil. Gerçek buzdağını, yetmiş tonluk buz parçasını Antarktika'dan alacağız. Ebedi buzdan sekiz dokuz metre uzunluğunda parçalar keseceğiz, onları Punta Arenas'ta birleştireceğiz ve hepsini birden Atlantik'ten çekerek İspanya'ya, yüz yılın son dünya fuarına götüreceğiz. Gelecek yaza içkilerini soğuturlar ve konuşacak bir konu bulurlar. Expo '92. Öteki Latin Amerika ülkeleri buna çok bozuldular. Ortak pavyonlarına girmemizi istediler ama biz bu işi tek başımıza yapacağız. Bu fuar sona erince Avrupa'da kimse bizi bu yanküredeki ülkelerle karıştırmayacak artık. Güle güle, Latinoamerica."

"Ama onlar bozuldular," diye tekrarladı babam. "İşte ben de buradayım. Beni buraya getirttin, Pablo, çünkü anladığım kadarıyla bozulanlar sadece onlar değil."

"McKenzie sen çok akıllısın. Seni o yüzden buraya getirttim, *ni mas ni menos*. Ama sen, ben ve Gabriel birer kahve içelim şimdi." *Ministro* bir köşede mini etekli nefis bir hizmetçi kızın, üzerinde üç fincan olan masanın durduğu köşeye doğru başını salladı. "Ama duyduğuma göre oğlanın doğumgünüymüş, belki de şampanya ister. Yani..." Pablo Baron sözünün burasında bir süredir dostça yoğurduğu boynumu bırakıp sanki vücudumdan yayılan sert bir ışık gözlerini kamaştırıyormuş gibi gözlüklerinin üzerinden bana baktı. "Sen kaç yaşındasın ki? Ben seni..."

"Yirmi üç, Pablo. Bugün yirmi üçüne bastı." Şerefimi korumak için öne atılan babam değil, annemdi.

“Evet, ben de öyle tahmin etmiştim. Amanda Camila’dan beş yaş büyüktü, değil mi? Ha, Amanda az sonra burada olacak, o da gelmek istedi ve..”

Annem, *Ministro*’nun kollarından birini tutarak, “Sanırım Gabriel’e bir özür borçlusun,” dedi.

Pablo Baron başını salladı. “Mutlaka. Yaşını unuttuğum için lütfen beni bağışla, Gabriel. Annen haklı; hatırlamam gerekirdi. *Mal que mal*, babana Milagros’la evlenmesini tavsiye eden bendim. Öyle değil mi, McKenzie? O yüzden afiyet olsun, *m’hijo*, istersen fıçıyla iç.”

“Fıçıyla Polo’yla ben içeriz,” dedi annem. “Konuşacak o kadar çok şeyimiz var ki; birbirimizi tanımamız gerek.” *Ministro*’nun kolunu bırakıp Polo’nunkini tuttu, adamın itirazlarına karşılık iki parmağını o ince, bakımsız dudaklara bastırdı ve Polo’yu karanlık Antarktika’nın donmuş bir parçasıymış gibi sürükledi. *Ministro* da beni masaya doğru çekerken yolda durup bir iskemle aldı, kıza çıkmasını söyledi. Sonra cebinden soluk mavi bir kâğıt parçası çıkartıp babamın önüne bıraktı. Babam bir peçete aldı, kâğıdı ucuyla tutup kaldırdı, üzerindikileri okudu ve sonra beni şaşırtan bir hareketle, ya kibarlığından ya da tepkisini göstermek için zaman kazanmak isteyerek bana uzattı. Belki de bana saygılı davranmadığı takdirde annemin yasak meyvesinden bir ısırık alamayacağını anlamaya başlamıştı. Ya da, kimbilir, benim fikrimle ilgilenmiş de olabilirdi. Sen bana benim abartma eğilimim olduğunu söyledin, Janice –ben sana yalan söylerken bile gerçeği anlardın. O nedenle aşırı tepki göstermediğimi, düşmanlık olmayan yerde onun bana düşman olduğunu sanmadığımı kim söyleyebilir ki?

Ama mektuba dönelim. Kaba, büyük harflerle şöyle yazıyordu:

NOS VAMOS A CULEAR TU ICEBERG.

Diğer bir deyişle: BİZ SENİN BUZDAĞINI SİKECEĞİZ.
O SANA AİT DEĞİLDİR.

Biraz daha aşağıda: BEN KİMİM? ONU BEN BİLİRİM
SEN DE BUL BAKALIM.

Not: COMMANDANTE KİM OLDUĞUMU BİLİRSİN
imzalıydı.

"*Commandante El-Que-Sabes,*" diye babam, kendi kendine
tekrarladı. "Bu kime..."

Garson kız kahve servisi için masaya yaklaştı. *Ministro* sa-
bırsızlıkla gitmesini işaret edip kahveleri kendisi doldurduysa da babam kızı yanına çağırdı.

"Şeker," dedi.

Kız ne yapacağını, kimin sözünü dinleyeceğini bilemedi.
O yüzden bana baktı. Bu kadarı da fazlaydı. Bakışlarımı onun
o esmer Botticelli Madonnası yüzünden göğsüne kaydırardım,
ondan yükselen buğu gibi bir şey hissettim ya da hayal ettim,
bana bir şey söyleyeceğini, ne istediğimi soracağını, taşana
kadar fincanımı dolduracağını, boğazımdan aşağı sıcak ve sı-
vı bir şey akıtacağını umdum. Ama o babama döndü.

"Şeker orada işte, efendim. *Alla.*"

"İki tane alayım," dedi babam. "Ama sen verirsen, bir ta-
ne de yeter."

Kız bu iltifat karşısında kıkırdadı, küçük bir maşa alıp fin-
cana bir şeker attı. Birkaç damla kahve fincandan Meksika fa-
sulyesi gibi fırladı, biri babamın elinin üstüne düştü. Babam
yanan elini dudaklarına götürdü, dilini çıkartıp sokarken kı-
zın yüzüne baktı. Kız babama gülümsedi, sonra *Ministro*'nun
kesin emrine uyarak masanın yanından ayrıldı. Bana şeker
vermeden. Şeker bir yana, kafamda zevkli bir düşünce yarat-
madan. Ona zekice bir şeyler söylemek, babamın o garip ne-
zakat ve zamparalık karışımını taklit etmek isterdim ama tek
kelime, bir tık bile çıkmadı ağızımdan. Sanki babam evrende-

ki bütün Cazanova sözcüklerini toplayıp, boğazımı kupkuru ve bomboş bırakmıştı.

"*Por Dios, hombre*, kes şu zamparalığı."

"Kabahat senin, Pablo," dedi babam. "Sakın unutayım deme. İddiayı sen başlattın."

"Bugünkü düzüşmeni hallettin mi?"

"Hallettiğimi biliyorsun," dedi babam. "Ignacio'nun adamları sanki suçluymuşum gibi peşimden ayrılmıyorlar ki."

"Belki de raporlarını henüz vermemişlerdir. Belki de seni hiç izlemiyorlardır. Eğer bir soru sorduysam..."

"Bu sabah," dedi babam. "Sadece bir kere. Yani, bugün senin kadar çok insan düdüklemiş değilim."

Pablo Baron bunu övgü olarak kabul ederek güldü. "Bu işin özü budur. Başkalarını herkesin iyiliği için, onların nihai mutlulukları için düzersin. Bazıları da sonunda bundan hoşlanıp dostun olduğunu iddia eder, diğerleri de bundan nefret edip senin sonsuza kadar düşmanın olduklarını, senin bunu kişisel nedenlerle yaptığını düşünürler. Büyük yanlış. Bunda kişisel bir şey yoktur."

"Sana bu mesajı düşmanlarından -ya da dostlarından-hangisi yolladı peki?"

Ministro sanki onu bilseydim seni çağırtmazdım, değil mi dercesine omuzlarını silkti.

"Mektup nasıl geldi?"

Ministro sesini alçalttı.

"Bu sabah. Büroma geldi. Postadan çıktı. İşte, zarfı burada."

Babam yine peçeteyle tutarak zarfı inceledi, sonra bana uzattı. Soluk mavi zarfta aynı büyük harfler. Ve gönderenin adı: KİM OLDUĞUNU BİLİRSİN. *El que sabes*.

"Demek...?"

Babam düşünceli bir tavırla kahvesini yudumladı, durdu, kızı aranarak çevresine bakındı. Buzdağının büyüğü altında

kalmış olan kızın sırtı bize dönüktü. Ona baktım ve bir an yıllarca önce New York'ta, o gece yirmi beş televizyon ekranında Antarktika görüntülerine bakan kendimi gördüm. On bir yaşındaki bir çocuğun kendi kendine bir gün bunların gerçeğini görmesi, gerçeğine dokunması, Güney Kutbu'na gitmesi gerektiğini söylediğini hatırladım. Kuşkusuz, babamın böyle düşünceleri de, anıları da yoktu. O sadece kendisinin fincanına gizlice bir şeker daha attığını kızın görüp görmediğinden emin olmak istiyordu.

"Polis ne diyor peki? Ignacio herhalde bu konuda sana benden daha çok..."

"Sen çıldırdın mı, Cris? Ignacio'nun bundan haberi yok. Tanrı bilir, onun kimlere rapor verdiğini... orduda, komutanlıklarda... Öteki polislere ise daha az güvenirim. Dün telefonumda bir dinleme cihazı buldum. Daha eski rejiminkileri sökemedik... Hayır, bu işe bir özel dedektif gerekli."

"Ben siyasete karışmam. Hele buzdağlarıyla hiç işim yoktur. Aslına bakarsan yetişkinlerle de. Kuralları biliyorsun: Sadece on yaşından büyük, on sekiz yaşından küçük erkek kaçakları ararım. Ben gerçek bir dedektif değilim. Ben..."

"Tamam tamam, sen bir psikologsun, yüz kere dinledik bunu. Ama bu defa bana yardım edeceksin, çünkü bu çok ciddi olabilir, hatta..."

"İşini kaybedebilirsin, değil mi?"

Şili'nin başkandan sonraki en güçlü adamı, ülkede en çok kadınla yatmış adama bakarak, masaya fincanları şangırdatan bir yumruk indirdi.

"Yani, sen şimdi benim bahsi kaybetmem için işi üzerine almayacağını söylemek istiyorsun, değil mi? Benim başarısız olmamı mı istiyorsun? Hiç ben seni başarısızlığa uğratmak için gücümü kullandım mı? Benim sana ihtiyacım olduğu zaman beni yıkmak için gücünü mü kullanacaksın? Söylediğin bu mu, ha?"

"Ben sana sadece bu mektubun bir şaka olduğunu söylüyorum." Babam Pablo Baron'un bu sözüne göstereceği tepkiyi bekledi. Pablo hiçbir şey söylemedi. Arkadaşı sanki sağırmış gibi babam, "*Una broma,*" diye tekrarladı. "Casa Milagros'da benim *muchacha*'lar sürekli bu tür şakalar yaparlar. Böyle bir küstahlığı nerede görsem tanırım."

"Ya şaka değilse, Bay Falcı? Ya yeni demokratik hükümeti kötü duruma düşürmek isteyen bir sağcı paramiliter eski subay -ya da aktif subay- grubuysa? Ya da beni yerimden etmek isteyen başka bir bakansa? Ya da Sevilla'ya geçmişin insan hakları dehşetini dünyaya anlatmak üzere bir dul kadınlar güruhu götürmediğimiz için kızan teröristlerse? Ya da doğanın ırzına geçeceğimizi, Antarktika'nın bacaklarını açıp beyaz, donmuş ve el değmemiş okyanus götünde bir delik açacağımızı, geçen yüzyılda on milyon fok ve kırk bin balina öldürdüğümüz gibi buzu da öldüreceğimizi düşünen kaçık bir hanım çevreciyse? Bunlar kadının sözleri, Cris, benim değil. Bu buzdağı... dışarıda biri onu kaçırmaya, sabote etmeye, kurtarmalık almak için tutmaya, eritmeye hazır bekliyor. Denizlerini çaldığımız Bolivyalıların, bu olayın Antarktika'da hak iddiamızı güçlendireceğini düşünen Arjantinlilerin ve Expo '92'de Kuzey Kutbu buzdağını sergileyeceklerini uman Kanadalıların öfkesini de hesaba katmak gerek. Ama biz onlardan önce davrandık ve şimdi onlar yoksul ve geri kalmış bir Üçüncü Dünya ülkesini taklitle itham etmek istemiyorlar. Ama biz yoksul ve geri kalmış bir ülke değiliz, biz Latin Amerika'nın Yeni Zelanda'sıyız. Brezilyalılar ekonomik başarıımız karşısında kıskançlıklarından mosmor kesildiler ve bir buzdağını İspanya'ya götürecek bir milletin pazarlama stratejisinin tropiklerden çok uzak olduğunu anlayınca çok daha kızacaklar. Özel olarak onları hedef aldığımızı düşünüyorlar. Suudiler ve Katar sultanı ve hatta İsraililer buzdağlarının fuarda dünyanın dikkatini çekecek bir

promosyon aracı ya da oyuncak olarak değil, kum çöllerini bahçelere çevirmek için kullanılması gerektiğini düşünüyorlar. Dünyada pek çok öfkeli insan, ülke ve örgüt var ve hepsi bizi hedef alıyorlar.”

Babam, “Bu epey uzun bir şüpheli listesi,” diye araya girdi. “Ve hepsinin de böyle dandik bir kâğıt parçası ve ikinci sınıf bir damgadan daha fazla kaynakları olduğuna eminim.”

Ministro, babamın itirazlarını eliyle uzaklaştırarak, “Birkaç dakikaya kadar ülkenin bütün önemli işadamları buraya gelecekler,” dedi. “Expo ‘92’ye yatırım yapmaya, Şili’nin dünyaya pazarladığı yeni imajı satın almaya. Bir ürünü değil, bir ülkenin tümünü satmak gerektiğini anlamaya başladılar. Şimdi yeni bir şey arıyorlar, geçmişin kapılarını kapatacak ve kim olduğumuzu tanıtacak bir şey. Geleceğe çağdaş gözlerle bakıyorlar ama kötü bir koku duydukları takdirde arkalarına bile bakmadan çekilecekler. Bu işi yapan kişi bizim bunu bir şaka olarak görmemizi istiyor. Ama biz işin aslının öyle olmadığını biliyoruz.” *Ministro* iki tombul parmağını çıtlatınca kırbaç şaklamış gibi oldu. Ses odada yankılandı, doğrucu o sahte beyazlığı içinde parıldamaya devam eden buzdağı hologramına çarptı ve buzun yaralı derinliklerine hâlâ bakmakta olan kızı titretti. Zavallı kız buzun gerçek olduğunu sandığından dokunmaya cesaret edemiyordu. Başını kaldırdı, sesi bize dönene kadar izledi. Kahverengi gözlerindeki karışıklığı, *el Señor Ministro*’ya bir hizmet mi beklediğini sorduğunu gördüm. “Bu ülkede işadamlarının para kaybetmekten daha fazla korktukları bir şey vardır, bilirsin. Gülünç duruma düşmekten korkarlar. Bu tür bir tehdidi akıl eden çılgın zihin de bunu biliyor.”

“*Commandante* Kim-Olduğumu-Bilirsin,” dedi babam. “Aklına gelen biri, kuşkulandığın biri var mı?”

“İşi alıyorsun demek?”

Babam hayır diyemeden kendi sesimin yükseldiğini duydum.

"Evet, alıyoruz," dedim.

Her iki adam da aynı anda dönüp bana baktılar, sözlerimden çok aksanıma kulak verdiler. İspanyolcamı onların şimdi duydukları şekilde ben de pek duymamıştım. New York'ta anadilimi Latin Amerika'nın yerlisi gibi konuşup konuşmadığıma aldırış eden yoktu. Ama New York'ta İspanyolcam için çekinceleri olanların kendileri de yerli değillerdi. Binlerce mil uzakta, burada, benim o genizden gelen sesim birden yabancı kaçmıştı ve kesinlikle gülünçtü.

"Ne dedin?" diye sordu babam.

Beni bebek yüzlü sanıyorlardı, ha? Cara de Guagua? Mücadele etmesini bilmiyordum, öyle mi? Eh, görürlerdi günlerini. Gabriel McKenzie bu Şilili köylülere dünyanın kaç bucağ olduğunu öğretecekti.

Pablo Baron'a, "Yapacağız," dedim.

Babam iskemlesini devirerek kalktı. "Dur, dur hele."

"Baba," dedim. "Quieres mirarlo? Şuna bak." Dönüp buzdağı hologramına baktı. İçinden ışık geçiyorsa da o buzdağının şeffaf bir yanı yoktu. Suyun görünebileceği gibi açık ve net değildi, ama yine de keşfedilmeyi bekliyordu, bizim kendisini keşfetmemize ve onu söküp almamıza ihtiyacı vardı. Babamın gerçek buzdağının ne kadar görkemli olacağını, kimsenin ona zarar vermesine göz yumamayacağımızı, bunun paylaştığımız tek şey olduğunu düşündüğünü biliyordum. Bunu düşündüğünü umuyordum.

O da bu minval üzerine bir şeyler düşünüyor olmalıydı ki, bize döndüğünde, "Pablo, seni uyarıyorum, bu iş yüzümüze patladığında, bir ilerleme kaydedemezsek suçlanmak istemiyorum."

Biz. Biz demişti. Yanına gittim.

"Suçlanmayacaksın, Cris, ben..."

"İki hafta, Pablo. Sadece iki hafta."

"Oraya gelince konuşuruz."

"Yazılı isterim, Pablo. Ve onu yazarken Casa Milagras'ın bir yıl daha ayakta kalması için de bir şeyler yaz."

"Cris, çok şaşırdım. Hatta kırıldım, diyebilirim. Bunlar birbiriyle ilgili şeyler değil. Casa Milagros milli bir hazinedir. Daha bu sabah bir bağış emri imzaladım."

"Çok düşüncelisin," dedi babam. "O halde hizmetimi başka bir şeyle ödeyebilirsin."

"Ne?"

"Ne olduğunu bilirsin. Sana söylemiştim."

"Bunu yapamam, Cris. Elimden geleni yaptığımı biliyorsun. Onu salıverir de öteki mahkûmları tutarsam, neler olabileceğini..."

"Hepsini bırak öyleyse."

"Şu anda olmaz. Pazarlık devam ediyor. Askerle pazarlık, yargıyla pazarlık, muhalefetle pazarlık. Ama bak, ne diyeceğim, eğer bana bu işin arkasında kim olduğunu öğrenirsen, kanıt -gerçek kanıt- getirirsen, o zaman kardeşini cezaevin-den çıkarırım, Cris."

"Söz mü?"

"*En la medida de lo posible*. Elimden geldiği kadar. Pancho salıverilecektir."

"Eh, bu kadarı bana yeter," diyen babam, Pablo'yla el sıkıştı.

Ministro derin bir soluk aldı.

"Bundan kimseye söz etmek yok."

"Sadece Polo'ya."

"Polo, elbette." Baron sanki bundan söz etmek bile abesmiş gibi burnunu kıvırdı. "Ben basın konusunda kaygılıyım. Ve iş adamları."

"Ve de polis," diye babam ekledi. "Ama bir sorun var. Kuşku uyandırmadan insanları nasıl sorguya çekeceğim?"

"Bunu düşünmemiştim," dedi *Ministro*.

Ben onları şaşırtarak, "Ben bu sorunu çözebilirim," dedim. Ağzımı her açtığımda sanki birden görünür oluyor gibiydim.

Sanki o ana kadar görünmezdim de, sözleri üzerimden bir tenis topu gibi gidip geliyordu. "Ben bir gazeteciyim."

"Doğru mu?" Pablo Baron bir an düşündü. "Ben senin uzmanlık alanının bilgisayar olduğunu sanıyordum." Benim hakkımda çok şey biliyordu. Ignacio'dan bana bir dosya açmasını istediğini düşündüm.

"Bilgisayar, evet. Ama Columbia Üniversitesi'nden gazetecilik diplomam var."

"Demek bir gazetede çalışıyorsun?"

"Yakında başlayacağım," dedim. Yalan söylemiyordum, Janice. O anda birlikte hayalini kurduğumuz ve internette olup bitenler hakkındaki dedikoduları içeren ilk on-line dergi *Whatever*'a başlamaya hazırdım. Teklif senden gelmişti, Janice. Ve biliyor musun? Bu başarılı olacak. Destekçi de buldum. Ne yazık ki planlarımızın gerçekleştiğini görmeye daha zaman var. "Yani geri dönünce," dedim.

Ministro kendisine kalırsa hiç dönmeyeceğimi söyledi –ve yanılmıyordu, değil mi? O ülkenin fırsat dolu olduğunu, bilgisayar bilen biri için tonlarca iş olduğunu söylemek istemişti. Şili'nin tüm Latin Amerika'nın kişi başına en çok veri çıkışı kullanımı olan, kişi başına en çok faks makinesi, en çok siberuzay düşen ülkesi olduğunu biliyor muydum?

Ona bir ülkenin siberuzayı olamayacağını, kelimenin coğrafi sınırsızlık anlamına geldiğini söylemeye fırsat bulamadan babam araya girerek, "Çok ilginç ama benim sorum hâlâ cevaplanmadı," dedi. "Gabriel'in amatör muhabirliği benim insanları buzdağına karşı yönelik tehdidi belirtmeden araştırma yapmama nasıl yardımcı olabilir?"

"Onlara buzdağı hakkında haber yapmaya geldiğimi söylersiz," dedim. "Onlara gringo soruları sorarım."

"Çok esaslı bir fikir," dedi Pablo Baron. "Onlara *New York Times* falan gibi bir gazeteden geldiğini söylersin. Buradaki insanlar aradaki farkı anlamazlar. Akıllıymışsın, *m'hijo*."

Babam, "Ben de onun bulduğu şeyi bana söylemesini bekleyeceğim?" dedi.

"Sen benimle geleceksin," dedim. "Kimse bir şeyden kuşulanmayacak: Birbirimizi yıllardır görmediğimiz için ziyaretimde bana eşlik ediyorsun. Polo kalıp işlere bakabilir, değil mi?"

"*Bueno*," dedi babam. Konuklarla dolmaya başlamış olan odaya baktı. Sırık fasulyesi kadar zayıf, kalça kemikleri saldırgan bir şekilde çıkık, mücevherlerle süslü birkaç kadınla konuşan Milagros'u ve Polo'yu süzdü.

"Yanınıza istediğinizi alabilirsiniz," dedi *Ministro*. "Yeter ki bu projeyi baltalamak isteyenini bulun."

"Başlamamız gereken biri var mı?" İşi bir kere aldıktan sonra kolay kolay bırakacak değildim.

"Jorge Larrea'yla başla. Bu işin ardındaki beyin odur, son birkaç aydır bütün operasyonu o yürütüyor. Biraz beklerseniz gelir. Onunla tanışırsınız ve..."

"Ben tanıştım," dedi babam.

"Kaçak çocuğunu mu buldun? Yoksa karısına mı atladın?"

"O konuda bir şey söyleyecek değilim, Pablo. Organımınla ne yaptığım gizlidir. Kimin için çalıştığım da. Örnek vermek gerekirse, bizim Amanda Camila'yı aramaya çıkmıştım diyelim. Bunun bütün kokteyl sosyetesine yayılmasını ister miydin?"

"Sen benim kızımı asla aramadın," dedi *Ministro*. "Bircisi, kaçmamıştı ve ikincisi, sen kızların ardından gitmezsın."

Baron giderek telaşlanıyor gibiydi. Birden davranışı değişiverdi. Arkamızda birine el salladı. Koltuğundan kalkarken yüzü -benim köylü gibi konuşmaktan nefret ettiğimi, yazı becerimden gurur duyduğumu, düzyazının hep üzerinde çalıştığım bir şey olduğunu ve on beş yaşımızdayken seni yatağa ya da en azından annenin kanepesine atmaya dilimin neden olduğunu bilirsin, o yüzden basmakalıp sözcükler

kullanmamı bağışla. Yüzü güneş gibi parlıyordu. Tamam, basmakalıp oldu, ama içinde gerçek payı yok değil. Yaz gelip de her şey çatlayıp erimeye başladığında, güneşin Antarktika'nın buzdan ufku ardından nasıl yükseldiğini gördükten sonra, Baron'un yüzünü artık o kutup güneşine benzetebilirim. Işığa âşık. Ya da bir an için iktidar maskesinin parçalandığını, savunma duvarlarının yıkıldığını, güçsüz birine dönüşmekte olduğunu söylemek daha uygun olur. Bunun nedeni de o anda içeriye giren kişiydi. "Kızlardan konuşurken, işte geldi," dedi, ben arkama dönmeden. "Gabriel, seni Amanda Camila'yla tanıştırayım," derken de kızı gördüm.

O yüzü daha önce de görmüştüm. Annemin bana gösterdiği fotoğraflardan birinde beş yaşındaydım ve bir bebeğin çevresinde koşuyordum. İşte, o bebek Amanda Camila'ydı, döndüğümüzde onunla tanışacaksın. Ama şimdi kızı Şili'de capcanlı ve sağlıklı gördüğümde beni ona çeken şey yüzü değildi; bize yerde kayıyormuş gibi yaklaşan ince vücudu ve dolgun göğüsleriydi, babasının yanağına bir ruj izi konduran dudaklarıydı, öpücüğü bu kez ağza çok yakın bir yere konarken babamın ensesinde dolaşan parmaklarıydı ve son olarak da içlerinde rahatça yüzüp boğulabileceğin o yemyeşil gözleriydi. Kendi kendime, annemin vatan dediği bu ülkeye gelmemizin nedeni bu, dedim. O gözlerin içine dalmak, bu kızın beyninin derinliklerine uzanmak için gelmiştim. Belki de daha aşağı uzanmak, kendimi onun belinin perdesinin altına sokmak ve gözlerine içinden yükselmek için. Bir mucize gerçekleşiyor, organım sertleşiyor, onun içine girmek istiyordu, böylece ben kendime...

"Sen Gabriel'sin," dedi kız. "Gabriel olmalısın."

Aptal gibi başımı salladım.

"*Hola*, Gabriel. Seni uzun zamandır bekliyorduk. Yurduna hoş geldin."

"*Hola*," dedim.

Ministro kızı bana doğru itti. "Ona bir öpücük ver, Amanda. Senin kuzenin sayılır. Hem bugün onun doğumgünü."

"Daha sonra Casa Milagros'a gelecektik," diyen kız, babasının önerisini dinlemeyerek yanağımdan uzak durdu. "Ama bekleyemeyeceğimize karar verdik. Senin mutlaka tanışman gereken biri var."

"Biri mi?" Benim tanışmak istediğim tek kişi, karşımda duruyordu ve benim papağan gibi onun sözlerini tekrarlamam da, onunla bir ilerleme kaydetmek istediğim takdirde babamdan o baştan çıkartma sanatı derslerini bir an önce almamın iyi olacağını göstermekteydi. Kız şimdi beni dansa çekiyormuş gibi elimi tutmuştu. O parmakların inceliği her birini ağzıma alıp kemiklerine kadar yemek, sonra da onları de kırıp çiğnemek özlemiyle kalbimi sancıdan kıvrandırıyor-du. Kızlara zehir olduğumu, babam talihsiz hayalarımın ve onlardan daha da talihsiz olan yüz hatlarımdan o laneti kaldırmayı uygun görene kadar ne onunla ne de başka bir kızla şansım olabileceğini unutturuyordu bana o parmaklar. Elimin tutuşunu zayıflatan garip bir düşünceye kapıldığımı hisseden Amanda, beni kararlı bir tavırla çekti.

"Dışarıda. İçeri girmek istemedi. Buraya tahammül edemediğini söyledi."

Beni babamdan ve babasından kurtaran Amanda, elimi bırakıp anneme doğru yürüdü. Beni buzdağının ilk *presentacion en sociedad*'a sunulması için şık giyimli beyler ve hanımlarla -her biri bir şüpheliydi- dolu o geniş odanın ortasında bıraktı.

Annem kimbilir ne zaman tanıştığı yaşlı ve gözlüklü kimselerin ellerini sıkmakla meşguldü. Onları selamlarken kendi yokluğunda değişmemiş bir şey bulmaya çalıştığını görüyordum; eskiden olduğu gibi kalmış birini, on yedi yılın bir hayal gibi görüneceği zamanı donduran birini. Böylece takvimi kandıracak ve ülkeden ayırdığımız 1974 yılına geri dö-

necekti. O sırada bize, hâlâ sevdiği ve hâlâ yasal kocası olan erkeğe baktı. Gözlerinde onun merak ettiği, benim de korktuğum şeyi görebiliyordum: Bu sonsuz kayıp zaman bataklığında tutunabileceği tek kaya Cristobal McKenzie'ydi ve kendisini Che Guevara'nın cesedinin gölgesinde benim ana rahmine düştüğüm o ana geri götürecek hayatın tek değişmemiş zevkine bu gecelerin birinde geri dönmek için ne yapabilirlerdi. Ama Amanda Camila tam bir manyak gibi kahkahalar atarak kolları arasına atladığında bu düşüncüyü o da, ben de kafamızdan attık: Tia Milagros, Tia Milagros. İkisi kapıya doğru yürürlerken sanki bir pikniğe gidiyorlarmış gibi bana el salladılar. Arkalarından yürüdüm. İkisini de gözümünden ayırmayacak, tanrının nimeti olan bu sertleşmenin o kadar çabuk gevşemesine izin vermeyecektim.

Ondan sonra büyükelçiler ve senatörler ve banka müdürleri kalabalığı arasında dolaşmaya başladım ve iki saat içinde ikinci kez arkamdan yaklaşıp kulağıma fısıldayan o sesi duydum.

Amanda tam kapının önünde dönüp acele etmem için uzun saçlarını benden yana savurduğu anda, Polo, "Unut onu," dedi. Unutmak mı? Ben Polo'yu unutmuştum. Kızın soluk kesen varlığı şu birkaç dakika onun varlığını silmeme yardımcı olmuştu. Ama o benimkini unutmuş değildi; yine yanıbaşımıydı ve yine düşüncelerimi okuyordu. Zehirli buz kadar şeffaf olan arzularımı bulup çıkarmıştı. "Esaslı karı, ama Amanda sadece babanı istiyor. Onun kendisini bulması için kaybolmak istediğini söylüyor. Kahramanı McKenzie'nin, kızları bulup getirmeye başlamasını beklediğini söylüyor. Ama sana bir sır vereyim: Baban bunu asla yapmayacak."

Annemin dışında, diye düşündüm. Onu geri getirmişti.

Polo amirallerin ve bakanların, müdürlerin ve muhabirlerin, telefon şirketi sponsorlarının ve bakır şirketi reklam işleri müdür yardımcılarının, hepsi de buzdağına ve *Ministro*

Pablo Baron'a övgüler düzen bu insanların arasından beni kapıya doğru izlerken, "Annen dışında," dedi. "Ama o, ilk ve tek kaçaktı. Amanda ikinci olacağını söylüyor. Cris'in onu yasak ilan etmesi yazık oldu doğrusu."

Vahşi bir tavırla adama döndüm.

Sözcüğü sanki bir hançerle ekranda alnına çiziyormuş gibi, "Sen," dedim. "Sen... burada... kal." Sanki karşımdaki sağır ve dilsizmiş gibi konuşuyordum. "O seni davet etmedi."

"Oye, Gabriel. Seninle gelecek değildim zaten. Babanın bana ihtiyacı olabilir." O palyaço gözlerinde soğuk bir gülümseme belirdi. "Bu defa on yedi yıl sürmemesine dikkat et."

Onun kalabalığa karışıp odadaki en güzel genç kadına doğru yönelmesini izledim. Ama onun kadını kendine mi, patronuna mı, yoksa ikisine birden mi ayarlayacağını görmeyi beklemedim. Merdivenlerden koşar adımlarla inip Turizm binasının holüne, oradan da sokağa çıktım.

"İşte gerçek Şili," diyerek karşıladı Amanda beni.

Bir *transuentes* ve sokak satıcıları kalabalığı gözlerimde ve kulaklarımda patladı, on bin ses ve koku, çığlık ve renklerden bir *loquerio*, kış ortasında *el helado, al rico helado, pina, chirimoya alegre*, ananaslı ve çikolatalı dondurma satan bir kaçık, âdeta başka bir boyuttan ışınlanmışlar gibi gri ve sakın yürüyen, gri takım elbiseler içinde gri insanlar. Kaldırımlar mallarla, taklit Woody Woodpeckerlerle, Hong Kong malı fenerlerle, her türden ve kokudan çeşitli adları olan baharatlarla -*Compre albahaca, patroncito, al perejil*- havaya yayılan *mani confitado*'nun hastalıklı tatlılığıyla, yapışkan karamela içindeki küçük fıstıklarla, Endonezya'da monte edilmiş oyuncaklarla, Peru'dan çalıntı saatlerle, Hint eşarplarıyla, elden düşme plak, kaset, CD ve çizgi romanlarla ve taklit Wrangler'larla dolup taşıyordu. Üstelik bu insan karnavalının hepsi -hatta küçük bir radyoda çalan soul müziği eşliğinde dans eden iki küçük dilenci çocuk bile- iyi giyimliydiler; blucinleri ve eski Nike ayakkabıları, başların-

daki bantları, önü arkaya giyilmiş beyzbol kasketleri ve parkaları benim üzerimdekilerden farksızdı. Sadece esmer yüzleri ve kısa boyları, onların beyaz ve Amerikalı olmadıklarını ve ırklarının... Tam o anda onu gördüm ve aklım *ırk* sözcüğünde takılı kaldı, gözlerim sabitlendi, çünkü o karmaşanın ortasında annem yaşlı bir cüce kadını kucaklıyor, ikisi birden ana çocuk gibi iki yana sallanıyorlardı ve sanki bir uçurum kenarındaymışlar da aşağı düşmemek için birbirlerini tutuyorlardı.

Kimdi bu? O olamazdı... O olmalıydı.

Dadı'nın resmini hiç görmemiştim. Annem bir ara, o fotoğraf çektmekten hoşlanmaz, fotoğraflara güvenmez, demişti. Ben de hayalimde Mary Poppins gibi birini, geceleri burundan sıkma gözlüğüyle Jane Austen okuyan, sabahları Beaumarchais'den alıntılar yapan, genç Milagros'a hayat, özgürlük ve erkekler hakkında tavsiyelerde bulunan Victoria çağı gibi bir dadı yaratmışım. Onu gayet doğal olarak Avrupalı, pembe ve sevimli biri olarak hayalimde canlandırmışım. Kitaplarındaki dadılar hep öyleydi. Bir dadıdan ilk söz ettiğimde senin de Dickensvari birini düşündüğüne eminim, Janice. Ama bu kadının bir kızıl deriliydi, tümüyle Mesoamerikan, bronz İnka teninden daha esmer ve daha sarı, çekik gözler, tel tel beyaz saçlar, üst dudağında hafif bir bıyık gölgesi. Varlıklı Şililerin hizmetçilerine Nana dediklerini çok sonraları öğrendim; küçük çocukların yaralarına, sıyrıklarına ve ağrılarına verdikleri *nana* ismini, aynı zamanda evde, hep yanlarında olan kadınlar için de kullandıklarını. Nana'ların hepsi ya da çoğu kırsal kesimden geliyorlardı, yerliydiler ve ataları Atlantik'i altın, toprak ve şöhret peşinde aşan McKenzie'lerden, Gallardo'lardan, Baron'lardan ve Colon'lardan önce buradaydılar. Çok geçmeden, onların her yaşta çocuğun ıstırabını dindirmeyi bildiklerini ve Nana'nın benim ıstırabımı da dindireceğini öğrenecektim.

Sokakta ani bir dalgalanma oldu -*Los pacos, los pacos*-, köşeden başlayan ve satıcıdan satıcıya yayılan bir fısıltı. Hepsi

de kaldırıma serili arşıaflarının dört ucunu hemen epeyce pratik ve daha çok da korku ifadesi bir süratle toplayıp dğmlediler. Polis geliyordu. Satıcılar birkaç saniye içinde benim ve Amanda Camila'nın yanından koşarak dört bir yana dağıldılar. Her müstakbel alıcı için en az dört satıcı olmalıydı ki, kaçanların geride bıraktıkları sokak birden boşalıp sakinleştii ve annemle Dadi'sı birden gözlerimizin önünde belirdi. Dadi'nın, ellerini annemin göz kamaştıracı vücudundan çekip kollarını açarak bana doğru geldiğini gördüm.

O kollar beni soğuk kış havasında sardı, kaba mantosunun kumaşına gömdü. "*Ay mi nino, mi nino, mi guagua, mi guagua,* ocuğum benim, bebeğim benim," dedi. Bana yle demesine aldırış etmedim, öyle denilmesini istiyordum, sevgiyle, alayla değil, evime dönmek ve her şeyi tanımak istiyordum. Ama gerçekten ilk hatırlamak istediğim oydu, belki de Şili'den ayrılır ayrılmaz, kaybının acısını hissetmemek için ilk olarak onun anısını sildiğim için. Ama o duygu bunca yıldır hep içimdeydi, patlayıp çıkmayı bekliyordu. Onu soludum; kokusu o sabah yaptığı ve on yedi yıl önce biz ülkeden ayrıldığı-mız sabah yaptığı ve Milagros'un rahmine düştüğüm gecenin sabahı yaptığı ve ondan önce de otuz yıl boyunca Profesör Gallardo ve ailesi için yaptığı ekmeğin kokusuydu. Karşımda, kalbinde ve ocağında benim için bir yer ayırmış olan tek kişi duruyordu; parmaklarında bizim döneceğimizi umarak haftada bir pişirdiği bütün o *cazuela*'ların fısıltısı vardı.

Elimde olmadan, hıçkırmaya başladım. Son iki saattir ve son yirmi yıldır bana olan her şey gözlerimden hüzünlü bir ırmağ gibi akmaya başladı.  yaşındayken parmağım yanınca ona koşmuştum, şimdi de yirmi üç yaşımda yanmış ruhumla onun kucağına atılıyordum. O *guagua*'sının neye ihtiyaç duyduğunu biliyordu ve onun ağzında o sözcük İspanyollar bu kıyılara gelmeden Şili'nin vahşi ormanlarındaki analar için ne demekse, o demekti. *Guagua* sözcüğü anneden

kıza, dadıdan nanaya geçmişti bana söyleyebilmesi için, bir tesadüfle Şili’de onun ellerine doğmuş bu gringo çocuğuna söyleyebilmesi için. Kim olduğumu biliyordu. Ben onun, yuvasına dönmüş Gabrielito’suydum.

Eve dönüşüm yine bir erkek eli ve bir erkek sesiyle kesin-tiye uğradı.

“*Andando, andando, que pasa aca?*”

Ignacio gibi bu adam da iri yarı ve uzun boyluydu, ama onun aksine *carabinero*’ların, jandarmaların çirkin yeşil üniformasını giymişti: *Paco*’lar, Şili polisleri. Kucaklaşmamızı kaba bir hareketle yarıda kesmiş, bir eliyle Dadı’nın, bir eliyle benim kollarımızı tutmuş, hiç nazik olmayan bir şekilde kaldırım kenarında motoru boşa çalışan siyahlı beyazlı polis arabasına sürüklüyordu. *Paco*, Dadı’nın bizim hiçbir şey yapmadığımız hakkındaki sözlerini dinlemiyordu bile. Karakol-da *mi capitán*’a söylersiniz, kaçak mal satarken, uyuşturucu içerken yakalandınız, sen de torunun da, *andando, andando*. Her şey o kadar çabuk olmuştu ki, bir tepki gösterememiş-tim, ama şimdi adamın pençesi altına dönünce Amanda Camila’yla annemin bize yetişmek için hızlı adımlarla arkamızdan geldiklerini gördüm. Ben bağırmaya başlayınca bir an geride kalmışlar, ancak düşünecek vakit bulamamışlardı: Sonra birden, polis arabasının önünde Ignacio görünüyormuştu. Ignacio *paco*’yu durdurup kimliğini gösterdi.

“Bu defa yanlış av yakaladın, *huevon*,” dedi. “Kotanı doldurmak için git başkasını bul.”

Paco bizi bırakmadı.

“*Vamos*,” dedi Ignacio. “O *Ministro* Baron’un dadısıdır, sersem herif.”

“Ya bu? Bu da onu taciz ediyordu.”

“Cara de Guagua mı? Zararsızdır. Bakanın vaftiz oğlu. Git de biraz *marihuaneros* kovala.”

Paco bizi bıraktı. Köşeye doğru yürürken kolumu tutan elin, Ignacio’nun az önceki aşağılamalarının intikamını ala-

cağı bir iki sokak satıcısının belini kırmak üzere copuna uzandığını gördüm.

Ignacio bana döndü. "Eğer başının belaya girmesini istemiyorsan, o suratını değiştirmelisin, çocuk," dedi.

"Ona kulak asma," diye atıldı Amanda Camila. "*Filo* ona. Bütün *viejos de mierda*'lara *filo*."

Şili gençliği arasında çok popüler olan deyiimi ilk kez orada duydum; aslında ustura, bıçak, derin kesik açan bir şey demekti *filo*. Boğazını kes, bütün yaşlı orospu çocuklarının boğazını kes, anlamına geliyordu.

"Tutuklanmaya alışacaksın," diye devam etti. "Eğer gençsen..."

"Ben her şeyin değiştiğini sanıyordum."

Amanda güldü. "Bazıları için değişti. Ama gençsen ya da yoksulsan..."

"Git babana şikayet et," dedi Ignacio. "İçeride. Çünkü burada duramazsın. Benim dönmem gerek. Belki de hep birlikte gidip bir içki içeriz, ha?"

"Orada olmaz, Don Ignacio," dedi Dadı. "O şey oradayken olmaz. Biz Milagros'la eve gidiyoruz."

Annem sanki benden özür dilermiş gibi, "Sadece birkaç saatliğine," dedi. "Benimle gelmek ister misin? Yoksa..."

"Sanırım içeride bana ihtiyaç var... Babamın yani..."

"İyi fikir," dedi annem. "Git de ünlü dedektif babanı iş başında gör. Ben Casa Milagros'da şerefine verilecek partiye yetişirim."

Nana başını salladı. "Ama yarın gelip beni görmelisin, *mi nino*, Gabriel."

"Yarın, Nana," diye söz verdim.

"Yarın," dedi Amanda Camila. "Ben de geleceğim." Bana sonunda yaklaştı ve babasının söylediği o kuzen öpücüğünü yanağıma kondurdu. Onun dudaklarını yanağımda bir parfüm kadar uçucu hissettim; daha dokunuşunu anlayamadan

doğduğu günkü, ölmeden önceki günkü, bir kelebeğin kanatları gibi. Öpücük buhar olup uçmadan o titreyişi için ona minnettardım.

Kadınlarıminin üçünün de, Şili kadınlığının bu üç kuşağının kalabalık arasına karışmalarına baktım. Sokak satıcıları şöyle bir dolandıktan sonra birer birer gelip örtülerini ıslak betona yayıyorlardı. Yarın da, öbür gün de, ondan sonra kimbilir kaç gün de burada olacaklardı, tıpkı bizim uzaklarda olduğumuz yıllar boyunca yaptıkları gibi. Eğer geri dönersek, eğer New York'a dönmeye karar verirsek de yine burada olacaklardı.

Ignacio'yla binaya girerken daha iyi günler ve mutlaka daha iyi geceler görmüş, ama bütün yıpranmışlığına rağmen birinin temizleyip ütölemeye gayret ettiği takım elbiseli yaşlıca bir adam onu durdurdu.

"Bu tarafa mı geliyor?" diye sordu adam.

"O bilgiyi veremeyeceğimi biliyorsun," dedi Ignacio. "Git bürosunda görüş."

"Neden? Şeye... vakit bulamadı... Düşündüm ki..."

"Sana bir öğüt vereyim mi, Don Jacinto?" Ignacio adamdan bir baş uzundu ama beden dilinde tehdit edici bir şey yoktu: Sanki adamı amansız bir ışıktan, kamburu çıkmış moruğu rüzgârdan koruyormuş gibiydi. "*Ministro*'dan iyilik istemenin yolu bu değildir."

Don Jacinto ceketinin yakalarını sanki hemen orada gözümün önünde söküleceğinden korkuyormuş gibi düzeltti. "Ben yapamam. Oğlum, Pablo Baron'un yedi yıl boyunca korumalığını yaptı. Yedi yıl. Ve bunu gösterecek nesi var şimdi?"

"Benim vereceğim öğüt bu kadar," dedi Ignacio. Kapıdaki güvenlik görevlilerini bizi içeri almaları için işaret etti. Kapı açıldı, adam dışarıdan içeride ne olup bittiğini görmek için başını uzattı. "Çok garip," dedi Ignacio. "On yıl önce oğlunu öldürebilirdim. Şimdi de babasına öğüt veriyorum. Demokrasi işte."

"Ne istiyor?"

"Don Jacinto, oğlu için bir *pituto* istiyor. Sağlık Bakanlığında falan şöyle rahat bir iş. *Ministro*'nun, oğluna bu kadarlık bir borcu olduğuna inanıyor. Oğlu da böyle bir şey istemeyecek kadar gururludur."

"*Ministro* işi verecek mi?"

"Talihi varsa. Ama onun gibi yüzlercesi var ve şimdiye kadar bir şey elde edemedi... Bir yıldan fazladır uğraşüyor, her sabah gidip Don Pablo'nun bürosunda bekliyor."

"Belki ben bir şey yapabilirim."

Ignacio bana baktı. "Sana bir öğüt vermemi ister misin?" İstemezdim ama o yine de verdi. "Bu işlere karışma."

İyi bir öğüt, diye düşündüm.

Aşağıda buzdağı projesinin açılışı devam ediyordu. Gümüş saçlı bir adam, arkasındaki geniş ekrandaki gemiye benzer pavyon hakkında konuşmaktaydı. "Fatihlerin bu kıyılara gelmek için kullandıkları gibi, gerçek Şili *alerce*'sinden yapılma. Her şey burada yapılacak dostlarım, hatta soğutma teknikleri ve soğutması bile." Adam kravatını düzeltti –hepsi kravatlıydı ve ben, beni az daha hapse attıracak olan beyzbol kasketim, blucinim ve kazağımla birden kendimi oraya ait değilmişim gibi hissettim. "Somon balığı, meyve gibi ihracatımızın büyümesini sağlayan soğutma. Bizim yarın Singapur veya Seattle'da sofralara yiyecek koymamızı sağlayan şey buzdur ve buz bütün dünyaya bizim becerikli ve sorumlu olduğumuzu gösterecektir." Adam parmaklarını şaklatınca arkasında karanlık denizler ve beyaz buzdağları belirdi; bunların o gece Manhattan'da yirmi beş televizyon ekranında gördüklerim olduğuna emindim. "Ve, bayanlar baylar, o buz şimdi içkilerinizle servis edilmektedir, bu sabah Antarktika'dan getiren şanlı hava kuvvetlerimiz sayesinde. İçin o buzu! Dünyanın son sınırından gerçek bir parçayı vücudunuza katın, Bering Boğazı'nın, ilk soylu atalarımızın Avrupa ve

Asya'dan kıtamıza geçmelerini sağlamasından çok öncesinden beri donmuş olan sudur bu."

Garsonlar geniş kaplar içinde buz parçaları ve her türlü alkollü içki servisine başlarken salonda bir alkış koptu.

Ben salona inen merdivenin başında durmuş, konukları gözlerimle tarayarak babamı arıyordum. Bir an için onun yakınlarda bir otel odasında Botticelli garson kızın hassas mimarisini inceleyerek, birkaç parça daha şeker aldığını düşündüm, ama biraz sonra, o *moreno* kızın bazı hevesli girişimcilere viski sunmakta olduğunu gördüm. Ayrıca, Polo'nun dediğine göre babam benimle vakit geçirmek için o günün kotasını doldurmuştu ve... Cristobal McKenzie ile Polo'yu madyalarla donanmış bir generalin yanında görünce düşüncelerim yarıda kesildi. Generalin karısı saçlarını öylesine iğrenç bir sarıya boyatmıştı ki, babam bu cadıyı gelecek için ayarlıyor olamazdı. Belki de buzdağına yönelecek tehlikeler konusunda soruşturma yapmaktaydı.

Onlara doğru giderken yoluma Bayan Kaymak Tabacı, partiden ayrılırken Polo'nun peşinden gittiğini gördüğüm genç kumral kadın çıktı.

"Size bir soru sorabilir miyim?"

Az daha, istediğini sorabilirsin, istersen eğer babam olsaydım sana neler yapacağımı sor, diyecektim. Bu ülkeden ayrılmadan önce sana ne yapmak istediğimi sor. Eğer şu anda sönmüş ve sarkık olmasaydı organımın sana neler yapabileceğini sor.

Tabii, bunların yerine, "Şey... elbette," dedim.

"Buzdağı hakkında bir sorum olacak. Siz buradaki en genç kişisiniz. Ben bir muhabirim. Cristina Ferrer. Adımı duymuş olabilirsiniz..."

Çalışmalarını ne kadar sevdiğimi, radyoda kendisini dinleyip televizyonda seyrettiğimi, en son dedikodu sütunlarını okuduğumu söyleyerek kendisini pohpohlamamı bekledi.

Ama yaşıma değinmesi beni rahatsız etmişti. Herkesin bana üstünlük taslamasından bıkmıştım artık.

"Ben fikir vermem, hanımefendi. Fikirleri toplarım. Ben de bir muhabirim."

Kadının o zarif çenesinin düştüğünü gördüm ama hayranlıktan mı, yoksa kuşkudan mı olduğunu kestiremedim. Bir anda kazandığım üstünlüğümü sürdürmeye karar verdim.

Yalanlarla kendisini etkilemek zorunda kalma ihtiyacımdan nefret ederek, "*New York Times*'dan," dedim. "Gabriel McKenzie. Sizin gibi ben de buzdağı için buradayım."

"McKenzie, ha? Burada Şili'de de McKenzie'ler vardır. Siz herhalde..."

"Babamdır," dedim. "Cristobal McKenzie."

Kadında bir değişiklik oluverdi. O canlı gözler odada dolaşıp babamın üzerine kondu ve o anda babamla sevişmiş olduklarını anladım. Ben New York'ta steril yıllarımı yaşarken babamın girip çıktığı dokuz bin vücuttan biri de buydu. Ve kadın ani bir ilgi parıltısıyla bana döndüğü anda bir şeyi daha anladım. Bu sıcak parça babamla epey esaslı vakit geçirmişti ve babam günlük kotasını tamamlamak için bir sonraki yatağa atlamak ve bir sonraki bacakları ayırmak zorunda olmasaydı yaptıkları şeyi seve seve tekrar ederdi. Ve kimbilir, şimdi bana farklı bakan gözlerinin ardında, oğulun babanın sevişme yeteneklerini miras alıp almadığını merak ediyor olabilirdi. Yoksa her şey benim seks açlığı çeken hayalim miydi? Şili'ye bunun için mi gelmiştim? Bir başka Polo olmak, babamın sürüp ektiği tarlaların üzerinden geçmek için mi?

Böylece muhabir kendini yeniden tanıtma bahanesiyle elini avucumun içine sokup da orada gereğinden fazla tutarak notları karşılaştırmamızı -ve sadece buzdağı hakkında değil diye ekleyerek avucumu imalı bir şekilde sıkarak- önererek, gelişimden birkaç saat sonra beni Şili senaryolarımı gerçekleştirmenin eşiğine getirdiğinde, böyle şahane bir kadın beni hayatına ve belki de yatağına davet ettiğinde, ben

de onun elini sıkacağıma elimi çekip o rüyayı parçalayarak karşılık verdim: Teşekkür ederim ama olmaz. Orada, o anda, sadece babamın dilinin meyvelerini tatmamış olan bir kadınla sevişeceğime karar vermiştim çünkü. Sadece onun gitmediği yerlere gidecektim. Onun tarafından düzülmediğine emin olduğum bir kadınla yatacaktım. Bekâretimi Amanda Camila'ya verecektim; o sahte buzdağının dev gölgesi altında 'ya Amanda Camila, ya da hiç' diye yemin ettim. İşte, orada acele verilmiş bu karar kaderimi mühürledi ve sonunda beni bir köpek gibi ta saraya, Sevilla'daki bu odaya getirdi.

Sanki benim gizli frekansımı dinlermiş gibi benim olacağına yemin ettiğim kadının babası aynı anda yanımıza geldi.

Pablo Baron, "Gabriel, seni Carola ile tanıştırayım," dedi. "Karım, iki çocuğumun annesi, hayatımı kurtaran kadın."

Carola tehlikeli bir kırmızıya bürünmüş bomba gibi bir kadındı; uçucu olduğu kadar yumuşacık bir öpücükle yanılgımı çılgına çevirdiğinde, sadece üvey kızıyla sevişme kararımın onunki gibi vücutların aşırı yakınlığına dayanıp dayanamayacağını merak etmekten kendimi alamadım.

Cristina, Baron'a, "Hayatınızı mı kurtardı?" diye sordu. "Ne zaman? Bu iyi bir hikâyeye benziyor."

Pablo Baron muhabire döndü. "Sana göre bir hikâye değil, canım. Ama görüyorum ki hiç vakit kaybetmemişsin, Cristina. Bizim Gabriel'le tanıştın demek. Buzdağının izinde iki muhabir. Bakalım hikâyeyi ilk kim elde edecek."

"*Ministro*, aklıma geldi de," dedi Cristina. "X Kuşağı'ndan aradığım o sözü hâlâ bulamadım..."

"Amanda Camila'ya sor," dedi Pablo Baron. "Buralarda bir yerdeydi."

"Eve gitti," dedim.

"Ya Carola'ya ne dersin?" diye ısrar etti *Ministro*. Ailesinden biri ille de röportaj verecekti!

Cristina sanki derisinde estetik cerrahın neşter izlerini ararmış gibi baktı Pablo Baron'un karısına. Sonunda, "Belki

başka bir zaman," dedi. Tam dönmüştü ki, birden geriye dönüp kartını bana verdi –hem kartını hem de son cilveli bakışını. "Eğer baban gibiysen beni ara," dedi ve yanımızdan uzaklaştı.

"Orospu," diyen Carola, konuyu değiştiriverdi. "İkizlerimi görmeye ne zaman geleceksin?" diye sordu bana.

"Yarın geleceğim."

"Ama ben yarın evde olmayacağım," diye cıvıladı Carola.

"Sizi özleyeceğiz," diye bir yalan attım. "Ama Amanda'nın bana iyi bakacağından eminim."

"Amanda Camila'dan o kadar çok hoşlandın demek?" Arkamdan gelen sesin Polo'ya ait olduğunu tahmin etmeliydim. Öyle ansızın ortaya çıkmak, gölgeler arasından sıyrılıp insanın hiç duymak istemediği şeyleri kulağına fısıldamak gibi bir huyı vardı.

Ondan yana bakmaya tenezzül etmeyerek, "Evet, ondan elbette hoşlanıyorum," dedim.

"Ne kadar?" diye ısrar etti Polo. "Ondan ne kadar hoşlanıyorsun?"

Pablo Baron kaşlarını çatı, Polo'ya dönerken yüzünde tehlikeli bir renk belirdi.

"Ne biçim soru bu?" diye sordu Pablo Baron. "Sen ne ima etmek istiyorsun?"

"Yo?" dedi Polo. "Hiçbir şey, *Ministro*. Nada. Sadece masum bir soru."

"O zaman sana hemen masum bir cevap verelim, öyle değil mi, Gabriel?" Pablo Baron parmaklarını omzuma sokarak beni çevirdi; bu ülkede herkes benim kaslarımın kendi malı olduğunu, New York'tan onların beni itelemesi, çimdikleme ve yoğurması için geldiğimi düşünüyordu sanki. *Ministro*'nun Polo'ya kızgın görüldüğü şu an bile vekaleten sonucuna katlanan benim bedenim oluyordu. Ya da Baron bana bir mesaj mı gönderiyor, gücünün bakanlığından değil de,

o kasap ellerinden kaynaklandığını, gerçekten kızdığı takdirde o ellerin neler yapabileceğini mi gösteriyordu? "Leopoldo, sen daha doğmadan bu çocuğun babasıyla ben birbirimize bu kadar yakındık. *Comprendes?* Gabriel, Amanda Camila'yı kardeşi gibi sever. Amanda Camila da o yüzden ona güvenir, o yüzden ben ona güvenirim. Ve o yüzden yarın da öbür gün de evime davetlidir. Ve kızım onu kız kardeşiymiş gibi karşılayacaktır. Haklı mıyım, Gabriel?"

Haklı olduğunu söyledim. Başka ne yapabilirdim ki? O benim etimi sanki ben kilden bir heykelmişim gibi yoğururken, ilk gördüğüm andan beri kızına atlamak istediğimi, gördüğü kadarıyla kızının kentte babamın düzmediği tek dişi olmasının bu arzumu doğrulayıp organımı sertleştirdiğini mi söyleseydim? Ona kabahatlinin kendisi olduğunu, ana rahmine düştüğümün ertesi günü babam ve Tio Pancho'yla girdiği o saçmasapan iddia olduğunu mu söyleseydim? Artık babam da yanımıza gelmişken, o sahneyi esrarengiz gözleriyle seyrederken bütün bunları mı söyleseydim?

"Güzel," dedi *Ministro*. "Bu iyi bir çocuk, Cris. İkimiz de onunla gurur duymalıyız. Yurduna döndüğün bu günü hep hatırlayacaksın, Gabriel. Bundan yıllar sonra babanın, *padrecito*'nun, seni buzdağını görmeye götürdüğü günü hatırlayacaksın." Bunları söylerken öteki koca pençesini de babamın omzuna bastırdı.

Hatırlayacak ne vardı? Kızı, evet; onun dadısı, benim dadım ve Milagros'un dadısı, evet; ve buz düşünün, kim Güney Kutbu'na yaklaşmaya cesaret ederse sisler arasından beyaz bir balina gibi çıkacağı gelecekteki o gün. Ama sponsorlarını ve para babalarını ve albayların gözlerini kamaştırmak için yapılan bu parıltılı bir hiç parçasını neden hatırlayacaktım ki? Yine de on sekiz ay sonra burada, Sevilla'da, hatırlıyorum işte, oraya vardığım gün geleceğimin, kaderimin, gelecekteki ölümümün nasıl yazıldığını hatırlıyorum. Ve sadece benim değil, Janice. Sadece benim ölümümün değil.

“Yorgunum,” dedim. “Eve gitmek istiyorum.”

New York’u kastetmiştim; Riverside Drive’a bakan sıcacık odamı, yüzleri olmayan dostlarıma bütün sıkıntılarımı ve umutlarını söyleyeceğim odamı demek istemiştim; senden şehvetli öğütler ve sorular alacağım, senin girdiğini söylediğin pozisyonda sana dört ayak üstünde uzaktan girebileceğim ve benim parmaklarım benim, seninkilerse senin cinsel organında olduğu pozisyonu deneyeceğim on-line chat odamı kastetmiştim. Yorgundum ve eve gitmek istiyordum.

Beni götürdükleri ev, Nunoa semtindeki Casa Milagros’tu ve beni neşelendirmeye çalışanlar da, hamileri McKenzie’nin oğluna “*que los cumpla feliz, Apio verde sana,*” diyen yüz kadar çocuk. Bana armağan olarak verdikleri Walkman bir işe yaramazdı; sonunda gösterdikleri oda da, karanlıkta parıldayan elektrikli sobaya ve Polo’nun birine örtünün altına yerleştirmesini emrettiği sıcak su torbasına rağmen soğuk ve rutubetliydi. Vakit epeyce geç oldu, babamın bana armağan ettiği ve benim istemediğim, ihtiyacım olmadığı saatte dakikaları tıkırdayan sonsuz günün gecesiydi.

Ya chat odası?

O oradaydı, modemimi bağlayıp dizüstü bilgisayarımı açtığımda, sen ve diğer sayısız kişinin dijital karanlığın boşluğunda oradan oraya söyledikleri yerde senin e-postana erişebilirdim. Sana Şili’de her şeyin nasıl ters gittiğini söyleme şansım olmalı, hemen orada sana bir sahtekâr olduğumu itiraf etmeli ve o anda yapabileceğim en iyi şeyin hemen ertesi gün ilk uçakla dönüp Manhattan’da seninle buluşmak olup olmadığını sorma şansım olmalıydı. Toshiba’mdan gözlerime dolan sözcüklerine hiç o sonsuz gecede olduğu kadar ihtiyacım olmamıştı, Janice Worth. Ancak birden bir parıltı ve bir vızıltı oldu, ekran karardı ve klavyenin arkasından ince bir duman yükselmeye başladı.

“Siktir, siktir! Hassiktir, hassiktir!”

Prize uzandım ve çarpılmaya aldırış etmeden, hatta yine başka bir banyoda mastürbasyon yapmaya mahkûm bu eli acının kurutacağını umarak bilgisayar kablomun ucuna bağladığım adaptörün kalıntılarını çektim. Nasıl bu kadar sersem olabilirdim? Bir transformatör bağlamayı nasıl unuttuğum? Ve dizüstü bilgisayarımı makul bir ücrete onaracak birini bulmam ne kadar sürerdi? Eğer onarabilirse tabii.

Ancak ilk öfkem geçtikten sonra daha sakince düşündüm ve bunun ilahlardan gelen ve çözmem gereken bir mesaj olup olmadığını düşünmeye koyuldum. Şili'deki ilk günümün sonunda neden böyle bir şey olmuştu? Bu ne demektir?

Önüm kesiliyordu, bu açıktı. Janice, yine de seninle ve diğer internet dostlarımla yeniden bağlantı kurmak, içinde kısıtılıp kaldığım tuzaktan paçayı sıyırmak zor olmasa gerekti. Yarın başka bir terminal bulabilirdim. Pablo Baron'un söylediğine göre Şili çağdaş bir ülke değil miydi? Ama ihtiyacım olan şey bu muydu? Bilgisayarımı öyle bilinçli bir sakarlıkla yakmıştım ki, belki de ta içimde bir şey, benim bulunduğum yeri sana bildirdikten sonra senin bana göndereceğin mesajları almamı istemiyordu: Yerin dibine batsın Şili, o serseri baban da, buzdağı da, âşık olduğunu söylediğin kız da. Yurduna, bana dön, o gece o kanepede başladığımız şeyi tamamlayalım. Belki de bu kazayı bilinçaltımda düzenlemiştim, ilerideki günlerde hayatımın karmaşasını ve bilmecesini kendi başıma çözmek zorunda kalmak için, belki de bu bebek yüzden kendimi kurtarmanın tek yolu başıboş kalmaktı, belki de hemen ertesi gün seninle bağlantı kurmak için verdiğim sözü tutmamam gerekiyordu. Belki, belki, belki...

Geceyarısı olmuştu.

Yiyecek bir lokma bir şey bulmak amacıyla aşağıya indim. Senin kulağına fısıldamak üzere hazırladığım sözcükler hâlâ içimde kaynayıp dururken uyumaya çalışmanın bir anlamı yoktu.

Mutfak penceresinden yatakhane binasını görüyordum. Babamla Milagros, evliliklerinin o ilk yıllarında gayet kârlı olan dedektif bürolarından gelen paranın tümünü tuğlaya, harca ve kaçtıktan sonra ailelerine dönemeyen çocuklar için alınan yataklara ve dönecek anne babası olmayan çocuklar için yapılan tuvaletlere harcamışlardı. Şimdi yatakhanenin dördüncü katında tek bir ışık yanıyordu.

Işık âdeta beni çekiyordu, merdivenlerden ağır ağır, orada uyuyan yüz çocuğun tempolu solukları üzerinde uçarak çıktım ve ışığı yanan odaya vardım. Kapının önünde durakladım. Babam bir yatağın kenarına oturmuş, on yaşından küçük çocukların Casa Milagros'a alınmadıklarını bildiğim halde altı yedi yaşından fazla göstermeyen bir çocuğa sakinleştirici sözcükler söylüyordu. Oğlan ağlamıştı –hıçkırıklarının son kırıntılarını duyabiliyordum. "Önemli değil, her şey yoluna girecek," diyordu babam. "*Todo va estar bien*. Rüyalarında mı, yoksa odanda ma canavarlar olmasını isterdin? Onları rüyalarında boğmak daha iyi değil mi, ha?" O zaman hatırladım işte. O yaşta veya biraz daha küçüktüm; New York'a gitmeden birkaç gece önce olmalıydı. Bir kâbustan uyanmış ve büyük McKenzie'nin yatağımın başında durduğunu görmüştüm. Uzun zamandır orada uyumamı seyrediyor, kendiliğimden uyanmamı bekliyor, ben korkunç bir şeyle mücadele ederken müdahale etmek istemiyordu. Sonra beni şimdi, on yedi yıl sonra bu çocuğa yaptığı gibi kolları arasına almıştı. Orada bir an durdum, dinledim ve sanki artık bana her nasılsa yasaklanmış bir sahneyle karşılaşmışım gibi bir adım geriledim. O adımı atınca babam başını benden yana çevirmeden, "İçeri gel, Gabriel. Seni bekliyordum," diye seslendi.

Ona itaat ederek yatağın yanına gittim.

Babam çocuğa, "Carlitos, bu benim oğlum, Gabriel," dedi. "Bir zamanlar o da kötü rüyalar görür ve onların hiç sona

ermeyeceğini sanırdı. Ama bak, nasıl büyüdü şimdi. O da hiç kurtulamayacağını sanırdı, öyle değil mi Gabriel?"

"Her şey düzelecek, Carlitos," dedim. "Bir arkadaşın var mı senin? Dünyada bir tek arkadaşın?"

"Evet," dedi Carlos. "O benim arkadaşım. Beni o bulup buraya getirdi."

"Bir arkadaş yeter," dedim. "Kendini kurtarmak için bir arkadaştan fazlasına ihtiyacın yoktur."

Carlos birden, "Çişim geldi," dedi.

"Çok iyi," dedi babam. "Gabriel'e bunun neden iyi olduğunu söyleyebilir miyim?"

"Eğer kimseye söylememeye söz verirse."

Söz verdim ve babam Carlos'un yatağını ıslattığını, ama son bir iki gecedir durumun düzelmeye başladığını anlattı. Çocuk uyumadan önce tuvalete gitmeyi hatırlıyordu ve bu, aralarında bir sırdı. Öteki çocukların bilmemeleri gerekiyordu.

Carlos yataktan kalktı, babamın elinden tutarak soğuk geceye çıkarken öteki elini de bana uzattı.

Çocuk pisuara işerken benim çişim de geldi, pantolonumu açıp ben de işemeye başladım ve çok geçmeden babamın da beni izlediğini belli eden sidiğinin şırıltısını duydum. Bu an öylesine mutlak doğrudu ki; gezegenin öteki yanında ekranlara tıklandığını, kelimelerin sıralandığını, insanların bu kelimelerle başkalarını aradıklarını ve benim onların arasında olmadığını bilmekte garip bir huzur vardı; burada olmak, dondurucu havada babamla ve onun küçük kaçağıyla birlikte işemek çok daha iyiydi. Eğer sonsuza kadar böyle kalabilsek, üçümüz de sularımızı birlikte sonsuza dek akıtsak her şey yoluna girerdi, diye düşündüm.

Ve o *bienestar* duygusu, çocuğu yatırıp ışığı söndürdükten sonra derin uykuya geçişine kadar başında beklediğimizde de devam etti.

Birkaç dakika sonra bahçeye inince, babamla aniden bulutlar arasından çıkan dondurucu mehtabın altında durduk.

Babam sigara paketini çıkardı, bana uzattı, ben reddedince gülümsedi ve kendisi yakıp derin bir nefes çekti.

“Burada olmak için biraz küçük, değil mi?” diye sordum.

“Buradaki çocukların çoğunun gidecek bir evleri vardır,” dedi babam. “Eğer ona ev denebilirse tabii. Carlos’un ise sokaklardan başka gidecek yeri yok. Mercado Central’de bir gün yankesicilik yapıyordu. Oraya arada sırada gidip benden bir şey çalmaya çalışacak çocukları ararım. İçlerinde en zeki, en cesur olanlar onlardır. Carlos da *paco*’ların işlettiği Hogar del Nino’dan kaçmıştı; ondan önce de papazların işlettiği Hogar de Cristo’dan. Kimse onunla baş edemiyordu. Ama kimbilir, belki şimdi burada kalabilir. Onu aldığımızdan bu yana iki defa sokaklara geri döndü. Polo daha bir ay önce onu tiner koklarken buldu. Bir kere daha kaçarsa daha ağır bir uyuşturucuya alıacak, onu bulmak için ağır suçlar işleyecek ve ondan sonra onu bir daha kurtaramayacağız. O yüzden küçük olmasına rağmen aldık işte.”

“Ama dolu olsaydın ve onun gibi birine yerin olmasaydı?”

“O zaman sokaklarda ölürdü.”

Babamın ardında ayışığında And Dağları’nı, dağlardaki karların sanki bir hayaletmiş gibi babamın üzerine yansıttığı ışığı görüyordum.

“O binadaki her çocuğun adını, hikâyesini, her şeyini bilirim,” dedi. “Senin Tio Pancho’n ve Tio Pablo Baron’un dünyayı kurtarmaya karar verdiler. Ben de çocukları birer birer kurtarmak istedim.”

“Birer birer,” diye tekrarladım.

“Kimsenin metelik vermediği çocukları.”

Benim gibi, diye düşündüm. Beni şimdi kucaklayacak, diye düşündüm, Ignacio’nun yarıda kestiği yerden devam edeceğiz, gözlerini kapatacak, benim gözlerimi kapatacak, daireyi tamamlayacak ve her şeyin aksi gitmeye başladığı o ana geri döneceğiz.

Ama bunu yapmadı. Sigarasından bir nefes daha çekti, izmariti yere attı ve dumanının bir örtü gibi bizi sarmasına izin verdi.

“Gaby,” dedi. İlk kez olarak bana küçük bir çocukken, bizim de onu ve ülkeyi terk edeceğimizi ve benim bizi birleştirecek bir buzdağıyla döneceğimi bilmediğimiz zaman söylediği adımla seslendi. “Gaby, belki artık kendine acımdan vazgeçme zamanı geldi,” dedi.

Sonra da dönüp içeri girdi.

Ben bir süre orada kaldım. Sonra babamın içmekte olduğu sigaranın ateşini ayağımın altında ezdim.

Santiago’da ilk gecemde artık burada kesiyorum, Janice. Che’nin ölümünün yirmi beşinci yıldönümü olan bugünün sabahının beşinden beri yazıyorum. Biraz hava almaya, yemek yemeye ihtiyacım var. Bu gece bir Pekin ziyafeti için Çin Pavyonu’na ailemle gitmezsem bir şeylerden kuşkulandırmaya başlayacaklar. Neler yaptığımı merak edecekler. Özellikle de Amanda Camila. Bu tür şeyler için antenleri vardır onun. Ama onu kandıracağım, şimdiye kadar kandırdığım gibi... Ha, bir de satın aldığım tavukları almam gerek. Evet, Janice, gerçek, canlı tavuklar, dizine yatırıp boyunlarını ölene kadar büküğün türden. Nana’nın bana öğrettiği gibi. Evet. Bugünlük bu kadar yazı yeter. Cristobal McKenzie ile Pablo Baron’un iki gün sonraki doğumgünleri için yemeği hazırlama zamanı geldi. Onlara ellinci yaşgünleri için özel bir yemek yapacağım. Hiç unutamayacakları bir yemek.

Bir son yemek. Kıyamet kopmadan önce.

İKİNCİ BÖLÜM

10 EKİM 1992

“Vicdanı kemiren her hilekârlık, bir kimse tarafından kendisine güvenen birine de yapılabilir.”

(Dante, *Cehennem*, “Cehennemin İkinci Dairesi”)

Orada olup olmadığını merak ediyorum, Janice. Sana eline geçen her fırsatta yalan söyleyen insanın yazdığı bu uzun intihar notunun öteki ucunda, yani. Bu keşif yolculuğunun sonucuna erişmeden, sözün gelişi gemiyi terk edip etmediğini merak ediyorum.

Seni merakta bırakmak için bildiğim her dil numarasını denemedim değil. Bir zamanlar, başka bir varoluşta, yazar olmayı düşünmüştüm. Dün akşama doğru Sevilla'nın feria'sına -Dünya Fuarı değil, yarın geceki *cazuela* için gerekli maddelerin satıldığı pazara- giderken bunu düşündüm. Amerika'nın dünyaya armağanlarından biri olan küçük, yuvarlak patatesleri seçerken, bu esrarlı bir hikâyeye, en azından

bir esrarın hikâyesi olduğundan seni biraz daha ayartayım, hiç sevgilim olamayacaksan da benim tek okurum ol, Janice, diye düşündüm. Belki de kendi ölümümü vaat etmek yeterli değildi. Bir başkasının ölümü de sunulmalıydı. Evet, adına layık olan bir polisiyede her zaman bir cinayet vardır. Benim anlattığım bu hikâyede de cinayet kendini gösterecektir.

Ama önce esrar biraz derinleşmeli, sevgilim.

Annemle Şili'ye dönmemizden tam iki hafta sonra, babam söz verdiği gibi soruşturmayı bırakmaya hazırlanırken *Ministro* Pablo Baron'un ofisine buzdağını tehdit eden ikinci bir mektup geldi. Aynı soluk mavi kâğıt, aynı zarf, aynı damga, aynı büyük harfler ve aynı imza: Commandante El-Que-Sabes. Sadece mesaj farklıydı:

BENİ HAREKETE GEÇİREN EKOLOJİ Mİ?

BUNU BİLEN BENİM, BULUP ÖĞRENECEK OLAN DA SİZ.

KESİN OLAN, BUZDAĞINIZIN AMINA KOYAÇAĞIM.
COMMANDANTE KİM-OLDUĞUNU-BİLİRSİN.

Pablo Baron bu mesajdan hiç hoşlanmamıştı.

Geniş bakanlık masasının öte yanından, hâlâ General Pinochet'nin adamlarının herhalde halının altına gizledikleri mikrofonların saplantısı içinde olduğundan, babama alçak sesle, "McKenzie, sen hiçbir bok yapmadın," diye fısıldadı.

Doğruydı. Babam hiçbir şey yapmamıştı ve Pablo Baron da bunu biliyordu. *Ministro*, Ignacio'nun adamlarını peşimizden çekti mi bilemiyordum, ama onların raporlarına ihtiyacı olmadığını söyleyebilirim. Çünkü babam hakkında muhbirlik yapacak başka bir casusu vardı: Gabriel McKenzie, baş dektefin yardımcısı ve oğlu. Son bir haftayı Patagonya'da geçirmiş olmama rağmen, bakanı büyük Cristobal McKenzie'nin soruşturmayı yapma konusundaki aşırı tembelliğinden haberdar etmiştim. Bu ikinci mektup beni tam zamanında kurtardı ve *Ministro*'ya arkadaşını kıştırıp olay üzerine biraz daha ciddi eğilmesini isteme fırsatı verdi –biraz daha ener-

gia, Cris, carajo! Ancak benim *Ministro*'ya söylemediğim, babama ihanet ettiğim o öğle yemeği sonrasında, babamın tehdit mektuplarını yazan kişinin, Pablo Baron'un kendisi olduğuna inandığıydı. Annemle o 10 Temmuz 1991'de, Şili'ye indiğimiz sabah babam beni Polo'yla Casa Milagros'ta geç bir kahvaltıya oturtup da, "Bu buzdağı işini nasıl ele alacağız?" diye sorduğunda olanları Baron'a anlatmamıştım.

Kıtır kıtır altın renkli bir *marraqueta*'ya tereyağı süren Polo, "Hiçbir şey yapmayacağız," dedi. "Kâğıdı yazan herhalde Baron'un kendisidir."

Ben dünyanın hiçbir yerinde bulunamayacak o harika etmekten bir dilim alıp ne demek istediğini sordum.

Babam masanın öte yanından yüzüme bakarken, parmağını örtünün üzerindeki *copihues*'lerden biri üzerinde gezdirdi. Bir gece önce And mehtabının altında paylaştığımız sihir kaybolmuştu; yine alaycıydı, yargılayıcıydı, bana ne Gaby ne de Gabriel diyordu. Onun bana Cara de Guagua demek için yanıp tutuştuğunu görüyordum, ama belki de Carlito'nun ellerimizi tutuşu aklına gelerek bu zalimliğini önlüyordu.

"Baron'un bana iddiayı kaybettirmek için o mektubu yazdığını söylemek istiyor," dedi.

"Bu olay senin iddianı kaybetmeni nasıl önler ki? Hiçbir şey anlamadım."

"Dünyadaki her gringo gibi, hakkında bir şey bilmediğin bir ülkeye gelip daha da az bildiğin bir olaya karışıp, henüz tanıştığın birine aslında kendisinin kafasından çıkmış olan bir sorunu çözümleyebileceğini sandığın için anlamıyorsun," dedi babam. "*Ministro* ezelden beri beni tuzaga düşürmenin bir yolunu bulmaya çalışıyor..."

"Ama o senin en iyi arkadaşın."

"Öyle tabii ve ben de onu kardeşimmiş gibi severim. Seninle bire on, hatta bire yüz iddiaya girerim ki, bu işi benim iddiayı kaybetmem için kullanıyor. Görürsün bak, bizi Antarktika'ya gönderecek, Patagonya'ya gönderecek, aklına ge-

lebilecek her yere gönderecek. Ama ben onun oyununa gelmeyeceğim. İki hafta sonra bu işi bırakacağım.”

“Antarktika’ya gitmenin ne sakıncası var?” Gaz lambasının ısıtamadığı soğuk kış havası nedeniyle değil de, heyecanlı bir beklentiyle ürperdim: İnsanın ancak bu yüzyılda bir göz atmayı başardığı gizli kıta, fırtına yaklaşırken Scott’un veda notları yazdığı yer, Schackleton’un denizden denize geçemediği buzdan ovalar ve dağlar. “Gerçek buzdağını görmek istemez misin?”

Polo cevap verecekken babam araya girdi.

“İsterim elbette,” derken gözlerinde ve sesinde bir yumuşama oldu. “Hem de çok isterim. Ama ancak 12 Ekim 1992’den sonra istediğim yere gidebilirim. Elli yaşımı aşınca. Ona da bir yıldan biraz fazla bir süre kaldı.”

“Ben yine da Baron’un neden...”

Ben sorumu tamamlamadan Polo cevabı yapıştırdı. “Gemide kadın yok,” dedi. “En azından -diyelim ki yolculuk on beş gün sürecek- on beş kadın olması gerek, her geceye bir tane. O tür bir gemiye kaç kadın alınır? Hiç, bir tane bile. Belki en fazlasından bir kadına izin verirler ve baban da iddiasını kaybeder. Son gülen *Ministro* olur: bir McKenzie hapiste ve Latin Amerika hiç de onun söylediği durumda değil; diğeri ebedi buzların ortasında, yaklaşık yirmi beş yıldır organı tam da zaferin arifesinde kullanılmaz halde. Ve neden? Oğlunun, Baron’un bize hazırladığı tuzağa düşmüş olması yüzünden. Oğlu her şeyi bildiğini sandığı için. Şimdi anladın mı?”

Kısıtılıp kalanın ben olduğumu anlamıştım. Eğer düşmanlıklar ve aksilikler böyle devam ederse Şili’de biriyle yatma ihtimalim giderek azalıyordu. Hayat, benim için tek bir eteklinin olmadığı bir gemide Antarktika’ya sonsuz bir yolculuk olacaktı. Karanlık kutup gecesi, kendisinin ve donmuş adamlarının üzerine çökerken hiç sevmediği sıcacık kadınları hayal eden Scott gibi olacaktım. Ama babam bana dün gece kendime acımdan vazgeçip mücadele etmemi söylemişti.

“Ya ben de bir iddiaya girersem?” dedim. “Ya birinin buzdağını ele geçirmeye çalıştığı ve bu kişinin Baron olmadığı konusunda iddiaya girersem ne olacak? Bak, sana ne diyeceğim? Eğer yanıyorsam bundan sonraki yirmi beş yıl bir tek kadınla yatmayacağım. Ne kadınla, ne de erkekle. Hatta bir koyunla bile.”

Polo ekmeğini çiğnemeyi kesti. Elindeki *café con leche* fincanı öylece havada kaldı, devam etmemi beklerken. Belki de ilk kez benim babamın oğlu olduğumu ve dilimi bütün organlarımdan daha iyi kullandığımı, kumarbazlığın ailenin genlerinde yattığını, beynimin hücrelerinde fırtınalar oluştuğunu düşünüyordu.

“Ve sen kaybedersen önümüzdeki çeyrek yüzyıl içinde kadın etini bilmeyeceksin,” diye devam ettim. “*Nada.*”

Babam bu cüremeye güldü. Kimbilir, belki de beni onca yıl önce kardeşi ve Pablo’yla o doğumgünü masasındaki genç adamın bir kopyası olarak görüyordu. 2016 yılına kadar cinsel organının derin dondurucuya gireceği düşüncesiyle çarpıntısı başlamış olan sevgili dostu Polo’nun böyle aşağılanmasına izin veremezdi. Hemen orada ateşkes önerdi: “Siz ikiniz, bahse falan girmek yok. Yapacak çok işimiz var.” Belki de bu sözleri, o sırada mutfağa girmiş olan Milagros’u yatıştırmak ve ona yıllar önce girdiği iddiadan pişman olduğunu ima etmek için söylemişti.

“Nereye gidiyorsunuz?” diye sordu Milagros.

“Tio Pancho’sunu görmeye gideceğiz,” dedi babam. “Sonra da Pablo, Jorge Larrea’yla bir toplantı ayarlayacak. Onu hatırlıyor musun? Pinochet’nin maliye bakanıydı.”

“Pocha Alvarez’le evlenen adam mı?” dedi annem.

“Pochita Alvarez,” dedi Polo. “*M’hjita rica.*”

Babam, Larrea’nın karısıyla yakınlıklarının öyle bayağı bir biçimde açıklanmasına kaşlarını çatı. Milagros’un önünde konuşma, sersem! der gibiydi. Polo’nun yüzündeki o kendini beğenmiş gülümseme kayboldu.

Babam, "O adam," diye doğruladı annemi. "Gabriel'in hakkında daha fazla bilgi edinmek istediği o buzdağı proje-siyle o ilgileniyor. Oğlumuz bir yazı yazmak istiyormuş da."

"Sahi mi?" Annem merakla yüzüme baktı. "Burada çalış-mayı kabul ettiğini bilmiyordum."

"Döndüğümüzde satabileceğim bir şeyler sadece," dedim.

Annem başka bir şey söylemedi. Bir kadının bir erkek ri-tüelini, bir soyunma odası karşılaşmasını ya da bir izci yemin törenini ortada kestiğinde, yapılacak en iyi şeyin küçük ço-cukları oynamaları için rahat bırakmak olduğunu öğrenmiş-ti sanırım. Ama babamın ve Polo'nun ardından arabaya git-tiğimizde, beni bir kenara çekip, bu *retorno*'nun beni nasıl et-kilediğini sormaktan kendini alamadı.

Annem hiç de mutlu görünmüyordu. Gözlerinin altında yıllardır görmediğim torbalar vardı. O kadar umursamaz ve kendinden emin görüldüğü New York'ta, onu genç Gabriel'in ıstıraplarıyla üzmemiştim; şimdiyse, on yedi yıldan beri kay-bettiği yurdunda ayakta durmaya çalışmanın stresini yaşar-ken, kayıp babalar ve kaybedilemeyen bekâretler itiraflarıyla canını sıkmak hiç doğru görünmüyordu. O kadar zamandır yaptığım gibi bu meseleyi de kendi başıma halledebilirdim.

"Babanla işler nasıl?" diye ısrarla sordu. "Dün gece ikini-zi bahçede konuşurken gördüm. Pencereden sizi seyredi-yordum."

Benim nasıl olduğumu mu seyrediyordu, yoksa baba-mın yatak odasını ziyarete gelip gelmeyeceğini mi merak ediyordu?

Sormadım.

"İşler çok iyi," dedim.

"Ya arkadaşlar? İstersen benim eski..."

"Gayet iyiyim," dedim. "Amanda Camila birilerini bulur. Bana iyi bakacağından eminim. Onu öğle üzeri göreceğim."

"Hoş kız, değil mi? Çekici de."

“Hoş ama tipim değil,” dedim.

“Ben senin... şey, ondan hoşlandığını sanmıştım.”

“Kesinlikle tipim değil,” diye yalan söyledim.

“Bir aksilik falan yok yani?”

Bir şeylerden kuşkulanmıştı. Kendini dışlanmış hissetmemesi için ona bir lokma, bir sorun vermeliydim.

“Dün gece bilgisayarım bozuldu. Transformatörü unutmuştum.”

Her zaman yardıma hazır olduğu için bilgisayarı Pablo Baron’un evine götürmeyi teklif etti. Ona teşekkür edip sert rüzgârda arkamdan savrulan atkımla arabaya yürüdüm; Polo’nun alaycı bakışlarıyla ve babamın sanki kaşınmak istiyor-muş ama elleri yokmuş gibi aniden beliren sinirli beden hareketleriyle karşılaşmaya hazırdım. Belki de kardeşini hiç gerçekleştirmeyen bir af umudu olduğunu söylemek için ziya-rete gittiğinde böyle kaygılanırdı. Belki de kardeşine, *Ministro*’nun onu oradan çıkarmak için verdiği sözü iletmış ve hiç-bir şey olmamıştı.

Tio Pancho, bu defa söylediklerinin tek kelimesine bile inanmamıştı.

“O orospu çocuğu mu?”

Sesi hükümlülerin ve ailelerinin dermeçatma taburelerde oturdukları rutubetli odada çınladı. Bir köşede tıraşı uzamış irice genç bir adam -çok ama çok gençti- bir kadını kucığına oturtmuş, neredeyse bir küçük çocuk ve gardiyanların da aralarında bulunduğu bizlerin önünde ona sürtünerek gidip gelmekteydi. Gardiyanlar onlara aldırış etmiyor gibiydiler; çiftin yanından geçip diğer sessiz gri giysili mahkûmlara, hepsi de iç kapayıcı ve soluk şeyler giymiş olan analarına, karılarına ya da kız kardeşlerine doğru yürürken, sanki yük-sekteki parmaklıklar arasından sızan tozlu güneş ışınlarının altında renklerin belli olmayacağını bilir gibiydiler. Başımı kaldırıncı kaba çimento sıvalı duvarlarında hiç ışık ver-meyen, üzerimize ışık yerine âdeta karanlık yağdıran iki ampul

gördüm. Yüksek güvenliikli cezaevi bu muydu? İşlemeyen metal detektörleri, üzerimizi aramak yerine dışlerini karıştıran uykulu gardiyanlarıyla? Amcamı bu Dickensvari borçlular hapishanesinden istediğim zaman kaçılabılırdim. Bunun için Pablo Baron'a hiç ihtiyacımız yoktu.

Tio Pancho'nun da ona ihtiyacı yok gibiydi.

Odadaki herkesi uyandıran bir sesle, "*Ese traidor,*" diye kükredi. Gardiyanlar yürümeyi kestiler, yakınındaki mahkûmla sevgilisi kucaklaşmalarını bir an yarıda bıraktılar, erkekler ve kadınlar başlarını kaldırıp baktılar, sonra her şey normale döndü ve üzgün solukları havada buhar olup kayboldu. Bu patlamalara alışkın gibiydiler. "O hain! O neo-liberal Pinochet yalakası. *Sobrino*, o direnişteyken ekonomik model için, çıldırmış kapitalizm için, Milton Freedman'la serbest pazarı için ne derdi, biliyor musun? Baron, diktatörlüğe karşı savaşıırken? Cris, anlat bunları oğluna..."

"Ne dediği umurmda bile değil," diye sözünü kesti babam. "Seni buradan çıkartmam için elimdeki en iyi koz o."

"Hepimiz özgürlüğümüze kavuşana kadar bir yere gitmem," dedi Tio Pancho. "Ayrıcalık yok. Bir zamanlar sefaleti sona erdirmek istediklerini söyleyen, şimdi de Pinochet'nin politikalarını sürdüren insanlardan iyilik istemiyorum. Onu hastanelere götürdün mü, Cris? Gaby'ye hastaların kendi pamuklarını, kendi aspirinlerini getirmek zorunda olduklarını gösterdin mi..."

"Daha dün geldi," dedi babam. "Buraya hastane falan görmeye gelmedi. Bizi, ailesini görmeye geldi. Sen neden biraz sakın olmuyorsun?"

"Ancak öldüğümde sakınleşeceğim," dedi uzlaşmaz bir tavırla. "Ayakkabısız insan, okula gitmemiş, işi olmayan insan kalmadığı zaman sakınleşeceğim. Gabriel, dünyada günde bir dolardan az parayla geçinmeye çalışan kaç kişi var, biliyor musun? Biliyor musun, ha?"

“Çocuğu rahat bırak,” dedi babam, ama ben bilmediğimi söyledim.

“Bir nokta üç milyar. Neredeyse 1.5 milyar. 1960’da en zengin yüzde 20, dünya servetinin yüzde 70’ine sahipti. Şimdi küreselleşmeden sonra, Pablo Baron’lar başa geçip emperyalist ve çokuluslu memeleri emmeye başladıktan sonra bu oran ne oldu, biliyor musun? Şu anda zenginler yüzde 85’e sahip. Ve en yoksullar? Onlar yüzde 2.3’e sahiptirler, şimdiyse bu oran yüzde 1.1’e düştü. Şili’de durum daha da kötüleşiyor...”

“İstatistikler bir iyileşme olduğunu söylüyor,” diye araya girdi Polo.

“İstatistikmiş!” Tio Pancho yüzünü buruşturdu. “İstatistikleri istediğin yana çevirebilirsin. Onu La Pintana’ya götür, Cris, yeğenimi durumun iyileşip iyileşmediğini kendi gözleriyle görmesi için La Pintana’ya götür.”

Sanki iki çocukmuş gibi tartışmaya başladılar. Babam benim, kendisinin ve de hiç kimsenin politikayla ilgilenmediğini, Che öldüğünde Pancho kendisini dinlemiş olsaydı bugün her şeyin daha iyi olacağını söyledi; amcam babamı Şili’nin bu duruma düşmesinden sorumlu olmakla suçladı, onun gibi insanlar hiçbir şeyi umursamamışlardı, Allende yıllarında bir katkıları olmamıştı, Pinochet’yi durdurmak için kollarını bile kıpırdatmamışlardı; babam da hiçbir şey yapmadığı için memnun olduğunu, yoksa şimdi Pancho gibi hapiste olacağını söyledi; Pancho da Cris’in iddiayı kaybetmekten ve dünyadaki bütün kadınları beceremeyeceği için hapse girmekten korktuğunu iddia etti.

Tam o anda Polo gerilimi birden gevşetiverdi. “Pancho, istersen içeri bir kadın sokalım. Bir iki hevesli *mina* buluruz sanırım. Denenmiş ve uygun bulunmuş kadınlar.”

“Kadınlar insanı yumuşatır,” dedi amcam. “İnsanı bir yere bağlarlar, başına bir aile musallat etmek isterler. Lenin’in o

yüzden hiç çocuğu olmadı. Senin hatan buydu, Cris. Milagros'a rastlayana kadar sen..."

Babam ayağa kalktı. Daha fazla dayanamayacaktı. Zaten kardeşini ziyarete neden geldiğini de bilmiyordu. Geçen hafta ona Gabriel'le geleceğini haber vermiş, çocuğa iyi davranmasını istemişti ve tartışmayacakları konusunda anlaşmışlardı. Gabriel'i rahat ettirecekleri konusunda anlaşmamışlar mıydı? Yapacak çok işi vardı. Eyvallah.

Babam kapıya doğru giderken arkasından seslendim. "Baba, ben Tio Pancho'nun yanında biraz daha kalacağım."

Babam dönüp yüzüme baktı. Bu sabah ikinci keredir ki, kendisini herhalde şaşırtan ve belki de hoşuna giden bir özerklik gösteriyordum. "Ben müdürün yanında olacağım," dedi ve arkasında Polo olduğu halde çıktı gitti.

"Kötü adam değildir," dedi amcam. "Müdürün ona bir iyilik borcu var. O da bir zamanlar kaçaktı, Cris onu bulup geri getirdi ve derdini halletti. Adam şimdi bana iyi davranılmasını sağlıyor. Bunu takdir ediyorum, sakın etmiyorum sanma. Cris benim aşırı yüksek sesle konuştuğumu düşünüyor. Ama ben yüksek sesle konuşmuyorum. Sessiz olan, dünyanın geri kalanı, hepsi bu."

Babam kardeşinin ruhsal durumunun sık sık değiştiğini, kimi zaman çılgınca şeyler yaptığını söylemişti. Arabada hızla cezaevine giderken ve herkesin karla kaplı Andlar'ın altında özgür olarak dolaşmakta serbest olması gereken günün güneşini içimize doldururken, babam, "Ona işkence ediyorlar," demişti. "İtirafta bulunması için. O masum olduğunda ısrar etti ama sonunda... direncini kırdılar sanırım. O günden beri de..." Ancak bu sözler beni, az önce işittiğim ölçüsüz sözcük patlamasına ve dahası şimdi önümde oturduğu yerde ağabeyi hakkında düşündüklerini ileri süren sakın Tio Pancho'ya hiç hazırlamış değildi.

"Bugünkü tartışmayı kasten çıkardım," dedi. "Onu göndermek ve seninle yalnız kalmak istiyordum."

Bana söylendiğinden daha kurnazdı. Şili’de kimse neyi neden düşündüğünü açıkça söylemez miydi?

“Benimle yalnız kalmak mı istedin? Neden?”

“Bana gerçekten neler olup bittiğini anlatabilmen için. Pablo’nun benim özgürlüğümü bile vermeye hazır olduğu bu kadar çok istediği şey nedir?”

Ona tehditten ve babamın kuşkularından söz ettim.

“Biri o buzdağını ele geçirmeye çalışacak, öyle mi? Eh, bunun Baron olmadığına her şeye bahse girebilirsin. Aptalca bir iddiayı kazanmak için Sevilla planlarını asla tehlikeye atmaz. Hayır, kazanma saplantısı olan Cris’tir. *Ministro*’nun tehdidin ardında Cris’in olduğunu düşünmesine hiç şaşmam. Ağabeyimin Baron’un işini ve böylece iddiayı kaybetmesine çalıştığını düşünüyor olabilir.”

“Yani, o mektubu babam mı gönderdi?”

“Belki. Belki de Pablo, Cris’i onun için çağırıyor; gözünün altında olması için. Bu ülke işte bu hale dönüştü. İnsanlar sadece birbirlerinin gözünü çıkarıp en üste çıkmaya çalışıyorlar. Rekabet ve sonra yine rekabet.”

“Bu daha basit bir şey olamaz mı,” dedim. “Örneğin, senin yoldaşlarından bazıları az önce sıraladığın nedenlerle, senin gibi bir insanı cezaevine tıkan demokrasiyi protesto etmek için bunu yapmış olamazlar mı?”

“Sanmıyorum. Öyle bir şey olsa duyardım. Ama şimdi söyledin de aklıma geldi, o siktiğimin buzdağını havaya uçurmak hiç de kötü bir fikir olmazdı. Onu gördün mü?”

Ona sadece bir taklidini gördüğümü ama şimdiden esrarına kapıldığımı söyledim. O hemen buzdağına, onun şeffaflığına ve beyazlığına ve temizliğine (benim onun mavimsi ve güzel olduğunu söylememe rağmen) atıp tutmaya başladı. Buzdağını Şili’nin dönüştüğü, dönüşmek istediği, badanalanmış dünyanın bir simgesi olarak görüyordu. Kansız, pis kokan eski ayakkabıların olmadığı, askeri botların olmadığı, ıstırabını unutmak isteyen, geçmişinin kapısını kapatmak is-

teyen, aynada aksini görmek istemeyen, kendisini daha az bağımsız yapacak çağdaşlığa koşmak istemeyen bir ülkenin boşluğunu bozacak, hiçbir şey olmayan bir dünya.

Onu mantıklı olmaya davet etmek istedim. Tüm garipliğine rağmen, karşımda Şili’de bana gerçekten saygı duyan, beni kullanmak istemeyen, hatta kullanamayan, birkaç dakika sonra bu acımasız odadan yüz kat daha sefil bir hücreye dönecek olan bir insan duruyordu. Bense sokaklarda serbestçe dolaşarak amcama tarif etmeye çalıştığım buzdağını yok etmeye çalışan insanı arıyor olacaktım. “Ne hissettim, biliyor musun? Ona bakarken sanki bana sonsuza kadar kaybettiğim bir şeyi, bir tür cenneti vereceğini sandım... ve bu duyuya kapılmakta yalnız değildim, babam da...”

“Haklısın, ikiniz de kirlenmemiş bir tabiat parçasında cenneti arıyorsunuz. Engels bir zamanlar bunun kullanım-değerini... en azından sanırım Engels’ti. Ama bak, dünyanın bütün buzu ve dünyanın bütün fuarları, bütün ömrünce çalışmış, bir yatağı, hatta kendisini avutacak bir el olmadan bir hendek dibinde tek başına ölmekte olan yaşlı bir adam kadar değerli değildir. O yaşlı adamın gülümseyerek ölmesi için dünyanın bütün müzelerindeki tabloları verirdim.”

Onunla tartışmayı kestim. İnandığı bir şey için cezaevinde yatan bir insanla tartışılmaz; onun yaşamak için ihtiyacı olan şeyi, yaptığıının buna değer olduğuna duyduğu inancı ondan koparıp alamazsın.

“Artık gitmem gerek, Tio Pancho.”

Beni kucaklarken vücudunun sarsıldığını hissettim.

“Bırak da buzdağını havaya uçursunlar, Gabriel,” diye kulağıma fısıldadı, sanki yeryüzünde bu son mesajıymış gibi. “O kahrolası şeyi havaya uçurmalarına yardım et.”

Onu bırakıp bir adım geriledim. Güzel adamdı, amcamdı ve deliydi.

“O buzdağının ölmesini görmek istediğimi sanmıyorum, Tio.”

“Ya oradaki kişi bir elimde dinamit, öbür elimde bir kibritle bensem? Beni önler miydin? Pablo Baron’un buzdağını kurtarmak için beni öldürür müydün?”

“Ben kimseyi öldürmedim,” dedim. “Bundan sonra da öldürmeye kalkacağımı sanmıyorum.”

“Başlamak için hiçbir zaman asla geç değildir.”

Bu iş giderek kötü bir gangster filmine dönüşüyordu. Ancak burada, Sevilla’da, işlerin nasıl bir şiddetle sona erdiği düşünülürse, bu konuşmanın âdeta bir kehanet olduğu anlaşılacaktı.

“Tekrar seni görmeye geleceğim, Tio.”

“Bir şey daha var, *nino*.” Tio Pancho Amcam, bir tükenmez kalem çıkartıp bir kâğıt parçasına birşeyler yazdı. “Seni tekrar bekliyorum, Gaby,” dedi. “Bu Pazar. Baban ve onun yaraklı konuşmaları olmadan gel de birbirimizi daha iyi tanıyalım.” Kâğıdı elime sıkıştırıp gitti sonra.

Ben kapıya doğru giderken bir gardiyan önüme dikilip elimde ne sakladığımı sordu. Bu herifler gördükleri kadar aptal değillerdi. Belki de benim gibi New Yorklu safdilleri aptal yerine koymak için uyuyor taklidi yapıyorlardı. Avucumu açtım, kâğıdın buruşukluklarını düzelttim, okudum ve “Amcamdan bir mesaj,” dedim.

“Buradan mesaj falan çıkarılmaz, gringo.”

“Bu özel bir şey.”

“Okumadan bunu bilemem, değil mi?” Sabırsızlıkla parmaklarını şaklattı.

Gardiyan amcamın mesajını heceleyerek okudu: “BU ÜLKEDE BİRİNİ YATAĞA ATMAK İSTİYORSAN ONU SEVMEKLE BAŞLASAN İYİ EDERSİN.” Yüzüme baktı. “Ne demek oluyor bu?”

“Ona sor. Ben yazmadım.”

“O deliye bir şey soracak değilim. Cristobal McKenzie’nin kardeşi olmasaydı, onun...”

“Ne yapardınız?”

“Ona biraz terbiye öğrettirdik.”

Solgun mahkûmları ve onların süzgün yüzlü akrabalarıyla gözleri kapalı gibi duran gardiyanların yanından geçerek dışarı yürürken bunun ne demek olduğunu düşünüyordum. Babam kırık metal detektörünün yanında beklerken koyu renk giysili bir kadınla konuşuyor, Polo da çevrelerinde dolaşıyordu.

“Hayır,” diyordu babam. “Özür dilerim ama gerçekten yapamam.”

“Bana sadece onun nerede olduğunu söyleyin, kayıp Enriquito’nun ölü ya da diri olduğunu söyleyin. Sadece onu. Evime gelin, onun odasına girin, yatağına oturun ve bana onu nereye götürdüklerini söyleyin. Yatağı, onu alıp götürdükleri gün olduğu gibi duruyor, Don Cristobal.”

“Kendi isteğiyle gitmiş olsaydı bu işi seve seve kabul ederdim. Bunu zaten konuştuk sizinle. Ama onu gizli polis tutukladı ve...”

“Onlara oğlumu her sorduğumda bana bir kızla gittiğini söylüyorlar. ‘Çirkin anasıyla yaşamaktan bıkip bir kızla kaçmış,’ diyorlar. Buna dayanarak işi alabilirsiniz.”

“Evet, hanımefendi,” dedi babam, gayet sakin bir sesle. “Ama bunun doğru olmadığını ikimiz de biliyoruz. Bu o zaman da doğru değildi ve yeni demokratik hükümetin onu resmen ölü ilan etmiş olmasıyla da doğru olmadığı kanıtlandı. O nedenle gerçekten...”

“Peki, cesedi nerede öyleyse? Ölüyse cesedi nerede, söyleyin bakalım. Ya da bana onun cesedini bulmamda yardımcı olun...”

“Benim artık gitmem gerek.” Babam dönüp kolumu tuttu.

Kadın ikimize de baktı. Gözleri ölüydü, ama yine de alev alev yanıyorlarmış gibi yaktı beni.

“Bu sizin oğlunuz,” dedi. “Oğlunuz olduğunu görebiliyorum. Onu alıp götürselerdi, ne...”

“Benim gibi bir dedektife giderdim ve o da bana şimdi size söylediğimi söylerdi: Ben kaçırılma olaylarına bakmam, siyasi olaylara bakmam, cinayet olaylarına bakmam.”

Kadın birdenbire, “Onu sevmiyorsunuz,” dedi. “Oğlunu zu sevseydiniz bana yardım ederdiniz.”

Babam karşılık vermedi. Beni çekerek dışarı çıkardı, kadının ölü ve alev alev yanan gözlerini arkada bırakarak arabaya götürdü.

Arabaya binince, “Şok olmuşsun,” dedi.

Ona bakışımı yanlış anlamıştı. Ben onun kadına davranışını kınıyor değildim. Benim o gece SoHo’da yaptığımı yapmıştı, bu tür acılara, sorunlara sırtını dönmüştü, tıpkı benim de döndüğüm gibi. Benim kırgınlığımın nedeni kadına değil, bana karşı tutumuydu, oğluna metelik vermediği gerçeği idi. Ben ona, onun sandığından daha çok benziyor olsam da.

“O kadına yardım edemem,” dedi. “Ona kimse yardımcı olamaz. Bana ilk olarak on beş yıl önce geldi, her fırsatta karşıma çıkar. Ona hep saygılı davranırım. Böyle şeylerden uzak, mümkün olduğu kadar uzak durmaya çalışırsın. Senin gibi. Sen de buradan gittin, sen ve annen ilk fırsatta buradan çekip gittiniz.”

“Ben o zaman altı yaşındaydım.”

“Daha önce dönebilirdin. Babaannen öldüğünde on dokuz yaşındaydın. Seni tutan yoktu. O nedenle mesafemi koruyorum diye beni suçlama.”

Kadından mı, benden mi, yoksa evinden kaçmış çocukların ıstırabı olan her şeyden mi uzak durduğu pek açık değildi. Onlara da bana yıllarca mektuplarıyla iletmiş sıcaklığı vermişti. Yoksa yaklaşık çeyrek yüzyıldır bir vajinadan dışarı girerek sıcaklığı ölü bir tavşarunki gibi akıp gitmiş miydi? Bütün şefkatini kendisinin herhalde hatırlamadığı o sonu gelmeyen Şili yastıklarında mı tüketmişti?

Ondan sonraki on beş dakika boyunca hiç konuşmadık. Trafikte sıkışıp kalmıştık. Kornalar çalınıyor, taksi sürücüleri

hakaretler yağıdırıyorlar, egzoz borularından Polo'yla babamın zaten motor çalışmadan önce yaktıkları sigaraların dumanıyla dolu arabaya mavi dumanlar doluyordu. Solumuzda kusmuk rengi bir Chevy'nin kendisine doğru gelen arabalara aldırmadan hızlanmaya çalıştığını fark ettim. Gelen arabalar ona çarpmamak için yana kaçışıyorlardı. Şoför, kararlı bir tavırla arkasına yaslanmış, cep telefonuyla konuşuyordu. Bir iki metre önümüzde durdu, geçtiği arabaların kendisine bir yer açmaları için sertçe kornaya bastı. Sonucun trafiği daha da sıkıştırmasına rağmen onlar da aynı sertlikle bunu reddettiler.

"Bu herif delirmiş," dedim. "Durumu daha da kötüleştirdiğinin farkında değil mi bu?"

Başka bir araba onu izleyip solumuzdan geçerken babam, "Herkesten önde olmak istedi," dedi. "Kendilerinden başkasını düşünmeyen insanlarla dolu bir ülkede olacağı budur."

"Görüyorum," dedim.

Babam bana baktı. Kendisine gönderme mi yaptığımı sanmıştı, onunla bana ve kadına mı? Benim alay ettiğimi mi sanıyordu? Niyetim ne olmuş olursa olsun, Cristobal McKenzie ters anlamayı yeğledi. Arabanın kapısını açarak, "Ben burada iniyorum," dedi. Erkek akrabalarından kaçmakla geçireceği bir gündü anlaşılan.

"Benimle Jorge Larrea'yı görmeye gelmeyecek misin?"

"Boşuna zaman kaybı," dedi babam. "Geç kaldım zaten... yapacak bir işim vardı." Onun ne olduğunu biliyordum, garson kız, ya da şurup gibi bir başka genç kadın, tadına bakılmak üzere yatağında bekliyor, babamın vücudundan süzülecek bir başka sıvı ısı parçacığı. Ya da benden kaçmak için bir bahane. "Polo, sen çocuğu Larrea'ya götür, sonra saat üçte gel beni al... bildiğin yerden."

"Bir dakika... Beni Amanda'nın evine kim götürecekt?"

"O iş halledildi, göreceksin," dedi Polo.

Babam, "Saat üçte," diye tekrarladi, arabadan çıkarken.

“Kayıp ikizler işini alacak mıyız?” diye sordu Polo.

“Para işimize yarar,” dedi babam. “Buzdağı şimdiye kadar başağrısından başka bir şey vermedi. Bu gece görüşürüz, Gabriel... bildiğin yerde.”

Ona ne demek istediğini, orasının neresi olduğunu sormadan gitmişti bile. Onun sıkışık arabalar arasından geçip korna sesleri, havada uçuşan küfürler ve egzoz gazlarından bir sis içinde kaybolduğunu gördüm.

“Çok zor günler geçiriyor,” dedi Polo. “Annenle pek bir ilerleme kaydettiğini sanmıyorum.”

“Bu seni hiç ilgilendirmez.”

“McKenzie’nin işi benim işimdir,” dedi Polo, sesinde hiçbir düşmanlık olmadan.

“Birlikte çok iş yapıyor musunuz?”

“Tonlarca. Yayılabiliriz, yeni dedektifler tutabiliriz, çok başka alanlarda da hizmet verebiliriz. Bu işte, herhangi bir işte değeri biçilemeyen şey nedir, biliyor musun? Markanın tanınması. Anne babalar Cristobal McKenzie’ye verilen bir işin sonucunun alınacağından emindirler. Ve her geçen yıl iş biraz daha kolaylaşıyor; bize iyilik borçlu pek çok aile var. Onlar olmasa bile, markalaşma, piyasadaki yerimiz bizi üste çıkarıyor. Tıpkı kadınlar gibi.”

“Kadınlar mı?” diye sordum. Sormamalıydım. Bu sadece ve sadece babamla konuşmam gereken bir konuydu, ama kendimi tutamamıştım. Eğer dün ve bugün esas alınırsa, büyük Cristobal McKenzie ile Yirmi Soru, hatta Bir Tek Büyük Soru oyunlarını oynamaya pek fırsat bulamayacaktım.

Polo başını salladı. “Kadınlar, Cara de Guagua.” Önümüzdeki araba bir karış ilerledi; trafik açılmaya başlıyor olabiliirdi. Polo neşeli bir şiddetle kornaya basıp arabayı hızlandırdı. “Kadınlar hep onun peşinde –eh, onda tılsım olduğunu biliyorlar, onları havaya uçurabilir, kendilerinden geçirtebilir, evet, kadınlar bunu biliyorlar. Ama sadece o değil, bir de markanın tanınmış olması var. Sayısını bilemeyecekleri

kadar kadını düzdüğünü biliyorlar ama ortada bir iddianın olduğundan habersizler –her şeyi öğrendiğimiz bu ülkede o da garip ya! Bütün bildikleri adamın esaslı olduğu, o kadarı da onlara yetiyor. Malı denemek, bu kadar gürültünün nereden koptuğunu öğrenmek istiyorlar. Böylece o daha sokmadan önce onlar orgazma, patlamaya hazır oluyorlar. İyi bir düzüşme istiyorlar ve beklentileri gerçekleşiyor; tıpkı McKenzie Dedektiflik Bürosu’nda olduğu gibi. Ama şöhret yaratmak çok zaman gerektiriyor, bunu da belirtmek isterim.” Araba şimdi iyice hızlanmıştı, Polo bindiğinden beri yaktığı üçüncü sigarasını, sokağın ortasında parlak yeşil avokadolar satmakta olan bir sokak satıcısının üstüne fırlattı. “Bir şeyi yaparak ün kazanmışsan, o şey *chancaca* olur –ve her şey ardından akar gelir. Öteki erkekler öyle bir dehşete kapılmışlardır ki, boynuzlu kocalar bile intikam almayı akıllarına getirmezler. İmza isterler. Öğüt isterler. Tabii, bunun bir de kötü yanı vardır, Cara de Guagua. Onun ne olduğunu biliyor musun?”

İçimde bir his onun bana söyleyeceğini bildiriyordu.

“Eğer kötü bir ün kazanırsan.. yani savaşta, iş dünyasında ya da kadınlar arasında... bu ün sana sonsuza kadar yapışır kalır artık. Bilmem anlatabildim mi?”

Anlatabilmişti.

Larrea’nın bürosuna gelmiştik. Bina sis ve hava kirliliği içinde parıldayarak yükselen koyu renkli camla kaplıydı. Polo’nun benimle yedinci kattaki Expo ’92 bürolarına gelmesini istemiyordum. Neyse ki o beni yalnız bırakıp, babamın dün oralardan tavladığı tombul kadını aramaya can atıyordu. Ben kibarlığı elden bırakmayarak, “Benimle gelecek misin?” diye sordum.

“Boşuna zaman kaybı,” diye babamın sözlerini tekrarladı.

“Larrea’nın karısını, koca götlü Pochita’yı zaten düzmüştük.”

“Babamın her düzdüğünü sen de düzer misin?”

“Hepsini değil. Ama idare eder işte. Sen de ona yaklaşırsan belki birkaç tane bulursun.”

Bu rahatlatıcı kehaneti savurduktan sonra da çekti gitti.

Buzdağı projesinin yapıldığı bürodan üç şüpheliyle çıktım. Hatta üç buçuk bile denilebilir. Bir sabah için hiç de fena sayılmazdı.

İlk olarak Jorge Larrea’nın kendisi. Dün geceki açılıшта viski susuzluğu çeken kalabalıkta Antarktika’dan getirilme buzdağıtan, operasyonun başında olan ve Şili’yi siestalar, felaketler ve kan banyolarıyla dolu bir Latin Amerika’dan ayırma saplantısına düşmüş gümüş saçlı adam. Şili’nin geçmişi özleyen, yardım dilenen tembel Che Guevara benzerleriyle değil de, Yeni Zelanda veya Hong Kong gibi çalışkan, sorumlu, becerikli insanlara sahip bir ülke olarak düşünülmesinin bir fırsatıdır bu, demişti. Özgüven. Bağımsızlık. Refah.

Expo ‘92’nin tasarlandığı 400,000 kutu, heykeller, ses- çeşitli bölmeleri bana gezdirirken bir yandan da kuramlarını açıklıyordu. Elime, üzerinde *El Tunel de los Sonidos* yazılı bir kaset sıkıştırdı. Bu kasette buzdağının bulunduğu pavyonu ziyaret edecek kalabalıkları karşılayacak sesler, Şili’yi temsil eden çoklu sesler vardı. Beni oda oda dolaştırdı, büyük ışık kemerlerinin altından, soluk krem rengi ahşaptan yapılma dolambaçlı koridorlardan, yarı saydam bakır tellerle parıltıyan tavanları olan odalardan geçirdi. Sonunda hevesli elini benim hevesiz omzuma dayadı (bu milli gelenek olmalıydı; yem olarak benim omzum ve çengel olarak da başkalarının parmakları) ve projenin kalbine geldik: Soğutma, onun projeyi yönetmeye talip olma nedeni.

Larrea bana buzdağını soğuk tutacak sistemin bir modelini gösterdi, kabloların ve düzeneklerin ve termostatların ve destek havalandırma deliklerinin çizimlerini de; çok dikkat etmem gerekirdi -sabotajcı buradan saldıracaktı- ama onca kafa karıştırıcı ayrıntıyı dinleyecek durumda değildim. Larrea,

buzdağının pavyonun tam neresinde olduğunu göstermek için üzerinde Şili bayrağı olan küçük ahşap kutudan bir parça soluk mavi bir kâğıt çıkarmıştı. Birinin büyük harflerle buzdağına tehdidi yazdığı kâğıt boyunda ve renginde bir kâğıt parçası ve şimdi yine büyük harflerle kâğıda BUZDAĞI yazmış ve bana uzatmıştı. Birden asıl kâğıdı Casa Milagros'taki blucininin cebinde bıraktığımı hatırladım. Yirmi dört saat önce ötekisini incelediğim gibi bunu da incelerken kalp çarpıntım neredeyse beni ele verecekti. Belki de mektubu o yazmıştı. Ama neden? Bütün dedektif hikâyelerinde belirtildiği gibi, bir neden olmadığı takdirde suç da olmazdı.

Sonra, sanki aklımdan geçenleri okumuş gibi her şeyi anlattı: Jorge Larrea'nın kendi projesine neden kötülük yapabileceğini.

"Bana 1988'de bu fikri getirdiklerinde artık generalin maliye bakanı değildim. Canım sıkılıyordu, yapacak bir şey arıyordum... Ama sana önce ailemden söz edeyim." Larrea merakla bana bakarken, ben çalışkan bir Yankee muhabiri olarak not almaya başlamıştım. "Babam elli yıl önce kimsenin yapılabileceğini sanmadığı bir şey yaptı: Bu ülkede buzdolabı imalatına başladı, hem de Şili markasıyla. Marca Conquistador*. Conquistador. Neden bu ismi koydu biliyor musun? Çünkü yirmi beş kuşak önce atalarım, 1532'de Şili keşfedildiğinde, buraya Diego de Almagro'yla birlikte gelmişti. O fetih seferi başarısız oldu. Ama ilk Larrea olan Pedro de Valdivia'yla bir daha geldiler. San Fernando geçidinde *cordillera*'yı geçerken atları soğuktan ölmeye başladılar. Daha tropik iklime alışmış Kızılderililer de ölüyorlardı. Birkaç ay sonra başka *conquistadore*'ler aynı geçitten geldiler ve karda donmuş atları yiyerek kurtuldular. İlk Larrea, işte o zaman bütün gücün buzla başlayıp buzla sona erdiğini öğrendi ve oğullarıyla torunları onun bu vizyonunu son-

---

*) Conquistador: 16. yüzyılda Meksika, Peru ya da Amerika'nın diğer bölgelerini istila eden İspanyol fatihler için kullanılan bir terim. (ç. n.)

raki kuşaklara aktardılar. Atalarım eğer emrinde yeteri kadar soğuk varsa besin maddelerinin sonsuza kadar saklanabileceğini düşünen ilk toprak sahipleriydi. *İndio*’larını dağlara gönderip şarapları için buz getirirlerdi. Yazın soğutulmuş şarap. Bundan iyisi olamazdı. Şu parmağı görüyor musun?”

Bana omzumu muncıklayan, az önce BUZDAĞI yazmış olan ve birkaç gün önce de COMMANDANTE yazmış olabilecek parmağı gösterdi. Parmağının rengi soluktu.

“Çocukken parmağımı derin dondurucuya sokmuştum. Ağabeyimle kim parmağını daha çok içinde tutacak diye bahse girmiştik. Ben kazandım, *carajo*. Parmağım o günden beri uyuşmuş halde ve duyarsız. Ama ona kimin buzu daha çok sevdiğini, kimin babamızın gerçek oğlu olduğunu, Andlar’daki o ilk seferde ayakları taşlardan kan içindeyken Calchaqui Kızılderililerinin saldırılarına rağmen kimin hayatta kalacağını gösterdim. Şimdi de buzu İspanya’ya geri götürüyorum. Onu geride kalan ve okyanuslara ve Amerika’nın çöllerine açılmaya cesaret edemeyen Larrea’lara götürüyorum. Onlara hayal bile edemeyecekleri kadar çok buz götüreceğim.”

İşte, ifşaat burada geldi. Sanki bir sırrı benimle paylaşmak istiyormuş gibi öne eğildi, buzdağını erimekten sözde alıko-yacak makinenin çizimleri ve modelleri üzerinden, “Eksik bir şey var,” diye fısıldadı. “Bu bir serüven, evet, bir serüven. Her şey aleyhimizde. Antarktika’ya gidebilir miyiz? Beyaz güzelimizi elde edebilecek miyiz? Yüzlerce ton buzdan, on metre yüksekliğinde dalgalar arasında yüzen bir dağı kırmaktan söz ediyoruz. Sonra, soğutma sistemimizin çalışıp çalışmayacağı sorunu var. Ama yine de bir şey eksik. Ne isterdim, biliyor musun? Birinin onu eritmeye kalkışmasını isterdim. Beklediğim bu işte.”

“Tehditler mi var?” diye sordum, sakinliğimi korumaya çalışarak.

“Henüz yok, lanet olsun. Ama umuyorum, bunun için dua ediyorum.”

“Birinin buzdağını imha etmesini mi istiyorsunuz?”

“Denemelerini istiyorum. Birinin benim onu sevdiğim kadar ondan nefret etmesini istiyorum. Bu beni canlandırır. Sana kendimi en çok ne zaman canlı hissettiğimi söyleyeyim. Bunu yaz da, yabancı okurların bir iki şey anlasınlar. Ne zaman, biliyor musun? Allende 1970’li yılların başında buzdolabı fabrikamıza el koymak istediği zaman. Evet, sosyalistler fabrikayı işçilere devretmek istediler. Sanki işçilerin fabrikasının nasıl yönetileceği konusunda bir fikirleri varmış gibi. Fabrikayı batıracaklardı. İstedikleri buydu. Biz de onlarla savaştık, canlarına okuduk ve kazandık. Şili, *pais ganador*, kazanmayı bilen ülke.”

Bana baktı.

“Biliyorum, biliyorum. Cezaevinde bir amcan var. Tarih ona hiç de iyi davranmadı. Bu ailen için de kolay değil. Ama o amcanın istediği olsaydı, şimdi hepimizin komünist bir diktatörlük terörü altında olacağımızı, Andlar’ın bizim Berlin Duvarı’mız olacağını unutmaya sakın. Allende devrilmeseydi ve amcan gibiler istediklerini elde etselerdi olacak olan buydu işte. Allende bir demokratı, ama aptaldı. Kerensky gibi. Onu kullanmak isteyenler, Sovyetler ve Kübalılar gibi kötü insanlardı. Ekonomimiz ise mahvolacaktı. Ne ekonomik mucize, ne yıllarca süren büyüme, ne dinamik orta sınıf; herkes iç kapayıcı üniformalar içinde, aynı marşa ayak uyduruyor olacaktı. Ama bunların hiçbirisi olmadı. Amcan kaybetti ve Şili kazandı. Şili fuarında öyle donuk üniformalar olmayacak. Gel, sana göstereceğim son bir şey daha var.”

Beni yandaki odaya soktu.

Belki de hayal aleminde yaşıyor, diye düşündüm. Belki mektubu heyecanlı olsun diye o yazdı ve sonra da yazdığını unuttu. Belki de kendini tehlike altında, onu ve buzdağını yok etmeye hazırlanan bir düşman karşısında hayal etmeye ihtiyacı vardı.

Düşüncelerim orada aniden kesildi. Odada beni kim bekliyordu dersin?

Amanda Camila.

Şaşkınlıktan neredeyse dilimi yutacaktım. "Senin burada ne işin var?" diye sordum.

Bir prenses gibi gülümseyen Amanda Camila, reverans yaparken, "Burada çalışıyorum," dedi.

"Hosteslerimizden biri de o," dedi Larrea. "En mutlu hostesimiz. Hevesli ve heyecanlı."

"Babam çalışmaya ihtiyacım olduğuna karar verdi," dedi Amanda mutlu bir sesle. "Ona karşı çıkamazdım ya."

Larrea sanki bir defile sunuyormuş gibi, "Şu giysilere bak hele," dedi.

Amanda Camila'nın üzerindeki hem üniformaydı hem de değildi: beyaz bir bluz, dizlerine kadar pliselerle inen kısa bir kahverengi etek, vücudunu gösteren ama aynı zamanda saklayan bir tür duman rengi önlük. Giysinin çok moda uygun ve şık olmasına şaşırmıştım, ancak tasarımcısı aynı zamanda cinselliği âdeta bastırmış, kumaşın altına gizlemişti. Sanki bir bakış atmaya davet ediliyordum da daha ileri gitmem, altında gerçekten ne olduğunu görmem hemen yasaklanıyordu.

O anda sarışın bir başka hostes içeri girdi. "Don Jorge, *Ministro* Baron ofis telefonunuzda."

"Oradan konuşurum öyleyse, Laura."

Beni iki kadının giysilerine hayran olmak için odada bıraktı. Kapıya doğru hızlı adımlarla giderken, "Yeni Şili bu işte, dostum," dedi. "Esnek, çağdaş, bireyci ve tek amaç uğruna birleşmiş." Laura'nın üzerinde baldırlarına kadar inen lacivert bir eşofman ve onu örten kahverengi bir önlük vardı, renkler aynı, sadece düzenleme farklıydı; her parça Amanda'nın ya da koridorlardan vücutlarını kâh gösterip kâh saklayarak geçen diğer hosteslerinkiyle değiştirilebilirdi. Laura

tam gitmek üzereyken Amanda, "Gabriel McKenzie'yle tanışmak istemiyor musun?" diye sordu.

Laura döndü. "McKenzie mi? Cristobal McKenzie'yle bir akrabalığı var mı?"

"Onun oğlu."

Laura'nın yüzünün gecesine bir hayvan gibi sıçrayan şehvetli bir bakış yakaladığımı sandım. Daha-sonra-beni-görmeye-gel daveti fısıldar gibi duran o bakış bana mıydı, yoksa yine efsanevi babam için vekil mi oluyordum? İçimde bir şey kadını soymaya başladı, beynimin içindeki babam onun giysilerini çıkarmaya başladı. Kadın ne yaptığımı gördü, yanağına bir öpücük kondurmak için eğildi, memelerinin konusunu aldım, o da sanki daha şimdiden sıcak bir duş altındaymışız da meme uçlarını göğsüme bastırdığını hissediyormuşum gibi kulağıma adımla fısıldadı. Yoksa hepsini uyduruyor muydum? Aklımı mı kaçıırıyordum yoksa?

Belki de çıldırırdım, kapıyı kilitler, kapının arkasına bari kat kurar, bir elime Laura'nın diğerine Amanda'nın memelerinden birini alır, benimle ve Sevilla'nın bütün erkekleriyle alay etmek için tasarlanmış o giysileri sıyıırırdım, belki sonunda başımı onların kasıklarına gömüp merhamet etmeleri için yalvarırdım da, fakat o anda bir mankene benzeyen sarışın bir genç Laura'yı arayarak içeri girdi. Onun da ceketi Amanda Camila'nın eteği gibi aynı hoş kahverengindendi ve siyah pantolonu, kravatsız erkeksi boynunda düğmeleri açık türkuvaz gömlekle tam bir tezat oluşturunuyordu. İlk gördüğüm anda nefret ettim heriften.

Ben o sabah için giyinmişim. Polisle bir daha takışmak istemediğimden ve modayı bilen bir New Yorklu muhabir olarak görünmeye kararlı olduğumdan, tersine giydiğim beyzbol kasketimi ve rengi solmuş blucinimi bırakıp üstüme bir takım elbise geçirmiş ve kravat takmışım; ama bu adamın Adonis ile Armani benzeri renk uyumu, daracık kalçaları, kendinden emin tavırları karşısında kendimi ıstırap verici

derede aciz hissediyordum. Neyse ki, yanımızda on saniye-den fazla kalmadı herif, Laura'yı aldığı gibi girdiği kapıdan çıkması bir oldu. Laura bana doğru son bir şehvetli bakış gönderdikten sonra odadan ve hayatımdan çıktı gitti. Ama önemli değildi: Amanda Camila odada kalmıştı ve bana sıkı sıkı sarılması Laura'nın kaybını fazlasıyla telafi ediyordu. Vefasız kalbim bu Keşif seferinde sadece ve sadece Amanda Camila'yı düzeceğimi hatırlattı bana.

"Geldiğin için ne kadar seviniyorum, bilemezsin, Gabriel." Benim için hiç de yeterli olmayan bir sürede kollarını gevşetti. "Burası o kadar sıkıcı ki."

"Sen hiç de o kadar sıkılmışa benzemiyorsun."

"Mutlu görünmem gerek. Bu gerizekâlların hepsi aynı." Ağzıma alıp seve seve bir saat emebileceğim büyüleyici başparmağıyla, dışarıdaki koridorda hosteslik görevlerini yapan ve hepsi de sarışın, hiçbir Şililiye benzemeyen seksi kızları gösterdi. "Bu yerden, bu aptal projeden nefret ediyorum. Birinin lanet buzdağını deleceğini umarım."

Culear. Mektuptaki sözcüğü kullanmıştı. Ve Larrea'nın bürosundaki kâğıtları kullanabilirdi. Bu işi yapacak kadar öfkeli -ya da babamın şaka fikri geçerli olacaksa muzip- görünüyordu.

Biraz daha kurcaladım. "Larrea'yı bayağı kandırmışsın öyleyse."

"Kandırdım. Ben herkesi kandırabilirim. Pinochet yönetiminde geçirilen yıllar esaslı bir eğitim oldu hepimiz için. Örneğin, babam benim ne düşündüğümü asla bilmez, beni Bayan Mutlu Zamanlar sanır."

"Değilsin demek?"

"Şimdi sen burada olduğuna göre, evet. Sen benim kaçış mazeretimsin: Seni eve yemeğe götürüyorum."

"Ne kadardır çalışıyorsun bu projede?"

"Başından beri sanırım. Babam, Larrea'yla bir yıldır çalışıyor. Neden sordun?"

"Merak ettim. Amerika Birleşik Devletleri'nde kamuoyunun bölündüğü bu kadar hassas bir projede sıkı güvenlik önlemleri olur. Ben burada bir tek bekçi görmedim."

"Güvenliğe gerek yok. Bazı insanlar buzdağını pek sevmeyebilirler..."

"Senin gibi."

"Ayrıca pek çok arkadaşım gibi. Ama onlar öyle... şiddet içeren bir şey yapmazlar, Gabriel. Bu ülkede şiddet çok konuşulur ama artık demokrasi olduğuna göre bir şey yapmazlar. Pinochet'yi birinin öldürmeye kalkışması için bile on yıl geçmesi gerekti."

"Peki, diyelim buzdağını eritmek istedin, bunu nasıl yapardın?"

Bu sözüme hiç de hoşuma gitmeyen sıradan bir kahkaha attı. "Buzdağını eritmek mi? Daha buzdağı yerinden çıkartılmadı bile. Hem nasıl...?"

Sanki bizi dinliyormuş gibi tam o anda Larrea, gümüş rengi kafasını kapıdan uzattı. "Gitme zamanı geldi, Amanda. Baban evde ve ikinizin de yarım saat önce orada olmanız gerektiğini söylüyor."

"İşim daha bitmedi," dedim. "Biz..."

"Önemi yok," dedi Larrea. "Öğleden sonra gel. Kimse *Ministro*'yu bekletmez. Nueva York'tan o muhabir *sobrin*o'su bile. Amanda, arabanı al ve genç Don McKenzie'yi on dakika sonra binanın önünde bekle."

"Benimle gelebilir."

"On dakika sonra dedim sana."

Kız istemeyerek de olsa gittikten sonra, Larrea bana dönerek sanki sıradan bir şeyden söz edermiş gibi, "Demek buzdağı konusunda kaygıların var, Gabriel?" dedi. "Birisinin onu eriteceğini düşünüyorsun, ha?"

Kapıdan bizi mi dinliyordu? Yoksa sadece bir tahmin mi yürütmekteydi? "Yok canım," dedim ben de, tabii olmaya çalışarak.

Beni kapıya doğru yürüttü. "Bence öyle."

"Bu fikri bana siz verdiniz. Belki de yazılmamak kaydıyla benimle paylaşmak istediğiniz bir şey duymuşsunuzdur."

"Hiçbir şey duymadım. Duymuş olmayı isterdim." Piposunu almak için bürosuna girdi. "Bu ülkede biz her şeyi duyarız."

Masasının üstünde karısının, güzel kıçlı Pochita'nın büyük boy bir resmini gördüm.

"Her şeyi değil," dedim.

"Bak, sana ne diyeceğim." Larrea beni asansöre kadar geçirip, *fatih* atalarına layık olduğunu kanıtlamak için dondurduğu parmağıyla düğmeye bastı. Babamın onu Fatihlerin Boy-nuzlusu yaptığını bilmediğini umdum, ama gayet formda görünen bu adamın Polo'ya hak ettiği bir iki tekme savurmasına bir şey demezdim. "Sen herhangi bir konuda bir şey duyarsan bana bildir, ben de bir şey duyunca sana bildiririm."

"Anlaştık. Ama siz birinden kuşkulanmış olmalısınız, yoksa..."

Asansöre binip de kapılar arkamızdan kapandığında Larrea, "Burada mikrofon yoktur," dedi. Sonra acı acı gülümse-di. "Projemiz ülkemiz gibidir, askeri rejim için çalışmış benim gibilerle Allendista olanları biraraya getirmektedir. Bunlar bu projenin kadroları, yaratıcı yetenekleridir. Mimarlar, film yapımcıları, sosyologlar, heykeltıraşlar... Çoğunu tanıyacaksın. Onlar da benim gibi yeni bir Şili istiyorlar. Ya da öyle diyorlar. Bütün bunların yapmacık olduğunu, öfkeli bir devrimcinin örgütümüze sızdığını düşünmekten kendimi alamıyorum. Bunlar kayda geçmeyecek, değil mi Gabriel?"

Başımı salladım. New York'taki hiç var olmayan gazetem, onun açıklamalarını asla yayınlamayacaktı.

"Kendine acıyan bir Şili'den bıktıklarını söyleyen eski devrimcilere güvenmiyorum. İlk başta onların buzdağını batırmak isteyeceklerinden kuşkulandım. Gemisinde bir sabotajcı olan Kolomb'a benzerdim sonra."

Artık sokaktaydık ve kenti sarıp sabahı kapalı bir griliğe dönüştüren hava kirliliği bile adamı düşüncelerinden vazgeçirtememişti. "Son zamanlarda içerde bir hain olduğu fikrinden vazgeçtim," diye devam etti. "Başka biri üzerinde duruyorum. Buraya kadar seni onunla tanıştırmaya geldim." O anda dün tanıştığım gazeteci Cristina Ferrer'in karşımıza çıkmasıyla sözü kesildi. Kadın, Larrea'nın yanağına bir öpücük kondurduktan sonra aynı töreni benimle de tekrarladı. "Gabriel McKenzie, bu ne hoş sürpriz böyle!" diye bağırdı. Beni kucaklayarak kulağıma öğle yemeğinde onlara katılmamı fısıldadı. Eğer katılmasaydım yemek öyle sıkıcı olacaktı ki! Şili'nin bütün kadınları gerçekten bu kadar sıkılıyorlar mıydı? Kadının soluğu ıslaktı ve anlaşıldığı kadarıyla benim o anda epey üzgün ve süzgün olan ünlü McKenzie cinsel organımla ikinci bir serüvenin peşindeydi.

Bütün bu süre boyunca bir kenarda durmuş, Cristina'nın erkeklerin yanaklarına öpücük kondurmasını hoşnutsuzlukla seyreden ikinci bir kadın görünce organımın daha da süzöldüğünü söylebilirim. Kadın uzun boyluydu, sert hatları olan bir yüzü vardı, giyim konusunda cimriydi ve hiç kuşkusuz kız kurusu giysileri içinde gizlenmiş vücudu da hem aksi hem de cimriydi.

"Gabriel McKenzie," diye adımı tekrarlarken, etini paylaşmaya davet etmeye niyeti olmadığı belliydi. "Sen Cristobal McKenzie'nin oğlu olmalısın."

Kucaklamam gereken bir akraba olmadığını umarak, "Evet," dedim. "Siz de...?"

Kadın hemen beni utandırarak yerin dibine batırmaya başladı. Babam adını kadının kampanyalarına vermeyi reddetmişti. Anladığım kadarıyla diktatöre karşı plebisite katılmamış, aşevleri kurulmasında yardımcı olmamış, güney ormanlarını Japonlardan kurtarma ve daha yakın zamanlarda balina avına geçici bir kısıtlama getirme çabasıyla ilgilenmemişti

Kadının saldırısını, benim babam olmadığını hatırlatarak önleyebildim sonunda. Hakaret çağılayanı, eğer dudaklarında dolaşan şeye o ad verilebilirse, birden yerini bir gülümsemeye bıraktı. Aile şerefini, Antarktika'nın Expo '92 taraftarları tarafından çirkinleştirilmemesi protestosuna bir imza vererek kurtarabileceğimi söyledi.

Bir protesto! Demek, Larrea'nın beni tanıştırmak istediği şüpheli buydu ve şimdi, zaten epey kalabalıklaşmış olan ufukta o da ortaya çıkmaktaydı. Bu kadın buzdağına yönelik tehdide herkesten daha uygundu. Bir de kendisine Expo '92 bürosundan mektup kâğıdı veren içeride bir suç ortağı varsa...

"Bunların protesto yağıdırmaktan başka işleri yoktur," diye kadınla alay etti Larrea. "Kimsenin okumadığı ve basıp dağıtmanın bir arazi alıp ağaç yetiştirmekten daha pahalı olduğu broşürler. Tabii, eğer gerçekten ozon tabakamızı kurtarmakla ilgileniyorlarsa. Öyle değil mi, Berta?"

Berta, Larrea'yı duymazlıktan geldi.

Bana dönerek, âdeta yumuşayan bir yüzle, "Bu dünya üzerinde oraya benzer tek yer kalmadı," dedi. "Oraya gittin mi sen hiç? Antarktika'ya yani?"

"Hayır, ama çok isterdim..."

"O da bizimle buzdağını getirmeye gidecek," diye söze karıştı Larrea.

Çevreci dostumuz, "Buzdağı yerinde güzeldir," dedi. "Ve hep orada kalmalı. Biz de onun orada kalması için elimizden geleni yapacağız."

Ben, bir şiddet eylemi kokusu alarak, "Her şeyi mi?" diye sordum.

Ancak şiddet ondan değil de, her yeni olayın beni bir öncekinden daha fazla şaşkına çevirdiği bu günde nereden çıktığı belli olmayan şişmanca bir adamdan geldi. En azından ben, adam suratının ortasına indirdiği bir yumrukla Larrea'yı yere serene kadar nereden çıktığını anlamış değildim.

Larrea burnundan kanlar akararak bir süre yerde yatarken, yumrukları hâlâ sıkılı adam, üzerine dikilmiş, ağzını sarhoşça yayarak konuşuyordu. “Bu sana ders olsun, *hijo de la gran puta*, sen ve siktirici *conchudo* buzdağın. Bir daha bana hakaret etmeden önce iki kere düşünürsün artık.”

Larrea’nın ikinci kez düşüneceği bir şey varsa, o da adama hakaret etmeyi kesmekti. Aksine, altmış küsur yılını hiç de belli etmeyen bir fırlayışla ayağa kalktı, sanki ringde menajeriymişim gibi gözlüklerini elime sıkıştırdı ve biri mideye, diğeri çeneye iki yumrukla herifi bir seksen yere uzattı.

Olay o kadar çabuk gerçekleşmişti ki, ne tepki göstereceğimi bilememiştim.

Cristina, Larrea’nın hâlâ kan fışkıran burnuna bir mendil bastırır, Berta da ayaklarımızın dibinde inleyen adama yardım etmeye çalışırken, “Kim bu?” diye sordum.

Larrea, “Bu *maricon*’u hayatımda görmüş değilim,” dedi.

Tam o sırada Amanda Camila’nın arabası acı bir frenle önümüzde durdu. Amanda ne olup bittiğini öğrenmek için arabadan inmeden, sanki camı televizyon ekranıymış, biz de onu eğlendirmek için bir oyun sergiliyormuşuz gibi bize baktı.

“Araban geldi,” dedi Larrea.

Larrea’ya polis çağırmanızı, onu hastaneye götürmemizi söyleyerek itiraz ettim. Ama o, beni bekleyen Subaru’ya doğru iteledi. Adamın bir şeyi olmadığını söyledi. Berta konusunu, planlamış olduğumuz gibi yemekte tartışacaktık.

Arabaya bindikten sonra Amanda Camila gaza bastı. Dikiz aynasından görebildiğim kadarıyla, tartışma kanlı kaldırımda çoktan başlamıştı; şüphelilerimden ikisi birbirlerinin boğazına sarılırken, üçüncü tatlı şüpheli arabamızı oradan uzaklaştırdı.

“Eh, senin buzdağına kötülük etmek isteyen olmadığı teorinin ömrü de bu kadarmış,” dedim.

“Sence bu olay buzdağıyla mı ilgili?”

“Değil mi?”

“Senin neyini seviyorum, biliyor musun, Gabriel? O kadar safsın ki. Tam bir gringosun. O yüzden, senin yanında kendimi güvende hissediyorum. Buradaki erkeklerin hepsi insanı muncıklamak, yatağa ya da arabanın arka koltuğuna atmak isterler.” Vites kolunu bırakan eli uzanıp hafifçe bana dokundu. Birden her tarafımı elektrik çarpmış gibi oldu. Bil-diğin o yerde bir sertleşme başlamak üzereydi. “Ama Gaby, seninle karşılaştığım anda sana güveneceğimi anladım,” dedi. “Bir kızın böyle bir arkadaşlığı hissedebilmesinin ne harika bir şey olduğunu hayal bile edemezsin.”

Benim sözde masumiyetimi övdüğü her kardeşlik sözcü-ğünün erkekliğimin hevesini bastıracağını sanırdın, ama benimki pantolonumun içinde giderek kabarıp dikiliyor, bir an önce fermuardan fırlayıp ona haksız olduğunu anında kanıt-lamak istiyordu. Amanda’nın sözünü keserek onun başına buyrukluğunu frenlemeye çalıştım. “Dur hele,” dedim. “Bu-nun benim az önce gördüğümle ne ilgisi var? Adam, Lar-rea’ya buzdağı yüzünden saldırdı, sen de...”

Amanda kırmızı ışıktaki durdu, elindeki cep telefonunu tuşlayarak karşıdan karşıya geçen ince yapılı bir gence el salladı. Herhalde bir arkadaşı olmalıydı ki, kahrolası herif de ona el salladı. Amanda ondan sonraki bir iki dakika o sarho-şun buzdağıyla hiçbir ilgisi olmadığını söyledi. Adam bir *combo en el hocico*’dan başka bir şey değildi. Şilililer benim hiç anlayamayacağım, hatta kendilerinin bile çoğunlukla anlamadıkları nedenlerle önlerine gelene saldırırlardı.

“O adam mı? Dün gece bir barda dördüncü şarap şişesini devirirken Larrea televizyona çıkıp törende zararsız bazı şey-ler söyledi, buzdağının bizim ne kadar soğuk ve çağdaş oldu-ğumuzu simgelediğine benzer laflar etti. Sarhoşumuz da bu-nu üzerine alınarak Larrea’nın ona karısının buzdağı kadar soğuk olduğunu söylediğini sandı ve Larrea sonra tıpkı ba-bam gibi her yurtsever Şililinin görevini yapması gerektiğini

söyleyince, bu *gallo* onun kendisini görevini yapmamakla, karısını son zamanlarda düzmemekle ya da annesini doğumgününde aramamakla suçladığını düşündü. Kafasında bu dumanlı düşüncelerle içtikçe içti, sarhoş arkadaşları Larrea'ya sıkı bir ders vermesi için kendisini iğneleyip durdular ve kahr-amanımız sabaha kadar uyuyamadı, sabah da ilk iş olarak o *huevon* Larrea'nın nerede çalıştığını öğrenip kendisini beklemeye başladı. *Conquistador*'un soyundan gelen adamımız da seni arabana bindirmek için sokağa çıkınca pat küt, *combo en el hacico*. Sersem herif ayılınca Larrea'dan neden bu kadar nefret ettiğini bile hatırlamayacaktır. Belki de öleceği güne kadar ona kin besleyecektir. Şili'ye hoş geldin, kıskançların ve kalbi incinmişlerin yurduna hoş geldin. Bunlar hep dağlar yüzünden oluyor; herkes karşısındakini küçültmek istiyor. Bugün olan da buydu. Seninle bire on, hatta bire yüz bahse girerim."

Tanrım, tam da babam gibi konuşuyordu. Bunu ona söyleme hatasını işleyince, Amanda Camila'nın heyecandan parlayan gözlerle babam hakkında sorular sormasının yolunu açmış oldum. Babamla anlaşabiliyor muyduk? Onunla ilginç bir yere gitmiş, özel biriyle tanışmış mıydım? Dün gece yağsünümü kutlamak için onunla çıkmış mıydım? Her an bir serüven bekleyen böyle bir babaya sahip olduğum için ne kadar şanslı olduğumu biliyor muydum?

Ben serüveni Tarzan'ın ağaçtan ağaca sallanırken aldığı risk olarak yorumlamayı yeğleyerek, "Eğer serüvenden söz ediyorsak, babamın diktatörlüğe karşı parmağını bile oynatmadığını düşünürsek senin baban çok daha büyük tehlikedeydi," dedim. "Yani, *sen* bile babamdan çok daha büyük tehlikeler içindeydin. Babam hiçbir şey yapamayacak kadar korkuyordu."

"O kadar da kötü değildi. Bunu söylememem gerektiğini biliyorum ama o günleri özlüyorum."

"Tehlikede olmaktan hoşlanıyor muydun?"

"Sen bunu anlayamazsın, siz uzaklarda olanlar asla..."

“Bir dene bakalım.”

Amanda yüzüme baktı, o ‘bir dene’deki ıstırabı ve yalnızlığı dikkatle dinleyip, güvenmeye karar verdi.

İlk başlarda dehşet vardı –bu sözcüğü kullanmıştı. Annesi ve babasıyla saklanırken, annesi daha ölmeden...

Amanda bir süre sustu, ben de sesimi çıkarmadım.

“Aklımı kaçıracak kadar korkuyor, aynı zamanda ölesiye sıkılıyordum. Bundan daha kötü ne olabilir, bilemiyorum. Bu durum ben dokuz ya da on yaşıma gelinceye kadar hiç değişmeden sürdü. Sonra protestolar başladı. Eskisi kadar korkuyordum yine, ama hiç olmazsa sokağa çıkıyorduk artık, evde bir canavarın gelip bizi almasını beklemiyorduk. Üstelik artık hayat doluyduk, yaptığımızı neden yaptığımızı biliyorduk.”

Deniz yeşili gözlerini bana çevirerek bu sırrını nasıl karşıladığıma baktı, sonra yine yola döndürdü ve karton kutularla dolu bir elarabası süren adama çarpmaktan kıl payıyla kurtuldu. O bir an içinde bende gördüğünden memnun kalmış olmalı ki, sözlerini sürdürdü: “Öfke çok güzel bir şeydi, Gabriel. İçimde onca öfke hissetmek ve kendimden emin olmak. Çocukken kötü biri olduğumu düşünürdüm. Hani, kendi kendine, yetişkinler gerçekten ne düşündüğünü, kim olduğunu bilseler seni sevmezler, diye düşünürsün ya! Sonra annem sanki beni cezalandırmak için öldü. Hepsi geçmişti artık, tehlike tüm kuşkuları silip süpürmüştü. Hayatımda ilk kez kendimi saf ve temiz hissediyordum.”

Sesinde duygusal bir samimiyet, evet, beni şaşırtan bir çıplaklık hissettim. Janice, sakın kıskanma ama, o an onu gerçekten sevebileceğimi düşündüm, başka birine giderken bana sergilediği cinselliği, benden yana dönerken üreme organıma sunduğu vücudunu değil de, onu. Ruhunun maskelerini çıkardığı o an, giysilerini çıkartacağı andan çok daha önemliydi. Onun bu dünyada kendisini düzmek yerine dinlemeyi tercih eden karşı cinsten birine duyduğu ihtiyacını görüyordum. Be-

nim o kiři olduğuma karar vererek beni onurlandırmıştı ve benimle asla sevişmeyeceğini dűřünmek, en azından o an için hiř önemli değildi; bu beklenmedik itimat için sonsuza kadar ilgisiz arkadaş rolünü oynamak zorunda kalmam da önemli değildi. Penisimin bacaklarınun arasında bűzűlmesini, boşalmak için attığı o acil çığlıkların azalmasını neredeyse sevinçle karşılıyordum. Ben de onunla aynı yerde bulunmuştum, tüm hayatım boyunca sırlarımı paylaşacağım birini aramış ama bulamamıştum. Ona sıkıntılarıımı söyleyemediğim, onun kalbini ve bacaklarını aıp yalnızlığımı iaine boşaltamadığım halde kendimi ona aıabildiğime ve Amanda Camila'nın benim iaiime girmesine seviniyordum.

"Ya şimdi?" diye sordum.

"řimdi büyük kötü Pinochet yok, kendimizi iyi hissetmemizi sađlayan *lobo feroz*'lar yok. Artık her řey grileřmiř. Babam, iyi ki öyle, diyor. Tehlike yok. Büyük projeler yok. Ve ben bir řey olmasını bekliyorum. Ne olursa olsun. Bir deprem, örneđin. Depremler hakkında ne dűřünüyorsun?"

Ona depremlerden ödűmün koptuđunu söyledim. řili'den ayrılmadan önce bir deprem olmuřtu ve ben yerin beni yutmak üzere aııldıđını dűřünműřtűm. Dadi'ma toprađın altında giderek bűyűyen dev bir yılan olduđunu ve ađzını aıacađını...

"Ben depremleri severim," dedi Amanda Camila. "Bir anda önemsizleşmemiz, sanki bir karıncaymışız gibi, Tanrı'nın derisinin üstünden silip atılmamız fikrine bayılırım. Sonunda bir şey olacağı duygusunu severim. Sonunda her şey sonsuza kadar değişecek ve hiçbir şey eskisi gibi kalmayacak. Doğa bize, kim olduğumuzu fark etmemizi, dişiyle tırnağıyla bu gezegene tutunan zavallı yalnız hayvanlar olduğumuzu söylüyordur. Ölmek üzere olduğum duygusundan hoşlanırım, elimden bir şey gelemeyeceği, bunun bana bağlı bir şey olmadığı duygusunu severim. Daha fazla, daha fazla, diye bağırırım. Daha fazla isterim, her şeyin patlama-

sını isterim, kıyametin kopmasını isterim. Sen de böyle şeyler hissettin mi?”

Onunla sevişseydim hissedeceğimi sandığım şeyleri tarif ediyordu –ama böyle düşünmek istemiyordum. Eriştiğimiz bu ortak barış adasını yıkmak istemiyordum. “Deprem sona erince ne yaparsın?” diye sordum.

Gülerek, “Kendi depresimini yaratırsın,” dedi. “İşleri gerçekten berbat etmeye çalışırsın. Ben öyle şeyler yapmışımdır ki....”

Buzdağını tehdit eden mektubu mu ima ediyordu? Kendinin *Commandante* olduğunu mu açıklamak üzereydi? Ondan başka sırlar da bekledim ama boşuna. Bunun üzerine ben onu deşmeye karar verdim. “Ne yaptın? Buzdağı projesiyle ilgili bir şey mi?”

Kuşkularımı sildi attı. Kısa bir süredir oradaydı. Antropoloji ve arkeoloji okumak istemişti, eski kabilelerin bilgeliğini ortaya çıkarmak, son kalanların zamanın başlangıcından günümüz insanlığına neler getirdiklerini araştırmak istemişti ama babası Şili’nin entelektüel kafasızlarla dolu olduğunu söyleyerek bu isteğine karşı çıkmış ve onu iş idaresi okumaya zorlamıştı. Eğer bir şirketi yönetmesini bilirse, değerli yerlileri için onları ölene kadar araştırmaktan daha fazla yarar sağlayacağını söylemişti. Üvey annesi Carola, babayla kıza arabuluculuk etmiş, Amanda’nın eğitimine bir yıl ara verip biraz para kazanmasını, sakinleşmesini ve bu sürenin sonunda hâlâ aynı fikirdeyse öğrenimi için gereken parayı vereceklerini söylemişti. Amanda’ya küçük bir armağan vermişler, bir Patagonya seyahati vaat etmişlerdi. Hatta iki seyahat. Amanda’nın hayali oraya gidip avcı-toplayıcılardan, kano insanlarından, soyları kurutulmuş aborijinlerden yaşayan bir örnek bulmaktı. Belki de beyaz adam gelmeden önce ülkenin nasıl olduğunu hatırlayan birini bulabilirdi.

“Özgür,” dedi Amanda Camila, kendinden geçmişçesine. “Belki de o kadar özgür oldukları için yerliler bende bir saplantı haline geldi.”

“Neden buralardan çekip gitmiyorsun?” diye sordum.

“Gitmek mi?”

“Evet, madem bu kadar nefret ediyorsun, çek git. Bir işe gir, bir oda kirala, bankadan borç falan al işte.”

Amanda arabayı birden bir benzin istasyonuna soktu, motoru durdurdu ve anahtarları benzinciye uzattı.

“Burası ABD değil, Gabriel. Burada çocuklar öyle şeyler yapmazlar. Benim gibiler yani. Kızlar sadece evlendikleri zaman evlerinden ayrılırlar. Aslına bakarsan, oğlanlar da.”

“Bu durum hiç değişmiyor mu?”

“Çok az. Yeterince hızlı değil. Benim de bunu kıracak cesaretim yok. Ev konforundan hoşlanıyorum. Yanlış bulduğum şeyler konusunda söylenip dursam da bu arabayı, evi, iyi yemekleri, güçlü bir babayı, küçük kardeşlerimi seviyorum...”

Anahtarları aldı, benzin parasını ödedi ve esmer pompacıya bahşiş verdikten sonra arabayı sürdü. Sonra da on iki yaşındayken başka bir benzincide olanları anlattı. Babasıyla yeni ilişkiye giren Carola’yla birlikte çıktıkları ilk günlerden biriydi. Benzincide durmuşlar ve genç bir sarışın adam benzin doldurmaya gelmişti. Yağlı üst baş, eller yağ kaplı, falan. Ama saçları saman sarısıydı ve gök mavisi gözleri vardı. Carola bu altın çocuğun ailesini tanıyordu. Çocuk zengin ailesinden kopmuş, evden ayrılıp kendi başına yaşamaya başlamıştı. Carola çocuktan sanki birilerini, kendi anne babasını öldürmüş gibi söz ediyordu. Amandita, şuna iyi bakmanı istiyorum, demişti. Her şeye sahip olabilirdi, oysa şimdi bir dilenci gibi yaşıyor.

Amanda dimdik ileri, toza bulanmış ağaçlar arasındaki yola baktı. “O günden sonra hep sonunda bir benzin istasyonuna düştüğüm kâbuslarını gördüm.”

“Çılgınlık bu. Kadın pompacı bile yoktur oralarda.”

“Çılgınlık olduğunu biliyorum ama insanı işte böyle hizada tutarlar. Yetişkinlerin parası vardır ve bizler de onların lanet olası istediklerini yapmalıyız. Sokakta polisle kavga etmek, evde ailenle kavga etmekten kolaydır. O yüzden babanın yaptığı işi, anne babalara nasıl karşı çıkıp çocuğu savunduğunu, kaçanların en kötüler değil, en iyiler olduğunu düşünmesini seviyorum.”

Önünde durduğumuz büyük yeşil bahçe kapısı, Amanda’nın uzaktan kumandaya bir kere basmasıyla açıldı. “Burada oturuyoruz,” dedi. “Burası bir *comunidad*’dır. Annem öldükten sonra, La Nana yanımızda çalışmaya başladığında taşındık buraya. Babamın, bütün sakinleri Pinochet’ye karşı olan bir sitede oturması gerekiyordu –burada yirmi ev vardır, Santiago’daki bazı *comunidad*’lardan daha fazladır. Askerler gelip de oturma odana silah doldurup sonra seni terörizmle suçlarsa ya da sadece tutuklamaya gelirlerse burada pek çok tanıgın, pek çok dostun olurdu.”

“Gayet güvenli bir yer olmalı.”

“O zamanlar öyleydi. Gerçek bir birlik vardı, hepimiz aynı bokun içindeydik. Şimdiyse başkasının işine karışılmayacağına bilmeyen sersemlerle doludur.”

Amanda vites değiştirdi, kapıyı geçti ve kapının arkasından kapanmasını bekledi. Fakat kapı kapanmadı. Kumandaya birkaç kere bastı. Nafile. “Gabriel, sana zahmet in de kapı,” dedi. “Usta dün gelip onarmıştı ama yine bozuldu galiba. İşte, böyle bir modern ülkeyiz.”

Kapıyı kapatırken, bir gün önce buzdağı töreninin dışında durup *Ministro*’yla konuşmak isteyen Don Jacinto’yu gördüm. Bir ağaca dayanmış, sigara içiyordu. Eski dostmuşuz gibi bana el salladı, ben de ona karşılık verdim.

Adam hakkında tam Amanda Camila’ya bir şey söyleyecekken başka bir şey gözüme takıldı: Yapraksız ağaçların ardında boş bir beton yüzme havuzu vardı. Yanımdaki kızı orada mayosu içinde, güneş altında, en mahrem yerleri di-

şında tüm vücudunu bronzlaştırırken düşündüm. Henüz kimsenin görmediği o soluk beyaz yerlerini düşündüm, soğuk suda kulaç atışını gözlerimin önüne getirdim. Havuz, özgürlüğüne karşılık aldığı şeylerden biriydi.

"Hiç olmazsa havuzunuz var," dedim.

"Ben kullanmıyorum," dedi. Sesi birden sertleşmişti.

"Yazın bile mi?"

"Eğer bir kez olsun..." Dudaklarını ısırdı. "Boşver."

"Neyi boşvereyim?"

"Her şeyi. Hepsini unut gitsin."

"Hey, bu sadece bir havuz. Neden..."

"Bak, o *conchudo* havuz hakkında konuşmak istemiyorum, tamam mı? Benim mahremiyetime saygı gösterir misin, lütfen. Yoksa burada yaşayan serserilere mi benzeyeceksin sen de?"

Amanda yemek sırasında daha da aksileşti. Dadı'nın servisini yaptığı yemekler onu keyiflendirmeliydi. İnsanın burnuna, sonra da boğazından aşağı gelen o kokularla kimse uzun süre karamsar kalamazdı –bunlar Restaurant Milagros'da verilenlerden daha iyiydi; bu *palta reina*, bu *pan amasado* ve bu *pollo arvejo* ile *arroz con leche*, annemin uzaklardaki New York'ta sunduğu o soluk taklitlerin gerçeğiymiş ve Amsterdam Avenue'da bunları yutan o gringolar asla bu tadı bilemezlerdi. Dadı asla onlara bunları pişiremeyecek, asla bir uçağa binip New York'a gitmeyecekti. Ama Amanda Camila suratını asmış, ekmeğiyle oynayıp duruyordu.

Doğrusunu söylemek gerekirse, babası da onu rahatlatıyor değildi. "Larrea'yla görüşmen nasıl gitti?" diye sordu bana. Amanda'nın daha eleştirel olmaması, onun belli ki ne büroda ne de evde yüksek sesle dile getirebildiği bakış açısını sunmamı istediğini hissettim. Bu nedenle, insanların Expo '92'de sunmak istedikleri Şili imajının, geçmişin izlerini, özellikle kızılderili geçmişin, milli kimliğin kızılderili köklerinin izlerinin silinmesi üzerine kurulu olduğunu söyledim.

Bunu söyler söylemez de Amanda Camila yerinden kalktı, bir adım gerileyerek babasının görüş alanından çıktı ve başını şiddetle sallayarak beni teşvik etti.

“Gabriel, sakın bana *intelectuales*’lerden biri olduğunu söylemeye kalkışma,” dedi Pablo Baron. “Bak, Gabriel, ben onları iyi tanırım. Lanet olsun, ben de onlardan biriydim. Bu insanlar VCR’larıyla, cep telefonlarıyla ve son model buzdolaplarıyla konfor içinde yaşarlar ve kendilerine verilen hizmette beş dakikalık bir aksama olursa kıyameti koparırlar. Kablo TV, faks makineleri, www’leri olmadan yaşayamazlar. Kızılderililer için ne isterler, biliyor musun? O iki, yüzlüler yerlilerin efsanevi, var olmayan, yeniden canlandırılması imkânsız, yoksul kızılderili geçmişine gömülüp kalmalarını isterler. Antika Mapuche köylerinde onları ziyaret etmek, antika ve sahte Mapuche şarkılarını dinlemek isterler. Buna karşı çıkmaya cesaret edersen, Kızılderililerin herkes gibi refah ve ilerlemeyi paylaşmayı tercih edeceklerini söylersen, o sözümona Kızılderililer –çünkü Şili’de sayıları aslında çok azdır...”

Ministro’nun sözünü kestim.

O söylevine başlar başlamaz, arkasındaki Amanda Camila yalandan striptize başlamıştı; şehvetli bir tavırla düğmelerini birer birer çözüyormuş gibi yapıyor, expo giysisini çıkarıyor, sessiz beden diliyle babasının söylediği her şeye bir yorum getiriyor, eliyle bana öpücükler göndererek sözlerine karşı çıkmamı işaret ediyor, müstehcen bir şekilde bacaklarını havaya kaldırıyordu. Bu töreni başka yerde, sadece benim için tekrarlamasını umuyorsam, babasına karşı isyan fantezilerini oynamam gerektiğini ve onun da benim fantezilerimi böyle ödüllendireceğini mi söylemek istiyordu? Bir an için birbirimizi anladığımız hayaline kapıldım.

“Özür dilerim ama, Tío Pablo, dün sokaklarda pek çok insan gördüm ve New Yorklu bu muhabire göre hepsi Kızılderiliye benziyordu,” dedim.

“Serap görmüşsün,” dedi Pablo Baron. “Yerli gibi görünürler ama değillerdir. Git, kendilerine sor. Biri bile tek kelime Mapuche bilmez, ne bir *ruca*’da yaşar ne de *machí* büyücülere inanır. Onlar da bu ülkede yaşayan herkesin istediğini isterler: kötü bir ekonominin altına ezilmemek. İş, akan su, araba, renkli televizyon, iyi giyinmek; istedikleri budur işte. Çocuklarının diğer çocukların sahip olduğu şansa sahip olmalarını, internette senin dergini okumalarını isterler. Amanda Camila’nın sahip olduğu fırsatları yani, öyle değil mi, *amorcito*?”

Pablo Baron arkasına dönünce Amanda Camila bir hareketin ortasında durdu, bacağını kaşıyormuş gibi yapıp tekrar masaya oturdu, belki de hassas yerliler konusundan uzaklaşmamızdan memnun olarak babasının beni işim hakkında sorguya çekmesini izlemeye başladı. Janice, belki de ikimizin projesi olan, bizim *Whatever* dergimizde başka birinin, senin, olduğunu söylemek yanılttı. Bunu Amanda Camila’yı kıskandırmak için değil, babasının internette böyle bir şey için gerçekten bir alan olup olmadığını sorması nedeniyle söyledim ve başkalarının, özellikle de senin, planımız için finansman bulacağından emin olduğunu bildirmek istedim. Evet, bu biraz da yalandı ama onun beni kendi başıma iş yapabilen biri olarak görmesini istemiştim. Amanda’nın bir dakika önceki neşeli hali gitmiş, yine suratı asılmıştı. Belki de bir kadının ortağın aynı zamanda yatağını da paylaştığını düşünüyordu. *Ministro* konuşmasına şöyle devam edince senden iyice soğudu: “Gabriel’den bir şeyler öğrenebilirsin. Bir şeye karar verince neler olacağını gör, işte. İş idaresinin ne kadar yararlı olacağını anladın mı şimdi? Bak, bu Janice, hayatında ne yapacağını biliyor. Milagros, yemekteki ustalığıyla kendine nasıl bir meslek yarattı.”

O sırada Nana tatlıyla geldi ve Amanda Camila’nın önüne kocaman bir kâse yerleştirerek, “En sevdiğin şey,” dedi. Ama bu bile kızın, o üzerine tarçın ekilmiş ballı pirinç tatlısı-

nın keyfini çıkarmasına yetmedi; oysa babasıyla ben, daha biraz önce Tanrı'nın Son Yemek olarak emredebileceği şeyleri tıkabasa yememiş gibi o anda saldırdık tatlıya.

Ancak açgözlülükle bir girişimde daha bulundum. Amanda Camila'nın hoşnutsuzluğunu hissederek ortağımın -yani senin, Janice ve sana ortağım dediğim için özür dileirim- ondan öğreneceği birkaç şey olduğunu söyledim. Zor günler geçirmiş bir kızıdan biz gringolar çok şey öğrenebiliriz. Ama babası kızın konuşmaya çekilmesine izin vermedi. Hemen dümeni ele aldı ve bana kızının kahramanlıklarını anlatacağı yerde aslında her şeyin bir tür eğlence olduğunu söyledi. Artık karanlığa uzanan ciddi hikâyeler yerine, direnişin komik yanlarını anlatma zamanı gelmişti.

Ondan sonra uzun bir hikâyeye başladı. Bir gün bir köşe-başında durmuş, Amanda Camila'yla annesinin bekledikleri güvenli eve kendisini götürecek bir *companero* bekliyormuş. Direnişçilerin birbirlerini tanımak için kullandıkları bir parola varmış ama Baron her nasılsa bu parolayı unutmuş. Yanına bir yabancı gelip de sigara isteyince Baron yanlış cevabı vererek sigarası olmadığını söylemiş. Adam gitmiş, beş dakika geçmeden gelmiş ve ikisi de vitrinlere bakar gibi yapmışlar. Sokağa çıkma yasağı saati yaklaşıyormuş. Yabancı beklediği kişi olmalıymış, ama ya gizli polis adamı yakalamış da kendisine bir tuzak kurmuşsa? Adam bir paket çıkarmış, bir sigara yakıp Baron'a da bir tane uzatmış. Baron sigarayı alıp teşekkür etmiş, ki bu da yanlışmış. Baron yabancıyı kuşkulandırmamak için sigarayı içmeye başlamış. Ama hiç sigara kullanmadığından öksürmeye başlamış, iki adam kuşkuyla önce birbirlerine sonra iki serseri gibi önlerinde duran vitrinlerdeki çamaşır makinelerine bakmışlar. Adam yavaş yavaş çekilip köşeyi dönmüş. Baron adamın buluşacağı kişi olmadığını, artık hapı yuttuğunu, kaçacak yeri olmadığını, az sonra askerlerin sokakları dolduracağını ve iki ayaklı olup

uzaktan yakından insana benzeyen her şeyi tutuklayacaklarını düşünmüş.

Ministro, gözlüklerinin ardından bana göz kırptı.

“Peki, ben ne yaptım dersin? Kitaptaki bütün kuralları çiğneyip arkasından koştum, tam arabasına bineceği anda yetiştim ve ona dedim ki – Amanda, Gabriel’e ne dediğimi söylesene.”

“Kahrolası parolayı unuttum, *huevo*,” dedi Amanda, baştan savma bir tavırla. Hikâyeyi bin kere dinlemiş olmalıydı.

“Öyle dedim işte. Ve adam ne dedi, biliyor musun? ‘Ben de unuttum, *huevo*.’” Baron gülerken yuttuğu iri bir parça *arroz con leche* yüzünden neredeyse boğulacaktı. “Biri direnişin hikâyesini kara mizah olarak yazmalı!”

“Hiç korkmadınız mı?” diye sordum.

“Korktum elbette. Ama korku sıkıcıdır, korku hep aynı şeydir. Zekâysa bambaşka bir şeydir. Bak, sana bir gece ne olduğunu anlatayım. Güvenli bir evdeydim -o ilk aylarda iki günde bir ev değiştiriyordum- ve bana sığınacak yer veren umut verici o kadın...”

“Hayır, baba. Ona bu hikâyeyi anlatamazsın.”

“Küçük kızım bu hikâyeden hoşlanmaz,” dedi Baron. “Çocuklar anne babalarının cinsel yaratıklar olduklarını asla kabul etmezler.”

Amanda Camila ayağa kalktı. “Ben gidiyorum. Expo bürosuna.”

“Tamam,” dedi *Ministro*. “Gabriel’i ben götürürüm. Sen önden git.”

Kız bir hışımla çıkıp gitti. Onun gittiğine sevinmiştim. Aksi tavırları devam edecekse onunla yola çıkmak hiç hoşuma gitmezdi. Ayrıca Baron’un anlatmaya başladığı hikâye ilgimi çekmişti. Şakacı bir tanrının ya da Guevara’nın hayaletinin bana yanlış babayı vererek bir oyun oynayıp oynamadığını da düşünmüyordum değilim. Bir baba olarak Baron, bana gayet iyi rehberlik edebilirdi.

“O evdeydim ve ev sahibim de o şahane *mina*’ydı –sana şunu da söylemeliyim ki, kaçak olmanın belli bir çekiciliği vardır. Kadınlar avlanan erkeklerden hoşlanırlar. Seni koruyabileceklerini hissederler, hepsinin içinde bir ana vardır. Benim işi bitirmek için sadece bir gecem vardı ve onu nasıl yatağa atacağımı bilemiyordum. Kadın senin hayatını kurtarıırken onu kızdırmayı, senin bundan yararlanmak istediğini düşünmesini istemezsin. Aslında istediğin odur, her avantajdan hem de bolca yararlanmak istersin ya. Tabii belki de oradan gitmeden ona yanaşmazsan, romantik imajını gerçekleştirmezsen ona da kızabilirdi. Bu defa ikisini de yapıyor, hem imalarda bulunuyor, hem geri çekiliyordum ki, aşağıda sokakta bir gürültü koptu ve hizmetçi kız koşa koşa gelip askerlerin ev ev arama yaptıklarını söyledi. Kadınla birbirimize baktık, elini tuttuğum gibi yukarı yatak odasına götürdüm. Soyunmaya başladığımızda kadın, sadece öyle görüneceğiz, değil mi, dedi. Elbette, dedim. Aşağıda kapıyı dipçiklediler, hizmetçinin kapıyı açtığını duyunca biz hemen yatağa atladık ve ben kadının üstüne çıktım. Yalandan yapacağız, değil mi, dedi o. Ben elbette dedim ama korkudan kamışım öyle bir sertleşmişti ki, kadın âdeta bundan hoşlanır gibiydi ve askerlerin yukarı çıktıklarını duyuyorduk. Ben kapı açıldığında gözler önünde olmamız için örtüyü üstümüzden attım. Kapı açıldı, ikimiz de döndük, kadın ve bu Pablo. Epey terlemiştik ve içeri dalan yüzbaşının ardındaki hizmetçi, bizim rahatsız edilmek istemediğimiz konusunda onları uyardığını söyledi ama yüzbaşmayı durduramadığı için özür dilemeye başladı. Yüzbaşı içeri girdiğinde ben kalkıp iniyordum ve kadın da gerçek veya yalandan inilti çıkarıyordu. Yüzbaşının yüzü kızardı, bir adım geriledi, ben soluk soluğa, bir dakika, hemen bitiyor, bir dakika, dedim. Ama yüzbaşı tamam, bir şey yok dedi ve kapıyı kapatıp askerlerini aldı gitti.

Pablo Baron susup göstereceğim tepkiyi bekledi.

“Peki, onlar çıkınca devam ettiniz mi?” diye sordum.

Yanında esmer bir hizmetçi kız olan Nana tabakları toplamaya gelmişti. Pablo Baron onlar işlerini bitirip gidene kadar bekledi, sonra eğilip, "Hiç kimseye anlatmadığım bir şeyi duymak ister misin?" diye fısıldadı.

Başımı salladım.

"Devam edip etmediğimi sordun? O kadın... Carola'ydı?"

"Carola mı? Karınız mı?"

"Karım. Hem bu küçük olayı sana anlattığımı duyarsa öfkesinden küplere biner. Annesi ve eski kocası dahil, herkes bizim yıllar sonra tanıştığımızı sanıyor. Gördüğün gibi, askerlerin yaptıkları her şey kötü değildi, Gabriel. Eğer o gün o evi basmasalardı ben Carola'yla yatağa giremeyecektim ve hayatımın kadını kaybedecektim. Ama senin bana sormak istediğin bir şey var. Sor bakalım. Bir şey sormak istediğini anlıyorum..."

Ona bir kadının istekli olduğunun, hayırının ne zaman evet, belkisinin ne zaman evet, evetinin ne zaman sadece buraya kadar, daha ileri gitmek yok anlamına geldiğinin nasıl anlaşılacağını sormak isterdim. Ama o soruları bir gün büyük McKenzie'ye soracağımı, hepsini onun yanında öğreneceğimi umuyordum. Baron'a bir sorum vardı yine de.

"Amanda Camila biliyor mu?"

"Sen ilksin dedim ya. Kızımın yine aksiliği tuttuğu için sevindim. Böyle surat asınca onun Patagonya'da bir arkeoloji kazısında kemikleri incelemesini isterim, burada olmasın da nerede olursa olsun. Eğer kalsaydı hikâyenin sansürlü şeklini anlatacaktım, adını bile hatırlamadığım kadınla nasıl yatağa girdiğimizi, nasıl yapmadan yapar gibi yapıp o sersem yüzbaşıyı kandırdığımızı anlatırdım. Amanda artık yataktan çıkmanın, yatağa girmekten güç olduğunu anlayacak yaşa geldi. Ama annesi sağken benim o kadına gitmeye devam ettiğimi, hikâyedeki kadınla Marta ölünce evlendiğimi kimse bilmez. Bana ikizlerimi veren kadınla." İki oğlu aklına gelince gülümsedi. "Haydi, gel onlara bakalım. Sonra da gitme-

miz gerek. Başkanı bekletmenin de bir sınırı var. *Sabrino*'m yuvasına dönmüş olsa bile."

Başlarında Nana'nın, benim de söyleyişini hatırladığım "*Arrouro, mi nino, arroro, mi sol, arroro, pedazo de mi corazon*" ninnisini okuduğu çocuklar iki beşikte uyuyorlardı. Nana onlara güneşim, kalbimin parçası diyordu, tıpkı bana, Milagros'a ve on yedi yaşında dadılığına başladığı Milagros'un annesine seslendiği gibi. Ona benzeyen biri aynı sözcükleri bu kadar küçükken Pablo Baron'un kulağına da fısıldamıştı. Pablo Baron onları okşadı, bak gerçek bir baba çocuklarına nasıl özen gösterir dercesine göz kırptı.

Kapıya doğru giderken Dadı elimi tuttu.

"*Mi nino,*" dedi. "Yarın öğlen yemeğe geleceksin. Sana *sopa de lentejas, congrio frito, leche nevada* yapacağım. Sadece ikimiz, benim mutfağımda. Onsuz... ve onlarsız." Pablo Baron'u ve duvarda Domuzcuk, Miki Maus ve ikizlerin sakın uykusunu bekleyen Şili Condorito'sunun yanında asılı duran Amanda Camila ve Carola'nın resimlerini gösterdi.

Kendi evinde istenmemeyi nasıl kabulleneceğini görmek için ülkenin ikinci en güçlü adamına baktım.

"İdare onundur," dedi. "Bu evde Nana ne derse o olur. Gerçek patron odur."

Belki. Ama arabada patron yine o oldu. Şoförüne araba hareket eder etmez sigarasını atıp, kollarını yel değirmeni gibi sallamaya başlayan Don Jacinto'yu görünce frene basmamasını emretti. Kendisine o yaşlı adam hakkında bir şey soramadan telefonla konuşmaya başlamıştı bile. "Arjantinliler bu buzdağı işine çok bozuldular," dedi. "Bolivya deniz kuvvetlerinden de gizli bir protesto geldi. Denizi olmayan bir deniz kuvveti, bak hele!" Sonra bir işçi sendikası başkanıyla konuşup grevin çok uygunsuz olacağını, *el presidente*'nin ortalığı sakinleştirecek her şeyi takdir edeceğini bildirdi. Sonra da bir albayı aradı. "Hayır, *el General*'in kaygılanması için hiçbir neden yok. Oğlunun banka hesabının araştırılmayacağı konusunda

bizzat ben kendisine güvence verebilirim." Bana göz kırptı. "Çalıştığım için kusura bakma, biraz geç kalmıştın da ondan."

Devlet işlerini benimle öğle yemeğine çıkmak için erteleme-
mesi beni doğal olarak gururlandırmıştı, ancak kızının söyle-
diği ya da yüzümün kendisini öyle olduğuma inandırdığı
kadar saf değildim. Baron benden bir şey istiyordu. Acele te-
lefonları arasında buzdağı soruşturmasının nasıl gittiğini so-
runca da ne istediği ortaya çıkmış oldu.

İki katlı büyükçe bir evin önünde durduğumuzda, şoför
buranın kısa zaman önce bir bilgisayar onarım atölyesine dö-
nüştürüldüğünü bildirdi. "Bundan iyisini bulamazsınız," de-
di. "Kardeşimin bir arkadaşıdır. Sizi Simon Sierra'nın
gönderdiğini söyleyin."

Bir ayağımı dışarı atmışken, "Buzdağı soruşturması mı?"
diye sordum.

"Evet. Hiçbir şey bilmiyorum. Ignacio'ya babanın yaptık-
larını bana bildirmemesini söylemiştim. Böylece anlaşmanın
bana düşen yanına ben uyuyorum ama Cris'in bu sabah o
mektubu yazan namussuzu bulmak için aynı şeyi yaptığın-
dan pek emin değilim."

Ministro'ya hemen döneceğimi söyledim. Resepsiyon
masasının ardındaki zarif elli, uzun mor ojeli tırnaklı genç
morenita bilgisayarım için fiş yazarken Baron'a ne cevap ve-
receğimi düşünüyordum. Babamın adını duymamış ve bu
McKenzie'nin aile standartlarına uymak zorunda kalacağı
sonucuna kendiliğinden varmayan bir kadınla karşılaşmak
gerçekten iç rahatlatıcı bir şeydi. Pablo Baron'un sorusunu
düşünüyor olmasaydım kadınla flört ederdim. Onun varlı-
ğını babamın yatağa atmadığı milyonlarca Şilili kadın, hatta
başka milletlerden milyarlarca kadın olduğunun kanıtı sa-
yardım. Ama bu özgürleştirici düşünceye zamanım yoktu:
Ministro arabada, babamın arkasından gammazlık edip et-
meyeceğimi öğrenmek üzere bekliyordu.

Edecektim ve ettim de.

Büyük Cristobal McKenzie'nin benim varlığının lanetli kökeni olan iddiayı kazanmak için mektubu Pablo Baron'un kendisinin gönderdiğinden emin olduğunu söylemedim elbette. Ama diğer her şeyi anlattım: O sabah benimle Larrea'ya gelmemişti, şu anda a ıklayamayacağım önemli ipuçlarını kaçırmıştı (Larrea'nın açık mavi kâğıt stoğunu ya da Amanda hakkındaki kuşkularını söyleyecek değildim). Başka şeylerle, kadın işleriyle, meşgul olduğunu anlattım.

Sevilla-Expo'92 bürolarının bulunduğu binanın önünde durduğumuzda, " nemli değil," dedi Pablo Baron. "Sen bu komplonun ardında kimin olduğunu araştırıp ilerlemeleri bana bildirdiğin sürece hiç önemli değil. Haftaya Amanda Camila'yla Patagonya'ya gidiyorum. Ona bir armağan –gerçekten çok uslu davrandı. Sen de gelmek ister misin? Buzdağı operasyonu için güvenlik teftişi. Belki Cris'i de bize katılmaya ikna ederiz, onu gemiye bindirecek bir yol düşünürüz."

Kulağıma müzik gibi gelmişti. Pis işi *Ministro* yapsın, arkadaşını buzdağıyla ve bu arada benimle zaman geçirmeye zorlasın. Baron'u gönülsüz babamla aramda bir bağ kurmamda da bana yardımcı olmaya zorlayacaktım.

Tabii, planlarımın mucizevi bir şekilde nasıl da gerçekleşeceğini bilemezdim: İki hafta geçmeden ikinci, daha sonraki aylarda üçüncü, dördüncü ve beşinci mektupların geleceğini nereden bilebilirdim. Her Salı günü, açık mavi kâğıt üzerinde buzdağını tehdit eden bir mesaj. İkinici mektup geldiğinde Baron'un bizi odasına çağıracağını ve yeni mektupla büyük McKenzie'yi suçluyu gerçekten aramaya zorlayacağını da bilemezdim.

Fakat ben o sırada Patagonya'ya gitmiştim ve mektubu kimin gönderdiği hakkında gayet iyi fikir sahibiydim. Hatta Commandante Kim-Olduğumu-Bilirsin'i yakalamak üzere bir cehennem tuzağı bile hazırlamaya başlamıştım.

Ara verdiğim için özür dilerim.

Burada, Sevilla'da aileye yarın akşamın yemeğini yapacağım Şili Pavyonu'nun arkasındaki mutfağı teftişe gittim. Her şey yolunda ve plana uygun gidiyor. Federico hiçbir şeyden kuşkulandı. Don Jacinto'nun oğlu. Don Jacinto'yu hatırladın mı, hani oğlu için bir şeyler isteyen o şişman yaşlı adamı? Eh, oğluna bir iş buldum, Pablo Baron'un ona bir iş vermesini sağladım, yani. Önce buzdağının, sonra da pavyonumuzun güvenlik şefliğine getirilmesi benim açımdan çok iyi oldu. Elbette, bir gün ona ihtiyacım olacağını, yarın tencereler ve tavalarla birlikte, havuçların ve soğanların altında, boğazlayıp tüylerini yolacağım ve kaynatacağım gıdaklayan ta-

vukların altında gizlice sokacağım Şeyi görmezlikten gelmesine ihtiyaım olacağını bilemezdim.

O   leden sonra güvenlik görevlilerini nasıl kandıracağımı bilseydim, Santiago'daki arabaların bozulduğu ve mitinglerin dağıtıldığı pis sokakları arşınlamak yerine, o saatleri Amanda Camila'yla geçirirdim ve o da belki bana itirafta bulunmaya devam ederdi ve o gece sevişirdik.

Ama olaylar öyle gelişmedi. Larrea'nın hayallerini ve Amanda Camila'nın erişilmez vücudunu barındıran binanın kapısında iki iri yarı silahlı nöbetçi duruyordu ve beni geri çevirdiler. Uzun boylusu, " eri giremezsin," dedi. Diğeri, " zel belge olmadan," diye ilave etti. Larrea'ya telefon etmelerini söylediğimde kakhahalarla güldüler: Don Jorge kırık bir burunla hastanede yatıyordu; kaçığın birinin saldırısına uğramış, güvenlik önlemleri de o nedenle arttırılmıştı. Böylece, patron artık ne bana ne de başka birine kefil olabilirdi, değil mi? Beni Amanda Camila'ya bağladılar. Kızın aksiliği geçmiş, şeker gibi olmuştu ama bunun bana pek yararı olmadı. "Gabriel, vah zavallı, hemen babama telefon edeyim," dedi. Ama kabul etmedim. *Ministro* benim bir gammaz olduğumu zaten biliyordu, bir de muhallebi çocuğu olduğumu düşünmesini istemezdim. Kendine acımdan vazgeç. Tamam! Dün gece bilgisayar bozulduğunda olayların parlak yanına bakmıştım; belki de şimdi içinde bulunduğum bu durum, tüm öğleden sonrasını bir cam kulede, şili'nin imajını İspanya'daki bir avuç yabancı için nasıl değiştirilebileceğini öğrenmekle ge irmemem gerektiği anlamına geliyordu. Belki de Larrea'nın burnu benim doğduğum bu bilinmeyen kentte birkaç saatimi tek başıma geçirmem için kırılmıştı. O *ciudad*'ı keşfetme, sevmeye başlama ve böylece, hapisteki amcama göre, biriyle yatma şansımı arttırma fırsatıydı bu.

Aralarından bir tanesini se mem gereken bir dizi fanteziyle ve beni çağıran sokaklarla baş başa kalınca, sıfırdan başlamanın, yani Santiago'nun kurulduğu yere gitmenin

doğru olacağını düşündüm. "Cerro Santa Lucia demek istiyorsun," dedi Amanda Camila. "Sana oraya nasıl gideceğini tarif edeyim. En tepeye çıkmaya çalış. Orada yüz yıl önce yapılmış küçük bir tiyatro vardır. Kör bir aktör her oyunu şu şarkıyla açardı: 'Gelin kızlar, Santa Lucia'ya/Gelin kızlar, bir kere daha Cennet'e/Erkeksizler bir koca bulacaklar/Ve de dullar.' Ama karanlıkta oraya gitmemelisin, hatta biri sana ayaküstü iş bitirmeyi önerse bile."

"Benim dullarla ya da ayaküstü işlerle ilgim yok," deyip, babamın cüretli oğlu olarak bu ünümden duyduğum gururu saklamaya çalıştım.

Amanda benim cevabımı duymazdan geldi. "Ben ciddi-yim. Burada kışın güneşin erken battığını unutma."

Uyarısına omuz silkerek, "*M'hjita*," dedim. "Ben New York'ta on yedi kış yaşadım."

Yola çıktığımda epeyce iyimserdim. Yalnız olmak, beni kimsenin tanımadığı bu büyük kentte bir yabancı olmak, herhangi bir davranışım için baskı altında olmamak, ya da yalan söylemek veya yüz hatlarımı başkasının gözlerine ve isteklerine göre değiştirmek zorunluluğunda olmamak iyi bir şeydi. Yavaş adımlarla ilerlerken bir yandan da şüpheliler listemi gözden geçiriyordum. Babam, Pablo Baron, Larrea, projede çalışan eski devrimciler, Berta adındaki o çevreci kadın, Amanda Camila ve hatta o sözde sarhoş. Rastladığım her insanın buzdağını tehdit etmek için geçerli bir sebebi vardı sanki. Benden başka. Ben buzdağına âşık olmuştum ve onun yeni bir başlangıç çağrısını savunacaktım. Şili'de tertemiz bir yarın vadinde bulunan tek manzara oydu.

Belki de benim kısa bacaklarımın ve uzun düşüncelerimin sonunda beni getirdiği bu vadiye, onca yıl önce Santiago'nun kurucusunu getiren şey de buydu. İşte, kent merkezinin bir yanındaydı; Cerro Santa Lucia, Pedro de Valdivia'nın 12 Şubat 1541'de Santiago de Nuevo Extremo'yu kurduğu yer. Şi-

li'ye gelmeden önce araştırdığım internet sayfasında Peru'daki ikmal yolundan gereğinden fazla güneye kurulmuştu. Çünkü daha binlerce mil güneyde olan tartışmalı topraklarda, Macellan'ın yirmi yol önce keşfettiği ve onu Hindistan'ın zenginliklerine ulaştıran tehlikeli boğazda hak iddia etmek istiyordu. Valdivia Larrea'nın buz saplantılı atasını Andlar'dan geçirmiş, ünlü ve efsanevi Antarktika'nın sahibi olmak istediği için başkentini buraya kurmuştu. Bütün dünyevi mallarıyla Kızılderili köleleri ve topraklarını Lima'da bırakmıştı. Çünkü bir tür buzdağı, yeni bir başlangıç onun da rüyalarını beslemekteydi. Yine çirkin bir dedikoduya göre, evli bir erkek olduğundan sevgilisi Dona İnez de Suarez'i Peru Engizisyonu'nun kapalı gözlerinden çok uzaklarda becermek istiyordu. Onu anlıyordum: esaslı bir düzüşme için bu kadar yol aşılabilirdi. Onun için buna değer olduğunu umuyordum. Onun için Santa Lucia'da şipşak iş diye bir şey yoktu.

Alameda Bernardo O'Higgins'in hemen ilerisindeki tepenin altında, kaya ve ağaç ve sütunlar ormanından yukarı çıkan görkemli Roma basamaklarının bir yanında durdum. Orada durup taş kazınmış bir mektubu, daha doğrusu Şili fatihi Don Pedro'nun İmparator V. Şarl'a kendi adına sömürgeleştirilen toprakları anlatan mektubunun bir kısmını okudum: "Böylece majestelerinizin, buraya yerleşmek isteyebilecek insanların ve tüccarların gerçekten gelebileceklerini bilmeniz için yazıyorum; dünyada yaşayacak ve üreyecek bundan daha iyi bir yer olamaz..."

Eh, yaşlı Pedro haklıydı: Gerçekten de üremişlerdi, ben ve arkamda gürleyen trafik de bunun kanıtıydı. Anne babam bu *perpetuarse* emrini burada, Alameda'da ciddiye almışlar, babam zıplayıp dururken annem de onun zıplamayı kesip kendisini elinden tutarak o yakınlardaki otel odasına götürmesini beklemişti. Ancak üreme süreci orada kalmıştı işte. Fatihın sözleri ve fatihin bu noktada Dona İnez'le sevişmesinin âdeta

kendisiyle alay etmekte olduğu bu yirmi üç yaşındaki bâkir gençle her şey sona ermişti. Kimbilir, dün gece belki de Larrea'nın âdeta birer davet niteliğindeki sözlerini hakaret olarak yorumlayan o sarhoş gibi davranmıştım ben de. Valdivia'nın hayatımdaki, toprağı yeterince seversen sonunda kendini devam ettirdiğini, birinin içine girip onu çocukla doldurduğunu iddia eden yaşı geçkin erkeklerden bir diğeri olmadığını kim bilebilirdi? Belki de onun dört yüzyıl önce yazdıkları, sıcak menisini henüz New York kanalizasyonundan başka bir yere boşaltmayı başaramamış bu çocuk için geçerliydi hâlâ.

Bir sıraya oturup bir sonraki hamlemi düşündüm: Tepeye mi tırmanacaktım, yoksa halk arasında mı oturacaktım? Geçmiş tarih mi, günün tarihi mi? Tam o sırada, bir kamera ekibinin filme çektiğı uzun boylu sarışın bir adam gördüm. İngilizceyi yoğun bir Alman aksanıyla ama kusursuz konuşuyordu.

Adam, "Burası Kızılderililer tarafından Huelen diye bilinen Cerro Santa Lucia'dır," diyordu. "Yıllar boyunca burası kentin ortasında taş toprak içinde bir çöplüktü. 1872'de Şili'nin en büyük tarihçisi ve o sırada Santiago *indente*'si, yani belediye başkanı olan Benjamin Vicuna Mackenna, burayı görkemli bir parka dönüştürdü. Mackenna işe başladığı gün şuraya bir plaket yerleştirdi..." Islak sarmaşıklar arasındaki bir kayanın üstünde duran bir şeyi gösterdi. "Herkes onun deli olduğunu sandı ama o, işi üç yılda başardı. Komşular patlamaların Cerro'dan koparttığı taşların çatıları ve çocuklarına düştüğünden şikayet ettilerse de, Mackenna yılmadı. Kamuoyuna verdiğı tek ödün, aşağıdakiler kaçsınlar diye her patlamadan önce çalması için bir borucu tutmak oldu. O zamanlarda başları koruyacak öyle kasklar falan yoktu."

Sarışın genç kendi şakasına hafifçe güldü.

Kameramana İspanyolca olarak, "Plaketi yakından çek," dedi. "Kamera zoom yapınca yazıyı İngilizce'ye tercüme etti: "Cennetten ve cehennemden sürülenlerin, yarım yüzyıldır gö-

mülenlerin anısına, 1820-1872." Sürgün iyi bir çeviri olmayabilir, çünkü sözcüğün İspanyolcası *expatriados*'tur, yani *patria*'sı olmayanlar, topraksızlar. Buna neden gerek görmüştü? Çünkü burası daha önce bir mezarlıktı." Kameramana İspanyolca, "Ben anlatırken sen Cerro'yu çek," dedi. Kameraman denileni yaptı. Uzun boylu sarışın adam İngilizce devam etti: "Cerro Santa Lucia'nın tümü. Tam elli yıl. Kilisenin ya da devletin kutsal toprağa gömmeyi reddettikleri insanlar için mezarlık olmuş. İntihar edenler, sapkınlar, idam edilmiş mahkûmlar. Katiller. Kimsenin istemediği insanlar. Hepsi buraya gömülmüştü. Hayaletlerle dolu bir tepe. Acıklı bir hikâye."

Sarışın adam bana bakıyordu. Ben orada bankonun üzerinde otururken gözlerimin içine bakarak, "Belki de o kadar acıklı bir hikâye değil," dedi. "Belki de kendisi sürgünde yaşamış olan Vicuna Mackenna ne yaptığını biliyordu. Ölmüşlerin ve unutulmuşların gömüldükleri yerde bir park yaparsın. Sıfırdan başlayıp ağaçlar dikersin, komşuları uyandırmak ve uyarmak için borazanlar çalarsın, kayalardan ölülerin anılarını silersin. Geçmişin seni yemesine izin vermezsin."

Öyle bir ateşle, öyle bir inançla konuşuyordu ki, bir an neredeyse sanki beni teselli etmeye gelmiş bir melekmişçesine benden cevap beklediği izlenimine kapıldım. Ya da beni kandırmaya gelmiş bir zebaniymiş gibi.

"Geçmişin seni yemesine izin vermezsin," diye tekrarladı. Sonra da, "Kes," dedi.

Kameraman bu kadarının yeterli olup olmadığını sordu, sarışın yabancı Cerro'ya çıkmak, bugün başlayıp yarın bitirmek zamanı geldiğini söyledi. Sanki benim de kendimi davet ettirmemi beklermiş gibi bana bakıyordu. Ya da beni tanıyor-muş, daha eskiden, başka bir varoluştan tanıyormuş gibi.

Hiçbir şey söylemedim.

Cerro'nun basamaklarını tırmanmaya başlayınca bakışlarımız bir daha karşılaştı. Birbirimizi ölçüyor, birbirimizin

varlığından ve yokluğundan neden çekilip itildiğimizi soruyorduk. Sonra gitti, sonsuza kadar diye düşündüm –ama dönecekti. Polo gibi kendisine hiç ihtiyacım olmadığı zamanda geri dönecekti; o sarışın benzerim bu hikâyede birkaç kere daha ortaya çıkacaktı. O noktada beni Cerro'ya gitmekten alıkoyarak hayatımı etkiledi. Bana neredeyse arkasından çıkmam için meydan okuduğunu düşündüğümünden dolayı onu izlemedim. Ve ciddi bir hata yapmış oldum.

Tahta sıraya iyice yerleşirken birden kalçama sert bir şey battı: Larrea'nın yemekten önce bana verdiği kaset. Valdivia'nın bu kenti ıssızlığın kıyısında kurduğundan bu yana geçen yüzyıllarda Şili'nin biriktirdiği sesler, yeni tüccarları çekmek ve burada çoğalmaya davet etmek için Sevilla'ya götürülecek sesler, *conquistador*'larınkinden farklı sesler. Bu sesleri burada dinlemekten daha iyi bir yer, bugün dinlemekten daha iyi bir zaman olabilir miydi? Bundan iyi bir yuvaya dönüş olabilir miydi?

Yanımda Casa Milagros çocuklarının doğumgünüm için ortaklaşa aldıkları küçük Walkman vardı. O sabah giyinirken cebime atmıştım. Kulaklıkları ayarladım, küçük kaseti sokup aleti çalıştırdım: Bir ziyaretçinin Sevilla'da Şili pavyonundaki buzdağının yanına kabul edilmeden önce neler duyup öğrenebileceğini dinlemeye hazırlandım.

Kendimi dinleyeceğim şeye daha iyi vermek için gözlerimi kapattım ve gözkapaklarımın altındaki o yarı karanlıkta bekledim. Sonra o hayaletimsi sessizlikte, çocukluğumda Santiago sokaklarında sesi kulaklarımı dolduran bir *organillo*'nun büyüleyici melodisini duydum. Yaşlı adam kolu çevirerek kaybedilmiş ve kazanılmış bir şeylerin şarkısını çalar-ken, omzunda duran maymunun elinde tuttuğu kupaya atmak için Nana'ma gidip bozukluk para vermesini istediğimi hatırladım. Müzik sanki, söyleyen de pek uyanık değilmiş, o yüzden dinleyen herkesin de uyumasını istiyormuş gibi cid-

di ve alçak bir sesle birleşti: “*Sube a nacer commigo, hermano.* Benimle doğmak için kalk, kardeşim.” Onun kim olduğunu bilmeliydim. Annemin o tekdüze sesin cazırtılı bir plağını çaldığını hatırlıyor, ama adamın adını hatırlamıyordum. Bu yerde bir kere doğmuştum ve çok da iyi değildim, o yüzden teşekkür ederim, ama kalkıp da yeniden doğmak pek öyle parlak bir fikir değildi, ayrıca yanımda bunu söyleyebileceğim bir *hermano* yoktu. Özellikle de ondan sonraki ses, çalılıklar arasına devrilen bir ağacın sesi bana ne kadar kaybolmuş olduğumu hatırlatırken. O ağaç hakkında fazla bir şey bilmiyordum; bildiğim tek şey onun devasa göründüğüydü. Gövdesini ya da yapraklarını hayalimde canlandıramıyor, türünü adlandıramıyor, düştüğü ormanda kendimi göremiyordum; birinin ölümünü bir ses kayıt aracına geçirmesi için kesilmeden önce o ağacın yetiştiği ormanların içine bakabileceğim bir View-Master’ım yoktu. Sonra fanatiklerin kaba çılgınlıkları duyuldu, herhalde anlayamadığım şeyler söyleyen, oyununu hiç görmediğim Colo-Colo diye bir takımın futbol fanatikleri. Ne kadar kulak versem de bir şey anlayamıyordum, Janice. Sanki biri bu seslerin hepsini bilerek toplamıştı, bana ne kadar yabancı olduğumu hatırlatmak için, yurdumu bir kere daha kaybetme deneyimini yaşatmak için. Annenin o elden düşme kanepesinde güreştiğimizde sana söylemediğim ve hiç de benim olduğunu itiraf etmediğim yurdumu. Sonra durumu daha da kötüleştirmek için hiç gitmediğim bir kıyıya vuran dalgaların sesi –belki de burası annem evden kaçtığında babamın onu izlediği kumsaldı. Islak kumları yalayan dalgaların sesine karışan öfkeli sesler, ayakların sürtünmesi ve atılan sloganlar. Bir an paranoyaya kapılıp birinin gerçekten beni hedef aldığını, bu siyasal sloganları Şili’nin tipik seslerine ekleyerek bana SoHo’da kaçtığım sürgün şarkılarını hatırlatmaya çalıştığını sandım; ancak gözlerimi açıp kulaklıkları çıkartınca bu öğrenci bağrıışmalarının kasetten

değil de, bir grup protestocunun sayılarını aşacak derecede gürültü çıkardıkları Alameda'dan geldiğini fark ettim.

Ellerinde kırmızı bayraklar, ayrıca siyasal tutukluların salıverilmesini, ücretlerin yükselmesini, üniversiteye giriş kısıtlamalarının kaldırılmasını söyleyen ve Yankee emperyalistlere ölüm isteyen pankartlar sallıyorlardı. Bütün bunların başında yıldızlı beresiyle sakallı Che'nin resmi vardı ki, ben şu anda Sevilla'da karşımda duran benimkini henüz bavulumdan çıkarmış değilim. Yumruklar havadaydı, meydan okuyan sesler annemle babamın yirmi beş yıl önce, 10 Ekim 1967'de soğuk Santiago havasına haykırdıkları ve annemin SoHo'da ve diğer dayanışma mekânlarında kahramanca tekrarladığı, Şili gençliği diktatörlüğe karşı sokaklara döküldüğünde bizim oraya çok uzak Amerika Birleşik Devletleri'nde televizyonda dinlediğimiz sloganları söylüyorlardı. İçimde gecikmiş bir nostalji dalgasının kabardığını hissettim. Onlara katılabilseydim, zaman durabilseydi, her şey oturduğum banktan kalkıp sokağa çıkmakla hallolsaydı, o zaman ilk kez bir kadına girdiği gece babam olan o erkekle her nasılsa buluşabileceğimi hayal ettim. Belki de onun masumiyetini nasıl geride bıraktığını anlamam için, onu izleyip kendisine yetiştiremem için annemle babamın karşılaştıkları o ana dönmem yeterli olacaktı. Ben duygusuzca bakarken annemle diğer sürgünlerin protesto şarkılarını söyledikleri o anlara dönebilseydim, Şili'ye kendi başıma dönüp Amanda Camila ve diğer binlerce gençle bu sokaklarda savaştığım cesaretim ya da aklım olabilseydi, hep birlikte hayatlarını tehlikeye atan o gençlerle kaynaşabilseydim...

Şöyle ya da böyle olsaydı, diye düşündüm. Ama gerçek şuydu ki, bunları yapmamıştım, zamanın aynasının bu yanında kalmıştım: Artık çok geçti. Bunlar geçmiş yılların protestocuları, zararsızca zıplayıp hoplayanlar, sonuçlarına bakmadan devrimci oyunlar oynayanlar değillerdi. Yüzlerini

rüzgâra veren, sokaklara dökülmenin bedelini gayet ağır ödeyeceklerini çok iyi bilerek Pinochet'ye meydan okuyan binler gibi de değillerdi. Şimdi Cerro Santa Lucia'dan geçen bu yirmi otuz genç o kitle hareketinin küçük parçalarıydı, benim kadar geçmişin kalıntılarıydı ve yaptıkları gelip geçenlerce ilgi çekici olaylar olarak görülüyordu. Santiago'nun otobüse yetişmek için acele eden, bir sandviç yiyen, bir çocuğu azarlayan, Santa Lucia'da bir sevgili arayan ya da elektrik faturasını ödeyen hemşerileri tarafından âdeta görülmüyorlardı bile. 1991 demokratik Şili'sinin bu ciddi protestocuları, sanki diktatörlük hâlâ iktidardaymış gibi davranıyorlardı; yüzlerini kara mendillerle örtmüşlerdi, insanlar kendilerine kulak vermedikçe öfke dolu kafiye sloganları daha da yükseliyordu; kendilerine bir tek ben, kendilerine katılmaya hiç niyeti olmayan bu yapayalnız bebek yüzü erkek tanık olmaktaydı. Uzun kara saçlı bir kız bana el sallayarak kendilerine katılmaya davet etti. Yumruğunu benden yana sallarken bakışlarımız karıştı, kara gözlerimiz sanki havada sevişiyormuşuz gibi birleşti ve ben bir an daha cevabın burada olduğu hayaline kapıldım –bütün yapmam gereken, karanlıkta onun elini tutacak cesareti bulmaktı. Ama başımla olmaz dedim, hiç büyümeyecek yüzüm ona artık çok geç olduğunu söyledi ve bu sanki yürüyüşçülerin gizlice bekledikleri işaretmiş gibi, dikkate alınmamaya duydukları öfke bir anda şiddete dönüştü; sanki halk seslerini duymak istemiyorsa, varlıklarını sert ve şiddetli bir yoldan kabullenmek zorunda kalacaktı.

Biri bir taş alıp mesajını doğruca bir otobüse ilettiler. Bir cam kırıldı, içerideki yaşlı bir kadının alnından kan fışkırdı. Birden bir kaos başladı: *Carabinero*'lar coplarını sallayarak koştular, Santiago'nun doğumunu görmüş olan Cerro'dan atılan taşlar çoğaldı, beni davet eden kızın, Koca Ignacio'nun dün beni kurtardığı polis arabalarından birine itilerek sokulduğunu gördüm. Gözyaşırtıcı gazla dolu havanın içinde koşuyordum.

Annem, babam, Pablo Baron ve Pancho McKenzie ile arkadaşlarının, Che Guevara sanki ölmemiş gibi davrandıkları o zamanlar kesinlikle geçmişti. Amanda Camila'nın şu anda polis arabasında dövülmekte olan kız gibi elini havaya kaldırmış olarak bu caddede beni beklediği zamanlar çoktan geçmişti. Amanda Camila beni beklemişti ve ben gelmemiştim.

Alameda'nın bir yan sokağına saptım ve Santiago'nun diğer sakinlerinin, hemşerilerimin talihsizliklerine benim kadar ilgisiz olduklarının kanıtlarını gördüm: Deri ceketli, dar pantolonlu bir delikanlı bir arabayı -üstelik erik rengi bir Mercedes'ti- itiyor ve arabanın sürücüsü, arkadaki gence cesaretlendirici şeyler söylerken, bir bakkalın önünde dikilmiş şişman kadınlar ve gıdısı sarkmış erkekler, hiçbiri elini kirletmeye yanaşmadan alaylı öğütler veriyorlardı.

Janice, seni o güven telkin etmeyen kanepenin üzerinde dönüşümü beklemek üzere bıraktığımdan beri benim bencil biri olduğumu, sıkıntıda olan insanlara yardımdan zevk almadığımı, kısacası babamınkinin tam aksi bir mizaca sahip olduğumu anlamışsındır sanırım. Ancak burada -nasıl anlatsam?- öfke hissediyordum. Evet, arabayı çalıştırmak için boşuna çabalayan o delikanlıya gösterdikleri düşmanlığa karşı bir gringo öfkesi duyuyordum. Arabaları olmadığı ya da onun kadar lüks olmadığı için onu kıskanıyorlardı. Tavsiyeleri kabalaşmıştı, delikanlıyla eşcinsel olduğu ya da onlar öyle sandıkları için alay ediyorlardı. Egzoz borusuna sok, diyorlardı. Daha derine, diyorlardı. Biraz yağlamak gerek, *mi amor*, diye dalga geçiyorlardı. Ve az önce o protestoculara katılmayı reddeden ben, o gence omuz vermeye, seyircilerin önerdikleri gibi daha güçlü itmeye karar verdim. Kırmızı suratlı sürücü bizi minnetle teşvik ederken kalabalık benimle de alay etmeye başladı. Hey, ikiniz de şimdi Cara de Guagua'yı düzebilirsiniz. Hey, *maricones*, polis sizi sübyancılıktan tutuklayacak. Neyse ki, motor çalıştı ve meşin ceketli,

dar pantolonlu genç beni davet edip istediğim yere bırakabileceklerini söyledi. Bakkalın önündekilerin giderek artan alaylarına rağmen -şimdi bana *m'hijita rica*, şehvetli orospu diyorlardı- arka kapıyı açtım ve arabaya bindim.

Sürücü Oscar ile meşin ceketli Nano, bana yemek ve içki ısmarladılar. Benden hoşlanmak için nedenleri vardı ama Amerika Birleşik Devletleri'nden olduğumu duyunca bana besledikleri iyi duygular hayranlığa dönüştü. "Dünyanın en büyük ülkesi," dedi Nano. New Yorklu olduğumu öğrenince Oscar da, beni götürdükleri Santiago'nun yüksek tepesi olan San Cristobal'ın üstündeki Enoteca restoranında, "Christopher Street," diye içini çekti. "*Que maravilla*. Hiç de burası gibi değil, *comprendes*." Nano'ya karşı sevgi belirtilerini örttüğünü ve garsona sipariş verirken sesinin sertleşip maçoлаştığını fark ettim: Şili, onları ilişkilerini gizlemeye zorluyordu. Bana bir kadeh daha Antiguas Reservas 1988 doldurup, aşağıda ışıldayan kenti gösterdi. "Her şey değişecek ama," dedi. "Ülke eski geleneklerini arkada bırakırken insanlar daha hoşgörülü olacaklar. Sadece zaman meselesi. Piyasa, serbest piyasa, bunu sağlayacaktır."

Nano hemen buna itiraz etti. Evli bir çift gibiydiler. O hiçbir şeyin değişmeyeceğinden emindi, çünkü Şilililer -kadın, erkek, çocuk ve Kilise- eşcinsellerden nefret ederlerdi. İçinde prezeratif sözcüğü geçen AIDS konulu reklamlar televizyondan kaldırılmıştı. Oscar, Nano'ya hoşgörülü bir tavırla bakarken, Nano'nun monoloğu melodramatik bir 'Ölmemizi istiyorlar'la sona erince sevgilisini hep olumsuz şeyler düşünmekle suçladı. Oscar bana ilk karşılaştıkları zamandan beri -başka yer yokmuş gibi, günahkâr Santa Lucia'da- her şeyin daha iyiye gittiğini söyledi. Şimdi şahane bir daireleri vardı. Oscar, dairenin emrimde olduğunu söyledi. Eğer yardıma ihtiyacım varsa seve seve ellerinden geleni yaparlardı. "Sen bizi ihtiyacımız olduğunda nasıl ittaysen, biz de seni doğru yöne iteriz," dedi.

Öğüt vermeye hazır, hiçbir işe yaramayan bir insan daha. Şili’de ne yana dönsem benim rehberim olmaya, bana hizmetlerini sunmaya hazır yeni biriyle karşılaşıyordum; şu anda herhalde hiç tanımadığı bir oğlanın peşinde olan gerçekten ihtiyaç duyduğum kimse haricinde. Babam burada olmaydı, altımda uzanan kenti ve aşağıda yapayalnız lambalar altında bekleyen dişilerini görmem için beni bu restorana getirmeliydi. Ne Oscar ne de Nano, bana o Santiago kızlarının, ya da Amanda Camila’nın bana okuduğu şiire göre koca ya da ayaküstü iş arayan o şehvetli dullardan birini nasıl tavlatacağım hakkında ipucu verebilirlerdi.

“Neden çekip gitmiyorsunuz buradan?” O soruyu bugün bir kere, evine giderken Amanda Camila’ya da sormuştum. Bu defa aslında aynı şeyi kendime soruyordum. Burada neden daha fazla kalacaktım ki? Bu babasız ülkede ne işim vardı?

“Belki bir gün gideriz,” dedi Nano.

“Ama önce...” Oscar büyük planları olduğunu göstermek için parmaklarını birbirine sürttü. “Burası fırsatlar ülkesidir, dünyada zengin olunacak en iyi yerdir. Dünyada en büyük büyüme hızı bizde. Şili mucizesi. Ben on yıl önce şeftali ve şarap işine girdim, Amerika Birleşik Devletleri’ne ihracata başladım, hâlâ da aynı işi yapıyorum. Ama bu, burada yaptıklarımızın yanında hiç kalır.” Yakınlarda bir masada cep telefonu ile konuşan birini gösterdi. “Şu herifi görüyor musun? Sana bir sır vereceğim. Bire on bahse girerim ki, benim telefonlarımdan biriyle konuşuyor.”

“Sen telefon mu yapıyorsun?”

“Sahte telefonlar,” dedi Nano. “Sokaklarda, arabalarında telefonla konuşan insanları gördün mü? O telefonların yarısı, belki yarıdan da fazlası, cep telefonuna benzerler, ama değillerdir.”

“Biz binlercesini yapıyoruz,” dedi Oscar. “Cep telefonuna parası çıkmıyan, hatta cep telefonuna ihtiyacı olmayan

ama başkalarına kendilerini süper modern göstermek isteyenlere, onları kıskançlıklarından çatlatmak isteyenlere satıyoruz. Bu iş bizi düşünmeye yöneltti. İşi genişlettik. Versace, Armani, Christian Dior.”

“Bütün o markaların temsilcisi misiniz?”

Nano muzip bir gülümsemeyle, “Eh, öyle de sayılır,” dedi. “Biz etiketleri üretip başka mallara dikeyoruz. Kimse aradaki farkı kestiremez. İnsanlar da onları satın alıp gösteriş yapıyorlar. Milyonlar kazandık.”

Daha da kazanacaklardı. Latin Amerika’nın dört bir yerinde özelleştirilmekte olan kamu şirketlerine gireceklerdi: Peru’da gerçek telefon şirketleri, Arjantin’de elektrik şirketleri, hepsi değerinin beşte birine satılıyordu. Konuşma, yaptıkları işlere dönünce onlara dergimizden söz etmeye karar verdim, Janice. İnternetteki *Whatever* dedikodu gazetemizden. Neden Şili’de satış yapmayacaktık ki? Risk almaya hazır herkese satabilirdik. Oscar ve Nano böyle insanlardı, çağdaş korsanlar; her yere girmişlerdi, yurttaşlarının onları kabul etmeleri, bir çift olarak partilere ve ziyafetlere davet etmek zorunda kalmaları için çok para kazanmaya kararlıydılar. Dikkatleri üzerlerine çekmek için birkaç saat önce Alameda’da protestocuların atmaya başladıkları taşlardan daha iyi bir yöntemdi para. Para, büyük eşitleyici olacaktı.

Projemizden hoşlandılar, Janice, bunun potansiyelini gördüler. Ne de olsa, onlar da hayal tacirleriydi. Oscar, internette daha fazla müşteri ve daha çok reklam verecek şirket olmadan bu işin yürümeyeceği fikrindeydi. Nano ise bu riski almaya değer diye düşünüyordu. Şarap su gibi akarken bütçe hakkında konuştuk. Yeni dostlarım ve inşallah gelecekteki ticari ortaklarım, Mercedes’lerini Cerro San Cristobal tepesine sürdüler. Burada Meryem Ana’nın dev bir beyaz heykeli olan Virgen del San Cristobal, Santiago vadisi üzerinde yükselmekteydi. Bana karanlıkta parıldayan ünlü yerleri gösterdi-

ler, aşığıdaki insanlar hep Virgencita'ya yanlarında yatacak biri olması için dua ediyorlardı. Ben ne Tanrının Anası'nın ne de Cristobal'ımın benim adıma yakarmadıklarının farkındaydım: Burada bana pek yardımcı olamayacak Oscar ve Nano'yla takılıp kalmıştım işte. Daha sonra aşığı indik ve yukarıdan seyrettiğimiz sokaklar labirentine daldık. Oscar yanıımızdan geçen arabalarda sahte telefonlara sözcükler kusan, arabaların yalnızlığında kendi kendileriyle konuşan, kimse- nin ne kadar yalnız ve zavallı olduklarını anlamaması için yalanlar içinde yaşayan bütün o kadın ve erkekleri hevesle gösteriyordu. Ben kim oluyordum da onları yargılıyordum? Yeni arkadaşlarıma Şili'ye neden geldiğim konusunda yalan söylememiş miydim, onlara muhabir olup buzdağını yazmaya geldiğim hakkında palavralar sıkmamış mıydim?

Konuşmamız içinde Oscar ile Nano'nun buzdağı hakkında bir fikirleri olmadığı, hatta projeyi duymadıkları da ortaya çıktı. Ne büyük bir rahatlamaydı bu! Şili'de zanlı olmayan birileri vardı; ancak detektif romanlarında en az suçlu görünen karakterden gözümüzü ayırmamamız gerektiğinden onlara bir iki soru sormaya karar verdim. Bu da aslında kendimi iyice kaybettüğimin kanıtıydı ya. Neyse ki o anda Casa Milagros'un önünde durduk.

"Burada mı oturuyorsun?" diye sordu Oscar. "McKenzie'nin evinde mi? Yoksa sen Cristobal McKenzie'nin akraba-sı falan mısın?"

"Oğluyum." Oscar'ın kaşlarının çatıldığını gördüm. "Ne oldu?"

Bir anlık duraksamadan ve Nano'nun kendisini önlemeye çalışmasından sonra Oscar, babamın kaçak çocukları bulup evlerine döndürme oyunuyla insanlara yarardan çok zarar verdiğini söyledi. Baba ile oğul arasındaki doğal, sağlıklı çatışmaya müdahale ediyor, çocukların sokakta rekabet etmeyi ve ayakta kalmayı öğrenmelerini engelliyordu. Geçmişte devletin yurttaşların işlerine aşırı müdahale etmesi gibi, o da

onları bir vaftiz babası gibi korumaktaydı. Doğru, bazı çocuklar başaracak, bazıları ezilecekti. Ama hayat buydu işte. Oscar, "Ben on yedi yaşında evden kaçtım," dedi. "Sadece bir gece. Babam dönmemi bekledi, sonra kemerini çıkartıp eşek sudan gelene kadar dövdü..."

"Senin *maricon* olduğundan kuşkulandığı için," dedi Nano. "Bunu itiraf edip sen de onu dövmeliydin."

Oscar bu militanca tavsiyeyi duymazdan geldi. O gece öğrendiği şey kimsenin gelip kendisini kurtarmayacağıydı, onun tarafından pazarlığa girecek bir McKenzie yoktu. Bu, hayatın ona öğretmek zorunda olduğu bir şeydi. Bir hata işlerdin ve dayak yerdin. Oscar, babası McKenzie'yi tutmamış olduğu için talihli olduğunu düşünüyordu. "O zaman bugün olduğum kişi olma fırsatını elde edemezdin," dedi. "Orada o kadar çocuk, hayatın acımasızlıklarından korunmuşlar, onlardan birinin bile adam olacağını sanıyor musun?"

Orada park etmiş duruyorduk; motor çalışıyordu, arabanın içi sıcaktı ve Casa Milagros'un bütün ışıkları yanmaktaydı. O evin arkasındaki yatakhanedeki altı yaşındaki Carlos'u, o gece yatağına yatırdığımız Carlitos'u düşündüm.

"Ama sokaklarda kalsalardı ölürlerd, ya da hapse düşerlerdi veya..."

"Baban onları sokakta bıraksaydı, çoğu ölürdü, orası doğru. Zayıflar yani. Ama içlerinde kendilerini kurtaracak iki üç tanesi? Önemli olanlar, dünyaya ilerleme getirecekler onlardır işte. Ötekiler yolda tökezleyip kalanlardır. Baban gibiler sadece..."

"Kes sesini artık, Oscar," dedi Nano. "Biraz korunmak iyidir. Bizim bile buna ihtiyacımız var. Gabriel, bizim babanla sorunumuz onun eşcinsellerden nefret etmesi. Onun gibiler... Babanın ergenlik çağına gelen çocukları, hatta daha o yaşa gelmeyenleri yanına alıp onlara düzüşmeyi öğrettiğini, hatta kadınların nasıl becerileceğini öğrenmeleri için onların önlerinde düzüştüğünü duyduk."

Oscar bu sefer sevgilisiyle aynı fikirdeydi. "Kusura bakma, Gabriel, ama benim içerlediğim şey ne, biliyor musun? Onun gibi biri önüne geleni düzdüğünde herkes imzasını istiyor. Laf bize gelince de ahlâksız diyorlar. Bak, Gabriel, ben muhafaza-kârım ve tek eşliyim. Nano'yu seviyorum, o da beni seviyor ve bizler Pazar günleri gidip günah çıkaran, sonra da Pazartesi gidip en iyi arkadaşlarının karısını düzen o namussuzlar gibi değiliz, birbirimize sadıgız. Babansa... Dediklerine göre papazlar ve İskoçlar dışında etekli bir tek kişiyi bile kaçırmamış."

Oscar ile Nano'nun anlattığı Casa çocukları için düzenlenen bu seksle tanışma törenlerinin dışında tutulmaktan kaynaklanan ıstırabımı göstermemeye çalışarak, "Eh, biraz yapmıştır," dedim. "Kadınları sever. Ben de severim. Sizler de ne kaçırdığınızı asla bilemezsiniz."

Oscar yüzüme baktı. Arabasına bindiğim anda kimin organını nereye soktuğuna aldırış etmememe rağmen, benim eşcinsel olmadığımı anlamıştı. Eğer şimdi şaşırmışsa, bunun nedeni söyleyiş tarzımdaki zalimlik, içimde aniden uyanan onu aşağılama hissiydi. Cıvıl cıvıl gözlerindeki sıcaklığın akıp gittiğini, gözlerinin elmas soğukluğuna döndüğünü gördüm. Neden aramıza bir çizgi çektiğimi, sizler orada, ben burada durumuna düştüğümüzü sorar gibiydi.

"Baban neden o kadar kadınla yatıyor, biliyor musun?" diye soran Oscar, uzanıp benim yanımdaki kapıyı açtı. "Bunun nedenini biliyor musun? Erkekleri düzmeye cesareti yok da ondan. Erkekler bütün o kadınlarda bunu ararlar. Arkadaşlarıyla ilişki kurmayı aynı kadınla yatarak elde etmeye çalışırlar. O yüzden oradan oraya koşturup arkadaşlarının düzdükleri kadınları düzmeye, onların vajinaları aracılığıyla birbirlerine erişmeye, aynı yeri doldurmaya çalışırlar. Bu ülke ensest düşkündür."

Nano veda etmek için arabadan inerken, "Bu *huevon*'u dinleme," dedi. Bende arkasından indim. "Aslında tam tersidir.

Birbirlerinden nefret ettikleri için, tek baba, *padres de la patria* olmak için o kadınlarla yatarlar. Eğer yatmazlarsa öteki erkeklerin kendilerine kadınmış gibi davranacaklarından korkarlar.”

Oscar da arabadan inmişti.

“Eh, ne kaçırdıklarını bilmiyorlar, Gabriel,” dedi. “Ben o işi kadınlarla da yaptım, erkeklerle de, hangisinin daha iyi olduğunu sana kesin olarak söyleyebilirim.”

Nano bir kucaklamayla beni affetti.

Sonra sıra Oscar’a geldi. O da yumuşadı, bana kartvizitlerini verdi, Mercedes’in içindeki cep telefonunu gösterip kaşlarını imalı bir şekilde kaldırdı. “Bu gerçektir. Sen bize yardım ettin, biz de yanında olacağız. Kalacak bir yere ihtiyacın olursa evimiz senindir. Seni Santiago’da gezdiririz. Bir ihtiyacın olursa dertlerini dinler, sana bir yatak sağlarız. Belki iş de yaparız. Beni ara.”

“Yarın mı?” dedim. “Belki de yarın...”

“Haftaya,” dedi Oscar. “Yarın olmaz. Yarın biz Bolivya’ya gidiyoruz.”

Benim ilgilendiğimi görünce Nano’yla bakiştı. Nano başını eğdi. “Aramızda kalacak, tamam mı Gabriel? Bunu kimseye söylemeyeceğine söz ver.”

Söz verdim. Bu belki de tuttuğum tek söz oldu. Onların planlarını duyan ilk kişi sen olacaksın, Janice.

Oscar pek çok kimsenin Keşif’in gelecek yıl yapılacak yıldönümünden para kazanma yolunu aradıklarını anlattı. Ancak o tarih gelip geçince Kolomb yine tarihin bir osuruğu olacaktı ve tüccarın elinde milyonlarca anı kupası ve *Nina*, *Pinta* ve *Santa Maria*’nın ucuz kopyaları kalacak, bunlar maliyetinin altında satılacaktı. Eğer para kazanmak istiyorsan gelişip serpilecek bir şeyi, solup gitmeyecek, medyanın peşine takılacağı birini bulman gerekiyordu. Kimi düşündüklerini biliyor muydum?

Biliyordum ama o olmasını istemiyordum, o kadar insan içinde o adamın benim rüyalarımın girmesini istemiyordum. Beni neden rahat bırakmıyordu ki? “Kim?” diye sordum.

"San Ernesto," dedi Oscar. "Gelecek yıl ölümünün yirmi beşinci yılı olacak."

"Öldürülmesinin," diye düzeltti Nano.

"Elbette öldüreceklerdi. Büyük Bay Maço Guevara'nın başkasının ülkesinde, kendisini istemeyen köylüler ve *indio*'lar adına isyan etmeye ne hakkı vardı? Onu öldürdüler elbette. Düşmanlarını yakalasaydı o ne yapacaktı ki? Küba'daki tutsaklara o ne yaptı? *Al paredon*, onların ölüm fermanlarını imzaladı. Kendisi gibi düşünmeyen herkesin. *Nanito lindo*, sana ne yapardı ne dersin? En azından yeniden eğitime tabi tutardı."

"Özür dilerim ama, öyleyse Bolivya'ya neden gidiyorsunuz?" diye sordum. "Mezarını ziyarete mi? Ona pek hayran değilsiniz anladığım..."

"Onun sağken ne olduğu kimin umurunda? Biri ölünce, bizim gözümüzdeki insan olarak da sonu gelir. Ölmek bu demektir, Gabriel. Onun için ölümü mümkün olduğu kadar geciktirmelisin, Gabriel; insanların seni sağken olduğundan daha fazla düzememeleri için. Şimdi de San Ernesto de la Higuera, kapanın elinde kalacak. Onda çok iş var. Herkesin gizliden gizliye istediği isyanı temsil ediyor: Tabii ölü kaldığı sürece. Burada sorulacak soru, sormaya değer olan soru şudur: Önu kim pazarlıyor? Nano tişört, kahve, oyuncak silah işine girmemiz gerektiğini düşünüyor. Bunları herkes yapabilir, sonunda piyasa bu tür mallara boğulmuş olacak. Oysa arazi -arazinin değeri hiç düşmez. La Higuera. Vallegrande. Buralar turistlerin hac yeri olacak; binlerce kişi onun şehit edildiği yeri görmek için akın akın gelecek. La Higuera'da satın alınabilecek tüm arazi-yi, kulübeleri, dükkânları, hatta okulu bile alıyoruz. Che-Landia. Bütün bunlar hemen olmayacak tabii. Yirmi beşinci yıldönümü için fazla bir tantana olmayacak, ama öleli otuz yıl olduğunda, o zaman göreceksin işte. Sınır diye bir şey tanımıyoruz. Che turları, Che balmumu müzesi; adı Hayatını Adım Adım Gezin olacak, dünyanın her yanında Che restoranları, ithal Ar-

jantin sığır eti, Küba *guajiro* yemekleri, *arroz con frijoles*. Hatta pis bir domuz olmasına rağmen Che adıyla üretilen sabunlar. Ona El Chanco derlerdi. Temizliğe inanmazdı. CIA onu bizi zengin etmek için öldürmeseydi pislikten ölecekti.”

Nano bu plana karşıydı elbette. Bunun en fazlasından geçici bir moda olacağına inanıyordu. Che şimdiki dünyadan o kadar uzaktaydı ki, onu kimse hatırlamayacaktı. Oscar, onu diriltmek için bir sebep daha işte, diyerek arabaya bindi.

Hızla uzaklaşan arabanın arkasından baktım. Yeniden tartışmaya başlamışlardı ve ben de onları şimdiden özlüyordum. Onlarla birlikte Bolivya’ya gitmeli, bu fırsattan yararlanıp Che öcüsünü hayatımdan tümüyle silip atmalıydım. Beni düzüp de babamdan kurtarmaları için eşcinsel olmayı istiyordum. En azından o gece onlarla birlikte kaybolmak isterdim, bakalım babam beni bulacak mıydı, bulmak isteyecek miydi? Ama onun yerine Casa Milagros’a girdim; annemle Polo ve büyük McKenzie’nin, oturma odasında gürül gürül yanan ateşin karşısında konyak içmekte olduklarını gördüm. Onlara duş alıp üstümü değiştikten sonra katılabileceğimi düşünerek yukarıdaki odama çıktım. Ama son iki günde üç veya dört saat uyumuştum, yatağa uzanır uzanmaz Walkman’imi açıp çocukluğumun seslerini, Şili’nin seslerini dinlemeye başlayınca hemen gözlerim kapandı ve benden kaçan ülke, rüyalarım seslerini verirken derin bir uykuya daldım.

Saatler sonra uyandım. Biri sanki bebekmişim gibi kollarımın arasına bir sıcak su torbası koymuş, üstümü örtmüştü. Belki de babam iyi geceler dilemeye gelmişti ve elleri... Birden sanki soğukta bir pencerenin açılması gibi onunla randevum olduğunu hatırladım. Büyük McKenzie onunla, o bildiğim yerde kendisini beklememi söylemişti. Beni Carlitos’un uyuduğu yatakhane beklemişti ve belki hâlâ da bekliyordu.

Sabahın saat beşi olmasına rağmen sessizce aşağı indim, donmuş avluyu geçtim ve yatakhaneye çıktım. Babam oradaydı büyük ihtimalle.

Ama orada yoktu.

Orada yastığına yüzünü gömmüş ağlayan, yatağını ıslatmaktan korkan, karanlıkta kalkmaya korkan, Santiago'nun benim hakkında hiçbir şey bilmediğim bütün sokaklarını dolaşmış ama yataktaneden, artık savunmasız olduğu için canavarların gelip kendisini alabileceği o yataktaneden korkan Carlos vardı.

Onu tuvalete götürdüm, sonra yatağına yatırıp üstünü örttüm, ona Nana'nın o öğleden sonra ikizlere mırıldandığı ninniye okudum. Şili'den ayrıldığımda benim yaşımda olan oğlanı, benim gölgemde uyuyan Carlos'u seyrettim. İçimde damlayan şefkatin yanısıra soğuk ve hesapçı zihnimin çalışmaktan geri kalmadığının da farkındaydım. Bu iyiliği, benden beklendiği ve babamın duyacağını umduğum için yapmıştım. Hem zaten ben yarın kendim söyleyecektim. O yanımda olmasa bile bu gösteriyi onun için yapıyordum.

Ama oradaydı tabii. Başımı çevirince babam karşımdaydı. Büyük McKenzie ne kadardır orada kapının eşiğinde durmuş, ikimizi de, Carlos'u da, oğlunu da kollamaktaydı?

Sessizce yine aşağı inip dün gece bana kendime acımdan vazgeçmemi söylediği avluya çıktık. Yine bir sigara yaktı.

"Günün iyi geçti mi?" diye sordu.

"Bir şey öğrendim sanırım. Belki."

"Korkmamayı mı?"

"Belki."

"Onu bir kere öğrendik mi..." Sigarasından bir nefes çekti. "Kurallar, gelenekler, hepsi çiğnenmek için yapılmıştır."

"Bunu hatırlamaya çalışacağım."

"Soruşturma nasıl gidiyor? Kuşkulandığın biri var mı?" Sesinde alay yoktu, eğer bir şey varsa o da yumuşaklıktı.

"Çok fazla," dedim.

"Evet," dedi büyük McKenzie. "Bir suç işlenmeden çözmeye çalışırsan karşılaşılan sorun budur. Dünyada herkes

suçlu olabilir, değil mi?" Ben karşılık veremedim devam etti. "Bana yarın anlatırsın, tamam mı? Benim vakalarımın biri üzerinde çalışırken. İlginç bir şey. Yöntemlerimi bilen bir çocuk, izini kaybettirmeye çalışıyor. Günü birlikte geçireceğiz. Saat tam sekizde hazır ol. Şimdi biraz uyuyalım."

O uyuyabilirdi ama bende uyku falan kalmamıştı. Neye ihtiyacım olduğunu biliyordum: egzersiz. On beş yaşındayken benim koşmaya ne kadar düşkün olduğumu hatırlar mısın, Janice? Hâlâ öyle inatla, umursamazlıkla, keyifle koşarım. Son koşmamdan bu yana birkaç gün geçmişti, gidip bir duş aldım, eşofmanımı falan giydim, bir iki esneme hareketi yaptıktan sonra Santiago şafağına çıktım. Babamla buluşmaya nasılsa daha çok vardı.

Coşku içinde olduğumu kabul ediyorum, Şili'ye geleli beri ilk kez kendimi bu kadar iyi hissediyordum, hatta belki de Manhattan'da çok eskilerde kalmış o gece, senin istekli bacaklarından ayrıldığımdan beri.

Belki de kuşların uyanmaya başlamış olmasındandı. Belki de ben dağların hemen arkasında soluyan ve en yüksek tepelere yandan vuran güneşe doğru koşarken vadiyi saran sert soğuktandı. Belki de başka pek çok insanın sağlam ve kararlı adımlarla çalışmaya gittikleri sokakların ve güneşin ve meyve bahçelerinin vaadiydi; onlar çalışmaya gidiyorlardı, ben o gece sevişecektim. Bunu biliyordum, bundan emindim, bugün büyümlü bir şey olacaktı. Babam bana sırrını açıklayacak ve annemin kendisini reddettiği gece nasıl bir istekli kadın bulduğunu anlatacaktı. Bu gece Amanda Camila'nın giysilerini, bu işi pek çok kere yapmış birinin ağır, yumuşak hareketleriyle çıkartacaktım. Bu gece onun yeşil gözlerini içinden görecektim. Pişen ekmek kokuları, tek tek yanmaya başlayan lambalar, Nana'larına seslenen bebekler, çekilen sifonlar, bu gece çekilerek benim tohumlarını götürmeyecek sifonların sesleri arasında yokuşlardan yukarı koştum.

Hepsi bu kadardı işte. Babamdan bir davet, karanlıktan korkan, karanlıkta öteki çocuklardan korkan o kaçak çocuğa biraz merhamet göstererek, babamla nerede buluşacağımızı ve benden ne beklediğini anlayarak o randevumuzun bilmesini çözerek bir aşama kaydettiğime olan inanç. Böylece bir sınavı geçtiğim, öteki tarafta babamın ve yetişkinliğin beni beklediği bir olgunluk töreninden geçmiş olma duygusu. Ya da belki benim bir *maricon* olmadığımı anlamıştı. Belki de bu geçiş töreni daha önce, Oscar ile Nano'ya katılma isteği ve benim onlarla arama çektiğim çizgiyle gerçekleşmişti. Belki de sonunda beni erkek yapan o olmuştu.

Andlar ardında yükselmeye başlayan güneşe götüren yokuştan yukarı koşarken, varlığımı kutlamaya, bacaklarımdaki ve cinsiyetimdeki yükün kalktığını hissetmeye başladım. Bunun sana garip geleceğini biliyorum, Janice, hele şimdi bunun doğru olmadığını bilirken, şimdi Sevilla'da ölümün eşliğinde bunları sana yazarken o zaman hayal ettiğim şeyin tümüyle ve kesinlikle yanlış olduğu artık anlaşılmışken, hızla çarpan kalbimin ve ayaklarımın bana altında doğduğum dağlara çıkarken söyledikleri, altında Amanda Camila'nın, annemin ve Nana'mın uyudukları, amcamın kaçış ve ayaklanma planladığı ve Pablo Baron'un yeni bir Şili hayal ettiği, Oscar ve Larrea ve daha kimbilir nicelerinin çuvalla para kazanmayı düşledikleri, Nano'nun eşcinsel özgürlük hareketine katılmayı tasarladığı Andlar'a çıkarken ben talihimin artık döndüğünü düşünmüştüm. Sürgün ve tarihin benden çaldığı hayatın, yine benim kontrolüme gireceğini düşünüyordum.

Bu hevesim bana yolumu şaşırtmış olabilir.

Dikenli telle çevrelenmiş ve kocaman kaba harflerle GİRMEK YASAKTIR tabelası asılı bir arazi çıktı önüme. İçeride birkaç at otluyor, uzakta bir okaliptüs koruluğu hafif hafif salınarak beni çağırıyordu. Buradan Santiago gerçekten muhteşem görünüyordu; benim bu yeni doğumumu başlatmak,

babamın beni korkmamaya teşvik eden içimdeki sesini dinlemek, Oscar'la Nano'nun hiç yapamayacakları bir şeyi yapıp tıpkı onun gibi ülkenin her karışını benim kılmak için bir yer. Telörgüyü tırmanmaya başladığımda yoldan geçen iki inşaat işçisi, "Hayır, *joven*, yapma," der gibi bir şeyler söylediler. Ama onlara aldırış edecek değildim. Kurallar çiğnemek içindir, demişti babam. Adamlar beni uyarırken güneş ışığı ağaçlara düşünce bütün yapraklar bir anda alev almış gibi oldu ve ben de bunu Tanrı'nın yasak araziye girmemi hoş karşıladığının işareti olarak kabul edip tepeye tırmanmaya devam ettim. Bugün hiçbir aksilik olamazdı.

Ancak pek çok aksilik oldu ve bunlardan ilki de, ben okalıptüs koruluğuna varamadan nereden çıktığını anlamadığım makineli tüfekli bir askerdi.

"Burasının askeri bölge olduğunu bilmiyor musun?" dedi.

Durdum. Terden sıırıslıklam, soluksuz kalmış, o gece beni bekleyen fetihlerin ve babamın kulağıma fısıldayacağı sırların heyecanıyla yüzüm kızarmış, Nike ayakkabılarım ve Reebok eşofmanım neyse ki casusa benzer bir halim yoktu. Genç *recluta* bana bir önceki gün cezaevindeki gardiyan ya da ondan önceki gün sokaktaki *carabinero* gibi davranmadı. Belki büyülü bir şey hâlâ olacaktı ki, asker beni tehdit edecek, vuracak, tutuklayacak ya da temiz bir dayak atacak yerde zararsız biri olduğumu fark etmişti. Ben gringo aksanımı vurgulayarak, *deste Estados Unidos* olduğumu kekeledim, üzgün olduğumu söyleyip kendimi öyle bir aşağıladım ki, adam benim yerime sıkılmış olmalıydı. Bana oradan cehennem olup gitmemi, yoksa... –hayır hayır, oradan değil, geldiğim yoldan değil. En yakın telörgüyü gösterdi. Çok ısrarcıydı, belki de birinin beni görmesinden ve kendisini beni salıverdiği için cezalandırmasından korkuyordu.

Silahını güneye doğrulttu ve sonra ben otlakta atların arasından koşar, sonra da başka bir dikenli telin üzerinden

atlarken arkamdan baktı. O ağaçlara hiç varamadım, Janice, Santiago'nun bütün görkemiyle yeni bir güne uyanışını göremedim.

Bu yeni yol beni başladığım yere götürmedi. Döne döne aşağı inmeye, ÖZEL, ASKERİ KONUTLAR yazılı sokaklardan geçmeye başladım. Küçük kulübeleri içinde nöbetçiler beni dikkatli gözlerle izlerlerken gecenin son veya günün ilk sigaralarını içiyorlardı. Sonunda depolar, fabrikalar, nadasa bırakılmış tarlalar ve don yemiş bir bağın bulunduğu bir mahalleye girdim: Artık tamamen kaybolmuştum.

Birden karşıma dev bir solmuş tabelası olan bir fabrika çıktı: REFRIGERACION CONQUISTADOR. Bu o olabilir miydi? Belki de durum sandığım kadar umutsuz ve bulanık değildi! Bütün ihtimaller göz önüne alındığında Larrea'nın fabrikasıyla, babasının herkesin yapılamaz demesine rağmen kurduğu fabrikayla karşılaşmış olınam olumlu bir gelişme sayılmalıydı.

Sokakta yüz kadar işçi sabah ayazında kalın ayakkabılarını yere vurup, aralarında şakalaşarak kapıların açılmasını bekliyorlardı. Ben yaklaşırken sustular. Onlara kaybolduğumu söyleyip yol sordum. Ne yapmam gerektiği konusunda hemen ikiye bölündüler: Biri kuzeyi, diğeri güneyi gösteriyor, gruptaki diğerleri kimin haklı olduğu konusunda tartışıyorlardı.

Bir fikir birliğine varmalarını bekleyerek oturdum. Zaten yorulmuştum, o zamana kadar bir, hatta belki de bir buçuk saat koşmuştum. Elektrikçi olduğunu söyleyen biri yanıma gelip oturdu, sırt çantasından termosunu çıkarıp bana kahve ikram etti. Birkaç kişi de çantalarından ekmek, peksimet, sandviç çıkardılar.

Biraz konuştuk. Ben gazeteci olduğumu söyleyince inandılar. Nasıl olduklarını sorduğumda izlenimleri şöyleydi: Durumları fena değildi, işleri vardı ama gelecekte kaygılıy-

dılar. Okurlarıma Şilililerin artık eski günlerdeki gibi buzdolabının tümünü üretmediklerini bildirmeliydim. Bu fabrika artık sadece montaj yapıyordu; parçalar Ekvator'dan, Endonezya'dan ve daha kimbilir nerelerden getiriliyordu. Biri Çin deyince, evet Çin deyip hepsi onu onayladılar. İthal edilmekte olan bazı ultramodern yabancı makineler yüzünden işten çıkarmalar olabiliirdi.

Sonra aptalca bir şey yaptım. İyiliklerinin karşılığını vermeye çalışma budalalığında bulundum. Orada yolumu kaybetmiş, susamış, geç kalmış bir halde aşk hasreti çekiyordum ve bu elektrikçiyle arkadaşları beni rahat ettirmeye çalışıyorlardı. Onların iyiliğine vereceğim tek karşılık, elimdeki tek koz, onların işine son verme, her birini yükseltip alçaltma, bunun gibi fabrikalar açıp kapama ve ev veya sanayi buzdolapları yapıp yapmamaya karar verme hakkını elinde tutan fabrika sahibi Larrea'yı tanıyor olmamdı. Onlara kaygılanmamalarını, fabrika sahibinin dostu olduğumu, daha dün Jorge Larrea'yla birlikte olduğumuzu ve hastaneden çıktığında kendileri adına konuşacağımı söyledim. Bir sarhoşun onun burnunu kırdığını biliyorlar mıydı? Onlara neden yardım etmeye söz verdim? Ne kadar önemli biri olduğumu kanıtlamak için mi? Neden bir teşekkür edip yoluma devam ederek evime, kendi sorunlarıma dönmemiştin?

Fabrikada düdük çaldı, kapılar açıldı, işçiler içeri girmeye başladılar. Birkaç tanesi, sanki gringoya inanıp inanmamakta tereddüt ediyorlarmış gibi dönüp bana baktılar. Kahve ikram eden adam termosunu kapatmakta acele etmeyerek beni içeri davet etti. Don Jorge Larrea'ın bu kadar iyi dostuysam, idareden bir taksi çağırmak için telefonu kullanmama izin vermelerini isteyebilirdim. Bu en mantıklı çözümse de ben inatla bağımsızlığımı savundum. Babamın beni kurtarmaya gelmesini istemiyordum. Beni bekleyeceğinden emindim. Onun beni beklemesini hak etmiştim. Onun için dost elektrikçiye başımın çaresine bakabileceğimi söyledim; onu Şilili ev kadınlarının et-

lerini saklayacakları, yenmeden kalmış yemeklerini donduracakları ve peynirleriyle şerbetlerini soğutacakları buzdolaplarının elektrik aksamı üzerinde çalışırken bırakıp sokağa çıktım ve insanların öyle bir buzdolabına sahip olamayacakları, hatta et almaya bile güçlerinin olmadığını gördüm.

Fabrikadan bir iki blok ötede âdeta deprem geçirmiş ve toparlanacak vakit bulamamış gibi görünen bir mahalle çıktı karşıma: derme çatma teneke izbeler, çamurlu daracık sokaklar, karanlık kapı eşiklerinden bana bakan yoksul kadınlar, arkamdan koşup para isteyen, Reebok eşofmanımı elleyen, paçavralar içindeki küçük çocuklar. Yanlarından ayrıldığım işçilerin iki adım ilerisindeki, Santiago'da geçirdiğim ilk akşam rastladığım sokak satıcılarının bir adım ötesinde gördüğüm Şili buydu. Ekonomik mucize dalgasının çöplükte bıraktığı insanlar. Amcamın hapiste olmasının nedeni buydu, annemin Manhattan'da yumruğunu sallayarak kurtarmaya yemin ettiği Şili buydu, daha dün akşam Oscar'ın ölmeye terk edilmeleri gerektiğini söylediği insan kalıntıları buradaydı, Che Guevara'nın ölümüyle yalnızlığa terk edilmiş insanlar buradaydılar. Babamın ve Şili'nin bütün iyiliksever papaz ve rahibelerinin kurtaramadığı gençlerin sekizi onu, ev denilemeyecek iki sıra kulübenin arasında, sokak denilemeyecek bir çamurdan yolda yaktıkları ateşin başında boş boş oturuyorlardı. Bunlar benim gibi başka bir ülkeye göç etmeyi başaramayanlardı. Şili'nin ne buzdığına, ne internete, ne cep telefonlarına ve ne de Che Guevara anı turlarına metelik veren bu köşesinde terk edilmişlerdi ve terk edildiklerini biliyorlardı. Bunlar burada sadece ateşi besliyorlar ve bir şey olmasını, birinin gelmesini bekliyorlardı.

Ve ben geldim. Olduğum yerde öylece kalakaldım. Belki de yanlarından geçip gitmeli, herhalde doğdukları günden beri Şili'de herkesin yaptığı gibi onları görmezden gelmeli, varlıklarını gözardı etmeliydim.

Benim bir sonraki hamlemi beklediler, aradan zaman geçtikçe içinde bulunduğum tehlikeyi daha yakından hissediyordum. Yoluma devam etmeye, yanlarından geçip gitmeye karar verdim.

"Eh, huevon! Donde vai? Nereye gidiyorsun?"

Cevap vermedim. Aksanımlı duymalarını istemiyordum.

"Cara de Guagua belki de fik fik yapmaya gelmiştir." Uzun boylu bir çocuk *fucky-fucky*'yi İngilizce söylemişti. *Vino para un fucky-fucky? Buraya kız kardeşimi düzmeye mi geldin?"*

"Cara de culo ananı düzmeye gelmiştir," dedi bir diğeri. Hep birden güldüler. *"Öyle değil mi, Bok Suratlı?"* dedi bana.

"Öyle mi?" dedi uzun boylusu. Sağ kaşı üzerinde derin ve kızıl bir yara izi vardı. *"Onun için mi geldin, Cara de Guagua, Cara de Culo, Cara de Concha tu Madre?"*

Giderek yaklaşıyorlardı.

Öteki çocuklardan biri, *"Saat kaç?"* diye sordu. *"Ona saati sorun."*

Uzun boylu olanı yanıma yaklaşıarak, *"Sanırım saati sorma zamanı geldi,"* dedi. *"Que hora es?"*

Babamın doğumgünü hediyesi olarak verdiği saatime baktım. Sekize geliyordu. Aşağıda vadide bir yerde, Casa Milagros'un o yarı sıcaklığında aynı baba, *cafe. con leche*'sini bitirirken pencereden bakıyor ve benim nerede kaldığımı düşünüyordu. Şu anda Casa Milagros'ta Polo anlamlı bir şekilde saatini gösteriyordu.

Kolumu kaldırarak uzun boylu çocuğa saatin kaç olduğunu gösterdim.

Çete reisi gözlerini kısarak, *"Göremiyorum,"* dedi. Yara izi gözünün üstünde hastalıklı bir hilal gibi görünüyordu. *"Gözlerim o kadar iyi görmüyor. Belki de daha yakından bakmalıyım."* Parmaklarını şaklattı. Saati çıkartıp verdim. Baktı. Salladı. Kokladı. *"Şimdi sana bir şey soracağım,"* dedi. *"Bana aptal numarası yapmaya kalkışma, Cara de Guagua. Ben soru sordum mu cevaplanır. Yarın bu saatte saat kaç olacak?"*

“Bugün kaçsa o olacak,” dedim suratımı asarak. Kafamın içinde onca öncü ve fatih olma, bu Şilililere kimin kim olduğunu gösterme, Güney Kutbu’na gitme hayalleri dolaşırken, Oscar ile aramda kimin *hombre* olduğu hakkında kesin bir çizgi çekmişken, gerçek bir meydan okumayla karşılaştığımda ağzımdan sadece bu saçma söz çıkmıştı.

“O kadar da aptal değilmiş. Benden daha akıllı. Çünkü ben yarın saatin kaç olduğunu bilemeyeceğim. Bu saati bana vermek istediğini hissettiğine eminim. Sen yarın söylemek için burada olmadığında saatin kaç olduğunu bilmemi istersin elbette.”

“Sende kalsın,” dedim. “Ama benim gitmem gerek.”

“Cara de Guagua’nın gitmesi gerekmiş. Ama hepiniz şahitsiniz: Bu gringo saati bana kendi isteğiyle verdi, değil mi? Şimdi de Leo’nun sana bir sorusu olacak.”

“Ayakkabıların kaç numara?” dedi Leo. Çömelip bağcıklarını çözmeye başladı. Sesimi çıkarmadım Nike’larımı alırken. Ayakkabıları denemesine de. Çamur soğuktu, çıplak ayaklarım çok üşüyordu. Aksırdım.

“Şimdi de Carloncha’nın, pantolonun hakkında bir sorusu var, Cara de Guagua. Pantolonuna ihtiyacın yok, değil mi?”

“Pantolonuma ihtiyacım var,” dedim.

“Eğer Choclo’nun anasını düzeceksen pantolona ihtiyacın olmayacak. Yoksa onu pantolonunu çıkarmadan mı düzeceksin?”

“Senin ananı düzecek,” dedi Choclo. “Ve pantolonunu çıkaracak. Seçim senin, Cara de Guagua. Sen mi çıkaracaksın, yoksa biz mi çıkaralım.”

Pantolonumu indirmeye başladıklarında günün nasıl sona ereceğini planladığımı, akşam Amanda Camila’nın bu iki çocuğun şimdi yaptıkları gibi pantolonumu indirmesiyle kutlayacağımı düşündüm. Bunun gerçek olamayacağını, koşmanın ya da hayatımın sonunun bu olmaması gerektiğini dü-

şündüm. Üzerimde sadece donumla kalmıştım, titriyordum ve şimdi onu da çıkarıyorlardı; önce bir bacağımlı, sonra diğerini kaldırdım, sanki altı değiştirilen bir bebekmişim gibi. Çocuklardan biri donumu bir top yapıp havaya attı, diğerleri de yere düşürmemeye çalışarak vurmaya başladılar. Çocuklar gerçek futbol yıldızlarıydı. Buz gibi Santiago havasında penisi öyle büzülmüş sallanarak, onları seyrettim. Oyuna katılmadım. Kaybolmuş, küçük bir çocuktum artık.

“Yeter!”

Döndüm, donumu ilk hangisinin giyeceği hakkında tartışan iki çocuk döndü, sonra Leo ve Carloncho ve Choclo ve herkes döndü. Sanki bir Terminatör filminin Şili taklidinden çıkmış gibi *Investigaciones*’den Ignacio, elindeki uzay silahıyla karşımızda duruyordu. Koca Ignacio, otuz altı saatten az bir süre içinde beni ikinci kez kurtaracaktı.

Çocuklar saati, ayakkabıları ve pantolonu ve bütün her şeyi benim kendiliğimden onlara verdiğimi söylemek için duraklamadan ganimetleri alıp dört bir yana dağıldılar. Şimdi geride ben ve Ignacio ve artık çamura bulanmış olan donum kalmıştı. Ignacio donumu silahıyla yerden alıp hiçbir şey söylemeden bana uzattı. Donuma baktım ve yere bıraktım; zatürree ve kışımın donması, onları giyip de pis bir Şili hastalığı kapmaktan iyiydi.

İkimiz de bir an donuma baktık. Fanılamı çıkartıp belime sardım.

“Seni hemen sıcak bir yere götürmeliyiz, Cara de Guagua,” dedi Ignacio.

Hiç ses etmeden arkasından arabasına yürüdüm.

“Önce bize uğrayıp sana giyecek bir şeyler bulalım,” dedi. “Casa Milagros yolunda oturuyorum.”

Başımı salladım. Beni bütün takım taklavat meydanda evime götürmemesi çok düşünceli bir hareketti.

“Bunu kimsenin bilmesi gerekmez,” dedi.

"Sen burada olduğumu nereden bildin?"

"*Ministro* sana göz kulak olmamı istedi."

"Demek artık babamı izlemiyorsun?"

"Don Pablo başının belaya gireceğini tahmin etti. *Ministro* hep haklıdır."

"Ben artık peşimde dolaşmanı istemiyorum."

"Sen *Ministro* olunca senden emir alırım, Cara de Guagua."

"Beni izlediğini bildiğime göre seni atlatmaya çalışırsam ne yaparsın? Artık bu iş daha kolay olur."

"İzini kaybettirirsen başım belaya girer. Ama ben *discreto* davranıyorum. Dün öğleden sonra o iki *maricone*'yle birlikteyken seni rahatsız ettim mi? Askeri bölgeye izinsiz girmeni engelledim mi?"

Ignacio demir bahçe parmaklıkları arasından kış çiçeklerinin başlarını uzattığı mütevazı bir villanın önünde durdu. Bir dakika sonra don, eşofman altı, terlik, üzerinde Colo-Colo yazan ve renkli bir Kızılderili resmi olan tişörtle döndü. "Bunlar Ignacio Chico'nun, ama sana uyar sanırım," dedi.

"Oğlun kaç yaşında."

"On, Cara de Guagua. Ama benim gibi iridir."

Üstümü değiştirirken bir teklifte bulundum. Bundan böyle bana Gabriel derse kaçmaya çalışmayacak, beni korumasına göz yumacaktım. Hatta o sabah her şeyi berbat eden türden yanlışlıklar yapmamak için önceden kendisine danışacaktım.

"Tamam. Ama şunu bil ki, eğer kaçmaya kalkışırsan bacağının bir iki kemiğini ben kendi elimle kıracağım."

"O da beni kollamak olmaz ama, değil mi?"

"Yine seni kolluyor olurum ama *Ministro*'nun dediği anlamda değil tabii."

Bu lafına güldük ve her nasılsa aramızdaki buzlar çözülverdi. Ona hemen her zaman herkesi mutlu kılan soruyu sordum: Hangi futbol takımını tutuyordu? O da Colo-Colo takı-

mının üstünlüklerini ve adını duymadığım ve duymak da istemediğim bir sürü oyuncuyu saydı. Giysileri üzerimde olan küçük oğlunun gerçek bir Maradona olduğunu, herhalde profesyonel futbolcu olacağını ve kendisinin de buna bir diyeceği olmadığını söyledi. Sonra ailesinden söz ettik, bana en büyüğü bir meslek sahibi olma yolunda olan dört çocuğunun fotoğraflarını gösterdi. Gelecek, iş idaresindeydi. Kız olan ikincisi sanat tasarımı okuyordu ve reklam işine girecekti. Hayat, Ignacio ile karısına gayet iyi davranmıştı.

Peki, çocuklarının kendisini izlemelerini istemez miydi? Hayır dedi, işinin uzun saatlerinden, koruduğu bir kodamanın ya da peşinde olduğu bir serserinin evi önünde beklemenin sıkıntısından söz etti. Hepsi de can sıkıcı insanlardı. Ne yapacağım hiç belli olmadığı için beni izlemekten hoşlandığını söyledi. Ben çok *extrano* idim. Ama genelde her şey çok tekdüzeydi, böyle bir hayatı kimseye salık vermezdi.

Ona daha kişisel bir soru sorabileceğimi hissettim. "Kırık bacaklar konusunda pek kaygılı değilsin galiba?"

"Hangi kırık bacaklar?"

"Birkaç bacak kırmış olmalısın, Ignacio. O çocuklar. Onları yakalamış olsaydın..."

"Onlar *patos mulos*'tur, Gabriel. Hak ettiklerini alırlar. Ben sadece seni, senin gibi insanları koruyorum. Senin gibiler polis zulmünden şikayet ederler ama benim gibi insanlar olmasa her gün yolunuz kesilip soyulursunuz. Hayatından memnunsan bunu benim gibilere borçlusun."

"Ya ötekiler, kurbanlar? Pinochet baştayken..."

Ignacio omuzlarını silktili. "Kırman gerekeni kırarsın."

"Ben olsam her gece kâbus görürdüm."

"Bu kadar hayal gücüne sahip olmak olmak iyi değildir," dedi Ignacio. "Masa başında çok oturmanın sonu bu."

Ağzından başka bir şey alamadım. Geçmişte ne yapmışsa, hâlâ ne yapıyor idiyse kendisini rahatsız etmiyordu. Sorunu can sıkıntısıyla nasıl başa çıkacağıydı, vicdan azabıyla değil.

Casa Milagros'un önünde durunca, "Anlaşmamızı unutma, Gabriel," dedi.

İri elini sıkıp eve girdim.

Annem, babamla Polo'nun yarım saat önce çıktıklarını söyledi. Uzun bir süre beni beklemişlerdi.

"Saat kaç?"

"Saatin nerede? Aman Tanrım, ayakkabıların nerede?"

"Bana bir mesaj bıraktı mı?"

"Kim?"

"Babam."

"Ha, baban mı? Geldiğimizde bulduğumuz gibi içine kapalı, uzak ve alaycıydı. Senin kendisini nerede bulacağını bildiğini söyledi." Annem yüzüme baktı. "Gaby, ayakkabıların nerede?"

"Bilmek istemezsin," dedim. "Ben düş alacağım."

Her zamanki gibi benim için planları vardı annemin. Babamla randevumu kaçırdığıma hoşnut olduğunu hissedebiliyordum. Casa Milagros kamyonetiyle sabahı ana oğul geçirmek üzere giderken neşeyle, ne kadar güzel, diye cıvıldadı. Alto Las Condes alışveriş merkezinden gayet pahalı Nike'lar aldık -iki çift ayakkabı, parası New York'taki Milagros restoranlarından 'Romantikler için Latin Yemekleri'nden çıkıyordu, alışveriş merkezi Amerika'da gördüklerimden çok daha büyüktü, mini etekli genç kızlar patenlerle koridorlarda Amerika'dan ithal edilmiş yiyecekler tattırıyorlardı. Ben bunlardan birer parça ağızma attıkça annem sabırsızlıkla elini sallıyordu. "Bu ülkeye ne yapmışlar böyle," dedi. Ve sabahın nakaratı bu oldu. Bana silme dolu arabalarla dolaşan müşterileri gösterek, bu insanların çoğunun kasaya gelmeden önce arabaları bırakıp sadece bir tek şey satın alacaklarını ve arabaları doldurarak sahte servetlerini başkalarına göstermek istediklerini fısıldadı. Eğer herkes öyle yapmış olsaydı Alto Las Condes'in çoktan iflas etmiş olacağını, birilerinin bir şeyler alıyor olması gerektiğini söylediğimde, sadece, "Bu ülkeye ne yapmışlar böy-

le,” dedi. Daha sonra arabamız önce çocukken, sonra ergenliğe geçtiğinde ve daha sonra kadıncan Nana’nın kilerden bile güzel olduğunu söylediği *empanada*’ları aldığı köşebaşından geçerken aynı şeyi tekrarladı. O hasır çatılı ve beyaz kerpiç duvarlı eski *ruca*’nın yerini bir Burger King, bir Pizza Hut ve bir Dunkin’ Donuts almıştı. Anneme gecikmiş kahvaltım olarak bir Whopper ile bir Cola almaktan memnun olacağımı söyleme hatasını işledim. Başını öfkeyle salladı. “Bu ülkeye ne yapmışlar böyle,” dedi. ‘Onlar’ ülkeyi yok etmeye, onu harika ve farklı yapan her şeyi silmeye, ABD otoyollarına sıralanan neon ışıklı alveriş yerlerinden biri haline getirmeye çalışıyorlardı. New York’ta Amsterdam Street’de Milagros Restoran’da Şili geleneğini korumak, burada ayak diremekten çok daha kolaydı.

Ama kendisi o kadar çabuk dönmeyecekti. Onu yenilgiye uğratmış değillerdi. Annemin havası birden olumlu, âdetâ manyaklık derecesinde iyimser oluverdi. Her çukura düşüp çıktığımızda çılgın annem memnun olmuşçasına homurdanıyordu. “Bu iyi işte,” diyordu. “Ülkenin karşı koyduğunu görmek iyi bir şey.” Ne demek istediğini sordüğümde toprağa uzun bir ağıta başladı, yeraltındaki Şili modernleşmeye direniyordu, sokakları parçalıyor, insanları yavaşlamaya zorluyordu. Koştur, koştur, koştur, şunlara bak, şu ülkeye yaptıklarına bak derken, önce Pinochet ile çetesini, sonra aynı ekonomik projeleri sürdüren yeni demokratik hükümeti kastetmekteydi. Ama annem bunun işlemeyeceği kanısındaydı ve benimle Nike ayakkabılarımı, sömürülmeğe karşı çıkma mücadelesini yürüten insanları, bir ülkenin yabancı piyasaların keyfi dalgalanmalarından çok kendi halkının ihtiyaçlarını nasıl karşıladığıyla değerlendirilebileceğine hâlâ inanan insanları ziyarete götürüyordu. Aşağı tabaka insanları, diktatörlüğün çalışma yasalarını değiştirmeye çalışan işçi sendikaları, kooperatifler, patronların Şili’nin sosyal sağlık kurumlarını ortadan kaldırma çabalarına karşı çıkan sağlık çalışanları dernekleri, alternatif meslek eğitim

merkezleri, yoksullukla savaşmaktan pes etmemiş papazlar, idam edilmiş tutukluların akraba *agrupacion*’ları, göçmen işçiler için İsveç bağışıyla bir merkez kurmaya çalışan bir adam, kameralarını teneke mahallelerine götürüp *pobladore*’lerin kendi yaşantılarını filme almalarını sağlayan video yapımcıları, işkence kurbanlarını tedavi eden terapistler, aile içi tacize karşı açılan yeni merkez, feministlerin şili’nin maçoluğuna meydan okudukları La Morada; New York pazarlarında gördüğümüz o şeftalileri ve üzümeleri toplayan kadınlar birleşmişler ve ABD’de tarım ilaçları kullanılmasının yasaklanmasını istiyorlardı ve...

“Dur bir dakika,” dedim. “Bütün bunları bugün mü göreceğiz? şimdi mi?”

“Bugün ziyaret edemeyeceklerimize yarın gideriz. Ya da haftaya.” Sonra siyasal gündemini suratıma fırlatıverdi. “Televizyonda birlikte izlediğimiz o insanları hatırlıyor musun? Sokaklarda canlarını tehlikeye atanları, hani? Bazıları satıldılar, büyük paralar kazanıyorlar ve her şeyin yolunda gittiğini sanıyorlar. Ama ötekiler, onlar kadar gözönünde olmamakla birlikte hâlâ buradalar. Onlara telefon ettim, ülkeye yapılanlardan iğrenen eski dostlara. Çevremizde gerçek kalan son şeylerin yoksullar olduğuna, onların düşük ücretli işlere ve tüketici hayallerine yönlendirilmemelerine, henüz gerçek bir yirminci yüzyıl deneyimi yaşamadan yirmi birinci yüzyıla atılmalarına inanan insanlar. Bu ülke hâlâ yaşıyor, *el viejo şili*. Bütün yapman gereken kabuğunu kazımak, Gabriel. Hemen altında bulacaksın onu. Ben onun açlığını hissediyorum. Ya sen?”

Doğrusunu söylemek gerekirse, ben hissetmiyordum. Eğer bir açlık çekiyorsam, bu da Dunkin’ Donuts’dan mümkün olduğu kadar çabuk bir çörek almak içindi. O sabah yoksulların tadını almıştım ve bir ısırık daha almak istemiyordum. Hatta onların *benim* etlerime batan parmaklarından ve

bıçaklarından uzak kalırsam çok daha mutlu olacaktım; onlardan ve onlara yardım etmek isteyenlerden ne kadar uzak kalırsam, o kadar iyiydi. Baskıya ve Diktatörlüğe Karşı Direniş heyecanımın bunca yıldır, en hafif deyiimiyle, bir yutturma olduğunu söylemenin zamanı değildi, Janice. Hele annemin o uzun yokluğunda ülkesine yapılanlara karşı duyduğu bu yeni öfkenin, kendi ruhu üzerinde yararlı bir etki yarattığı belliyken. Dünden kesinlikle daha iyiydi.

"Pekâlâ, nereden başlıyoruz?" dedim.

Annem daha da keyiflendi. Mezarlığa küçük bir ziyaret yapmayı düşünüyordu. *Desaparecidos*'ların bazılarının cesetleri bir toplu mezarda bulunmuş, adli tıp doktorları bazı kesin teşhisler yapmışlardı. Bugün gazetede onlar için bir ayın yapılacağını okumuştı, onlardan biriyle bir ara çıkmıştı ve...

Birden içimde bir şey koptu. Bu kadarı yeterdi artık. Mezarlık yoktu. Toplu mezarlar yoktu. Onu düzmüş olan eski sevgililer yoktu. Che Guevara sağken onun kendisine ne yaptığı, nasıl yaptığı hakkında öyle uzun boylu açıklamalar yoktu. Yeterdi artık.

"Ben burada ineyim, anne."

"Nerede? Neden?"

"Şu köşede."

"Neden ama?"

"Kenara çek."

Arabayı durdurup bir merak parıltısıyla yüzüme baktı.

"Ne oldu, Gabriel? Mezarlığa gitmek istemiyorsan, eğer La Morada'dan başlamamızı istemiyorsan..."

Ona az daha söyleyecektim. Ama o, ülkeyi; babam da kaçakları kurtarmaya kendilerini o kadar vermişlerdi ki, ikisinin de beni kurtarmayı düşündükleri yoktu. Sadece bu yolculukta değil, ondan önceki bütün yıllarda, seninle geçirdiğim o geceden Amanda'ya tutulmama, SoHo'dan Santiago'ya geçen yıllarda bana olanları itiraf etmek için artık çok geçti. Arabadan indim.

"Bir şey değil, anne. Babamla buluşacağım yeri hatırladım. Seninle mezarlığa başka bir gün gideriz."

Annem gider gitmez çevreme bakındım. Ignacio neredeydi? Arabasını sokağın ilerisinde park ettiğini görmem uzun sürmedi. Yanına gittim. *Mani confitado* yiyordu, bana birkaç tane ikram etti, bir avuç dolusunu da ağzına tıktı.

"Babamın nerede olduğunu biliyor musun?"

"Öğrenebilirim."

Birkaç dakika ve koca bir torba *mani confitado*'dan sonra bilgi, telsizinden çatırtılarla geldi.

"Beni oraya götürebilir misin?"

"Eğer oraya gidiyorsan beni zahmetten kurtarır. Sen de kâr ettiğin taksi parasıyla biraz daha şeker alırsın."

Giderken biraz daha şeker yedik. Gösterdiğim Nike'larımı beğenince ikinci çiftini ona hediye ettim. Ignacio Chico için, dedim, sıkı antrenman yapıp gerçek bir profesyonel olması için.

"Çok cömert bir çocuksun, Gabriel."

"Anneme şükret. Ya da boşver, şükretme. Onları senin için aldığımı bilmiyor. Bu sabah başıma gelenlerden haberi yok. Baron'a da söylemezsen memnun olurum."

"Ona söyledim bile."

"Ne dedi?"

"Pablociones için çok fazla şey yapmamız gerektiğini, o çocukların diktatörlüğün çocukları olduğunu söyledi. Kusura bakma ama, palavra. Bizim daha çok polise, daha çok cezaevine ihtiyacımız var."

"Benim için ne dedi?"

"Ona senin serserilerden ikisini eşek sudan gelinceye kadar dövdüğünü, çete reisi bıçağını çekince araya girdiğimi söyledim. Güldü. Babasının oğlu, dedi."

"Dünyayı babamdan ibaret sanıyor."

"Babandan söz açılmışken..."

Ignacio'nun park yerini kapıldığı yaşlı beyefendinin itirazları, Şili'de ilk akşamımda *paco*'yu sindiren kimliği görünce bıçak gibi kesildi. Ignacio sokağın karşısındaki bir kafeyi işaret etti. Pencere önünde büyük McKenzie orta yaşlı, güzel olmayan, Winona Ryder tarzı saçları o yuvarlak yüzüne hiç yakışmamış bir kadınla konuşuyordu.

"Onu düdükleyecek," dedi Ignacio. "On on beş dakika, daha fazlasına gerek yok."

"Bana çok iştah açıcı gelmedi," dedim.

"Bacakları arasında ne olduğunu kim bilebilir ki? Işıklar bir kere söndükten sonra. Hem baban ne yaptığını bilir, değil mi?"

"Bilir," dedim, sanki babam benim gözümde bir bilmece değilmiş gibi.

Babamın kadını tavlamasını izledik; önce bir gül çıkardı, kendisi kokladıktan sonra kadına koklattı ve sonra gülü sallayarak bir şampanyayla üç kadeh istedi: Biri kendine, biri kadına, biri de güle. Ignacio, "Bu klas işte," diye fısıldadı. "Bunu hatırlamam gerek. Güle şampanya." Dürbününü bana geçirdi. "Şu kabarcıklara bak."

Babamı profesyonel bir dikizciyle seyretmek garipti. Hem de herhalde amcamı ya da Pinochet yıllarında Baron'u izlemiş, o zamanlar benim düzüşmek için yurduma gelmemi önlemiş ve şimdi de -farkında olmadan- benim bekâretimi kaybetme çabalarımnda bana yardım eden bir adam. Onun kadının memelerinin ne kadar iri, meme başlarının ne kadar mor olduğunu, McKenzie'nin onu kaç dakikada orgazma getireceğini, her gün aynı şeyi yapmaktan bıkip bıkmadığı hakkındaki konuşmasını dinledim.

"Şu kim?"

"Nerede?"

"Şu adam. Orada."

Gösterdim. Adam sokağın ilerisinde kiralık bir Escort arabadaydı. Babam ile *conquista*'sını bizden çok daha iyi görecek

yerdeydi. Kısa boylu, tıknaz, soluk benizli adam kafenin penceresindeki çifti dikkatle izlemekteydi. Ignacio'nun dürbünü, adamın not almakta olan küçük ve zarif ellerini gösteriyordu.

"O mu? Aldırma."

"Senin adamlarından biri mi?"

"O yabancı serseri mi?" Ignacio gerçekten kırılmış gibiydi. "Onun gibi birini işe alacağımızı mı sanıyorsun?"

"Emin misin? Belki de başka bir servis..."

"O Şilili bile değil diyorum sana. Kaçığın biri. Boşver."

Ama boşveremedim. Bu da bir esrardı: Babam başka biri tarafından da izleniyordu. Ignacio'nun kaygılandığını hissetmemesi için başka bir şey sormadım. O da bir şey söylemedi. Bunun büyük bir hata olduğunu daha sonra göreceksin, Janice.

Kafede işler Ignacio'nun tahmin ettiği kadar hızlı gelişmiyordu. Büyük McKenzie'nin ısmarladığı yemek yeni gelmişti. Polo birden ortaya çıkıverdi. O arada hep içerde miydi, yoksa arka kapıdan mı girmişti, bilemiyorum. Babama bir şeyler söyleyip bir cep telefonu verdi.

"Sıkıcı," dedi Ignacio. "Sana söylemiştim."

Babamın telefonda konuşmasını izledik; dışarıdaki arabada oturan küçük adam konuşma boyunca not almayı kesti, babam telefonu kapatınca yine başladı.

"Bu iş uzun sürecek," dedi Ignacio. "Ben sıçmaya gidiyorum. Ben yokken kaçmazsın, değil mi, Gabriel?"

"Bacaklarımın kırılmasını istemem," dedim.

Başımı belaya sokmayacağıma söz vermemi istemiş olmasını dilerdim. Söz vermiş olsaydım, ufak tefek adam babamla o korkunç kedi stili saçlı çirkin kadının fotoğraflarını çekmeye başladığında yaptıklarımı yapmazdım. Polo yine gözden kaybolmuştu ve ikisi pencere önünde öpüşüyorlardı. O cüce casus da resim üstüne resim çekiyordu. Öfkeden çılgına dönmüştüm. Ona benim yaptığımı yaptığı, babamın seks ha-

yatını izlediği için mi kızılıyordum? Belki rolleri değiştirip babasını kurtaran çocuk olmayı seğmiştim? Belki de tehlikedeki genç kıızı kurtaran kahraman olma fikrinden hoşlanmıştım. Ignacio'nun arabasından çıkıp da adamın herhalde parasını öfkeli bir kocanın, kuşkucu bir âşığın, ya da negatifler yıkandıktan sonra babamın başına iş açacak birinin ödemiş olduğu koca bir rulo filmi harcadığı yere koşarken sebeplerimin ne olduğunu tam olarak hatırlamıyorum. Sabahki koşu öyle bir felaketle sonuçlandıktan sonra, tekrar babamın programına girmenin bir yolunu arıyordum ve bu bana cennetten gönderilmiş bir fırsattı işte.

Cücenin arabasının kapısını açtım, bir elimle fotoğraf makinesini kaptığım gibi öteki elimle yakasına yapıştım.

"Bu ne demek oluyor?" dedim. "Dikizcilik mi? Bu pis iş için kaç para alıyorsun, ha, cüce?"

Adam anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı. İşpanyolcası korkunçtu. İngilizceye dönüp lütfen bana bir şey yapma, ben sadece işimi yapıyorum, lütfen bana bir şey yapma, diye yalvarmaya başladı. Onu koltuğundan çekip kaldırıma çıkardım. Bir çocuk kadar hafifti. İşini, ha, dedim. Artık İngilizce bağırıyordum. İnsanların şereflerini beş paralık ediyorsun, ha? Adam birden sustu ve ben de neden bilmem, suratına bir tokat indirdim. Bunu yapabileceğim için, o sabahki aşağılanmamın, yirmi üç yıllık aşağılanmamın acısından kurtulamamış olduğum için vurdum. Janice, seninle o kanepenin üstündeysen bana, sen çok yumuşaksın, Gabriel, çok düşünce-lisin, sana güvenebileceğimi biliyorum, demiştin. Demek benim şiddete düşkün biri olmadığımı biliyorsun, daha sonra senin ve benim ekranlarımızın önünde uyguladığımız sado-mazoşist mastürbasyonlar bile sadece fanteziydi... Ama o herife karşı sert davrandım ve bir el beni tutmasaydı bir tokat daha indirecektim. Polo'ydu tabii, ondan başka kim öyle sessizce yaklaşırdı? Arkasında babam, onun da arkasında kadın

vardı. Kadın yakından daha düzülebilir görünüyordu, yüzü çirkindi, saçları felaketti ama güzel kahverengi gözleri, yumuşak teni, zarif bacaklarıyla sandığımdan daha lezzetli bir lokmaydı. Ne var ki dönüp çantasını almak için kafeye girince daha fazlasını göremedim ve zaten ondan sonra da, babam kendisini durdurmak için bir hareket yapmadan yürüdü gitti. Babamın başında bela olarak ben yeterdim o anda.

"Gabriel! Ne yapıyorsun?"

Adamın kim olduğunu ve ne yaptığını anlattım.

Babam derin bir göğüs geçirdi. "Söyle ona, Polo."

Polo, "*Guinness Rekorlar Kitabı*," dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

"Adam *Guinness Rekorlar Kitabı*'nın temsilcisi. Cris'in dünyada en çok kadın düzen kişi olduğunu tespit etmek istiyor. Patronlarına bu kategoriye kabul ettireceğinden henüz emin değil gerçi. Şu anda tartışmalar devam ediyor. Aile değerleri falan, anlarsın ya. Son altı aydır Cris'i izliyor."

"Ama fotoğraflar..."

"Kanıt gerek, *comprendes*?"

Guinness Rekorlar Kitabı cücesi, "Bu vandal da kim?" diye sordu. "Onu tanıyor musunuz?"

"Söyle ona, Polo."

"Cristobal McKenzie'nin oğlu."

Adam bozuk İspanyolcasıyla, "Demek iyiliğimin karşılığını böyle ödüyorsunuz," dedi. "Ben sizi kitaba geçirmek için ünümü ortaya atayım, siz Şilililer karşılığını böyle verin. Barbarsınız sizler. Kitabımıza girmeyi hak etmiyorsunuz."

"Kitabının canı cehenneme," dedi babam. "Ben zaten senin o aptal kitabına girmek istememiştim. Ben sadece iddiamı kazanmak istiyorum."

"Öyleyse neden benimle işbirliği yaptın?"

"İşlerime karışmaman için. Bak şimdi yaptığına. Lila'yı korkutup kaçırdın."

"Onu ben değil, senin aptal oğlun kaçırdı. Ama bu iş burada biter. Ben İngiltere'ye dönüyorum. Kurallar kesindi: Eğer müdahale, rüşvet, hile, sahtekârlık olursa biz çekilecektik. Bu işi başarabilirdin, McKenzie. Ölümsüzlerden biri olabilirdin. Yeni Don Juan. Yeni Casanova."

"Ben onlardan biri olmak istemiyorum," dedi babam. "Kendim olmakta zaten yeteri kadar zorlanıyorum. Hem sen bir başbelasının. Buradan ne kadar çabuk gidersen o kadar iyi olacak." Adam Hertz Ford Escort'una atladı, motoru çalıştırdı ve gitti. "Polo, saat kaç?"

"Acele etmeliyiz, Cris. O kaçak çocuğun izi kent dışına çıkarsa bütün gece yolda olacağız ve bu da..."

"Tamam, tamam." Babam bana döndü. "Gabriel, sen bu sabah hangi cehennemdeydin?"

"Biraz koşmaya çıkmıştım, yolumu kaybettim."

"Umutsuz vakasın. Polo, git içeri de hesabı öde. Ya rahibe ne dersin? Sence rahibe..."

"Rahibe kızıışmış ama onu böyle manastırdan bir anda çıkarmak... Mercado Central'deki Hilda'ya ne dersin? On sekizine yeni bastı ve kaç zamandır sana göz süzüp duruyor. Onu birkaç saatliğine midyelerinden ayırabilirsek, yani."

"Hilda'yı deneyelim. Sen onun tezgâhını beklersin."

Polo bizi bir anlığına kaldırımda yalnız bıraktı. Babam onu izleyecek gibi oldu, durdu, bana baktı.

"Sence benim korunmaya ihtiyacım mı var? Ben her kocayı, her babayı, her kardeşi tatlı dille ikna ederken sana ihtiyacım olduğunu mu düşünüyorsun? Yüzlerce minnettar aile ve onca mutlu kadın varken? Tanrım, seninle ne yapacağım ben, Gabriel?"

"Seninle buluşuruz... bildiğin yerde."

"Bildiğim yerde mi?"

"Biliyorsun ya işte," deyip döndüm. Onunla gelemeyeceğimi, eğer bu sabah zamanında gelebilseydim tavlama sah-

nesini dışarıdan gözleyeceğim yerde kafenin içinden izleyebileceğimi, delinin biri *Guinness Rekorlar Kitabı* adamına saldırarak işi bozmasaydı ondan sonra kimi düzeceğinde kendisine benim yardımcı olacağımı yüzüme söylemesine katlanamazdım. Üçümüz de hararetle çirkin yüzlü, yumuşak tenli Lila'nın yerini alacak bir başkasını arayacaktık. Şimdi ondan uzaklaşmamın sebebi eğer onun yerine birini bulamazsa, Baron'la girdiği iddiayı kaybederse yakınında olmak istemememdi.

Ignacio ortadan kaybolmuştu. Onun köşenin öte yanında utancından saklandığını tahmin ettim ve haklı da çıktım. İşte, yine gözlerinde o horgörölü bakışla, havaalanında babamla arama girdiğinde ilk defa gördüğüm o bakışla bana bakmaktaydı. Ama bu kere onu suçlayamazdım, kendimden başka kimseyi suçlayamazdım. Suçlayabileceğim tek şey, o sarhoşun dün bu saatte Larrea'ya bir *combo en el hocico* sallamasıyla başlayan ve Gabriel McKenzie'nin aynı derecede haksız bir tokadı bir başkasına indirmesiyle son bulan olaylar zinciriydi. Hepsi birbirinin ardından gelmişti. Giderek daha çok Şili-leşiyor ve her dakika kendime biraz daha acıyordum.

"Şimdi ne olacak?" diye sordu Ignacio. Neyse ki sonra, "Gabriel," demeyi hatırladı.

Dadı'yla yemek yiyecektim ve sonunda kalbimi ona açtım –her şeyi anlattım, Janice. Sana olan eski tutkumu, Amanda Camila'ya olan yeni tutkumu, SoHo'da direnişe ihanetimi, *Guinness Rekorlar Kitabı* adamı hakkında yanılmamı, Şili'ye ilk vardığım gece uğradığım düş kırıklığını, o sabahki koşu deneyimini, Manhattan'daki vitrinde gördüğüm parçalanmış buzdağına duyduğum hayranlığı, kadınlardan korkumu, Polo ve Carlitos ve Larrea'yla karşılaşmalarımı, yalanlarımı ve hayallerimi, boynu bükük penisimi ve yükselen beklentilerimi, sana şimdi anlattığım gibi, her şeyi anlattım Dadı'ya, Janice. Che Guevara ve Pinochet, Milagros ve Cristobal ve Pablo Baron ve

Tio Pancho ve Oscar. New York'taki uzun sürgün yıllarım ve ömrümün sonuna kadar sürgün kalacağım korkusu, bekâretim ve övünçlüğümlerim ve üzüntülerim, her şey, yani...

Onda bir iyilik vardı. Bunu uyduruyor değilim, yemin ederim. Hayal ediyor da değilim; iyilik ondan bir dalga gibi, elle tutulur bir şey gibi yayılıyordu. Bir ağaçtan kopartıp da ağacın rızasıyla yediğin bir meyve gibi. Nana'm bana bu yolculukta yaşadığım tek gerçek huzur anlarını vermişti; bitkin ve sıkıntılı geldiğimde o kaçan satıcıların olduğu sokakta, ertesi gün ikizlere ninni okurken o bebek odasında. Belleğimdeki her neşeli anın kökeninde o vardı, geçmişimde melodisini çalan laterna, kokusunu aldığım ilk ekmek, ilk sokağa çıkışında elinin içinde olan elim. Dönecek başka kimsem yoktu ve şimdi beni kucaklayacak sıcak vücudu, saçlarımı okşayan, beni avutan eli buradaydı. Beni kendi amaçları için kullanmayacak tek kişiydi, belki de onun tek amacının beni mutlu kılmak, yedirip içirmek ve kendimi bu vadide ayakta kalmaya devam ettirmek olduğunu hissettiğim için. Ben ana rahmine düştüğüm gece sabaha kadar annemi beklemiş, babamın iddiasını kazanmak için başka bir kadına gittiği gece anneme öğüt vermişti. Erkek gövdesi içindeki bu çocuğa, çocuk yüzlü bu erkeğe ne söylenmesi gerektiğini bilen tek kişi oydu. Ve onun her şeyi düzelteceğini biliyordum.

Ancak hiçbir şey saklamadan tüm itirafımı ve önüme koyduğu mükemmel yemeği bitirince bütün söylediği, "Alışveriş yapmam gerek," oldu. "Yarın için *cazuela de ave*." "Dikkat etmeni istiyorum."

Ona ne yapmam gerektiğini sordum, o da bana bazı şeylerin, örneğin aile için yemeğin bekleyemeyeceğini söyledi. Bir gün ne demek istediğini anlayacaktım ve kendisi hazır olana kadar başka bir şey sormamalıyım.

İstediğini yaptım. Onunla pazara gittim, bugün burada Sevilla'da aldığım her şeyi almasını izledim: soğan ve havuç, sa-

rımsak ve *calabaza*, çalı fasulyesi ve patates. Evde donmuşu olan mısır dışında her şey, dedi. Ama yapacağın zaman taze-sini alabilirsin. Sadece kabuklarını ayır ve elinle taneleri yok-la. Tavukları nasıl öldüreceğini unutma; göstermek için birini dizinin üstüne yatırdı, hayvanın iznini isteyip kendisine te-şekkür ettikten sonra ölene kadar boynunu çekti. Tüylerini nasıl yolduğumuzu ve sonra derisini alevlerin üstünde nasıl hafifçe tütsülediğimizi unutma. Yiyeceğim en son yemek için yarın *cazuela*'yı hazırlarken benim de yapacağım gibi, Janice. Baron ve McKenzie'nin son yemeği. Nana âdeta beni Sevil-la'ya hazırlıyordu, ya da ben öyle düşünmekten hoşlanıyordum, derinin üzerinde küçücük bir tüy parçası kalmadığından emin olurken. Onun koca bir tencereyi yağlamasını, baharatları çıkarmasını izledim. İçine mutlaka cilantro kat, Gabriel ve *cuidado con la sal*, tuzuna her zaman çok dikkat et.

Tencere kaynarken ellerini önlüğüne kuruladı ve ikizleri hizmetçiyle bahçeye gönderdikten sonra, "*Ese hombre*," dedi. "O adam. *El dano que ha hecho ese hombre*."

O adamın verdiği zarar. O adam. Aklıma hemen onun baş suçlu olarak babamı işaret ettiği geldi. Ama kimbilir? Belki de onca zararı veren Polo'ydu, kendisi evden ayrıldıktan sonra onun yerini alan ve sonra da ben savunmak için orada olmadığımın benimi alan Polo'ydu. Ya da Pinochet. Hepimizin canına okuyan, bizleri sürgüne, Pancho Amcamu hapse, babamı o soğuk ve işgüzar davranışına gönderen Pinochet değil miydi? Eğer Şili'de kalsaydım ait olacağım kuşağı bunaltan, hassas Amanda Camila'yı bunaltıp böylesine öfkeyle dolduran Pinochet değil miydi? Yoksa başkası mıydı? Sadece Dadı'mın bildiği, şimdilik gölgeler arasında kalmasını istediği, bize gerçek zararı veren kişi daha yakında olan biri, Pablo Baron mıydı yoksa?

Ama o bir şey söylemedi. "Ben bildiğimi bilirim," dedi. "Senin bilmen gereken şey de kadınlar."

Hepsi, ne zaman olduğunu söylemediği bir dönemde duyduğu bir efsanede açıklanıyordu. Dünya henüz gençken dünyayı yönetenler kadınlardı. Canavar giysileri giyerler, ürkütücü maskeler takarlar ve erkekleri korkutarak hüküm sürerlerdi. Onları canavarların kadınlara boyun eğmedikleri takdirde kendilerini cezalandıracak tanrılar olduğuna inandırılırdı. Uzun kuşaklar boyunca böyle hüküm sürdüler. Erkekler kadınların ayinlerine gelemezlerdi, sadece bacakları arasından ilk kez kan gelen kızlar kutsal kulübeye gelirler ve kendilerine canavarların sırrı açıklanırdı. O zaman onlar da maske takarlar ve erkeklerin yüreklerine korku salarlardı. Ancak bir gün bir erkek ateş başında oturan iki kadının konuşmalarına kulak misafiri oldu. Erkekleri nasıl kandırdıklarını birbirlerine anlatıp alay ediyorlardı. "İşte gördüğün gibi, Gabriel, kadınlar hep şimdiki kadınlar gibiydi. Dedikoduyu severler, kazandıkları her şeyi fazla konuşarak kaybederler. O zaman da aynı şey oldu. Adam öteki erkeklere söyleyince intikam almaya karar verdiler. Kabilenin en küçük kızları dışında bütün kadınlarını öldürdüler. Geriye sadece henüz kadınlık sırrı kendilerine açıklanmamış olanlar kaldı. Erkekler beklediler ve kızlar hazır olunca onlarla çiftleştiler, sonra da erkekler maskeleri takıp yeni karıları, yeni anaları ve yeni sevgilileri korkuttular. Geceleri hortlaklar gibi giyinip, kimsenin anlamadığı sesler çıkardılar ve kadınlar canavarlara boyun eğmek zorunda kaldılar. İşte, erkekler o zamandan beri dünyaya hükmederler ve o yüzden ben *cazuela* yaparım ve Pablo Baron da onu yer, o yüzden sen de *cazuela* yapmasını öğrenmelisin."

Nana yüzüme baktı. Bu efsaneyle nereye varmak istediğini anlamamıştım.

"Sana bunu anlatanın bir kadın olduğunu asla unutma, Gabriel," dedi Nana, elimi hiç bırakmadan. "Bu da kadınların gerçeği bildiği anlamına gelir. Üstünlük bizdedir, sonunda krallığın anahtarları bizim elimizdedir: bebekler ve zevk ve

yiyecek. Eğer *cazuela*'yı yaparsan dünyayı yapıyorsun demektir. Bu bir mücadeledir: hayat, seks, her şey. Kadınlar, erkeklerin kadınların ne kadar güçlü olduklarını bilmelerini önlemelidirler. Biz siz erkeklerin güçlü olmanızdan hoşlanınız, gerçekte de zayıf olmanızdan tabii. Maskeyi takmanızı ve onu sadece bizim için çıkarmanızı isteriz. Anlıyor musun?"

"Anlıyorum diyemem."

"O yüzden kadınlar korkuyormuş gibi davranırlar. Onları korumanız için. Canavarların nereden geldiğini bilmiyormuş gibi davranırlar. Şimdi anladın mı?"

Başımı salladım.

"Bir gün bu efsaneyi hatırlayacağına söz ver," dedi. "Ona en çok ihtiyaç duyduğunda."

"Bu ne zaman olacak?"

"Ona en çok ihtiyaç duyduğunda."

Nana konuyu yine değiştirdi. Artık dikkatimizi bugüne çevirmek gerek, dedi. Buzdağından hoşlanmıyordu, onun kötü ruhlarla dolu olduğunu düşünüyordu, ama en azından şimdilik sıkıntılarıminin çözümü onda gibiydi. New York'ta o vitrinde o mavi buzu ilk kez görmem, bana, bize gönderilen bir mesajdı. Eğer onu tehdit edenin kim olduğunu ortaya çıkarabilseydim... Bana kimden kuşkulandığımı, soruşturmamın nasıl gittiğini sordu. O notu yazan kişi kim olabilirdi?

Birden, -ki, bunu nasıl dile getireceğimi bilemiyorum, Janice, ama sanırım kendimi tetikte hissettim. Nana'nın yüzünden değil; o bunlardan kimseye söz etmeyeceğine yemin etmişti, bana, "Sadece gölgeme," demişti. Hayır, aklıma gelen Ignacio'nun o anda dışarıda bizi dinliyor olabileceğiydi, *Ministro*'nun ofisi gibi bu ev de dinleniyordu ve gizli polisin benim utanç verici hayatım ve dertlerim konusunu, bir tuvalet kapağından daha etli bir şey düzmediğimi öğrenmeleri başka şeydi, detektifliğimi bilmeleri başka şey. Baron'un olayı ilk kez bana ve babama açıkladığı zaman ima ettiği gibi, bu işten

onlar sorumlu olabilirlerdi. Demir elli bir subayın yeni demokratik hükümeti sabote etmesi için Ignacio'nun büyük zahmetlerle o mektubu yazdığını görebiliyordum. Olay ortaya çıkarsa umurlarında mıydı sanki? O sırada zaten işi, hücresi herhalde Baron'un ofisinden daha çok dinlenen amcama söylemiştim, o nedenle düşüncelerimi söyleyebilir, muhtemel nedenler ve şüpheliler labirenti içinde yolumu bulmaya çalışabilirdim. Larrea'yı, Amanda Camila'yı öne süremezdim, *combo en el hocico* herifinin adını bile bilmiyordum, babamdan ya da *Ministro*'dan da söz edecek değildim. O yüzden, ekoloji saplantılı kadın üzerinde durdum. O anda herhangi bir riske girmeden ancak onu zanlı olarak gösterebilirdim.

"Eko ne?"

"Ekoloji," dedim. "Dünyanın gidişatından kaygı duyanlar, hayat tarzımızla gezegeni yok ettiğimizi düşünenler."

"Haklılar, bu eko bilmemne insanları haklı. O sözcük nasıl yazılıyor?"

Ve önlüğünün cebinden *Ministro* Baron'un ofisine gelen, henüz bilmememe rağmen on gün sonra bir daha gelecek olanın aynısından mavi bir kâğıt parçası çıkardı ve gördüğüm ve gelecek aylarda daha çok göreceğim büyük harflerle EKOLOJİ diye yazdı.

Bu hiçbir şey kanıtlamaz kuşkusuz. O zaman da kanıtlamadı zaten. O tehdit mektuplarını yazanın Dadı olabileceğini düşündüm. Larrea ya da Larrea'nın proje içindeki solcu çalışma arkadaşları kadar, Amanda Camila veya babam, veya Baron, ya da çevresi Berta veya Arjantinliler, Bolivyalılar, amcamın yoldaşları, Koca Ignacio ve soruşturma ilerledikçe ortaya çıkacak daha pek çok zanlıdan biri o olabilirdi. Ama bunun için bir nedeni yoktu. O yüzden bu düşüncüyü kafamdan attım, aslında kafamın bir köşesine yerleştirirken kendi kendime attığımı söyledim.

Şimdi biraz dinlenmeye ihtiyacım var, Janice. O sırada hastaydım, Dadı'mla konuşurken başım dönmeye başla-

mıştı. Şimdi de bayılacak gibiyim. Belki de bu gece yüzünden; bir iki saate kadar gidip amcamın Sevilla'da bana ayarladığı adamla buluşacağım. Planlarımı gerçekleştirmek için ihtiyacım olacak patlayıcıları bana sağlayacak kişiyle. Che Guevara'nın Vallegrande'de gömülmesinden tam yirmi beş yıl sonra, ana rahmine düşmemim tam yirmi beşinci yılında.

Çünkü Janice, doğumgünü çocuklarını sadece yemekle kutlamak yeterli değil.

Başka planlarım var. Ama beni durdurmak imkânsız hale gelene kadar senin onları öğrenme şansın yok.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

11 EKİM 1992

“İyi geçinen çiftler aşka değil, sevgiye dayanırlar.”

(Montaigne)

“Bugün gemiye içinde altı genç olan bir kano yanaştı, beşi tekneye çıktılar. Bunların tutuklanmasını emrettim ve yanımda getiriyorum. Daha sonra adamlarımdan birkaçını nehrin batısında bir eve gönderdim, onlar da büyük ve küçük yedi kadınla üç çocuk getirdiler... Bu gece gemiye kadınlardan birinin kocası ve üç çocuğun babası olan bir erkek ve iki kadın geldi. Onları da bizim yanımıza almamızı isteyince çok memnun oldum, şimdi gemidekilerin hepsi mutlu olduğuna göre akrabaları olmalılar.”

(Kristof Kolomb'un Seyir Defteri'nden)

Eh, beklenen gün geldi. Şafak söküyor, Amerika'nın beş yüz yaşına basmasından bir önceki gün, McKenzie ile Baron'un iddialarını kaybetmeleri için son fırsat. Babam bugün hiçbir şeyin aksi gitmemesini garanti etmek için Principe de Asturias Oteli'ndeki odasında annemi düzüyor olmalı. Karşıdaki dairesinde kalan Pablo Baron da bugün işini kaybetmek için herhalde cumhurbaşkanına yağcılık ediyor, Santiago'ya telefon edip talimat istiyor, Şili hükümetinin lanet buzdağını Antarktika'ya geri götürmeye karar verdiğini, yola çıktıkları Punta Arenas'ta buzdağını salıverip yakalandıktan bir yıl sonra o soğuk sularda kardeş ve kızkardeş buzdağlarıyla buluşacağını dünyaya nasıl ilan edeceğini soruyordur. Tam

bir reklam oyunu. Sanki o görkemli mavi buz kütlesi geri gidebilirmiş gibi, sanki tutsaklığı boyunca yaşadıkları silinebilirmiş gibi. Sanki bu gece havaya uçmayacakmış gibi.

İşte. Söyledim sonunda. Sen herhalde tahmin etmiştin zaten.

Ama fazla aceleci davranıyorum.

Bundan bir anlam çıkarabilmen, ancak beni Antarktika'ya kadar izlemen ve Patagonya'ya gittiğimde orada keşfetmiş olduğum şeyi keşfetmenle mümkün olabilir.

Az daha gitmeyeceğimi, bedenimi dinleseydim kurtulabileceğimi düşünmek. Bedenim bana kalmamı söylüyordu, çığırınlar gibi kendini korumaya çalışıyordu, beni geride kalmam için hissedebileceğim kadar hasta hissettirmişti, Amanda Camila veya babasına Tierra del Fuego'ya gidişlerinde katılmamak, yeryüzünün bütün milletleri önünde burada Sevilla'da intihar etmek zorunda kalmamak için.

Bedenimin çığlıklarını duymadım.

Nana'ya uzun itirafımdan sonra başımın dönmesini, beş gün boyunca yataktan çıkamayıp sadece kusmamı tam aksi yönde, bir arınma olarak algıladım. Neden ve sonuç. Dadi'ma sekiz yıldır kimseye söyleyemediğim sefil ve aşağılayıcı hikâyemin ayrıntılarını anlatmayı bitirir bitirmez kusmaya başlamıştım. Ne de olsa yeniyetmeliğim boyunca, senin beni erkekçe davranmak için heyecanlandıramamandan bu yana hiç hasta olmamıştım. Sanki bebek yüzüm kendi bağışıklık sistemiyle gelmişti, yeryüzünün bütün mikropları bu melekten kaçmış, yanıma bile yaklaşmamışlardı. Durumu öyle görüyordum: Anlatılmamış o düş kırıklığı ve baskı, aldatma ve özlem hikâyesi bunca yıldır besliyordu beni, kindar bir saplantı örümceği kadınlarla birlikte mikropları da benden uzak tutuyordu. Ve şimdi hikâyenin olduğu yerde ani bir boşluk meydana gelmişti. Artık içimi dökmüştüm; hastalık içine boşaldıktan sonra kapanacak açık bir rahim gibiydim.

Bu kadar boşuna teoriler üretmeye gerek yoktu yine de. Hastalığımın tıbbi bir açıklaması vardı.

Dr. Ciruelo beni görmeye geldi. Şili’de doktorlar hâlâ ev ziyareti yaparlar –buna ne diyeceksin bakalım? Çalışma saatlerinden sonra akşamları hastalarını evlerinde ziyaret edip aileyle birlikte bir şeri içerler. Gördüğün gibi Şili’de hâlâ bizim New York’ta taklit edeceğimiz bazı eski âdetler var. Ciruelo yirmi üç yıl önce dünyaya gelişine yardımcı olduğu bu bedene bir daha göz atıyor olmaktan memnundu. Oramı buramı yoklayıp dinlerken benim ne kadar güzel bir bebek olduğumdan söz ediyor ve sıcak elleri bilgileriyle huzura kavuşturuyordu. *Ministro*, Amanda Camila, annem ve Nana başucumda beklerlerken, doktor hastalığımın koştuktan kaynaklandığını söyledi. Sabahın o erken saatinde bile havada bir asker alayını yere serecek kirlilik vardı ve Gabrieli-to’muz Santiago’yu boğan ve okul çağı çocuklarının yarısını öksürten kirli havaya alışkın değildi. Dağlar egzoz gazlarının bir yere kaçmasını önlüyordu: Bu, Araucalıların cennet vadilerini yok edenlere lanetleriydi. Çantasını kapatırken bir iki güne kalmaz düzeleceğimi söyledi. Kaygılanacak bir şey yoktu. Sonra Baron’a döndü. *Ministro*’yu bu dünyaya kendisinin çekip çıkardığı izlenimini veren bir sesle, “Gerçek suçlu kirli havadır, Pablito,” dedi. “İhtiyacımız olmayan milyonlarca araba ile atmosferi yakmakta devam edersek hepimizin başına gelecek budur işte. Gelecek budur.”

Gelecek -yani, ben- bunun ardından başlayan tartışmaya katılmadı. *Ministro*, modernleşme ve sanayileşmiş ülkelere yetişme çabasını, sıkıntı içinde olan çoğunluğa refahı getirmenin tek yolu olduğunu savunuyordu. Dr. Ciruelo bunun intihar demek olduğu fikrindeydi; kendimizi ne kadar kandırırsak kandıralım, sonunda sanayileşmiş ülkelerin avantajlarını yakalayamayacak, sadece çevre kirliliklerini almış olacaktık. Stetoskopunu Baron’a uzatan Ciruelo, o buzdağı rek-

lam oyunu gibi, dedi. Her-ne-pahasına-olursa-olsun-kalkınma ile ülkeyi kirletenlerdi, dünyaya bir bolluk ve saflık imajı ihraç edenler. Senin bu sevgili projen bir skandaldır, Pablo; burada yapılacak o kadar şey, inşa edilecek o kadar hastane varken, onca milyonu buzdağına harcamak skandaldan başka bir şey değildir. Ve *Ministro*: Eğer ihracat yapamazsak senin hastanelerin parasını nereden bulacağız ve buzdağı da işte... Ciruelo burada doktora yakışmayan sözcükler kullanarak, o siktirici buzdağı, o kadar kızıyorum ki... lanet şeyi havaya uçurabilirim, dedi. Ve ben, dedektif yamağı Gabriel McKenzie, yatağa serilmiş yatıyordum, yoksa benim dünyaya gelmeme yardımcı olan doktorun çantasına o titreyen elimi sokar ve içinde o soluk mavi kâğıttan olup olmadığına bakardım. Böylece hemen orada tehdidi yazdığı itiraf ettirilir, o itirafla ben bu kovalamacadan kurtulur, günü kurtaran, buzdağını koruyan, amcasını serbest bıraktıran, babasını etkileyen ve kızı alan kahraman durumuna yükselirdim. Ama değil Ciruelo'nun sırlar dolu çantasına girmek, bir bardak suyu dudaklarıma götürecek halim yoktu. Tek istediğim, bu adamların atmosfer, ozon tabakası ve Antarktika üzerinde genişleyen delik ve Güney Kore'den yeni ithal edilen otobüslerin havayı daha az kirletecekleri tartışmasına bir son vermeleriydi. Bolivyalılar bizim eski otobüsleri alıp kışlarına soksunlar, diyordu Pablo Baron, zaten orada *altiplano*'da soluk almakta güçlük çekiyorlardı. *Ministro* ile doktorun beni tartışmalarını, başdönmemi ya da en azından yalnızlığımı gidermelerini istiyordum. Amanda Camila'nın o güzelim kucaklarını ve apışarasını başımın altına sokabilmesine yetecek kadar doğrulmama imkân verecek bir ilaç vermelerini istiyordum. Ensemi onun cinsel organına, bütün rahatlamaların kaynağına yakın hissetmeyi, başımı döndürüp ağzımı oraya, bacaklarının arasına gömerek ona McKenzie'lerin neden dilleriyle yaşayıp öldüklerini göstermeyi hayal etmek istiyor-

dum. Benim ihtiyacım olan şey iyileşmekti, göğsümdeki bu gümbürdemenin, beynimdeki bu davul tokmaklarının, penisimdeki bu ölölüğün geçmesini istiyordum. Sevilerek akıl sağlıma kavuşturulmayı istiyordum.

Baygınlık nöbetimin tek faydası, birkaç gün Amanda Camila'nın evinde, Nana'nın benim için hazırladığı misafir odasında kalmak oldu. O kadar da hasta değildim, Casa Milagros'a gidebilirdim. Ama numara yaptım, herkesi -hemen hemen herkesi, yani- çok daha kötü olduğuma inandırdım. Sevgilime yakın ve Polo'dan uzak olma fırsatını yakalamışken bunu kaçırmak istemedim. Nana'nın önümde tuttuğu leğene her şeyi kusup salyalarım akarken, kendi kendime eğer büyük McKenzie bu sığınmacıyı evine götürmek isterse götürebilir diye düşündüğüm de bir gerçek. Bu bir sınav olacaktı, hislerinin gerçek bir sınavı. O gün, benim bayılmamdan birkaç saat sonra geldi. Onun yaklaştığını duyunca gözlerimi kapattım ve nasıl bir teselli getirdiğini öğrenmeyi bekledim, alnım elini, terim mendilini, penisim öğütlerini bekliyordu, ama boşuna. Belki de başucumda duruyor ve Carlitos'a yaptığı gibi, ikimizin de bir gece önce yaptığımız gibi, zebanilerin rüyalarına girmesini önlüyordur, diye düşündüm.

Bu hayalim çok geçmeden paramparça oldu.

Birkaç dakika sonra babam gitmişti ve ben onun yan odada anneme çıkıştığını duyuyordum. Ona benim görüldüğü kadarıyla bir şeyim olmadığını, sempati toplamak için numara yaptığımı, tıpkı Casa'daki eski kaçakların bir hata işledikten sonra yaptıkları gibi rol kestiğini söylüyordu. Ya öyleydi, ya da fazla yumuşaktım, *maricon*'dum; beni o şımartmıştı. Annem, gerçekten numara mı yapıyor, diye sorunca babam, elbette, zaten geldiğinden beri kendini acındırmaya çalışıyor, dedi. Annem babama onca yıl sonra yurduna dönmenin ne kadar güç olduğunu düşünmesini, her ne kadar Pinochet'den kurtulmak için bir damla enerji harcamadıysa da, evrendeki bütün erkek çocukla-

ra ve bütün kadınlara gösterdiği merhameti kendi oğluna da göstermesini söyledi. Babamın cevabı, kahraman bir çocuğun olmasını istiyorduysan Che Guevara'yla evlenmeliydin oldu. Annem de buna, Che öldü, diye karşılık verdi. Babam da, biliyorum, o gece Alameda'da bana söylemiştin ve ben de sana inanmıştım, dedi. O sadece senin dikkatini çekmek içindi, diye annem cevabı yapıştırdı, senin buz kalpli bir piç kurusuna dönüşeceğini bilmiyordum. Bunun üzerine babam: O zaman beni soğuk bulmuyordun ama, şimdi de denesen soğuk olmadığımı görürsün. Annem: Bir cesetle düzüşürüm daha iyi.

Onlara susmaları için bağırarak gücüm -ve de tabii, cesaretim- yoktu; eğer ikinizi de susturacaksa gidin düzüşün. Bedenimin o sesleri gözardı edecek savunması yoktu; onlar beni Santiago havasından daha kötü bir zehirle doldurmaktaydılar. Benim kadın cennetine giriş biletim olacak büyük McKenzie merdivenlerden inip gittiğinde ve annem yanıma gelip alnımı okşadığında rahatladım. Annem, Nana'nın cennetlik ellerden çıkan, bir gün benim de yapmamı istediği ve bu gece Sevilla'da ondan başka herkes için yapacağım *caldo de cazuela*'dan kaşık kaşık içirdi.

"Milagros," dedi Nana. "Bence sen gidip Casa'dan senin ve Gabriel'in eşyalarını getirsen iyi edersin."

Annem Nana'ya baktı, başını salladı. Kendisine hamile olduğunu söyleyen kadındı bu, yıllar önce onun için kimin yanlış kişi olduğu konusunda kendisini uyaran kadın, Cristobal McKenzie kasıklarında başka bir kadının cenaze kokusuyla geldiğinde ona yine de kocasıyla kalmasını tavsiye eden kadındı.

Milagros, "Gabriel, burada, Pablo ve Carola'nın evinde kalacağız," diye fısıldadı. "Sen iyileşene kadar."

Demek istediği şuydu: Babanı terk ediyorum. Artık canıma tak etti. Bu yolculuk bir felaket oldu.

Annemin kararını bildirmesinden birkaç dakika sonra Amanda Camila'nın işten eve geldiğini, aşağıdan benim nasıl

olduğumu sorduğunu, beni görmek için yukarı koştüğünü duydum, hayallerimde olduğu gibi kapıdan içeri girdiğini gördüm. Benim sihirli sevgilim bana neyin güç vereceğini biliyordu. “Çok *fome*’sin, Gabriel, burası çok boğucu ve sıkıcı. Sana biraz müzik gerek.” Sonra bana birini bile tanımadığım en sevdiği Amerikan ve İngiliz pop sanatçılarının müziklerini çaldı. “Tanrım, Gabriel, sen son beş yıldır neredeydin?” Ona bütün şarkıları bildiğimi (Nirvana mı? Nirvana kimdi? Erkek miydi, kadın mı?) ama başımın dönmesinin kendimi müziğe vermemi önlediğini söyledim. Sanki onu bu konuda aldatabilmişim gibi, sanki benim bir kitap kurdu varlığımın sadece klasik müziğe izin verdiğini, hayatımda ne rock müziği, ne partiler, ne dans, hatta ne de uyuşturucu olduğunu tahmin etmemiş gibi. Ayağa kalktığımda bana dans etmeyi, uyuşturucu içmeyi, twist ve boogie yapmayı öğretecekti. O güzelim Şili aksanıyla tümüyle anlayamadığı kelimeleri söylüyor, benden çevirmemi istiyordu. Kafamın karışıklığından kelimeler sanki yabancı bir dilde söyleniyormuş gibi geldiğinden, bunu istesem de yapamazdım. Ama elimi tutup okşamaya devam ettiği, parmaklarındaki damarları, kemikleri ve boğumları kendi parmaklarıyla yokladığı sürece şikayet edecek bir şey yoktu. Enerjisinin içime dağıldığını hissediyordum ve sadece *onun* enerjisi değil; diğer Baronlar da yoldaydılar. Çok geçmeden yine kırmızı bir elbise içinde tüm vücudunun dolgunluğuyla Carola içeri girdi; bana kuzenlerini ziyarete gelen yaramaz ikizlerini getirmişti. *Primo, pobre primo*’nuza bakın, zavalıcık ne kadar da hasta. İki oğlan üstüme çıkıp tepinmeye başladıklarında o hafif bok kokularıyla midemi daha da bulandırdılar, ama Nana ikisini de kapıp yıkanmaya götürdüğünde yine de gittiklerine üzüldüm. Onların dişlerimi ve kulaklarımı yoklamaları her nasılsa benim o evde iyi karşılandığım hissini uyandırmıştı ve annem bavullarımızla Casa Milagros’tan döndüğünde artık biraz doğrulabiliyordum. Annem beni eğlendirmek için kâğıt oynamayı önerdi, bir süre sonra da Pablo Baron bakanlar kurulu toplan-

tısından gelip yemeğin benim odamda yenmesini emredince iyice keyiflendim. Aslında sert bir şey görmek bile istemiyordum ama *Ministro*, "Nana'nın *cazuela*'sını midemize indirirken bizi seyretmek sana iyi gelir," dedi. Doğruyduda. Elimde iskambil kâğıdını veya çatalı tutamıyordum ama onları öyle mutlu görmek, Carola ve Pablo ve Milagros ve Amanda Camila'nın çorbalarını içip poker oynamaları, birbirlerine hile yapıp kâğıtları benim örtümün altına saklayarak beni de suçortağı yapmaları çok hoşuma gitmişti. Her biri beni alnımdan öperek iyi geceler dilediğinde, başımın dönmesinin belki de örtülü bir lütûf olduğunu, kaderin kendine özgü çarpık yollarıyla beni Şili'de belki de -kimbilir?- sonunda evim diyeceğim bir yere getirdiğini düşünüyordum.

Evet, gerçek bir yuva, bir ailenin yaşadığı mekân. Babam o anda annemin kendi içine almayı reddettiği aletini tanımadığımız bir kadının vücuduna sokuyorsa bundan ne çıkardı? Beni sağlığıma kavuşturan sevdiklerim yanımdaydı. Üstelik bütün bunlar sadece şımartılmak için değildi.

İki günlük nazdan sonra Pazar günü Pablo Baron, artık yaktan kalkma zamanımın geldiğini bildirdi. Birkaç dakika için bile olsa bacaklarımı tekrar kullanmalı, kendimi toparlamaya çalışmalıydım. Kırk sekiz saat içinde ilk adımlarımı atarken ve tam düşeceğim sırada çelik parmakları sol koltukaltımı kavrayıp bir oyuncakmışım gibi beni kaldırdığında, "Çarşamba günü hep birlikte Patagonya'ya gidiyoruz," dedi. "Arjantinli muhatabımla buluşup bir iki iş konuşacağım ve buzdağı için alınan güvenlik önlemlerine bakacağım. Çılgın Carola da orada kendine yapacak bir iş ayarladı, ben döndükten sonra birkaç gün kalıp seninle Amanda Camila'ya göz kulak olacağım."

"Ya babam?" diye güçlkle sormayı başardım. "O da uçakta olmayacak mıydı?"

"Çok meşgul olduğunu söylüyor. Buzdağı konusunda bir ipucu peşindeymiş. Doğru mu?"

“Hiçbir bokun peşinde değil,” dedim. “Herhalde etek peşindedir.”

“Punta Arenas’ta etek bol. Neler kaçırdığının farkında bile değil. Patagonyalı kadınların kalçası gibi yoktur, ha Gabriel?”

“Ya annem?”

Milagros, Nana’dan ayrılmak istememişti. Nana bizimle gelemeyecekti. Birinin kalıp çocuklara bakması gerekiyordu. “Sana burada patronun Nana olduğunu söylemiştim,” diye homurdandı Pablo Baron. Beni yatağa bıraktı. “Burada işleri o çevirir demiştim sana.”

Hiç de değil, diye düşündüm. Eğer söz sahibi gerçekten Nana olsaydı, o zaman Carola ikizleriyle kalır ve Nana bizimle gelirdi. Baron’a, özellikle de kızıl elbiseli Carola elinde bir telsiz telefonla odaya daldığı o anda o çözümü tercih ettiğimi söylemeyecektim. Şili’de bana gelen ilk telefon. Birden aklıma sen geldin, Janice, ne zaman sonuna kadar gideceğimizi sormak için beni izleyip buldun sandım. Ama arayan cezaevindeki Pancho Amcamdı.

Bugün ziyaret günüydü, ben neredeydim ve Baron’un evinde ne işim vardı? Neden düşmanın evinde kalıyordum?

“Hastayım, Tio,” dedim. “Bana onlar bakıyor.”

“Tek baktıkları sensin,” dedi. “Başka kimseye bakmıyorlar. Ülke her gün biraz daha borca batıyor, insanlar ihtiyaçları olmayan malların reklamlarını seyretmek için imkânlarının olmadığı televizyonları alıyorlar. Bunun sorumlusu da senin dostun Baron. Pinochet’yle mücadele ettiğimiz zaman ülkenin zenginler için değil, çoğunluk için üretmesini söyledi. O zaman öyle deyip demediğini sor bakalım kendisine.”

Oda çevremde dönüyordu. Yatağa uzanıp başımı yastığa dayadım, telefonu terli elimde sıktım. Pablo Baron’a amcam olduğunu işaret ettim ama o omuzlarını silkti. Ben de silk-tim: Akrabalarımдан ben sorumlu değildim.

“Denerim,” dedim telefona.

"Beni görmeye ne zaman geleceksin? Perşembeye mi?"

"Patagonya'da olacağım o gün. Tio Pablo beni götürüyor."

"Hah! Suç yerini görmeye gidiyorsun demek."

"Ne suç?"

"Sor ona, Pablo Baron'a Baron ailesinin Patagonya'da neler yaptıklarını sor. Büyükdedesinin dün yaptıklarını, çocuklarının yarın yapacaklarını söyle ona. Suçlunun o olmadığını söyle: O sadece ailesine, sınıfına, kanına sadık kalıyor. Benim böyle söylediğimi söyle ona. Ona Lenin'i okumasını söyle."

"Neden söz ettiğini bilmiyorum, Tio Pancho."

"Bileceksin, bileceksin. Son bir soru, *sobrino*. Dudakların nasıl?"

"Dudaklarım mı?"

"Öpmekten çatladı mı dudakların, Gabriel? Ha? Yoksa soğuktan mı çatladı? Soğuk ve yanında kimseler yok, öyle mi? Soğuktan söz ettim de, o koca buz parçası ne durumda? Hâlâ yüzüyor mu? Commandante Kim-Olduğumu-Bilirsin'i buldun mu?"

Pablo Baron'a baktım. Neyse ki, *Ministro*'nun en büyük düşmanına sırrını açıkladığımı duyamazdı. Konuşmayı kısa kesmeye karar verdim. Konuştuklarımızı kimlerin kaydettiğini bilemezdim ki. Cezaevindekiler veya Baron'u sözde koruyanlar, ya da beni izlemeye çalışan Ignacio: Bu yeni demokratik Şili'de her köşenin arkasında bir alan koruyucu vardı.

"Sesini alamıyorum. Döndüğümde seni ziyaret ederim."

"Beni gayet iyi duyuyorsun. Ama aziz dostum Pablo'nun da duyacağından korkuyorsun. Bu ülkenin canına okuyan şey korku zaten ve o mikrobunu sen de kaptın artık. Commandante Kim-Olduğumu-Bilirsin'in kim olduğunu hâlâ öğrenmek istiyor musun? Seni ilgilendirecek bazı bilgiler var elimde. Hah! Bunu beklemiyordun, değil mi? Sana şu kadarını söyleyeyim: İçerden birinin işi."

Telefon kapandı ve uzun bir süre çevir sesi çınladı. Pablo Baron aleti elimden aldı, kapattı, eski Marksist inançları-

na hâlâ sıkı sıkı bağlı olup yeni dünyaya, yeni düzene uyum sağlayamıyorsa bile o çılgın amcamı hâlâ sevdiğini söyledi. Ne yazık ki onu salıvermek elinde değildi. Daha birkaç ay önce ünlü bir senatör, solcu ve herhalde Pablo'nun da üyesi bulunduğu terörist grup tarafından öldürülmüştü. Senatörün ölümü Pinochet yanlısı güçlerin işine yaramış, terörizmin ülkenin başlıca sorunu olduğunu, demokrasiye geçildiğinden bu yana suç oranının arttığını söylemeye başlamıştı. Tio Pancho o sırada serbest olsaydı onu salıveren *Ministro* mutlaka işini kaybederdi. Girdiği bahsi de tabii. Eğer buzdağı olayını çözersek sözünü tutmamazlık etmeyecekti tabii...

"Patagonya ve sizin hakkınızda bir şeyler söyledi, Baronlara işlenmiş bir suçu sormamı istedi."

"Ha, o mu?" dedi *Ministro*. "O sır değil ki. Sana anlatırım, uçakta yanıma otursun. Hoş, o yüzden Amanda Camila'yla yol boyunca tartışıp duracağız ya. O seni sadece kendine istiyor. Ona âşık olmuyorsundur umarım."

Cevabımın hemen gelmesi beni bile şaşırtmıştı. "Amerika'da bir kız var. Janice. Gözlerimi oyar benim."

"Kimi zaman sersemce işler yapar ve gözlerimiz oyulsa bile buna değer diye düşünüyoruz."

"Sizin de dediğiniz gibi Amanda benim kız kardeşim sayılır. Aramızda öyle bir kimya yok."

"Ya o? O sana âşık oluyor mu dersin?"

Bu adam nereye varmak istiyordu? Neden hep bunlardan söz edip durmaktaydı? Kendi kızını o kadar mı kıskanıyordu? Ne tepki vereceğini görmek için bir deneme yapmaya karar verdim. Başım dönüyor olabilirdi ama hâlâ bir iki numara çevirebilirdim.

"O babamla ilgileniyor sanırım," dedim.

Pablo Baron burnunu kıvırdı. "Ben de duydum. Çok hoşuma gitti. Umarım birkaç yıl sonra doğru kişiyi bulana kadar Cris'e olan aşkı devam eder."

“Ama siz...”

“Amanda’nın hiçbir şansı yok. Sana nedenini söyleyeceğim. Bunu sadece Cris ve ben biliyoruz. Amanda’ya ya da başka birine asla söylemeyeceğine yemin et.”

Yemin ettim. Söz vermek bedavaydı.

“Amanda doğalı daha iki saat olmuştu ki, büyük McKenzie hastaneye geldi. ‘Pablo,’ dedi. ‘Küçük bebeği görmeden sana ve ona bir armağan vermek istiyorum.’ Ben ona armağanını kışına sokmasını, gelip yeni *sobrina*’sını görmesini söyledim. Şimdi düşünüyorum da, ne kadar garip, sen kızımı görmüştün o zaman, daha küçüktün... üç ya da dört yaşındaydın...”

“Beş,” dedim.

“Milagros seni getirmişti. Dr. Ciruelo ve benden sonra Amandita’yı ilk gören sen olmuşsun. Uzun vadeli ilişki olarak buna ne dersin, ha?”

“Babam,” diye hatırlattım. “Armağan.”

“Bir zarf. İnce bir zarf verdi bana. Açınca elime bir prezervatif düştü. ‘Şaka mı bu?’ dedim. ‘Eğer senin şaka anlayışın buysa...’ Ama Cris sözümü yarıda kesti. ‘Bu asla kullanmayacağım prezervatif,’ dedi. ‘Senin küçük kızını asla düzmeyeceğimi bilmeni istiyorum.’ ‘Kız bunu düşünemeyeceğin kadar küçük...’ demeye çalıştım. Baban, ‘Bir adamın kızı doğunca tüm yetişkin erkek nüfusla ilişkisi büyük ölçüde değişir ve ben o güzel bebeğin aramıza girip ilişkimizi bozmasını istemiyorum. Sana burada, kızının doğduğu günde, ileride ona el sürmeyeceğime dair söz veriyorum. Onu kendi kızımış gibi kollayacağım. Tıpkı senin Gaby’ye her zaman yapacağın gibi,’ dedi.”

“Siz ne yaptınız?” diye sordum.

“Ona teşekkür ettim. ‘Ama kahrolası prezervatifini istemiyorum. Al şunu,’ dedim. Cris elini kapatarak, ‘Sakla onu, sana uğur getirir,’ dedi. O günden beri bu, beni kollayan tılsımlı bir yıldız oldu. Ya da beni koruyan Amanda’nın doğumuydu, sanki onunla birlikte bir de melek doğmuş gibi. Ben batıl inançları olan bir insanım, Gabriel. Bunu hiç üzerimden ayırmam. Bak.”

Cüzdanından sararmış küçük bir zarf çıkartıp beni babamın dikilmiş penisini asla örtmeyecek, Amanda Camila'nın içine asla girmeyecek şeyi görmeye zorladı. Bir tek bu alanda babamın benden önde olmayacağı, yolumu engelleyemeyeceğinin garantisi. Tabii düzecek başka kadınlar olduğu sürece.

Baron'a, "Bir kadına dokunmayacağı konusunda bir tek bu sözü mü vermişti?" diye sordum.

"Evet."

Bir yakınlığa, âdeta bir arkadaşlığa yaklaştığımızı hissediyordum –bu ülkenin en güçlü adamı beni tekrar dostu, sırdaşı yapıyordu. Ona beni rahatsız eden şeyin ne olduğunu bir söyleyebilseydim. Ona merak ettiğim bir şeyi sorabileceğimi hissettim.

"Eğer bir şey sorarsam... şey yani, sizce bir sakıncası..."

"Aramıza girecek tek şey o kıza dokunmandır, Gabriel. Onunla oynamaya kalkışmandır. Bebeğimden uzak durduğün sürece her şeyi yapabilir, her istediğini söyleyebilirsin. Sor bakalım."

Ona sürekli av peşinde olan bir arkadaşısı varken kadınlardan, önce Marta'dan, sonra da Carola'dan nasıl emin olabileceğini sordum.

"Dostluk seksten önemlidir," dedi. "Seks geçer gider, bir iki içeri, bir iki geri, bir zevk kasılması, bitti gitti. Ama arkadaşlık. O uzun sürelidir ve onun için yaşarız. Dostluk iri memeli ve küçük beyinli kadınlarla olan herhangi bir şeyimizden daha uzundur. Sakın bu söylediklerimi kimseye söyleme. Ama sorunu cevaplayayım: Marta ondan hoşlanmamıştı. Cris'i kıskanıyordu sanırım. Cris'i kendisinden çok sevdiğimi sanıyordu. Haklıydı da. Oyüzden durmadan onun beni kötü etkilediğini, öyle bir zamparayla birlikte olmamın siyasal geleceğim açısından kötü olacağını söyler dururdu."

"Ya Carola?"

"Biliyor musun, Carola'yı düzmüş olabilir –ya da en azından denemiştir. Bu ondan beklenen bir şeyse de, her neden-

se ondan uzak durduğunu sanıyorum. Çevrede o kadar kadının varken neden benimkini seçsin, değil mi? Amanda Camilla doğduğunda bana o çılgın prezervatifi verecek kadar dostluğuma değer veriyorsa, onu zehirlemek mantıklı olur muydu? Baban haklı. En iyi ilişkiyi dahi bozacak bir şey bu. Tıpkı seninle benim aramdaki dostluk gibi.”

“Bizimki gibi mi?”

“Bizimki gibi. Sana ne istediğimi söyleyeceğim, Gabriel. Baban gibi yemin etmeni istiyorum senin de.”

“Neye yemin edeyim?”

“Küçük kızım ile sikişmeye kalkışmayacağına.”

“Tio, bu gerçekten gerekli değil,” dedim.

“İnan bana, hem de çok gerekli.”

Beni fena sıkıştırmıştı. Ben de yalanın sunturlusunu bastım, küçük kızıyla asla sevişmeye kalkışmayacağıma yemin ettim.

“Sikmek. O kelimeyi kullan. Onu asla sikmeyeceğim de.”

“Onu asla sikmeyeceğim.”

“Eğer sözümü tutmazsam kıyamet kopsun. Söyle.”

“Sözümü tutmazsam kıyamet kopsun.”

Kızını sonunda siktiğimde gerçekten de kıyamet koptu, cennetle cehennem birbirine karıştı, Janice. Hatta kıyamet sanki geleceğe hazırlık olarak birkaç gün sonra kopmaya başladı. Belki de benim o ıstırabımı görmekten sapıkça bir zevk alırdın: Sevdığım kızın, sanki kız kardeşimmiş gibi kollarımın arasına alamayacağım insanın beni iyileştirmeye çalışması. Başka şartlar altında olsa aşk ilanı sayılabilecek sözlerin onun dilinden dökülüşünü duymanın verdiği o tatlı ıstırap: “Sen bir düşün, Gabriel, yanında başka türlü olmak zorunda olmadığım, kendim olabileceğim bir insansın.”

Sen herhalde onun benim aşkımla bildiğini ve benimle oynadığını söyledin. Yatakta yalnız başıma yattığım zamanlar ya da Dadı yanımda örgü örerken ve ikizler yerde taklalar

atarken, koltukta iki büklüm oturuyor, kendi kendime bunu sorup duruyordum. Babasının bana yemin ettirdiğini bildiğini, bana mahsustan işkence yaptığını, babası onun altın gövdesine asla binmeyeceğime yemin ettirirken onun dolapta kıkır kıkır gülüp gülmediğini düşündüm. Çünkü Janice, tekniği Şehvet Üniversitesi'nde öğrenmiş gibi flört ediyordu benimle.

Pazartesi işten sonra ne yaptı, biliyor musun? Odama on ayrı elbiseyle geldi. Punta Arenas için en çok hangisini beğeniyor muşum? Dünyanın en güneydeki kentinde kışın ortası çok soğuk olurdu ama biz çoğunlukla müze gezeceğimiz için kapalı yerlerde olacaktık. O da önümde elbiseleri denemeye, hangi rengin kendine daha iyi uyduğunu bana sormaya gelmişti ve ben gözlerimi kaçırarak, ancak o sutyeni dolduran memelerine, kusursuz kalçalarının külotunu dolduruşuna, aradan fırlayan kasık tüylerinin beni davet etmelerine kaçamak bakışlarla bakabildim. Bakabilirsin aptal, dedi. Sonra Salı gecesi beni odasına eşyalarını toplamaya yardıma çağırdı, az sonra üzerine giyeceği ve Pablo Baron'un kalbimi yerinden sökmesi anlamına gelse de, üzerinden parçalayarak çıkarmaktan memnuniyet duyacağım her bir çamaşırını hissedebilmem için elime verdi. Toplanma işi bitince, maskarasının, makyaj malzemelerinin ve parfümlerinin önüne oturup, hangisinin uygun olduğuna bana karar verdirdi. Başım döndüğü için beni yatağına yatırıp kemerimi çözdü. "Bu kadar sıkı olması iyi değil," diye soludu kulağıma doğru, sonra ne düşündüğümü söyleyebilmem için eşyalarını getirip her seferinde üzerime eğildi. "Bir erkek kardeş sahibi olmak iyi bir şey," dedi. "Böyle şeyleri sorduğum ilk insan sensin. Carola'nın zevkleri o kadar eski moda ki. Babamınsa hiç zevki yoktur. Nana, bu yapay şeylerin şeytan işi olduğunu söylüyor. Geriye bir tek sen kalıyorsun, Gabriel. Gel de saçlarımı tara."

Ona o kadar yakın olmanın cennet mi, yoksa cehennem mi olduğunu bilemiyordum ama yine de doğrulacak kadar gücü-

mü toplayıp ilk olarak beş yaşındayken saçsız gördüğüm başı uzun ve sert hareketlerle taramaya başladım. Belki de onu o çocukluk anından beri gizlice arzulamış, ona çabuk büyü de birlikte oynayalım, diye fısıldamıştım. Belki de şimdi o bana güç vermek ve hastalığının şeytanlarını kovmak için bu oyunu oynuyordu; zira bacaklarımın arasında *pija*'nın hareketlendiğini hissediyordum ki, bu da kanımın tekrar aletimin damarlarında hızla dolaşmaya başladığının kesin işaretiydi. Belki de Amanda Camila, beni iyileştirmenin tek yolunun bu olduğunu kavramıştı. Ancak eğer bunu biliyorsa, o zaman adalemin onun için duyduğu kaçak arzuyu da tahmin etmiş olmalıydı. Ancak sadece arkadaş olduğumuzu ve başka bir şey olmadığımızı o kadar çok ısrarla tekrar etmişti ki, buna imkân yoktu. Onun bu sık ve acımasız tekrarları karşısında bir yaklaşım göstermeyi hayal bile edemiyordum. Eğer bu kışkırtmaların en büyüğü değilse. Babama bu konuyu sorabilseydim, o da bana, elbette seni maymun ediyor, deseydi. Yapman gereken şey, Gabriel, onu bileğinden yakalayıp gözlerinin içine bakmak ve şöyle demek... Ne? Ne demeliydim? Onu sonsuza kadar kaybettirmeyecek ne söyleyebilirdim? Babam olsa ne derdi?

Babam olsa bir kere ilk fırsatta onu düzerdi, eğer kızı ve sadece ve sadece onu kurtarmak için yemin etmeseydi yapacağı buydu, yani babaları en iyi arkadaşı olmayan pek çok kızla olduğu gibi onunla da yatardı. Bense onunla karşılaştıktan bir hafta sonra onun varlığının tatlı dehşeti içinde, elde edilebilir ve yasaklanmış vücudunun tatlı hüsranı içinde, yaptığım takdirde beni öldürecek babasının ve yapmadığım takdirde beni öldürmeye hazır bekleyen kendi elimin tatlı çılgınlığı içinde kısıtılıp kalmıştım. Ne olursa olsun, yarın Patagonya'ya gidecek o uçakta olmamaya karar verdim. Amanda'nın göbek çukuruna bir kere daha bakmaya, onun ciğerleriyle bir dakika daha aynı odada bulunmaya dayanamayacaktım. Baron Santiago'ya dönüp de Carola bizi kendi başımı-

za bıraktığında ne olacaktı? Ona doğru hamle yapacak ve çekilecek miydim, o bana doğru hamle yapıp çekilecek miydi, beni zincirlerim çözülü olarak bıraktıklarında ne yapacaktım?

Ertesi sabah beni uyandırmaya geldiğinde ona Santiago'ya gitmeyeceğimi söyledim. Beni gıdıklamaya başladı - ah, Janice, geceliği hâlâ vücudundan yayılan uyku kokularıyla dalgalanırken beni gıdıklıyordu-, ben o şeytani ellerden kaçarken yataktan düşme numarası yapıyordum.

"Gidemem," dedim. "Hastayım. Gerçekten gidemem."

"Mecbursun, çünkü ben Patagonya'ya sensiz gitmeyeceğim," dedi.

"Patagonya, Patagonya! Ne varmış bu Patagonya'da?"

İşte, eğitimim o noktada başladı. O zamana kadar düşündüğüm gibi Antarktika'nın eşiği olan Patagonya'da değil. İlk ve son Kızılderililerin soylarının tükenmiş olduğu topraklar olan Patagonya'da. O yüzden, Amanda Camila o kadar ısrarla Onaları, Alacaluları, Fueginoları araştırmaya kararlıydı. Bir dünya haritası alıp kuzeyi gösterdi. Bering Boğazı. Elli bin yıl önce Amerika'nın ilk sakinlerinin buz üzerinden geçtikleri yer. Dünyanın başlangıcında orada bulunan ve dünyanın sonu geldiğinde de orada bulunacak olan buz, bu gece elli bin parçaya ayıracağım buz; Amerika'nın yerlileri olmak üzere gelen Asyalıların yeni yuvalarında geçirdikleri her bir yıl için bir buz parçası.

"Şimdi şuraya, aşağıya bak." Amanda, Tierra del Fuego'yu gösterdi. "Buradan daha güneye inemezsin, burası Bering Boğazı'ndan ve kuzey ışıklarından en uzak olan yerdir. İşte o insanlar, o buzu ilk geçen ve güneye süzülen insanlar buraya geldiler. Bazıları onların en zayıfları olduğunu, arkadan gelen güçlü kabilelerin onları güneye gitmeye zorladıklarını söylediler. Ama bence onlar öncülerdi, en maceraperestleriydi. Vikingleri ve Polinezyalıları unut, özellikle de Kolomb'u, Massachusetts'li öncüleri ve Macellan'ı da unutabilirsin. Benim Kızılder-

rililerim, benim kadın ve erkeklerim, henüz tek bir insanın bile yaşamadığı bu kıtanın topraklarında ilk kez seviştiler, Gabriel. Bunlar kırk bin yıl sonra, tekrar tekrar göçtükten sonra, sonunda artık ötesinde toprak olmayan yere, buzun sınırlarına, Antarktika'ya vardılar. Hiç gecesi olmayan yaz günleri boyunca kanolarıyla orayı keşfe çıkmış da olabilirler.”

Amanda Camila konuşurken sesinde hüznü bir ton belirdi. O Kızılderililerin soylarının tükendiğinden söz etti. Sadece yok olmak değildi bu. Öldükleri zaman, kuzeyin aurorasını ilk gören ve australisi görmek üzere güneye inen, binlerce ve binlerce kuşak boyunca yeniden doğan gözler de onlarla birlikte ölmüştü. İlk gördükleri şeylerin, insan türünden birinin ilk kez gördüğü şeylerin yankılarını taşıyan efsaneleri, hikâyeleri, dilleri de ölmüştü. Amanda'nın bu efsaneler konusunda özel bir fikri vardı: Bu efsaneleri soğuğa ve rüzgârlara anlam kazandıran uyarlamalar, güney yarıkürenin en berbat ikliminde yaşanan hikâyeler olarak değil de, onları yaratanların en kuzeyde yaşadıkları zamanlarda öğrendiklerine geri dönüş, beyinlerinin en derin yerlerine emdikleri sütle yerleşen buz efsanelerinin tekrarlanması olarak görüyordu. Bu insanlar kutuptan kutuba tam bir döngü yaşamışlardı.

Yok edilmek için. Bu uzun seferlerinin ölümle sona erdiğini söyledim. Ölümünden beter, dedi: Soylarının tükenmesi bir uyarıydı. Bu, Keşif'in tersine dönmesiydi. Onlara uygulanan soykırım, günün birinde bütün diğer kültürleri, arkalarından gelen bütün kabileleri ya ortadan kaldıracak ya da asimile edecek kuzeye doğru ilerleyen bir ölüm hamlesinin başlangıcıydı. Onların yok oluşu daha şiddetli bir şeyin habercisiydi; sadece Amerika'nın özgün sakinleri için değil. Eğer buna izin verirsek, onların bize söyleyecekleri hiçbir şey yokmuş gibi davranırsak hepimizin kaderinin ne olacağını gösteriyordu. Amanda Camila bir an durakladıktan sonra devam etti: “Gabriel, onlar her şeyi ilk kez görmekle kalmayıp onlara bir ad da verdiler.”

Sözlerinin üzerimdeki etkisini görmek için yine durakladı.

“Farkında değil misin? Fueguino’ların ataları, kuzeyde o buzu ilk kez görenler ona bir ad verdiler. Sonra Alaska, sonra Saskatchewan ve Oregon ve ardından Tenochtitlan ve Guatemala, sonra Bogota ve sonra Cuzco ve sonra da Şili denilen bu yerdeki bu vadi, dünyanın sonu. Sonra da gerçek son, en güney ve sanki tanrıymışlar gibi her nesneye ilk kez bir ad verdiler. *Maiz*, *tomato* ve *cerros*’a ad verdiler. Bu yüzden, kaybedilen şey, o nesnelere verilen adlardır, insanlar ilk kez karşı karşıya geldiklerinde doğanın milyonlarca yüzüne verilmiş adlardır. Benim hayalim, o insanların soyundan birinin, sadece birinin, bir yerde kalmış olması ve benim o son insana sorular sorabilmemdir. Çünkü o ölünce, hepimizin ölmüş sayılacağı söylenmiştir.”

Bu kıyamet senaryosuyla aklını bozmuştu. Ama ben de ona olan aşkımla aklımı bozmuştum.

Sanki acı çekiyormuşum gibi tane tane konuşarak, “Yani, sen var olmayan birini arayacaksın diye benim kalkıp kusa kusa Güney Kutbu’na kadar gitmemi istiyorsun, öyle mi?” dedim.

“Gününü daha kötü geçirmenin de yolları vardır.”

Ona baktım. Eğer beni kurtaracak bir kişi varsa, o da bu kızdı. Eğer içime insanlığa inancı sokacak biri varsa, o da Amanda Camila’ydı.

“Geleceğim,” dedim.

Bunu söylememeliydim. Üç saniye sonra annem içeri girip de ne yapacağımı söylediğinde yanlış söz verdiğimi anladım. Annem heyecanla, “Haydi kalkın,” dedi. “Havaalanına gitmeden önce karakola uğrayacağız. Saatini çalan çocuğu bulmuşlar.”

“Gabriel’in dövdüğü çocuk mu?” diye sordu Amanda.

Onu nasıl öğrenmişti? Ignacio! Ignacio olayın uydurma şeklini Pablo Baron’a iletmış, o da kızına anlatmıştı ve şimdi kız benim kahraman olduğumu düşünüyordu. Yani, aşağıla-

yıcı gerçeği Leo veya Carloncho ya da adı neyse o uzun boylu çocuktan öğrenene kadar öyle düşünecekti. Choclo! Anasını siktiğimin Choclo'su. Yatağa girmek, örtüyü üzerime çekmek, sonuncu Ona'yı aramaktan vazgeçmek, New York'a ve senin görünmeyen kollarının arasına girmek için çok mu geçti?

Çok geçti. Amanda Camila'nın gerçekte olanları öğrenmesi için de aşırı kurnazlık göstermek, bu pis durumdan blöfle çıkmak zorundaydım. Ama bu kolay olmayacaktı: Annem havaalanına kadar bizimle geleceğini daha önceden söyle-diye de, ben aslında bunun saatimi ve giysilerimi nasıl kay-bettiğimi öğrenme merakından olduğunu tahmin ediyordum.

"O çocuğa fazla sert davranmazsın umarım," dedi an-nem. "Yaptığı her neyse kendi kabahati değildir."

"Öyle mi? Kimin kabahati peki?"

"Sistemin," dedi. "Onun Pinochet'nin üvey çocuğu oldu-ğunu unutma. Ne bir ayrıcalığı oldu, ne eğitim görebildi."

"Senin gibi bir annesi olmadı, öyle mi? Bunu hatırlamaya çalışacağım."

"Gabriel her zaman doğru olanı yapacaktır," diye söze karıştı Amanda Camila.

Ne demek istediğini bildiğini umdum, çünkü ben bilmi-yordum.

Evden çıkmadan Dadı'm elime küçük, düzgün, beyaz bir taştan haç sıkıştırdı. "*La Virgen* seni korusun, *mi nino*," dedi. "Sakın kaygılanma. Biz her şeyi hallederiz."

Ona 'biz'le kimi kastettiğini sordum. Kimseye söylemeye-ceğine yemin etti. Nana elini ağzına götürdü, olmayan bir anahtarı çevirmiş gibi yaptı. "Sadece gölgeme. Sana söyle-miştim, sadece gölgeme. Ağzım mühürlendi. Hiç tanımadı-ğım ölü annemin mezarı üstüne yemin ederim."

"Yemine gerek yok. Sadece kimseye söyleme, yeter."

Gayet canlı olan annem eşikten döndü. "Siz ikiniz neler kaynatıyorsunuz bakayım? Yürü haydi, Gabriel. Karakol-

dan önce bilgisayarını almaya gitmen gerek. Uçağa geç kalacağız.”

Bilgisayar elbette hazır değildi. Teknisyenlerden biri sökmüş, bir diğeri de yanlışlıkla tamir etmeden yeniden toplamıştı. Şimdi her şeye baştan başlayacaklardı. Resepsiyondaki kadın uzun mor tırnaklarını sallayarak beni sakinleştirmeye çalıştı, ücret almadan bilgisayarı geri verebileceklerini söyledi.

Bilgisayarı orada bıraktım. Başka ne yapabiliirdim ki? O ana kadar seninle ve diğer internet arkadaşlarımla iletişim kurmadan idare edebilmişim. Belki de az gelişmişliğin ilahları hâlâ Şili’yi kimsenin yardımı olmadan gezmemi ima etmekteydiler. Her ne kadar beni bekleyen uzun boylu çocuktan kaçınmam için ilahi müdahaleye ihtiyacım varsa da. Evet, karakoldaki oydu, o ergenlik çıbanlı yüzü, kaşı üzerindeki o çürümüş bir hilali andıran yara izini görüp de yanılmak imkânsızdı. Yanında elini tutan genç bir kadın vardı. Kız kardeşi mi, sevgilisi mi? Kız, başka seferlerde de üzerinde pazarlık giysileri olduğu halde burada onun elini tutmuş, karakola her gelişinde onun yanından ayrılmamış olmalıydı. Kız bana dönünce her şeyi gördüm, yanındaki oğlan ne yapmış olursa olsun, kimin canını yakmış olursa olsun, nereye gönderirlerse göndersinler, onun yanından ayrılmayacağı kararlılığını okudum gözlerinden. Benden bir şey istemediğini, annemin bir saat önce yaptığı gibi ona anlayışlı davranmamı beklemediğini görebiliyordum. Çocuğa, kendisine ya da onlardan hiçbirine olanları umursamadığını biliyordu: Ben uzaklardan gelmişim ve yakında yine oraya dönecektim, o da başka bir sabah yine böyle giyinecek ve onunla bu karakola veya bir başkasına gelecek, tutacak el kalmayana kadar, elini kendine uzatacak uzun boylu çocuk olmayana kadar, sadece onun gömülecek cesedi kalana kadar yanında olacaktı.

“Bu sizin saatiniz,” dedi çavuş.

Saati aldım. Choclo'nun sevgilisine baktım ve bilmem neden, birden aklıma birkaç gün önce Alameda'da bana bakan o kız geldi, siyah saçları, burnunu ve ağzını örten eşarbı ve sadece gözleriyle beni yürüyüşe davet eden kız. Belki de öyle zalim bir şekilde polis arabasına itilerek sokulan kız o değildi. Bakışlarım saate döndü. Geri uzattım.

"Hayır, efendim."

"Üstünde adınız yazılı," dedi çavuş. "Siz 9 Temmuz 1968'de doğan Gabriel McKenzie değil misiniz? Sevgili babanızdan bir armağan değil mi bu?"

"Adım Gabriel McKenzie, ama saat artık benim değil. Bunu ona verdim."

Uzun boylu çocuk, "Size bana kendi isteğiyle verdiğini söylemiştim, *mi sargento*," dedi. "Tanıklarım var demiştim. Ama bizi kim dinler, değil mi?"

"Kes sesini," dedi çavuş. "Bay McKenzie, El Gangrena veya Choclo olarak tanınan bu sabıkalı Salvador Salazar'dan korkmanız için hiçbir neden yok. Ya da onun çetesinden. Bize gerçeği söyleyip kendisine dava açılmasını isteyebilirsiniz."

"Ondan korkmuyorum," dedim. "Onu bir kere eşek sudan gelinceye kadar dövdüm, bir daha da dövebilirim. Öyle değil mi, Salvador?"

Choclo kendisinden ne istediğimi, alışverişin ne olacağını anlamıştı.

"Beni dövdü," dedi. "Sonra da bana saatini verdi."

"Demek saati geri istemiyorsunuz?"

"Artık ona, Salvador Salazar'a aittir, istemiyorum."

"Öyle," dedi Choclo. "Ver bakalım."

Havaalanına giderken çocuğu önce dövdüğüm, sonra da karakolda kurtardığım için annemin hayranlığı ve Amanda Camila'nın övgüleri karşısında yeni bir başdönmesi başladı. Ben de kendimi çok iyi hissediyordum. Sahte dürüstlüğüme ve yüce gönüllülüğüm yüzünden değil elbette. Felaket bir

durumu zafere çevirmiştim: Choclo'nun pis ağzını kapatmıştım, gerçeğin ortaya çıkmasını önlemiştim, bu iki kadının hayranlığını kazanmıştım, hatta karakoldaki benden veya dünyada kimseden bir şey beklemeyen kızın şaşkın ve müteşekkire bakışlarıyla karşılaşmıştım. Bütün kaybım zaten istemediğim bir saatti, babamdan beklediğim şey o saat değildi. Hem içim de rahatlamıştı: Çavuşa söylediğim tümüyle yalan sayılmazdı. Bir borcum vardı. Şili direnişinden para çalmıştım. Belki de Salvador, Şili halkı adına kısmi bir tahsilat yaptığının farkında olmadan saatimi almıştı.

Havaalanında gidiş kapısı önünde durduğumuzda annem, "Anlamadığım bir şey var," dedi. "Ona neden giysilerini de verdin."

"O bir iddiaydı," dedim.

"İddia mı?"

"Evet, ben ona saatimi verdim ve sonra -anne, sen sıkılmayacaksın ama belki de Amanda?"

"Anlat," dedi Amanda. "Ben büyük bir kıyım."

"Kendisini dövdüğümü, sonra saati vererek arkadaşları önünde daha da aşağıladığımı söyledi. Ama önemi yoktu, çünkü şeyi benimkinden daha büyüktü. Bunun üzerine iddiaya girdik ve ikimiz de soyunduk. Öteki çocuklar benim eşyalarımı çaldılar."

"Erkekler," dedi annem. "Sen gerçekten babanın oğlusun."

"Kim kazandı?" diye sordu Amanda Camila.

Bu karşılaştığımızdan bu yana ilk kez cinselliğimden açıkça söz etmemi sağlayan bir soruydu ve fırsatı kaçırmadım. Bir taşla iki kuş: Böylece onun buzdağı işine katılıp katılmadığını da sorgulayacaktım.

"Onu ben bilirim, sen de bul bakalım," dedim. Amanda Camila garip bir bakışla baktı yüzüme. Mektuptaki o satırı kendisi yazdığı için mi? Yoksa arzu dolu gözlerimin sözcükleri arasından sergilediği şey yüzünden mi? Nedeni ne olur-

sa olsun, ima ettiğim şeyi duymazlıktan gelip beni terk etmeye o kadar hevesli olduğum masumiyete yönlendirdi.

“Sen gerçekten babanın oğlusun,” dedi. “Onun gibi çocukları kurtarıyorsun. Salvador Salazar’ın iyi bir ders aldığından eminim. Onu suç işleyerek geçecek bir hayattan kurtarmış oldun.”

Onun bu pembe iyimserliğini paylaşmıyordum. SoHo’da o gece break dansı yapan çocuklara o paraları verdiğimde olduğu gibi, Şili’deki bu sokak çocuğu da beni tam bir salak olarak görmüş olmalıydı. Bir iki saat daha bahse girerdim ki, şu anda babamın armağanını rehine verip bir sonraki suçunu işlemek üzere kendisine uzun bir bıçak satın almaktaydı. Ama Amanda Camila beni *Lez Miz*’den çıkma bir tür iyiliksever papaz gibi görmek istiyorsa öyle olsundu. Kadınlar kahramanlar, hatta belki de azizler tarafından düzülmekten hoşlanırlardı.

Ancak o kendinden emin halim uzun süre devam etmeyecekti.

Kalabalık havaalanı salonundan geçerken *Guinness Rekolar Kitabı*’ndan o cücenin British Airways tezgâhı önünde kuyrukta beklediğini gördüm. Yurduna büyük McKenzie’nin günde bir düzüşmeye dayanma rekorlarını tümünden kırdığını değil, ailenin genç bir üyesinin, yani benim, barbar olduğumu bildirmeye gidiyordu. Adam eğer benim hakkındaki gerçeği bilseydi, Santiago’da kaldığım aylar boyunca beni izleseydi, kitabına ekleyeceği yeni kategorinin rekorunu kıracağım kuşkusuzdu: Evrenin En Başarısız. Ama o sırada beni görmüştü. Bir an üzerime hemen saldırıp saldırmayacağını düşündü. O küçük elleriyle boğazımı sıkmayı hayal ettiğini görebiliyordum. O anlık duraksamasından yararlanarak hemen oradan sıvıştım. Amanda Camila’ya, “Başım dönüyor,” dedim ve kendimi iri yarı bir hamalın ittiği bagaj arabasının arkasına attım, yönümü değiştirdim ve en yakın tuvalete girdim.

Fermuarımı indirirken, dövdüğüm ama Amanda Camila’ya onu dövme nedenlerimin soyluluğu ya da şerefi hak-

kında bir şey söyleyemeyecek olan adamı düşünüyordum ki, bir sesin, "Sen *Ministro*'nun oğlusun, değil mi?" dediğini duydum. Dan Jacinto: Pablo Baron'u bir iş vermesi için kovalayıp duran şişman yaşlı adam. Su damlayan bir musluğun önünde durmuş, sigarasını içiyor ve benim işemeye çalışmamı seyrediyordu. Bu hareketinin beni kaskatı kestiğini söylemeye gerek yok sanırım –Salvador'un kiyle kıyaslamadığım organım, senin içine sokamadığım organım, tatlı Janice Worth, Amanda Camila'ya girmek için can atan organım, adamın bakışları karşısında işlevini kesmişti.

"Hayır, ben Gabriel McKenzie'yim," dedim.

"Neden *Ministro*'nun evinde oturuyorsun peki?"

"Bunun sizi ilgilendirdiğini sanmıyorum. Ayrıca sizlerin okuma yazmanız yok mudur? Bak, burada ne yazıyor: *No Fumar*."

"Okumam var," dedi. "Sana Don Pablo Baron'un oğluma gönderdiği bir mektubu okumamı ister misin? Benim oğlumun kim olduğunu biliyor musun? Oğlum Freddy Gutierrez'dir; o zamanlar kaçak bir orospu çocuğu olan biri için canını tehlikeye atan insan. Oğlum onu korumak için üniversiteden ayrıldı ve o kadar çok çalıştı ki, sonunda tükendi. Korkmaya başladı. Sen hiç korku hissettin mi, küçük adam? Ha?"

Tam da o sırada Guinness cücesinin oralarda bir yerde beni arıyor olması düşüncesiyle korku hissediyordum ve oğluna yardımcı olmaya çalışan bu babanın sigarasının pis kokusuyla neredeyse kusmaya başlayacaktım.

"*Ministro*'nun Belediye Sağlık Dairesi başkanına bir telefon etmesi yeter. Yedi yıllık hizmete karşılık otuz saniyelik bir telefon. Çok fazla, değil mi? Ha, küçük adam? İşte mektup." Adam cebinden açık mavi bir zarf ve açık mavi bir kâğıt çıkardı. İşte, yine arkamdan geliyorlardı. Santiago'da bu tür kâğıdı olmayan hiç kimse yok muydu? Bu baba intikam için Baron'un buzdağını havaya uçuracak kadar kızgın olabilir miy-

di? Kâğıdı yüzüme doğru salladı. 'Azizim Don Jacinto. Sabrınız için size teşekkür ederiz. Oğluna yardım edip edemeyeceğimizi sana bildireceğiz. *Ministro*, Federico'ya sevgilerini bildiriyor ve hizmetini hatırlıyor. *Ministro* Baron son birkaç yıl içinde onu daha fazla göremediği için üzüntülerini iletiyor.' Hepsi bu kadar işte. Yapmayacak. Bu o demek. Yapmayacak. Oğlum onu korumak için yedi yılını verdi. Ona hizmet için tüm hayatını mahvetti. Ve şimdi... ve şimdi..."

Don Jacinto yanıma yaklaşmış, yüzüme tükürür gibi konuşuyordu. Ciğerlerinin bayat, umutsuz nikotin kokusunu duyabiliyordum. "Sen onun oğlusun. Ona ne yapması gerektiğini söyle."

"Ben onun oğlu değilim ve söyleyecek bir şey yok." Tuvaletten çıkmamla geri dönmem bir oldu. Dışarıda Guinness'in adamının sırtı bana dönüktü ama bir adım daha atarsam göreceği kesindi. O kalın ensesi bana, ben hava kirliliğinin rahatsızlığına teslim olduğum sırada, kendini rekorlar -dünyadaki en uzun saçlı erkek, bir telefon kulübesine sığan en kalabalık grup, dünyanın en büyük elmalı pastası- bulup kaydetmeye adanmış bir insanın inadıyla ve sadece cücelerde olan bir kararlılıkla, saplantılı bir şekilde beni bulmaya çalıştığını, Guinness Tanrısına Şili'den ayrılmadan önce beni son bir veda sahnesi için karşısına çıkarması için dua ettiğini söylüyordu. Ancak adam öcünü bana dokunmasına bile gerek kalmadan alacakmış gibi görünüyordu. Çünkü eğer o görmeden oradan çıkamazsam uçağımı kaçıracaktım ve Patagonya'ya gidip bütün sorunlarımı çözümleyeceğini umduğum o buzdağının yanına dahi yaklaşamayacaktım. Ben bu tuvalette tıklıp kalmış ve Don Jacinto oğlunun kayıp davasını sırtımdan aşağı üflerken, Amanda ile Baron gökyüzünde olacaklardı. Yaşlı adama döndüm ve o anda ikimizin de diğerinin istediği bir şeye sahip olduğumuzu anladım. Ben *Ministro* ile konuşup Don Jacinto'nun oğlunun ilerlemesini sağlayabilirdim, Tanrı da Don Jacinto'ya uçağıma giderken arkasına saklanacağım

iri bir gövde vermişti. Tamamdı bu iş! Eğer o beni Guinness adamının keskin gözlerinden saklayabilirse, ben de oğlu Freddy için ricada bulunacaktım. Bu tür iyilikler yapmakta bayağı usta oluyordum. Belki de Şili sonunda bana bir şeyler öğretiliyordu, belki de bir kadın bulmanın yolu buydu.

Don Jacinto beni tehlikeli Guinness cücesinin yanından kazasız belasız geçirdi ve ben de kalkıştan hemen sonra daldığım uzun uykudan uyandıgımda, cüce düşmanımın şimdi Manchester gibi sıkıntılı bir yere gitmek üzere Amazo'nun üzerinde olduğu ferahlatıcı düşüncesiyle alışverişin bana düşen kısmını yerine getirdim. Pablo Baron yanımdaki koltukta bir kâğıt yığını üzerinde çalışıyordu. "Biraz düzeldin mi?" dedi. "Dışarı baksana."

Altımızda gözlerimi kamaştıran mavilikte deniz uzanıyordu. El Golfo de Penas, dedi *Ministro*, Kederler Körfezi (bu ülkede her şey bana acıklı durumumu hatırlatmak için mi adlandırılmıştı?). Uzaklarda da görkemli buzdağları ve rengârenk yamaçlar. Pablo Baron, "Darwin, Valparaiso'ya giderken bunları gördü, ama buzdan bir çağlayan gibi sürekli denize düşen buzlardan oluşan Ventisquero Colgante'yi kaçırdı," dedi. "Ah, Gabriel, bu öyle bir *pais maravilloso* ki. Biz iktidar sahipleri ülkemiz kadar güzel ve temiz olabilseydik." Bir an durakladı. "Belki de sonunda halkımıza hak ettiği idareyi verebileceğiz."

Fırsatı kaçırmayarak Don Jacinto'yla karşılaşmamı anlattım ve oğlu için bir şeyler yapılmasının iyi olacağını söyleyerek adama karşı yükümlülüğümü yerine getirdim.

"Sen iyi kalplisin," dedi Pablo Baron. "Tıpkı baban gibi. Bak, sana sorunu anlatayım. Biz Pinochet'yle bir anlaşma yaptık. Çok basit: Demokrasi geri gelecek, seçim yapılacak, sansür kalkacak, işkence ve adam öldürme olmayacak, ama biz de misilleme yapmayacağız. Bu da artık yargılama ve daha önemlisi suçlama yok demek. Aynı zamanda Pinochet tarafından atanan yüz binlerce memurun daha önce oldukları

konumlarda kalmaları demek. Sonuç mu? Diktatörlük zamanında yaptıklarına karşılık bir ödül bekleyenler için yeterince yer yok. Yeni istihdam yaratamıyorsun; uluslararası baskılar, mali baskılar bizi bütçemizi kısmaya zorluyor. Elde kalan birkaç memuriyet için en iyiler seçilmeli, Gabriel. Biz bir iş bulma kurumu değiliz. Bu Don Jacinto'nun oğlu Freddy kendini beğenmiş küstahın biriydi. Doğrusunu istersen, bir işe yaramazdı. Yaptığı yanlışları saymak istemiyorum..."

Baron sözünü kesmeyip anlatmaya devam etti. Freddy Concepcion'da bir istihbarat subayının karısıyla yatmış ve bunu direnişe bildirmemişti. Sonra bir gün bir operasyonun tam ortasında kaybolup gitmişti. Baron ile arkadaşları seçimi kazandıklarında Freddy'nin babası oğlu için iş istemeye gelmişti. *Ministro* hayatını Freddy'ye borçlu olduğunu biliyordu, ama adam kayıramaz, hükümeti bir tür mafya ailesine dönüştüremezdi.

Turizm binası dışında, Baron'un evi dışında, havaalanının tuvaleti dışında umutla bekleyip bana el sallayan yaşlı adamı düşündüm. *Ministro*'ya, "Peki Larrea'nın yanında bir iş bulunamaz mı?" dedim. "O saçma saldırıdan sonra güvenlikte iyi birine ihtiyaçları var."

Baron istemeye istemeye, tamam, dedi, bunu benim için yapacaktı. Aylar sonra, kesin olmak gerekirse bu gece, elimde yiyecek ve patlayıcı paketimle beni arka kapıdan Şili Pavyonu'na sokacak kişinin Freddy olacağını bilemezdi elbette. Pablo Baron'un kesinlikle bilmeyeceği bir şey de, kendi ölümünü hazırlamakta olduğuydu. Onun kaygısı başkaydı: Benim bu iyiliksever kalbim frenlenmeliydi. "Ama bu son olsun, Gabriel. Tamam mı? Başka bir kurban adına yalvarma yok. Kim olursa olsun. Anlaştık mı?"

Başımı salladım. Uykudan gözlerim kapanmak üzereydi. Pablo Baron üzerimden uzandı, battaniyemi düzeltti ve ben de huzursuz rüyalarım döndüm.

Kimbilir ne kadar sonra, uçağın sanki bir devin tokadını yemiş gibi titreyerek sallanmasıyla uyandım. Mutfaktan kırılan tabak ve bardakların sesi geldi.

"Endişeye gerek yok," dedi Pablo Baron. "*Magellanes* rüzgârı bu. Biraz geciktik, sis kalkana kadar Punta Arenas hava alanı üzerinde dönüyoruz."

Uçak türbülانstan kurtulmak için aşağı doğru dalış yapıp motorlar hızını iki katına çıkarırken, Amanda Camila, "Harka, değil mi?" diye bağırdı. Hemen yanımızda ayakta duruyor, uçakla birlikte sallanıyordu.

"Çabuk yerine dön!"

"Düşecek miyiz, baba?" Uçak bir dalış daha yapıp yükselirken Amanda Camila babasının koltuğuna tutundu. "Sence bu son yolculuğumuz mu olacak?"

"Eğer yerine dönmezsen senin son yolculuğun olacak. Emniyet kemerini de bağla."

"Başüstüne, efendim!" Kız babasına bir asker selamı çıkıp karşı tarafta oturan Carola'nın yanına döndü. Carola'nın yüzü bembeyaz, gözleri kapalıydı; dudakları titriyor, belki de dua ediyordu.

"Şuna bak."

Ben korkular içindeki karısını taklit edip gözlerimi kapatmayı ve kendi ölümümü seyretmemeyi yeğlesem de, sözünü dinledim. Kapkara denizin ortasına doğru uzanan Tierra del Fuego'ya, Isla Grande'ye baktım. Bu, buzlarla kaplı sıradağların altında geniş bir yaylaydı ve kıvılcımsı kahve düzlüklerinde binlerce ve binlerce küçük beyaz nokta hareket halindeydi.

"Onların ne olduğunu biliyor musun?"

Bir kez olsun doğru bilerek, "Koyun sürüleri," dedim.

"Koyun sürüleri," dedi *Ministro*. "Dünyanın en iyi yünü. Boyamaya çok uygun... Petrol keşfedilmeden önce bölgenin tek geçim kaynağıydı. Amcanın sana Baronların suçu hakkında söylediklerini hatırlıyor musun? İşte, neden bu. O hay-

vanlar ve dedemin dedesinin onları savunmak için yaptıkları olmasaydı ben bugün olduğum kişi olamazdım.”

Bunun geçmişi öğrenme zamanı olmadığını düşündüm. Şimdi gelecek diye bir şey olması için dua etmek zamanıydı. Ancak kim ölmeden önce son bir hikâye dinlemeye direnebilir ki? Eğer ben senin Seattle elektronik posta kutuna ölümümü iletmeye söz verdiğim için değilse, sen neden hâlâ bunları okumaktasın ki, Janice? Uçak çılgınca hareketler yapıp oradan oraya savrulurken Baron’un anlattıkları dikkatimi ona çevirmeme neden olmuştu. Belki de onun ta baştan beri amaçladığı buydu. Hikâyesinin, gelecekteki tabutunun bir çivisi olacağını nereden bilecekti.

Yeryüzünün bu yaşaması en güç yeri olan bölgesinde dev yapılı Tehuelceler, iri Onalar ve daha kısa boylu Yahganeler, on bin yıl burada rahat bırakılmışlardı; kimi guanaco avlar, kimi kanolarla ayıbalıklarının peşine düşerdi. İlk Avrupalı kâşifler onlarla sınırlı sayıda çatışmaya girmişlerdi; katliam falan yoktu, sadece birkaçını Avrupa’da gösteriş yapmak için kaçırmışlardı. Darwin de vahşilerden birini kaçırmıştı. On dokuzuncu yüzyılın ortalarına doğru beyazlar altına hücum döneminde yine gelmişlerse de, durum pek değişmemişti. Ta ki, Patagonya’ya koyun getirilene kadar. Aborijinler, özellikle de Onalar, sürülere saldırmaya, kimi zaman yemek, kimi zaman da gelenleri dönmeye zorlamak için hayvanları öldürmeye başlamışlardı. Yüzlercesini kaçırıp suda boğuyorlar, leşlerini iklimin buzdolabına bırakıyorlar, daha sonra da gelip yiyorlardı. Koyun etinin ihracına imkân veren buzu kullanıyorlardı onlar da! Bu bardağı taşıran son damla olmuştu: Çok para kaybeden Sociedad Explotadora de Tierra del Fuego, Kızılderililerin başına ödül koymuştu. Aslında başlarına değil de, kulaklarına ve cinsel organlarına. Her küçük et parçası için bir sterlin.

“İşte, dedemin dedesinin işlediği suç bu.”

“Onları öldürdü mü?”

"O sadece ödöl avcılarına ödeme yaptı. Günlerce masa başında oturup para ödedi. Yeni Dünya'ya zengin olmak için gelmiş, masa başında bir adam, bir muhasebeciydi. Aslında amcan yanılıyor, o bir Baron değildi. Bir İngiliz adı vardı: Wendell; annemin ailesindendi, buraya pek çok İngiliz, Hırvat ve İskoç gelmişti. Bildiğim kadarıyla, içlerinde bir McKenzie yoktu. Cris'in dedesinin geçen yüzyılda burada benim atamın yanında çalışıyor olması ilginç olurdu; biri öldürenlerin başında, diğeri muhasebenin başında, ama hayır, hiç sanmıyorum. Cris aile tarihçesini biliyor ve ben benimkini öğrendiğimde bir bağlantı kurmadı. Ben öğrendim. O isme bir gün tesadüfen bir tarih kitabında rastladım. O zaman on sekiz, on dokuz yaşında, üniversitede tarih dersi için bir ödev hazırlıyordum. Şaşkınlıktan apışıp kalmıştım. O zamanlar çok hareketli günler yaşanıyor, Gabriel, Küba devrimi, Che'nin yeni insana olan ihtiyacı dile getirmesi ve Vietnam. Ben oldum olası hep politika düşkünüydim. Suçluluk duyuyordum, Joseph Wendell'in Kızılderililere yaptıklarının karşılığını vermem gerektiğini düşünüyordum. Yoksullar adına, yerlerinden yurtlarında atılmışlar, mülksüzler, dünyanın büyük yıkanmayan kitlesi adına mücadele veriyordum ve kendi ailemde... Annemin büyükbabası insanlığın en son göçebe kabilelerinden birinin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmuştu. Ben de onların özgürlüğü için çalışacaktım. Onlar olmasa bile, unutulmuş diğeri insanlar için. Che Guevara kompleksi; bu o zaman hepimizde vardı. Şimdi özgürleştirmeye, yeni bir toplum yaratmaya, sesi olmayanları korumaya inanmıyor değilim. O yüzden amcan ya da Dr. Ciruelo beni eleştirdiklerinde haksızlık yaptıklarını hissediyorum."

"Ya da annem," dedim.

"Ya da Milagros. İnsanlar sürgüne giderler, ülkeyi bıraktıkları gibi bulacaklarını umarak dönerler. Ama biz burada kaldık, ne yapıp yapılamayacağını öğrendik, hayallerle ger-

çek arasındaki farkı öğrendik." Konuya artık iyice ısınmıştı, inmeye hazırlanan uçaktaki çılgın sarsıntıların farkında bile değildi. Ben kusma arzusuna karşı koymaya çalışarak onu dinlemeye devam ettim. "Pişman olacak bir şeyim yok. Durumu kafanın içinde değiştirmek kolaydır. Ama lafazanlığı bırakıp bir şey yapmaya kalkıştığında, yoksulluk nedenlerini ortadan kaldırmak için yeterli sayıda okul inşa etmen gerektiğinde, Üreticiler Birliği'ni vergileri arttırmanın ülke yararına olacağına ikna etmen gerektiğinde, yerli halkı korumak için yeni bir yasa çıkarman gerektiğinde pragmatik, gerçekçi ve esnek olmalısın. Cinsel organları kesilip dedemin dedesinin masasına atılan o Onalara hayatlarını geri veremem, ama onların soyundan gelenlerin bir şansları olmasını sağlayabilirim. Borcun küçük de olsa bir kısmını onlara ödeyebilirim."

Uçak yan yattı, alçaldı ve Amandita bir sevinç çılgılığı attı. Bu yolculuğu depremden bile çok sevmiştii.

"O bunları biliyor mu?" diye sordum.

"Amanda Camila mı? Sanmıyorum. Bunu ondan saklamaya çalıştım, ama ortalığı velveleye veren amcan gibi insanlar oldukça, kimbilir... Belki de biliyordur. Belki de Patagonya saplantısı oradan geliyordur. Onalardan, Tehuelcelerden birinden hikâyeleri, sözlü geleneklerini öğrenmek istediğini sana söylemiştir herhalde. Ama buna imkân yok ve bunu o da biliyor. Onların hepsi öldü, geriye tek kişi bile kalmadı. Yine de bu konuyu hiç konuşmadık. Sana çılgınca gelebilir, Gabriel, ama ben hâlâ... suçluluk hissediyorum. İçimde bir his var: Daha fazla şey yapabilirdim, ama tarih benim kuşağımı kısıtladı, yapacağımız her şeyi yapmamıza imkân vermedi. Ancak bunu Amanda Camila'ya söylesem... sorun şu ki, o beni anlamıyor sanırım, Gabriel. Ama senin anlayabileceğini hissediyorum, sana güvenebileceğimi hissediyorum."

Bu ülkede, bu ailede benim böyle insanların güvenini kazanacağım ne vardı? Bende ne vardı ki, herkes gelip sırlarını

kulağıma fısıldıyordu? Babamdan başka herkes, yani. Bu kadar duygu, bu kadar bilgi ve yakınlıkla ne yapacaktım karşılık veremedikten sonra? Benim ruhumu açacağım seksen yaşındaki Nana'dan başka kimsem yoktu ki.

"Ona kuşkularımdan söz edecek olsam Amandita bana istifa etmemi, hükümetten ayrılmamı söyler ki, önemli olan bu değil," diye devam etti. Ben yaptığımız şeylerle gurur duyuyorum. Babasının böyle sorunlarla karşı karşıya kaldığı anlar olduğunu, başka bir yol bulunup bulunmayacağını düşündüğünü anlayamaz o. Ama başka yol yok, o zaman da yoktu, mesele bu işte. Yaptığımızın alternatifi, bize dağıtılan eli başka türlü oynamamızın imkânı yoktu. Bu kadarını yapıyor olmamız bile bir mucizedir. Lanet olsun, daha üç yıl önce hapiste yatıyordum."

"Hapiste miydiniz?"

"Birkaç günlüğüne. İsyan kıskırtıcılığı palavraları falan. Beni etkilemedi. Ama beş yıl önce evimize geldiler, beni sürgüne göndermekle tehdit ettiler. On yıl önce kim olduğumu, nerede saklandığımı bilselerdi beni öldürürlerdi."

O tehlike günlerinden bu yana katettiği mesafe, uçağın merdiveni başında bekleyen subaylarla, havaalanının VIP salonunda gösterdikleri saygıyla, kente giderken yanına verilen silahlı eskortla kendini gösteriyordu. Amanda Camila ile ben ikinci limuzindeydik ve kızın tiksinti dolu sözleri, babasının onun kendisine sempati duymadığı görüşünü doğrulamaktaydı. Sürücü uzun kulaklı ve meraklı bir çavuş olduğundan tedbirli davranmaktaydı gerçi, ancak kendine de tümüyle hâkim olamıyordu. "Neden onları kucaklıyor, neden onlarla şakalaşıyor, neden onlara sürekli gülümseyip çocuklarının fotoğraflarını göstermelerini istiyor?" dedi.

Ben, Baron'u savunma ihtiyacı duyarak, "O sadece işini yapıyor," dedim. Uçakta bana gösterdiği yakınlık her nasılsa beni onun gayri resmi temsilcisine dönüştürmüştü.

"Onların kıçlarını yalaması gerekmez," dedi Amanda Camila. "El sıkışmak yeterliydi."

"Ama ben..."

"Anlayacaksın. Eğer bize babamın söz verdiği odaları ayırmışlarsa otele gider gitmez sana göstereceğim."

Odalar Pablo Baron'un söz verdiği gibiydi: lüks Hotel Cabo de Hornos'un en üst katında. Ama kendimi yatağa atmay fırsat bulamadan Amanda Camila rüzgâr gibi içeri daldı, beni pencere önüne çekip perdeleri açtı. Macellan'ın dünya çevresindeki ilk seyahatinde geçtiği boğaz vardı karşımızda ve öğleden sonra saat üç buçukta güneş yeşil yamaçların, beyaz dağların ve kararmış suların üzerinde batmaktaydı. Amanda elli altmış mil kadar ileride boğaza doğru uzayan bir yarımada'yı, ya da adayı gösterdi. Güneşin son ışıkları adanın burnunu kızıl, sarı ve pembeye boyamıştı.

1973 darbesi günleri askerler babasını yakalamış olsalardı onu Isla Dawson adasına göndereceklerdi. Eğer şansı yaver gitseydi tabii, dedi. Baron'un havaalanında hararetle kucakladığı adamlar adayı bir toplama kampına çevirmişler, Salvador Allende'nin bakanlarını, halkın seçtiği milletvekillerini, babası gibi müsteşarları orada kendi barakalarını, kendi kamplarını inşa etmeye zorlamışlar, hiçbirini yargılamadan hapse tıkmışlardı. Babasının o adamlara yalakalık yapmasından, geçmişten söz etmemesinden, *milico*'ların rahatsızlık hissetmelerini istememesinden nefret ediyordu.

Onun aşırı sert davrandığını düşündüm ve bunu kendisine söyledim. Babası bunu ülkenin iyiliği için, kızına ve herkese bir istikrar sağlayabilmek için yapıyordu ve ayrıca, babası Şili'de rastladığım en iyi yürekli insandı. Kendisini bu kadar çok seven bir babası olduğu için ne kadar şanslı olduğunu tahmin edemezdi. Ona hoşgörü göstermeliydi.

Amanda Camila içini çekti, alnıma bir öpücük kondurdu. Ağzının biraz daha inip ağzıma dokunmasını bekledim ama inmedi.

“Senin hatırın için ona karşı nazik ve iyi olmaya çalışacağım, Gabriel,” dedi. “Aslında bizi mutlu etmek için elinden geleni yaptı, değil mi? Bu yolculuğu iple çekiyordum. Carola’ya bile bizi yalnız bırakacağına söz verdirdim. Göreceksin bak, sadece ikimiz ne güzel vakit geçireceğiz.”

Ama o kadar da iyi vakit geçirmeyecektik ve sadece ikimiz olmayacaktık. *El tercero en discordia*, yani üçlünün uyumsuz üyesi yemekte, daha doğrusu tatlılarımızı yerken çıktı. Sözkonusu adamı Amanda Camila o akşam yemek salonuna girdiğimizde, babasının başıyla selamladığı sırada görmüştü. Pablo Baron’a soframıza Cabo de Hornoz parfesi geldiğinde o gencin kim olduğunu soran da o oldu. Başımı kaldırınca adamı hemen tanıdım: Cerro Santa Lucia ve mezarlığı hakkında bir film kamerasına açıklama yapan, bana esrarengiz bir şekilde bakan sarışın adamdı.

“Kim?” diye sordu Pablo Baron.

“Şuradaki,” dedi Amanda Camila. “Yakışıklı olan.”

Adamın o kadar da yakışıklı olduğunu sanmıyordum. Alımlı diyebilirdik belki, sert yüz hatları, düz bir burun, dalgalı sarı saçlar, tamam, tamam, yakışıklıydı, Janice, hatta mavi gözlerinde bir sinema yıldızı parıltısı vardı. Ancak önümüzdeki birkaç gün boyunca onu uzaklaştırmam için babamın bana hiç vermediği öğütlere ihtiyacım olduğunu gösterecek bir belirti yoktu. Amandito’nun dikkatini çeken adam Pablo Baron’un el sallamasıyla bize doğru gelirken, bu tür öğütlerden gayet ciddi olarak yararlanabilirdim.

Adam masalar arasından zarif hareketlerle geçerken *Ministro*, “Max Behrends,” diye mırıldandı. “Şilili film yapımcısı, inanılmaz bir inat ve kararlılık hikâyesi. Buzdağını filme çekmesi için onu kandırmaya çalışıyordum ama adamın kendi planları var. Hiç kuşkum yok, size de anlatacaktır.”

Max Behrends bize planlarını anlattı.

Önümüzdeki günlerde onu daha iyi tanıyacaktım. Hiç ayını anda hem hayranlık duyduğun hem de nefret ettiğin biri-

ne rastladın mı? Her hareketi, her jesti, hatta varlığı bile sana meydan okuyan, sana farklı biri olabileceğini hatırlatan, eğer doğru zamanda doğru seçimi yapacak cesaretin olsaydı, ya da şanslı olsaydın o kişi olacağını hatırlatan bir insana hiç rastladın mı? Max Behrends işte o kişiydi. Yeryüzüne benim hayatımı cehenneme çeviren bütün yanlışlarımın farkına varmam amacıyla indirilmiş olmalıydı. Benim yanlış yaptığım her şeyin doğrusunu o yapmıştı. Benim yolda giderken duraksayıp bir tarafa döndüğümde onun öteki yola saptığından emin olabiliydin ya da fırsat verilmiş olsa o yola sapacağından emin olabiliydin. Max benim tam bir kopyamdı. Hayır, bunu sil. Max benim hayatımı çalmıştı.

Benimkinden iki gün sonra, 11 Temmuz'da yirmi üçüncü yaşgünü kutlamıştı. Bu tarihin önemli olduğunu göreceksin. Onu Cerro eteklerinde gördüğümün ertesi günü. Benim gibi o da bir sürgündü. Avusturya'da doğmuş, Şili'ye altı yaşında gelmişti... Biz Şili'den ayrıldığımızda benim olduğum yaşta, yani. Havaalanında karşılaşmış olabiliydik; ben ayrılırken o Şili toprağına ayak basıyor olabiliydi, benim Şili hayatım sona ererken onunki başlıyordu, benim bıraktığım yerden o devralıyordu. Hepsi bu kadar da değil, Janice. Ondan sonraki beş yıl boyunca o da benim Amerika Birleşik Devletleri'nde çektiğim ıstırapı çekmişti: yabancı olma duygusu, bir tek ebeveyninin olması ve tıpkı annemin beni uzak yurtduman anılarıyla boğması gibi onun da babasının Avusturya'yı unutmamaktaki ısrarı. Aşağı yukarı aynı zamanda, 1979 Eylül'ünde (o tarihi söylediğinde kulaklarıma inanamadım), benim Şili'den kopup Amerikalı olmaya karar verdiğim tarihte, Şili'deki Max da onun tam aksi yönde bir karara varıyordu.

Şili'deki çocuklar da her yerdeki çocuklar gibi yabancılarla alay ederler. Alman asıllılara Otto ve Fritz derler, onları anlayışı kıt insanlar olarak görürler. Onların aksanlarını taklit ederler. Çocuklar da okul bahçesinde Max'la, "Hey, Otto,

Don Otto, sosisimi görmek ister misin?" diye alay etmişlerdi. Max'ın buna karşılık vermesi beş yıl sürmüştü ama verdiği-
de de, çevreyi yıkıp geçmişti. 1979 Eylül'ünün o günü işken-
cecilerine, "İddiaya girerim ki, ülkeniz hakkında hepinizin
toplamından daha çok şey biliyorum," demişti.

Max da benim gibi, babam gibi, Amanda Camila gibi ba-
his ustasıydı. Arkadaşlarını cevaplayamadıkları birkaç so-
ruyla hemen mat etti: "San Cristobal'da öldürülen ilk kadın
kimdi?" "Mapuchelerin bir kadını kızıştırmak ve karşısına
ilk çıkan erkekle yatmayı istemesi için üzerine sürdükleri bit-
ki hangisiydi?" "Santa Lucia'nın bir zamanlar mezarlık oldu-
ğunu bilen var mıydı?"

Şilili çocuklar ülkeleri konusunda tam bir cahil oldukla-
rından seslerini çıkaramadılar. Max ise yıllarını ülkeyi ve in-
sanlarını, hayvanlarını ve mimarisini, kahramanlarını ve
haydutlarını okuyarak geçirmişti ve şimdi her ayrıntıyı tek
tek dile getirmeye hazırdı. 1820'de bir *marques*, San Cristo-
bal'da kendisini en iyi arkadaşıyla aldattığından kuşkulandı-
ğı sevgilisinin kafasını bir palayla kesmiş, sonra cesedi sakla-
mış, daha sonra da kızın annesine kan parası ödeyerek ceza
almadan yakayı sıyırmıştı. Max'ın o zaman çocuklara anlat-
tığı tipik hikâyelerden biriydi bu. Dört gün boyunca bizi Pa-
tagonya'da gezdirip erotik, ilginç ve komik yanlarını vurgu-
layarak bunları Amanda Camila'yla bana da anlatacaktı. Bi-
zim gibi arkadaşları da Mapuchelerin aşk otu *huenangue*'yi
merak etmişler ve Max'ın Mercado Central'de keşfettiği bir
tezgâhtan kendilerine de almasını istemişlerdi. Ben de ister-
dim ama bunu kabul edemezdim, Amanda'nınsa öyle takın-
tıları yoktu. Ama Max cipini Puerto Hambre yolunda karlar
arasında sürerken, "Ben bir denemek isterdim," dedi.

Max, "İnsanın kendi bezlerinin ürettiğinden daha iyi iksir
olamaz, ama yine de denemelisin," dedi.

"Demek çocuklar batıl inançlara kapıldılar," dedim.

“Evet,” dedi Max. “Ergenlik çağı utangaçlığını atlatmalarına yardımcı olmuşsa ne ad verildiği önemli değil. Benim de ayakta kalmamı sağladı: Dışlanan biriyken bir lider oldum. Yabancılığım artık sona ermişti.”

Dört yıl sonra evden kaçtığında onun ayakta kalmasını sağlayacak şey, yine Şili hakkındaki o engin bilgisiydi. Neredeyse benim seni düzmeyi beceremediğim aynı gün, babamın aramıza girip beni gölge gibi izlediği o gün, Janice Worth, Max Behrends kendi babasından kopmaktaydı.

Max, “Walter Rauff’un kim olduğunu biliyor musun, Gabriel?” diye sordu. Hep cevaplayamadığım sorular, bilmem gereken adlar sorar ve sorularını da kendisi cevaplardı: “Bir Nazi savaş suçlusunu, yüz binlerce Yahudinin doğrudan öldürülmesinden sorumlu olan kişi. Şili adaleti 1963’te onu iade etmeyi reddetti. Onun bu ülkede serbestçe yaşamasına izin verdi. O herif darbe sırasında askerlere hizmet etmeyi teklif etti, savunmasız kişilerin üzerinde deneyecekleri bir iki numara öğretti. 1974’te Şili’ye gelmemizden birkaç gün sonra babam Punta Arenas’a geldi, beni o adamla tanıştırdı, elimi sıkmasına, beni kucağına oturtmasına izin verdi. Kibar ve hoş, yaşlı bir adamdı.”

Ben meraklanmıştım. “Patagonya’da ne işi vardı?” diye sordum.

“Buraya İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra gelmiş. Bir *frigorifico*’da koyun etlerini kontrol ediyormuş.”

“Ölü etleri,” diye Amanda Camila lafa karıştı. “Rauff’un bu işte deneyimi vardı. Kendisine iş veren Patagonya’daki bazıları gibi. Onlar da bir süre önce bir soykırım deneyimi yaşamışlardı.” Sesinden atası Wendell’in o adamlardan biri olduğunu, yanından geçtiğimiz ve Max’ın çocukluğunda ziyaret ettiği bu *hacienda*’larda çalıştığını bilip bilmediğini çıkaramadım. Max’ın daha sonra öğreneceği şeyi, Albert Behrends’in Walter Rauff’un finansörü olduğunu, neo-Nazi

grupların onun aracılığıyla kendisine para gönderdiklerini bilmiyordum. Max babasının mektuplarından birinde yazan Şili hakkındaki birkaç satırı nakletti: "Askerlerin yozlaşmış, hasta ve kadınsı bir toplumu temizlemek için kan dökmekten korkmadıkları bu ülkede Üçüncü Reich idealleri yeniden doğabilir."

Max o mektubu ve babasının yazdığı diğerlerini okumuş, bunları yüzüne vurmuş, babasına hakaret edip evden ayrılmıştı; on beş yaşındayken ailesinden hiçbir yardım almadan yaşamaya karar vermişti. Aynı gün, dünyanın bir yarımküre ucundaki ben de, cinsel geleceğimi kendi babama bağlıyordum.

"Onu babalıktan reddettim," dedi Max. "O andan sonra yapacaklarım sadece ve sadece kendi çabalarım ile olacaktı."

"Ama baban seni aramadı mı, seni aramaya kimseyi göndermedi mi?" O öğleden sonra Patagonya karları arasında ilerlerken sorduğum tek içtenlikli soru buydu. Hayatlarımız belki bir kere daha keşişmişti, o sabah Herr Behrends belki de büyük McKenzie'ye telefon ederek...

"Ondan bir daha hiç haber almadım. 1983'te o mektupları bulup okumam için ortalıkta bıraktığını sanıyorum. Benim kendisinden tümüyle farklı biri olmaya başladığımı anlamış olmalıydı. Böylece beni sınamaya, onu kabul etmemi sağlamaya çalıştı. Benim daha çocukken bile Şilili Kızılderililere olan eğilimimden nefret ettiğini düşünüyorum. Ona annemi hatırlatıyor olmalıydım ve o annemden nefret ederdi, nefret ettiğine eminim. Ne de olsa bir kadındı. Kirlenmiş o, derdi. Annemin aybaşı kanamalarından söz ederdi. Sanırım onu arzuladığı için kendisinden ve annemin oğlu olduğum için de benden nefret ediyordu. Benim sokaklarda ölmemi istiyordu."

Ama Max ölmemişti. Eşek penguinleri ve Estancia San Gregorio'yu ve Pali Aike mağarasındaki Paleo-Kızılderili eşyalarını görmeye gittiğimizde her şeyi anlattı. Tarih bilgisi sayesinde ayakta kalabilmişti.

“Cerro Santa Lucia’ya gittim... İçimde Gabriel’in de oraya gitmiş olduğuna dair bir his var...”

İkimiz de yollarımızın daha önce kesiştiğini dile getirmeyi, birbirimize aşına bakışlar fırlatmayı istemiyorduk. “Bunu nasıl bilebildin acaba?” diye sordum isteksizce.

“Bir iki Alman turist buldum, onlara rehberlik yapıp üç beş kuruş aldım, sonra Şili’nin bağımsızlığına o kadar çok İrlanda asıllı Katoliğin katkıda bulunmasına -O’Higgins, Mackenna falan- pek sevinen bir iki İrlandalıya rastladım. Akşam olduğunda otelde bir oda tutacak kadar para kazanmıştım.”

Max Plaza de Armas’taki Chez Henri restoranının arka sokağındaki kalıntılarla kendine esaslı bir ziyafet çekmişti. Yemeğini Mapocho köprüleri altında yatan ve bugün bile ya orada yatmakta olan veya hapiste ya da ölmüş olan diğer sokak çocuklarıyla paylaşmıştı. Ama Max... Max parasını biriktirmiş, uyuşturucuya hiç bulaşmamış, hiç çalmamış ve hiç tecavüze uğramamıştı. Şilililerin çoğu henüz serbest pazarın nimetlerini anlamamışken Max bir pesoyu iki, iki pesoyu sekiye dönüştürmüştü, yatırım yapmasını bilmişti, hep parasını işletecek yeni yollar arıyordu. Max büyük para peşinde olan Avusturyalı bir korsandı.

İlk başlarda turistlere bilgidен daha pahalı bir şey satabileceğini düşünmesi sadece bir önseziymiş. Müşterilerini götürdüğü restoranlardan bir ücret istemeye ve evlerine götürmeleri için tavsiye ettiği her anı eşyasından bir komisyon almaya başlamış. Çok geçmeden turistlere folklor eşyasını doğrudan sattığı takdirde daha çok kazanacağını fark etmiş. Bu paralarla kendisine bir restoran açmış ve Manhattan’da annemin yaptığı gibi eski reçetelere göre yapılmış Şili yemekleri satmaya başlamış. Bu kaynaktan gelen parayla güneydeki Mapuchelerden eşyaları kendisi satın almış, hatta turistlerin ısmarladığı şeyleri üretebilmeleri için kendisi onlara çizimler bile bulmuş.

On sekiz yaşına geldiğinde kendi küçük film şirketini kuracak kadar parası varmış. İlk önceleri o gün Santiago’da ken-

disini gördüğümde yaptığı gibi turistik filmler hazırlamış. Ancak Şili’de politika kızışmaya başladığında protestolar ve günlük hayat üzerinde uzmanlaşmış ve çektiği filmleri yabancı televizyon istasyonlarına satmaya başlamış. Ben Şili’yi onun gözleriyle seyretmişim, Şili halkının Pinochet’yi devirip beni babama ve sıcak bir yatağa döndüreceğini umduğum o yıllarda beni gizlice yurdumla besleyen oymuş. Tüm plebisiti baştan sona filme almış, aptal bir dağ film festivalinde en iyi belgesel ödülü ona verilmiş ve Altın Bilmemne için aday gösterilmiş. Almanya’dan büyük bir bağış almış ve onunla Amerika Birleşik Devletleri’nde ilk uzun metraj filmini çekmiş. *Into the Body* filmini görmüşsündür, Janice: Amerikalı bir adli tıp uzmanı, Şili’de kaybolup, öldüğü sanılan kocasını arayan bir kadına âşık olur ve birlikte cesedin peşine düşüp gerçekten ölüp ölmediğini öğrenmeye çalışırlar. Hatırlıyor musun bilemiyorum ama, basında yeni Latin yönetmen diye hakkında epey övgü dolu yazılar çıkmıştı. Max Behrends şimdi de çocukluktan bildiği Patagonya’daydı ve bir borç ödemeye geldiğini söylüyordu. Bundan sonraki filmi için araştırma yapıyordu. Borç ödemekmiş! Araştırmamış! Sevgilimi çalmaya gelmişti!

Amanda Camila’yla Hotel Cabo de Hornos’un restoranında tanıştığında bize planladığı filminden birkaç bölüm anlattı. Oturup, “Sence bir sakıncası yok, değil mi, Gaby?” diyerek teklifsizce önümdeki parfe tabağını aldı. Mide fesadına uğramasını diledim içimden. Benim dondurmamı yerken, “Patagonya hakkında ne biliyorsun?” diye sordu. “Yani, gazeteciler seyahate çıkmadan okuyup bilgi edinirler, değil mi? Ne? Chatwin? Pigafetta? FitzRoy? Bridges?”

Ben cehaletimi hepsinin alçakgönüllülük sanacağını umduğum tavrın arkasına saklayarak, “Hepsinden biraz,” dedim.

“Sarmiento de Gamboa adı senin gözünde ne ifade ediyor?”

Belleğimi karıştırdım. Sarmiento. Sarmiento! Dilimin ucundaydı... “Arjantin başkanı!” dedim. “On dokuzuncu yüzyılda Latin Amerika hakkında yazdığı kitapta uygarlık

barbarlığı yenmedikçe, kent vahşi toprakları ehlileştirmedikçe ilerlemenin asla mümkün olmayacağını söylemişti."

Amanda Camila yardıma gelerek, "*Facundo*," dedi. "Sarmiento'nun yazdığı kitabın adı. *Civilizacion y Barbarie*."

Max başka bir Sarmiento'dan söz ediyormuş: 1581'de Boğaz'ı sömürgeleştirip İngilizlere ve Hollandalılara kapatmak isteyen Sarmiento de Gamboa'dan. On beş gemiyle İspanya'dan yola çıkan adam Boğaz'a üç yılda ancak bir tek gemiyle varabilmiş. İki kale kurduktan sonra malzeme ve bir koloni oluşturmak için gereken insanları almak üzere geri dönmüş. Kendisi dönene kadar ancak yetecek bir yiyecek, kadın, erkek ve çocukları kaçacak bir gemileri olmadan orada bırakmış.

Max sözlerinin etkisini arttırmak için durakladı.

Ama Sarmiento de Gambia bir daha geri dönmedi, dedi sonra. Kaledekiler uzun süre bekledi. İngiliz korsanı Cavendish, birkaç yıl sonra kalelerden birinin önünden geçerken kale halkından geriye kalan on beş kişiden sadece birini, Tome Hernandez adında bir adamı kurtarabildi. Geriye kalanlar ölümüne terk edilmiş oldular. Cavendish öteki kaleye gidince kimse'nin sağ kalmadığını gördü. Darağacında bir iskelet sallanıyordu. O yıkıntılar arasında bile kralın adaleti yerine getirilmişti. Cavendish oraya Puerto Hambre, Açlık Limanı adını verdi.

Max o masmavi gözlü masumluğuyla yine hikâyesini yarıda kesti. "Görmek isterseniz benimle gelebilirsiniz," dedi. "Senaryoyu yazmadan önce çekim için mekân bakacağım."

"Buna vaktimiz olduğunu sanmıyorum," dedim. "Yapacak çok işimiz var. Arkeoloji, yerliler, müzeler falan. Değil mi, Amanda?"

"Doğru," dedi, ama sanki bir saat önce bana odamda o kadar reklamını yaptığı güzel günler geçirme sözünü tutmayacakmış gibi titriyordu sesi. İkimiz beraber, demişti.

"Sarmiento de Gamboa'ya ne oldu?" diye Carola sordu. O da yakışıklı Max'a tutulmuş görünüyordu, tek bir sözcüğünü kaçırmamak için öne eğilmişti.

“İspanya’ya dönerken Sir Walter Raleigh’in eline geçti ve İngiltere’ye götürüldü. Kraliçe kendisinden hoşlanıp serbest bıraktırdı. Yurduna dönerken Fransa’da Huguenotlar onu iki yıl hapse tıktılar. Şanslı adammış, değil mi? Sonunda II. Felipe tarafından kurtarmalığı ödenerek hapisten çıkarıldı ama kralını hâlâ onu beklediklerini sandığı insanları kurtarmak için bir sefer düzenlemeye ikna edemedi. Oysa kalanlar çoktan açlıktan ölmüşlerdi. İspanyollar bir daha Tierra del Fuego’yu sömürgeleştirmeye kalkışmadılar.”

Ben herifin yalayıp tertemiz ettiği dondurma tabağına bakarak, “Pek sıkıntılı bir film olacak,” dedim.

“Aslında bir aşk hikâyesi,” dedi Max. “Ben filmde Sarmiento de Gamboa’nın sevdiği ve geride bıraktığı bir kadın yarattım. Catalina. Tome Hernandez’in de iğfal edip terk ettiği aynı Catalina. Her ikisi de kadına ebedi aşk vaat ediyor ve bir daha hiç dönmüyorlar.”

“Bu daha da cansıkıcı,” dedim. “Milletin onun Puerto Hambre’de açlıktan ölmesini seyretmesini mi istiyorsun?”

“Hayır. O yaşıyor. Bir kadının yapacağı en akıllıca şeyi yapıyor: Selknamlara katılıyor.”

“Selknamlar da kim?” diye sordum.

“Onaların gerçek adı,” dedi Amanda Camila. “Kendilerini ne verdikleri ad.”

“Eskiden verdikleri,” dedi Baron.

Babasının Onaların soyunun tükendiğini hatırlatmasını duymazdan gelen Amanda Camila, “Güzel bir film olacak,” dedi. “Aborijenler arasında yeni bir hayata başlayan, onu yüzüstü bırakan İspanya’ya sırtını dönen bir kadın.”

“İki âşığı da ona geri dönmek istiyorlar ama dönemiyorlar,” dedi Behrends. “Hayatları artık kendi kontrollerinde değil. Filmime ne ad verdim biliyor musunuz?”

“Kaybolmak mı?” dedim.

Behrends benim alaylı önerimi bir kenara itti. “Rüzgârı Suçla,” dedi. “Çünkü hikâyedeki gerçek kötü, rüzgâr. Dışarı-

daki rüzgâr. Dinleyin hele.” Hep birden dinledik. Ben zaten uçağın sarsılmaya başlamasından beri dinliyordum. “Sarmiento, arkadaşlarına ya da kendisine yarattığım aşkına veda edemedi,” diye devam etti Behrends. “Çünkü çıkan rüzgâr kendisini denize, Atlantik’e itti, ta Brezilya’ya kadar. O aylarca geri dönmeye çalıştı ama rüzgâr onu hep ters yöne itti. Sonunda tayfaları isyan edip onu İspanya’ya dümen kırmaya zorladılar. Tome Hernandez’e gelince, o yıllar sonra Caven-dish’in gemisindeydi. Kıyıdaki on dört yurttaşı bir sapkının kurtarma teklifini kabul edip etmemeyi, bedenlerini mi yoksa ruhlarını mı kurtarmaları gerektiğini tartışırken aniden uygun bir rüzgâr çıkınca İngiliz korsan hemen yelken açtı. Böylece Hernandez de aşkına veda etme fırsatı bulamadı.”

“Zavallı kadın,” dedi Pablo Baron.

“Hiç de değil,” dedi Behrends. “Kadın sonunda mutlu oluyor sanırım. Bence Selknamlar arasındaki hayatı daha huzurlu, daha tatmin edici, Avrupalılar arasında olacağından çok daha insani buluyor.”

“Roman,” diye *Ministro* burun kıvrıdı. “Kimsenin beni bir filme ya da romana konu almadığına, hiç tanımadığım insanları eğlendirmek için hayatımı altüst etmediğine memnunuz.”

“Bir anlamı oldukça tarihle istediğinizi yapabilirsiniz,” dedi Behrends. “Bu Catalina’yı ben uydurdum, ama onun deneyimleri kaçırılanların hikâyelerinden alınmadır. Kızılderililer pek çok kadın kaçırmışlar ve daha sonra bunların çoğunun kurtarılmak istemedikleri, uygarlığa dönmek istemedikleri ortaya çıkmış. Catalina’nın erkekleri de Atlantik’in öte yanında onun hasretiyle tükenirken o onları özlemiyor; erkek Onalarla avlanıyor, balina avlamak üzere Antarktika’ya gidiyor. Beyazlık içinde yüzünde bir gülümsemeyle kayboluyor. Son.”

“Çok güzel,” diye fısıldadı Amanda Camila.

Onun öyle soluğunun kesilmesinden, o hayranlık dolu gözlerinden, bu kendini beğenmiş adamın benim Antarkti-

ka'mla, benim keşfimle, âşık olduğum ülkeyle oyunlar oynamasından hiç hoşlanmadım.

"Rüzgârın filmini yok edeceğinden korkmuyor musun?" diye sordum. "Kahramanlarını yok ettiği gibi."

"Filme yatırım yapanlar korkmadıkça ben neden korkayım?" dedi.

Pablo Baron, "Senin sponsorların vazgeçerlerse bizim teklifimizi düşün," dedi. "Buzdağının Sevilla yolculuğunu belgeleyecek büyük bir sanatçıya ihtiyacı var. Ne de olsa bu, senin uydurduğun kadının asla yapmadığı yolculuk olacak. Yurda dönüş. Böylece hikâyenin döngüsü tamamlanacak."

"Bir kadın buzdağı değildir, *Ministro*."

"Bazı kadınlar öyledir," dedi Pablo Baron. "Neyse ki, aramızda öyleleri yok. Ama sen yine de benim teklifimi düşün."

"Teklifinizi hükümet bu ülkede film sanayiinin gelişmesi için yeni bir yasayı düşünmeye başladığı zaman düşünürüm, *Ministro*. Bu filmi yabancıların parasıyla yapmam, kârın ülkemizde kalmaması gerçekten çok yazık."

"Bir taslak üzerinde çalışıyoruz."

"Kral da Sarmiento'ya öyle demişti. O zamanlar da öyleydi, şimdi de öyle. O zamanlar insanlar kördü, ellerini uzatsalar alacakları zenginlikleri ve harikaları değil sömürmek, göremiyorlardı bile. Biz *latinamericano*'lar her şeye geç kalırız. İspanyollar Sarmiento de Gamboa'yı dinleselerdi üç yüzyıl boşa geçmeyecekti. Bu bölge uzun zaman önce sömürgeleştirilseydi kimbilir bize ne harika şeyler sağlardı? Belki Fuguino kabileleri Kuzey Kutbu yakınlarındaki Eskimolar gibi yaşıyor olabilirlerdi bugün."

"Ya da kimse fotoğraflarını çekmeden ortadan kaldırılırlardı," dedi Amanda Camile. Bunu Behrends'e bir eleştiri olarak kabul ettim; dudakları arasından ilk kez böyle bir şey kaçırmıştı, ben de fırsatı yakalamışken herkesin hareketlerinin aniliğine şaşırmış görünmesine bakarak, belki de biraz kaba bir tavırla ayağa kalktım.

“Sizinle tanıştığımıza memnun oldum, Senyor Behrends,” dedim. “Gelecek yıl New York’a uğrarsanız beni arayın.”

“New York’a gelmenin o kadar uzun süreceğini sanmıyorum,” dedi.

Öyle demek istediğini sanmıyordum, bir daha asla karşıma çıkmayacağını düşünerek kendimi kandırdım. Kahvaltıda yoktu, deniz kuvvetleri limuzini bizi *Galvarino*’nun buzdağını almak üzere Kasım’da yola çıkacağı rıhtıma götürmeye geldiğinde orada yoktu, önce depo, sonra da buz bloklarını birleştirecek heykeltıraş Armando Jorquera’nın stüdyosu haline getirilen Simunovic *frigorifico*’sunu incelediğimde yoktu, bir amiralden güvenlik önlemleri hakkında ayrıntılı bir cevap aldığım da yoktu. Max kendisini bulacağımdan korktuğum tek yerde de görünürlerde değildi: Otelin yemek salonunda Pablo Baron’un şerefine içip veda ederken ve kendisini ne kadar özleyeceğimiz yalanını söylerken. Amanda Camila’yla karların arasında Plaza Munoz Gamero’yu geçip Museo de los Salesianos’a giderken rakibim Behrends yine ortalarda yoktu. Max’ımızın Cape Horn’a gitmeye karar verdiğini, gemisinin Sarmiento de Gamboa’nın arkadaşlarının akıbetine uğradığını umdum ve o anda film ekibiyle Beagle Boğazı’nın en derin fiyordunun açıklarında batmakta olduğunu, kamerasının o buzlu sulara ölümüne gömülürken kendisini filme alarak, eğer bir gören olabilseydi kendisine bir Akademi Ödülü getirecek belgeseli yaratmasını diledim. Ama filmi kimse göremeyecekti. Bir daha onu da, görüntüsünü de kimse göremeyecekti.

Ancak bende nerede o şans!

Max Behrends, Museo de los Salesianos’ta bekliyordu bizi. Daha doğrusu, Amanda Camila’yı.

Dün öğleden sonra ve bütün gece, müzeler ve Amanda Camila’nın en sevdiği Kızılderilileri olan Onalar hakkında bilgi edinmişim. Otelin gayet geniş olan kütüphanesini talan etmiş, beynim sulanıncaya kadar okumuştum. Bir daha her türlü bilgi kırıntısı, anekdot ve hikâyelerle biri çıkageldiğinde

gününü gösterecektim. Taktığım işe yarıyor gibiydi. Müzeye giderken Amanda Camila müzeyi kuranları anlatmaya başladığında sözünü kesip, Dawson Adası'ndaki misyonerliği kuranların Katolik papazlarla aynı mezhepten olan Salesian papazları olduğunu söyledim. Evet, yıllar sonra hapishane kampı yapılacak olan Dawson Adası. Sadece İtalyanca konuşan ve yerliler hakkında hiçbir şey bilmeyen Salesianolara hükümet, yerlileri ödül avcılarından koruma hakkı vermişti. Salesianolar önce Tehuelcheleri, beş yıl sonra da Onalardan bazılarını kendilerine çekebilmişlerdi, yine de yirmi yıllık imtiyaz felaketle son bulmuştu. 1911 yılına gelindiğinde, sözde himayeleri altındaki yerlilerin çoğu zatürree ve diğer hastalıklar yüzünden öldükleri için pederler misyonerliği kapatmak zorunda kalmışlardı. İşte, onlardan kalan bütün eşya, dokumalar ve fotoğrafların sergilendiği müze burasıydı.

Amanda Camila'nın etkilendiğinden hiç kuşkusuz yok, hatta Max Behrends müzenin müdürü olan pederin onayıyla bize müzeyi gezdirmeye kalkışmasaydı daha da etkilenecekti. Max buraya çok gelmişti; bu, Punta Arenas'a beşinci geliyordu. Benim gibi bir gecesinin değil, hayatının yarısını bölgeyi ve sakinlerini incelemekle geçirmişti. Benim her söylediğimi düzeltti; bildiğim her şeye başka bilgiler ekledi.

Misyonerliği gösteren bir tablonun önünde duruyorduk: Resimde sert bakışlı bir papaz ve aksi yüzlü bir rahibe, bir sofa başında yün eğiren bir yerli kadının çalışmasını kontrol ediyorlardı. Kadın müzenin duvarlarını kaplayan türden kumaşlar dokumaktaydı ama insan boyundaki kadın figürü tamamlanmamış olduğu için bacakları yoktu. Gövdesinin alt yanı sanki sonsuza kadar bacaksız bırakılması amaçlanmış gibi beton olarak bırakılmıştı.

"Kadının kaçmasını istemedikleri için onu bacaksız yaptılar," dedim.

"Bir yorum daha var," dedi Max. Gayet yumuşak konuşur, hiç buyurucu davranmazdı; hep aşırı nazikti. "Seks. Bir

şeyi açıklayamadığın takdirde cinsellikle bağ kurarsan her şey yerli yerine oturur. Kızılderililerin imhası karşısında dehşete düşen Peder Mayorino Borgatello, 1889'da misyonerlik ve yerlileri kurtarmak için para bulmaya İtalya'ya gittiğinde, dönüşünde ne getirdi dersiniz?"

Ben bir şey söylemedim. Yiyecek, ilaç, seksle ilişkili bir şey düşündüm. Belki prezervatif, belki yatak, kahrolası papazın ne getirdiğini kim bilebilirdi?

"Giysi," dedi Amanda Camila.

"Çok doğru," dedi Max. "Giysi. Tanrı'nın keliması çıplaklara iletilemeyeceği için tonlarca giysi. Edebe aykırı bedenler giydirilmeliydi, bedenler kurtarılanaya kadar ruhlar kurtarılmazdı. Kızılderililer binlerce yıldır her şeyleri açıkta ve çıplak yaşamışlardı. Sulusepken yağmurlar yağlı vücutlarından kayar giderdi. Onların bedenleri, bizim yüzlerimiz gibi, en kötü ısıya dayanabilirdi, ama papazlar onları giyinmeye zorladılar ve Kızılderililer hastalandı. Yirmi yıl sonra, tam söylemek gerekirse 1911'de, çoğu ölmüştü. Ödül avcılarının öldüremediklerini hastalık öldürdü. İşte, sistem buydu. Önce insanları silahla öldürüp terör saçarsın. Sonra da uygarlıkla öldürürsün. Onların teker teker öldüklerini, dillerinin de onlarla birlikte öldüğünü, mezarlığın giderek genişlediğini, ruhlarının cennete, dokumakta oldukları kilimlerin müzelelere gittiğini, geriye sadece kafataslarının kaldığını düşünün."

Bize karanlık bir köşeden sırttan sıra sıra kafataslarını gösterdi.

Bacaksız dokumacıyı gösteren Amanda Camila, "Ya o kadın?" diye sordu.

"Onun gövdesinin alt kısmını yapmayarak, günah işleyeceği bir organ bırakmadılar. Böylece üremesini de önlemiş oldular. Belki de onu yapan papaz, bacaksız yerli kadını sözde cinsiyetsiz ve bâkir Salesianoların buz gibi masum çocuğu olarak korumaya yönelik bilinçaltı arzusunu ifade ediyordu. Himayeleri altındakilerin seks yapmalarını, hatta çocuk do-

ğurmalarını önleyemiyorlardı tabii. Misyonerlik kapanmadan hemen önce, bundan seksen yıl önce, doğan bir bebek vardı. Eğer o yaşasaydı sonuncu Ona olacaktı. Ama hiçbiri yaşamadı. İyi niyetlerin en kötü sonuçları doğurabilmesi çok garip: Papazlar Kızılderilileri koyun yetiştiricilerden korumaya geldiler ve durumu bin beter ettiler. Ama en azından bu müze var ki, o da sanırım önemli sayılır.”

“Sence zaten ölmeyecekler miydi?” diye sordum.

“Belki,” dedi. “Eğer orada bırakılmış olsalardı, bunun ki-me ne zararı olurdu? Onları rahat bıraksaydık bir şeyler öğ-renebilirdik. Ama biz bunu yapmadık ve asla da yapmayaca-ğız. Şu okul defterlerine bakın. Yüz kere, ‘Ekmeğimi alnımın teriyle kazanacağım,’ yazılmış. İşte, bu öğretiliyordu onlara. Sanki balıkların, etlerini, meyvelerini on bin yıldır kendi ça-balarıyla kazanmamışlar gibi. İtalyanca ya da İspanyolca ko-nuşulmadan önce onlar Shakespeare’den daha geniş bir söz-cük dağarcığına sahiptiler. Gelin de göstereyim.”

Bana bu kadarı yetmişti. Bu kadar cıvık cıvık duygusallık, nesilleri tükenmiş Kızılderililer ve özellikle Max Behrends’in sağlam kişiliği ve fikirleri. Onun Amanda Camila’run esmer dirseğini tuttuktan sonra tura devam etmesine, narin par-maklarının Amanda’ya nazikçe yol göstermesine izin verip başka bir odaya girdim ve sonunda duvardaki bir dizi fotoğ-rafin önünde durdum.

İşte orada keşfimi yaptım, büyük harfle başlayan Keşifi-mi.

Annesiyle babası arasında gözlerini korkusuzca bana dik-miş bakmakta olan küçük Ona çocuğu, Nana’ydı. O dolgun dudaklar, o çekik gözler, gerçekten o ifadenin sertliği, o da-ğınık saçlarla oydu işte. Fotoğraf Nana’nın doğumundan on-larca yıl sonra çekildiği için gerçekte o değildi kuşkusuz; bunlar 1931’de avdan dönen bir grup yüzleri boyalı Onalar-dı. Fotoğraf makinesine sanki zamanın ve makinenin aleyh-lerine çalıştığını, fotoğrafı çekenlerin onları kurtarmak için

hiçbir şey yapamayacaklarını, sadece filmi banyo edip altmış yıl sonra bu müzede benim ve başkalarının görmesi için bırakabileceklerini bilmiyor gibiydiler. Resim belki de bana Nana'nın Selknam ırkından olduğunu, fotoğraftaki küçük kızın, onun bir akrabası, ablası veya teyzesi olduğunu, belki bizim Nana'nın Onaların sonuncusu olduğunu söyleyecekti.

Amanda Camila'ya seslendim. Max da onunla geldi tabii. Amanda'ya hiçbir şey söylemeden fotoğrafı gösterdim, tepkisini bekledim ve hayal görmediğimden emin olmak istedim.

"Tanrım, inanılmaz bir şey bu," dedi.

"Benzerlik müthiş, değil mi?"

"Evet. İnanılmaz."

"Kim? Ne?" Max Behrends alık alık bakıyordu. Ne olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu.

Onu merak içinde bıraktırdım ama Amanda Camila hemen fotoğraftaki çocuğun Nana'sının tıpatıp benzeri olduğunu anlattı. Fakat Nana olamazdı, çünkü o seksen yaşındaydı ve onun bir Mapuche olduğundan emindi.

Max iz peşindeki bir savcı gibi, "Nana'nın boyu ne kadar?" diye sordu.

"Çok kısa," dedi Amanda. "Adeta bir cüce."

"Eh, o zaman Selkman olamaz. Onlar hep uzun boylu ve iriyarıydılar."

"Hepsi değil," dedi Amanda Camila. "Ama Nana'm Onaların sonuncusu olsaydı, bunca zamandır bana Onaların sonuncusu bakıyor olsaydı, ne müthiş bir şey olurdu. Sonuncusunu bulma hayalim gerçekleşirdi."

"Hepsi öldü onların," dedi Max. "Biz artık onları sadece hayallerimizde yaratabiliriz."

"Bunun onlara pek bir faydası olmaz," dedim.

"En azından hikâyelerini anlatmak için," dedi Max.

"Doğru!" dedi Amanda. "Sen *Rüzgârı Suçla*'da bunu yapacaksın. Seyircilere Avrupalılar buraya gelip de yaşamaya dayanamayınca, Fueguinolar Antarktika'nın sahipleriymiş

ve eğer sağ olsalardı öyle kalmaya devam edeceklerken, Kızilderililerin nasıl olduğunu göstermeye çalışacaksın. Yarat-tığın o kadın onların geçmişlerine rehberimiz olacak, terk edildiğinde nasıl kendisine hayat verilmişse, o da onları tek-rar canlandıracak.”

Yenilmiştim. Bacaksız kadın papazın bakışı altında sonsu-za kadar yün eğiriyordu ve rahibenin seks yapmak konusun-da benden daha çok şansı vardı. Sanki lanet Punta Arenas rüzgârı kendisini ufka savuruyormuş gibi Amanda Camila benden uzaklaşıyordu. Bu Max ciddi bir belaydı. Hayatımı çalmıştı, Amanda’nın kalbini çalışıyordu, farkında olmadan kalbimin öfkeli bir Pablo Baron tarafından sökülüp yenmesi-ni önlüyordu. Eğer çabuk tarafından bir şeyler yapmazsam Amanda’nın deniz kadar yeşil gözlerine yüzecek olan, oraya benden önce varıp benim olacağına yemin ettiğim o bedeni hırpalayacak olan erkek o olacaktı.

Yine fotoğrafa baktım.

Ve birden onun Nana olduğunu anladım. Benim haklı ol-duğum ve yakışıklı Töton rakibimin haksız olduğu tek ala-na baktığım ve sonunda onu bir şeyde olsun yenmek istedi-ğim için böyle düşündüğümü sanacaksın, Janice. Ama hep-si o kadar değildi; o vahşi erkek rekabeti, sadece yorumu-mun ardındaki itici güçtü. Nana’nınkinin eşi olan o gözlere bakarken dün gece uykuya dalmadan az önce okuduğum şeyi düşündüm. Gözlerim kapanırken otel kütüphanesin-den aldığım kitaplardan birinde bir *klokoten* tarifi okumuş-tum: Selknam erkekleri erkekliğe kabul törenlerinde maske-ler takıp kadınları korkuturlar, erkeğin kadın karşısındaki üstünlüğünü canlandırırlar, erkek yiyen kadını, o kindar ay tanrısını, bir zamanlar aynı maskelerin arkasında saklana-rak kendilerine hükmeden kadını dışarlarmış. Uykum gel-diği için konu üzerinde fazla durmamış, hatta şimdiye ka-dar düşünmemiştim. Ama orada birden hayatımı kendisine anlattıktan sonra Nana’nın bana anlattığı ve asla unutma-

mamı söylediği o bilmece gibi efsanenin kökeninin bu olduğunu fark ettim.

Nana'nın kimliği konusundaki bu açıklama daha sonraları hayatımı değiştirecekti. Ancak beni büyüten kadının gerçek ve uzak kimliğini keşfetmiş olmam, bana Behrends'i yanımdan uzaklaştırmakta ya da Amanda Camila'nın onun eline düşmesini önlemekte pek yardımcı olmadı. Nana hakkındaki üstün bilgimi Behrends'i yenecek bir araca dönüştüremediğim takdirde, çok geçmeden o eliyle sevgilimin kutsal vücudunun başka yerlerini de yoklayacaktı.

Punta Arenas'taki o Pazar günü otel odamda ellerim yapayalnız organımın üzerinde hazır beklerken bunları düşünüyordum işte. Öğlene doğruydı. Amanda'nın odaya habersiz girmemesi için kapıyı kilitlemiştim. Yatakta yalnız ve sıkıntılı, çıırılçiplak yatıyordum, penisim havaya dikilmiş, kendisine hizmet edilmesini bekliyordu; New York'tan ayrılalı, ellerim hiçbir kızın sağlamaya istekli olmadığı rahatlatma görevini yerine getirmeyeli çok olmuştu. Kısacası, Janice, senin sözcüklerin Seattle'daki yalnızlığından çıkıp ekranımda belirdiğinde yaptığım gibi mastürbasyon yapıyordum. Organımı ağır ağır okşar, bir o yana bir bu yana sallarken, Amanda Camila'nın külotu içindeki diri kalçalarını, bana öyle aradan göz kırpan kasık tüylerini gözümün önünde canlandırırken aslında bu işi yapmak istemediğimi hissettim. Burada, dünyanın ucunda boşalmak ne müthiş bir yenilgiydi, büyük misyonum ve keşfim kendi hazin menimin içinde sona eriyordu. Zevkimin, yanımda el altında tuttuğum kâğıt mendile boşaldığı o ilahi ve cehennemi anda, bu başarısızlık için kendimi aşağılayacağımı, meydanı düşmana bırakıyor olduğumu biliyordum. Behrends yarım saate kadar bizi Puerto Natales'e götürmeye gelecekti ve ben onun Amanda Camila'yla yalnız gitmesine karar vermiştim. Beni yenmişti. Onun, günü Amanda'nın işgaliyle tamamlamasını önleyecek hiçbir şey yapamazdım. Akşama onun eli

Amanda'nın kapısını açacak, Amanda'nın eli ona örtüsünü aralayacak ve ben hepsini yan odadan dinleyecektim. Onların sevişmelerinin seyircisi olmak benim kaderimdi. Bu bir gün önceden yazılmıştı: Herif zekiydi, benim olmadığım her şeydi, Onalar ve buzlar ve Şili ve kadınlar hakkında benim bilmem gereken her şeyi biliyordu. Herhangi bir konuda ileri sürdüğüm her fikir onun teorilerinden biriyle karşılanıyordu. Konuşmayı hiç olmazsa eşiti olabileceğim bir alana çekmeyi umarak, "Şimdi New York'ta yaz," demiştim. Bunun üzerine onun yorumu, "Gaby, Amanda, sadece mevsimler değişik değil," oldu. "Her şey ters. Biz böyleyiz işte. Büyük Batı efsaneleri, hikâyeleri buraya getirildiğinde uyum sağlayamaz, başka bir şeye dönüşürler. Ithaca'nın aranması, Oedipus efsanesi, Electra, Antigone... Bunların hepsi abartılmış ve tanınmayacak derecede değiştirilmiştir, insanlar onları farklı yaşarlar." Ve Amanda'nın sorusu geldi: "Ya Don Juan?" Behrends kıza bakıp güldü. "Eğer Latin Amerika cehennemse, Don Juan tecavüz ettiği kadının babası tarafından cehenneme götürülemez, değil mi?" Sanki ben seni bu cehennemden çıkarabilirim, cennete götürebilirim, hele beni bir dene der gibi gülümsüyordu kıza bakarken. Amanda da onu bu Pazar gecesi deneyecekti. Azize Ursula ve on bin bâkirenin şahadetinin günü, keşfedilmiş olan Cape'e pek de uzak olmayan burada bekâretini ona verecekti ve ben onun özel alanına girecek yolu bulsam bile, o benden önce oraya varmış, o tarlayı sürmüş, ekimi yapmış ve belki ben oraya küreğin ucunu sokamadan harmanı bile kaldırmış olacaktı.

İşte, durum buydu. Eğer o olayı önleyemeyeceksem, hiç değilse tanık olmamaya karar vermiştim.

İşte, böylece penisimle oynuyor, onu aynada seyrediyor, aynanın beni seyreden bir kadın olduğunu hayal ediyordum, tam boşalmaya yaklaşmışım, ağzımın sulandığını hissetmiştim ki beklenmedik bir şey oldu.

Durdum.

Böyle bir iradeye sahip olduğumun farkında değildim. Tam gelecekken, tam organım patlamaya yaklaşmışken durdum. Şili'deki ilk orgazmum böyle olmamalıydı, onca siyasi mahkûmun umutsuzlukla rüzgâra karşı otuz bir çektikleri Dawson Adası'na bakan bu yapayalnız yatakta olmamalıydı. Macellan ve Kaptan Cook ve Darwin'in daha iyi zamanlarda geçtikleri bu Boğaz'ın önünde tohumlarımı nasıl boşaltabilirdim? Dünyanın bu ucuna otuz bir çekmek için mi gelmiştim?

Durdum ve penisimin başını eğmesini bekleyip telefona uzandım, sonra da Santiago'daki babamın numarasını çevirdim. Onunla doğrudan doğruya konuşacağım, her şeyi açık açık anlatacağım diye düşündüm. *Papa, necesitu tu ayuda*. Yardımına ihtiyacım var. Anlamasını bekleyerek gözlerimle yalvarmak yoktu artık. Erkek erkeğe konuşma. Max Behrends'e üstün tek yanım buydu: *Benim* babam Nazi değildi. O çocukları kurtarırdı.

Karşıma Polo çıktı. Her zamanki gibi yardımseverdi: Babam orada değildi ve eğer bilmek istiyorsam, Cris annemle de değildi; o iş Polo'nun düşündüğü kadar başarılı olmuyordu anlaşılan. Ben nasıldım? Başdönmem azalmış mıydı? Polo'ya bakılırsa Cristobal McKenzie bir kere bile benim sağlığım ile ilgilenmemişti. "Belki de *Guinness Rekorlar Kitabı* muhabirine gerektiği kadar sert bir yumruk indirmedigine kızmıştır," dedi, "Belki de seni başka bir şey için suçluyor, belki Carlitos için. Evet, Carlitos kaçtı. Cris onu bulduğunda çocuk ne dedi biliyor musun? Senin yüzünden kaçtığını ve bir daha dönmeyeceğini söyledi. Evet, onu ziyaret edeceğine söz vermişsin. O da bizim sözlerimizi tutmayacağımızı düşünmüş. Belki de Cris o yüzden kızıyor sana. Ne dersin?"

"Polo, ona beni aramasını söyler misin?" Ama Polo mesajımı iletse bile babamın aldırış etmeyeceğini biliyordum. Bu sezgim Polo'nun son sözleriyle de doğrulandı: "Amanda Ca-

mila'ya Cris Amca'sının selamını söyle, döndüğünde onunla bir akşam yemeği yemek istiyormuş dersin." Bu yalanı herhalde uzun uzun düşünmüş, beni Carlos'un Casa Milagros'tan kaçması haberinden daha fazla neyin kızdıracağını hesaplamıştı. Polo bunu söylerken, beni rahatsız eden soruna çözüm getirdiğini bilemezdi: Başbelası Max Behrends'le nasıl başa çıkacağımı bulmuştum. Polo bana mükemmel bir çare sunmuş ve kafamda planlar gelişmeye başlamıştı bile.

Hemen giyinmeye koyulmuştum ki telefon çaldı. Babamın arıyor olması ihtimaliyle bir an kalbim duracak gibi oldu. Belki Carlitos'u bulmuştu ve ikisi de benim eve dönmemi istiyorlar, ikisi de beni bekliyorlardı. Telefon eden bir McKenzie idi, ama yanlış McKenzie: Amcam cezaevinden arıyordu; bir Pazar daha geçmiş, kimse ziyaretine gelmemişti. Benim izimi bulmuştu o da. Ne zaman geri dönecektim? Herhangi bir zanlı bulmuş muydum?"

"Tio, sana bir şey sormak istiyorum."

"Bunun neden içeriden birinin işi olduğunu mu öğrenmek istiyorsun?"

"Tio, imkânsız bir şey yapmak isteğinde, yani kimsenin daha önce yapılabileceğini düşünmediği şeyleri yapma fırsatın olduğunda... Gerçekten zor bir hedefe varmak için ihtiyacın olan şey nedir, Tio?"

"Sabır," dedi Pancho Amcam. "Başarmak istediğin her neyse kendine çok zaman ayır, çünkü bir şeyi çok hızlı yapmaya çalışırsan mutlaka aksilik olacaktır."

Bu öğüt, Amanda Camila'yı yatağıma atmak için başlatacağım kampanyada sık sık bana esin kaynağı olacaktı. Uzun vadedi bir strateji. Sabır. Ama daha somut bir şeyle başladım: Amanda'ya tam da Polo'nun sözcükleriyle babamın selamını ilettim. Bunu onu Max Behrends'ten kurnazca ayırmak için Puerto Natales'e giderken, atalarının servet kazandığı koyun çiftlikleri yanımdan akıp giderken yaptım. Sonra her fırsatta büyük McKenzie'den söz etmeye başladım. Yaptığının buda-

laca bir şey olduğunu düşünebilirsin: Onu babamla tahrik etmek, babamın ona ilgi duyduğu düşüncesiyle o yumuşacık cinsel organını ıslatmak. Ama unutma ki, babamın onu asla iğfal etmeyeceği yeminini biliyordum, onun bedeninde kullanılacak prezervatif Pablo Baron'un cüzdanında emniyette olduğu sürece Amanda'yı hayaliyle kızıştıracakım tek erkek babamdı. Kızın babama olan arzusunu canlandırmak bana zaman kazandıracaktı, sevgilimle *cineasta intruso*'nun, davetsiz misafir Behrends'in arasına çomak sokacak. Casa Menéndez Braun'da ve koyun baronlarının dev mozoleleriyle çevrili ölü Onaların tek başına duran taşı önünde ve o gün gittiğimiz her yerde yaptığım buydu. Amanda'nın babama olan hayranlığını körüklüyor, hayallerini besliyor, onu bir McKenzie erkeğini arzulamaya zorluyor, babamın erişilmez olduğunu anlayınca hemen yakınında kendisine teselli sağlayacak bir başka McKenzie bulunduğunu fark etmesini umuyordum. Başarılı oldum da. O Pazar öğleden sonrasında gezerken sadece üçümüz yoktuk, babam da hayali varlığıyla yanımızdaydı. Sürekli ondan söz ediyor, âşık olarak becerilerini övüyor, Behrends'in söylediği her şeyin ortasına onu atıyor, Amanda Camila'nın onu arzulamasını sağlıyordum ve böylece gönülsüz babamı bana yardım ettirecek bir yol bulmuştum.

İşte o zaman, planımın başlıca piyonu Nana oldu. Max'ın Amanda'yı iğfal etmesini ertelememden iki gün sonra, 23 Temmuz Salı günü, bir gece önce döndüğümüz Santiago'da *Ministro*'nun bürosuna çağırıldım. Babamla Polo beni orada bekliyorlar ve asık yüzlerle ikinci mektuba bakıyorlardı. İşte, her şeyi o anda farkettim. Önce damga. Cuma sabahı; ben Max Behrends'in cipinin arka koltuğunda onun ve Amanda Camila'nın sallanan kafalarına bakarak Açlık Limanı harabelerine gidiyordum; şu halde baş zanlım Amanda Camila, eğer mektubu postalaması için başkasına bırakmamış ve böylece suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışmamışsa, aradan çıkmış oluyordu. Ancak bu anlamsızdı: Zanlı olduğunu bilmediği için herhangi bir kanıt

ihtiyacı yoktu. O açık mavi zarfı başka birine verme riskini göze alamazdı; zarfı postaya biz yola çıkmadan önce Çarşamba günü kendisinin atması gerekirdi. Hayır, suçlu o olamazdı.

Sonra, Baron'un masasının üzerinde duran ve Nana'nın kilere tıpatıp benzeyen mavi renkli kâğıdın üzerinde benim Nana'ya birkaç gün önce hecelediğim EKOLOJİK sözcüğü yazıyordu. Şu halde Nana'mızın imkânı vardı, bilgisi vardı ve hepsinin üstünde, Patagonya'ya yolculuğum sayesinde artık öğrenmiş olduğum bir nedeni vardı. Belki bunca yıldır bir Selknam olduğunu biliyordu, hatta seksen yıl önce Dawson Adası'nda doğmuş o küçük kız, o adada doğmuş olan son Ona olabilirdi ve benim hâlâ anlayamadığım nedenlerle kendini gizlemiş, herkesi Mapuche olduğuna inandırmıştı. Sonra belki de amcam aracılığıyla, patronu Pablo Baron'un, kabilesinin eti için bir sterlin ödeyen muhasebeci Joseph Wendell'in torununun çocuğu olduğuna öğrenmişti. Wendell'in soyundan gelen adam da şimdi, yasal olarak kendisinin, ölmüş milletin, o sisler arasına ilk girenlerin, onlara ad verenlerin olan kitleden bir buzdağını yağmalamaktaydı.

Hiç kuşkusuz elimde kanıt yoktu ve ortada cevaplanmamış pek çok soru vardı. Çocukluğu hakkında sorduğum her soru Nana'nın duvar gibi suratıyla karşılanmıştı. Ben bir öksüzüm, söyleyecek bir şey yok, diyordu. Peki ya beşikte erkek çocuklarını sevdiği, mamasını pişirip yedirdiği Baronların, zamanında rüzgâr dinleyen kulaklara, kendisini yarım tohum olarak taşıyan hayalara para ödediklerini bilmiyorsa? Onun aileye sadakati karşısında kuşkularımı nasıl doğrulayabilirdim? Yoksa bu, Kızılderililerin ilk çatışma ve yenilgilerinden öğrendikleri ünlü ders miydi? Başını eğ, güç sahibi olan hiç kimseye gerçek düşüncelerini belli etme, buzullardan daha inatçı ve boyun eğmez bir sessizliğe sığın. Tavır bu muydu?

Bu sorular hiç önemli değildi, çünkü gelecek aylarda suçlunun o olduğunu gösteren başka kesin kanıtlar bulacaktım.

Nana hazırladığım tuzağa düştü: Onunla her hafta baş başa yemek yedik; her Perşembe ünlü *cazuela*'sını pişirir, beni de her aşamasını çok büyük bir dikkatle izlemeye zorlardı. Yemek bitince ben buzdağı işindeki en son zanlıyı anlatırdım ve bu her seferinde farklı bir kişi olurdu. Ve o kişi mutlaka hep Cuma damgalı olan bir sonraki mektupta dile getirilirdi. Örneğin, bir Perşembe ona mektupları yazanın Boliviya konsolosu olduğundan hiç kuşkusunu olmadığını söylemiştim; ve Pablo Baron'un öfkeden titreyen ellerinde sözü edilen oydu: BEN BOLİVYALI MIYIM? BUNU BEN BİLİRİM VE SEN DE BUL BAKALIM. Ya da sergisi Sevilla'ya götürülmemen bir ressam, derdim. Bir sonraki mektup şöyle gelirdi: SANATIM SEVİLLA'YA GÖTÜRÜLMEDİĞİ İÇİN Mİ ÖFKELİYİM? BUNU BEN BİLİRİM VE SEN DE BUL BAKALIM. Mektuplar her zaman benim sadece Nana'ya açıkladığım bilgileri sistematik bir şekilde yansıtmaktaydı.

Suçlunun o olduğunu kimseye söylemedim elbette. O EKOLOJİ sözcüğünü okuduğum ve yazarının kim olduğunu tahmin ettiğim gün verdiğim karardan caymadım. Keşfimi ne babama ne de Baron'a açıklayacaktım: Şili'ye vardığımdan beri beklediğim o nimeti, babamla günde birkaç saat geçirme nime-tini ele geçirdikten sonra soruşturmayı neden sona erdirecektim ki? *Ministro*, büyük McKenzie'den bundan böyle haftada beş gün, sabahlarını bizimle alay etmekte ısrar eden kişiyi aramaya harcayacağı sözünü almıştı. Eğer bunu yapmazsa Baron, Casa Milagros'un gelecek yılki tahsisatını yenilemeyebilirdi.

Gerçek şu ki, eğer Nana'nın sırrını saklamaktan bir çıkarım olmasaydı bile onu ele vermezdim. Ne o zaman, ne de daha sonra. Bunu neden yapacaktım ki? Eğer suçlu oysa, görüldüğü kadarıyla zararsızdı, tehditlerini gerçekleştiremezdi ve saf kadın, onu yakaladığımı ve kullanmakta olduğumu bile fark edememişti. Babamla aramız düzeldikten sonra, Amanda'yla seviştikten sonra büyük McKenzie'yi bir kenara çekip, dedek-

tifliğe daha fazla devam etmeye gerek olmadığını söylerim, diye düşünüyordum. Ben olayı çoktan çözmüştüm. Hatta bunu ona ya da başkasına söylemek bile gerekemeyebilirdi. Her şeyi kendine saklama fikrinin doyurucu bir yanı vardı, sadece benim bildiğim bir entrika, benim bildiğimi bilmeden sadece Nana'nın bildiği bir entrika, klanını ve hatta Antarktika'yı kendisinden çalan insanlara karşı, sadece sözcüklerle bile olsa, yürüttüğü intikam planında bir bakıma kendisiyle ortaklaşa çalıştığını bilmediği bir entrika. Onalara öyle bir hizmette bulunuyordum ki, bu Max Behrends'in kameralarının yapabileceği her şeyden çok daha tatmin ediciydi.

Çok namuslu davranıyormuşum gibi geliyorsa hiç kaygılanma. Ben de işin içindeydim. Aslında ilk suçladığım ve böylece intikamımı aldığım kişi Max Behrends olmuştu. Dönüşümden birkaç gün sonra, "Nana, kimin için kaygılanıyorum, biliyor musun?" dedim. Evde yalnızdık, ikizler uyuyorlardı, hizmetçi televizyonda Meksika dizileri seyrediyordu. "Bir *cineasta* var, bir film yapımcısı." Adını ya da hakkında fazla bir ayrıntı vermedim, o da bana tıpkı *ekolojide* olduğu gibi o sözcüğün nasıl yazıldığını sordu. Birkaç gün sonra mektup Baron'un masası üstündeydi. Onun bu bilmece karşısında kaşlarını çattığını görüyordum: BEN PATAGONYA'YI SEVEN VE BU BUZDAĞININ FİLME ALINMASINI İSTEMEYEN BİR CINEASTA MIYIM? BUNU BEN BİLİRİM VE SEN DE BUL BAKALIM. *Ministro*'nun kafasına bir kuşku kurdu soktuğumu görebiliyordum. Behrends'e filmi çekmek için yaptığı teklifi geri mi çekseydi? Devletin *Rüzgârı Suçla*'ya yardımı bir kere daha düşünmesi daha iyi olmaz mıydı? Evet, gelecek haftalarda evini de, kulaklarını da rakibime kapatacaktı. Baron Nana'ya, ziyarete geldiğinde Max'a Amanda Camila'nın evde olmadığını söyleme talimatı vermişti. Mesajlarının da çöpe atılmasını ben sağladım ve babamın kendisini görmediği halde Patagonya'da aşk alanında şimdiden yendiği adamın

fırsatlarını baltaladım. Büyük McKenzie'yi Behrends'in yakışıklı suratına çarpmak için babamın onunla karşılaşmasını da ayarladım. Bunu *cinasta* mektubu hakkında konuşurken gayet masumca, kendisine bürosunda Şilili film yapımcılarının bir listesinin olup olmadığını sorarak yaptım. "Bizim bildiğimiz tek yapımcı bu işe karışmış olamaz, herhalde, Punta Arenas'da rastladığımız o Behrends," dedim. Bunu gayet sıradan bir tavırla, sanki babamın adamın dikkatini çekeceğini ve beni sinir etmek için masum olduğunu söylediğim tek kişiyi hemen bulup sorguya çekeceğini bilmiyormuşum gibi söylemiştim. Birkaç hafta sonra onların karşılaşmaları sırasında Behrends'in ziyaretimizin nedenini sökmeye çalışmasını seyrederken iyice keyiflendim.

Görüşme sona erdikten sonra başımı kapısından içeri uzatıp sonradan aklıma gelmiş gibi, "Amanda Camila'ya selam söyleyeyim mi?" diye sordum. Onun benim Polo aracılığıyla gayet mahzun bir şeşle Evet veya Zahmet Etme diyeceğini umuyordum.

Ama bana o keyfi tattırmadı. Kaşlarını çatarak, cevabında beni tatmin edecek bir ıstırap olmadan, "Gerek yok," dedi. Sonra da konuyu değiştirerek beni iyice şaşırttı. "Lautaro'nun kim olduğunu biliyor musun?"

Lautaro? Lautaro?

Bir Kızılderili, o isme rastlamıştım, dilimin ucundaydı... ama sonra onun benimle oyun oynadığı, tıpkı alaycı okul arkadaşları karşısında üstünlük kazandığı Şili'yi Kim Daha İyi Biliyor oyununda olduğu gibi beni alt etmek istediği kararı na vardım.

"Bir Kızılderili," dedi, ayaklı ansiklopedi olan Max. "Valdivia'nın yanına girdiğinde benim evi terk ettiğim yaşta olmalıydı. Bilirsin herhalde Valdivia, Pedro de..."

"Biliyorum."

"Lautaro dili öğrendi, askeri taktikleri öğrendi -ancak yerliler, bu askeri taktikleri yüzyıllardır İnkalara karşı kullan-

dıkları için onun bu taktikleri zaten bildiğine inanırlar. Tartışmalı bir konu yani. Ancak tartışmalı olmayan şey, Lautaro'nun *conquistador*'ların bütün sırlarını öğrendikten sonra onların yanından kaçıp milletini zaferden zafere koşturduğu, boğazından aşağı erimiş altın dökerek olmasa da, Valdivia'yı öldürdüğüdür. Bu altın işi de aslında aptalca bir hikâyledir, bir benzetme diyebilirsiniz."

"Bak Max, bu tarih dersi için teşekkür ederim ama artık gösteriş yapmasan iyi olur. Laurato'nun kim olduğu sikimde bile değil."

"İlgini çeker diye düşündüm," dedi Max. "Yani, gerçekten internet konusunda uzmansan."

"Tüm bunların internetle ne ilgisi var?"

"Bazı insanların, bazı yerlilerin gözünde Lautaro yerlilerin modern koşullarla nasıl başa çıkabileceklerinin modelidir: İstilacıdan öğrenirsin, onun silahlarını alırsın ve onu yenersin. Dün *arkebüz* ve at, bugün internet. Ama sen bunlarla ilgilenmiyorsun, değil mi?"

"Neden söz ettiğini anlamadım."

"Doğru. Gerçekten bilmiyorsun," dedi.

"Eh, babam beni bekliyor." Ancak *my, mi padre* sözcüklerini bilerek vurgulamıştım; ona benim bir babam olduğunu, onunsa olmadığını hatırlatmak için. Koridora çıktım ama Max'ın arkamdan, "Öldür onu," dediğini duyunca hemen yine içeri döndüm.

"Ne?"

"Benden sana nasihat: Öldür babanı. Ama sen nasihat falan istemezsin. Benim gibi olmak için can atsan bile. Ama asla benim gibi olamayacaksın, Gaby." Sanki yaşıt değilmişiz gibi, sanki benim dedemmiş gibi konuşuyordu. "Benim yaptığımı yapmadıkça asla benim gibi olamazsın. Evini terk et. Umurunda bile değilse de, Lautaro'ya bak. O iki kere evini terk etti: İlk önce Araucan evini terk etti, sonra İspanyol evini ve sonra da babalığı Valdivia'yı öldürdü. Valdivia'ya bak.

İspanya'dan ayrıldı, sonra Peru'dan ayrıldı, sonra da daha ötelere gitmek istediği için Santiago'dan. Dinle beni: Babanı öldür, yoksa asla özgür olamayacaksın."

"Amanda Camila'yı becerirken bu öğüdünü hatırlayacağım," dedim.

Ve o sert sözcükleri kulaklarında dalgalanmaya bırakıp dışarı çıktım.

Sokakta beni bekleyen babamın yanına indiğimde babam, "O serserinin Amanda Camila'dan uzak duracağını umarım," dedi. Büyük bir hevesle başımı salladım.

Son birkaç hafta içinde anlaştığımız tek konu herhalde buydu. Aramızdaki ilişki hiç de iyi gitmiyordu. Bana hâlâ kızgın görünüyordu. Çocuklarından mutlak sadakat ve sorumluluk beklerdi ve aslında biraz da zorbaydı. O, hayranlığı mutlak bir iyilikle öderdi ama Guinness muhabiri olayında olduğu gibi yanlış bir şey olduğunda arada ilişki falan kalmazdı.

Sabahları birlikte çıkmamız da işleri düzeltmeye yetmiyordu. O bu seferlerden nefret ediyor, kendi kaçaklarını kovalamak istiyor, yemek vakti gelip de bir kız ya da *matrona* bulmak için sabırsızlanıyor, beni ne yemeğe ne de sevişme öncesi aşk oyunlarına davet etmeyi aklına getiriyordu. Yanından hiç ayrılmayan Polo'nun varlığı doğal olarak bu öfkesini daha da körüklemekteydi. Polo, "Ne büyük zaman kaybı," diyor, büyük McKenzie de, Pablo Baron kardeşini hapse attırmamış ve Casa Milagros'u parasal kısıpaca almamış olsaydı bu işi yapmayacağını söylüyordu.

Casa Milagros'un yatakhaneğinde iki koruyucu melek gibi karşılaştığımız o iki gece bana sunduğu yakınlığı bir daha elde etmekten umudu kesmemiştim ama. O zaman, Carlitos gitmeden önce, Carlitos'un birinin kurbanı ya da gaspçısı olmak için Santiago sokaklarına kaçmasından önce kalbimde uyanan o umudu diriltebileceğim bir yer olduğunu biliyordum. Bunu Punta Arenas'ta olduğum son gece, gelecek için

planlarımı kurduğum o gece fark etmiştim. Kristal kıtanın yüzer dağlarından kestiğimiz seksen ton mavi buzla döneceğimiz limandan güneye doğru bakmıştım. İhtiyacım olan şey buydu işte. Babamla açık denizlerde birlikte olmak. Onu Polo'dan uzaklaştırmak. Onu gündüzleri kaçak bir çocuk, geceleri kadın arama stresinden uzaklaştırmak. İkimizi de büyüleyen ve SoHo'da yurduma ihanet ettiğim o gece âşık olurken bana harika şeyler vaat eden o tılsımlı buza doğru onunla birlikte yalnız başıma gidebilseydim. Evet, gerekenin bu olduğuna emindim. Buz onun öfkesini eritecek, benden uzaklığını ortadan kaldıracaktı. Kalbini bana açacak, annemin bana anlatamadığı hayat hikâyesini tamamlayacaktı: Hayatındaki diğer ilk kadını nasıl fethetmişti, geceyarısına kadar sadece bir buçuk saatin varsa ve hiç deneyimin yoksa, bir yabancıyı seninle yatmaya nasıl ikna ederdin?

Janice, şansımın pek az olduğunu kabul edersin. Elimdeki tek Milagros Gallardo kartı dışında her şey aleyhimeydi. Babamın kalbinin gerçek anahtarı oydu. Babamı Antarktika'ya gidecek olan o gemiye ancak o bindirebilirdi.

Annemin yardımını elde etmek tahminimden daha kolay oldu. Nana'nın tavsiyesiyle bir strateji planı hazırladım. Her şeyden önce annemi Şili'de birkaç ay daha kalmaya, üç Milagros Restoranı'nın onun dikkatli gözleri altında olmadan çalışmaya devam etmesine ikna etmeliydim. Ona kalmak isteme sebebimin parasal olduğunu ve bir iş bulduğumu söyledim.

Bu doğrudu, Janice. Bolivya'daki emlak dalaverelerinden dönen Oscar ve Nano, ne pahasına olursa olsun internete girmek isteyen şirketlere danışman olarak beni işe almışlardı. Bu şirketlerin yöneticileri, meslektaşlarına veya rakiplerine kendilerinin ne kadar modern olduklarını göstermek, ihtiyaçları olmasa da web sitelerine sahip olmak istiyorlardı. Anneme bütün bunların sonunda çok kârlı bir anlaşmaya, hatta belki de bizim *Whatever* dergimize yatırım yapmaya gidebileceğini ima ettim.

Duygusal şantaj, Janice: Onu Santiago’da tutmak için gitmesinin, hayatımda ilk kez iyi para kazanmaya başlamışken mesleğimi sabote edeceğini söylemekten daha iyi bir yol olabilir miydi? Onu ikna etmekte zorlanacağımı sanmıştım ama hemen kabul etti ve kendisinin gidip de benim kalabileceğimi söylemeyi aklına bile getirmede. Müdürü New York’taki günlük işleri yürütür ve insanların Amerika Birleşik Devletleri’ndekinden yirmi kat az kazandığı bu ülkede krallar gibi yaşamamıza yetecek kadar para gönderebilirdi. Annem içini çekerek, “İşler yoluna girerse burada temelli kalmayı bile düşünebilirim,” dedi.

Kendisine annemin bana engel olmayacağını söylediğimde Nana, *nino* Gabriel, bundan sonraki adımın Milagros’u öğleden sonraki ziyaretlerinde yalnız bırakmamak olmalı, dedi. “Onun gitmek istediği insanlara, yerlere ve olaylara git. Onları öv ve anneni mutlu et.”

Bu öğleden sonralarının epey tuhaf olduğunu itiraf etmiyim, Janice. Saat üçte bir sigorta şirketinin orta düzey memurlarına yasal talepleri bilgisayarlarında önleyecek programları nasıl kullanacaklarını öğret ve saat beşte de annenin peşinden mağara gibi pis bir salona gidip az önce eğitim verdiğin aynı şirket tarafından tazminat talepleri reddedilen iş kazası geçirmiş işçilerin toplantısına katıl. Garip ama aynı zamanda mucizevi; katıldığım o solcu toplantılar annemi benim artık onun görüşünü paylaştığıma, ondan ders aldığıma inandırıyordu, öyle ki sonunda dünyada kendisinden istediğim tek şeyin buzdağını yakalama yolculuğuna onun da gelmesi olduğunu dile getirdiğimde buna istekliydi, hazırды ve gelecekti. Bahis kurallarına göre, babamın defalarca düzse de ödülü kaybetmeyeceği tek kadındı ve bu büyük McKenzie’yi o gemiye binmeye razı edecek tek yemdi. Benim cinsel başarı için planım buydu; çocuklar için çılgın bir Disney porno filminde olacağı gibi onları biraraya getirmek, evliliklerini tekrar yürütmek zorundaydım.

Tabii olay sadece annemi bu fikre alıştırmaktan ibaret de-
ğildi. Ya gönülşüz babam? Baron'u büyük McKenzie'yi *Gal-
varino*'nun iskelesinden yukarı çıkmaya ikna etmek için nasıl
zorlayacaktım? Planımı yürürlüğe sokabilmek için Baron'a
ne söyleyebilirdim? "Gitmek zorundasın, Cris, bu bir emir-
dir," sözü arkadaşının, "Pablo, bahsi kazanmak istediğini bi-
liyorum ama daha az aşık bir şey düşünmeye çalış. Beni
Antarktika'ya giden yolsuz ve kadınsız bir gemiye binmeye
kimse ikna edemez," cevabıyla karşılaşacaktı.

Hayır, karşı konulmayacak bir şey, babamın en azından ge-
çerli bulabileceği, öyle hayır diyerek kestirip atamayacağı bir
sebebe bulmalıydım. Ancak babam tam kıvamına geldiğinde
annem ona zamanın başlangıcındaki buza doğru ağır yollu bir
gemide onunla birlikte olmak isteyeceğini söylemeliydi. Dün-
yanın en soğuk ikliminde bir balayı nasıl olurdu? On yedi yıl-
lık aynılıktan sonra birbirlerini cayır cayır yakmak nasıl olurdu?

Cevabı bulan yine amcam oldu.

Patagonya'dan dönüşümden birkaç gün sonra cezaevine
ziyarete gittiğimde, içimde onlardan birinin Nana'nın işe ka-
rıştığı hakkında sağlam kanıtlar bulmuş olabileceği kaygısıy-
la, kendisine bunun içeriden birisinin işi demekle ne kastet-
tiğini sordum.

Öyle bir şey söz konusu değildi. Benim haber kaynakla-
rım var, diye fısıldadı; kim olduklarını açıklayamazdı ama
buzdağı projesinin içinden birinin bu işe karıştığı söyleni-
yordu. "Onların hepsi dönektir," dedi. "Hepsi de eskiden
solcuydular."

"Larrea mı?" diye itiraz ettim. "Pinochet'nin maliye baka-
nı mı? Onun bir fabrikası var."

"O değil. Onun dışındakiler. Projeyi hazırlayan Quinones;
kahrolası şeyi kesecek olan Armando; olayı filme alacak olan
Jacobo ve Gerardo. Gerardo'yu sürgüne gitmeden önce tanırdım,
mühendistir. Buzun nasıl soğuk tutulacağını o buldu;

buzdağının altını sütunla saracakmış, çizimleri görenler söyledi; fallik sütunlar.”

“Altı büyük dikilmiş penis gibi,” dedim. “İyi ama bunun Gerardo’nun buzdağına sözde düşmanlığıyla ne ilgisi var? Bu onun şaheseridir.”

“O bir haindir. *Allendista*, Allendeciydi, yıllarca sürgünde kaldı, iki üç yıl önce döndü. Şimdi de kendisini sürgüne gönderenlerle işbirliği yapıyor. Sonra Lalo Goic var, o en kötüsüdür. Silahlı mücadele nutukları çekerdı. Şimdi halkla ilişkiler uzmanı. En çok kuşkulandığım kişi.”

“Ama neden, Tio? Bunlardan biri neden kendi eserini yok etmek istesin ki?”

“Ben bu adamları tanırım,” diyen Tio Pancho, sinirli bir tavırla ellerini ovuşturarak uykulu gözlerle nöbet tutan gardiyanlara baktı. “Bunlar kendilerini buzdağına adamışlardır, onu Sevilla’ya götürmek istiyorlar. Hayatları buna bağlı, ama Marx’ın da söyleyebileceği gibi, ondan daha önemlisi, geçimlerinin buna bağlı olması maddi gerçeği var. Bu işi becerirlerse yıllarca işleri olacak. Ama ta içlerinde bunun yanlış olduğunu biliyorlar, vicdanları kendilerine rahat vermiyor. Suçluluk hissediyorlar ve o zaman da biri ilk mektubu yazıyor. Şaka diyor ve o gece hepsi rahat bir uyku çekiyorlar. Yani, mektubu yazan. Ama günler geçince vicdan azabı yine başlıyor ve herif artık uyuşturucu bağımlısı olmuş gibi. Kalp atışlarını yavaşlatmak, zonklayan başını rahat ettirmek, içindeki ‘Ey şizofrenik orospu çocuğu, iktidara yalakalık ettin, bu kadar çok sevdiğini söylediğin bu geçişten nefret ediyorsun,’ diyen sesi susturması gerekiyor.”

“Demek bu sonuncu mektup değil?”

“Arkası gelecek.”

Arkası geleceğini söylerken haklıydı ve mektupların her biri verdiğim çılgınca bilgilerle Nana tarafından gönderilmekteydi. Projenin içindeki beş kişi konusunda yanılıyordu

elbette. Ama ben onun tahminlerini kendi gündemim için kullanmaktan bir an bile geri kalmıyordum.

O insanları suçladım, Janice. Nana'yla konuşurken onların nedenlerini sırayla, ağır ağır anlattım ve onun elinin Baron'un her Salı aldığı mektupları yazmasını sağladım. Önce BEN PROJENİN İÇİNDE MİYİM? BUNU BEN BİLİRİM. SEN DE BUL BAKALIM. İki hafta sonra: TAHMİNİNDEN DE YAKINIM. AMA NE KADAR YAKIN? BUNU BEN BİLİRİM falan filan. Birkaç hafta sonra bir Kızılderili hakları grubuna ve buzdağının materyalizmini kınayan bir Katolik pis-koposa imaları; içerdeki komploculara imalar -O BUZU ELE GEÇİRİP GERİDE HİÇBİR ŞEY KALMAYANA KADAR YONTACAKLAR ve daha sonra, FOTOĞRAFI ÇEKİLEN BİR BUZDAĞI ERİTİLEBİLİR Mİ? -bu da o harika heykeltıraşa, harika film yapımcısına yönelik imalardı. Harika diyorum, çünkü hep birlikte Antarktika yolculuğuna çıkmadan önce Armando ve Jacobo ve diğerleriyle bir arada bulunup hepsiyle iyi vakit geçirmiştik. Ve hepsine ihanet ettim.

Yaptığım şey hakkında pek hafif de olsa bir pişmanlık duyduğumu itiraf etmeliyim. Amcamın teorisi çok mantıksızdı: Yeni arkadaşlarım diktatörlük altında ezilmişler, bir kısmı sürülmüşler, bazıları işlerini kaybetmişler, hatta bazıları hapse atılmışlardı. Ama görebildiğim kadarıyla hiçbiri ilerlemekte bir suçluluk duymuyordu. Geçmişteki ıstırapları içinde gömülüp kalmak istemiyorlardı. Yaşadıkları deneyimlerle olgunlaştıklarını söylüyorlar ve buzdağı projesini ideallerine ihanet olarak görmüyorlardı. Bir örnek vermek gerekirse, Gerardo buzdağını kendilerini birkaç yıl önce sürgün dilenciler olarak kabul eden İspanya'ya zaferle dönüş olarak görüyordu. Hepsi aynı duygular içindeydiler: Dünya onların telaffuz edilemeyen dillerde yanlış söylenen sözcükleri söylemelerini hiç de istemeyerek dinlemişti, şimdi aynı dünya onların yeteneklerini görmek zorunda kalacaktı. Ayrıca hepsi bunu Şili'yi

ciddiyetinde, dar yakalarından ve gri kravatlarından kurtarmanın bir yolu olarak görüyorlardı. Hepsi de şakacıydılar. Şikayet edip sızlanma zamanı geride kalmıştı, geçmişte o kadar bölünmüş olan ülkeyi çılgınca bir proje çevresinde birleştirme zamanı gelmişti. Onlar dostlarım olmuşlardı, o güne kadar olan ve bir daha asla olmayacak kadar en iyi dostlarım.

Ama bu beni onları kullanmaktan, Baron'un paranoyasını desteklemekten, babamı sıkıştırmaktan alıkoyamıyordu. 11 Ekim 1991'de, babamla Baron'un kırk dokuzuncu doğum günlerinde gelen mektup tam da Nana'ya verdiğim mesajı içeriyordu: BUZDAĞI İLK LİMANINA VARMAZDAN MI DARBİYİ İNDİRECEĞİM? Nana'ya, "Bu içeriden birinin işi," demiştim. "Sanırım Commandate, buzdağı ilk limanına varmadan indirecek darbeyi." O da benim dediğimi yapmış ve Baron'un büyük McKenzie'ye, "Herif gemide sanırım. O gemide güvenilebileceğim birinin olmasını isterim," uyarısında bulunması için gerekli koşulları hazırlamıştı. Baron tek kelime daha edemeden, babama o kişinin kendisi olması gerektiği konusunda bir baskı yapamadan, büyük McKenzie Antarktika'ya gitmekten büyük zevk duyacağını söyledi. *Ministro* o kadar şaşırmıştı ki, onu o gemiye bindirmek için Cristobal'ın şartlarını kabul etmekten başka seçeneği yoktu. Baron en iyi dostunu kazıkladığını, onu bahsi kaybetmek zorunda bıraktıracağını düşünüyordu. Ama babamın isteğini duyunca yüzü sapsarı kesildi: "Milagros da benimle gelecek." Baron, ona yer yok, o tür seferlere kadın almazlar, bile diyemedi. Apışıp kalmıştı. Ne de olsa annem hâlâ onun evinde kalıyordu ve casusları karıkocanın arasının iyi olmadığını bildirmiş olmalıydı. Ancak casusların bilmedikleri şey, Nana'nın önerisiyle annemin bir gece önce kocasıyla yemek yediği ve ikisinin de en sevdikleri şarabı içerlerken birbirlerine Antarktika'ya gidip gitmeyecekleri sorusunu sordukları, babamın da annemi tüm hayranlığıyla içerken, "Yani şimdi biz?.." dediğiydi. Baron şa-

şırmıştı, ama aniden geride kalacağını ve işleri yürüteceğini anlamış olan Polo'nun şaşkınlığı karşısında onunki solda sıfır kalırdı. Zavallı Polo: Şili'ye ilk ayak bastığımda babamın o gece annemi düzmeyeceğini söylediği aklına gelmiş olmalıydı. Fena sıkışmıştı Polo. Kendi küçük bahsini, bu ukala Gabriel'den kurtulup onu kısa zamanda düzüşmeden ve sevilmeden New York'a göndereceği bahsini kaybetmişti.

İşte Janice, o büroda, Baron'un babamın şartlarını kabul ettiğini duyduğumda, Amanda Camila'ya sahip olacağımın heyecanıyla dağlarda yürüyüşe çıktığım o günden beri ilk kez olarak sonunda zamanın lehime çalıştığını hissettim.

Bu iki adamı ve bana hizmet etsin diye kullandığım bütün ötekileri seyrederken, gerisi kolay, diye düşündüm. Antarktika'yı, sonra da Amanda Camila'yı fethedecektim. Onun kalbinde babamın yerini alacak, kendi kıskanç babasına rağmen onu elde edecektim.

Başarılı olacağımı biliyordum.

İnanılmaz olan şey, bunun başarılı olduğuydu. Hemen hemen yani. Planım kusursuzdu. Ama planlamadığım bir şey vardı. Nana'mın öleceğini aklıma getirmemiştim.

Nana öldü ve her şey altüst oldu.

Buzdağını ele geçirmek üzere 1 Kasım 1991’de *el Dia de Todos Santos*, Tüm Azizler Günü’nde denize açıldık. Dünyanın en güney kentinden annem ve babamla birlikte kuzeydeki hayatım üzerindeki laneti sonsuza dek -öyle olacağını umuyordum- kaldırmak üzere yola çıkmıştım. Hedefimiz Antarktika takımadalarında özellikle sakın bir koy olan ve yüzen buz kitlelerinin aşırı tehlikeli olmayacağı Bahia Paraiso’ydu.

Amerika’nın ucu, Amerika kıtalarının son kara parçası, Bering Boğazı’ndan gelen kabileler için yolun sonu olan, dünyanın en tehlikeli sularına sahip olmakla ün salmış denizde daha ileri açılmak istemeyen pek çok kazazede gemici için hayat demek olan son kara parçası gözden kaybolurken,

yemek salonuna toplandığımızda kaptan, "Ama bu hiç de tehlikeli olmayacak demek değildir," dedi. Kaptanımız neden söz ettiğini gayet iyi biliyordu. "Bu daha önce hiç denenmemiş bir girişimdir. Mar de Drake'den öteye giden gemilerin çoğu buzdağlarını gemiye almaya değil, onlardan kaçınmaya çalışırlar. Şimdiye kadar hepsi buzdağlarını başlıca düşmanları olarak görmüşlerdir. Sadece gemiye çarpıp derin yarıklar açan buzdağlarını değil, yukarıdan yağan buzları, aşağıdan gemiyi hareketsiz kılan buzları ve yandan kasırga gibi gelip tekneyi alabora edenleri de. Birkaç ay sonra yazın, turist gemilerinin bile bu sulara dolaşabildiği zaman yola çıkmak çok daha iyi olurdu. Ancak aldığımız emre göre bu buzdağının Sevilla'da zamanında olabilmesi için Kasım ortalarında götürmemiz gerekiyor. Ben de aldığım emri yerine getiririm. Bu teknedeki herkesten de benim emirlerime itaat etmesini beklerim. Acil bir durumda herkes, konuklarımız bile, yardıma çağrılabilir."

Şili donanmasından olan kaptan, bebek yüzlü olan bana hoşnutsuzlukla baktı. Gemisine zorla bir kadın sokulmasına öylesine öfkeliyken kızgınlığını başka kime yöneltecekti ki? Gemiye kadın getirmek tehlikeye davetiye çıkarmaktı; bu kadın evli de olsa, büyük McKenzie'ye romantik bir aşkla bağlı olsa bile. McKenzie de o sırada karısının elini fazla sıkı tutmamaya çalışıyor, çevredeki *macho*'ların kıskançlığını uyandırmamaya, onlar üç metrelik dalgalar altında sarsılan ranzalardan daha cazip bir şeye giremeyeceklerken kendisinin bu şahane *ejemplar de mujer*'e her gece gireceğini fazla vurgulamamaya çalışıyordu. Benim pek bir kaygım yoktu. Babam onları idare etmesini bilecek, her sabah yüzünde bilecek o seks ışıltısını saklayacak ve onlara hikâyeler anlatacaktı. Milagros'a gelince, kayak maskesinin altına sokabilmek için saçlarını kestirmişti; erkek gibi giyinmiş, göğüslerini kat kat giysi altında saklamış, mürettebattan biri gibi dav-

ranmaya hazır olduğu görüntüsünü vermeye çalışmıştı. Sonunda onun varlığını da kabul edeceklerdi.

Benim stratejim ikisini baş başa bırakmak, babamla sadece gerektiği zaman konuşmaktı. Benim yerime serüven konuşsundu, onunla ağır ağır, herkesle birlikte birleşecektim: Kalabalık içinde bir yüz, kahvaltıda bir ağız, beyaz okyanustan çıkıveren o öfkeli kitlenin bize çarpmayacağından emin olmak için sisleri tarayan bir çift göz olacaktım. Bu işi bizim yerimize radar yapıyordu ama yine de eğer açık denizlerdeysen ve yüzlerce mil çevrende kara yoksa ve sen ona doğru değil de, eridiği zaman (ve eriyecektir, Janice, o zaman da elveda Şili, elveda New York, elveda Sevilla) Atlantik Okyanusu'nun tüm sularına eşit olacak buzdağına doğru gidiyorsan, o zaman ufka bakar, duyularına insani olmayan bir bipleme aletinden daha çok güvenir, *Titanik* gibi katil sulara gömülmemek için hep tetikte durursun.

Güneye doğru yolculuğumuzda şanslıydık. Deniz o kadar sakindi ki, ikinci kaptan Puertas kaygılanmaya başladı. Bizi kötü bir şeylerin beklediğini, doğanın dengeyi bozup bizi bu sakinliğin bedelini ödemek zorunda bıraktıracığından şüpheleniyordu. Geminin burnunda durgun denizi seyreden bizlere, "Hava bir saat içinde değişebilir," dedi. "Hazırlıklı olun. *Galvarino* iyi bir gemidir. Bu kıtanın bize gösterebileceği her türlü belayı atlattır. *Galvarino* bizi oraya götürüp geri getirecektir."

Sessizliği Lalo Goic bozdu.

"Ben olsam bu adı koymazdım," dedi. "*Galvarino*. Düşünüyordum da, Don José. Acaba kaptan, geminin adını değiştirmemize itiraz eder mi?"

"Adını değiştirmek mi?" dedi ikinci kaptan. "*Galvarino* adının nesi var?"

"Kötü reklam," dedi Lalo. "Kanla, işkenceyle ilişkili bir ad. İspanyolların önce sağ, sonra sol elini kestikleri Kızıldelili bir şefin adını vermişler."

İkinci kaptan konuştuğunda sanki balta onun elindeydi ve Lalo Goic'in de kendi ellerini kollaması gerekiyordu.

"Kötü reklam bu geminin binlerce yıldır bağlı olduğu yerden o buzdağını keserken gemi batarsa olur, Senor Goic. Kötü reklam buzlar güverteye düşer ve gövdemize zarar verir, sizler de ısınmak için bir buzdolabına sokulmanız için yalvaracağınız derecede soğuk sularda yüzmek zorunda kalırsanız olur. Kötü reklam kanınızın fışkıramayacağı kadar donmanız ve soğuk gözbebeklerinizi donduracağı için gözlerinizi kırpa-mamanızdır. Benim görevim bunların olmamasını sağlamaktır. Sizin işiniz insanları Galvarino'nun bir kahraman olduğuna, ellerini kesen orospu çocuklarına hakaret eden bir insan olduğuna inandırmaktır. Ölüme meydan okuyan bir gemiye adının verilmesinden gurur duyardı. Fikrinizi kaptana iletmenizin pek akıllıca olmayacağını sanıyorum."

İkinci kaptan göğü ve denizi, sarıya ve kızıla boyayıp âdetâ hiç sonu gelmeyen o ateşli alacakaranlıkta bırakıp gitti.

Lalo uzun bir aradan sonra, "Puertas gibi bir adama acı-mak mı, yoksa hayran mı olmak gerekir, bilemiyorum," dedi. "Galvarino ve katillerine hakaret ettiği hikâyesi herhalde doğru değildir. Evet, onu veya ona benzer birini öldürmüşler, herhalde ellerinden birini de kesmişlerdir. Ama bizim daha fazlasına ihtiyacımız var. İki el olmalı ve kesik kollarından kanlar fışkırırken o da şiir okumalı. Victor Jara gibi. Stadyumda ellerini kırıp sonra da kurşuna dizmeleri yeterli olmadı. Sürgündeki sersem bir gazeteci ellerini kestiklerini de yazdı. Galvarino imajı, yani. Beş bin kişiyi öldürdükleri yetmezmiş gibi, kalktık, askerlerin yüz bin kişiyi öldürdüklerini iddia ettik."

Bir ses, "Çünkü," dedi. Armando Jorquera'ydı bu. Güneye, Antarktika'yı saran kefene bakıyor, şaheserinin mavi şeffaf malzemesi olacak buzdağını ilk görenin kendisi olmasını istiyordu. "Çünkü insanlar unutmakta ısrar ediyorlar, geçmiş örtmekte ısrar ediyorlar, geçmişin yüzünü göstermesine izin

vermiyorlar. Askerler kimseyi öldürmediklerini söylüyorlar, biz de onların gerçekte öldürdüklerinden çok daha fazlasını öldürdüklerini söyleyerek karşılık veriyoruz. Başımızı asıl belaya sokan, bu unutmaya sürecidir.” Yanımızdan geçen buzları gösterdi. Rüzgâr ve su her birini bambaşka bir şekle sokmuştu; bu onun cenneti, gerçekleşmiş hayalleriydi. “Buzdağının sevdiğim yanı bu işte. Onda istediğinizi görebilirsiniz. Bazı insanlar ilerleme, bazıları bellek kaybı, bazıları doğanın ırzına geçildiğini, bazıları doğa sevgisini görürler. Kimi bunu yapabileceğimiz en Latin Amerikan eser olarak görürken, kimileri de bunun çok Kuzeyli ve Avrupalı olduğunda ısrar ederler. Bense bir fırsat görüyorum. Her şeye yeniden başlama fırsatı. O buz parçasına bugüne kadar kimsenin eli değmedi. Ne bir el, ne bir parmak, ne de bir anı. Ondan istediğimizi yaratabiliriz, onu hayalimin istediği şekle sokabilirim.”

Armando bana bir meydan okumaydı. Ondan kuşkulandığım için değil -gemideki sergiyle ilgili herkesten kuşkulandığımdan- ama bana her nasılsa tıpkı Max gibi gitmediğim yolları hatırlattığı için. Arada şu fark vardı: Armando arkadaşımdaydı, en azından o öyle düşünüyordu, benim bir can dostu olduğumu, kendisini anladığımı düşünüyordu. Öyleydi de. Amanda Camila’ya daha çok âşıktım ve bir babaya daha çok ihtiyacım vardı. Babama sadakatimle penisime olan sadakattim arasında bir seçim yapmak zorundaydım ve hiç duraksamamıştım, Baron’u ondan kuşkulandırmıştım ve az daha seferden attıracaktım. Az daha onun hayatının rüyasını elde etmesine, buzdağını ele geçirmesine engel olacaktım.

Janice, izin verirsen biraz geriye giderek, annemin beni alıp sürgüne götürdüğü sıralarda Armando’nun New York’a gittiğini açıklayayım. Doğru, benden birkaç yaş büyüktü, ama o da babasını darbeye değil kansere kaptırmıştı ve benim gibi Amerika Birleşik Devletleri’nde üniversiteye gitmişti. Hayatlarımızdaki paralellığe devam edersek, o da aşağı yu-

karı benimle aynı zamanda Şili'ye sırt çevirmiş, annesinin kendisini sanki yürüyen bir bebekmiş gibi sürüklediği dayanışma yürüyüşlerinden, *empanada*'lardan ve şarkılardan bıkmıştı. Benzerlikler bu kadardı. Pinochet'nin yenilgisinden önce Şili'ye dönmüş, ödül kazanmış heykellerini ve MacArthur deha bursunu getirmişti. O bursu alan en genç sanatçı oydu. Ve neden dönmüştü, biliyor musun?

Antarktika için! Sadece Antarktika için değil, Antarktika üzerine bir televizyon programı yüzünden. *Galvarino*'da bana, benim o gece SoHo'dan dönerken büyük ekran televizyonlarda gördüğüm ve etkisinde kaldığım buzdağlarının görüntülerini kendisinin de izlediğini açıkladı. O da New York'taki evinde, Janice, Yukarı Doğu Yakası'nda, benim sokakta o vitrinin önünde durduğum yerin sadece yarım mil ötesinde o programı seyrediyormuş. Evet. O buzdağlarını görmüş ve orası kendi yurduysa oraya gitmek istediğine karar vermiş. Oysa ben de aynı buzdağlarını görmüştüm, onun kadar büyülenmiştim ama bu ilk heyecanı atlatmış ve olayı Şili'yle ilişkilendirmemişim bile. New York'ta giderek artan ve sonunda bizim soğuk sularımızın fiyaskosuyla sona eren bir Amerikanlaşma yaşantısına koşmuştum. Benim durumumda bir çıkmaz sokağa, onun durumunda yeni bir hayata, geri dönme kararlılığına, o sularda gözlerinin içinde ortaya fırlamak için fırsat bekleyen biçimi verecek bir malzeme bulmaya götürmüştü. Bu, onun ölüme mahkûm insanlığa bir anıt yontma fırsatı olacaktı.

Onun tutkusunun zerre kadarı bende olabilseydi. Buzdağı için değil ama, Janice. Ben de onun kadar hayran kalmış, onun kadar büyülenmiştim. Onun o zaman ve hâlâ sahip olduğu biçimlere ve hareketlere, nesnelerin sert ve yumuşak kıvrımlarına, güzelliğe olan yeteneği. Belki beni bu kurtarabilirdi. Belki bütün kurnazlığımı başkalarından üstün olmaya ve bir kadına atlamaya yönlendirmeseydim, belki enerjimi... Ama şimdiki umutsuzluğumu o geçmişe yüklemekten başka bir şey yapmıyorum. Bunu anlatmanın doğru yolu bu

değil. Çünkü o iki hafta kesinlikle hayatımın en iyi iki haftasıydı. Armando gibi ben de buzdağında geleceği görebiliyordum: Buzdağı beni babama yaklaştıracaktı.

Evet, etkiyi yapacaktı ve yaptı da. Stratejimin başarılı olduğunu ikinci gün, Beagle Kanalı'ndaki son limana, Antarktika'da en değerli şey olan su ikmali yapmak üzere girdiğimizde anladım. Janice, denizin donmuş tuzları arasında susuzluktan ölebilirsin: Atacama'da, Gobi'de, Büyük Sahra'da, o ölü sıvı soğukluk kıtasından çok su vardır. İkinci Kaptan Puertas suyun ölçülü kullanılacağını söyledi. Yıkanmamıza dikkat etmemiz gerekecekmiş –ve kaptan gibi bunu söylerken, teknedeki tek kadını uzun duşlar ve bol sulu banyolarla değerli H₂O'yu harcamakla suçlarken yakalanmamak için anneme değil de bana baktı. Gözlerinden, onun saçlarındaki şampuanı nasıl durulayacağını, giysilerinin tertemiz olmasını isteyeceğini, bu dışının gemide bulunmasından ne kadar nefret ettiğini ve kendisinin onu nasıl becermek istediğini okuyabiliyordum.

Bütün bunları gördüm ama hiç de önemli değildi. Babamla ilk ilişkim birkaç dakika önce, gemiye suyun taşınmasını seyrederken gerçekleşmişti. Armando şakayla hepimizin birlikte yıkanacağımızı ve seferin her üyesinin hep aynı suyu tekrar tekrar kullanacağını söyledi. "Çocukluğumuzda yaptığımız gibi," dedi. "Bahia Paraiso'ya girerken temiz ve arınmış olalım da." Onun sözleri bende ve babamın aynasında yıllardır gömdüğümüz karanlıktan çıkmayı bekleyen bir anıyı uyandırmıştı.

Annemle Şili'yi terk etmeden birkaç gün önceydi. Uyku-
dan bir helikopter sesiyle uyanmıştım. Rüyamda helikopter beni parçalıyor, ellerimi koparıyor, gürültü kollarımı ezerek kalbime doğru ilerliyordu. Casa Milagros'ta annemle babamın odasına koştum; annem kocaman yataкта yalnızdı, az daha yanına tırmanacak ve üzerime gelen, içime girmeye gelen makaslardan beni koruması için onu sarsarak uyandıracaktım ki, banyonun açık kapısından sızan ışığı gördüm, su sesini duydum. Babam yıkanıyordu. Tabii o zaman onun başka bir ka-

dınla ilişkiden döndüğünü, Milagros'un vücudunu değilse bile yatağını paylaşabilmek için âdeta bir ayın yaparcasına kendisini temizlediğini bilemezdim. Henüz annem bana kökenlerimi, Che Guevara'yı, iddiayı anlatmış değildi. Bildiğim tek şey, annemi uyandırmadığım takdirde babamın beni takdir edeceği, yakında gideceğimiz ve ne onu, ne de helikopterleri bir daha göreceğimdi; asla, diye söz vermişti annem, bir daha asla o kötü askerleri, o *malos militare*'leri görmeyeceksin.

Böylece ben banyoya gittim; babam duşun altında çırpılıp çıplak, hafif bir sesle şarkı mırıldanıyordu, yüzünü sanki yağmur gibi akan suya değil de, güneşe çevirmiş gibi gözleri kapalıydı. Beni görmesini bekledim, bir iki saniye sonra gördü, başını çevirdi, elini gözlerine siper etti, saçlarını arkaya savurdu ve gülümsedi.

"*Chiquitito*," dedi. "Küçüğüm benim. Kötü bir rüya gördün, öyle mi? Gel buraya. Bu su sihirlidir. Bütün kötü düşünceleri, üzüntü veren düşüncüleri siler atar."

"*Papa*," dedim, ama o beni susturdu.

"Fazla gürültü yapmayalım. Anneni uyandırmak istemeyiz, değil mi? Erkekler kadınları kollamalı, onları uyurken rahatsız etmemelidirler."

Pijamamı çıkartıp yanına, sıcak suyun altına girdim. Onu daha önce çıplak görmüş olmalıydım ama hatırladığım kadarıyla cinsel organını ilk ve son kez o kadar yakından görüyordum.

Gözlerime o kadar yakın duran ve bir kadının içinde olduğundan bu yana daha bir saat bile geçmemiş penisini göstererek, "*Pichula*," dedim. Belki de onunla özel bir şey yapıldığını biliyordum –uzun ve kalın ve hatta güzeldi, Janice, bir bebeğin boynu gibi, sertleşmiş değildi, sadece iriydi ve tam olarak sarkık değildi. Casa Milagros'taki çocuklardan öğrendiğim *pichula* sözcüğünü kullanmıştım.

Babam güldü.

"Pico," dedim, bir daha güldüreceğimi umarak. "*Penca, platano, pistola, pinga, porongo.*"

"Yeter," dedi. "O sözcükleri sıralayıp durma. Nana'n kızacak. Yalnız erkeklerin yanında söylenir onlar. Sadece *pene* de, tamam mı? Senin de var, babanın da, annen de ister onu. Dünyada ondan önemli şey yoktur, Gaby. *Pene* de bakayım."

Sözcüğü yanlış telaffuz ederek, "*Pena*," dedim.

"Hayır," dedi büyük McKenzie. "*Pena* üzüntüdür, ağlamak istediğin zaman olan şeydir. *Pene*, Gaby, onun tam aksidir. Bir küçük harflik bir fark. Ama *pene*'ni kullanmayı bilirsen, inan bana bu dünyada daha az *pena* çekersin."

Ona dokunmama izin vermedi. Bana sabunu, gözeneklerine hâlâ yapışıp kalmış olan ne kadar dişi izi varsa onunla yıkadığı sabunu verdi. Sanki ben de kendimden o kokuyu çıkarmak istermişim gibi sabunladım. Uzun zaman öylece durduk –kimbilir ne kadar, Janice. Çocukken birkaç dakika insana sonsuzluk gibi gelir. Ama gerçekten epey kalmış olmalıydık, ayak parmaklarımın derisi sudan büzülmeye başlamıştı, babam da bana sarılıyor, sanki kendisini havaya kaldırabilirmişti: gibi yapıyor, tepemizden aşağı akan ırmak bizi arındırıyor, bizim adıma veda ediyor, her dakika bir saat ve bir yıl oluyor, bizi ayırıyor ve birleştiriyordu. Sonra o su bile bitti, Casa Milagros'un dev kazanı soğudu ve babam bana musluğu nasıl kapatacağımı gösterdi. İkimiz de duştan çıkınca beni, ikimiz de birbirimizi on yedi yıl sonra bulmak için oraya doğru gittiğimizi bilmememize rağmen Antarktika'nın mavi şafağı renginde uzun bir havluyla kuruladı, pijamamı giydirdi ve beni karısının ve annemin gelecekteki bir gün başka kadınları teninden silmesinin gerekmeyeceği ve onun sadece kendisinin olacağı bir günün rüyasını gördüğü o geniş yatağa yatırdı. O gece üçümüz sanki sevgi içinde boğuluyormuşuz gibi birbirimize gömülerek uyuya kaldık. Bir daha asla onların yatağında yatmayacak, sabah uyandığımda babamın anneme

sarılmış olduğunu, bir eliyle de sanki ben uçup gidecek ve bir daha asla dünyaya dönmeyecek bir uçurtmaymışım gibi küçücük parmaklarımı tuttuğunu göremeyecektim.

İşte, şimdi on beş günlük suyumuzla *Galvarino*'nun güvertesinde güneye doğru ilerlerken o da o günü hatırlıyordu. İkimiz de geçmişimizin sularına daldık ve orada yine üçümüzü birbiri üstünde o geniş yatakta gördük; bu defa her şeyin düzeleceğini, tıpkı yıllar önce onun duş aldığı ve beni de karabasanlarımdan kurtulmam için davet ettiği o gün, düşün ilk karlar gibi, Kolomb'un denize açıldığından bu yana donmakta olan bu suyun bizi vaftiz edeceğini umduk.

Yaşadığımız o anı, o olaydan söz ederek kirletmedik ve anıyı bir koleksiyondaki böcek gibi oraya iğneyle raptettik. Hatıramız sanki Milagros'un kendisiymiş gibi, bizi birleştiren kadını, benim bir zamanlar bulduğum ve büyük McKenzie'nin her zaman döndüğü içinin derinliklerindeki karşılaşmamızın noktasıymış gibi onu öylece bıraktık. Gece saat on birde gökyüzü kararmaya başladığında aynı anının beklediğinden daha çabuk döneceğini bilen, ufkun hemen altındaki soluk rengiyle seni asla tümüyle terk etmediğini söyleyen güneş gibi havada asılı kalmasına izin verdik. Ben hatırayı delmedim, o da ona imada bulunmadı, ikimiz de onun bizi tekrar yıkamasını, yıllar önceki o helikopterli gecede bizi sevdiği gibi yine bizi kollayacağına söz vermesini kabul ettik.

Babam bana yaklaşmamış, hatta doğrudan benimle konuşmamışsa da, hatıra sonraki birkaç gün boyunca bizden hiç ayrılmadı. Babamın tatmin olduğu ve annemin kendinden geçmişçesine mutluluğu o kadar aşikar, sevinci o kadar bulaşıcıydı ki, herkes gayet keyifliydi. O asık yüzlü ikinci kaptan bile Lalo Goic'le dama oynadı ve Lalo oyunların hepsini onun kazanmasına izin verdi. Milagros bir sabah kahvaltıdan sonra güvertede dolaşırken, benim arkadaş olarak kendisini istediğim için geldiğini ama sevdiği adamla ödüllendi-

rildiğini söyledi. Belki de gemi döndükten ve buzdağı yedi konteynır kutusuna yerleştirildikten sonra da bu ilişkiyi sürdürebileceklerini ima etti.

O gece kamaralarının önünde durdum, sevişmelerini dinledim, iç çekişlerini, kısık kahkahalarını dinledim ve sanki yine geçmişteki masumiyetimin mehtabında yıkanıyor gibi oldum. Hiç kıskançlık duymamıştım: Onlar yine beni yapıyorlardı, bana hayatta yeni bir imkân veriyorlardı. Babam bunu benim ayarladığımı, eğer geçmişte aralarına girmişsem şimdi bütün bunları değiştirdiğimi, onun hem iddiasını hem de kadını kazanmasına izin verdiğimi biliyordu.

Bunu bana söylemesine gerek yoktu. Dördüncü gün hafif bir kar yağışıyla çevrili Güney Shetland Adalarındaki en sonuncu Şili üslerine geldiğimizde, bunun doğrulandığına tanık oldum. Orada burada karlar arasından çıkmış kayalık bomboş araziye kara denilebilirse karaya indiğimizde, tüm kışı orada geçirmiş ve bizi sevinçle karşılayan yüz küsur asker ve subayın arasına indik. Bize postaneyi, bankayı (şaka etmiyorum, ATM makinesi bile vardı) gösterdiler ve tam eğlence merkezlerini gezdiriyorlardı ki, bir *teniente* büyük McKenzie'nin yanına gelip elindeki kâğıdı salladı. E-posta aracılığıyla Cristobal McKenzie'ye acil bir mesaj. Kürkler içinde, bıyıkları donmuş, çizmeli adam, "Bunu size teslim etmenin benim için büyük bir şeref olduğunu bilmenizi isterim, efendim," dedi. "Bir zamanlar kurtardığınız kuzenim daha sonraları bankacılık alanında çok başarılı oldu. Siz olmasaydınız hayatını mahvedecekti. Buyrun mesajınızı, efendim."

Babam kâğıdı hemen almadı. "Kimden?" diye sordu.

"Polo adında birinden, efendim," dedi *teniente*.

Kalbim duracak gibi oldu. Kendi mezarımı kazmıştım. Gösteriş yapmak için, daha doğrusu değerimi kanıtlamak için interneti Polo'ya ben öğretmiştim. Dersleri tamirci dükkânında terk edilmiş uyumakta olan kendi bilgisayarımda değil de, Os-

car ile Nano'nun verdikleri ve Casa Milagros'ta kurduğum eski bilgisayarlarda vermiştim. Polo da şimdi tıpkı Lautaro gibi benim kendisine öğrettiklerimi beni bir kere daha arkadan vurmak amacıyla kullanıyordu. Herhalde bir kriz durumu uydurmuş, büyük McKenzie'yi bu üstten bir an önce çıkarmaya çalışıyordu; hiç kuşkusuz beni Amerika Birleşik Devletleri'ne yola çıkmadan o gece terler içinde uyandıran helikopterin uzak bir akrabasına bindirilmesi için askerlerle de anlaşmıştı. O helikopter beni babamdan koparacak, babamı ve beni biraraya getirme sözünü geri çekecek olan buzdağıru aramak üzere Antarktika'ya gitmekte olan gemide yalnız bırakacaktı.

Babam, "Bana bir iyilik yapın, *Teniente,*" dedi. "Her kimse o Polo'ya mesajın geç geldiğini, benim yola çıktığımı bil-dirin. Öyle değil mi, Gabriel?"

"Öyle," dedim.

O gece -eğer dört saatlik hava kararmasına gece denilebilirse- uykudan annem tarafından çekilip alındım, ama aslında sadece onun tarafından da değil, çünkü yedi kat giysisinin altında babamın menisinin kokusunu da alıyordum. Koca dalgaların gemiyle ve yaklaştığımız yarımadaıyla oynadığı gibi, onların gövdelerinin de birbirleriyle oynaşmasını kutlayabilirdim, beni hiçten yaratmış olmalarının ve ben ölümün o beyaz karanlığına dönmeden önce benim de seçtiğim bir gövdeyle oynayabilme ihtimalimin iyi bir şey olduğunu kabul edebilirdim. Beni iyileştirmekte olduklarını hissedebiliyordum. Ve şimdi annemin gövdesinde ve bacaklarında babamın kokusuyla bana gelmesi, başka kadınları üzerinden atmak için birlikte yıkandığımız suyu bir daha kullanmayacağı zamanın gelmekte olduğunu, aynı ırmakta üçümüzün birlikte yıkanacağı bir zamanın tıpkı Cennet Körfezi gibi yaklaşmakta olduğunu kanıtıydı.

"Görmen gereken bir şey var," diye fısıldadı annem ve uyuyan diğerleri de onu duyular; onun bir kadın olmasına

aldırmadan gölgeler arasında giyinmeye başladılar. Hepimiz kaptanla büyük McKenzie'nin ileri, yukarı ve yana bakmakta olduğu güverteye çıktık.

Karşımızda bir kent kadar büyük bir buzdağı, bir futbol stadyumundan büyük dev bir buzdan göktaş, Manhattan'ın en yüksek gökdelenlerinden daha yüksek bir buz parçası, bir mil kadar ilerimizde bir tepeler ve vadiler Himalayası ağır ağır bize doğru kaymaktaydı.

Sanki buzdağı bizi duyabilirmiş gibi, sanki Tanrı bize kulak misafiri oluyormuş da, onu arkamızdan bizi kovalamaya yollayabilirmiş gibi kaptan, "Çevresinden dolanacağız," diye fısıldadı. "Yüzyıllarca esen rüzgârın etkisiyle o kadar dengisini kaybetmiş olabilir ki, üzerine bir kuş konacak olsa canavar devrilebilir. Eğer dalgasına yakalanırsak..."

Buzdağı yolumuzu engelliyordu. Bize yola devam etmemizi söylüyordu. Bana sakınmamı ve geri dönmemi söylüyordu.

Buzdağı Cennet Körfezi'nin girişini koruyordu.

Ama biz o uyarıya aldırış etmedik, Antarktika sisi arasında ne söylüyor olabileceğini kestirmeye ihtiyacımız kalmadı, çünkü nasıl olsa yolumuzu değiştirecektik. Bahia Desolacion'da bir gemi sıkışıp kalmıştı. Kurtarmaya giderken karşılaştığımız manzaraya İngilizcede Aldatma Körfezi deniliyorsa da ıssızlık çok daha iyi bir tanım oluyordu. Gemi birkaç mil ileride kışın başından beri buzların arasına sıkışıp kalmış, erime mevsiminin gelmesini bekliyordu. Gemide bir Almanla karısı vardı. İki çocuklarıyla birlikte yaz sonu körfeze girmişler, daha soğuk olamayacak kadar soğuk olan ve daha sonra daha da soğuyarak hiçbir şeyin bir daha hareket edemeyeceği kadar soğuk olmak isteyen buzlar tarafından sarılmışlardı. Kutup gecesinin karanlığı inip de çevrelerine yerleşince çocuklarını gönderip kendileri teknelerinde kalmaya karar vermişlerdi. Alman ve karısı yedi kış ayını burada sadece birbir-

leri ve giderek azalan sularıyla geçirmeye razı olmuşlardı. Bütün bunları buz üzerinden gemiye gidip ikisini bir yemek ve malzeme için geri getirdiğimizde öğrendik. Babam, ikinci kaptan, Armando ve mürettebattan iki kişi saatlerce yürüdük o uçsuz bucaksız buzların üstünde. Bizimle karaya dönmeyi reddettikleri için Adem ile Havva'ya benzediklerini söylediğimde babam başını salladı. Sevdiğin kadınla altı ay süren bir geceyi geçirmekten daha iyi bir şey olamayacağını söylediğimde de gülümsedi. Altı ay süren bir gün geçirmek kadar iyi dedi... ve sözünü yarıda kestiğinde hazır olduğunda, ben hazır olduğumda gerisini söyleyeceğini anladım.

Yolculuğumuzun yedinci günü sabahın dördünde, güneş dünyanın ucundaki göğe düşerken sanki geldiğimizi kimsenin ya da hiçbir şeyin duymamasını istermiş gibi, buzdağını gafil avlamak istiyormuşçasına sessizce girdik Cennet Körfezi'ne.

Ancak buzdağı o kadar kolaylıkla teslim olacak değildi.

Armando ne aradığını iyi biliyordu: *hielos negros*, Antarktika'nın ünlü siyah buzu. Buz çok eski olduğu, yüzyıllar boyunca saydamlığa eriştiği, kendi kusurlarını tüketip geçmişinden arındığı, anılarıyla yaşayıp birinin içine bakıp öte yanını görmesini beklediği, kavuşmak istediği gökyüzü kadar, bir gün içinden geçeceği sular kadar mavi olduğu için bu adı almıştı. Ancak yaş, saydamlık, elmas derinlikleri yeterli değildi. Armando her parçanın nasıl büküleceğini, parçaların birbirlerine nasıl uyacaklarını, hepsini birlikte Sevilla'ya götürmek için yüzen o buz cesetlerinde hangi devasa yamaçlara ve küçük kanyonlara ihtiyaç duyacağını, İspanya'nın ışığında dans etmeleri için bacaklarını nasıl keseceğini, Dünya Fuarı'nın elektriği altında nasıl yeni bir gövde gelişeceğini hep tasarlamıştı. Ne aradığını çok iyi biliyordu.

İki sandala binip o *escombros* mezarlığına, milyonlarca yılın yüzen artıklarına ve güneyden sanki sadece uzayın değil, zamanın da sonunu ilan edermiş gibi esen rüzgâra açıldık.

"Şu sokaktan," diye seslendi Armando.

"Ne sokağı?" diye sordu ikinci kaptan.

"İşte şurada, buzdan sokaklar. Sokaklardaki buza bakın, sokaklardan buzun kanı nasıl akıyor, bakın!"

Bu bir serap değildi. İki gün önce okyanusta bir serap görmüştük; hiçbir şeyin olmadığı dalgaların arasından balina gibi bir buzdağı çıkmış, sanki mavi kumlardan bir çölmüş gibi suların üzerinde yürüyen bir hayaletler kervanı görmüştük. Kendi kendimizi ve birbirimizi çimdiklemiş, yeşil ve beyaz palmiyelerle kaplı adalar görmüş, adaların birinden bize seslenen kadınları duymuştuk. Abartıyor değilim, Janice, o kıta işte kendini böyle savunuyor, insanı çıldırtıyor, seyir araçlarını unutuyorsun ve beyaz körlüğe dalıp kayboluyor ve ölüyorsun. Bu oyunları yapan hep buzlar. Çok kimseyi kandırmış olan ben, benden çok insanı kandırmış ve benim gibi cehennemi bulmuş olan *el burlador* Don Juan'ın kentine gelmiş olan ben söylüyorum bunu: Buzların yarattığı ve sonra binlerce mil ötede olanları bulutlardan bir gökyüzündeki aynadan yansıttığı hayaletlere kıyasla bizler hiçiz. Ancak Armando'nun gördüğü o değildi, sokak göz aldatması değil de, sandalımızı insanlığın başından beri kimsenin el sürmeye cesaret edemediği, üzerine basıp da ateş yakan ve ıssızlığı boyunca yürüyenlerin çoğunu öldüren buzun çatlakları arasına girmeye davet eden buzdan bir labirentti.

Biz onun altmış, seksen, yüz tonunu kesecektik; keseceğimiz buz bir parmak derisi, hatta bir parmak derisinin parçasının parçası bile değildi. Ama bize direnecekti, canlıydı o, Janice, buz canlıydı ve saklanıyordu. Armando babamla bana, "Dinleyin," dedi. "Ona gitmemizi istiyor, bizi bekliyor. Beni bekliyordun, bebeğim, yolculuk etmek istiyorsun, hem de çok istiyorsun."

O gün neredeyse gece yarısına kadar çalıştık ve... hiçbir şey olmadı.

Babam titreyerek, "O karıyı bulacağız," dedi. Annem, babamın bahsini ve erkekliğini yaşatması için sevişmelerine bir saatten az bir süre kala onu alıp götürürken, "Yarın," dedi.

Milagros Gallardo, "Onun kadın olduğunu nereden biliyorsun?" diye sordu.

"Çünkü bulması bir ömür sürüyor, bulduğun zaman da parmaklarının arasından kayıp gidiyor."

"Hayır," dedi Milagros. "Onu bulduğunda kaçıp giden, onun yanında kalmaya dayanamayan erkektir."

Büyük McKenzie, "Yarın sen de bizimle gel," dedi.

"Onu bulacağım," dedi annem. "O buzdağını bulacağım."

Buldu da. Ya da annemin varlığı onun maddeleşmesine izin verdi. On kere geçtiğimiz nokta olduğuna yemin ederim, daha önceki geçişlerimizde beyaz hiçlik renginde yeni kirli buzdan başka bir şey yoktu ve birden ana damar işte orada, karşımızdaydı. Armando görür görmez aradığının o olduğunu anladı; onu Milagros Gallardo'nun gözleriyle, benim gözlerimle, Şili'ye ilk geldiğim akşam o sahte buzdağının beni ilk uçağa atlayıp sana ve Manhattan'a dönmemi önlediği o akşam babamın gördüğü gibi gördü, Janice. Armando kürekçimize orasını işaret etti ve benim ana rahmine düşmemden, babamla annemin annelerinin rahmine düşmelerinden, Kolomb'un ana rahmine düşmesinden bu yana oluşmakta olan buzun, bizim gözlerimizi beklerken katılaştıran, kendisini görünmeye, yola çıkmaya hazır olduğu zaman bulması için heykeltıraşın ellerini ve zihnini istila eden buzun yanına kayarak geldik.

Hemen orada işe başlamak için çok geçti. Bize şafak ışığı, gerekli parçaları kestiğimizden emin olmak için tüm bir gün gerekiyordu. Armando'nun onu içinde büyüdüğü dağdan çıkarabilmek için görmesi, süttten kesilmesi gereken bir çocuk gibi tatlılıkla kandırması, dışarıda ölüm değil hayat olduğu

konusunda ikna etmesi gerekiyordu. Güneş o körfezi koruyan anıtsal buz katedrallerinin ardında hüznle yassılaşıma-ya başladığı zaman değil, doğarken görmeliydik onu.

İkinci kaptan, buz testeresini çalıştıracak *motosierrista*'ların dondurucu rüzgâr ve beklentiyle donan eldivenli parmaklarını ovuşturmalarına onaylayarak bakarken, "Onu çabuk bulacağız," dedi.

Gece boyunca kar yağdı.

Kar yağdı ve sabahın ilk ışıklarında körfez bambaşka bir görüntüyle karşımıza çıktı: Her şey yine örtülmüş ve saklanmıştı, her uçuşun dolmuş ve bütün geçitler biraz daha genişlemişti. Rüzgâr kar yığınlarını buruşturulmuş karton gemiler gibi hareket ettiriyor, birbirlerine çarpıyordu. Kutup yazının o kısa gecesinde buzdağlarının inlediklerini, birbirlerine süründüklerini, yıllar önce helikopterdeki canavarı hâlâ işitebildiğim gibi rüzgârı işitmiştim; rüzgârın yaralı bir hayvan gibi, buzdağını kesmeye başladığımızda, ana dağdan kopardığımızda duymayı beklediğim ses gibi bir ses çıkardığını duymuştum. Yataktan kalktığımda diğerleri yola çıkmışlardı bile. Yorgunluktan tükenmiş bir halde sendeleyerek dolaşırken onu bulamayacaklarını biliyordum. Karların altında kaybetmiştik buzdağımızı. Her şey birbirine benziyordu. Yine Antarktika gecesinin kendisini kurtarmak için, orada tutmak için gönderdiği beyaz örtü altına saklanmıştı: Bize kalan dört gün içinde eriyemeyecek kadar kalın kar kaplamıştı her yanı, tekrar kristal maviliğini alması için on yıl geçmesi gerekebilirdi.

Galvarino belli belirsiz döndü. İki sandalı çağırmak için bir işaret fişegi fırlatıldı. Körfezden çıkıyorduk. Durum tehlikeli olmaya başlamıştı. O yüzen buzullardan herhangi biri bizi batırabilir, ezerbilir, o suların ortasında dondurabilir, buzdağının Sevilla'daki Dünyanın Sonundaki Fuar'da ya da Dünya Fuarının Sonu'nda turistler tarafından ziyaret edileceği gibi bizi de rüzgârlar ve albatrosların ziyaretine terk edebilir-

di. Sonunda sergilenen biz olurduk, rüzgâr bizi yoklardı ve beş yüz yıldır hayalimizi kuran rüzgâr, elleriyle ve kasırga gözleriyle avcıyı ava dönüştürebilirdi. O akşam Nana'nın tılsımlı *cazuela*'sının besleyici niteliklerinden uzak çorbayı içerken, kaptanımız, "Kar yağmaya devam ederse bu işin sonu geldi demektir," dedi. "İlk siktirici buz parçasını kaptığımız gibi... Umarım kimse dilime itiraz etmez..."

"Anasını siktiğimin buzu," dedi annem. "Bok suratlı siktirici buz."

Biraz şaşırان ama yine de komutayı elden bırakmamaya kararlı olan kaptan, "Doğru," dedi. "Eh, ben söyleyeceğimi söyledim."

Onu görmüştük. Janice, ona dokunacak kadar yaklaştı. Sevilla buzdağı -bu gece, Amerika'nın doğum gününden önce, Cristobal McKenzie ve Pablo Baron'un doğum günlerinden önce havaya uçuracağım buzdağı- bize yüzünü, kadın yüzünü, erkek yüzünü göstermişti; buzdağı onun nerede olduğunu bilmemiz ama asla ele geçirmememiz ve sırrını açığa çıkarmamamız için günün sonunu beklemişti yüzünü göstermek için. Ertesi gün bir fırtınanın çıkıp kendisini örteceğini ve koruyacağını bildiği için kimsenin ziyaret etmediği bir vadi gibi çevresini saran sisleri aralamıştı. Bizim onu görmemizi ama ona asla dokunmamamızı, onun hakkında hayal kurmamızı ama onu asla düzemememizi, hayatımızı onu aramakla geçirmemizi istemişti, bütün istediği buydu işte.

Sonsuza kadar bâkire kalmak istiyordu.

O gece hiç uyumadım. Azalan rüzgârın sesini dinleyerek güverteye çıktım, sabah dörtte güneşin seferimizin harabeleri üzerinde üzülmeye başlamasını seyretmek, beyaza gömülmüş, suyun düz yüzeyinde hiçlik gökyüzü gibi beyaz, şekilsiz bir manzarayı görmek istedim. *Bahia Paraiso*. Geçtiğimiz yolların kaybolduğu, bıraktığımız izlerin hep silindiği bomboş bir cennet.

Annemle babamın kamarasına gidip kapıyı vurdum; büyük McKenzie'nin gece mücadelesinden saçları darmadağın bir halde dışarı çıkmasını bekledim. Karısı dar ranzada, kısa saçları bir yastığa gömülü yatıyordu.

"Sana ihtiyaç var," dedim.

Bir tek o vardı. Onun yapabileceğini biliyordum. Uzmanlığı kaçakları bulmak, onların isteklerini izleyerek çocukları saklanabileceklerini sandıkları tek yerde ele geçirmektir. Neden aynı şeyi bir buzdağına da yapmasıdır?

"Çıldırılmışsın sen," dedi. "Ben çocukları bulurum. Onları kaçırmak için evlerini basmam. Ben kaçağı kaçırmak isteyen lanet bir polis değilim, ben..."

"Buzdağı bulunmak istiyor," dedim. "Bunu sen de biliyorsun. Sonsuzluğa kadar burada kalmak istemiyor."

"Bunu yapamam."

Babam buzdağını o gün buldu. Kasım'ın 9'u veya 10'uydu. Dünyanın ucunda zaman durur. Cristobal McKenzie hiçliğin ortasında bir kar yığını gösterdi ve Armando'nun kaptandan aldığı dev vantilatör çalışmaya başladı: Scott'u öldüren ve Amundsen'i neredeyse öldürecek, az daha buzdağını bizden bir beş yüz yıl daha saklayacak olan rüzgâra karşı bir insan rüzgârı. O vantilatörden sonra üç gemici sanki dev bir filmiş gibi buzdağının üstüne çıktılar, kenara doğru yürürken sanki süpürdükleri müzikmiş gibi karları denize süpürdüler. Buzun yüzü alttan parlamaya başladı, Amanda Camila'yla karşılaştığım ve Nana'mın kolları arasında bebek gibi sallandığım o akşam, babamın elleriyle yoklamaya çalıştığım aynı ıstırap ve kırılganlık derinlikleri ortaya çıktı. İşte, evrenin başlangıcı kadar mavi buz tropiklerin sıcağından geçerek baharat ve altın aramak için Kolomb'u gönderen Avrupa'ya gitmeye, onun esrarını asla anlamayacak ama hiç olmazsa böyle bir şey olduğunu, yeryüzünde hâlâ bir yerlerde bir esrar olduğunu, insanın adımları ve

parmak izleri ve haritaları ve makineleri ile henüz doldurmadığı bir kıta olduğunu anlayacak milyonlarca turistün bakışlarına sunulmaya hazırды.

Onu yuvasından çıkardığımızda haykırmadı. Testereden, yağın talimatlarından ve güneşe karşı mücadele ederken edilen küfürlerden, dökülen terlerin şapırtısından başka ses yoktu. Cennet'in sularına buzun ağır ağır inişinden, çevremizdeki dalgaların şapırtısından, buzı tekneye doğru çekerken kenarlarını yalayan sulardan başka ses yoktu. O gece teknenin yanında durmasından, Armando'nun tasarımına göre parçalara bölünmesinden, çengelin ve ağın kesilmiş her buz parçasını denize indirmesinden, onu boğan o metal iplerin sürtünmesinden açılan yaraların sesinden başka ses yoktu. Ne bir şikâyet, ne kulaklardan silinmeyen bir melodi, ne de serap. Sadece ertesi gün küfür eden, zorlanan ve kutlayan insanların sesleri, her parçayı hafif bir sevinç gümbürtüsüyle güverteye çıkarmaları, buz parçasının karanlık konteynıra indirilmesi, önümüzdeki aylar boyunca dondurma odalarında korunacağı Punta Arenas'a gelene kadar içindeki derin soğuğu korumak amacıyla sarılan termal örtülerin hafif sürtünmesi. Sonunda günün birinde altı dikilmiş penisimsi sütunun, Sevil-la'da çevresini saran sıcakta donmuş havayı soluması için her bir konteynırın sıkıca kapatılmış olduğunun kontrolü.

Buzdağının yolculuğunun başlangıcına, benimkininse sonuna eşlik eden sadece bu seslerdi.

Babam sigaralarını içerken ve Carlitos için sakladığı gözlerle ona bakarken buzı seyrettik bütün gün. Sevecenlikle bakıyordu buza, sevecenlikle bakıyordu bana.

Buzulu Antarktika'nın yüzen mavi dağlarından bu nedenle çıkarmak istemişim işte.

Doğduğum ülkeye geldiğim günden beri rüzgârlı bir denizde bir yelkenli gibi oradan oraya savrulmuştum. Amcam bir şey söylemiş, ben de kabul etmişim, sonra Larrea aksini

söylemiş, onu da kabul etmiştim, Amanda Camila kaşlarını çatığında ben de çatmış, Pablo Baron gülümsediğinde gülümsemiştim, ellerinde kildim, sesleri ve istekleriyle yoğruluyordum. Yıllarca gurbette kalmış ve Şili'ye döndüğünde her şeyin yoluna gireceğini ummuş olan bu Gabriel McKenzie'nin sanki bir temeli yokmuş gibi. Ancak kişiliğim uçup gidebilen bir sisten fazla bir şey değildi ve o sisin içinde kişilik kılığına bürünmeş bir kamuflelajla sabitlenmişti, ama aslında belli bir noktaya bağlı değildi. Sanki ben sıcak bir denizde yüzen bir buz parçasıydım, erimeye hazırdım, kuzeyin ve güneyin nerede olduğunu belirtecek herhangi bir kara parçasından uzaktaydım, kendimi bir ekrandaki sözcüklerden daha az uçucu olan, kalıcı bir yere demirlemeyi bilemiyordum. Bu duyguyu bilirsin, Janice, seninle bu konuda konuşmuş, hatta şakalaşmıştık. Şili'ye o sağlam yeri, *tierra firme*'yi bulmaya geldiğimi anlamıştım, yanaşacağım bir baba kıyısı, hatta bindirip parçalanacağım bir baba sığılığı arıyordum.

Şili'ye bunun için gelmiştim ve Şili o ana kadar çağrıma karşılık vermemişti.

Aniden, "Baba, ben bâkirim," dedim.

"Biliyorum," dedi babam.

"Ve daha önce dönmediğim için özür dilerim. Abuela Claudio'nun ölmeden önce beni göremediğine de çok üzüldüm."

"Senin gerçekten üzgün olduğuna inanıyorum," dedi.

Jacobo ile kamerasının geçişini bekledik, yedi konteynır içinde sessizce uyuyan buzdağının yanından uzaklaştık.

"Yardıma ihtiyacım var, baba," dedim. "Gerçekten yardıma ihtiyacım var."

"Yardım yolda," dedi. "Bütün yapman gereken şey, istemektir."

Hangi şanslı kadını seçtiğimi öğrenmek istedi, ben de Cristina Ferrer diye bir yalan kıvırdım. Pablo Baron'a ettiğim yeminin, Amanda Camila'nın doğumunda babasına verdiği

prezervatifin Gabriel McKenzie'yi de kapsadığını, Pablo'nun kızının ailemizin erkek organlarına yasak olacağını düşünüyordum. Böylece kendisinden bana açılmasını istediğim anda bile onu sırlarıma ortak etmemiştim. Bu da büyük bir hataydı. Ama o da anında bana yalan söylediği için, kendi kendime bunun sakıncası olmadığını söyledim. "Fena seçim değil," deyince ben de, "Yani sen... o senin..." diyecek oldum. "Elbette hayır, benim tipim değil zaten," dedi. Oysa kısa bir süre sonra başarısının sırlarından birinin tip diye bir şey olmaması olduğunu öğrenecektim. Karşısına çıkan her kadından hoşlanırdı, her birinde kesinlikle benzersiz bir veya birkaç şey bulurdu. Ancak o anda önemli olan, ikimizin de kendi küçük yalanlarımızı söyleyerek eşitlenmemizdi.

"O zaman söyle bakalım, sorun nedir?"

"Sensin."

"Ben mi? Ben senin çevrende bile değildim. Eğitimine bakan annendi ve mektuplarında New York'un yarısını düzdüğünü yazıyordu. Eğer seni rahatsız eden aileden uzak bir baysa, babasız başarılı olan binlerce kişi tanıdığımı söyleyebilirim. Ben ve Tio Pancho'n da onların arasındayız zaten."

Ona senir, kirletilmeyen kanependen eve döndüğüm o Manhattan gecesi ve annemin bana onun Casanova örneğini açıklamasını anlattım. Beni mahveden onun yokluğu değil, aşırı varlığıydı.

"Ah Milagros, Milagros," diye söylendi babam. "Kadınlar. Ama ben hâlâ senin için ne yapmam gerektiğini anlayamadım."

Ona ana rahmine düşüş hikâyemi ilk duyduğumdan bu yana organımı yakan -daha doğrusu, söndüren- sorunun, annemin cevaplayamadığı ve her nasılsa benim kafamı karıştırmış olan soruyu sordum. "Annemi bıraktığın ve başka bir kadın bulmak için sadece bir buçuk saatin olduğu o gece ne oldu?"

O kadar acele etme, dedi. Önce bana Milagros ile flörtünü, zaten bildiğim şeyleri anlatmakta ısrar etti. Anlatması bi-

raz uzun sürdü ama gemi demir alıp alkışlar arasında kuze-ye doğru yol alırken, on beş yaşından beri, bu sekiz yıllık bâkirlik sırasında hep beklediğim olaya geldi sıra. Tek cinsel deneyimi on iki yaşından beri kendisi için hazırlanan bir kadınla geçirdiği kırk gece olan, Che Guevara'nın toprağa verildiği o gecedен önce kadın eti tatmamış o genç adam, Cristobal McKenzie, nasıl bir *putamadre* olmuştu? Çünkü, eğer o bunu yapabilmişse, ben de yapabilirdim. Öfkeli ve tatmin olmamış kadınlar beni yataklarından attıklarında bunun mümkün olduğuna yemin etmiştim. Başka erkeklerin her umut vaat eden kısa etekliyi alıp götürdüklerini gördüğümde buna yemin etmiştim ve şimdi de bu sırrı öğrenecektim.

Antarktika Yarımadası'nın uzaklaşmasını, teknedен atılan çöpleri bizi izleyen bir albatrosun yemesini seyrederken babam, "Sır falan yok," dedi. "Sadece şans herhalde. Gece saat on buçuktu, bir buçuk saatim kalmıştı. Kimseyi bulamayacağıma karar vermiştim, eğer bu iş olacaksa birinin beni bulmasına imkân vermeliydim. O geniş, karanlık ve yağmurlu kentte artık kim olursa. Ağustos sonuydu, Gaby, sabahtan beri hiç durmadan yağmur yağıyordu. Sokaklarda dolaşmaya ve kendimi kaderin ellerine bırakmaya karar vermiştim. Gerçek şu ki, iddiaya girdikten bir ayı biraz geçkin bir süre sonra ilk kaybedenin ben olacağımı biliyordum. Yağmur altında şemsiyesiz, sular saçlarımdan süzülerek yürürken kederim yüzümden okunuyor gibiydi. Beni kurtaran o keder oldu; Milagros'un yanından ayrılalı beş on dakika olmuştu ki, o yüzü biri gördü, Avenida Irrarrazaval'da bir apartmanın kapısındaki bir adam. Kapıyı açık tutuyordu ve beni görünce sanki tanıyormuş gibi başını salladı (onu hayatımda görmüş değildim), geldiğim için teşekkür etti, herkesin çok üzüldüğünü söyledi ve sonra arkamdan gelen bir çifti karşıladı, onu nerede bulacağımızı bildiğimizi söyledi ve o kapıyı hâlâ açık tutarken ben de kadınla erkeğin arkasından ikinci

kata çıktım. Kendi kendime, bu gece bundan başka davet alacak değilim, dedim, bari bir iki saatimi burada geçireyim de ıslanmaktan korunayım. Gece yarısı olunca yenilmiş olarak, *con la cola entre las piernas*, Milagros'uma dönerdim. O daireye girdim ve karşıma ne çıktı dersin?"

"Toplu seks âlemi mi?" dedim.

"Bir cenaze," dedi babam. "O kadar kederliydim ki, ölü adamın aşağıdaki kardeşi beni yaslı aileden biri sanmıştı. O küçük salonda elli kişi kadar vardı, tabutun kapağı açıktı, çiçekler, mumlar falan filan. Herkesin gözü kızarmıştı, burunlarını çekiyorlar, öksürüyorlar, alçak seslerle daha şimdiden ölü hakkında dedikodu yapıyorlardı. Oradan çıkmak istedim ama yukarı birlikte çıktığım adamla kadın benim önce ölünün yanında siyahlar içinde oturan ve tabuta da, kimseye de bakmamaya çalışan dul eşine başsağlığı dilememi söylediler. Beni ileri itince yapacak başka şey olmadığından kadının yanına gidip *Mi sentido pésame* falan gibi aptalca bir şey söyledim. Kadın uzattığım elimi tuttu ve "Onu ne kadar tanırdınız?" dedi. Yine gereksiz bir şey söyleyip çekilme zamanı gelmişti. Ama bilmem nasıl anlatayım, kadının ıstırabı beni çok etkilemişti. Belki de merhamet sözcüğünü kullanmam gerekir, Gabriel. Onu ayartmaya çalışmıyordum, bir saate kalmadan onu yandaki tuvalette düzeceğim aklımın ucundan bile geçmemişti."

"Güzel miydi?"

"Anlamıyorsun, Gabriel. Tanımı imkânsız, sıradan biriydi, orta yaşlı bile denilebilirdi, Milagros'la kıyaslandığında beş para etmezdi. Ama önemli olan o değil. Bir kadının güzelliğini ölçmeye başladığında sorman gereken ilk şey şudur: Onu görünüşü için mi seçiyorsun, yoksa etrafındaki erkeklere nasıl görüneceği için mi? Onu bu yüzden mi becereceksin, yoksa başka erkekleri kışkırtmak için mi? Kadın eğer o gece göz kamaştırıcı bir güzellikte olsaydı asla kolları arasına giremez-

dim; çünkü aklıma ilk gelecek şey onu bir güzel düzmek olacaktı ve bu da yanlış taktik, kesinlikle yapılmaması gereken şey olurdu. Onunla sevişmem buna niyet ettiğimden değil, böyle bir şeyin aklımın ucundan bile geçmemiş olmasındandı. Çok değerli zamanı boşa harcıyordum, saat ilerliyordu, yetmiş beş dakika kalmıştı ama ben yine de onun yanında kaldım. Kocasındaki sorusunu gerçeği söyleyerek cevapladım. Bunu neden söylediğimi bilmiyorum ama herhalde onun yalanlardan artık bıkmış olacağını düşünmüş olmalıydım; biri ölür ölmez herkes *finado* hakkında yalanlar söylemeye başlar. "Hiç tanımazdım, hanımefendi," dedim. "Yağmurdan bir yere sığınmak zorundaydım. Ama hemen gideceğim..." Elime uzandı. "Lütfen kalın," dedi. "Namussuzdan ne kadar nefret ettiğimi bir tek size söyleyebilirim. Lütfen gitmeyin."

"Kocasından nefret mi ediyormuş?"

"Adam onu aldatıyor değilmiş. Ama dövüyormuş. Yemek soğuk diye ya da fazla sıcak diye dövermiş, sarhoş olunca dövermiş, sonra ayılınca yine dövermiş. Kadının mırıldanarak yakınmasını dinledim, lafı iki dakikada bir başsağlığı dilemeye gelenler tarafından kesiliyordu. İlk fırsatta oradan çıkıp gitmeliydim ama yapamadım –o kadar yalnızdı, dünyada o kadar kimsesizdi ki. Odada ayaklı bir saat vardı. Dakikaların geçmesini izliyor, o gece Milagros'a, ertesi gün Pablo ile Pancho'ya neler söyleyeceğimi, Latin Amerika'nın sosyalist mi, yoksa Bay Baron'un ülkenin en kudretli insanı mı olacağını düşünüyordum. Bu dünyaya bir yatağı, bir bedeni paylaşmak için gereken kısacık sürede de olsa bir insanı mutlu etmek için gelmiş birine bir gelecek olmadığını düşünüyordum. Enriqueta -kadının adı buydu- içimde bir şeylerin kırılmakta olduğunu anlamış gibi aniden o namussuzdan ne kadar nefret ettiğini, nasıl toprağın bin metre altına girmesi için acele ettiğini anlatmayı bıraktı. "Eğer onu tanımıyorsan neden bu kadar kederlisin?" diye sordu, yüzüme bakarak.

"Sen de ona iddiayı anlattın ya da onu çok sevdiğini söyledin... Tanrı aşkına, ne söyledin ona?"

"Ona kendi sıkıntılarımdan söz edecek değildim, Gabriel. Anlatmaya değmeyecek uzun bir hikâye olduğunu söyledim. Ancak tanıştığımızdan bu yana ilk kez kendisi için kaygılanmadığını görünce -saat on bir buçuk olmuştu, gözlerimin nereye çevrildiğini fark etmişti- ayağa kalkıp tuvaletin nerede olduğunu sordum. Kadının gözlerinde çok hafif bir korku ürpertisi dolaştı. 'Geri dönecek misin?' dedi. Ben kaçmanın tam sırası diye düşünmeme rağmen, 'Elbette,' dedim."

"O da senin arkandan tuvalete geldi."

"Benim arkamdan tuvalete geldi. Ben çıktığımda beni dışarıda bekliyordu. Hemen içeri girdi, kapıyı kilitledi. Aletimi yakaladığı gibi, 'Adam gibi düz beni,' dedi."

"Adam gibi mi? O da ne demek oluyor?"

"Belki de kocası onu gerçekten düzememişti, bilemiyorum, sormadım da. 'Yap beni,' dedi. 'Benim için yap. Bunu istediğini biliyorum, haydi yap beni.' Ben de yaptım. Onu banyo kapısının ardına asılı bornozlara dayadım ve hayatımın ikinci kadını Enriqueta'yı ilk ve son kez orada düzdüm. Neredeyse prezervatif takacak zamanım kalmıyordu..."

"Yani o koşullar altında bile..."

"Henüz annene söz vermemiştim ama iddiamı sürdürecekssem dünyayı binlerce çocukla da doldurmak istemezdim, o yüzden hemen korunmaya başlamak iyi olurdu."

"Ve ondan sonra hep prezervatif mi kullandın?"

Babam durdu, Antarktika'dan gemiye, kuzeye ve ebedi buzlar arasından kurtardığımız yükle gittiğimiz Punta Arenas'a döndü. Gülümsedi. "Her zaman," dedi, "Ben verdiğim sözü tutarım."

"Sonra ne oldu?"

"İkimiz de hemen geldik. Ben onun içine boşalırken biri hafifçe kapıyı tıklattı. O sırada kadın da kulağıma, onu ben öldürdüm, namussuzu zehirledim, diyordu."

"Kocasını mı zehirlemiş?"

"Öyle dedi. Belki de beni tahrik etmek için öyle söylüyordu, belki de öyle yapmış olmayı isterdi. Kadınlar sevişirken çok garip şeyler söylerler, kimi kahkahalarla güler, kimi ağlar, kimi senin devam etmeni sağlamak için gerçekten sapıkça şeyle mırıldanırlar. Epey yorucu iştir, inan bana. Ama bu durum olayı keyifli yapar, kadının ne tepki göstereceğini bilememek, sana açıldığı zaman yüzünün değişmesi falan. Bu her zaman çok zevklidir, Gabriel, ama sana şunu belirteyim, annenle o ilk gece, seni yaptığımız gece dışında sadece birkaç dakika sürmüş olmasına rağmen bu seferki hepsinden zevkliydi; belki beklenmedik bir şey olduğundan, belki iddiamı kaybetmekten kurtardığı ve bütün diğer kadınlarla araştırmama devam etmemi sağladığı için. Ve bu ödül için kadını dinlemekten, bana ihtiyacı olduğunda yanında bulunmaktan başka bir şey yapmış değildim. Böylece ilk dersin..."

"Güzellik konusunu düşünme."

"İkincisi de dinlemeyi bilmektir. Kadınlar günlerinin çoğunu erkekleri ya da erkeklerden konuşan başka kadınları dinleyerek geçirirler. Bir kadının sözlerini dinlemeyi bilen erkek, daha sonra onun bedeni tarafından kabul edilmenin güç olmadığını görecektir.

"Hep böyle mi olur?"

"Hayır. Bunun bir formülü yoktur. Bu bir denklem değildir: Sen dinlersin, kadın düzüşür. Ne de olsa anlattıklarıyla ilgileniyormuş gibi yapabilirsin. Ağzından çıkanlara metelik vermediğini fark etmeyebilir. Ya da fark eder ama canı zaten sevişmek istediğinden aldırılmaz."

"Ama sen bana bunun doğru yol olmadığını söylüyorsun."

"Doğru yol değildir. Onları zaman zaman kaybedersin: Kendilerine gösterdiğin içten ilgiyi seksle ödemeyenler vardır; onlar en iyileri olabilir, eğer tek tek evlenebilsen, evlenmek isteyeceğin kadınlar bunlardır."

"Senin de kaybettiklerin oldu mu?"

"Birkaç kere."

"Peki, öyleyse nasıl...?"

"O zamana kadar bir iki numara öğrenmiştim. Bir kere sabahları ilk iş olarak gazetelerde ölüm ilanlarını okurum ve o gece saat on, on buçuk olmuşsa bir ölü evine giderim. İnan bana, her zaman o işi yapmak isteyen bir kadın vardır. Bu belki ölümün yakınlığından, çok geç kalmış olabileceğin için iyi vakit geçirme isteğinden, solan gülden ve o tür palavralardan kaynaklanır işte. Ama bu nadiren gerekli olur. Bir kadınla yatmanın en emin yolu, onunla yatma fikri olmadan kendisine yaklaşımdır. Kafanın gerisinde ve *pija*'nın ucunda işlerin o yola döküleceğini ummazsın demek istemiyorum. Ben bir insanım, evliya değilim, ama uzak durarak işe başlarım. Bana güvenebilirsin, seni incitmeyeceğim, hatta sana dokunmak bile istemiyorum, sana böylesine saygı duyuyorum işte. Bir kere savunmaları zayıfladı mı, doğal güdüler idareyi ele geçirir, senin cinsel itkin de senin bile fark edemediğin yavaşlıkla yüzeye çıkmaya başlar, kadın onun gün ışığına çıkmakta olduğunu, sıcak bir yaz gecesinde bir böcek gibi kendisini çağırdığını anlamaz bile. Ama sonunda ikiniz de anlarsınız. İkinizin de ne olacağını bildiğiniz, onun sana, senin ona ne yapacağınızı bildiğiniz o an gelir."

"O an gelmezse, ne zaman pes edip ölüm ilanındaki adrese gidersin?"

"Hemen değil. O nedenle kadınlarla öğle saatlerinde tanışmaya çalışırım. Çünkü seni reddettiğinde, sana sırt çevirdiğinde işler ilginç olmaya başlar. Hemen pes etmezsin. Enriqueta gibi bir kadın senin her şeyi kaybetmek üzere olduğunu, tüm hayatının onun evet demesine bağlı olduğunu hisseder. Benim düzüşmezsen mahvolurum dediğim zaman şaka etmediğini hisseder. Senin âşık olduğunu hisseder. Hayır, Gaby, gayet ciddiym, hemen âşık olman gerekir, sonra da aynı sü-

ratle âşık olmaktan vazgeçebilirsin. Kadın gösterdiği kayıtsızlığın -ki, başka birinin ıstırabına kayıtsızlık en büyük günah tır, Gabriel, zulümden daha kötüdür, çünkü zulüm kendini saklamaz, zulüm vicdanını kemirir- seni mahvedeceğini görür. İşte bunu ona hissettirirsin, yine de onun yanubaşında ve ona sadıksındır. İşte o anda kadın artık teslim olmuştur.”

Dalgalar giderek kabarıyordu, *Mar de Drake* bir hafta önce güneye doğru inerken olduğu kadar iyi davranmayacaktı bize: Dünyanın en fırtınalı denizi bize neler yapabileceğini gösterecekti.

“Benim gitmem gerek,” dedi babam. “Annen pek iyi değil ve ben...”

Ne demek istediğini anlayarak, “Saat geç oldu,” dedim.

“Görmek ister misin?”

“Görmek mi?”

“Yani, bir yardımı olacaksa. Seni gizlice içeri sokarım, seyrederdin ve belki de fazla büyük bir iş olmadığını anlarsın. Bu dalgalardan o kadar başı dönüyor ki, Milagros senin içride olduğunu anlamaz bile. Bilse bile aldıracağını sanmıyorum. Seni öyle seviyor ki, seni mutlu etmek için her şeyi ama her şeyi yapar.”

“Ona söylemeyeceksin...”

“Kesinlikle. Erkekler arasında bir sır.” Omzuma hafif bir yumruk indirdi. Ben de ona vurdum. “İhtiyacın olan bu mu, ha? Hayatından lanetimi böyle mi kaldıracağım?”

“Bu teklifi yapman çok iyi ama...”

“Önemli bir şey değil. Sen daha ilk başta oradaydın, içerden her şeyi görmüştün bile denilebilir. Şimdi bir de dışarıdan bak. Belki böyle...”

“Teşekkür ederim ama istemem, baba. Ben sadece dul kadından ve cenazeden sonra ne olduğunu öğrenmek istiyorum, yani kimi düzdün falan, bu kadarı yeter. Eğer şeyi... anlatırsan.”

“Yani, yattığım bütün kadınları mı anlatayım, yoksa sadece üç, dört ve beş numaraları mı? Bu iş birkaç yıl sürer yoksa. Nerede durmamı istiyorsun?”

Bunun cevabını bilemiyordum. Evlilikdışı ilk ilişkisini anlattığı, bizim yaşadığımız felaketten sonra eve döndüğümde yarım bırakılmış hikâyeyi tamamladığı takdirde kurtulacağımı sanıyordum, Janice. Bu umudu son sekiz yıldır kendi kendime o kadar mırıldanmıştım ki, her düş kırıcı sekssiz ilişkiden sonra devam etmemi sağlamış, Kudüs’e, Mekke’ye ya da bir tepe üzerindeki bir tapınağa varınca her şeyin bağışlanacağına, bütün geçmişin aklanacağına inanan bir hacıya dönmüştüm. Ancak babamın şimdiye kadar bana verdikleri değersizdi, eğer sadece yatmak isteseydim bir yararı olabilirdi ama içine girmiş bulunduğum bu çukur için tılsımlı bir formül içermiyordu. Benim öğrenmem gereken şey, bana kardeşymiş gibi davranan bir kızı sevişmeye nasıl ikna edebileceğimdi. Ayrıca, bana oğluymuşum gibi davranan kızın babasını beni öldürmemeye nasıl ikna edeceğim konusunda bir öğüde de hayır demezdim. Ama bunu büyük McKenzie’ye anlatamazdım kuşkusuz. Bütün umut edebileceğim, itirafları arasında benimkine yaklaşan tek şey, labirentte bir iplik yumağı görevini görecek bir hikâyeydi.

“Her şeyi hatırlıyor musun?” diye sordum. “Her kadını?”

“Onlara yemin ettiğim bir şeydi bu. Onları hiç unutmayaçağıma söz verdim ve şimdiye kadar da sözümü tuttum. Evet, her şeyi en küçük ayrıntısına kadar hatırlıyorum.”

“Ben her şeyi bilmeliyim.”

“İssız bir adada bir yıl kalsaydık...” dedi. “Ama dünyanın tüm zamanı bizim olsaydı bile bunun sorununu çözümleyeceğini sanmıyorum. Bak, sana ne diyeceğim. Yarın kahvaltıdan sonra buluşalım. Gelebilecek misin?” Denizi gösterdi. Dev bir mutfak karıştırıcısı içinde çalkalanıyorduk sanki. Başımı salladım. “Küçük bir deney yapacağız. Öteki adamlardan bazılarıyla konuşacağız.”

“Yani onlara bizim... benim?..”

“Sırrın bende güvenliktedir. Onlara sadece bir kadınla birlikte olmanın en iyi yanının ne olduğunu soracağım. Bakalım ne cevap verecekler.”

Ertesi sabah sallanan ranzamdan güçlükle kalkıp kendimi herkesin iş başında mı, yoksa hasta mı olduğu için boş olduğunu anlamadığım yemek salonuna attım. Babam beni bekliyordu.

“Gabriel, bu işte kadınları ele geçirmek istiyorsan kafalarının nasıl çalıştığını bilmek yeterli değildir. Erkeklerin o ilkel kafalarından neler geçtiğini de bilmek gerekir. Ben gemide bazı gözlemlerde bulundum. Yanındaki kadın garanti bile olsa rekabeti hiç gözden uzak tutmayacaksın. Muhtemel rakiplerini sürekli ölçüp biçmelisin. Haydi, şununla başlayalım.”

Gösterdiği Armando Jorquera’ydı. Bir masa başında oturmuş boşluğa bakıyor, elleri sanki kendinden bağımsız kuklarmuş gibi bir *marraqueta* ile oynuyor, hamuru bloklara ayırıyor, bilincinde olmadan Sevilla’da inşa edilecek buzdağının örneğini hazırlıyordu. Hayaline öyle dalmıştı ki, babam sorusunu iki kere sormak zorunda kaldı. Armando’nun soruya -bir cinsel ilişkinin en iyi anı hangisidir?- cevabı babamın anlattığı cenaze hikâyesine tam olarak uyuyordu. Armando için en iyi an, kalabalık bir odada bir kadınla bakışılan ve ikisinin de az sonra başka bir şey yapacaklarını bildikleri o andı. Her şey kafada biter, dedi Armando: Bir kere kafanda olduktan sonra artık geri kalanı düş kırıklığıdır. Geri kalanından şikayet ediyor değilim, ama geleceği örtüyü üzerinden yavaşça sıyıran çıplak bir kadın gibi gördüğün o an, başka hiçbir şeye benzemez.

“Sırada film yapımcımız var,” dedi babam. “Doğrusu o ukala Max olmadığına nasıl seviniyorum, bilemezsin.”

Jacobo’yu ranzasında ziyaret ettik. Kendini iyi hissetmiyordu. Kendi gözlerinin gördüğünü bütün dünyanın gözle-

rinin de görmesi için buzdağının ele geçirilmesini kamera-sıyla tespit etmesine izin veren denizler, onun vücudundan ağır bir bedel almadan eve dönmesine izin vermeyecekti. Büyük McKenzie'nin kan ter içindeki adamı rahatsız etmeyeceğini sandım, ama hayır, hatta aynı soruyu cevaplamak ona iyi bile gelecekti. Gerçekten de kendini biraz toparlayabil-mişti. Jacobo'nun en iyi an konusunda hiçbir kuşkusu yoktu: içeri girme. "İçeri girdiğin ve geriye dönüş olmadığı o an. Kadın açılıp sana sığınacak bir yer sağlamıştır, içinde oldu-ğunu ve gitmeyeceğini kabul etmiştir. Çabuk çekilirsen, seni içinden atarsa, sen çekilirsen, yavaş ya da hızlı da olsa, dün-yanın değiştiği o anla hiçbir şey kıyaslanamaz. O kadar ha-yalden, o kadar yapacak mı, yapacak mıyım kaygısından sonra, bilmenin rahatlığının yaşandığı o an."

Jacobo'ya teşekkür edip öğle yemeğinde bize katılacak ka-dar iyileşeceğini umduğunu söyleyen babam bana, "Bir dizi izliyoruz," dedi. Yemek lafını duyan film yapımcımız da için-de bir şey kalmışsa onu da boşaltmak için tuvalete koşmuştu. "Belki de mühendisin ne diyeceğini tahmin edersin artık."

Gerardo yüzlerce ton buzu barındıran konteynırları inceli-yordu. Dalgalar güverteyi aşarken ve bizler de konteynırları tut-tan kalın halatlara tutunurken bağırarak verdiği cevabında, en çok sevdiği şeyin orgazmdan hemen önceki, o aşk anını müm-kün olduğu kadar uzatabilme ihtimalini, kendini tutmayı, araş-tırma ve keşifleri olduğunu söyledi. Kulaklarımıza, "Eğer bece-rebilirsen bir andan fazla sürer," diye bağırdı. "Sonsuza kadar sürdürürsen o kadar güçlü olursun. En iyi kısmı odur."

Ondan sonra telsiz odasına gittik. Lalo sabah halkla ilişki-ler programını yapıyor, seferin gidişatı hakkında bilgi iste-yen, buzu getirmekte olan *Galvarino* hakkında bir şeyler bil-mek isteyen uzaktaki gazetecileri bilgilendiriyordu. Lalo du-yulan o zevke benzer hiçbir şeyin olmadığını söyledi, telsiz-ci de aynı fikirdeydi. Bütün mesele buydu. Önceden hayal et-

mek ya da giriş veya içeride oynamak boşunaydı: Doğa her şeyi öyle bir ayarlamıştı ki, istekli ya da isteksiz bir vajinaya boşalmaktan daha zevkli bir şey olamazdı. Her şey o ana göre ayarlanmıştı, her şey onun hizmetindeydi, her şey gerçek havai fişek gösterisi karşısında ikinci sınıftı.

Babam, "Araştırmamızı kaptanla bitireceğiz," dedi.

Kaptan dümeni ikinci kaptana verip bizi kamarasına götürdü ve bize gemideki en değerli madde olan birer bardak su ikram ettikten sonra, en iyi anın kesinlikle iş bittikten sonra birinin kolları arasında uyuyakalmak olduğunu söyledi. O ilişki sonrası dinlenme, son bir dokunuş özlemi çeken klitoris okşama, kadının göğsü üzerindeki el, kendini ve onu unuttuğun o an. İşte, keyfi çıkarılacak an oydu; görevin tamamlanmış, gemi limana yanaşmış, sefer sona ermişti.

"Ya bizim yolculuğumuz?" diye sordu babam. "Biz nasıl gidiyoruz?"

"Yarın Punta Arenas'ta olacağız. Bu fırtına üç dört saate kalmaz biter."

"Eh, uygun," dedi babam. İlk servisin başlayacağı yemek salonuna gittik. Aşçı Milagros'a çorba ısıtırken babam bana dönerek, "Sence hangisi haklı?" diye sordu.

"Bilmem. Ben hiç..."

"Onlar yaptı," diye sözümü kesti büyük McKenzie. "Hepsi de farklı bir cevap verdi."

"Hangisine inanacağım peki?"

"Sana çok fazla öğüt veriyorum ve bu da iyi bir şey değil," dedi Cristobal McKenzie. "Sana bu ülkede yatağa attığım her kadının ayartılmasını ve orgazmını anlatabilirim ama yine de anlamazsın. Daha da kötüsü, ne kadar çok şey anlatırsam gölgem de o kadar büyür. Senin sorunun kendin olmayı öğrenememen olduğu için, Gabriel, ben olabilmek için daha çok çaba gösterirsin. O standarda, benim standartıma erişmek için çabalarsın ve kadınlar bunu bilirler. Yani,

demek istediğim şu: Seninle senin hayran olduğun adam arasında bir seçim yapmaları gerekirse, bir şeyin aslıyla taklidini aynı fiyata alma imkânları varsa sence hangisini seçerler? O nedenle bu konuşmayı burada kesiyorum. Santiago'ya dönünce sen de benimle geleceksin."

"Döndüğümüz gece mi?"

Babam güldü. "Ertesi gün," dedi. "Ertesi gece. Sen ve annen eşyalarınızı alıp Casa Milagros'a yerleşin, öğle yemeğinde buluşuruz. Bir süre birlikte olur, bir iki kaçak, sonra da bir iki kadın ararız, biraz çalışırız."

"Ne çalışması?"

"Senin yüzün üzerinde çalışırız, Gabriel. Sana sevişmeyi ve o yüzünü kullanmayı öğreteceğiz. Göreceksin."

O zaman kendi kendime, görmeyeceğim, dedim ve gemide kalan bir buçuk günde de bunu sürekli tekrarladım. Hatta babamla dostluğumuz daha ilerlediği, hatta annem de bize katılmasıyla 1974'te ben altı yaşındayken Şili'den ayrıldığımızdan bu yana üçümüz ilk defa tekrardan bir aile haline geldiğimizde ve Drake Boğazı'ndan çıkıp Macellan Boğazı'na girerken bile söyledim. Uçak Patagonya'dan havalanırken kendi kendime bir kere daha, hiçbir şey görmeyeceğim, diye tekrarladım. Umduğum şey gerçekleşmeden Polo-ülkesine dönüyorduk. Polo'yu havaalanında bizi beklerken gördüğüm anda, büyük McKenzie'ye fikrini değiştirecek bir mazeret bulacağından emindim. Beni mezardan çıkmış kardeşiymişim gibi kucakladığında, Punta Arenas'taki annesi için sessizce ağlayan tutsak buzun beni sonsuza kadar bağladığı bütün arkadaşlarıma veda ederken bundan daha da emindim. O gece Baron'un evinde Amanda Camila ve babası ve Carola'ya buzdağının yakalanmasını anlatırken, hiç de hissetmediğim bir iyimserliği yayarken, bütün gece Amanda'nın kapısı önünde soluklarını dinledikten, kayıp aşkımın o yatakta benim kulağıma asla üflemeyeceği o soluklarını

dinledikten sonra uyuyakaldığımda artık bundan kesinlikle emin olmuştum. Yarın o soluğu göğsümün altında yükselip alçalırken hissedemeden oradan ayrılacaktım. Babamla ben yüzüm üzerinde asla çalışamayacaktık. Beklentilerimi boşa çıkaracak bir şey çıkacaktı önüme, hep çıkardı zaten.

Bir şey çıktı da, ama bu Polo değildi.

Ertesi gün öğlene doğru eşyalarımı topluyordum. Benim Casa Milagros'a döneceğimi her nasılsa anlamış olan Nana, bütün gömlek ve pantolonlarımı ütölemiş, çoraplarımı yıka-mış, kitaplarımı bir kutuya doldurmuş, kullanılmamış bilgi-sayarı çantası içinde yatağın üstüne bırakmıştı. "Gördün mü, *mi nino*, sana her şeyin yoluna gireceğini söylemiştim." İşte, Ignacio beni orada buldu.

Kötü haberler getirmişti.

Babam ve Polo bir saat önce tutuklanmışlardı. Sorgulan-mayı bekliyorlardı. Ne kadar ısrar ettiysem de Ignacio nede-nini söylemek istemedi. O kadarını söylemekle bile zaten işi-ni riske atmış oluyordu. Tutuklanmanın buzdağıyla ilgili ol-duğundan fazla bir şey söylemedi. Askeri İstihbarat, Savcı-lık'tan tutuklanmalarını istemişti. İşin içinde bir şekilde As-keri İstihbarat da vardı.

Nana istavroz işareti çıkararak, "*Dios mio*," dedi.

"Annem nerede?" diye sordum.

"Carola ile Talca'ya gitti," dedi Nana. "Carola onun bir projeyi görmesini istedi, üzerinde çalıştığı bir *cooperative cam-pesina* dedi sanırım. Yarından önce dönmezler."

"Carola'nın cep telefonu var mı?"

"O modern şeylerden nefret eder."

Pablo Baron'un özel numarasını çevirdim. Sekreteri, *Minist-ro*'nun cumhurbaşkanıyla görüşüğünü ve rahatsız edilemeye-ceğini söyledi. Buzdağı projesinde Amanda Camila'yı aradı-ğımda o da yakınlardaki dağlarda olan Farellones'e gitmişti. Sanki o incecik giysileriyle, rüzgârlara ve karlara karşı koyarak Antarktika'ya kendileri gitmiş gibi Expo '92 çalışanlarıyla kar-

lar ve kayalar arasında resim çektireceklerdi. Resepsiyon memuru Amanda Camila'nın ne zaman döneceğini bilmiyordu.

"Ignacio, beni babamla görüştürebilir misin?"

Bunu yapabiliirdi. Tecritte değillerdi ve herhalde ertesi gün bırakılacaklardı. Ertesi gün! Kalbim duracak gibi oldu.

"*Ministro* bu işi biliyor mu?" diye sordum, Ignacio'yla yola çıktığımızda. Nana evde kalıp patronundan, Amanda Camila'dan ya da yardım edebilecek herhangi birisinden gelecek telefonları bekleyecekti.

Omuzlarını silkti. "Onunla konuşsan iyi olur."

"Sen bana neden yardım ediyorsun?"

Kara gözlüğünü düzeltip üstünden baktı. "Bana bir süre önce General Pinochet baştayken birkaç bacak kırmaya aldırış edip etmediğimi sormuştun. Sana hayır, etmedim, demiştim. Hâlâ da etmiyorum. Ülkeyi temiz tuttuk böylece. Yaptığımınla gurur duyuyorum. Eğer istenirse de tekrar yaparım, Gabriel. Ama bu farklı bir şey. Burada insanlar kişisel kazançları için mevkilerini kullanıyorlar. Başka birinin karısını çalmak, sevgiline şantaj yapmak ya da hak etmeyen çocuğunu koleje sokmak için makamını kullanamazsın. Ne demek istediğimi anlıyor musun, Gabriel? İnsanlar güvenlik içinde yaşasın diye öldürürsün, masum sivilleri öldürmemeleri ya da bomba atmamaları için birilerini öldürürsün, kendilerini savunamayacak kadar zayıf olanları korumak için gerekirse öldürürsün. Ama bir bahis kazanmak için birine bir şey yapmazsın, bilmem anlatabildim mi, Gabriel."

"Yani, sen şimdi *Ministro*'nun bunu babamın bahsi kaybetmesi için mi yaptığını söylüyorsun?"

"Hangi bahisten söz ettiğini bilmiyorum. Ben *Ministro*'nun yaptığı veya yapmadığı hiçbir şeyi bilmem. Seninle konuşmadım bile. Ben sadece bunun haksızlık olduğunu, bir insanın yapacağı bir şey olmadığını söylemek istedim sana, bilmem anlatabildim mi?"

"Sen babamdan yanasın."

"Sana haber vermemi, seni getirmemi o istedi. Bir zamanlar benim bir yeğenime yardım etmişti. McKenzie gibi bir ağıra en azından bunu yapabilirim. O benim Şilili olmamla gurur duymamı sağlıyor."

Babam beni görmek istemişti; güvенеbileceği, kendisini bu beladan kurtaracak tek kişi olarak beni görüyordu.

Eh, bu da duruma iyimser açıdan bakmaktı.

Sonunda bir camın arkasında, birbirimizi duymamızı sağlayan düğmelere basarken, "Beni buradan hemen çıkaracaksın," dedi Cristobal McKenzie. "Beni buraya sen soktun, sen çıkaracaksın."

Anlamamıştım. Neden ben suçlanıyordum? Ne yapmıştım ki?..

Saat, yirmi beş yıldır ilk kez o gün bir kadını düzemeyeceği geceyarısına doğru hızla yaklaştıkça, artan bir kırgınlıkla, "Hepsi bir komploymuş," dedi. "Sen de Polo'nun dediği gibi zokayı yuttun. Baron ilk mektubu beni bu işe bulaştırmak için kendisi yazdı ve sen de beni dinlemeyip balıklama atladın. Sonra benim seninle gelmemi, Polo'yla bütün o zanlıları dolaşmamamızı sağlamak için diğerlerini yazdı ve Antarktika'ya o tek kadını olmayan gemiyle gitmem için yine yazdı ve onu da başaramayınca..."

"Mektupları o yazmadı," diye sözünü kestim. "Mektupları yazan Pablo Baron değildi."

"Kes bu palavraları, Gabriel," dedi. "Mektupları o yazdı ve sonra bu bilgileri Askeri İstihbarat'a sızdırdı, bütün bu insanların buzdağıyla bir sorunları olduğunu söyledi: Arjantin Büyükelçiliği, çevreciler, Sevilla'nın dışında bırakılan sanatçılar, 1492'ye Son Hareketi, 70 milyar dolarlık Çöller İçin Buz projesi, Kanada Buzdağı votkası şirketinde çalışan ve bu projeyi kıskananlar, Antarktika su kaynağını bir köşesinden ele geçirmek isteyen İsrailliler ve onların Gelecek Çağa Buz projeleri.

Hepsini. Buzdağını bunların tehdit edebilecekleri bilgisini nereden aldı dersin? O bilgiyi ona kim vermiş olabilir sence?"

Babam sustu. Ve onun sessizliği, Janice, beni sözlerinden daha çok incitti.

"Ben."

"Doğru. Sen ona bilgiyi verdin, o da kardeşimi hapseden mercilere gitti ve bu insanları kimin ziyaret ettiğine dikkat ettiniz mi, dedi. Cristobal McKenzie ve arkadaşı Polo ve bebek yüzlü aptal oğlu. Onları bir sorguya çeksenize, bir tek gece işimizi görür, buzdağını konuşmak için ziyaret ettikleri herkesin nasıl olup da o dağı havaya uçurmanın hiç de fena fikir olmadığından söz ettiklerinin nasıl bir rastlantı olduğunu öğrenirsiniz. Herhalde askeri İstihbarat'a McKenzie'nin bu örgütlerin kafalarına bir fikir soktuğunu, hatta mektupları kendisinin yazıp tehlikeli kardeşi Francisco McKenzie'nin intikamını almaya çalıştığını, *madre patria*'sını aşağılamak için hiçbir şeyden çekinmediğini söyledi. Ama anavatan bunları kabul edemezdi. Biraz gözünü korkutmak yeter, dedi Baron. McKenzie'nin imajımızı zedeleyecek bir şey yapmasını önlemek için bir gün yeter de artar bile. Ne de olsa pek çok subayın kaçak çocuklarını bulmalarında yardımcı olmuştur, dersini öğrendikten sonra yarın salıverirsiniz. Bir gece içeride yatarsa aklı başına gelir."

"O senin en iyi dostun," diye itiraz ettim. "Elinde bir kanıt olmadan onu nasıl suçlarsın?"

"Planının esaslı yanı da bu zaten. Pablo masum olduğunu iddia edebilir. Bir şey yapmadı, onları önlemeye çalıştı, ama eğer ordu bana bazı sorular sormak istiyorsa... Ne de olsa onları mutlu etmek onun işidir. Eğer bu ona iddiasını kazandıracaksa, eh, öyle bir şeyin peşinde değildi ki. En iyi dostum Pablo Baron istediğini elde ettikten sonra, ben kendisine gittiğimde, ya da sen gittiğinde gözünün içine bakarak, tıpkı bana yarın yapacağı gibi, masum olduğunu söyleyecektir."

"Beni neden tutuklamadılar peki?"

"Çünkü ilk mektup geldiğinde sen henüz bu ülkeye gelmemiştin. O nedenle bu işin ardında olamazdın, mektubu kimin yolladığını bilemezdin. Seni ayartan ben oldum; Baron'un beni bu sabah tutuklamaya gelenlere ve az önce soruguya çekenlere öyle söylediğini sanıyorum. Ya da senin reşit görünmemen yüzünden. Git Baron'a sor, neden Santiago'da hiç düzemeyeceğin ve benim düzdüğüm kadınlara bakmak için serbest kaldığını."

Gardiyan gelmiş, babamın omzuna dokunarak zamanımızın dolduğunu bildirmişti.

İkimiz de ayağa kalkınca, "Sana o mektupları kimin yazdığını, elimde kanıt olduğunu söylersem ne olacak?" dedim.

"Bana söyleme, git Baron'a söyle."

Ben de öyle yaptım.

Yine *Ministro*'nun sekreterini aradım -hâlâ cumhurbaşkanının yanındaydı- ve hemen eve gelmesini, kızının kendisiyle acele konuşması gerektiğini, durumun çok ciddi olduğunu bildirdim. Sonra Nana'yı arayıp eğer patronu ararsa ona Amanda Camila'nın kendisiyle konuşmak istediğini, odasının kapısını kilitleyip dışarı çıkmadığını söylemesini tembih ettim. Sakın sen de evden çıkma, seninle konuşmam gerek, az sonra orada olacağım, dedim.

Nana'yla mutfakta oturduk.

"*Ministro* her an gelebilir, Nana," dedim. "Gelmeden önce her şeyi bildiğimi bilmeni istiyorum."

Sakin bir tavırla yüzüme baktı. "Bilmek istediğin nedir, *minino*?"

"Yaptığın şeyi biliyorum."

"Neymiş o?"

"Mektuplar, Nana."

Bir süre konuşmadı. Sonra, "Cristobal mektuplar yüzünden mi tutuklandı?" diye sordu.

"Evet ve mektupları yazan kişi ortaya ıkılmazsa bahsi kaybedecek."

"Ve sen onu kurtaracaksın, öyle mi?"

"Onu ben kurtaracağım."

"Onun o bahsi kaybetmesinden ve o oyunu oynamaktan vazgeçmesinden daha iyi bir şey olamayacağını hiç düşünmedin mi, *mi nino* Gabriel?"

"Onu kurtaracağım, Nana."

"Ve benden sana yardım etmemi istiyorsun."

"İtiraf etmeni istiyorum."

"Neyi itiraf etmemi?"

"O mektupları senin yazdığını."

Sanki sırtı ağrıyormuş gibi güçlükle doğruldu. Gidip su doldurduğu g ğ m  ateşin üzerine sürdü.

"O mektupları niçin yazdım sence?"

"Pablo Baron'a kızdığın için."

"Pablo Baron'a kızdım demek. Bundan emin misin?"

"Sana yaptıklarından dolayı." Benim Onaların Sonuncusu teorimin yanlış olabileceğini düşünerek, ona kendisini açığa vurma fırsatı veriyordum. Belki de başka bir nedeni vardı.

"Ve bunu ona söylememi istiyorsun, öyle mi? Mektupları benim yazdığımı ona söylememi istediğinden emin misin?"

"Kimseye s ylemeyecektim, Nana. Bu sırrı saklayacaktım. Eğer babam senin yazdığın mektuplar yüzünden hapse atılmasaydı asla..."

"Sana inanıyorum. Bir ocuk her zaman ailesini seçmelidir, bir kadın her şeyden önce çocuğunu seçmelidir ve bir baba her zaman çocuklarını koruyacaktır. Bu işler böyledir."

Su ısınmıştı. Ben ayı yapmak istediysen de, o g ğ l kle doğruldu, demledi, bir fincan bana, bir fincan kendine koydu, boş bir fincanı da masanın öteki ucuna yerleştirdi. "*Ministro* için," dedi. "Beni dikkatle dinlemesi için. İstedığın bu, değil mi? Beni dinlemesi?"

"Evet."

"İstedığının bu olduğundan emin misin? Bana inanacağından emin misin?"

"Gerçek bu," dedim. "Sana inanmak zorunda."

"Doğru, başka seçeneği yok," dedi. Çayından bir yudum aldı, dili yanınca yüzünü buruşturdu. "Öğrendiği takdirde bana olacaklar seni endişelendirmiyor mu?"

İşin o yanını düşünmemiştim; gerçek şu ki, onun cezalandırılabilceği aklıma bile gelmemişti. *Ministro* evinde bir hain olmasını nasıl karşılayacaktı, ikizlerini kendisinden bu kadar nefret eden bir kadının eline bırakma konusunda ne düşünecekti? Onu tutmaya devam ettiği takdirde askerler ne düşünecekti? Zayıflıkları hakkında, Şili imajını koruma kararlılığı hakkında onlara nasıl bir mesaj olurdu bu?

"Dediğin gibi başka seçeneği yok," dedim. "Sensiz yaşayamaz. Carola sensiz yaşayamaz. Ben sensiz yaşayamam."

"*Nino, nino*, bensiz yaşayabilirsin. Bunun ne kadar kolay olduğunu göreceksin."

"Nana, acaba sence... eğer bu..."

"Ben yaptığımı yaptım ve sanırım şimdi de bedelini ödemem gerek," dedi. "Bu dünyada her şeyin bedeli ödenir. Öteki dünyada ödemeden önce. Ama sen sakın kafanı yorma. Haklısın. Bana bir şey yapmaz."

"Nana, emin misin..."

"Emin olması gereken sensin," dedi. "Ben yaptığımı yaptım ve sen de yapman gerekeni yapmalısın."

O anda bir tekerlek cayırtısı, acı bir fren sesi ve Pablo Baron'un telaşlı ayak seslerini duydum. Onu kapıda karşılamak için koştum.

"Amanda Camila'ya ne oldu?"

"Ona bir şey olmadı, Tio Pablo," dedim. "Sizin gelmenizi sağlamak için öyle söyledim. Amanda, Farrelones'de çekimde. Konu babam."

"Beni buraya babanın başına sardığı beladan kurtarmam için mi getirttin? Az daha kalp krizi geçirecektim..."

"Babam beni suçluyor. Lütfen, emredin de onu bıraksınlar, Tio. Sizden bugüne kadar hiçbir şey istemedim..."

"Yapabileceğim bir şey yok, Gabriel. Beni buraya kadar... onlarla konuşmaya çalıştım ama askerlerin beyinleri çelik-tendir. Onu bir gecelik istediklerini söylediler, buzdağına yönelik bu tehditlerle bir ilişkisi olup olmadığını saptamak için. Bahsi onların yardımıyla kazanmak beni ne duruma sokuyor, biliyor musun? Ben..."

Cristobal McKenzie mektupları yazan kişi hakkında yanıliyordu ama Baron'un niyeti konusunda yüzde yüz haklıydı: O uydurma Commandante tarafından yazılan mektupları hasmını yenmek için kullanmış, bilgi iletmek için de benden yararlanmıştı. *Ministro'*nun stratejisi konusunda Cristobal McKenzie de, Ignacio da haklıydılar. Babamın hapisten çıkarılması için onun bir yardımı olamazdı: Onu oraya sokan kendisiydi.

"Askerlere mektupları yazan kişiyi bulduğumuzu, elinizde bir itiraf bulunduğunu söylerseniz ne olur? O zaman babamı bırakırlar mı?"

Pablo Baron gözlüklerini çıkartıp sildi, tekrar taktı, elinden geldiğince dik bir bakışla benim gözlerimin anaforuna baktı.

"Sen esaslı bir çocuksun, Gabriel. Ama kimse onları senin gönderdiğine inanmaz. İlk mektup geldiğinde burada değildin. İtirafını kabul etmezler. Babasını kurtarmak isteyen bir oğul olduğunu hemen anlarlar."

"Ben uydurma bir itiraftan söz etmiyorum, Tio. Ben onları gerçekten yazan kişiden söz ediyorum."

"Kim?"

"Bunu size söylersem babamı serbest bırakacaklarına söz verir misiniz?"

"Elimden geleni yaparım."

"Hayır, Tio. Bu yeterli değil. Söz vermenizi istiyorum. Kızınızın hayatı üzerine, çocuklarınızın hayatı üzerine yemin

edeceksiniz. Onun bu gece saat ondan önce salıverilmesini sağlayacaksınız."

"Bunu nasıl garanti edebilirim?"

"İstifa etmekle tehdit edin. Bir skandalı açıklamakla tehdit edin: Masum bir insanı ellerinde tutuyorlar, geçmişteki insan hakları ihlalleri dönemine geri dönmeyi kabul edemeyeceğinizi söyleyin."

"Bu işi yapmanın kim olduğunu biliyor musun?"

"Söz vermenizi istiyorum."

"Söz veriyorum. Kim yaptı bunu? O mektupları kim yazdı?"

"Bir şey daha istiyorum. Babama verdiğiniz sözünüz tutacaksınız. Tio Amcamı da serbest bırakacaksınız."

"Onu yapamam. Sen artık devlet işlerine karışmaya başladın."

"Eğer buzdağını tehdit eden kişiyi bulursak bunu yapacağınıza dair babama da, bana da söz verdiniz. Anlaşmamıza uymanızı bekliyorum. Bugün olması gerekmez. Yıl sonundan önce olsun."

"Ya yapmazsam?"

"O zaman suçlunun adını kamuoyuna açıklarım."

"Bu beni istediğini yapmak zorunda mı bırakır?"

"Evet," dedim. "Söz verin bana. İki kardeş de serbest bırakılacak."

"Söz veriyorum," dedi *Ministro* Pablo Baron. "Onların ikisini de salıvermek için bir nedenim olması beni mutlu eder. Ama eğer benimle oyun oynuyorsan..."

Onu alıp mutfağa götürdüm. "Nana, *Ministro* hikayeni dinleyecek," dedim.

"Ne oluyor?" dedi Pablo Baron. "Bu ne sapıkça bir şaka?"

"Oturun, Don Pablo," diyen Nana, iskemleyi gösterdi. "Size bir fincan çay vereyim."

"Çay istemiyorum. Oturmak istemiyorum. Neler olup bittiğini öğrenmek istiyorum."

"Mektupları o yazdı," dedim. "Nana yazdı. Birincisinden sonuncusuna kadar. Birinciye kendisi uydurdu, diğerlerini benden aldığı bilgilerle, benim araştırdığım zanlılar hakkındaki bilgilerle yazdı."

"Ne?"

"O yazdı diyorum. Sorun ona. Haydi!"

"Nana, Gabriel aklını mı kaçırdı? Sen?.."

"Eğer ben yazmadıysam, kim yazdı, Don Pablo?" dedi Nana.

Pablo Baron uzatılan iskemleye sanki mezarmış gibi yığıldı.

Nana fincanına çay koyarken, "Mektupları ben yazdım, Don Pablo," dedi. Akşama hazırlayacağı yemeklerden söz edermiş gibi sakindi. "Birincisini kızdığım için, diğerlerini Gabriel'e işinde yardımcı olmak için."

"Kızdığın için mi?" dedi *Ministro*. "Neden kızdın?"

"Benim de kendime göre sebeplerim var, Don Pablo. Sebeğim olmadığını söyleyebilir misiniz?"

"Hiçbir şey anlamıyorum," dedi Pablo Baron. "Gabriel, kendinden utanmalısın. Babanı kurtarmak için yaşlı bir kadını suçu üstlenmeye ikna etmek..."

Nana'nın sesi yükseldi. "Ben yazdım."

"Sana kâğıdı kim verdi? Kâğıdı nereden buldun?"

"Amanda Camila eve hep o kâğıtlardan getirir. Mesajımı buzdağı için kullanılan kağıda yazmak iyi olur diye düşündüm. O buzdağından hiç hoşlanmamıştım. Onun havaya uçurulmasına hiç üzülmem."

"O kâğıdı sana Amanda Camila mı verdi?"

"Bana o vermedi, Don Pablo. Kâğıtları onun haberi olmadan aldım."

"Sana inanmıyorum."

"İnanmalısınız, çünkü doğru söylüyorum, *Ministro*. Sizin şimdiye kadar artık tahmin edeceğinizi sanmıştım. Daha ilk baştan mektup size yakınınızdaki biri olduğunu söylemişti. Commandante Kim Olduğumu Bilirsin."

"Commandante *El que sabes*." Baron fincana uzandı, boğazını haşlayan sıcak bir yudum aldı.

"İsterseniz eşyalarımı toplayıp giderim, Don Pablo. Söylemeniz yeterli."

Ministro sanki kadını duymuyormuş gibi şaşkın bir halde bakıyordu. Sonra ayağa kalktı. "Hayır, elbette hayır," dedi. "Bu sadece bir şakaydı, McKenzie'nin ilk başında söylediği gibi. Sonra Gabriel'e yardım etmek istedin, hepsi bu."

"Bunu Dona Carola, Milagros ve Amandita'dan saklayabilir miyiz? Bu yaşımda böyle saçma bir şey yaptığımı duyarlarsa çok utanırım. Beni asla bağışlamazlar."

"Saçma." Pablo Baron gidip kadının başına bir öpücük konurdu. "Bağışlanacak hiçbir şey yok. En iyisi bütün olanları unutmak. Ama bundan sonra mektup falan yok, tamam mı?"

"Sizce yetkililerle konuşmam gerekecek mi, Don Pablo?"

"Elbette hayır. Ben o işi hallederim. Beni de güç duruma düşürmek istemezler. Ben onlara çok iyilik yaptım, onlar da bana bu kadarlık bir şey yaparlar."

"Babamı hemen salıvermek gibi," dedim.

"Elbette. Hele önce..."

"Anlaşmamız hemendi," dedim.

Pablo Baron çok sarsılmıştı, tehditlerin kendi evinden çıktığının öğrenilmesinden korktuğu belliydi. Şilililerin korktukları tek şeyin gülünç görünmek olduğunu söylediğini hatırladım. Kendisine uzattığım telefona sanki elini ısıracak bir yaratmış gibi baktı. Sonunda alıp çevirdi. "Nana, emin misin..."

"Eminim, Don Pablo. Aileyi kurtarmanın tek yolu bu. Ben yapmam gerekeni yaptım. Şimdi de siz yapmanız gerekeni yapmalısınız."

Pablo Baron telefona bir ad söyledi ve o kişi karşısına gelince de, "Cristobal McKenzie'nin salıverilmesini istiyorum," dedi. "Evet, dün gece ne söylediğimi biliyorum. Ama şimdi de salıverilmesini istiyorum. Daha sonra anlatırım. Evet, ben kendisine kefilim. Ya bunu yaparsınız ya da istifa ederim."

Omzuna dokundum.

Çıldırılmış gibi baktı bana. Gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi.

"Bir dakika," dedi telefona. "Şimdi ne istiyorsun?" diye sordu bana.

"Polo'nun bir hafta içeride kalması fena olmaz," dedim.

"Bir hafta mı?"

"Anlaşmamız sadece McKenzie kardeşleri kapsıyordu."

Bana o kötülük dolu, hilekâr gözleriyle baktı, gülümseyip başını salladı. Telefona, "Sadece Cristobal McKenzie," dedi. "Diğeri, Leopoldo-bilmem-ne, onun için aceleye gerek yok. Ona kefil olamam. Evet, o haftaya kadar bekleyebilir. Evet. Teşekkür ederim."

Pablo Baron telefonu kapattı.

"İnanamıyorum, Nana," dedi. "Hiç ama hiç inanamıyorum."

"Güvendiğin insanların güvenilmez olduklarına inanmak güçtür," dedi Nana. "Bu kabullenmesi zor bir derstir. Bir *Ministro* bunu bilmeli ama kimi zaman hayatın böyle olduğunu kabullenmek zaman alır. Bana bak, Don Pablo: Seksen yaşındayım ve hâlâ öğreniyorum. İnsanların yaptıklarına, kime ihanet ettiklerine hâlâ şaşıyorum."

"Sen iyi bir kadınsın," dedi Pablo Baron. "Saçma bir şey yapmış olsan da iyi bir kadınsın. Senin burada olmana ihtiyacımız var, bir yere gidemezsin."

"O askerlerle konuşmam gerekecek mi, Don Pablo?"

"Seni rahatsız etmemelerini sağlayacağım, Nana."

Pablo Baron'u arabasına kadar geçirdim.

"Nasıl bir bok çukuru bu," dedi. "Nasıl bir pisliğe bulaştığını bilemezsin, Gabriel."

"Ben mi? Ben bir şey yapmadım ki."

"Haklısın aslında, sen..."

"Cristina Ferrer'e gidip olayı anlatabilirdim," dedim.

"Birbirimize ne kadar yakın olduğumuzu biliyorsunuz."

"Biliyorum. Gayet sorumlu davrandın. Gerçekten de. Öyle konuştuğum için özür dilerim. Evimde yaşayan birinin... her neyse, bu kadar yeter. Sayfayı çevirelim ve gerçekten önemli olan şeylere bakalım. Gerçekten önemli olanı unutmamalıyım."

Arabaya bindi. "Sen iyi bir çocuksun, Gabriel. En iyisi hem de. Aramızda kalacak, tamam mı?"

Şili'de bahar sonu sıcak ve kurudur. Sokakta güneşin altında âdeta eriyordum. Ignacio'yu görebilmek için çevreme bakındığımda beni az ileride beklediğini gördüm. Baron gider gitmez yanıma geldi.

"Babamı serbest bırakacak, teşekkür ederim," dedim.

"Neden söz ettiğini bilmiyorum. Seni bir yere bırakmamı ister misin?"

Az daha Nana'yla konuşmak için içeri girecek, yaptığını itiraf edip canımı kurtardığı için teşekkür edecektim ama büyük McKenzie hapisten çıkarken de orada olmak istiyordum. O anı dünyada hiçbir şey için kaçırmak istemezdim. Ve beş saat sonra salıverildiğinde, beni daha önce hiç yapmadığı gibi kucaklayıp kolları arasında sıkarken onun içine geçtiğimi hissettim. Artık benim omzuma dokunup, onu alıp *Ministro*'ya götürecek Ignacio, benim kulağıma müstehcen, onun kine hakaret dolu sözler mırıldanacak Polo yoktu ve sonunda havaalanında yarım kalmış o kucaklaşmayı tamamladığımızda bana o gün söylediğini tekrarlarlarken -Gelmen neden bu kadar uzun sürdü?- her şeyin yoluna gireceğini anladım, Janice. O zaman Nana'mın yerine onu seçmemin, onun serbest kalması için Nana'nın itirafını sağlamamın doğru olduğunu anladım. O anda sanki büyük McKenzie'den yayılan ısıyla yüzümün değişmeye başladığını hissettim, Janice. Yüzüm yaşlanmadı, sadece kendine âşık oldu, bu kadar masum görünmenin harika bir şey olduğunu kabullendi. İşte *cordillera*'ya koştuğum ve o kirli havayı içime çektiğim gün oldu-

ğu gibi bir haftaya kalmaz Amanda Camila'nın benim olacağını anladım.

Saat akşamın dokuz buçuğuydu.

"İki buçuk saat," dedi büyük McKenzie. "Yeter de artar bile. Bunu nasıl yaptın?"

Saliverilme kâğıtlarını imzalarken, "Suçluyu buldum," dedim. "Onu itiraf ettirdim. Baron da seni bırakmak zorunda kaldı."

"Mektupları o yazmamış mı?"

"Hayır. Başka biri yazmış."

"Kim?"

"Adını veremem. Bana güvenmek zorundasın."

Bir an düşündü bunu. "Güzel," dedi. "Sır iyidir. Kimi zaman insanı esrarengiz, arzulanır yapar."

"Baron, Tio Pancho'yu da serbest bırakacağına söz verdi. Bu olayı çözersek bunu yapacağını söylemişti."

"Benimle dalga geçiyorsun."

"Yıl sonundan önce. Göreceksin."

"Aferin, Gaby." Babam masanın ardında oturan dedektife döndü. "Leopoldo Gomez nerede?"

Adam önündeki kâğıtları karıştırdı. "Daha sonra bırakılacak."

Babamın tepkisini bekledim. Bir skandal yaratacak mıydı? Polo'yu bekleyecek miydi? Onu görmek için ısrar edecek miydi?

"Ona bir mesaj iletebilir misiniz?" dedi. "Yarın kendisini görmeye geleceğimi söyleyin."

Büyük McKenzie'nin dışarıda olduğunu duyduğunda Polo'nun halini düşündüm. Yüzü hiç de sıradan denilmeyecek derecede solacaktı. Hücreesindeki aynada, solan gözleri önünde hızla solmaya başlayan bir fotoğraf gibi. Onu çıkarmaya geleceğimiz bir hafta sonra, o günleri ve geceleri sayarken benim babamı tekrar ele geçirdiğimi görünce yüzünün

alacağı şekli düşündüm. Özellikle de geceleri, benden asla alamayacağı o yedi çıraklık gecemi.

Sanki ben Polo'ymuşum, Polo'nun yerini almışım gibi babam, "Şimdi nereye gidiyoruz?" dedi.

El Mercurio'dan kestiğim ölüm ilanlarını gösterdim. Bunun çok akıllıca bir şey olduğunu ve bir ilerleme gösterdiğini söyledi: Onun başladığı yerden başlamak, onun adımlarını mümkün olduğu kadar tekrarlamak istiyordum.

Her mahalleyi iyi tanıyan babamın teselli arayan kadın akrabalarla dolu olacağından emin olduğu bir cenaze evine taksiyle giderken, "Yüzüm hakkında, üzerinde çalışmak hakkında bir şey söylemiştin," dedim.

"Yüzünü kullanmayı bilmiyorsun. Benim öyle bir yüzüm olsaydı bütün gün şükrederdim."

"Öyle mi?"

"Tanrı sana ne vermişse onu kullan, Gaby. Sorun yüzün değil. Kadınlar sana analık etmek için, seni tekrar rahimlerine sokmak için birbirlerini yiyeceklerdir. Ama sen onlara yüzünde bir kusur olduğunu, kendinden hoşlanmadığını söylüyorsun. O halde onlar senden neden hoşlansınlar ki?" Beni tepeden tırnağa süzdü. "Ama biliyor musun? Bir şey değişmiş bile. Ne olduğunu anlamadım ama... Belki de sana bir şey öğretmemeye gerek kalmayacak."

Sevgisi ve heyecanı. İşte, sadece bunlara ihtiyacım vardı. Önümüzdeki yedi gün boyunca öğütleri mükemmel, hikâyeleri eğlendirici, içgüdüleri hatasız, tavlama yöntemleri şaşırtıcıydı; ancak bunların hiçbirisi, yirmi beş yıllık kadın avcılığının bilgeliğini bana geçirirken kurduğu yakınlık, sesindeki sevgi kadar önemli değildi.

Tavladığımız kadınlar da fazla önemli değildi. Onlarla o yatıyor, ben yatmıyordum. "Kendimi Cristina Ferrer'e saklamak istiyorum, hazır olana kadar sevişmek istemiyorum," demiştim. O beni anladı, ağzımı, parmağımı kullanmayı, ka-

dınlara papazlık eğitimi gördüğüm için yeminimden dönmeyeceğimi, anneme ölüm döşeğinde o öldükten sonra bir yıl süreyle hiçbir kadınla ilişkiye girmemeye söz verdiğimi söylememi tembihledi. Onlara âşık olmayı öğren yeter, dedi. Bir anda âşık olmayı, bunu içtenlikle yapmayı, her kadında başka kadınlarda olmayan şeyi görmeyi ve o tek şeyi sevmeyi, doğrudan kadının özüne girip elini o şeyin kalbine koymayı ve onunla birlikte olduğun sürece onu sevmeyi öğren. Ve onun anısına asla ihanet etme, o anıyı her gün parlatıp cı-lala. Ben kadınlarımı tek tek ezberden sayabilirim. Ve onlar bunu bilirler -hiçbirinin asla şikayet etmemiş olması, hiçbirinin kapıma gelip maraza çıkarmaması, hiçbirinin benim için iyi şeylerden başka şey düşünmemesi bunun kanıtıdır. Onlara o bir saat, bir buçuk saat, bir gün için sadık kal.

Janice, önemli olan sözler değil, bunları bana miras bırakmasıydı. Kadınlar erkeklerden iki şey isterler: Kendilerini koruyacak bir baba ve kendilerinin koruyacakları bir oğul. Bunlardan birini ya da diğerini veya her ikisini de oynayabilirsin. Ama yanlış oynarsan -güçlü görünmen gerekirken kırıl-ganlık sunarsan ya da karşılarında çaresiz birini aradıklarında fazla kendini beğenmiş ve maço olursan işler kötüye gitmeye başlar. Öğütler iyiydi ama onun varlığı daha da iyiydi. Öğüt ve pozisyonları bir seks kitabından, Henry Miller'dan, Casanova veya Frank Harris'ten alabilirdim; zaten çoğunu ezberlemiştim ve bunlar bende mevsimin ilk yağmu-ruyla havuza düşen bir yaprağın havuzda yarattığı etkiden fazlasını bırakmış değildi. Benim yalamadan yuttuğum, içimde kendisine bir yer açtığım, sadece babamdı. Amanda Camila'nın bana bakışlarından bende bir değişiklik olduğunu fark ettiğini görüyordum. Evine gittiğim ilk gece yüzüme baktı ve bir değişiklik gördü.

Ignacio'nun gelişi ve ondan sonraki olaylar yüzünden ya-rıda kalan taşınma için eşyalarımı toplamaya gelmiştim.

Amanda merdivenin karanlık üst başında bekliyordu.

"Amanda Camila!" diye fısıldadım. "Bu saatte ayakta ne yapıyorsun?"

"Neredeydin?"

"Babamla dışarıdaydık."

Üzerime bir fener çevirdi. Ani ışık karşısında gözlerimi kırptırdım. "Elektrikler kesildi," dedi. "Seni aradım ama evde değildin. Ben de bekledim."

Feneri yüzüme tutmasına ses çıkarmadım, ışıktan kaçmadım, ellerimle gözlerimi örtmedim.

"Bu saatte ayakta kalmamalıydın," dedim.

"Her kız kardeşin yapacağı şey bu. Eğer kaygılanmışsa..."

"Ben senin kardeşin değilim," dedim. "Bana kardeşnişim gibi davranmanı istemiyorum."

Fenerin oynaması kesildi. O okyanus gözleri bana ışığın ardından bakıyor, bende neyin değiştiğini anlamaya çalışıyordu. Işık boynuma, göğsümden aşağı indi, kasıklarımda durdu.

"Neredeydin?"

"Söyledim ya. Babamlaydım."

Fenerin ışığı hâlâ aynı noktadaydı, sanki sevişiyormuşuz gibi, sanki o ışık aracılığıyla konuşuyormuşuz gibi onu bana bağlıyordu.

"Yaramazlık mı yaptın?" Beni bir bebeğe dönüştürmek istiyor, hızla yok olmakta olan ve aslında ilk başta hiç var olmayan masumiyete biraz olsun dönmek istiyordu.

"Ben bâkirim," dedim. Öyle birdenbire. Babam kadınların zalimce söylenmiş, gayet basitçe söylenmiş gerçeklerden hoşlandıklarını söylemişti. Ya da gerçeği söylemeyi beceremiyorsan kendini onlara veriyormuş gibi davranacaksın. Onlara sözcükleri vereceksin, onlar da sana büyük bir ihtimalle bedenlerini vereceklerdir. Sözcüklerinin girdiği yere penisin de girmekte gecikmeyecektir. Amanda Camila'ya, "Ben hiç sevişmedim," dedim.

"Sana inanmıyorum."

Öp onu, demişti babam. İki gün önce bunu yapamazdım, iki gün önce, 'Seviştiğimiz zaman görürsün,' ya da 'Şaka ediyordum' gibi bir şey söyledim. İçimdeki büyük McKenzie, öp onu, dedi. Dudaklarımı ona doğru itti. Cevap olarak öp onu, dudakların versin cevabı, bırak da dudakların kim olduğunu söylesin.

Onu öptüm ve o da anladı.

Kısa bir öpücüktü. Hemen geri çekilmiştim. Babam aşırıya kaçmamamı söylüyordu. Onun o gece yirmi yaşında iki kızı ayarttığını görmüştüm. Bu yaşlı insanlardan hangisini seçeceğine karar ver, demişti: Daha yaşlı kuşak mı, yoksa daha şehvetli genç kuşak mı? Her ikisi de üç yıldır ciğer kanserinden ölmekte olan amcalarına aldırış etmiyorlar. Sadece bu gece dışarı çıkma şanslarını berbat ettiği için kızıyorlar ona. Babamın kadınları ateşlendirdiğini, sonra tam on dakika elde edilmezi oynadığını, ilgisiz davranarak onları ardından gelmeye zorladığını görmüştüm. Daha sonra bana, önce avlarsın, sonra avlanan olursun, demişti. Önce sen üsttesin, sonra da o. Önce önden, sonra arkadan. Çeşitlilik, Gaby -ne zaman hayır, ne zaman evet, ne zaman belki diyeceğini bilmek.

Şimdi de Amanda Camila'ya, "Belki," dedim. "Belki."

"Ben sanmıştım ki sen..."

Babam içimden, sana fazla bir şey söylemelerine izin verme diyordu. Ama bunu ne o gece söylemişti ne de başka bir zaman. Artık onun sözlerini ben kalbimde yaratıyordum. Sözlerle zaman harcamalarına izin verme. Jest her zaman daha iyidir.

Parmaklarımı dudaklarına bastırdım. "Biraz uyumalısın." Feneri elinden aldım, elini tutup odasına götürdüm. "Yarın görüşürüz."

"Burada mı?"

Babam uzaktan ve yakından, sevişmeye karar verdiği yere çok sık gitme, diyordu. Yerin yeniliğini eskitme ki, sonunda yaptığın zaman bir serüven gibi görünsün.

"Restoran La Casa Vieja'da buluşalım," dedim.

"Burada yemek istemiyor musun?"

"La Casa Vieja," dedim. "Öğleden sonra ikide."

"Casa Milagros'a mı gidiyorsun? Nana dedi ki..."

Son sözler çok önemliydi, gece boyunca yankılanacak, bir daha buluşuncaya kadar rüyalarında yankılanacak sözler.

"Seni ziyarete gelebilmek için gidiyorum."

Kapıyı kapattım, bir gece önce yaptığım gibi bekledim. Bu defa orada olduğumu, soluklarını dinlediğimi, rahat uyuyacağımı, o uyurken ve ben beklerken bile yüzümün değişmekte olduğunu biliyordu.

Eşyalarımı alıp dışarı çıkardım, bir taksi çağırdım.

Sonra, son bir kez yukarı çıktım.

Nana'nın odasına. Kapısına gittim. Uyuyor muydu? Her gece yaptığı gibi yatağının ayakucunda dua mı ediyordu? Uyanıktı da, benim gelip iyi geceler dilememi mi bekliyordu? Dün gece ve bu gece Amanda Camila'nın soluklarını dinlediğim gibi onun da soluklarını dinledim. Ama hiçbir şey duymadım. Az daha kapısını vuracaktım. Belki onu düşündüm, belki uykusunu bozmak istemedim. Belki de epey güç bir gün geçirdiğini düşündüm. Yoksa bir serzeniş bakışıyla mı karşılaşmak istememiştim? Ya da daha kötü bir şey: babamı kendisine tercih ettiğim için beni bağışladığını görmek.

Kapısında duraklamama, taksi kapı önünde dururken aşağıya inip eşyalarımı yüklemeye neden olan şeyin korku değil de utanma olmuş olmasını dilerdim.

Eğer utanma olsaydı kurtulacaktım, o anda utandığımı hissedebilseydim, şimdi utandığımı hissedebilseydim kurtulabilirdim.

Çıktım ve onu bir daha görmedim.

Ona asla veda edemedim.

Nana'mızın öldüğü gece düzdüm Amanda Camila'yı.

Öldüğünü bilmiyordum. Önce ben onun üstündeyken ölüyordum, sonra Amanda benim üstümde ölecek gibiydi, içinde bir anda geldiğimde hiçbir uyarıda bulunmadan o benim üstüme çıktı, dayandım ve benim onu kullandığımı gibi onun beni kullanmasına izin verdim ve sonra artık ne ben vardım ne de o, gecenin sessizliğinde dirileri ve ölüleri uyandıracağı korkusuyla birleşmiş kalplerimizi sakinleştirmek zorundaydık; ama ne ölüler ne diriler uyandı, ne de Nana'nın birinden ötekine gitmesini önledi; aşkımız Nana'mızın aynı evde, bizden birkaç oda ileride ölmesini önleyemedi.

Seni iyi bir seksin kötü anlatımıyla sıkamak istemiyorum, Janice. İlk seviştiğim kişinin sen olmadığına üzgünüm. Eğer seni Seattle'da kızıştırmam için hikâyemin bu kısmını beklemişsen daha da üzülürüm. Seninle o işi az daha yapacağımız günden bu yana, sekiz yıl öncesinden bu yana hep bunu bekliyordum. Ancak kameranın olayın üzerinden durmadan geçmesi gerekiyor. Ayrıca denizdeki o beş adamın seksin en harika yanı olarak söyledikleri şeylerden hiçbiri doğru değildi: ne beklenti, ne kadının içine giriş anı, ne sürekli hareket, ne boşalma, ne rahatlama, hatta ne de babamın dediği gibi beşi birden. Benim en hoşuma giden, daha sonra Amanda Camila'yla yaptığımız tembel konuşma, birbirimizi farklı şekilde paylaşmamız, onun saçlarım arasında dolaşan parmakları, memesini değil de soluk alıp vermesiyle ve konuşmasıyla inip kalkan göğsünü kavrayışım. Önemli olan ve şimdi özlediğim buydu işte. Tanrı bilir ya, eğer beni bu dünyada tutacak, intihar ve cinayet planlarımdan uzaklaştıracak bir şey varsa, o da böyle şeylerin hâlâ önüme çıkacağı vaadidir. Sahte vaatler. O şeyler bir daha hiç olmayacak. Nana yakınımızda ölüyordu, Amanda Camila bana kendisi hakkında hiç kimseye söylemediği şeyler anlatıyordu. Birbirimizin hissettiği şeyleri araştırdık, araştırmayla geçen bir hayat, diğerinin senden daha önemli olduğu bir dünya ihtimalini merak ettik. O cennet bir kuş gibi avucumun içindeydi, elimin içindeydi ve onu ezip öldürdüm, Amanda konuşup ben onu dinlerken cennet de ölüyordu.

Seks onun için ne anlam taşıyordu, ne demekti?..

"Öfke," dedi. "Patlayacağımı sanıyordum... ve şimdi çekilmeye, eksilmeye başladı. Hayır hayır, öyle değil. Hâlâ orada, içimde, ama iyi bir öfke bu. Senin gibi biriyle, bir şeyler anlatabileceğin biriyle, öfkenin yapabileceği şeyleri yapıyor. Çünkü artık konuşacak biri var. Vücudumla konuşabileceğim. Ağzımla."

Beni ilk kez evine götürürken arabada bana söylemediği şeyleri anlattı. Demokrasinin getirecekleri konusunda ne ka-

dar umutlu olduğunu. “Mucizeye inanıyordum sanırım. Şimdi hayal gördüğümüzü anlıyorum ama inanmanın ne demek olduğunu bilemezsin, o insanlara ve en başta babama tam olarak güvenmenin. Bize söz vermişlerdi... Pinochet’ye karşı kampanyamızın sloganı neydi, biliyor musun? *La alegria ya viene*. Neşe yolda, hemen hemen geldi sayılır, köşenin ötesinde. Ama değildi. Hiçbir şeyin değişmediğini söylemiyorum, bu haksızlık olur. Evet, biraz daha fazla özgürlük, biraz daha az korku, ama neşe değil, *alegria* değil.”

Yatakta oturunca elim kaydı, baldırına indi. Banyodan sızan hafif ışıktaki çıplaklığı sadece benim için bir ısıltıyla örtülüyordu. “Bütün hepsinin bir dalavere olduğunu ne zaman anladım, bilmek ister misin? Tam anını bilmek ister misin, Gabriel?”

Her şey havuz yüzünden olmuştu. Yaşadığı *comunidad*’da herkesin birlikte kullandığı ve benim az önce kendisiyle seviştiğim ve bana Pinochet’ye karşı mücadele yıllarında sadece havuzu değil her şeyi, korkuyu ve riskleri ve öfkeyi ve yemeği paylaştıkları bu eve ilk geldiğimde onu öyle aksi yapan havuz. Burası o zaman küçük bir cennet parçası, diktatörlüğün dışarıdaki dünyasında olanların tam aksi biçimde işleyen bir ada gibiymiş.

“Her şeyin değişik olduğu bir mekân yarattık,” dedi Amanda. “Terör sona erdikten sonra ülkede herkesin nasıl yaşayacağını bir beklentisiydi bu. Bunu hepimiz yapmıştık. Sadece evlerin sahibi olan bizler değil, Gabriel –hepimiz. Her evin bir, hatta iki hizmetçisi vardı. Ama o kadınlar da evin bir parçasıydılar. Protestolara onlar da katılırlardı; içlerinden biri bile burada yaşayan muhaliflere ihanet etmemişti. Bir aile gibiydik. Özellikle de bekçi Eduardo. Bekçi diyorum ama aslında herkesin dostu, bahçıvanı, ustası, küçük çocuklar için futbol antrenörü, kısacası aklına gelen her şeydi. Oğlu Alvaro bizden biriydi, her ne kadar babası okuma yazma bilmesede ve köyden gelmiş olsa da, kanunda Kızılderili kanı olduğu için bizden daha

esmerse de, bizlerden hiçbir farkı yoktu. Alvaro'nun dünyadaki en iyi arkadaşıym olduğunu söylersem yalan olur, ama dosttu işte ve biz burada oturmaya başladığımızdan beri de buradaydı. Ve Nana... Nana onu evlat edinmişti sanki, onu hiç sahip olmadığı oğlu gibi görürdü. O çocuğa hayrandı."

Yıllar geçtikçe *comunidad*'ın yetişkinlerinin Alvaro'yla olan ilişkileri gerginleşmişti. Alvaro diğer çocukların sahip olacakları eğitim ve mesleki fırsatların kendisine verilmeyeceğini anladıkça daha kırgın, baş edilmesi daha güç bir insan olmuştu. Olaylar geçtiğimiz yaz patlak vermişti.

"Alvaro arkadaşlarını havuza getirmeye başladı, bunlar da öteki çocuklardan farksızdılar ama varlıklı değillerdi, bize, ev sahiplerinin oğulları ve kızlarına benzemiyor, bizler gibi giyinmiyorlardı. Ailelerimiz, sen de bizim gibisin, sana bizim oğlumuzmuşsun gibi davranıyoruz, dedikleri için Alvaro onları eve getirmişti. Uyuşturucu kullanırdı, doğru, ama o zaman biz de kullanırdık. Bizler gibi o da yetişkinlere karşı küstahtı. Ne de olsa yeniyetmeydi işte. Carola, kötü örnek oluyor diyordu ve babam da ona katlıyordu. Babam yaklaşan geçiş dönemiyle fazla ilgili olduğundan evde olup bitenleri izleyecek pek zamanı yoktu. Geçiş ekibinin başındaydı, gelecek cumhurbaşkanının kabinesini kuruyor, askerlerle başkomutanlıktan ayrıldığında Pinochet'nin ömür boyu senatör olup olmayacağı pazarlığını yapıyordu. Ama eviyle daha fazla ilgilenmeliydi. Yeni cumhurbaşkanı göreve başladıktan bir hafta sonra *comunidad* sahipleri Alvaro'yla nasıl baş edeceklerini konuşmak üzere toplandılar ve Eduardo'dan oğlanın taşınmasını, evde ailesiyle birlikte oturmamasını istemeye karar verdiler. Babam da doğal olarak aynı fikirdeydi. O gece, 'En iyisi bu,' dedi. 'Bunu Alvaro istedi, kendisine defalarca toparlanması söylendi. Ya o ya çocuklarımız. Dünya böyledir.' Namussuz."

Ben sadece bana gösterdiği konukseverlikten değil, aynı zamanda bakış açısını da gerçekten anladığımdan alicenap

Ministro'yu kızının vahşi saldırılarına karşı savunarak, "Ama sence haklı bir yanı yok mu?" diye sordum. Dahası, Amanda Camila'ya karşı çıkma riskini alabileceğimi hissediyordum. Onunla sevişerek her nasılsa korkularımdan kurtulmuştum –ama bu çok kısa ömürlü bir özgürlük olacaktı, Janice. Artık ona düşüncelerimi söyleyebileceğimi, fikirlerimi gömmeme gerek kalmayacağını, onun bana kendini verdiği gibi benim da ona kendimi verebileceğimi hissediyordum. "Bu kadar düşkün olduğunuz bu Alvaro daha dikkatli olmalıydı," dedim. "Baban haklı. Bir yanlışı defalarca tekrarlarsan ve dizginler senin elinde değilse sadece aptal değilsindir, ayrıca manyaksın da."

Amanda'mın sesi yükseldi. "Gabriel McKenzie." Hemen uyardım kendisini birinin uyanıp da bizi yatakta bulmasını istemezdik. "Kendinden utanmalısın," dedi. "Alvaro'nun tek günahı yoksul olmaktı. Babasının evi yoktu, yanımızda çalışıyordu. Eğer ev sahibi olsaydı davranışları hoşgörülecekti. Ne kadar kötü olsam da bana katlanıyorlar, çünkü ben *Ministro*'nun kızıyım."

"Ama bu her yerde böyledir," diye itiraz ettim. "Riverside Drive'daki apartmanımıza sarhoş geldiğim takdirde kapıcı asansöre binmeme yardım eder. Ama sokaktan bir serseri girip de hole kusmaya başlarsa aynı kapıcı herifi pataklar. Bu işler böyledir."

"Biz Pinochet'den kurtulmaya çalışırken hiç de böyle değildi ama. Farklı olacağı düşünülmüştü. Herkesin aynı fırsatlara sahip olduğu, insanlara ceplerindeki paraya göre davranmadığın bir ülke olacaktı burası."

Tartışmadan keyif alarak, "Dünyada böyle bir ülke yoktur," dedim.

"Olmalı ama," dedi Amanda Camila. "Bize vaat ettikleri böyle bir ülkeydi. Hem bu daha sonra olanları açıklamıyor."

"Sonra ne oldu?"

"Eduardo ve karısı ve Alvaro ve diğer çocukları -beş çocuğu vardı, Gabriel- buradan taşındılar. Eduardo bahçe ve havuz bakımı için geliyordu. Yani, burada çalışabilirsin ama burada yaşayamazsın, dediler ona. Ellerin ağaçlarımı budamak için iyidir ama kışımı okşamaya yetmez."

"Umarım."

"Bu bir benzetme sadece, aptal. Her neyse, benim için artık her şey sona ermişti, bu sadece olacakların bir sembolüydü. Evinde özgürlük yoksa özgür bir ülke yaratamazsın, özel yaşantında adaleti sağlayamazsan adil olduğunu iddia edemezsin. Çünkü zor olan şey başkasınınkinde değil, kendi arka bahçende adil olmaktır. Ben tabii bir şey yapmadım. Carola ve babamla başım beladaydı zaten, mesleğim falan konusunda işte. Alvaro'yla birlikte yetişen çocuklardan hiçbiri bir şey yapmadı. Elveda dedik ve kendi hayatlarımızı yaşamaya devam ettik. Bir tek kişi dışında."

"Nana," dedim.

"Nana," diye doğruladı Amanda Camila. "Her gün küçük bir protesto düzenledi. Her gün havuza gitti, *Alpargatası*'nı çıkardı ve ayaklarını suya sokup serinletti."

"Protestosu bu mu,du?"

"Evet. Eduardo'yla ailesini siteden sürme kararı aldıkları *comunidad* toplantısında havuzun kullanımı konusunda da yeni kararlar aldıklarını söylemiş miydim? Gabriel, bu insanların Pinochet'ye karşı direnişte öncüler olduklarını unutma. Bunlar protesto ettikleri için hapse atılan, iç sürgünlere gönderilen, ülke dışına atılan, kimi dayak yemiş ya da daha kötü seylere maruz kalmış insanlardı. Bunlar yeni hükümetin başında olup bizi vaat edilmiş topraklara götürecek insanlardı. Ne karar verdiler, biliyor musun? Hizmetçilerin havuzu kullanmalarını yasakladılar. *İndia*'lar öyle çok havuza girmezlerdi aslında, bir ikisi eski mayolarını giyip biraz suya batıp çıkarlardı işte, özellikle de Nana gibi bebeklere bakanlar. Nana

suya parmağını bile sokmuş değildi. Böyle bir şey yapmamacak kadar erdemlidir o. Et gösterilmez, der, hayal ettiğin her zaman daha iyidir. Nana o güne kadar havuzla hiç ilgilenmemişti. Ama o günden sonra her iki ayağını da -üstelik sanki mahsus kirletmiş gibi ayakları hep kirliydi- havuza soktu. Her gün. Kimse de ona havuzun kenarına asılmış talimatnameyi göstermeye cesaret edemedi. Ondan korkuyorlardı sanırım, hâlâ da korkuyorlar ya. Ben şahsen korkuyorum, asla böyle bir şey yapmaya cesaret edemem. Bunun üzerine Nana'nın havuza yaklaşmasını yasaklama kararı aldılar."

"Baban buna razı oldu mu?"

"Razı olması gerektiğini söyledi. *Ministro* olarak demokratik süreci yaşatmak, çoğunluğun sesi falan gibi palavralar sıkı. Nana'yı bir kenara çekip alınan kararı, neden bir daha havuzu kullanamayacağını anlattı. Nana babamın yüzüne bakıp, 'Ben artık gideyim, Don Pablo,' dedi. "Eşyalarımı toplayıp gideyim. Ama gidecek bir yerim yok. O yüzden kalıyorum. Bu akşam yemek için özel bir şey ister misiniz?" Babam *cazuela* istediğini söyledi. Hepsi bu kadar. Oysa bu kadar değildi işte, Gabriel. Artık iyice çileden çıkmıştım. Babama, 'Beyler hizmetçileri düzerler ama hizmetçiler hanımlarıyla havuza giremezler,' dedim. 'Çocukların kıçlarından boklarını temizlersin ama çocuklarla havuza giremezsin. Ve..." Babam elini kaldırdı. 'Dur bakalım, küçükhanım,' dedi. 'Bu evde bizim kurallarımızdan hoşlanmıyorsan kendine bir iş bulup başka bir eve çıkabilirsin. Ben senin sürekli yakınmaların ve dırdırınla uğraşamam. Benim yapacak bir işim var. Beni takdir edenler için. Eğer burada kalacaksan gülümseyeceksin. Bizimle oturduğun için bizi mutlu edeceksin.'"

"Sen ne yaptın?"

"Ona boyun eğip bekledim. Ondan intikam alacak, ona bir ders verecek fırsat kolladım. Şimdi düşünüyorum da aptallık ettiğimi görebiliyorum. Ama gerçekten çocukça bir şey yaptım, Gabriel."

“Ne?”

“Sen gelmeden birkaç gün önceydi. Expo’daki işimden ve Larrea’nın Kızılderili olmadığı saçma fikirlerinden çıldıracaktım. Nana ve birkaç milyon Mapuche vardı ve...”

“Nana’nın Mapuche olduğuna emin misin?”

“Nüfus kâğıdına göre öyleydi. Ama önemli olan o değil. O sahte mutlu yüzlere, o şık üniformalara, buzdağı şöyle olacak buzdağı böyle olacak laflarına, babamın onun Şili’nin imajını nasıl değiştireceğini, insanların bizim tropiklerden ne kadar uzak olduğumuzu anlayacakları söylemesine dayanmadım, şu namussuzu en az bir gece uyutmayacak bir şey yapayım dedim. Ve bir mektup yazdım. Babama buzdağını eriteceğimi bildiren imzasız bir mektup yazdım.”

“Ne?”

“Bu kadar şaşırmana gerek yok. Bu sadece bir şakaydı. Mektubu Commandante Kim Olduğumu Bilirsin diye imzaladım. Babam herhalde mektubu çöpe atmıştır.”

“Bir dakika. O mektubu yazdın. Hepsi o kadar mıydı? Başka mektup yazdın mı?”

“Elbette ki, hayır. Neden yazacaktım ki? Benimle o gün konuşmasaydın yazabilirdim ama. Hatırladın mı? Şili’de kimin buzdağını eritmek isteyeceği hakkında. O zaman tehdidimin ne kadar saçma olduğunu anladım. Sistemleri alaşağı etmek istiyorsan sembolleri havaya uçurmazsın. İnsanları havaya uçurursun. O da bana göre bir iş değildir.”

“Bana neden söylemedin, Amanda? Tanrım, neden bana söylemedin?”

“Neden söyleyecektim ki?”

“Bana güvendiğini söylediğin için. Bana her şeyi söyleyeceğine söz vermiştin.”

“Sana her şeyi söyleseydim şu anda yatakta olmazdık, *mi amor*, seni asla ele geçiremezdim. Aylardır senin peşindeyim. Kadınların her zaman bir şeyi saklamaları gerekir. Ben sade-

ce Nana'nın tavsiyelerini tutuyordum. Bana sabırlı olmamı söylemişti."

"Nana! Tanrım, Nana!"

"Ne oldu?"

Çok şey olmuştu. Nana bana da, Baron'a da yalan söylemişti; Amanda Camila'nın sorumlu olduğunu biliyor olmalıydı. Ve Nana o yalan itirafını yaparken *Ministro* da bunu anlamış olmalıydı. İkisi de kızın izini birlikte örtmüşlerdi. Baron o yüzden Nana'nın itirafını o kadar çabuk kabullenmiş, o yüzden konunun üzerinde durmamış ve ben babamı o yüzden o kadar çabuk çıkartabilmişim. Baron kızını koruyordu. Kendisini de tabii. Seksen yaşındaki bir dadının bilmediği bir konuda çılgınca mektuplar göndermesi başkaydı, *Ministro*'nun etinden kanından birinin böyle yıkıcı davranışlarda bulunması başka. Baron istifa etmek zorunda kalabilirdi, kendisini şu anda beklediğim Sevilla'ya gelecek yerde ellinci yaşını yüz karasıyla kutlayıp bahsi ve mesleğini kaybedebilirdi.

Amanda birinci mektubu yazsa bile ikincisini yazamazdı, çünkü mektup postalandığında benimle birlikte Punta Arenas'taydı. Benim şüpheli listemi bilmediğinden ondan sonrakileri de yazamazdı. O yazmadıysa kim yazmıştı peki? Nana mı? Yoksa yalancılıkta tahminimden daha usta olan Nana -ne de olsa kimliğini saklamak için sahte nüfus kâğıdı bile almıştı- başkasına söylemiş, o kişi de planımı uygulayarak mektupları yazmıştı, onları bana yardım için yazmıştı. Bunu kim yapmış olabilirdi, kim?..

Birden aradığım cevabı buldum. Nana'nın dünyada en çok sevdiği kişi, tüm varlığını kendisine adadığı, dünyaya onun getirdiği, o kişinin anası ölünce kendisine baktığı ve o kişinin hamile kaldığı gece kapısının önünde beklediği ve kocası gece yarısı şipşak düzecek bir kadın aramaya gittiğinde kocasından ayrılmamasını söylediği kişi. Nana'nın suçunu üstleneceği bir tek kişi vardı; sessiz kalacağına söz vermesine

rağmen sırlarımı kendisine fısıldadığı kişi, Nana hikâyemi anlatırken oğlunun kafasındaki karışıklıktan ve seks hayatındaki daha büyük karışıklıktan kendisinin sorumlu olduğunu anlayan kişi, o oğluna bir sürgün yaşantısı ve sonra da penisi hiç inmeyen efsanevi bir babalı hayat yükleyen, onu tutsak tutan hikâyelerle dolduran kişi, bunca yıldır oğlunun yalnızlığı ve acılarını görmezden geldiği için bunu telafi etmesi gerektiğini anlayan kişi. Ve bu yüzden mektup üzerine mektup yazmıştı, oğlunun babasını kendisiyle birlikte Antarktika'ya gelmek zorunda bırakacak mektuplar. O babayı Antarktika yolculuğunda isteyen, kendi stratejisiyle benim stratejimin, onun çıkarlarıyla benim çıkarlarımın birleştiği, ikimizin de onu güneye doğru yol alan *Galvarino*'da istediğimiz kişi; o mektupları oğlunu ve evliliğini ve kendisini kurtarmak için bir tek kişi yazabilirdi: Nana'nın gölgesi. Milagros Galardo. Yalancı, hilekâr, düzenbaz Milagros Gallardo.

Yataktan fırladım. "Dur! Nereye gidiyorsun?" Amanda'yı dinlemedim bile. Elbiselerimi giydim, doğruca Nana'nın odasına gittim.

Ve onun ölmekte olduğunu gördüm. Onu uyandıramıyordum; ne soluk aldığını duyabiliyordum ne de nabzının attığını. Kanı ağırlaşmaya, soğumaya başlamıştı, ağzından bir boşalma sesi çıkıyordu.

Nana'm ölüyordu ama ben hemen ortalığı telaşa vermedim. Amanda Camila'nın üç kapı ileride benim yatağında yattığını, penisimde ve kasıklarımnda kuruyan meni kokusunun farkındaydım. Baron ve Carola kalktıkları takdirde gizli cinsel ilişkimizin yüzlerimizden okunacağını biliyordum. Odama koştum, Amanda'ya hemen bir duş almasını söyledim. "Neden? Neden?" Sonra söyleyeceğime söz verdim. Bana güvenmeliydi. Ben de yıkandım, saçlarımı kuruladım ve ancak ondan sonra Nana'nın odasına döndüm.

Ölmüştü.

Onu kurtarabilir miydim?

Yanlış soru, Janice. Önemli olan o değildi. En azından o sırada. Belki de bir ambulans çağırmak ona yardımcı olurdu ama inan bana, Şili’de acil bir duruma yetişmek pek rastlanan bir şey değildir. Evin kapısına gelmeleri bir saat, hatta daha fazla sürer. O zamana kadar da ölecekti nasıl olsa. Dr. Ciruelo *Derrame cerebral* teşhisi koymuştu, kimse onu kurtaramazdı, ağrı çektirmeyen bir beyin kanaması, Nana hiçbir şey hissetmemişti. Ama diyelim beş dakikada geldiler ve onu bir solunum cihazına bağlayarak canlandırdılar. Acaba o bunu ister miydi? Gerçek soru şuydu: Neden o gece ölmüştü, neden o gece ölmeyi seçmişti -eğer ölümden seçme diye bir şey varsa-, iki bâkiyesinin biraraya geldikleri geceyi, tüm varlığıyla hizmet ettiği iki ailenin iki çocuğunun sonunda seviştikleri o geceyi neden seçmişti? Hayattaki görevi sona erdiği için ölmemiş miydi?

Ben düşün altına girip de Nana’mızın o mektupların suçunu üzerine alarak mümkün kıldığı sevişmemizin kanıtlarını vücudumdan akıtırken böyle düşünüyordum. Sıcak su Amanda Camila’nın kanının kokusunu hayalarımından silerken anladığım şey buydu: Nana ruhunun ruhlarımıza girmesini istemişti, biz yeni bir hayat yaratırken o ölmüştü, söylediği yalanların babamı, beni ve Milagros’u ve Amanda’yı kurtardığını öğrendiğim anda o ölüyordu. Ben yaşamaya başladığım anda o öldü, diye düşünüyordum, hayatın onsuz devam edebilmesi için. Son ana kadar kendini vermişti; atalarını öldüren insanları aşağılamaya kalkışan kindar bir kadının değildi, geçmişin silinmesine izin vermeyen bir Kızılderili büyücü değildi, insan varlığının başlangıcına giden, Bering Boğazı ile Amerika’ları ilk gören ve adlarını veren unutulmuş sözcüklerle dolu geçmiş değildi. Aksine, o son nefesine kadar sadık bir hizmetkâr olarak kalmış, efendilerine ve hanımefendilerine son nefesine kadar, hatta ondan sonra da

hizmet etmiş, Milagros Gallardo'yu ve onun karnından çıkan çocuğu sevmiş, ondan sonra da Milagros kadar anasız olan Amanda Camila adındaki çocuğu ve kimbilir belki de terk edilmiş ve yardıma muhtaç o kadar çocuğa bakan Cristobal McKenzie'yi sevmişti. Varlığının en son anında tüm sevdiklerini biraraya getirdikten sonra son nefesiyle onların hepsine, hepimize hizmet edebilmişti. İşte, gizli neden buydu, onun ölümüyle bizim sevişmemiz arasındaki simetri buydu, Janice. Kendi kendime, bana bir mesaj gönderiyor, diye düşündüm: Artık yaşamak istemiyorum, hayatımda başaracak başka bir şey kalmadı, bana sana neden yalan söylediğimi sormanı istemiyorum. Son Onalar hakkında soru sormanı istemiyorum. Benden zorla almaman için sırlarımı mezara götürmek istiyorum.

Onun ardından yas tutmadım değil. Kendime göre, işte. Onlarla birlikte ağladım; her birimiz ayrı bir nedenle ve farklı bir Nana için ağlıyorduk. Ama acı gerçek şu, Janice: Keşfettiğim hayata âşık olduğum için onun ölümüne fazla aldırmamıştım. İşte bizim -biz insanların, sadece bu dünyanın McKenzieleri ve Baronları değil- geçen ve bir daha gelmeyecek olanın ardından yas tutmamamızın nedeni budur. Amanda'yla her gece, her öğleden sonra ve her sabah sevişmenin heyecanı, her beden bedene sevişmenin ardından gelip iç içe geçen kelimelerin oluşturduğu konuşmaların heyecanı, kendimden geçmiştim. Büyük McKenzie'nin Che'nin gömüldüğü o gece Milagros Gallardo'ya ilk girişinde yaşadığı büyük sevinci tekrarlıyordum. İkisi de kendilerini biraraya getirmiş olması dışında onun ölümüne boş vermişlerdi, tıpkı benim Nana'nın bu dünyadan ayrılmasına fazla üzülmemişim gibi. Güneşin insanın omuzlarını bir şahin gibi pençelediği o Kasım günü Cementerio General'de tabutunun üzerine kürek kürek toprak atılmasını seyrederken ensemeye bir el indi ve bu ne Ignacio, ne Baroñ, ne babamdı ne de Polo: Amcam

Pancho'ydu. Kendisi hiç bilmeyecek olsa bile ona özgürlüğüne veren bu kadının cenazesine yetişmesi için tam zamanında saliverilmişti. Beni kucakladı, sonra yanımdan ayrılıp mezara bir çiçek attı. Ben de onu izledim ve elimdeki *corona del indio*'yu sonuncu Ona veya herhangi bir Mapuche olabilecek ama bu dünyada beni gerçekten ve tam olarak sevmiş, benim için ölecek kadar sevmiş tek kişi olan kadını örten toprakların arasına bıraktım. Kızılderililerin o kutsal çiçeğini sonsuzluk boyunca arkadaşlık etsin diye onun mezarına attım. Sonra da Amanda Camila'yı bir kere daha düzmeye eve gittim.

Yirmi beş yıl önceki Cristobal ve Milagros'un adımlarını izliyordum.

Amanda, onların başına geleni hemen hemen aynen yanıstarak annemin babama hamile olduğunu kırk gün kırk gece sonra söylemesi gibi aynı süreyi bekledi. 28 Aralık 1991'de Noel'den üç gün sonra, Herod'un bütün bebeklerin öldürülmesini emrettiği *Dia de los Inocentes*'de bana hamile olduğunu ve çocuğa Nana'nın adı olan Mercedes adını vermek zorunda olduğumuzu bildirdi. Nana'nın gerçek adının ne olduğunu hiç aklıma getirmediğimi düşünmedim bile. Tek düşündüğüm, Baron'un bunu duyduğu takdirde beni öldüreceği oldu, beni öldürecekti, bunu söylemişti, kızının memesine sıcak başparmağımla şöyle bir dokunacak olduğum takdirde öldürecekti beni. Bense kızının içine girmiştım. Sözümü tutmamıştım.

Paniğe kapıldım. Anne babamdan destek arayamazdım. Onlara, en başta da büyük McKenzie'ye yalan söylemiştim. Ona vaftiz kızını düzdüğümü, önce onun düzmeyeceği tek kadın olduğu için bunu yaptığımı, yardımını almak için gerçek aşkımin kim olduğu konusunda yalan söylediğimi, benim sahtekârın biri olduğumu, ta baştan beri beni kendisinden uzak tutmakla doğru bir şey yaptığını nasıl söyleyebilirdim? Kendisini engellemeye çalıştığımı sandığı o cezaevinde

nasıl bir vahşilikle aleyhime döndüğünü, buruşuk bir prezervatifmişim gibi beni hayatından çıkartıp atışını nasıl untabilirdim?

Ya da annem? Bunca yıldır kendisine asla anlatmadığım, Nana'nın ona anlattığı ama benim ağzımdan çıkmamış hikâyem hakkında nasıl konuşabilirdim? Nasıl gözünün içine bakar da Nana'yı ölüme terk ettiğimi söyleyebilirdim? Beni yetiştirmeyi beceremeyen babama ya da anneme veya her ikisine derin ve ıstırap verici bir şeyi nasıl açabilirdim? Nana'nın ölümüyle bana ilettiği tek mesaj bu değil miydi? Artık büyüdün. Artık Cara de Guagua değilsin –büyümek budur, yaşlılar artık sana yardım edemeyecekleri için dünyanın yükünü kendi sırtına alman demektir. Gecenin karanlığında seni dinleyecek, her şey başarısızlıkla sonuçlandıktan sonra itiraflarına kulak verecek bir Nana'sız kalmak budur, olgunlaşmak budur.

İşte ilk o zaman Nana'yla zihnimde konuşmaya, onun yokluğunu hissetmeye, birinin ölmesinin ne demek olduğunu anlamaya başladım. Ölülerle konuşamazsın. Onlardan öğüt alamazsın. Yataklarına gidip başını kolları arasına yaslayıp enerjini toplamazsın. Nana'nın bir daha şarkılar söyleyerek beni uyutmasını, şarkılarla uyandırmasını, besleyerek yetişkinliğe eriştirmesini, laternacıya vermek için elime para sıkıştırmasını yaşayamayacaktım. Gitmişti, hiçbir iz bırakmadan dönmek üzere gitmiş, çocukluğumu da beraberinde götürmüştü. İşte o zaman kendi kendime ne yaptığımı, mutluluğumla onun ölümü arasındaki bağlantıyı, onu nasıl geri getireceğimi sormaya başladım. Milagros bana hamile olarak döndüğünde annemin yanında olduğu gibi benim yanımda değildi; Baron'a gidip çocuğun babasının ben olduğumu ve ne olursa olsun o bebeğe sahip olacağımızı açık açık söylememi emretmek için burada değildi; onun beni öldüremeyeceğini, kendisinin de bildiği gibi beni öldürmemek için sebepleri olduğunu söylemek için yanımda değildi.

Bana korkmamamı söyler miydi? Amanda Camila'ya çocuğu aldırmasını söylemekten beni men eder miydi? Nana'nın odada olması hayatım boyunca bütün kadınların hep yaptıkları gibi beni korumaya kalkışması yerine gidip babasıyla konuşmaya ikna eder miydi? Pablo Baron'un, karnındaki çocuğu benim yaptığımı öğrenmemesi için her şeyi yapmamız gerektiğini söylediğinde, Nana, Amanda Camila'yı susturur muydu? Amanda babasına çocuğun ben Antarktika'dayken Kasım başlarında olduğunu söylemek istiyordu. Amanda'm zamanı gelince benim çocuğun babası olarak yanıda yerimi alacağımdan emin olmak istiyordu.

"Kız olacak," dedi. "Nana'nın ruhuna sahip olacağı için adını Mercedes koyacağım. Ve Gabriel, dünyada hiçbir şey onu kaybetmemi sağlayamaz."

Yanıliyordu, Janice, bu dünyada bilmediği ve onu o kasap doktora götürecektir, Nana'nın dönmek üzere bizi terk ettiği gece rahmine düşen bu çocuğu dünyadan silmesini gerektirecek, ona söyleyeceğim şeyler vardı.

Baron ertesi gün Casa Milagros'taki odama fırtına gibi daldığında ben de o şeyleri öğrendim. Yüzünden Amanda Camila'nın durumu anlattığı belliydi ve öfkesinden de, kızının benim masum olduğumu iddia etmesine rağmen, kendi deyişiyle, o tecavüzü gerçekleştirenin ben olduğumdan emindi.

Bana kötülük, kurnazlık ve kötülük ve baba sevgisiyle dolu gözlerle baktı.

"Gabriel! Yemin et! Çocuğun senden olmadığına yemin et! Kızmayacağım, söz veriyorum kızmayacağım, ama gerçeği bilmem gerek."

Her şey benim için Antarktika'nın en karanlık kışından daha uzun gelen o birkaç saniye öyle havada asılı kaldı; işte o sonsuz saniyeler içinde ona gerçeği söylemeye, öfkesiyle ve yalanlarımla yüzleşmeye, artık büyümeye karar verdim. Nana'nın içimdeki sesi beni dürtüklüyor, âdeta içimde kayna-

yıp dünyaya taşıyordu. Ama o fırsatı elde edemedim. Kaderimi değiştirecek fırsatı bulamadım.

Çok beklemiştim. Ve Pablo Baron boşluğu yirmi üç yıldır ilk kez kendi gerçeğiyle doldurdu: Onun da açığa çıkarması gereken kendi sırrı ve kendi yalanları vardı. Konuştu ve beni susturdu, benim yalanlarımı, benim sırrımı ağzıma ve kalbime gömdü. Bana yaklaştı, gözlüğünü gözlüğüme yaklaştırdı, sonra geriledi ve duymak istemediğim sözleri, şimdi Sevilla'da ikimizin de hayatının bu son gününde hâlâ işittiği sözleri sıraladı. O zaman bile birinin duyacağından, mikrofonlardan, başkalarının bana söylediklerini duyacağından korkuyordu...

"O senin kız kardeşindir," dedi Pablo Baron. "Bana yapmadığını söyle. Kız kardeşine yapmış olamazsın."

"Kız kardeşim mi?"

"Babanla karşılaşmadan bir gece önce annenle seviştim. Milagros'un Cristobal'la karşılaşmasından bir gece önce. Bunca yıldır bunu sakladık. Bundan babana söz etmeyeceğine yemin etmelisin. Tek çocuğunun babasının ben olduğumu öğrenmek onu öldürür."

"Çılgınlık bu," dedim. Ama değildi. Her şey mantıklıydı, dehşet verici derecede mantıklı: Şili'ye geldiğimden beri Baron'un bana gösterdiği özen, beni evine alması, kayıp oğlum gibi davranması, yaptığım her şeyi gururlu bir baba gibi övmesi. Kızına yaklaşmamam için beni uyarmasının, bizi biraraya getirmek için uğraşmasının ve aynı zamanda bizi ayırmaya çalışmasının nedenleri şimdi anlaşılıyordu. Belki neden kızın çekiciliğine kapıldığımı, neden Baron'un evinde ve kızının yatağında olduğumu ve gerçek ailemi aramakta olduğumu da açıklıyordu. Hatta babam McKenzie'nin beni reddetmesinin, kendimi ona sevdirmenin bu kadar güç olmasının sırrı da buradaydı. Cris, türünün hayvani içgüdüleriyle bu gözlüklü siskarın aslında kendi oğlu olmadığını her

nasılsa fark etmiş olmalıydı. Mantıklıydı ama ben yine de bu düşünceye karşı koyuyordum. "Size inanmıyorum," dedim.

"Kız kardeşini becerdiğin için mi? Gerçek, Gabriel. Gerçeği bilmem gerek."

Boğuluyordum, bir anafora kapılmış, onun yaptığı açıklamanın bok çukuruna çekiliyordum. Bu temize çıkmak, havayı soylu niyetlerimle doldurmak zamanı değildi. Düşünecek zamana ihtiyacım vardı.

"Hayır," dedim. "Ona el sürmeyeceğimi biliyorsunuz."

"Aferin," dedi Baron. "Bunu duymakla ne kadar sevindiğimi, seninle ne kadar gurur duyduğumu bilemezsin. Çünkü şimdi bana yardım edebilirsin."

"Ne yardımı?"

"Amanda bu aptal bebeği doğurmak istiyor, onu ondan kurtulmaya razı edemiyorum. Ama bir ağabey bir babanın söyleyemeyeceği şeyleri söyleyebilir ve ikiniz birbirinize çok yakınsınız, seni o kadar çok seviyor ki... Gabriel, onun hayatını mahvetmesine izin veremeyiz."

"Onun hayatı mı?" dedim. "Ya benim hayatım? Ya ben?"

"Sen bu olaylardan bir yara almadın. On dokuzunda çocuğu olacak olan sen değilsin. Şimdi onun adına endişelenmeliyiz. Onu kurtarmalıyız."

"Annemle konuşacağım," dedim. "Bunun doğru olup olmadığı öğrenmem gerek."

"Elbette konuş onunla. Ama Cris'e tek kelime etmek yok. Bana söz ver."

"Benden söz istiyorsunuz ha?" dedim. "Tanrım, bunu bu kadar yıl nasıl sır olarak sakladınız, benimle nasıl böyle oynayabildiniz?"

"Benim bütün yaptığım seni incitmemeye çalışmaktı," dedi Pablo Baron. "Sevdiğim insanları incitmemeye çalış sen de. Ben en iyisini yaptım. Şimdi senden kız kardeşine yardım etmeni, babana yardım etmeni istiyorum."

Annem, Pablo'nun, Cristobal McKenzie'nin Alameda'da ortaya çıkışından bir gece önce kendisini düzdüğünü itiraf etti. Vallegrande'de Che Guevara'yı öldürdükleri o gece çılgınca sevişmişlerdi Pablo Baron'la. Hikâyemin temelinde hep Guevara, hep Che vardı. Umutsuzlukla birbirlerinin kollarına atılırken, biri yıllardır beklediği erkeğin en iyi arkadaşının kolları arasına girdiğini, diğeri de kadının en iyi arkadaşının müstakbel karısı olduğunu bilemezlerdi. Ancak Pablo içine boşalmamıştı, Milagros Gallardo bundan emindi. Bir şey kendisini uyarmıştı. Onun organının sertleştiğini, titremeye başladığını, daha derinlerine girmeye başladığını hissettiğinde içinden bir ses onu içinden atmasını söylemiş ve o da erkeği yatağının çarşafına boşalttırmıştı.

"Casa Milagros'ta mı seviştiniz?"

"O zaman adı öyle değildi ama tabii, o zaman bu eve çok oğlan getirirdim."

"Nana biliyordu o halde?"

"Anlamış olabilir." Annemin gözleri sulandı, ölü dadısı aklına gelince. "Benim hakkımda, bizim hakkımızda bilinecek her şeyi bilirdi. Ama önemli olan Pablo'nun sana gerçeği söylemediği, Gabriel. Kimbilir bunca yıl sonra bu konuyu neden açmaya karar verdi. Belki de babanla yine birlikteyiz diye -ve o senin babandır! Birlikteyiz ve bu da Pablo'nun bahsi kazanamayacağı anlamına geliyor. O da en iyi arkadaşının oğluna bera-bere kalınmadığını söylemeye karar vermiş olmalı. 'Cris'in mi, yoksa benim mi daha önce doğduğumuzu bilemeyeceğiz ama aslında sen onun oğlu değilsin. Gerçek baban benim. Bütün o kadınları o düzdü ama bütün çocuklar benim olacak. Kuşaklar boyunca benim genlerim devam edecek.' Buna inanmasan bile o kendini iyi hissedecektir. Erkekler o kadar hayalcidirler ki. Hepsi serap bunların, Antarktika'da gördüklerimiz gibi; ama Pablo'nun buna ihtiyacı var, o bir şeye inanıyor: McKenzie'nin tek çocuğunun babası kendisidir diye McKenzie'yi yendiğine."

“Yenmedi mi?”

“Unut onun sana söylediklerini. Ben anneyim, bilirim.”

Unutamıyordum. Amanda Camila gerçekten kardeşim olabilirdi. Ve Nana bunu biliyordu. Bildiğine emindim ama yine de olmasına izin vermişti.

Demek gerçekten hilekâr ve düzenbazdı. Bir şeyi anneme bilerek söylememiştii: babam olduğunu sandığı adamın kızını düzmek istediğimi. Kabilesinin sonunu getiren, her cinsel organa bir sterlin ödeyen Baronlardan ve Wendelllerden bundan iyi intikam olabilir miydi? Ya da, eğer Mapuche ise, Galvarino’nun ellerini kesen, milletini hizmetkârlığa zorlayan İspanyollardan daha nasıl intikam alabilirdi? Ya da planlarında kabilesinin intikamını almak yoksa ve sadece kirli ayaklarını yüzme havuzuna soktuğunda aşağılanmasının ve Alvaro’nun yetiştiği toplumdan kovulmasının intikamını alıyorsa? Üstünlüğünü ifade etmek için öldüğü gece Baron’un iki çocuğunu aile içi zinada birleştirmekten daha iyi bir yol olabilir miydi? Bu vadiyi yağmalamaya ve çoğalmaya gelen insanların soyundan gelenleri böylece oyuna getirmiş olmu-yor muydu? Amanda ve ben, sözde üstün bir uygarlığın çık-maz sokakları, yozlaşmış bir ülkenin yozlaşmış çocukları olacak kardeşlerdik.

Peki ya annem haklıysa ve ben Baron’un oğlu değilsem... Ama son dört ayını gizli mektuplar yazarak tuvalet kapakları ve Che Guevara posterleri ve Inti-Illimani şarkıları ve McKenzie’nin yarattığı art arda orgazm hikâyeleriyle sürgündeki oğ-luna verdiği hasarı düzeltmeye çalışan bir anneye inanabilir miydim? Nana’yı beni aldatmak için eğitmiş, beni korumak için yalan söylemeye zorlamış, Baron’un erkeğine zarar verme-sini önlemek için yalan söyleyeceği kesinken, *Ministro*’nun za-ferini ilan etmesini önlemeye çalışırken ona inanabilir miydim? Babam McKenzie’nin arkadaşlığını ben artık kazanmışken, kendisi onun arkadaşlığından daha fazla bir şey elde ederken

ve Baron'u aralarına girmekten alıkoyacak her şeyi yapacak-ken, çocuğunu Cris'in elinden almasına asla izin vermezdi.

Hayır, bana doğruyu söylemiyordu. Bu kararı hemen orada verdim, Janice, çünkü bu benim inanılmaz derecede kötü olan talihime uyuyordu. İşlerin gidişatı ve Che'nin laneti ve o yetmezmiş gibi şimdi Nana'nın laneti, hayatıma sarhoş bir ordu gibi dalan hayaleti ile sevgilimin kız kardeşim ve çocuğumun yeğenim olma şansını yüzde elliden fazla görüyordum. Eğer ilahlar benimle oyun oynuyorlarsa ve bir hafta sonunda mutluluğu bulmuş olduğum hayaliyle avunup sonradan bana gerçekten bir darbe indirmek için bu entrikayı düzenlemişlerse, bundan daha büyük bir yıkım olabilir miydi? Her şey o kadar çarpık ve çılgıncaydı ki, doğru olmalıydı.

Durumu Amanda Camila'ya anlattım.

Bana inandı. Sanki benden kopmak için bir mazeret arıyormuş gibi, beni sevgiliden kardeşi durumuna geri getirmek istermiş gibi bana inanmakta çok aceleci davrandı. Sanki beni ilk karşıladığı günden sonraki o uzun aylar boyunca beni kardeş gibi görmekle ne kadar haklı olduğunu; ben onun içinde ve dışında emilebilecek her şeyi emmeyi düşünürken, içine girip o yeşil gözlerin içinden kendimi görmek isterken, o şehvet dolu hayalleri yaşarken, o içinden gelen sese uymuş, beni vücudundan uzak tutmuştu. Ve benim ondan zevk aldığım kadar o da benden almıştı: konuşmalarımızın mahremiyetiyle ve seks olmadan başarabileceğimizi düşündüğü dostluğumuzla.

Daha önce pek çok kez tanık olduğum fikir değişikliklerinden biri daha gerçekleşiyordu: Bebeği korumak için gösterdiği aynı inatçılığı, şimdi de onu vücudundan silip atmak, kırk gün öncesine dönmek konusunda göstermekteydi. Sadece çocuğumuzun ölümünün bizi şimdi özlediği o masumluga geri götüreceğine inanıyordu.

Benden gerekli ayarlamaları yapmamı istedi.

Ne kadar çabuk olursa o kadar iyiydi.

Tio Pancho'ma döndüm. Büyük McKenzie'ye sormaya cesaret edemiyordum; hatta onun yoluna çıkmaktan dahi kaçınıyordum. Babam -onu babam olarak hissediyordum, o zaman da baba demiştim, şimdi de baba diyorum- Cristobal bir aksilik olduğunu fark edebilirdi. Başı deritte olanlara karşı bir önsezisi, bir merhameti vardı. Kendime bir maske hazırlamak için bana zaman gerekiyordu. O bana kadınlardan kim olduğumu nasıl saklayacağımı, bana âşık olmaları için sadece görmek istediklerini göstermeyi öğretmişti. Şimdi aynı araçları onu aldatmak için, Baron'un Milagros'la ondan önce yattığını tahmin bile edememesi için geliştirmek zorundaydım. Ben, Gabrielito, sonunda onu koruyor, verdiği aşk derslerinin karşılığını suskunluğumla ödüyordum.

Bu nedenle sadece Tio Pancho'ya açılabilirdim. Kızın adını söylemem gerekmediği için iş kolaydı. Aslında o da sormadı ya. Sadece tarihleri sordu.

"Ne kadarlık oldu?"

"Bir ay kadar."

"Ne zaman doğacak?"

"Hesaplamadım ama Ağustos sonu sanırım. Galiba 24 Ağustos demişti. Bir iki gün önce ya da sonra."

"Che Guevera'nın vaftiz edildiği gün dedi," Tio Pancho. "Çocuğun Che'nin anne babası onu Tanrı'yla tanıştırdıkları gün doğacak. Buna ne dersin, ha?"

Ne diyecektim, bu da benim *puta* varlığında her şeyin nasıl karmakarışık olduğunun, Guevara'nın bana getirdiği lanetten kaçamamamın bir işaretiydi. Belki de o bütün bunları *el mas alla'* dan, tanıştırıldığı hangi sapık tanrıysa onun yardımıyla düzenlemekteydi.

"Hiçbir şey düşünmüyorum, Tio," dedim. "O bebekten kurtulmamız gerek. Bana yardım edecek misin?"

Che'nin ruhu o çocuğun içine girmiş bile olsa yardım edeceğini söyledi. Kadınların bedenleri konusunda karar verme

hakları vardı –bu hak Şili’de kabul edilmiyor olsa bile. Burada diktatörlükle mücadele etmiş insanlar bile...

“Tio, benim bir kürtajcıya ihtiyacım var, derse değil. Bana yardım edecek misin?”

Pancho Amcam yıllar önce kendisine çok başarılı bir iş çıkarmış olan bir doktorun adresini buldu. “Sanırım hâlâ ameliyat yapıyor,” dedi.

Doktor komple servis yapıyordu. Bir tek sorun vardı: Gelecek aya kadar kimseyi alamazdı.

Ellerini bir paçavraya silerek, “Bu işi ne zaman istiyorsunuz?” diye sordu. Sekreteri, hemşiresi, resepsiyoncusu kendisiydi. Calle Arturo Prats’daki gizli kliniğinde tek başına çalışıyordu.

“Yarın,” dedim.

“Yarın mı? Sadece bir aylık falansa Ocak sonunda, Şubat başında yapabiliriz.”

“Yarın olması gerek.”

“Bak, delikanlı. Yarın 31 Aralık. Eğer bilmiyorsan, yılın son günü. Yarınım dolu. Öğleden sonra Yılbaşı için hazırlanmak istiyorum. Biraz *pisco sour* yaparım, biraz uyurum. Karımla Vina’ya havai fişeklerini seyretmeye gideceğiz.”

“Uykuyu boş ver,” dedi amcam.

“Ama şimdi çok şey istiyorsunuz.”

“İki misli para için çok değil.”

“İki misli mi? Neden daha önce söylemediniz ki? Öğleden sonra üç uygun mu?”

“Hanım yalnız gelecek,” dedim. “Yanında kimseyi istemiyor.”

“Baba hanginiz?” diye sordu doktor.

Birden titremeye başladım. “Benim,” dedim.

Doktor elini uzattı. Amcama baktım. Başını salladı. Mesele yoktu. Bu kalın dudaklı, uykulu gözlü doktor parayı iç edip ameliyatı yapmazlık etmeyecekti. Parayı masanın üstüne saydım. Dolarlarımı o sabah bozdurmuştum.

"Bir dahaki sefere prezervatif kullan," dedi.

Bu ögüdü yirmi beş yıl önce Pablo Baron'a vermeliydi. Ya da sözlerini duyup da yerine getirmesi gereken kişi Cristobal McKenzie idi. Her ikisi de bunu yapsalardı ben burada olmayacaktım, benim muhtemel babalarımın ikisi de menileriyle annem arasına bir şey koysalardı, ben daha mutlu bir insan olacaktım, Janice; hiç dünyaya gelmeseydim o kadar mutlu olurdum ki.

Amanda'ya telefon açtım, adresi verdim; onun yüzünü görmeye, karnına dokunmaya, içindeki hayatı dinlemeye cesaretim yoktu. Çocuğu doğurmasına ve sonsuza kadar meydan okuyarak, zina işlemiş olarak yaşamaya ikna etmeye kalkışmadan telefonu kapattım. Telefon kulübesinden çıkar çıkmaz Amerika biletime gün alıp Şili'den ayrılarak New York'a gitmeye ve bu çöplüğe bir daha asla dönmemeye karar verdim. Hiçbirine, özellikle de Amanda Camila'ya veda etmeyecek, eşyalarımı sessizce toplayıp, hoşça kal, öteki dünyada görüşürüz, diye bir not yazıp gidecektim. Rahmin-den tohumlarımı çıkarırlarken burada olmayacaktım.

Ancak uçahta o gece de yer yoktu, bütün Ocak ayı da. Yaz tatili olduğundan Şilililer sürüler halinde Disney World'a koşuyorlardı; yakınlardaki Patagonya'nın daha ilginç olabileceği akıllarına bile gelmiyordu. Bütün uçaklar doluydu. Ancak ertesi gece, 31 Aralık için boş bir koltuk vardı. American Airlines'daki kocaman burunlu kız, "Yılın son gecesi kimse yola çıkmak istemez," dedi. "İnsanlar yılbaşını uçahta geçirmek istemezler."

"Yeni yılı karşılamak için uçaktan daha iyi bir yer düşünmem," dedim. "Ülkeler arasında, havada. Alıyorum. Zaman dilimlerini geçtikçe tekrar tekrar kutlarım."

Kız bana gülümsedi. Bu kızı, McKenzie babamın öğrettiği ustalıkla, Baron babamın Carola'yı ve annemi ve daha kimbilir kimleri iğfal ettikleri gibi iğfal edebilirdim. Hiç zahmet

gerekmezdi, kendi kendime, neden olmasın, diye düşündüm. Bilet gişesi dışında onu beklerim ve ondan sonra da... Santiago'da son gecemi bundan iyi geçiremezdim. Kız iri burnu altından bana gülümsedi ve biletimi değiştirebilmek için havaalanına bir saat önce gitmemi söyledi.

"Zamanım çok," dedim. "Ya sizin?"

"Ne düşündüğünüze bağlı," dedi.

"Bunu içki içerken öğrenmek isterseniz..."

Ama kız işten çıktığında orada değildim, o gece tattığım kadın eti onunki değildi.

American Airlines bürosundan çıkar çıkmaz, karşı kaldırımında Calle Agustinas kalabalığı arasında sevimli kıcını sallayarak yürüyen bir kadın gördüm, akşam güneşi şahane çıplak omuzlarına düşmüştü. Cristina Ferrer'di bu: Babama peşinden koştuğumu söylediğim ve onun da her zamanki yalanlarıyla hiç yatmadığını söylediği kadın. Benim düzüp de Amanda Camila yerine kürtajcı doktora göndermem gereken kadın.

Bana el sallayınca ben de salladım.

O gece onunla yattım, Janice. Hayır, bunu uyduruyor değilim: Onu Alameda yakınındaki bir otelde üç, belki de dört defa düzdüm. Bunun annemle babamın beni yaptıkları otel olduğunu ummak isterdim, ama beni belki de onlar değil, ondan bir gece önce Casa Milagros'ta Baron'la annem yapmıştı. Cristina'nın *chucha's*ında bir cevap yoktu, gerçek bir zevk yoktu ve her vahşi seferden sonra konuşma da yoktu. Sanırım Cristina'nın içinde Amanda'yı, bir daha asla benim olmayacak kadını, o anda çocuğumuzu aldirtmak için uykusuz ve yapayalnız bir gece geçiren kadını arıyordum, kız kardeşimi arıyordum ve onu bulamadım.

Karşı kaldırıma geçtiğimde Cristina, "Yaramaz çocuk, beni aramadın," dedi. "Yılın sonu geldi ve sen hâlâ aramadın beni."

Bileğini tutup saatine baktım. Sanki berbat bir filmdeymişiz gibi, "Bana sorarsan daha yılın sonu gelmedi," dedim. Bu klişelerin en kötü yanı genellikle başarılı olmalarıdır. "Bir gece içinde çok şey olabilir. Hem, sırası gelmişken söyleyeyim, ben babam gibi değilim."

"Ya?" Cristina bunun onunla yatmayacağım anlamına gelip gelmediğini kestirememişti.

"Ben ikinci seferi de isterim," dedim.

Ve üçüncüyü -onunla da başkalarıyla da. Şili'de ve Sevil-la'da ve aradaki limanlarda gelecek gün ve gecelerde kendi *catologo*'mu yarattım, kadınları sadece iş olsun diye ayarttım, sadece ve sadece büyük McKenzie teknik ve strateji ve öğütlerini uyguladım. Âşık olup vazgeçmek yoktu. Hiçbirinin adını hatırlamak yoktu, sadece o bulanık yatak görüntülerini. Evet, hepsini saatlerce dinledim, babam gibi, sözde babam gibi, belirli bir saat sınırum yoktu, onların söyledikleri her şeyle ilgilenmiş gibi yaptım ama aslında kendimi otomatik pilota bağlamıştım, sanki beyinlerine hayranmışım, ağızlarından çıkacak her şeyi heyecanla bekliyormuşum gibi davranıyordum, ama onlardan tek istediğim, gövdelerinin aşağı kısmından içeri gireceğim anın gelmesi ve altı, yedi, sekiz saniyeliğine kim olduğumu unutmaktı. Ta aşağıdan içlerine boşaldığım anda oradakinin, kaçmamam için kalçalarımı kavrayanın tek sevgili-m olduğunu, gözlerimi açınca onu göreceğimi, birbirimizle konuşarak uyuyakalacağımızı, birbirimize en gizli sırlarımızı anlatacağımızı, sadece bizim paylaştığımız bir dünyaya konuşa konuşa gireceğimizi hayal ediyordum. Ama gözlerimi açıyordum ve karşımdaki Amanda Camila olmuyordu.

O gece Cristina'yı becerirken tek gerçek mutluluğum, onun sarsıla sarsıla orgazm olması için kendimi tutmam, bunu onun zevk alması için değil de benim kendimi iyi hissetmek için yapmam, yıllardır olduğum o sersem Cara de Guagua'dan intikam almam, geçmişteki varlığımı gömmem de-

ğildi. Tek gerçek mutluluğum, sonunda uyumam ve hatırlayan bu beynimin silinmesiydi.

Sabah veda etmek için beni uyandırdığında bir ara uyudum mu bilemiyorum, ama sanırım itiraf edecek bir şeyim var, diye mırıldanmıştım. Ona benim muhabir olmadığımı söyledim mi? O da, benim de itiraf edecek bir şeyim var, dedi mi? Babanla hiç yatmadım, ona uzaktan hayrandım. Bunu ben mi uyduruyorum? Kendimi daha da bunalıma sokmak için mi Cristina'yla bu konuşmayı uydurdum? Eğer Şili'ye ilk geldiğim akşam Amanda Camila'dan önce onunla karşılaşsaydım ve babamın benden önce davranmadığını bilseydim, sevişeceğim kadın o olmaz mıydı? O da kaçınılmış fırsatlardan biri değil miydi? Artık neyin gerçek neyin yalan olduğunu bilemiyordum: Gerçek olan şey uyumak ve hiç uyanmayacağımı ummaktı.

Telefon çaldığında saat on bir olmalıydı: Resepsiyon memuru odaya başka müşterilerin de ihtiyacı olduğunu, yoksa bir günlük daha mı tutacağını soruyordu.

Otel parasını Cristina ödemişti. Bana da bir not bırakmıştı: "Gelecek sefere ödeme sırası sende. Sen McKenzielerin en iyisisin." Kâğıdı buruşturdum, telefona uzanıp Amanda Camila'nın evini aradım. Telefonu açan hizmetçi küçük hanımın çıktığını söyledi.

"Bana mesaj bıraktı mı?"

"Size elveda dememi söyledi."

"Hepsi bu mu?"

"Adios. Yazdım da. Unutmamam için yazmamı söyledi."

Tio Pancho'yla buluşmama bir iki saat kalmıştı. Onu o çirkin otel telefonundan aradım. Ülkeden ayrılmadan önce ziyaret etmem gereken bir yer vardı: Cristobal McKenzie ve Pablo Baron'la bahse girdiği o restoran.

Üzgün bir tavırla, "Benim. Kaybettiğim bahis," dedi. Arkadan iş arkadaşlarının seslerini duyuyordum. Kardeşi ona iş bulmuştu. Pancho, başka şeylere ihtiyacı olanlara emeklilik

planları, sigorta satmak, dedi. Ama iş iştî ve her zaman doktriner bir materyalist olduğu için çalışmaya, emek gücüne inanırdı ve sağ salim teslim ettiği bir çocuğun babasına, Cristobal'ın kendisini tavsiye etmesine minnet duyuyordu. Melankolisinin nedeni de belki de başını belaya sokmamaya, öteki memurları sendikaya sokmaya çalışmayacağına, emeklileri paralarını her an batacak bir piyasaya yatıran ve kendilerini yaşlılıklarında bir hiç haline getirecek olan şirketin araştırmaları için ikna etmemeye, şikayet ettiklerinde canlarına okuyacak o küçük yazıları kendilerine göstermeyeceğine söz vermiş olmasıydı. Sadece bahsi değil, daha fazlasını kaybettiği için melankolik bir kedere kapılmıştı.

"Evet o," dedim.

"İlle de ısrar ediyorsan, saat ikide orada buluşalım," dedi. "Vakit geçirmek için herhangi bir yer kadar iyidir orası da."

Otelden çıkarken kendimi kirlenmiş hissettim, Janice, ne kadar klişeyse de durumu anlatacak bundan uygun söz bulamam. Bu dünyadaki hiçbir suyun, hiçbir sıvının asla temizlemeyeceği bir kir vardı tenimin içinde. Bir daha babasıyla duşa giren o çocuk, babasıyla buzdağını almaya giden gemiye su yüklendiğini seyreden o delikanlı olamayacaktım. Çocuğunu büyültmeye yardım edecek yerde onun yeryüzünden silinmesine izin veren bir baba ve sevgili ve kardeş olarak bu başarısızlığa mahkûmdum.

Bu kaygısız düşüncelerle taşarak farkında olmadan ayaklarımın beni Alameda'ya ve Cerro Santa Lucia'ya götürmesine ses etmedim. O ilk umut dolu ziyaretimden beş hafta sonra, Valdivia'nın mektubunun oraya yerleşenlerin soylarının devam edeceği sözünü veren mektubunu yazdığı ve bu dağlar altında hiç vicdan azabı hissetmeden Inez de Suarez'le seviştiği yere bir kere daha gittim. Cerro Santa Lucia'yı son ziyaretimde ben bâkirdim, kız kardeşim de bâkireydi. Orada kız tavlayabilirdin, ırzına geçilebilirdi, kapkaççı kurbanı olabilirdin.

Benim de başıma gelen bu oldu.

Birden pantolonumun paçasının çekildiğini hissettim. Dönüp bakınca Cerro'ya doğru koşan küçük bir çocuk gördüm. Paramı çalmıştı! Hiç düşünmeden arkasından koşmaya başladım, heykellerle dolu alandan geçtim, çocuğun sahte sütunlar ve sahte Roma su kemerleri arsından geçip daha da yukarı koştuğunu gördüm. Sonunda dev bir kayanın üzerinde bir Kızılderili heykeli olan geniş bir meydana vardım. Çocuğu o heykelin altında yakaladım ve paramı zorla elinden alacakken çevremin sokak çocuklarıyla sarılı olduğunu gördüm.

Bunlar Choclo ile çetesinden daha küçüktüler, ama beş ay önce o *poblacion'*da başıma gelenin bir tekrarını yaşatacak kadar da kalabalıktilar. Santiago'ya böyle veda edecektim. Bu tepede beni çıplak bırakmaya hazırdılar. Seviştiğim kız kardeşim birkaç sokak ötede o doktorun parlak ışıkları arasında soyunurken. Yeni bir kâbus başlıyordu.

"Bırakın onu."

Ignacio'nun sesi değildi bu. Carlitos'un sesiydi. İşte oradaydı, hatırladığımdan biraz daha uzundu, kendisinden hiç beklemediğim güvenli bir havası vardı; ağlaya ağlaya uyuyan oğlan, tuvalete giderken elimi tutan oğlan değildi artık.

"Gabriel bu," dedi. "Cristobal McKenzie'nin oğlu."

Öteki çocuklar gerilediler.

"Aman Tanrım," dedim. "Nerelerdeydin sen? Babamla seni aramadığımız yer kalmadı."

Paramı çocuğun elinden aldı. Bana uzatarak, "Al," dedi. "Biz arkadaşlardan çalmayız."

"Hayır, senin daha çok ihtiyacın var. İstemiyorum."

Ciddiydim. Bu ülkeden gitmeden önce son bir fırsattı bu, birinin hayatında küçük bir iz bırakmak için, onu eve, babama götürmek için.

"Benimle Casa Milagros'a gel," dedim.

Belki de bütün bunlar bunun için olmuştu: küçük bir çocuğu kurtarabilmem için.

“Olmaz, Gabriel,” dedi. “Orada korkuyordum. Bir de burada bak bana. Burada kralım.”

Bana küçük arkadaşlarını gösterdi.

Kendi iyiliğimle aklanma ihtiyacı duyarak, “Sana yiyecek bir şeyler almama izin ver,” diye yalvardım. “Hepinize.”

Paraları elime sıkıştırdı, tekrar vermeye kalkışmamam için birkaç adım geriledi.

“Oraya gitmek istemiyorum,” dedi. “Beni oraya gitmeye ikna etmeni istemiyorum.”

Eğer ısrara devam edebilseydim, karşılıklı sıcak bir yemek yeseydik, kimbilir belki de benim Casa Milagros’a zaferle dönmemi sağlayacak bir anlaşmaya varırdık. Tam o anda o *plazuela*’ya hastalıklı bir yaz gölgesi gibi bir *paco* girivermişti. Çocuklar dört bir yana dağıldılar.

Carlos bir yokuştan yukarı çıkarken ben de peşine düştüm. Ama ortadan kaybolmuştu. Cerro’nun tepesindeki düzlükte bir zamanlar tabii ki beyaz olan, şimdiyse kendisinin kurduğu ve kalın sis perdesi üzerinden hâlâ gözlediği kent gibi kararmış olan soğuk bir mermer parçasından ibaret Pedro de Valdivia’nın ta kendisiyle karşı karşıyaydım. Oysa o, imparatora mektubunda, burasının yeşillikleri ve hafif esintileriyle tam bir cennet olduğunu yazmıştı. Biraz daha yaklaşıncı heykelin üzerinde küçük beyaz lekeler gördüm: Bu vadinin fatihi gelmeden orada olan ve ben Valdivia kadar ölü olduktan sonra bile orada olmaya devam edecek olan kuşların bokları.

Sonra arkamdan bir müzik sesi geldi.

SoHo’daki o gece bu ülkeyle tüm ilişkiyi kestiğimde duyduğum Inti-Illimani şarkısını çalan bir Kızılderili *quena*’sının yapayalnız sesi. Çılgın bir an Hayatımın Derleyicisi’nin, ekrana talihsizliklerimi kim yazarsa onun, o melodiyi beni kızdırmak için gökyüzünde bir CD’ye kaydettiğini düşündüm. Ancak hızla arkama dönünce bu paranoyakça fikir bir anda

uçup gitti. Açıklığın bir yanındaki küçük bir şapelin önünde genç bir kadın, görünüşe bakılırsa kara çekik gözleri, siyah saçları, koyu bronz teni, kafatasının zarif şekliyle bir yerli, çalgısını çalmaktaydı. Benim ilgimi çektiğini fark etti, başını salladı ve her notasının beni on bir yaşımıdayken o SoHo sokaklarında yanlış yöne saptığım için lanetlediğinin farkında olmadan çalmaya devam etti. Bütün bunları annemin, intikamının o son sarmalında planlamış olacağını düşünmekten kendimi alamadım. Belki de bu Kızılderili güzele para vermişti beni böyle rahatsız etmesi için, belki de bu onun benim hâlâ Che Guevara'ya borçlu olduğumu, ona olan borcumu ödemediğimi hatırlatmasıydı, hatta belki de bu müzisyeni karşıma Che çıkarmıştı.

Geçmişimi Nana'ya itiraf ettiğim öğleden sonrasında olduğu gibi birden midem bulanmaya başladı. Bir gün önce o doktorun kasap dükkânındaki kan ve narkoz kokusu, Amanda'nun birkaç saate kadar soluyacağı o koku, yazın kirli havasıyla karışmıştı. Aslında beni rahatsız eden ve kirleten vadiydi; milyonlarca ciğer benim ciğerlerimi taklit ediyor, her zehirli gözeneği yozlaşmayla dolduruyordu. Kirli olan hava değil, onlardı. Beni onlar cezalandırıyordu. Her şey orada başlamış ve orada bitmişti. Manhattan'da o gece "Che Guevara! *Presente!*" çağrısı beni doğduğum kıtayı inkâra götürdüğünde büyük bir aksilik olmuştu. Tek ihtiyacım olan şey, o çatı katına dönmek, parayı anneme vermek ve hepsinin hararetle söylediği şarkıya katılmaktı, hepsi bu kadar işte. Ve kaderim değişecekti. Ertesi gün büyük McKenzie'nin ısrarlı daveti her zamanki gibi gelecekti ve bu defa evet diyecek, Valdivia'nın kurduğu bu kente gelecektim ve babam bana bir iki konuda yol göstererek beni doğru yola yönlendirecekti. Her yaz buraya dönecektim ve bu benim için yeterli olacaktı; o girdiği saçma bahsi bana annemden önce söyleyecekti, bu dağların altında yatacak ve her zaman, olması gerektiği gibi utanarak Şi-

lili bir kızın içine girecektim. Belki de o kız şimdi şarkısını dinlediğim prenses olacaktı. Neden olmasındı ki? Geri döndüğümde, benim sadık Janice Worth'um, sana, senin de benim de istediğimizi verecektim. Amanda Camila bilincimin kıyılarında bir yarı-akraba kalacak, buzdağı da New York'ta bir gazetede Şilililerin yaptıkları garip bir olay olarak hatırlanacak ve hiç varolmayacağı için kendi kızımı öldürmeyecektim. Alternatif bir varlıkta, Manhattan sokaklarında break dansı yapan o çocuklara verdiğim armağanla birlikte terk ettiğim o ihtimaller gezegeninde böyle olması gerekirdi. Böylece Che Guevara laneti, benim eve dönüşümü engellemeye fırsat bulamadan kalkmış olacaktı. Böyle olmalıydı.

Ve sonra çok daha garip bir şey oldu. Kızılderili kız *quena*'sına o Inti-Illimani melodisini üflemeyi bıraktı, sanki bana daha fazla işkence etmemesi için sessiz dualarımı duymuş gibi şarkıyı yarıda kesti. Bu ilahi huzur sadece birkaç saniye sürdü. Sonra başka bir melodiye başladı. Ve çaldığı neydi, biliyor musun? Evrende beni Inti-Illimani şarkısından daha fazla rahatsız edecek tek müzik parçası, benimle daha bir zalimlikle alay edecek tek melodi: Mozart, Leporello'nun Don Giovanni'nin fetihlerinin listesi, New York'ta babamı her sordüğümde annemin çaldığı parça. O yerli kadın aryayı çalıyor ve bana yine Don'un kadınların şişman ya da zayıf, sarışın ya da kumral, yaşlı ya da genç olduklarına aldırış etmediğini hatırlatıyordu. Kıskaç Leporello onun kadınlarla ne yapacağını bildiğini bağıra bağıra söylüyordu ve şimdi de bu Kızılderili genç kız bu Şili tepesinde bunu çalmaktaydı. Mozart çalan bir Kızılderili? Bunu hayal mi ediyordum? Böyle bir şey olabilir miydi? Her ikisi tüm ülkeler içinde İspanya'nın Don Juan'ın yaşadığı ve kadınları sıradan geçirdiği zaman Pedro de Valdivia'nın yola çıktığı İspanya'nın en doğurgan ülke olduğunu; İspanya'da bin üç, *mille e tre* kadın düzdüğünü söylüyorlardı—daha fazla dayanamayacaktım. Bu kara tenli melek bana ön-

ce Che babamı, ona ve anneme nasıl ihanet ettiğimi hatırlatmıştı, şimdi de ikinci melodisi bir başka ihanetin hançeriyle parçalıyordu. Cristina'yı yatağa atıp yaralı Amanda'mı unutmam bir gün bile sürmemiştir. Kan kaybından ölmek için o Mozart musluğunu kapatmalıydım.

Genç kadın birinci ve ikinci melodiye bir caz parçası gibi, annemle babamın buraya yakın bir yerde beni yaratmak için birbirlerine dolandıkları gibi doğaçlama başladığında elimi cebime sokup Carlos'un bu seyahatte karşılaştığım herkes gibi kurtarılmak istemediği için kabul etmediği bir tomar parayı çıkardım. Parayı sanki Valdivia ile adamlarının kendisinden çaldıklarının bir kısmını Nana'nın soyundan gelenlere geri veriyormuşum gibi yerli müzisyenin önüne attım. Sanki bu hareketim o kadının benim içimde uyandırdığı, beni bir neşter gibi oyararak içimden çıkarttığı anıları yok edecekmiş gibi. Parayı kadının çıplak ayaklarına fırlattım ve o güzelim yerli ağzına, "Yeter, lütfen kes artık," diye mırıldandım. Ve kadın durdu. Tam bir şaşkınlıkla durdu ve sanki daha önce öyle bir şey görmemiş gibi, sanki ikimiz de İspanyolların paralar ve boncuklarla geldikleri ve Mapuchelerin bu nesneleri hiçbir şey anlamadan seyrettikleri Santiago'nun kuruluş zamanına geri dönmüşüz gibi paralara baktı. "Hayır, dur," dedi, gözleri sıvı bir korkuyla parlayarak. Ama ben döndüm, onu bıraktım, merdivenlerden bir sonraki *plazuela*'ya indim ve soluk soluğa yukarı çıkarken önünden geçtiğim Kızılderili heykeline gittim.

Ve adını görüm: Caupolican.

O adı daha önce nerede duymuştum? Ana rahmine düştüğüm gece babamın Polo'yu bulduğu *teatro*! Caupolican'ın yüzüne soluk bir Santiago güneşi düşerken arkamda çok iyi bildiğim bir ses, "*Huelen*," dedi. Onun bu vadinin zebani ilahlarıyla yaptığı bir anlaşma sonunda izimi bulmuş ve bana bu gece buradan ayrıldığım da, babamın tek oğlu olarak kalacağı-

nı söylemek isteyen Polo olmasını bile dilerdim. Ama onun daha beter biri olduğunu biliyordum: Max Behrends.

“Huelen,” diye tekrarladı Max. “İstirap çekmenin Mapuche dilindeki karşılığı. Mapucheler yüzyıllardır bu tepeyi öyle adlandırırlar. Birinin aklına bir İtalyan azizin adını vermesinden önce. İstirap. İspanyollar buraya gelmeden yüzlerce yıl önce kazığı yiyeceklerini, tarihten bütün alacaklarının kışlarına sokulan bir kazık olacağını tahmin ettiler mi dersin? Özellikle de kışından giren kazık. Caupolican öyle öldü. Onu yakacaklardı ama din değiştirip Hristiyan oldu –onlar da merhametli davrandılar, kışına bir mızrak sokup kanamadan ölene kadar beklediler.”

Dönmeye yeltendim, ama Max kolumu kavradı. “Öyle çabuk değil,” dedi. “Tanışmanı istediğim biri var. O kadın sana bu heykel hakkında bir şeyler anlatabilir. Örneğin neden kışına sokulmuş bir kazık olmadığını.”

Çıldırılmış mıydı? Onu Amanda Camila’dan ayırdığım için aldığı intikam mıydı bu? Bu Cerro’da turist rehberi olarak eski rolünü oynarken beni rehine mi alacaktı? Tepenin altında ilk bulduğumuz ve kameraya burasının bir zamanlar dünyadan ve cennetten kovulan *expatriados*’ların mezarlığı olduğunu gösterdiği yere mi götürecekti?

Her zamanki gibi soruyu kendisi cevaplamak için, uzaklardaki Salzburg’da doğmuş olmasına rağmen ne kadar Şilili olduğunu göstermek için sormuştu. Filme alındığı zaman kullandığı sesle, “Bu heykelin kışına sokulmuş bir kazık yok, çünkü bu Araucanialı değil, sahtedir. Bir Şilili heykeltıraş tarafından Amerikan elçiliğindeki bazı gringolar için yapılmış olup, *Mohikanların Sonu* gringo romanındaki soylu bir Kızıl-derili taşbasmasından alınmıştır. O kitabı okumuş muydun?”

“Bak, Max,” dedim. “Benim öğle yemeğine...”

Ben sanki konuşmamışım gibi, “Gringolar o heykelden nefret ettiler,” dedi. “Elbette. Kendi aptal, uydurma Ameri-

kalı Kızılderililerini değil, otantik, tipik ve var olmayan Şilili bir Kızılderili istediler. Heykeli iade ettiklerinde heykeltıraş ne yaptı dersin?”

Bilmek istemiyordum, umurumda bile değildi. Ama bunun için yumruklaşmaya hazır değildim. Max benden iriydi, daha formdaydı ve sonunda ele geçirdiği, canını ölümüne sıkan bu tek kişilik dinleyicisinden nefret etmek ve onun canını yakmak için sebepleri vardı.

“Heykeltıraş, Caupolican olduğunu iddia ederek şaheserini Cerro Santa Lucia’ya sattı. Şilililer heykele bayıldılar. Onun kuzeyde bir kitaptan kopya edilmiş olmasına aldırmadılar. İşte böyle. Önce İspanyollar Caupolican’ın kışına kızgın bir kazık soktular, sonra da onların soyundan gelen Şilililer ıstırapı olmayan bir heykel diktiler, ki bence bu ilk cinayetten daha kötü bir suçtur. Şili’nin en ünlü heykellerinden biri öğrencilere kendi tarihlerinin aşağılanmış bir şeklini öğretiyor. Hangisi daha kötü: Birine işkence etmek mi, yoksa böyle bir şeyin olduğunu unutmak mı? Ne dersin, ha, Gabriel?” Kolumdaki baskı giderek artıyordu. “Ama unutmamış birine, konunun gerçek uzmanı olan ve şu anda bize doğru gelmekte olan birine değil de, sanki neden sana soruyorum bunu? İşte, Victoria Huepimul.”

Max’tan kolumu kurtardım ve az önceki soluk kesici yerli kadını gördüm. Basamaklardan aşağı beni izlemiş, şimdi sanki kışına bir kazık sokulmuş gibi, ya da daha ürkütücüsü, sanki benimkine bir kazık sokmak istermiş gibi kararlı adımlarla bana doğru yürüyordu. Neyse ki, o kadar tehlikeli bir şey yapmadı: Ayakları dibine attığım parayı sessizce, sitemle bana uzattı. Almadım. Bu paranın o kadınla ve onun ihtirasıyla aramızda bir bağ olacağını hissediyordum. Vefasız kalbim o anda sadece bunu düşünebiliyordu. Belki bir mucize olurdu, belki de o benim Şili’ye gelme nedenimdi. Belki de her şeyi kaybetmiş değildim. Küçük bir çocuk gibi ellerimi yumruk yapıp arkama koydum.

Mavi gözleri ikimiz arasında gidip gelen Max, "Siz tanışıyor musunuz?" dedi. "Victoria, yoksa sen?.."

"Benim dilenci olduğumu sandı, Max," dedi Victoria. "Arkadaşın benim bir Kızılderili *conchuda* dilenci olduğumu sandı."

Max az önce benim kolumu tutan eliyle kızın kolunu tuttu. "Aslında benim arkadaşım değildir, öyle değil mi Gabriel? Ama bana bir hizmette bulunduğunu da inkâr edemem, Victoria. Eğer o olmasaydı biraraya gelemezdik. Bu Gabriel McKenzie, hatırlarsan sana..."

"Punta Arenas'ta âşık olduğun kıza seni yaklaştırmayan adam mı?"

"Aynı namussuz. Ona teşekkür edecek fırsatım olmamıştı. Senin oyunların sonunda Amanda'dan vazgeçtim, Gabriel. Böylece Victoria'yı keşfetmek için özgür kaldım."

"Neden söz ettiğini bilmiyorum, benim gitmem gerek," dedim.

Ama yerimden kıpırdamadım. Victoria'nın gözleri beni olduğum yere mıhlamıştı. Birden duyduğum hayranlığın nedenini anlayıverdim: Bana o resimdeki Nana'yı, Punta Arenas'ta beni zamanın ve mekânın ve boğazların ve ihtirasların ötesinden çağıran o Ona kızını hatırlatmıştı. Gözlerinde, dudaklarında, omuzlarının eğiminde Nana'nın bilgeliğinden bir şey vardı.

"Victoria'yla tanışmak seni memnun eder diye düşündüm," dedi Max. "En büyük konser müzisyenlerimizden biridir. Harika bir bestecidir. Senfoni orkestrasında klarnet çalar. Yirmi altı yaşında nefesli çalgıların başı olmak hiç de fena değil, ha? Kafanın neden karıştığını anlayabiliyorum. Ben de onu ilk kez beş ay önce, doğum günümde gördüğümde aynen senin gibi olmuştum, o anda böyle bir armağanın kıymetini bilememiştim."

"Max Behrends, sen çok konuşuyorsun," dedi Victoria. "Neden ağzını dostun mudur, düşmanın mıdır her neyinse

parasını alması için ikna etmeye kullanmıyorsun. Sonra da buradan çekip gidelim, tamam mı? Provam mahvoldu.”

“Benim gayet iyi bir çözümüm var, *mi amor*,” dedi Max. “Sen parayı istemiyorsun, o da geri almak istemiyor... O zaman ben alırım..” Parayı kızın elinden aldı. “Ve senin Lautaro projene bağışlarım. Tamam mı, Gabriel? Bir bağış? Bir internet uzmanından. Bir gün babasıyla birlikte hâlâ anlayamadığım nedenlerle çıkagelip sana yardım edebilir diye düşünmüştüm.”

“Sen internet uzmanı mısın?”

Victoria’nın bana bakışları daha az mı saldırgandı şimdi?

“Sevgilimin bir fikri var,” diye Max devam etti. “Mapuche yerleşim topluluklarını internetle birbirlerine bağlamak istiyor.”

“Onlara en iyi malzemeyi ve en son yazılımları vermek,” dedi, benim güvensizliğimi fark eden Victoria. Ancak sezgisel olarak bende en güçlü anıları uyandıran iki şarkıyı seçen bu kadın, yine de kendisini Max’tan daha iyi anlayacağımı biliyordu. Onunla sevişmek, sonra da chat yapmak ne zevkli bir hayaldi. Yoksa onu Cristina’yı ve Amanda’yı silmek için mi kullanıyordum? “Milletimi bu ağın içine sok –web siteleri falan. Her yerleşim biriminde bir bilgisayar onları rekabete iterdi. Başlangıç olarak iş önerileri açısından iyi olur, ama bugün asıl sorunumuz bölünme olduğundan, artık biraraya gelemeyen insanlar arasında bağlar kuvvetlenir, topraklarımızı geri almak için ortak bir hareket başlatılabilir...”

Ben konuşmayı sürdürmek için ve bunun bir gün konuşmayla kalmayacağını umarak, “Lautaro’nun sağ olsaydı yapacağı şey,” dedim.

“Şimdi anladın işte. Max da ilk başlarda senin gibi kabul etmedi, anlamadı. Benim kendi kültürümü yok etmek istediğimi sandı. Max ülke hakkında çok şey biliyordu ama yine de Kızılderilileri senin gibi düşünüyordu –bir yamaçta önü-

ne para atıp yoluna devam edeceğin biri. Ona dışa açılmayan bir topluluğun öleceğini öğrettim."

"Elbette," dedim. "Parayı o proje için kullanabilirsin."

"Anlaştık," dedi paraları cebe indiren Max. "Git de eşyalarını al, *Mhija*."

"Demek bana yardım edeceksin?" diye sordu Victoria.

"Elbette. Seve seve."

İkimiz de merdivenlerden yukarı çıkıp gözden kaybolan kızın ardından baktık.

Max, heyecanla, "Ne esaslı, değil mi?" dedi. "Filmim için müzik yapacak. Onu o gün duyduğumda..."

"Doğumgününde."

"Evet," dedi.

Tarihleri hesaplayarak, "Doğum günün," dedim. Demek kızla 11 Temmuz'da tanışmıştı, benim buraya geldiğim ve onu buralarda gördüğümün ertesi günü. Bu da eğer Cerro Huelen'e ya da Santa Lucia'ya veya bu boktan parkın adı her neyse oraya çıkmış olsaydım, kızın sesini ondan önce ben duyuyacaktım demektir. Ölü fatihin heykelinin altındaki aynı banka oturacaktım. O iki şarkıyı dinleyecektim. Kızla konuşacaktım, o da bana Lautaro projesini anlatacaktı. Oscar ile Nano yerine ona yardım etmeyi teklif edecektim. Şu anda âşık olma tehlikesini yaşadığım gibi ona âşık olacaktım ve Amanda Camila'ya uzanan köprülerim yanacak, hatta hiç olmayacaktı. Şili'de kaderim olacak şeyi birkaç adımla, birkaç dakikayla kaybetmiştim, şimdi Max Behrends'e ait olan ve beni kurtaracak kadınla ben tanışacaktım. Max kolumu onun için tutmuştu, onu gözümüne sokmak için, onun çocuğuna hamile olduğunu söylemek, Amanda Camila'ya ulaşmasını engellediğim için bana teşekkür etmek için. Santiago'ya dönüp de Amanda'ma giden yolun kapandığını görünce uyuyamadığı bir gece o *quena*'nın sesini hatırlamış ve ertesi sabah erkenden Cerro Huelen'a çıkıp saatlerce Victoria'yı beklemişti. Kız sanki gelecekten gelmiş gibi öğleden sonra ortaya çıkınca Max ses-

sizce oturup tüm konseri dinlemiş, sonra da filminin müziğini yazmasını teklif etmiş ve birlikte yemeğe gitmişlerdi.

Max hayatımı iki kere çalmıştı; ilk seferinde Santiago havaaanında ikimiz de altı yaşındayken o gelirken ve ben de giderken karşılaştığımızdan habersizsem de, ikimizin de yirmi üç yaşında olduğumuz bugün, onun yolunu açan ben olmuştum. Benim çıldırmış olduğumu düşüneceksin, Janice, elbette çıldırdım. Yarın gazeteleri oku: Sevilla'da Terörist Eylem, Kolomb Günü Patlamayla Karşılandı, Çılgın Şilili Che Guevara Adına Darbe İndirdi. Yarın haberleri seyret ve ne kadar çılgın olduğumu gör. Ama gerçektir bu: Victoria ile Pablo Baron'un oğlu birbirleri için yaratılmışlardı. Ona bütün internet ustalığımı aktarırdım, ömrümün geri kalanını Lautaro projesine harcardım, Nana'nın gözlerine sahip çocuklarımız olurdu ve babamın kim olduğunu hiç öğrenmedim. Bir sürü tuzak hazırlamaktan kurtulur, beni hayata getiren kadına ihanet etmezdim.

"Onu düzdün mü?" diye sordu Max Behrends.

Sanki ben değil de çılgın oymuş gibi baktım yüzüne.

"Amanda Camila," dedi Max. "Onu düzdün mü?"

Gözlerimdeki *huelen'i* görmüş olmalıydı, gözlerimden yayılan ıstırabı ve cevabımı görmüş olmalıydı. Belki de beni bu tepenin altında gördüğünden, bir hafta sonra Patagonya'da Hotel Cabo de Hornos'da masaların arasından dolandığından ve Santiago'da bürosunu ziyaret ettiğimden bana babamı öldürmemi tavsiye ettiğinden bu yana ilk kez ne kadar iç içe geçmiş olduğumuzu anlamıştı. Onun *ben* olabileceğini, ne onun ne de benim kontrol edebildiğimiz bir kaderin bizi değiştirdiğini, ona neşe, bana Gabriel McKenzie diye adlandırılmanın sıkıntısını verdiğini anlamıştı. Bu böyleydi ve Max da öyle kalması için elinden geleni yapacaktı.

"Ondan uzak dur," dedi. Pablo Baron'un aylarca önce dediği gibi, ama başka bir kız hakkında. Aynı ses tonuyla. "Git. O geri gelmeden git."

Gidecek yerim yoktu, gitmek istediğim bir yer yoktu. Max'a baktım ama şu kadarcık merhamet yoktu yüzünde.

"Siktir git dedim sana!"

Siktir olup gittim oradan. Cristobal McKenzie'nin bekâretini kaybettiğinin ertesi günü gittiği restorana gittim. Her şeyin başladığı yerden başka nereye gidebilirdim ki?

Hâlâ oradaydı, Providencia'da. Aynı mönüydü, hatta belki aynı garsondu, Tio Pancho pek emin değildi ama aynı garsona benziyordu: Hâlâ masalar arasında dolaşıyor, hâlâ her müşteriye ne kadar bahşiş vereceğini hesaplar gibi bakıyor, hâlâ müşterilere biftek veya deniz ürünleri, beyaz Santa Rita veya San Emiliano *tinto* öneriyordu. Ben henüz tam olarak canlı değilken, Pablo Baron Cristobal McKenzie'yi ondan sonraki yirmi beş yılı nasıl geçireceğini söylemeye zorlamamış olsaydı, Pablo Baron en iyi arkadaşını ve rakibini bir gece önce tohumlarını içine boşalttığı kadınla evlenmeye ikna etmemiş olsaydı kürtaıyla alınılabilirdim bile. Hepsi bu kadardı işte. Tio Pancho o gün gelip de o konuşmayı açmasaydı ben var olmayacaktım, tıpkı bir saate kadar, kesin olmak gerekirse saat tam 15:00'te, kız kardeşimin içine yerleştirdiğim benim çocuğumun artık var olmayacağı gibi. Garson belki hâlâ burada olacak, hatta günün spesiyalitesini bu amcama söyleyecekti ama kimbilir amcamın yanında hangi yaşlanmakta olan yüzün ve dertlerin sahibi olacaktı. Benden başka herkes.

Amcam şimdi, "O bahse girdiğime pişman değilim," dedi. "Sadece kaybettiğime pişmanım. Kendim için değil. Latin Amerika'da sosyalizm olsaydı, kendi kaderimizi kendimiz belirleseydik çok daha iyi olacaktı bütün insanlar için. Babanın değil, hepimizin bakmak zorunda kalacağı sokak çocukları için. Hatta hiç var olmamaları gereken sokak çocukları için. Küba'da sokak çocuğu yok. Sovyetler Birliği'nde sokak çocuğu yok. Tabii şimdi hepsi yeniden başlayacak. Şirketler,

sokak çocukları, fahişeler, kapitalizmin neler yapacağını göreceksin. Bana sosyalizmin aslında bir başarı hikâyesi olmadığını, milyonlarca insanın, masumların öldüklerini söyleyeceksin. Pekâlâ. Ama doğum ıstıraplıdır. Yanlış yaparız, sonra yanlışımızı görür ve düzeltiriz. Ancak hayal kaybolmuyor, Gabriel, çünkü kapitalizm yoksulların sorununu çözemez, insanları gerçekten mutlu edemez. Sonunda kendini ve gezegeni yok edecektir.”

Amcamla siyasal bir tartışmaya girmek, onun yirmi beş yıl sonra her şeyin değişeceğini, bu dünyanın Choclolalarının barikatların başına kahramanca geçeceklerini, Onaların diriltileceğini, Larreaların ve fabrikalarının işçiler tarafından yönetileceğini, Carlitos’un Şili’nin cumhurbaşkanı olacağını söylemesini dinlemek istemiyordum. Hiçbir şey değişmeyecekti. Babam McKenzie haklıydı, ya da babam Baron eğer bir değişiklik olacaksa bunu, ağır ağır, sistemin içinde gerçekleştireceğini söylediğinde haklıydı. Ya da belki Tio Pancho haklıydı ve insanlar düzülmekten bıacaklar ve her şeyi yıkacaklardı. Ancak benim için önemli olan kimin haklı olduğuna aldırış etmememdi: Çünkü beni değiştiremezlerdi. Benim için hiçbir şey değişmezdi, çünkü bu gece gidiyordum. Bu benim Şili’ye veda edişimdi.

Bunu düşündüğüm sırada kaderimde büyük bir değişim için son fırsat havada dönüp duruyordu, hemen o anda ve orada masanın üstünde belirivermeye hazır son bir şans. Çok geç.

Amcamın geçmişten çekip çıkaracağı açıklama aklımın ucuna bile gelmeden, “Öbür ikisinin kazanacaklarını hiç düşünmüş müydün?” diye sordum. “Senin kaybetmen değil de, onların ikisinin de kazanması.”

“İkisi de,” diye Francisco McKenzie tekrarladı. “Sır saklayabilir misin?”

“Sır saklamakta üstüme yoktur,” diye bir yalan kıvırdım.

Keyifle bifteğine saldıracak, onu o iğrenç Dow-Jones endeks ortalamasıymış, dünyanın her yerinde mucize olarak karşılanan yeni Şili emeklilik planıymış gibi şişleyerek, yaklaşık beş yıl sadece cezaevi lapası çiğnemiş dişleriyle çiğneyerek, "Baron çoktan kaybetti," dedi.

"Kaybetti de ne demek? Yani, görevinden atılacak mı?" Amcam benim bilmediğim bir şey mi biliyordu? Yoksa kendisiyle direnişte birlikte olan hainin aşağılanması ve istifa etmek zorunda bırakılmasını hayal ederek bir teselli mi buluyordu?

"Hayır. İşine devam edecek. O zaten kendisinden yapması bekleneni yapıyor: Pinochet'siz Pinochet ekonomi programı. İşçilere bir iki kırıntı, büyük şirketlere büyük kârlar. Şili'nin bugün yabancı pazarlara her zamankinden daha bağlı olduğunu biliyor muydun?"

"Tio, bu teorileri biliyorum. Sen bana o kaybetti demekle ne söylemek istediğini anlatır mısın?"

Garsonumuz şaraplarımızı tazeledi. Francisco McKenzie adamı seyretti, işini bitirip çekilmesini sabırla bekledi. "Ağabeyim her ikisi de elli yaşına sözlerini tutmuş olarak gelseler bile Baron'un üzerinde bir üstünlüğü olmasını garanti etti."

"Nasıl bir üstünlük?"

"Ben bu yarışta yoktum, Gabriel. Yarış hep ikisi arasındaydı. İlk olarak önce kimin doğduğu, sonra kimin penisinin daha uzun olduğu. Daha anaokulundayken bile ölçerlerdi, sonra kim daha uzağa işeyecek falan filan."

"Ve..."

"Ağabeyim Cris her ihtimale karşılık erkenden işi kendi lehine sağlamaya karar verdi."

"Nasıl?"

"Düşün bir kere. Onların güçlerini düşün. Baron siyasal güce sahipti ve onu kullandı, ya da kullanmaya çalıştı. En azından Cris öyle diyor ve ben de ona inanıyorum. Cris'in Baron'a üstünlük sağlayacak nesi vardı? Cris hangi işte iyi-

dir? Cris, Baron'u yenmek ve kendisini gizli galip yapmak için bir kadına ne yapabilir? Bir tanık dışında gizli yani –ve o da benim. Bana söyledi. Bu masada o bahse girdiğimizde üçüncü kişi olan bana ihtiyacı vardı. Sonunda berabere kalsalar bile kendisinin kazanmış olacağını bilmemi istedi. Gerçek oyunda, gerçek dünyada Pablo Baron'u yenmişti.”

“Amanda Camila mı?” dedim. Kalbim duracak gibi olmuştu. Olamazdı; babam sonunda onu da becermişti, Baron'a ettiği yemin boşunaydı, Amanda bana yalan söylemişti.

“Amanda Camila,” diye Tio Pancho, korkularımı doğruladı.

“Babam Amanda Camila'yı mı becerdi?”

“Becermek mi? Ne münasebet. O Amanda'nın babasıdır. Annesi Marta'yı düzdü. Ne olursa olsun bahsi kazanmak için. Marta'nun yumurta salıvereceğini hesapladığı bir günde.”

“Marta ondan nefret ederdi, Pablo Baron karısının...”

“Kadının ne söylemesini beklerdin? Onu seviyorum, imkânım olsa ömrümün sonuna kadar her gün onunla yatarım mı diyecekti? Cristobal McKenzie'nin kocası üzerinde kötü etkisi olduğunu söyleyerek Baron'un kuşkularını giderdi. Ama Marta kardeşimden onun annen dışında başka hiçbir kadına vermeyeceği bir şey almıştı –bir bebek. Amanda Camila kardeşin yani, Gabriel. Buna ne diyorsun, ha?”

Ama değildi. Amcamın söylediği doğru olsa bile Amanda kardeşim değildi. Babaları değiştirmiştik: O Cristobal McKenzie'nin kızıydı, ben de Pablo Baron'un oğlu ve...

“Bu olamaz,” dedim Pancho Amcama. “Bunu başka kim biliyor, kim doğrulayabilir...”

“Sakin ol, *hombre*.” Francisco McKenzie benim çılgınca sorularımdan pek keyif alıyordu. “Başka kimse yok. Marta öldü. Ve olayı bilen öteki kişi de öldü.”

Cevabı bilmeme rağmen yine de, “Kim?” diye sordum. Birden her şeyi anlamıştım, her şey apaçıktı gözlerimin önünde.

“Senin Nanan, kim olacak? O kadın her şeyi bilirdi. Bir gün babanı bir köşede kıstırıp açıkça sordu. Aslında onun

evinden ayrılmasının gerçek nedeni buydu. Milagros'u yedi yıl beklemesi palavraydı -*pura mierda*. Milagros'un dönmesini o yedi yüz yıl beklerdi, inan bana. Hayır, onun o namussuz Baron'a hizmet etmeye razı olmasının nedeni, McKenzie'nin öteki çocuğuna, senin kardeşine bakmaktı. Bana Baron'un nasıl biri olduğunu sordu; o zamanlar Pablo'yla hâlâ arkadaştık ama ben artık ona güvenmemeye başlamıştım. Pinochet'yle uzlaşmaya doğru gittiğini görüyordum."

"Tio, lütfen konudan ayrılma."

"Nana'ya onun iyi bir insan olduğunu söyledim. Belki de uyarmalıydım ama sanırım Baron Hitler olsaydı bile Nana ona giderdi. Amandita'nın büyürken yanında kendisine bakacak bir kadın olması için. Kız, Nana'nın sevgili Milagros'u için seçtiği erkeğin, bütün zamparalığına rağmen Milagros'a sevmesini tavsiye ettiği erkeğin kızıydı. Şimdi de onun kızının, yani ailenin bir üyesinin, kendisi gibi biri tarafından korunmasını istiyordu. Nereye gidiyorsun?"

Bebeğimi kurtarmaya gidiyordum.

Saat üçe on vardı, acele edersem yetişebilirdim. Durum yine mantıklıydı: Cristobal McKenzie'nin yeni doğan Amanda Camila üzerinde asla kullanmayacağını söyleyerek Pablo Baron'a verdiği prezervatif. O korunma olmadan düzduğu tek kadın olan Marta'da kullanmadığı prezervatifti. Anneme verdiği sözü bir tek o zaman çiğnemişti: Çünkü bahsi kazanmayı anneme sadık kalmaktan çok istiyordu, ona verdiğini başka kadına vermeyeceği sözünü çiğneyecek kadar istiyordu Pablo Baron'u yenmeyi. Baron ülkenin en güçlü insanı olabilirdi ama McKenzie *pija*'sının Baron'un kendisi ve soyu için ayırdığı kutsal yere girmesini önleyecek kadar güçlü olmamıştı. Cris'in en iyi arkadaşına o küçük kızı asla düzmeceğine yemin etmesinde şaşılacak bir şey yoktu: Gözü hep çevrede dolaşan organından koruduğu insan kendi kızıydı. Benim işlediğimi sandığım aile içi zinayı asla onunla işleme-

yeceğine yemin ediyordu. Düşündüğüm ama işlemediğim. Baron yanıliyordu. Ben Amanda'nın kardeşi değildim.

Nana da bunu biliyordu. Bu benim için bilmecenin tek eksik parçasıydı. Kendi kendime beni ve Amanda'yı o kadar sever gibi görünen Nana'nın, Baron'un iki çocuğunun çiftleşmesine nasıl izin verebildiğini sorup duruyordum. Onun bir şeytan olduğu cevabım haksızlıktı. O bir melekti. Daha ilk baştan bizi biraraya getirmiş, teşvik etmişti: Hayran olduğu kadının oğluyla, o kadınla ebedi aşk vaatleriyle evlenen adamın kızı. Cristobal'ın kızını da, Milagros'un oğlunu teşvik etmiş ve o oğul sıkıntılarını kendisine açtığında, mektupların sorunumu çözebilmesi için bilgiyi Milagros'a aktarmıştı. İkimizin de gerçek babalarımızın kimliklerini öğrenebilmemizi beklemiyordu. Bizim seviştiğimiz gece ölmüş, ruhunu Amanda Camila'nın içinde oluşmaya başlayan çocuğa iletmış, birleşmemizi kutsamıştı.

Ve o bebeği kurtarmak, Nana'nın planlarını gerçekleştirmek için hâlâ vakit vardı.

Doktorun kapısını çaldım.

Açan olmadı.

Bir daha çalınca yan evdeki kadının eşiğinde oturmuş sigara içtiğini ve sanki polise evet, işte, kürtaj parasını ödeyen bu diyeceği zaman tarif etmek üzere yüzümü ezberlermiş gibi beni süzdüğünü gördüm. Kapının kolunu çevirdim, açık olduğunu görünce içeri girdim.

Doktor ortalığı temizliyordu. Ameliyat masası üstündeki kanı bir paçavrayla siliyordu. Havada insanın midesini kaldıran bir formaldehit kokusu vardı.

"Burada ne arıyorsun? Seni kim içeri aldı?"

"O nerede?"

"Gitti. Seni kim içeri aldı?"

"Saat üçte burada olacaktı."

Adam yaptığı işi bıraktı, lavaboya gidip ellerini yıkadı. Su kıpkırmızıydı. "Evet ama telefon edip erkene almak istedi,

ben de ne fark eder, siesta yapmayiveririm, dedim. Ama sen sorumu cevaplamadın.”

Ameliyat masasının yanındaki iskemleye oturdum. “Gitmiş olamaz. Giden başkası olmalı. Yanılıyorsunuz.”

Adam ellerini kurulayarak yanıma geldi. Eldivenini çıkarıyormuş gibi parmaklarını teker teker, titizlikle, önce sağ elinden başlayarak kuruluyordu. “*Ministro* Baron’un kızıydı, değil mi?” Yanımda ayakta duruyordu. Başında beyaz fese benzeyen, kirli beyaz bir başlık vardı. Üzerine konmuş bir sinek ilk tehlike anında uçmaya hazır bekliyordu. Milyon gözünün parçalarıyla bana baktı sinek. “Pablo Baron’un kızıydı, değil mi?”

“Evet.”

“Ben de öyle tahmin etmiştim. Ama ona bir şey söylemedim. Hastaları teşhis edebilmek iyi bir şeydir. Hep sahte adlarla gelirler ve ancak arada sırada birinin kimliğini öğrenirsin. Hayır, şantaj değil, o işe girmem, endişelenmene hiç gerek yok. Ayrıca, bunları geri al.”

Bana bir gün önce verdiğim, amcamın yılın son günü ameliyat yapması için verdiğini para tomarını uzattı.

Parayı düşünmeden aldım. Tek düşündüğüm kızımı kaybettüğimdi, geç kalmıştım ve bebek ölmüştü, Nana’nın o küçücük sevgi soluğu ölmüştü.

“Baron’un kızı için para alamam,” dedi doktor. “Pablo Baron esaslı adamdır. Onun sayesinde ülkede huzur var, sonunda bir fırsata kavuştuk. Yürekli bir adam -askerlerle pazarlık eden, onları güçlerinden vazgeçmeye zorlayan, kendi halkına o koşulları kabul ettiren biri-, bu ülkede ihtiyacımız olan akli başında, kararlı, dürüst bir insan. Eğer kızı saçma bir günah işlemişse bence bir sakıncası yok. O aileden gelen herkese saygım büyüktür. Bir Baron’dan para alamam.”

Bir McKenzie’yi ameliyat ettiğini ve Baron’un çocuğunun asıl o anda önünde durduğunu bir bilseydi.

Elimdeki paraya baktım.

"Sende kalsın," dedi doktor. "Büyük bir adama benim önemsiz katkım. Bir dahaki sefere prezervatif kullan. Bu beni yoksul bıraksa da."

"Nerede?" diye sordum.

"Ne nerede?" Ben cevap vermeyince, "Onu görmek istemezsin," dedi. "Görecek bir şey yok. Attım zaten."

Kendimi neden cezalandırmak istiyordum ki? Daha fazla kan, gecikmiş aybaşı kanı, Baron ile McKenzie'nin ilk torunlarının kanını neden görmek istiyordum? Her ikisi de hayat olması gereken ölümden birleşmişlerdi. Nana'nın damarlarında yolunu kaybetmiş ve kalbine dolarak onu boğmuş olan kan, Santiago kurulduğundan beri bu vadide akmış olan kan -neden daha fazlasını görmek istiyordum ki?

"Cinsiyeti ne olacaktı?"

Doktor ışıkları söndürdü, kapıyı işaret etti. "Bunu bilmek istemezsin," dedi.

"Bilmek istiyorum."

"Bir kız. Herhalde. Aslında bu kadar erken..."

Sokağa çıktık, hâlâ sigarasını tütürmekte olan kadına iyi yıllar diledi -belki onu da ameliyat etmiş, çenesini tutması için para almamıştı. Kimbilir ne sırlar biliyordu, ne rahimler temizlemiş, ne anılar ve umutlar gömmüş, sanki hiçbir şey olmamış gibi ne hayatların yeniden başlamasını sağlamıştı.

Son bir an -son diyorum çünkü ondan sonra bir daha hiç inanmadım- benim için bir şans daha olduğuna inandım. İçimde Nana'nın sesi geçmiş çivremdeki bütün Şilililer gibi silebileceğimi söyler gibi oldu; benim gibi insanların hak ettiklerinden bir fazla şansa sahip oldukları, iki babam gibi yalan söyleyip, sahtekârlık yapıp sonuçlarına katlanmam gerektiğini ve bu arada bir iki iyilik de yapabileceğime olan inancım sıkı sıkı sarıldım. Geleceğin sanrısı bana, şimdi yapmam gereken tek şeyin, Amanda'yla konuşmak, ona her şeyi anlatmak, affı-

nı dilemek ve onu affetmek ve esas başlamanız gereken yerden yeniden başlamak olduğunu söyledi. Hayal işte.

Bu hayal de bu gezegende hayatın sürdüğü kadar sürdü; yani hemen söndü; Che'nin göğsünü kurşunun parçalaması, kanın Nana'nın kalbini parçalaması, doktorun o döllelenmiş yumurtayı delmesi için gereken süre. İşte, her şeyin yoluna gireceği umutlarım da bu kadar sürdü.

Sonu başlatan, beni buraya, Sevilla'ya ölmeye getiren de o parçalanmış umut parıltısı oldu. Bu yüzden, o sokakta uyanıp hiçbir şeyin asla değişmeyeceğini bildiğimde, evrenin iyilik-severliğine de bir daha güvenmek istemediğimi, bir daha kendimi mutlu olacağıma inandırmak istemeyeceğimi biliyordum. Dahası, benimle oynayan her kimse veya her neyse beni kapana kısırdığını, o şey ya da kişi veya kader ya da ne ad vermek istersen onun benimle alay ettiğini ve beni devam etmeye yönlendiren şeyin az önce yaşadığım o inanç parıltısı olduğunu, onunla kontrol altında tutulduğumu anlamıştım.

Siktir git. Yo, sana söylemiyorum, Janice. Bu şaşkın deneyimini benim üstünde yapan her kimse ona: Şu çocuğu alalım, kafasını defalarca karıştıralım ve işler her kötüye gittiğinde ona başka bir arzu parıltısı, başka bir hedef, başka bir kadın, başka bir bedende başka bir delik, varlığına örnek olacak ve kendisine rehberlik edecek başka bir baba figürü, işler aksi gittiğinde onu yoluna devam ettirecek küçük bir umut parıltısı sunalım. Böylece o her seferinde kalkıp da kör geleceğe doğru gittikçe eğleniriz.

Cennette misin, cehennemde misin, ikisinin arasında bir yerde misin, lanet olsun sana.

Ve hayatımın planlayıcılarına siktiri çekmenin içinde bir fikir vardı: öyle büyük bir vahiy, beynime dolan bir ışık orgazmı falan değil. İşte o zaman, sadece kendimi öldürerek özgür olacağımı anladım. İlahlar bunu yapmamı istiyor olsalar bile, bütün bunları beni çıldırtıp hayatıma son vermeme sağlamak için, son bir kere gülmek için yapmış olsalar bile

önemi yoktu, çünkü bu son oyun olacaktı. Ondan sonra eğlenmek için, üzerinde kumar oynamak için gidip bir başkasını bulmaları gerekecekti. Doktorun umutlarımı ameliyat ettiği, ellerini ve çeliğini daha önce sadece benim sızlayan aşkımla girdiğim yere soktuğu kliniğin duvarına yaslanmış dururken, benim elimde olan bir şey bu, diye düşündüm. Bu komediyi sona erdirmek için yapabileceğim tek şey buydu.

Yazın o ıssız sokağında kim olduğumu biliyordum, Max'ın bana ilk söylediği Cerro Huelen mezarlığını hatırlıyordum. Sözleri bana *expatriados*'ların, *patria*'ları, vatanları olmayanların kaderini hatırlatmıştı. Ben oraya aittim işte. Max, Santiago'nun kurulduğu ve bütün hikâyelerimizin başladığı o tepenin altında bana bakarken bunu biliyordu. Benim yerim sapkınların ve inanmayanların ve dışlanmışların yanıydı. Her şeyden de çok intihar edenlerin yanı. Katillerin yanı. Şimdi Sevilla'da bunu biliyorum ve Nana'mın öldüğü yılın son saatine yaklaşırken de bunu tam olarak anlamıştım. Onun beni kolları arasına almasına, beni kucağında sallamasına, benim yaşamaya devam etmemi söylemesine, öfkemi silip götürmesine ihtiyacım vardı. Ama onu, o sonuncu Ona'yı ben öldürmüştüm, aptal güzel moruk benim için ölmüştü. Belki de o sonuncu Ona değildi, sanki bunun artık bir önemi varmış gibi. Mapuche veya Fueguina ya da Aztec, onu tetiği ben çekmişim gibi öldürmüştüm. Yalanlarımızla onu hepimiz öldürmüştük, bana olan sevgisiyle söylediği yalanlar öldürmüştü onu. Amanda Camila ile Milagros'a olan sevgisi öldürmüştü onu; Nana *mi novia*, benim gerçek gelinim olmalıydı. Evet, bunu hepimiz yapmıştık ama onu karanlıkta ölmeye ben bırakmıştım, eğer ölümle karşı karşıya kalan ben olsaydım onun bana yapacağı gibi elini tutmamıştım. Bu dünyadan ayrılırken onun yanında oturmamıştım.

Kendimi bağışlayamadığım tek şey buydu. Yalan söylemek, komplo kurmak falan. -Şili'de çevremdeki herkesin, en

başta iki babamın, geçimlerini sağlamak için yaptıklarından fazla bir şey yapmış değildim. Ama ben vücudumdan seksin haz dolu izlerini yıkarken onu ölmeye bırakmak, yanında olduğumu bilmese bile gözlerine düşen saçlarını kaldırabileceğim halde onu öyle yalnız bırakmak... bunun için bağışlanma olamazdı. Onun son sözlerini ya da sessizliğini duymamıştım. Benim için kutsal bir toprak, bu dünyada benim diyebileceğim hiçbir yer olamazdı. Kemiklerim kalmayacak, beni isteyen bir ülke çıkmayacak, ölümümü hatırlayan çocuklar olmayacaktı. Antarktika gibi, ama altımda toprak, üstümde göğe yükselen dağlar, gizli yanardağlar, penguenlerle dolu adaları, bir tek albatrosu bile olmayan bir Antarktika gibi. Sıcaklık yok. Sadece ben. Buz buza.

Ama kendi havamla gidecektim.

Ödeşme zamanı, Gabriel.

O intihar düşüncesi beni hiç bırakmadı. Baron'un evine gidip Amanda Camila'yla konuşup ona gerçeği söylemediğimde, kaybımız için onu teselli edip hâlâ kardeş olduğumuzu sanmasına izin verdiğimde bile o hep içimde kaldı ve büyüdü. Ağlayan Amanda'yı yatırırken, yastığına dağılan saçlarını öperken ve ışığını söndürdüğümde hep içimdeydi. Odama gidip de eşyalarımı toplayacak yerde eğer öleceksem yalnız ölmek istemediğim, tanıklar olmasını istediğim için Şili'de kalmaya karar verdiğimde de içimdeydi. O anda birinci düşünceye bir ikincisi katıldı: Belki de yalnız ölmemeliydim, belki yanıma birini almalıydım, Polo'yu belki ya da Max'ı, onlara kazanmadıklarını, elimde hâlâ bir iki koz olduğunu göstermek için. O yeni düşünceye kollarımın arasındaki bir çocuğa sarılıyormuş gibi sarılarak yatıp uyudum ve annem tarafından uyandırıldım. "Gabriel, Yeni Yıl'ı kaçıracaksın, acele et," dedi, o tehdit mektuplarını bana olan sevgisinden yazan, ama sevgisi o New York yıllarındaki ıstırapı gözardı etmesini önlemeyen annem, yıllar sonra beni parçalan-

mış ve kayıp bir şekilde bırakacağını düşünmeden, iki gecede iki erkekle düzüşen annem. Ona melekler gibi gülümseyerek, "Hemen geliyorum, anne," dedim. Çok heyecanlıydı. "Cris ve Pablo ellinci doğum günlerini planlıyorlar. Pablo 12 Ekim'de Expo '92'yi kapatmak zorunda olduğu için hepimizi, seninle beni de, Sevilla'ya davet etti. Cris de gitmek istiyor, ilk kez olarak ülkeden çıkmaya hazır o da! Birlikte olduğumuz sürece." Biraz daha gülümsedim. "Çok iyi, anne. Çok eğleneceğiz. Hemen geliyorum." Ve dünyayı benim gibi bir mikroptan kurtarmak için Sevilla da herhangi bir yer kadar uygundu. Aslında Don Juan'ın kenti, Kolomb'un kenti, bu iş için mükemmel görünüyordu ve bu yolculukta yanıma kimleri alacağıma gelince... herhalde Polo ile Max'ı değil -onlar kimin umurundaydı ki? Onlar bu dramda figürandılar. Eğer ben ölürsem ölecek olan adamlar...

İkisini de geceyarısı, kucaklaşırken, Amerika'nın beş yüzüncü, kendilerinin ellinci doğumgünlerini kutlarken gördüm. Bu ülkeye geldiğim gün Nana'ya sarıldığım gibi onlar da birbirlerine sıkıca sarılmışlardı, benim de onlara bir kere olsun öyle sarılmak istediğim gibi. Birbirlerinin gözlerinin içine baktıklarını ve İyi Yıllar dilediklerini, ikisinin de birbirlerine ve bana yaptıkları şeyi sakladıklarını gördüm. Sonra ikisi birden döndüler, iki babam beni gördü ve Casa Milagros'da 1992'yi kutlayan o çocukların arasından, dans eden, öpüşen ve şampanya içip terleyen dostları arasından çıkan yengeçler gibi bana geldiler, dört kollarını aynı anda bana sardılar ve üçümüz birden sanki bir âlem yapıyormuşuz gibi kucaklaştık. Boynumun iki yanında sıcak sarhoş soluklarını hissettim, parmakları omuzlarımı, kaburgalarımı ve dirseklerimi kavradılar. Tanrım, seni seviyoruz, Gabrielito, diye ikisi de kulaklarıma soluklarını boşalttılar ve ben de sanki onlara inanmışım gibi gülümsedim ikisine de. Ne yapmam gerektiğini anlamaya başlamıştım.

İşte orada, onlar tarafından kucaklanmışken her şeyi anlamaya başladım. Onlardan o kadar nefret ediyordum ki, düşünmemeye gerek dahi yoktu: o kadar doğaldı, benim kanım ya da soluğum kadar bir parçamdı, asla kaybolmayacak olan o nefret. Birbirlerinin kadınıyla yatmış olan Baron ve McKenzie. Beni inkâr etmiş olan Baron ve McKenzie. Her biri kendi yöntemiyle diğerini yok etmek için beni kullanmış olan Baron ve McKenzie. Babam McKenzie beni kendisine bastırırken vücudu tepeden tırnağa titriyor. Beni yapmadığı zaman anneme bu kadar yakın olmuş olmalı, Amanda Camila'yı yaptığı zaman Pablo Baron'un karısına bu kadar yakın olmuş olmalı. Sevdği kıza o benden önce varmıştı sonunda. Benden yıllar önce onun içinde olmuştu, onun vücudunun ve cinsel organının tohumunu hayalarında taşımıştı. Diğer vücut, en iyi arkadaşı girmeden yirmi dört saat önce beni yapmak için annemin içinde titreyen Baron babamın vücudu; Baron babam ona bu konuda hep yalan söylemiş, bu sırrı yıllardır ondan ve benden saklamış, bana yalan söylemesini, sevdiklerini aldatmayı öğretmişti –işte Baron babamın dostu McKenzie'yle bana öğrettiği buydu. Şili'ye bulmaya geldiğim bu babalarım sanki bana dikte ederlermiş gibi harfi harfine yerine getirmiştin bu dersi.

Sahte sevgilerinin sahte sözcükleriyle beni boğacakları korkusuyla aralarından sıyrıldım. O kadar nefretin içimde kara meni gibi dolaşıp durmasına rağmen o zaman bile henüz bir planım yoktu. Kendimi öldüreyim, evet. Onları da öldürecektim herhalde. Sevilla'da. Ama nasıl? Neyi kanıtlamak için?

Her zamanki gibi kafam darmadağınaktı. Bir işaretin gelmesini, beni kurtaracak bir ses, komplomda bana eşlik edecek diri ya da ölü bir başka kişi, benimle ölümün buzuna yürüyecek birini bekliyordum. Sanki duama karşılık vermiş gibi annem, aradığım adı bana sağladı. Kendimi bildim bileli hayatımın duvarına o adı mıhlayıp duruyordu. Her şey o kadar basit, o kadar aşikârdı ki.

Şerefe kadeh kaldırılıyordu ve annem üçüncüydü.

Önce Larrea kadehini kaldırıp konuşmasını yaptı: Kristof Kolomb'a ve soğutmaya, son beş yüz yılın iki harikasına, bizi bulup Musa gibi Atlantik çölü üzerinden buraya getiren adama ve hepimizin Kızılderili olmadığını kanıtlamak için buzdağını *madre patria*'ya getirecek olan teknolojiye içelim.

Herkes buna kadeh kaldırdı.

İkincisi Polo'ydu: Öteki Cristobal'a, McKenzie olanına ve onun en iyi dostu olan bu dünyadaki yarım yüzyıllarını Seville'nin en büyük partisiyle kutlayacak olan *Ministro* Baron'a.

Herkes ona da kadeh kaldırdı.

Sonunda sıra anneme gelmişti: Gelecek yıl bir yıldönümü daha var, dedi. Che Guevara'nın idamı ve gömülmesi, Amerika'yı öksüz bırakalı, Galvarino gibi elleri kesileli yirmi beş yıl olmuştu. Ama o pek çok insanın inanmak istedikleri kadar ölü değildi. Geri gelecekti ve geldiğinde kıyamet kopacaktı. Che'ye içelim: dönmesine ve sonsuza kadar yaşamasına.

Buna pek fazla kişi kadeh kaldırmadı. Hoşgörüsüz bir hanımefendi kocasına, "O intihar misyonlu manyağa içmem," diye fısıldadı. Birkaç kişi şampanyalarını yudumlamışlardı: Belki solcu ve devrimci olmanın şık olduğunu düşünen bir iki kişi, belki Che'yi uzun saçlı ve parlak gözlü biri olarak bilen bir iki çocuk. Ancak davetlilerin çoğu kadehlerine sadece dudaklarını değdirmişler, ya da duymamış gibi davranmışlardı.

Fakat McKenzie ile Baron duymuşlar ve yan gözle birbirlerine bakmışlardı, ben o bakışlarda ikisinin de aynı şeyi düşündüklerini biliyordum. İkisi de Che'nin kendilerini Milagros Gallardo'nun vücuduna ve yirmi beşinci doğumgünlerini kutladıkları masadaki bahse götürdüğünü hatırlıyorlardı. Ve ikisi de Sevilla'da 11 Ekim saat 23:59'da birbirlerine yapacakları küçük sürprizi planlıyorlardı: Her biri o an kendisini galip ilan edecek -ben senin karını düzdüm, hayır, ben seninkini düzdüm- ve ikisi de en iyi arkadaşına bahsi kaybettiğini söyleyecekti.

Ama bunu yapamayacaklardı, onlara bu fırsatı vermeyecektim. Bunu onlara ben söyleyecektim. Herkesin önünde, üçlü doğumgünü, onlarınki ve Amerika'ninkini, kutlama-ya Sevilla'ya gelen herkesin önünde. İkisine de kaybettiklerini ve onları yenenin ben olduğumu, gerçek babam Che'nin adına onları da kendimi de öldüreceğimi açıklayacaktım.

Değil miydi yani? Ölümü beni hayata iten, Baron'u da McKenzie'yi de annemin bacakları arasındaki yaraya, *rajadura*'ya iten adam. Hâlâ yaşıyor olsaydı ne yapardı? Oğlu Gabriel'e ne yapmasını söylerdi?

Pancho amcam bunun cevabını cezaevinde ilk konuştuğumuz gün vermişti. Che olsa buzdağını havaya uçururdu. Sembolik, evet, ama Che'nin dünyanın Oscar ve Nano'ları tarafından pazarlandığı, savunmaya yemin ettiği Kızılderililerin devrimden çok internete güvendikleri ve zafere götüreceği işçilerin emekli ikramiyelerini hangi şirketin hisse senetlerine yatıracaklarını düşündükleri bu gün, başka nasıl bir isyan mümkün olabilirdi? Ben bunu Che Guevara'yı anmak için yapıyorum, diye yazacağım bırakacağım notta. Cristina Ferrer'in Expo '92 sona erdikten sonra Sevilla'daki otelinde bulması için bırakacağım: Che'nin anısının kirletilmesine protesto olarak. Daha kişisel bir şeyi, kişisel nedenlerimle havaya uçurduğumu söylemeyeceğim. Şili'ye geldiğim zaman beni babam McKenzie'ye bağlayan şeyi havaya uçuruyorum; onu Antarktika'ya gelmeye ikna eden ve beni çocuğu olarak kabul etmesini sağlayan buzu. Baron babamın geleceğini ve ününü dayandırdığı, benimle daha iyi oynayabilmek için beni ona yaklaştırmak için kullandığı buzu. Ben Che'nin oğluyum –annem sürekli bunu söylerdi, ona borçlusun, o olmasaydı... Dünyayı sadece şiddetin düzelteceğini söyleyen Che değil miydi? Sikeceğim o aysbergi, tehdit mektuplarında yazıldığı gibi.

Üstelik bunu sadece Che için değil, Nana için de yapacağım. O bunu onaylardı. Benim ne yapmakta olduğumu fark etmiş olmalıydı, benim oyunuma isteyerek katılmış, kulla-

nılmaya razı gelmişti. Bir gün radyo tiyatrolarından birinde biri, annenin ölümüne üzülrken bundan daha iyi kader olur mu, demişti. Sevdiklerinin seni yemelerinden daha fazla ne isteyebilirsin? Onu yiyen bendim, bunca zamandır gizlice hep kendisini yememi söylemişti. Gizli sekreterim, benim dikte ettiğim mektupları yazan sekreterim. Aslında onları bana dikte eden oydu, sonunda o tehditleri gerçekleştirmem için: evet, buzdağını havaya uçurma kararında tatmin edici ve hatta neredeyse gerçek adalet kokan bir şey var. Bunu o zaman anlamamıştım, babamı yönlendirmek ve yardımını aramak için o mektupları Nana'nın acemi elleriyle ben yazdırıyorum sanmıştım. Ama şimdi geriye bakınca en derin niyetlerimi, kendi ölüm ilanımı, New York'ta o pek çok ekranda gördüğüm gece hayal ettiğim buzdağı parçalarını yazdığımı görüyorum. Ona buzdağının Sevilla'da kurban edileceğini fısıldıyordum: aslında benim ihtiyaçlarım için her şey kurban edilecekti, babamın doğumunun ellinci, Che Guevara'nın toprağa verilmesinin yirmi beşinci yılında, sevdiklerimi yok ettiğim zaman.

Hatta düşünürsen, ona büyük büyükdedom Wendell'in yaptıklarını, benim kanımın onun kanına yaptığını ödüyor, borcu kapatıyorum. Budalaca bir davranışla beni koruyacağına, besleyeceğine, uyutmak için ninniler söyleyeceğine, kadınları Milagros ve Amanda Camila adına suç üstleneceğine, erkekleri Cristobal ile Gabriel'in ölüp kaybolmamızdan önce bir iki kadınla daha yatmamız için suçu üstleneceğine işi tamamlamalıydı. Dünyaya o son boyun eğme mesajından daha iyi bir şey hak ederdi. Nana'm, Che gibi orada olmayı hak ederdi; bu gece bu dünyaya veda ederken gerçek annem ve gerçek babam benim elimi yönlendirirler, benimle birlikte olurlardı.

Casa Milagros'taki o gürültücü kalabalığa, "Hey, millet!" diye bağırdım ama hiçbiri beni dinlemedi, hatta Yeni Yıl'ı karşılamak için makyajını yapan, kötü zamanlarla ölü bebekleri 1991'in kötü anılarıyla birlikte arkasında bırakmayı başa-

ran Amanda Camila bile. Herkesin kendi hayatlarının ve evrenin hayatımın en iyi yılı olacağına inandıkları o yeni yıl kargaşası içinde o bile sesimi duymadı, hatta var olduğumu bile bilmiyordu. Polo biliyordu ama. Olanca sesiyle *Feliz Ano Nuevo* diye bağırarak elime bir kadeh tutuşturdu, bir balina gibi içine şampanya püskürtürken beni tepeden tırnağa ıslattı. Bilerek. Ben de ayağım kaymış gibi yaptım, onu tutmaya çalışırken kadehi elimden bıraktım. Kadeh üzerine boşaldı, gömleğini ıslattı ve yere düştü. O zaman hepsi başlarını kaldırıp baktılar. İnsanlar bir şeyin kırılmasını severler, ayaklarının dibindeki kadeh de bir iki saate kadar binlerce parçaya ayrılacak buzdağı gibiydi. Bu onları beni dinlemeye zorladı. Şiddet, Janice. Che neden söz ettiğini gayet iyi biliyordu. İnsanların senin önemli olduğunu anlamaları için biraz şiddetten iyi bir şey olamaz.

“Özür dilerim,” dedim. “Ancak her kazanın hayırlı bir yanı vardır. Ben de bu noktada artık davetlilere hitap etmeye başlamıştım. ‘Artık dikkatinizi çektiğime göre hanımlar ve eğer aranızda varsa, beyefendiler, Cristobal McKenzie ile Pablo Baron’a vereceğim doğumgünü armağanını açıklamak istiyorum.’”

“Bu sürpriz olmalı, bize söyleme,” dedi Jorge Larrea.

“Yanında bir de sürprizi olacak,” dedim. “Ama başkasının söylemesini istemediğim için bunu size ben söylemek istiyorum.”

Hepsi sessizleşip açıklamamı beklediler. Polo’nun gerginleştiğini gördüm, kendi armağanını gölgede bırakacak bir şey vereceğim diye sinirinden titremeye başlamıştı. Ama kaygılanmasına gerek yoktu.

“*Cazuela*,” dedim.

Hepsi kahkahayı bastılar.

“*Cazuela*,” diye tekrarladım. “Nana’nın *cazuelası*. O gece orada olanlara bu yemeği yapacağım. 11 Ekim 1992. Sevil-

la'da. Taze malzemedен. Sevilla'da bir Şili yemeği. Kendim yapacağım. Nana'nın gizli reğetesiyle. Sırrını sadece bana verdiği tarif üzerine."

Annem beni öperek, "Çok güzel bir fikir," dedi.

"Güzel," dedi Amanda Camila. Solgun ve sarsılmış ama umut dolu ve ilahların oyununa gelmiş Amanda'm, odadaki herkes gibi kendini kurtarabileceğine, her şeyi daha iyi yapabileceğine inanıyordu. "Çok iyi düşünmüşsün, Gaby. Nana ne kadar mutlu olurdu."

"Bir oğulun bana verebileceği en iyi armağan," dedi McKenzie.

Kendi kendine sırtan ve gözlük camları benimkiler gibi parlayan Baron, "Ağzımdan aldın," dedi.

"Nana'nın orada olmasını istiyorum," dedim. "Her neredeyse oradan bize gülümseyerek bakmasını istiyorum."

Gerisi kolaydı, kolay da oldu.

Ayrıntıları vermem gerekir mi?

Pablo Baron'la Jorge Larrea'yı beni Sevilla'ya gitmek üzere birkaç gün sonra Valparaiso limanına buzdağıyla girecek olan *Aconcagua* gemisine binmeme nasıl ikna ettiğimi? Onu benden önce kimsenin sabote etmemesi için ne önlem aldığımı? Buzdağımla birlikte tropiklerden, ekvatordan Drake'in güzergâhını izleyerek nasıl geçtiğimi, Pasifiğın sıcak mehtabında geceleri onun nasıl homurdanıp inleyip bana seslendiğini? Panama'ya gelip öteki okyanusa nasıl girdiğimi ve Balboa'nın gördüğü ve Macellan ile Sarmiento de Gamboa'nın geçtiği yerleri nasıl geride bırakarak Kolomb'un dört yolculuğunda sekiz kere geçtiği denize nasıl girdiğimizi, amiralin geldiği o yoldan buzdağını, onun bu topraklara, Onaların ve Nana'mın atalarının dokundukları bu topraklara ilk ayak bastığında elli bin yıldır karlar altında olan Antarktika'nın o parçasını götürdüğümüzü? Sargasso Denizi'ni tersinden geçerken gördüklerimi konteynırında kör yatan buzdağına mı-

rıldandığımı, ona martılardan ve sıcak dalgalardan ve onun doğduğu ebedi buz ülkesinden çok farklı sıcak fırtına bulutlarını anlattığımı, sanki Nana'sıymışım gibi onu dünyanın gözlerine ve ölüme götürürken nasıl ona arkadaşlık ettiğimi? Buzdağına bir zarar verebilecek çevrecilere engel olmak için kaptana geminin Cadiz limanına yanaşmasını tavsiye ettiğimi ve beni -buzdağının koruyucusunu, âşığını- nasıl dinlediklerini anlatmamı ister misin, Janice? Kamyonlarımızın, Kolomb'un seyahatleri sona erdiğinde döndüğü İspanya'nın soğuk steplerini aşmasını ve palmiye ağaçları ile Caribs adası ve efsanevi denizkızları belleğinde solarken zamanının saraylılarının kendisine vermeyi reddettikleri şeyi Dünya Fuarı'nın kutlayacağı Cartuja adasına giderken geçtiği yolları mı anlatayım? Gözlerinin bekâretini boşuna bozduğu Yeni Dünya'nın güneşinden sonsuza kadar sürülmüş soyu tükenmiş kuzenim Rodrigo de Triana'nın adını alan sokaktaki bu daireyi nasıl kiraladığımı? Antarktika buzunun günden güne nasıl birleştirildiğini izlediğimi, Armando Jorquera mavi parçaları üzerinde testeresiyle çalışırken ıstırabını nasıl duyduğumu, kimsenin ona bir zarar vermemesi için, ona yalnız benim bir zarar vereceğim için, sadece onunla ben birlikte öleceğimiz için nasıl dikkat gösterdiğimi, bir postacı gibi, bir su sayacı okuyucusu gibi, Alcazar'ın portakal ağaçları altına çiçek eken bahçıvan gibi nasıl görünmez olduğumu, Don Jacinto'nun oğlu Freddy tarafından sanki serginin sahibiymişim gibi girip çıkmama izin verilmesini? Sevilla'nın feriasındaki her tezgâhla, çevredeki her çiftlikle nasıl haşır neşir olup o son yemek için malzeme aradığımı? Cumhurbaşkanının (ama Baron değil, o Şili'de devleti idare ediyordu) Nisan'da pavyonu açtığında nasıl orada olup da milyonların benim ilk Bahia Paraiso'da gördüğüm ve babam McKenzie'yi ertesi gün kar örtüsü altında aramaya ikna ettiğim buzdağını içer gibi bakışlarını seyrettiğimi? Nasıl yeni Şili karşı-

sında, *El Tunel de los Sonidos* karşısında, modern bir ülke olmamız karşısında hayretlere düştüklerini –bu artık önemli mi ki? Nisan ile Ekim arasındaki günleri kız tavlayarak, onları İngilizce tavlayıp İspanyolca düzerek, çocukların ziyaret ettikleri ülkelerin farklı Coca-Cola şişeleri koleksiyonu yapmaları gibi milletleri toplayarak geçirdiğimi, Alman ve Pakistanlı ve Rus ve bir de sanırım Senegalliyle yattığımı ama hepsinin bir fırtına gibi geçtiğini, sanki doldurmaya çalıştığım ama bir iki gece tekrar açılan aynı delikmiş gibi pek de emin olamadığımı, tek kelimesini öğrenmeye kalkışmadığım dillerin çıktığı bir ten ve boğaz karmaşası ve şimdi birini bile hatırlayamamı? Belki de zaman zaman Dünya Fuarı hakkında haber yapmak ve beni, McKenzie’lerin en iyisini düzmek için gelen Cristina Ferrer dışında. Onun nasıl benim için Carmen kıyafetine bürünüp sanki bir tür porno filmindeymişiz gibi çıplak bacaklarında sigara sardığını –bunlar benim için önemli değilse senin için neden önemli olsun ki? Doğum günümü, bu dünyada geçirdiğim yirmi dört yılı, Amanda’nın o yeşil gözlerine dalmak istediğim günün birinci yıldönümünü 9 Temmuz 1992’de nasıl kutladığımı, Tetro Lope de Vega’da *Don Juan Tenorio*’yu görmek için bilet aldığımı, Zorillo’nun oyununda Don’un sonunda bir rahibe olan Ines’in aşkıyla nasıl kurtulduğunu, oyunun sonunda tiksinecek oradan ayrılırken hiçbir kadının beni, buzdağını ve yakında geleceklerini bildiren iki babamı kurtaramayacağına yemin ettiğimi? Ekim başlarında bir gün nasıl hiçbir zaman bulamadıkları balaylarını geçiren Milagros ile Cristobal’la buluşmak için Prag’a gitmek üzere yola çıktığımı, onların Mozart tarafından bizzat ilk oyunun sergilendiği opera binasında *Don Giovanni*’yi görmeye gittikleri aynı gece benim oyunun bir kukla versiyonunu görmeye gittiğimi? Üçümüzün Sevilla’ya nasıl geldiğimizi -Sevilla, Janice, on üçüncü yüzyılda bir Arabın sakinlerinin çok neşeli ve şakacı olduk-

larını anlattığı kent- ve ben hâlâ maskaralık ederken hâlâ kız kardeşim olduğunu sanan Amanda Camila'mı orada bulduğumu? Onun o göz kamaştırıcı, bağışlayıcı vücudunu görünce az daha şeytana uyacağımı ve o gün nasıl hep birlikte *la corride de toros*'a gittiğimizi ve boğanın zayıf düşürülerek kanlar içinde ölmeye götürülmesini ve *la real maestranza*'daki kırk bin diğer seyircinin aksine, hayvana yaşaması için ikinci bir şans verilmesi için beyaz mendilimi çıkartmayı reddettiğimi? Kılıç titreyen sırtına gömüldüğü anda nasıl sevinçle bağırdığımı, Amanda Camila'nın dehşet ve merhametinden nasıl keyif aldığımı? Bir gün onunla Archivo del Consejo de Indias'a gidip Puerto Hambre'den tek sağ kurtulan Tomé Hernandez'in Onalar hakkında bir kâtime neler dikte ettiğini araştırmamızı bilmen gerekir mi? Ya da El Arenal sokaklarında dolaştığımızı, sanki önümüzde sonsuzluk varmış gibi her bara girdiğimizi, onu sonsuzluğun olduğuna inandırdığımı, *La Catedral* önünde bir kafede otururken çingenelere fal baktırmayı reddettiğimi? Kardeş kızkardeş gibi, artık sevişemeyecek kadar yaşlı iki sevgili gibi, Amanda Camila'nın artık en azından geçmişî gömmeye ve yeni bir günü karşılamaya hazır olduğunu mu?

Ayrıntılar, Janice, o kadar gün ve o kadar ayrıntı: Dünyaya, bütün dünyaya, orada Sevilla'da, her gün ayrı bir pavyonda nasıl veda ettiğim, kürenin bütün köşelerini tükettikten sonra bu dünyadan ayrılmaya hazır olmam, her şeyi sana bu mektubu yazacak ve gönderecek üç günüm kalacak şekilde ayarlamam, misyonum sona ermeden kendime tamamlamak için zaman ayırdığım bu son görev; ben işimi bitirdikten sonra seni Amerika'nda uyandırmak, Janice, 1992 Ekiminin bir öğle saatine ve varlığımın son izlerini orada bulman, neden gittiğimi, neden bir mesaj bile göndermediğimi, neden bir daha benden haber alamayacağını bilmen.

Sana söyleyeceklerim sadece bu kadar, işte.

Guadalquivir'de gün sona ermek üzere ve Don Juan'ın şehri beni çağırıyor.

Bunu gerçekten yapacak mıyım? Gerçekten annemin yüzü, üçüncü kadın yüzü seyrederken ve Amanda Camila yapmamam için yalvarırken yirmi beş yıl önce beni yaratan bu iki yüzü öldürecek miyim? Doğumuna yardım ettiğim o buzdağını gerçekten havaya uçuracak mıyım?

Onu ben bilirim, sen de bul bakalım.

SONSÖZ
9 - 12 EKİM 1992

"Io non morii, e non rimasi vivo"
(Ölmedim ve sağ kalmadım.)

(Ariosto, *Orlando Furioso*' dan,
Giacomo Casanova Otobiyografisi)

Bu işi doğru yapmıyorsun, *nino*, *Gabriel*.

Hayır, hayatından söz etmiyorum. O tam bir *mas de claro* –bir geri zekâlı bile içinde bulunduğun belayı, sana yardım etmek için yanında bulunmadığımdan bu yana işleri nasıl karıştırdığını görebilir. Hayır, ben *cazuela*’dan söz ediyorum.

Öldüğümünden beri seninle ilişki kurmaya çalışıyorum, *mi nino* ve şimdi sonunda bunu başardığımda ne görüyorum? Su kaynamak üzere, ben sana suyun sıcak ama kaynar olmaması gerektiğini söylemedim mi, birkaç dakika sonra tavuğun tüylerinin kolayca yolunabileceği kadar sıcak. İyi. Alevi kıstın, söndürdün. Sanki beni duyuyormuşsun gibi. Yanımda duran arkadaşım bunu yapmayacağından, yapamayacağını-

dan emin, seninle ilişki kurmaya çalışmanın boşuna olduğunu söylüyor. Senin gibi ağzı çok bozuk ama ben onu kızdırmamaya çalıştığım için şimdi bu yaptığını ona söyleyecek değilim. Onun yerine, bak Gabriel beni dinliyor, Che, tavukları kendisine söylediğim gibi suya batırıyor, diyeceğim.

“Sen ona sağken söyledin ve şimdi senin o sözlerini hatırlıyor,” diyor Che. Arkadaşım Che bunların hiçbirine inanmıyor. Aslında başka seçeneği olmadığı için benimle işbirliği yapıyor. Burada çok uzun bir süre birlikte kapalı kalacağımızı bildiğinden benim suyuma gitmek istiyor. Bu Guevara denilen adamın sana yardım edebilmem için bana yardım etmesini sağlamak üç günümü -canlıların yeryüzünde zamanı adlandırdıkları gibi, Gabriel- tam üç günümü aldı. *Si tu*: Seninle konuşuyorum, Gabriel McKenzie, Milagros’umun *Pabellon Chileno en Sevilla*’da ölü tavukların tüylerini yolan oğlu, gördün mü tüyler ne kadar kolay çıkıyorlar? *Mi nino*, ondan sonra her birini ağır ateşin üzerinden geçireceksin, harman kaldırıldıktan sonra anazları yaktığın gibi derinin üzerinde kalan o kökleri yakmak için. Bak, bu Guavera şimdi de, sakalını sıvazlayarak, “Bir erkeğin yüzündeki sakal gibi,” diyor. Yemek yapma ya da ev işi hakkında hiçbir şey bilmediğini öğrenmek seni şaşırtmayacaksa da, bunu bile söylemesi beni memnun etti. Belki de sana bu Che’yle görüşlerimizin hiç uyuşmadığını şimdiden söylemeliyim; senin sersemin biri olduğun dışında fazla bir konuda anlaşamıyoruz, Gabriel McKenzie; ve Tanrı seni inandırsın ki, ikimiz de o konuda aynı fikirdeyiz. Bir şey daha var: Kendini öldürmemelisin. Bana kalmış olsa bu işin bir trajediyle son bulmasına izin vermezdim; Che’ye gelince, eh o burada bile *descreido* ve isteksiz, hâlâ Tanrı’nın var olduğuna inanmıyor.

Duraksıyorsun, sanki *cazuela*’yı hazırlarken ben de odadaymışım gibi çevrene bakıyorsun. Ama beni göremezsin.

söylemek zorundaydım. Sana sadece gölgeme anlatabileceğimi söylediğim için aslında yalan söylemiş sayılmam. Burada zaten yalan söyleyemem, o da yasak. Gerçekten yalan söyleyemediğin için herhangi bir şeyi yasaklamaya gerek yok: Herkes aklından geçeni alnından okuduğu için düşüncelerini saklamaya ne gerek var? Kimi zaman bazı sırları saklamamıza izin veriyorlar, göstermemiz ya da kimseye söylememiz gerekmeyen şeyleri. Che bana ıstırabını göstermiyor, ellerindeki ıstırabı, onların... ama ne kadar az konuşursam o kadar iyi.

Ama seni asıl işin olan *cazuela*'yı hazırlamandan alıkoymamalıyım; o *presas de ave*'nin hepsini tencereye koy, kaynama noktasına gelince biber, kimyon, ince bir iplikle bağlı bir demet maydanoz ve kekik ekle. Tuzu unutma, orta ateşte bir saatten fazla pişecek.

Her neyse, Che ile Nana'nın beraberiz burada, senin yüzünden. Yirmi beş yıldır ilk ziyaretçisi olan ben kapıdan girdiğimde kim olduğumu sorunca öyle söyledim.

Adım Mercedes dedim. Öldüğünden bu yana kimseyi görmediği için çok şaşırdı. Uzanıp elini tutmak istedim ama burada birbirine dokunmaya iyi gözle bakmıyorlar. Hele çok uzun zamandır birlikte kapalı kaldığın birine hiç dokunmamalısın.

"Mercedes ne?" dedi.

Sadece Mercedes, dedim. Soyadımı asla kullanmam. Ben bir Nana'yım.

"Nana'ymış," dedi Che.

Hayır, dedim sert bir sesle. Hâlâ bir Nana'yım. Bir kere Nana isen... Ve yavrumun başı dertte.

Ona dünya zamanıyla öldüğümünden bu yana geçen son on bir ayda baştakileri, bu *casa*'yı yönetenlere beni *mi nino*'ma yardım edebilecek birinin yanına koymaları için sürekli ısrar ettiğimi ve sonunda beni ona gönderdiklerini anlattım. Bu Guevara bir ziyaretçi kabul etmeye hazır artık dediler ve beni onun öldüğünden beri, öldürüldüğünden bu yana geçen

tam yirmi beş yıldır, dünyanın çıldırılmakta olduğunu tek başına seyrettiği odaya itiverdiler.

Bizi birleştiren sensin, *nino Gabriel*. Che'ye öyle dedim. Bizim adımıza, onun ve benim adıma bu aptalca cinayeti işlemeye hazırlandığın için. Gerçek şu ki, seni tek başıma kurtaramam. Sen öyle aptalsın ki, *hijo*, bir değil iki koruyucu melege ihtiyacın var.

Sorunlarını anlatır anlatmaz Che, "Senin o çocuk acıklı durumda," dedi. "Ve kendi durumuna asla isyan etmediğin için kabahat da senin, *senora*." Ben de, o benden çok senin çocuğun, dedim. Bana geldiğinde sen artık başarısızdın, Che, her şeyi berbat etmiştin, azizliğine kafasını karıştırmıştın, duvarındaki o posterin ve nasıl ölmediğin maço laflarıyla asla sana erişemezdi, Commandante. Ondan sonra bir süre birbirimizle konuşmadık. Sonra Che'ye güzel bir şey pişirdim, *pastel de choclo*'ydu sanırım ve yemeğimizi yerken bana güzel hikâyeler anlattı, tüm kıtayı motosikletiyle baştan başa geçtiğini, gördüğü heder olmuş hayatları, onların heder olmasına izin vermeyeceğine yemin edişini, bunun en büyük günah olduğunu anlattı. Sonra gerilla iken Sierra Maestra'da gördüğü köylüleri anlattı. Sierra'nın bir Maestra, bir Öğretmen, olması fikrinden hoşlanmıştım. O da buna gülüp Maestra'nın En Önemli Sierra demek olduğunu söyledi, ben de hayatta küçüklere öğretmenlik yapan bir kadından daha önemli bir şey olmadığını söyleyince bundan hoşlandı ve yine dost olduk. O zaman onu sana ve planlarına kulak misafiri olmaya davet ettim. O makinede hiç sevişmediğin Janice adındaki kadına yazdığın mektubu dinleyince ben kendimi tutamadım. *Mi Gabriel*, bu ne budalalık böyle, diye bağırdım ve Che de başını sallayıp içini çekti; işte o zaman soruyu soruverdim: Onun fikrince yapılabilecek bir şey var mıydı?

Burada bir kural var: İki destekçi sınırı geçme girişimini kabul ederlerse ve bunlardan biri dünyada yaşayan kişiyi ta-

nıyorsa, diğeri de gezegende onunla bir anı bile paylaşmamışsa, öteki tarafa mesaj fıslıdayabilirsin. Che, sen ana rahmine düşmeden bir gün önce öldüğü için benimle bu işe kalkışmayı kıl payıyla hak edebildi. Bu kuralın amacı biz ruhların, eğer bizlere bu adı vermek istersen, kendi başlarına dünya işlerine karışmalarını önlemektir. Bunun için başka biri tarafından desteklenmelisin. Ve sana eskileri ikna etmenin çok güç olduğunu söyleyebilirim. Güneşin altında ve dışında herkese gittim, Gabrielito, ne kadar uğraştım, bilemezsin. Senin yanlış yöne gittiğini görünce önce İkinci Ramses diye bir tipe yanaştım -burada olduğu sürece kimseye yardım etmediği, kimseye bir tek rüya bile göndermediği söyleniyordu ve ben de farklı bir sonuç alamadım. Benim varlığımı fark ettiğini bile göstermedi. Ben denemeye devam ettim; sen varlığını yok etme yoluna girmiş, Cerro'da Max'la buluşup ölümünü planlarken ve Sevilla'ya yönelirken bir sürü kimseye görüştüm ve hepsi tarafından reddedildim. Senin Gabriel sersemnin biri, zahmetine değmez, dediler. O yüzden talihli sayılıyım. Ya da sen talihlisin. Veya her şey böyle planlanmış. Çünkü evrendeki tek plan seninki değildir, Gaby.

Evet. İşte kurallar bunlar, *mi nino*. Ben hiçbir şey yapmamalıyım. Sadece içindeki bu sesler, Gabriel; ki, Che'ye bakılırsa onları da kendi psikozun olarak kabul edeceksin. Öyle dedi sanırım, burada, aşağıda hiç bilmediğim şeyleri öğreniyorum. Her neyse, Che senin duyduklarını bir sanrı sanacağına, ölümden sonrasının bu adasından bir mesaj aldığını kabul etmeyeceğine inanıyor. Demek istediğim, o ne biçim bir ruhtur ki, öteki dünyadan canlılardan birine havuçları soyduktan sonra ince çubuklar halinde kesmesini söyler, diyor Che. Nasıl bir ruhtur ki, soğanı dörde kesmeyi hatırlatır -evet, dörde ve bu gözlerini yaşartırsa da iyi olur, *mi nino*- ve soğanı fazla kullanmamayı, yoksa *cazuela'yı* kokutacağını söyler? Che, "Bir ruhun ta öteki dünyadan gelip de, bir burjuva domuzu-

nun uyurken ayaklarından örtüsünü çekip gece rahatsız edebilecekken yemek yapmayı öğrettiğine kim inanır?" diyor.

Che'ye, sen benim sırtımı kaşırsan ben de seninkini kaşırm, diyorum. Önce sen benim çocuğumu kurtar, sonra o burjuva domuzunun işine bakarsın, yalnız şunu da söyleyeyim, ben çiftlikte büyümüşümdür ve senin dediğin o tür domuzu hiç bilmiyorum. Ayrıca ben ne yaptığımı biliyorum, diyorum. Eğer Gabriel'im ilgilenmiyorsa benim sesimi şu anda keser, sanki eskiden öğleden sonraları dinlediğim o ağlatıcı dizileri yayınlayan eski bir radyoymuşum gibi. Belki de senin hikâyesinin öyle sona ermesini istiyorum, *mi nino*; sevinç gözyaşlarıyla. Ama iş aslında sana kalmış. Eğer yüreğin açık değilse, bu sözler o temizlediğin *zapallo*'daki kirler gibi akıp gidecek ve aferin oğlum, o iş de böyle yapılır. Che, "O küçük burjuva moronu sen daha *cazuela* demeden sesini kapattı," dedi. "Kurtarmam için fırsat verilen insan olarak bu ahlâksız, apolitik, abazan, zayıf McKenzie'n çıktı karşıma. Bir gringo! Amerika Birleşik Devletleri'ni Latin Amerika'ya tercih eden biri."

Kimi zaman böyledir işte, senin, onun deyimiyle, anarşist isyanının kendi adına yapıldığını, onun intikamını almak için kendi babanı öldürecek olduğunu hatırladıkça daha da sinirleniyor. Hayır, gerçek babanın Baron ile McKenzie'den hangisi olduğunu söylemeyeceğim: Kurallar buna izin verse de, söylemezdim. Tıpkı başka şeyleri de, benim hakkımda şeyleri, sırlarımı söylemeyeceğim gibi, *mi nino*. Yaşarken öğrenemediğin şeyleri sana ölümünden sonra söyleyecek değilim. *Ya te dije*: Che'ye de söylemem, bir başkasına da. Sanki benim Ona ya da Mapuche olduğum, bâkire olduğum veya pek çok kez seviştiğim önemliymiş gibi.

Hepsinden daha acil olanı, Gabriel, sana sarımsağı unuttuğunu hatırlatmaktır. Hemen at onu içine. Belleğe çok iyi gelir, yiyenin zihnini açar. Sarımsağı baş olarak atacaksın.

Gördün mü, diyorum Che'ye. Bak, beni duydu işte.

Che omuzlarını silkiyor. Su kaynamaya başlamış, ikimiz de yeşil biber dilimlerini atmanı seyrediyoruz. Onları son-
suza kadar pişirsen bile lezzetlerini ve tazeliklerini kaybet-
mezler. Yeşil biberin havaya saldığı o keskin koku ne nefis,
değil mi? Ayrıca güzel de –hem süs oluyorlar hem *sabor* ve-
riyorlar. Ama Che neşelenmedi. Benim Che’m üzgün. Onu
kucaklamak, sana yaptığım gibi kollarımın arasında sallama-
mak istiyorum, Gabriel. Öteki yeri, Bolivya’yı, hayallerinin
gerçekleşmediği, benim rengime ve kara gözlerime sahip,
üstleri başları paramparça ve yalınayak insanların onun or-
mana girdiğini görüp de arkasından gelmedikleri, hatta
onu yetkililere ihbar ettikleri yeri düşününce *melancolico*
oluyor. O onlar uğruna canını verdi ve onlar buna aldırış et-
mediler.

“Bir daha yapardım,” diyor. “Ne yapacaktım yani?” diye
soruyor. “Onları ölüme mi terk etseydim? Gözlerimi kapatıp
o insanların hiç var olmadıklarını mı düşünseydim? Düş-
manlarım benim hayatım boyunca Buenos Aires’de bir dok-
tor olarak yaşamamı ve dünyayı değiştirmeden ölüp gitme-
mi isterlerdi. Ve başkalarının ıstırabına metelik vermememi.
Senin *nino Gabriel*’in gibi.”

Sana gerçekten içerliyor, oğlum. Şimdi de bana saldırma-
ya başladı. Bak ne diyor: “Ya sen? Sen onun için, ya da her-
hangi biri için nasıl bir örneksin? Senin kim olduğunu öğre-
nememiş insanlara yemek yapan biri. Sana doğru soruları
sormayı asla akıllarına getirmeyen, hatta hiç soru sormayan
insanlara. Sen öldükten sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi
yaşamaya devam edenlere?”

Ben yeşil biberlerin saplarını kestiğinden emin olmak için
gözümü senden ayırmadan, senin hiç Nana’n olmadı mı, di-
ye soruyorum ona.

“Vardı,” diyor Che. “Galiçya’lıydı. Beni o büyüttü. An-
nem hep başka yerdeydi, kendi başına yüzmeye giderdi. Bir
de Tia’m vardı –Beatriz. Onu gerçekten severdim.”

Che'ye, Nana'na sor bakalım, bir çocuğu göğsüne yaslamak, onu dünyaya bir kere değil, günün her dakikasında yeniden tekrar tekrar getirmek, ona yemek hazırlamak nasıl bir şeymiş, diyorum. Ona süt verdin mi, Milagros ile Gabriel'e yaptığım gibi biberona alıştırdın mı, küçük Amandita'ya yaptığım gibi onları sabahları bir öpücükle uyandırdın mı? Nana'na sizin nasıl Tanrı'nın eliyle birbirinize bağlandığınızı sor. Bütün Nana'lar birbirimizle öyle olsaydık bu dünyanın nasıl bir yer olacağını sor.

"Eğer beni buradan bırakırlarsa ve onu bulabilirsem sorarım," dedi Che. "Ama sen anneni kimin öldürdüğünü, kimin seni hizmetkâr, başkasını da efendi yaptığını sorarsan."

Belki de buraya öğrenmek için biraraya getirildik. O yirmi beş yıldır birini, herhangi birini bekliyordu. Ben üç gün önce, sen mektubunu yazmaya başladığında geldiğimde Ernesto'm sevinmedi. O çene çalabileceği bütün bir ebediyet boyunca tartışıp komplo kuracağı birini istiyordu. "Yirmi beş yıl yalnız kaldıktan, dünyanın giderek daha açgözlü olduğunu, daha fazla çıldırdığını görüp de değiştirmek için hiçbir şey yapamazken, görüntümün çay fincanı ya da tişört olmasını izlemeye mahkûmken bana yaşlı bir kadın gönderdiler," diye söylenmişti. "Evrendeki bu kadar ölü içinde neden sen?"

Belki bundan sonraki aşamaya böyle hazırlanıyoruz, burada buluşup bir hücrede iki mahkûm, karı koca, iki can dostu gibi konuşuyoruz. Belki de ben ondan, o benden bir şey öğrenene kadar sonsuzluk boyunca benim kocam o. Ne de olsa ikimiz de yalnız öldük, doğduğumuzdan çok daha yalnız. Kim bilir? Uzun zamandır kayıp oğulları tarafından, senin tarafından biraraya getirilen sevgililer, Gabriel. Sana kendini ve buzdağını yok etme planlarından mutluluk duymadığınızı söylemek için.

Sırası gelmişken söyleyeyim, Che fişini çekecek, yok edecek buzdağı olmadığını bilmeni istiyor. Evet, biliyorum, sen onu gördün, Antarktika'nın bacaklarından koparılıp alındı-

ğını gördüğün o mavi parıltılı buz, ama olmadığında ısrar ediyor. İyi haber kaynakları varmış, diyor. En önemli şey iyi istihbarat, diyor. “Eğer düşmanın beni La Higuera’da beklediğini bilseydim...” Her neyse, Che’nin söylediğine göre Nisan’da Expo’nun açılışından dört gün önce soğutma sistemi bozulmuş. Uzman getirtmişler. Buz, gözleri önünde eriyor-muş. Onarım bittiğinde buzun yarısı erimiş ve büyük bir kısmı kanalizasyona akan bir birikintiymiş. Bu nedenle yerel buz almışlar, uçakla Norveç’ten getirtilen donmuş öz ve buzla karıştırmışlar, bir *menjunje*, tıpkı *cazuela* gibi bir karışım yapmışlar ve ışıkları buz mavi görünecek şekilde ayarlamışlar, *nino Gabriel*. Senin sadece bir hayali, bir serabı, Cathedral de Sevilla’daki Kolomb’un mezarı gibi sahte bir şeyi havaya uçuracağın için bunları anlattığını hissediyorum. Sadece Şili’den birkaç parça buzla ve Kuzey Kutbu’ndan gelen ezilmiş buzla İspanyol suyunu havaya uçuracağını söylüyor. Che, Noel baba diyor ona, Kuzey ve Güney sonunda birleşti ama bunun fotoğrafını çekecek kimse yoktu, diyor. Doğrusunu istersen neden söz ettiğini bilmiyorum. Ama bu seni o dinamit çubuklarını kullanmaktan alıkoyacaksa, aferin benim *companero* Ernesto’ma. Bu işi önleyebileceğimize inanmaya başladı. Bunu gerçek bir meydan okuma, âdeta bir gerilla mücadelesi olarak görüyor: dünyaya yayıl, bir *foco* kur ve kayıp bir insanı kurtar. Onun bu artan heyecanını sevinçle karşılıyorsam da -bu ta buraya, seni izlediğimiz yere kadar gelen *cazuela*’nın o nefis kokusundan olabilir- yine de seni ikna edecek başka bir şey isterdim. Diyelim ki, buzdağını havaya uçurmadın. Yine de gerçek sorunu çözümlemiş sayılamayız: kalbinde olan ya da daha doğrusu olmayan şeyi, tüm hayatın boyunca seçebileceğin yolları görmemiş olman. Eğer içindeki o boşluğu çözümleyemezsek o buz parçasının ne kadar gerçek ya da sahte olduğu hiç fark etmez. Ondan başka bir şey değil o. Bir parça buz işte.

Ve bunun için bir yürek değişikliğine ihtiyacımız var. Gece yarısına bir buçuk saatten az kaldı. Ve elimde *cazuela*'dan başka bir şey yok. Benim ulağım o, sana fısıldayabilen tek şey. O insan ve sebze ve hayvan ve sıvı, senin seçtiğin yiyecekler, sağken sana yapmasını öğrettiğim yemek. Bunca zamandır görmem gereken şeyi görmeye başlamanın tek yolu ve... Ama ben seninle bu kadar uzaktan ilişkiye seni sadece azarlamak için girmedim. Senin kendi başına anlayamadığını sana söylemek zaten anlamsız, *mi nino*.

Birden yine kuşkuculuğu uyanan Che, "Neden zamanımızı harcıyorsun öyleyse?" diye sordu.

Ona, Gabriel McKenzie'mize bir yer açmak için. Yapabileceğimiz tek şey bu. Bu dünyadaki budalalara arkadaşlık etmek ve onların kendilerinin kavramalarına yardımcı olmak. Soluk alabileceğin küçük bir mekân aç. Tanrı'nın kendini gösterebileceği bir mekân. Tanrıymış, diye burun kıvrıyor Che. Ama o imansız dinlemene gerek yok. Ona, burada durum daha da kötü olabilirdi, diyorum. "Doğru," diyor. "Beni bir Miki Fare maskesi takmaya zorlayabilirlerdi ve ziyaretçileri gezdirirler, yeni gelenleri bütün muhtemel dünyalar içinde en iyi hayatımın burada olduğu haberiyle karşılardı. Beni o tür bir haka-retle cezalandırabilirlerdi. Daha da kötüsü, beni bir milyoner olarak tekrar canlandırabilirlerdi. Onun yerine burada seninle-yim işte. Eh, sen de o kadar kötü sayılmazsın. Biraz yalaka, biraz sınıfına ihanet eden biri, ama öğrenebilirsin sonunda."

Teşekkür ederim, diyorum. Sen de kötü sayılmazsın. Beni kurtarmak için yardım teklif etmeni takdirle karşılıyorum. Sadece bir kişi, diyorum. Kurtarılmayı en az hak eden. Kurtarılmanın ötesinde olan.

Che iç geçiriyor. Onunla benim önümüzdeki yılları düşünüyor. "Hıristiyan aldatmacası," diyor.

Ne ad verirsen ver, umurumda değil, diyorum. Sadece bir kişi. Eğer yüreğinde bulursan...

Ama bu tartışmalarla geçirecek vaktim yok. Çünkü... yemeğe dikkat etmem gerek. Gaby, gözlerini o *olla*'dan ayırma, tavuklar oldu gibi. Yeşil fasulyeyi hâlâ *blandos*'ken koyacaksın, ince dilimlenmiş, taneleri bize bakıyormuş gibi ve ben sana, bütün ölümler sana yeşil fasulyelerin gözlerinden bakıyoruz. İşte, pirinci de şimdi katman gerekirdi ama bu gece pirinç kullanmama kararını beğendim. Sen yoksul değilsin, iki üç kişinin yiyeceği şeyle on mideyi doldurmaya gerek yok. Ben genç kızken *cazuela*'ya çok pirinç koyardık ama ben hep kusursuz bir dünyada pirincin aç bir mideyi kandırmak için değil, başka şeylerde kullanılacağını hayal ederdim.

"Öğreniyorsun," diyor Che. "Senden devrimci de olur. Yola çıktık artık, yine ormana giriyoruz, tepelere, sen ve ben..."

Onu susturuyorum. Önemli şeyler olurken susmasını öğrenmesi gerek; o tencere bir saattir ateşte, *mi nino*, şimdi normal zamanda pişmesi gerekenleri katabilirsin artık. Sana söylediğim gibi, o küçük tencerede bir tutam tuz attığın su içindeki bütün patatesler ve iri balkabağı parçaları kaynadı artık. Tanrım, sağken *zapallo*'yu ne kadar severdim; bakıyorum, uzun sakallarından sıyrılmış temiz, güzel mısır koçanları da bulmuşsun.

"Hepsi de Yeni Dünya'dan," diyor Che. "Kızılderililerin keşfettiği ve insanlığa verdikleri şeyleri pişirdiğinin farkındasın, değil mi? Senin yumurcak bir de domates koysa mükemmel olur." Ona lütfen kendi işine bak diyorum, Amerikan bitkisi de olsa *cazuela*'ya domates konmaz.

Cazuela, diyor Che, şimdi anladım, Eski Dünya'nın tavukları, havuçları ve soğanlarıyla Yeni Dünya'dan sebzelerin ve köklerin buluşması, ona öğrettiği bu: hepsi biraraya gelebilir, iki dünya onu parçalayacak yerde biraraya gelebilir.

Öğrettiğim hiç de o değil, diyorum; sadece başkaları için yemek yapmanın zevki. Gabriel anlayabilseydi, Don Ernesto Gu-

evara de la Serne, sen anlayabilseydin, o zaman hepimiz çok daha iyi bir durumda olurduk. Bak, o entelektüel düşüncele-
rinle Gabriel'in dikkatini dağıttın, az daha yanlış yapıyordu. Tamam, *mi amor*, patates ve kabak ve mısırın yavaş ateşte piş-
tiği suyu büyük tencereye, tavukların hazır olduğu tencereye
boşalt. Sebzeleri, özellikle de patatesleri son dakikaya kadar
ayrı tut –patatesler çok oburdur, tadı emip erimeyi severler, çok
terbiyesizdirler. Ama biz onları yine de severiz, değil mi?

“Patates,” diyor Che. “Sana patatesin bulunmasının, daha
sonra şekerin yapacağı gibi Avrupa tarihini nasıl değiştirdi-
ğini anlatayım. Eğer o tip bol ve ucuz yiyecek olmasaydı sa-
nayi devrimi asla gerçekleşemezdi. Ancak İrlanda'ya kıtlık
geldiğinde...”

Daha sonra, Doctorcito Guevara, bunları daha sonra konu-
şuruz. Şimdi *cazuela*'nın sadece tadının nefis olmasına değil,
una maravilla görünmesine bakalım. Gabriel havuçları rende-
ledi ve rendelenmiş parçaları yağda kızarttı. Kötü görünme-
mesi için çorbaya en son anda eklemen gereken şu koyu tu-
runcu renge bak. Yıllar önce insanlar sarı yağlı görünüşün bir
sağlık belirtisi olduğunu düşünürlerdi. Ama daha koyu zen-
gin bir renk çok daha iyidir. Bir kaşık tatmak için tekrar diril-
mek isterdim. Bütün hayaller kötü değildir, Gabrielito. Arada
sırada başkalarını aldatmak, onlardan saklanmak, her şeyin
gerçekte olduğundan daha iyi olduğuna inanmak da iyidir.

Şimdi artık hazır sayılırsın ve yan odadaki konukların ses-
lerini duyuyorsun. Doğumgünü yaklaştıkça şampanya şişele-
rinin açıldığını duyuyorsun –harekete geçme zamanı geldi.

“Dur hele,” diyor Che. “Uzun vadeli hedeflerimize karar
verene, bu gencin seçtiği karşı-devrimci yolu teşvik etmedi-
ğimize emin olana kadar bu işte ben yokum. Fikirlerimde şu
kadarlık bir değişme olmadığını bilmeni isterim.”

Eğer fikirlerinde küçücük bir değişiklik bile olmadıysa o
zaman sen de biraz budalasın demek, diyorum. Zaten beni

yanıldığıma ikna etmek için önünde pek çok ebediyetler olacak. Şimdi önümüzde acil bir sorun var. Az sonra Gabriel'in o boş tencerelerden birine sakladığı tabancayı alıp Cristobal McKenzie ve Pablo Baron'a yönelteceği zaman gelecek. Tio Pancho'suna onları buzdağının sütunlarından birine bağlatacak, senin adının, hatta belki de benim adımın geçeceği bir konuşma yapacak, Amanda ile Milagros ve diğer konuklara odadan çıkmalarını söyleyecek, sonra da fünüyeyi patlatacak ve hepsi ölecekler. Sen de onunla bu odada karşılaşınca politikayı ve adaletsizliği ve devrimi tartışırsın, ona ne yapması gerektiğini gösterecek dünya kadar zamanın olacak. Ama onu şimdi kurtarmazsak hiçbir zaman herhangi bir yolu seçmeye fırsatı olmayacaktır. Tamam mı? Son kez soruyorum: Bana yardım etmeye hazır mısın?

"Patron sensin," dedi Che.

Bir kere olsun haklıydı. Patron bendim.

Bak, dedim, oğlum yumuşadı artık. Yemeğin kendisiyle konuştuğunun farkında değil, patateslerin her biri ona toprak altında uyumanın ne demek olduğunu, her mısır koçanının buzun altında toprak olduğunu, onun buzunun altında toprak olduğunu söylüyor, tencereden çıkan koku onunla konuşuyor.

Önemli an şimdi işte. Gabriel'in *cazuela*'yı servisten önce dinlendirmesi gerek. Benim talimatlarımı hatırlıyorsa, tabakları ısıtacaktır. Ama insanlara asla kaynar derecede sıcak şey yedirmemeli. Şimdi beş on dakika beklemesi gerek. Amanda Camila içeri giriyor ve Gabriel ona sanki Amanda Camila adını seviyormuş gibi, ağzının içinde dolaştırmaktan hoşlanıyormuş gibi yumuşacık bir sesle herkesin buzdağının karşısındaki sofrada yerlerini almasını, Nana'nın *cazuela*'sını az sonra servise başlayacağını söylemesini istiyor.

Evet, *mi nino Gabriel*, sen sıcak şeyleri seversin. Çocukluğunda bile sütü çok, daha çok ısıtmamı isterdin ama sabır da gerek,

mi nino. Bunu Che'ye de söyledim, o da sabır konusunda fazla bir şey bilmiyor. O da ısı ve ateşe fazla âşık ama başını salladı ve objektif koşullar hakkında bir şeyler söyledi. Bunun ne demek olduğunu bilmiyorum ama yemeğini hazır olmadan yememen gerekir, bir şeyleri itellersen, onlar da seni itelerler, onu biliyorum işte. Ayrıca, o pişmiş güzelim şeylerin sessizce birbirlerini tanımalarına izin vermelisin. Ailenin birlikte yaptığı yolculuk iyi geçmiş de bir sonrakinin daha iyi olacağını düşünerek alelacele veda etmesi gibi değil. Onlara birbirlerine, seninle tabakta, bir ağzın içinde, bir boğazdan aşağı inerken, bir midede, o kadınla o adamın bu gece sevişmek için kullanacakları enerjide görüşürüz demelerine izin ver. Patates kardeş, havuç bacı, onlar sevişirken ben de orada seninle olacağım.

Bu dinlenme süreci beş on dakika sürer sadece.

Servise başlamadan son bir nefes alman, eşit porsiyonlara bölmek için.

Yemeği dinle, Gabriel. Sana bu işin senin planladığın gibi sona ermeyeceğini söylüyor. O çorbaya bak ve beni gör, seni nasıl bu dünyaya getirdiğimi, annenin seni doğurmasına izin verdiğimi gör. Onu Cristobal'ın kolları arasına ben attım. Senin varlığından ben sorumluyum.

Ölmene izin vermeyeceğim. *No te dejaré*.

Beni duyuyor musun?

Her şeyin yoluna gireceğine dair garanti istiyorsun, eğer kendine bu erteleme hakkını tanırsan, her şeyi havaya uçurma sözünden dönersen ıstırap çekmeyeceğine dair garanti istiyorsun.

Sana o garantiyi veremem, umudunu kaybetmeyenler ödüllendirilecektir, diyemem.

Tekrar Amanda Camila'yla birlikte olacak mısın, bunu o isteyecek mi, bu riski göze alabilecek misin? Bilmiyorum, söyleyemem. Annen, baban olan ya da olmayan Cristobal McKenzie'yle kalmaya devam edecek mi, Cristobal oğlu ol-

madığını düşünürse seni sevecek mi? Pablo Baron ülkeyi yirmi birinci yüzyıla sokacak mı, kızı olmayabileceğini öğrenince Amanda'yı sevecek mi? Yarın 12 Ekim geceyi sona erdirirken *Pabellon*'dan çıkacak mısın ve uzun boylu bir kadın sanki havada yürüyormuşçasına yanına yaklaşıp, ben Janice'im, senin izini buldum ve her şeye yeniden başlayabileceğimizi bilmek için mektubuna ihtiyacım yok, benimle ABD'ye gel, dünya her saniye yeniden doğar, kimi gelir kimi gider, gelecek bu mudur, derse ne yapacaksın? Yoksa o orada olmayacak da, Oscar ile Nano'dan dergin için para bulduklarını, birlikte işe girmeye hazır olduklarını bildiren bir mesaj mı olacak? Che bu çözümden hiç hoşlanmıyor ama buna atlayacak milyonlarca insan vardır. Yoksa Oscar ile Nano'ya kibar bir ret cevabı gönderip, Şili'ye dönecek, Victoria'yı bulup ona yardımcı olmayı mı teklif edeceksin? Bunun için Max'la kavgaya etmen, Max'tan dayak yemen gerekse bile becerileriyle, beyninle, o kadar nefret ettiği ellerinle Victoria'ya yardım etmeyi önereceksin ve bir gece omzun üzerinden bilgisayarında yazdıklarına bakarken birlikte yatağa girivereceğinizi -ne de olsa erkeksin- mi hayal edeceksin? Yoksa Patagonya'ya dönüp, yüzeyinden kendi görüntünü aramak için geçmek yerine Antarktika'yı gerçekten mi görmeye başlamak istiyorsun? Gerçek ya da sahte, buzdağını anasına, Cennet Körfezi'ne mi götürmek istiyorsun? İstedğin bu mu? Ben bilmiyorum. Che bilmiyor, ya da söylemiyor. Senin insan kalbinin seni nereye götüreceğini biz nasıl tahmin edelim? Belki de kaderin, sonsuza kadar dolaşıp durmaktır.

Şimdi sırayla tabakları doldur: Milagros'un tabağı, Amanda Camila'nın tabağı, Cristobal McKenzie'nin tabağı, Pablo Baron'un tabağı, Polo'nun tabağı ve konukların, Armando ve Larrea ve Tio Pancho'nun tabakları ve son olarak da kendi tabağın, Gabriel. Kendine de servis yapacağın ve yapmana yardım ettiğim yemeği yiyeceğin gerçeği -hayır, bu geçmişti silme-

yecek, biz hatırlamasak da geçmiş hep oradadır. Ondan o kadar kolay kurtulamazsın, hayır, sana vaat ettiğim bu değil. Sana söylediğim şu: Her tabağa bir parça tavuk, bir patates, bir dilim kabak, bir koçanın üçte biri mısır koyarsan ve çorbayı iyice karıştırıp herkese -kendine de- biraz sebze, biraz yeşil fasulye, biraz soğan verirken ve ancak ve ancak ondan sonra *cazuela*'daki her şeyin, dünyanın yapıldığından bu yana olduğu gibi, dünya bizi canlı tutacak kadar sevdiğinden beri olduğu gibi, umudunu taşıyan çorbayı dökersen, tadının nefis olacağını temin ederim. Verebildiğim tek söz bu ve ondan sonra olacaklar konusunda garanti falan veremem. Pavyondan çıktığında bir muz kabuğuna basıp kayar, boynunu kırar, Kolomb gibi İspanya'da bir hastanede ölebilirsin, ya da ışığı görürsün ve insanlığın nasıl kurtarılacağını anlar, bir sonraki yüzyılın büyük adamlarından biri olabilirsin; ben sadece şunu söyleyebilirim: Son olarak biraz da kişniş eklersen bu *cazuela*'nın benim yaptıklarım kadar lezzetli olacağını garanti ederim.

Şimdi hazırsın.

Öteki odadan seni çağırıyorlar.

Amanda Camila ve Cristobal ve Polo ve Milagros ve Pablo ve Francisco.

Ailen.

Duraklıyorsun. Durakladığını görüyorum. Elindeki kibritte bakıyorsun. O kutudan son çıktığın kibritle, şimdi seni olduğun kişi yapan iki adamın ellinci doğumgünleri için servisini yaptığın çorbanın altını yakmıştın.

Sonunda gerçek ânı, ateş ânı geldi işte. Amerika'nın ilk beş yüz yılının son yemeği mi yoksa ilk kahvaltımız mı, önümüzdeki beş yüz yılın daha mı iyi olacağına karar vereceğin ân.

Che'yle senin gözlerine bakıyoruz, gözlerinden ne yapacağını tahmin etmeye çalışıyoruz.

Bizi ayıran o sonsuz boşluktan uzanıp Che'nin bir elini ellerimin arasına alıyorum. Evet. Ellerinden birini.

Öldüğünden beri ilk kez biri ona dokunuyor, ben ilk kez birine dokunuyorum. Yasak bu. Burada yapmadığımız bir şey.

Hablale, Che, diyorum. Konuş onunla. Benim sesimi olduğun kadar seninkini de duysun.

Che sana bakıyor, Gabriel, buharları gözlerine kadar yükselen o tabakların önündeki sana bakıyor ve sonra şarkı söylemeye başlıyor, alçak sesle bir şeyler okuyor. Daha önce hiç duymadığım bir dil bu. "*Nonantzin*," diyor. "*ihcuac nimiquiz mitlecuilpan xinechtoca*." Sonra çeviriyor: "Küçük anam, öldüğüm zaman beni evinin yanına göm ve kapı önünde tortilla yaptığın zaman benim için ağla. *Ihcuacu tiaz tetlazcalcchihuac ompa nopampa xichoca*." Che, "Nahautl dili," diye fısıldıyor. "Senin kuzenlerinin, Azteklerin dili. Meksika'da astımdan ölen bir kadından öğrendim. İlacı olmadığı için, doktoru olmadığı için öldü. Dünyanın bütün anaları gibi öldü. Bana bu şarkıyı, bu çağdaş şarkıyı bıraktı." Che melodiyi biraz daha mırıldandıktan sonra o kalın hüznü sesile devam ediyor: "Ve biri sana sorarsa küçük ana, *Nonantzin*, neden ağlıyorsun? *Nonantzin*, neden ağlıyorsun? *Ihuan tla acah mitzatlaniz: Nonantzin, tleca tichoca? Xiquil huiz ca xocohui in cahuil ihuan in nechochoctia ica cecenca popoca*. Küçük ana, biri sana neden ağlıyorsun diye sorarsa, ona odunun yaş olduğunu, o yüzden dumandan gözlerinin yaşardığını söyle. Seni ağlatan dumandır."

Che başını dizime dayıyor, ben de dayamasına izin veriyorum. Onu ağır ağır sallıyorum. *Mi nino*, diyorum ona, ben sana bakarım. Zamanın sonunun sonuna kadar.

Sonra birlikte bekliyoruz, ikimiz, onun sakat eli elimde, başı kucağımda, senin kararını o kadar uzaktan ve o kadar yakından bekliyoruz, Gabriel McKenzie; doğum yapacak iki âşık gibi bekliyoruz, dünyanın kaderi buna bağlıymış gibi bekliyoruz.

TARİHE TEŞEKKÜRLER

Bana bu romanın merkezini oluşturan inanılmaz olay hakkında ilham veren tarihe teşekkür etmek isterim: 1992’de Şili hükümeti gerçekten de Dünya Fuarı nedeniyle düzenlenen Sevilla’daki pavyonunda bir buzdağı sergilemiştir. Kolomb’un Atlantik’i aşmasının beş yüzüncü yılının böyle garip bir şekilde kutlanması bana *Dadı ile Buzdağı* romanının ardındaki fikri vermiştir. Hikâyenin geri kalanını hayalimde yaratırken, gerçek buzdağının doğru tarihi yolunu araştırmaya ve dikkatle izlemeye çalıştım. Örneğin, projenin ne zaman açıklandığını, Antarktika’ya sefer tarihini, gemide kimlerin olduğunu, buzdağının İspanya’ya ne zaman varıp ne

zaman indirildiğini belgeledim. Romanda hayali olmayan tek olay budur. Diğer karakterler, durumlar, diyaloglar, tehditler; hepsi benim yarattığım şeylerdir.

Bu durumu özellikle vurgulamak isterim. Buzdağı projesine katılanların çoğu benim arkadaşlarım ya da tanıdıklarımdı. Örneğin, Santiago'daki komşularımdan biri projenin sanat danışmanıydı. Buzdağının ve pavyonun kurulmasını üstlenen müteahhit, iyi arkadaşlarımdan birinin kardeşiydi: Ailesinin bahçesinde futbol oynarken seyrettiğim çocuk, yıllar sonra kendisine Şili'nin bu farklı imajını satmanın ardındaki nedenleri sorduğumda bana çok yardımcı olacaktı. Yine dostum ve kayınbiraderim, yetenekli film yapımcısı Ignacio Agüero o seferdeydi ve tüm yolculuğu belgelemişti. Tümüyle farklı bir film yapımcısı yaratırken ondan ilnam aldığımı sanılmasını istemem. *Death and the Maiden* oyunumda sıkıntılı bir durum yaşamıştım: İnsanlar (ve sadece Şilililer değil) beni karakterlerin 'gerçek' kimlikleri konusunda uzun süre rahatsız etmişler, özellikle de benim yarattığım avukat Gerardo Escobar'ın Şili Gerçekler Komisyonu'nda bulunan bir arkadaşım olduğunu sanmışlardı. *Dadı ile Buzdağı*'daki kadın ve erkekler için tarihsel modeller aramanın boşuna olacağını söylememe itibar edileceğini umarım. Bazı inatçı okurların Bakan Pablo Baron'un kim olduğunu yine de bulmaya çalışacaklarından, Patricio Aylwin'in demokratik hükümetinde bir tür istihbarat bakanı olan ve buzdağının Sevilla'ya götürülmesi fikrini destekleyen Enrique Correa'ya bir atıfta bulunulduğunu sanacaklardır. Böyle bir bağlantı veya paralellik asla aklımdan geçmemiştir.

Eğer buzdağının varlığı ve Şili'de Pinoche diktatörlüğünden demokrasiye geçişte yaşanan kolektif ve bireysel hafıza kaybıyla birlikte coşkun ve hızlandırılmış modernizasyon süreci için suçlanacak veya 'övülecek şey tarihse, tarih bana

da bu hikâyenin dalgalı sularında yolculuk ederken destek olan bir grup gerçek insan sunarak çok farklı türden bir yardım eli uzattı.

Her zaman olduğu gibi, ilk olarak eşim ve en has okuyucum Angelica'ya teşekkür ediyorum. Onun varlığı, sabrı ve eleştirel görüşleri olmaksızın ne bu kitabı, ne de bir başkasını yazabilirdim. Tabii bir de keyif verici yoldaşlıklarını ve tavsiyelerini hiç eksik etmeyen oğullarım Rodrigo, Joaquin ve gelinim Melissa var. Asistanım Margaret Lawless, ben bu kitaptaki dünyayı yaratırken, dışarıdaki dünyayı beceriyle benden uzak tuttu. Arkadaşım ve en sevdiğim kütüphaneci Debbie Jakubs (Duke Üniversitesi'nden), Ona yerlilerinden Güney Kutbu'na yapılan keşif seferlerine dek ihtiyacım olan bütün metinleri buldu. Gerekli olan diğer önemli bilgileri ve gazete kupürlerini, Şili Milli Kütüphanesi'nden Justo Alarcon, baldızım Natalie Malinarich ve kendisinden her hafta üzerlerinde Güney Yarımküre mesajları olan paketler aldığım, benim sevgili *suegra*'m Elbita buldu. Kendisine her zaman minnettar kalacağım Şili Dışişleri Bakanlığı müsteşarı Mariano Fernandez, bana ilk kez bedava bir Antarktika turu öneren kişiydi. Wylie Agency'daki menajerim Jin Auh her zaman heyecanlı ve son derece destekleyici oldu. Beni sürekli olarak bilgiyle ve bilgiden daha da gerekli olan fiskoslarla besleyen, Şili'den Antonio Skarmeta ve Eugenio Ahumada'nın desteğini de unutamam. Ve bir sabah, kitabımı bitirdikten sonra California'daki bir plajda yürürken, Deena Metzger bana Afrika'nın öksüz filleri hakkındaki hikâyeyi anlattı, ki bu hikâye, romanımdaki açılış epigraflarından biri oldu.

Farrar, Straus and Giroux'daki editörüm John Glusman zor bir görevin üstesinden gelmek için gece gündüz çalıştı ve daha önce olduğu gibi, bu ağır destana, kahramanları olan baba ve oğulun hak ettikleri biçimi vermenin yollarını bul-

mamı sağlayarak, bu romanımda da beni olağanüstü zeki ve hassas yorumlarıyla besledi. Benim görüşlerime olan inancı ve bağlılığı için ona minnettarım. Romanın karakterleri ve öyküsü hakkında diğer önemli fikirler, benim Hodder'daki sadık ve zeki İngiliz editörüm Carole Welch'ten geldi. Redaktör Roslyn Schloss, metni daha iyi bir hale getirecek değerli ve son derece yerinde önerilerde bulundu. Ayrıca, kendisiyle Tierra del Fuego'daki rüzgârlar, deniz kazaları ve deliler hakkında ilham verici sohbetlerde bulunduğum, doğma büyüme Patagonyalı olan Duke Üniversitesi profesörü Gabriella Nouzeilles'e teşekkürler.

1997 yılının Ocak ayında Paris'teyken, Durham'daki evimden uzakta, Gabriel'in yolculuğunun nasıl sona ereceğini bulmaya çalışırken, ardı ardına iki gece boyunca en ihtiyacım olduğu sırada, başka dostlar bana başka ilhamlar verdiler. İlk gece, siyah dadılarla beyaz çocuklar hakkında söyledikleri kafamın içinde önceden beri dönmekte olan bir düşünceyi tetikleyen Toni Morrison'la yemek yedim. Ve bir sonraki gece, yirmi yıldan fazla bir süredir dostluğu ve bilgeliğiyle beni besleyen ve sunduğu tek bir öneriyle Gabriel'in olası intikamı için anahtar rolü oynayacak çözümü bulmama yardımcı olan John Berger'i ziyarete gittim. O sihirli gece sona ermeye yaklaşırken, bir vahiyle daha ödüllendirildim: John'la yaptığımız sohbeti dinlemekte olan Birgitta Leander (antropolog bir arkadaş ve dostum Raul Silva Caceres'in muhteşem eşi), birdenbire daha sonradan romanımın sonuna yerleştirmeye karar verdiğim Aztek şiirini, önce Nahautl dilinde, ardından önce İngilizceye ve sonra da İspanyolcaya çevirerek okumaya başladı. Öyle ki, sanki tam da bu dizelere ihtiyacım olduğunu biliyormuş gibiydi. Bu dizelere sadece *Dadı ve Buzdağı* için değil, kendim için, hayatım için, o güne dek cevaplarını bulmak için dua ettiğim sorular için ihtiyacım vardı.

İşte, gerçek tarihi olayları gölgeleyen bu sahte hikâye, hepsi de benim yarattığım karakterlerden çok daha kalıcı olan pek çok güçlü vaftiz annelerinin ve vaftiz babalarının gözetiminde doğmuştur. Böyle hayırlı müttefikler göz önüne alındığında, Gabriel'in yolculuğu belki de sığınacak doğru limanı bulur. Bir yazar olarak benim bu hikâyeden umduğum budur. Ne de olsa onun hem annesi, hem de babasıyım.

11 Ekim 1998

ARIEL DORFMAN

DADI İLE BUZDAĞI

1967'de Che Guevara'nın gömüldüğü gün annesinin rahmine düşen Gabriel McKenzie, ülkesi Şili'nin tarihi ve politikasına gönülsüz bağlarla bağlıdır. Yirmi dört yıl sonra, annesiyle birlikte ve hâlâ bâkir olarak Manhattan'daki sürgün hayatından geri döndüğünde geçmişinin mirasıyla karşılaşır: Yıllar önce verdiği sözün peşinden her gece başka bir kadının tadına bakan, modern Don Juan baba, Şili yerlilerinin izini sürmekte kararlı, güzel mi güzel bir genç kız ve Amerika'nın 'keşfi'nin 500. yıldönümüne Antarktika'dan koparılıp Sevilla'daki fuarda sergilenmeye götürülecek bir buzdağıyla hazırlanan bir ülke. Gabriel'in erkeklik ve kimlik arayışı, bu atmosferde, eksantrik ama inançlı bir dadi, ve gölgesi Latinoların üstünden hiç eksik olmayan Che Guevara'nın hatırasıyla fantastik bir kâbusa dönüşür.

Şilili yazar Ariel Dorfman, Pinochet-sonrası Şili ile 16. yüzyılda Latin Amerika'nın 'fethi' arasında salınan bu muhteşem romanıyla, genç bir sürgünün geri dönüş hikâyesini, sevgi-nefret sınırında gidip gelen bir baba-oğul ilişkisiyle yoğurarak, erotik ve eğlenceli bir kurguya imza atıyor...

